KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN ENERGIE

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE

IN

1972

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.
FONSNYLAAN 59

1973

KONINKRIJK BELGIE

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN ENERGIE

ALGEMENE DIENST VOOR STUDIEN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1972

BRUSSEL
DRUKKERIJ ANC. ETABL. ALBO. PUYPEZ N.V.
KONINGLAAN 39

1973

VOORBERICHT

In dit boekdeel wordt de economische situatie van België in 1972 ontleed, overeenkomstig hetzelfde schema als dat van de voorgaande jaren. Het behelst een commentaar op elke sector of bedrijfstak met, zo mogelijk, desbetreffende statistische tabellen en grafieken.

Algemene beschouwingen gaan het eigenlijke verslag vooraf. Zij verstrekken voornamelijk commentaar op de macro-economische gegevens van 1971, evenals van 1972, voor zover deze op het tijdstip van de uitwerking van dit document beschikbaar waren.

Voor het laatstgenoemde jaar disponeerden de stellers slechts over de ramingen van het in maart 1973 gepubliceerd economisch budget voor 1973, die evenwel werden aangepast aan de hand van sommige informaties die door het Nationaal Instituut voor de Statistiek binnen het raam van zijn werkzaamheden in verband met de nationale rekeningen werden verstrekt.

Het hoofdstuk betreffende de demografische toestand werd aangevuld met een streeksgewijze analyse van de leeftijdsstructuur van de bevolking, overeenkomstig de eerste resultaten van de volkstelling op 31 december 1970.

Ook andere regionale gegevens, voor zover zij voorhanden waren, werden van naderbij beschouwd.

Sommige voorlopige, gedeeltelijke of ontbrekende statistische inlichtingen zullen worden bijgewerkt of opgenomen in het addendum.

Brussel, 15 juni 1973.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Eind 1971 werd het internationaal economisch klimaat vrij ongunstig beïnvloed door de monetaire crisis die een bedreiging vormde voor de wereldhandel, terwijl de groei in Europa reeds was afgezwakt en voor een recessie werd gevreesd.

Met de akkoorden van Washington van 18 december 1971 sloeg deze stemming om ; bovendien versnelde in de Verenigde Staten en in Canada de herleving van de economische activiteit.

De toeneming van de bestellingen die daaruit resulteerde en versterkt werd door het onmiddellijk effect van de devaluatie van de dollar, werd in de zes landen van de Gemeenschap weldra gevolgd door een stijging van de autonome componenten van de vraag ; wellicht werden sommige investeringen, die eind 1971 waren uitgesteld, begin 1972 toch uitgevoerd.

Daarenboven werd in verscheidene Lid-Staten een actief overheidsbeleid gevoerd dat tijdens de eerste helft van het jaar met een soepele geld- en kredietpolitiek gepaard ging. Op het eind van het tweede kwartaal was het duidelijk dat een afglijden naar een langdurige stagnatie van de economische bedrijvigheid voorkomen was. Er dienden dan echter maatregelen te worden getroffen om de toevloeiing van vlottend kapitaal af te remmen.

In de tweede helft van het jaar kwam er, onder invloed van een krachtige buitenlandse vraag, nog meer vaart in de economische wederopbloei en in de Verenigde Staten, Japan, de Duitse Bondsrepubliek en, in mindere mate, in het Verenigd Koninkrijk lag de economische groei veruit boven de verwachtingen.

Ondanks de toeneming van de industriële produktie, vooral in de sector van de verbruiksgoederen, overtrof de volledige werkloosheid — maar dan speciaal bij de jonge werknemers — in de meeste E.E.G.-landen het peil van 1971 : evenwichtsverstorende factoren in het regionale vlak en in de industriële structuur droegen daartoe in belangrijke mate bij.

Bovendien namen sommige landen maatregelen om de vraag te ondersteunen terwijl andere hoopten dat een ontspanning in de economie

de loon- en prijsinflatie, die oorspronkelijk geen vraaginflatie was, zou afremmen.

Immers, gedurende het gehele jaar heerste er een sterk inflatoir klimaat, dat in geen enkel land door de genomen maatregelen die meestal in het domein van de prijspolitiek lagen, kon worden beteugeld. De Europese Commissie concentreerde nochtans — zonder veel resultaat — een groot gedeelte van haar inspanningen op het bestrijden van deze inflatie die al vier jaar duurde maar factoren van interne, van externe, van politieke en van economische aard maakten het onmogelijk een grotere stabiliteit tot stand te brengen.

Ten slotte viel te vrezen dat de loon- en prijsontwikkeling dusdanig op de in de Gemeenschap heersende inflatie zou worden afgestemd dat op middellange termijn een harmonische sociale en economische ontwikkeling in het gedrang zou komen. Zo werden dan ook tijdens het vierde kwartaal in verschillende landen maatregelen getroffen om de aanzienlijke toeneming van de geldvoorraad af te remmen. Hierdoor steeg het rentepeil op korte termijn doch dit had geen nadelig effect op de economische expansie.

Kortom, de divergerende economische ontwikkeling van de voornaamste industrielanden (zie tabel) was meestal het gevolg van de conjuncturele maatregelen die in de loop van het jaar werden getroffen en soms resulteerden in snelle en onverwachte wendingen.

Bruto nationaal produkt tegen marktprijzen
(jaarlijkse procentuele wijzigingen)

LAND	In werkelijke prijzen					
	1967	1968	1969	1970	1971	1972
België	7,2	6,9	11,0	11,5	9,7	12,3
Nederland	10,1	10,5	13,2	11,6	12,4	14,0
Duitse Bondsrepubliek	1,0	9,0	12,1	13,3	10,7	9,2
Frankrijk	7,9	9,6	16,5	11,7	10,2	11,5
Italië	10,0	7,9	10,2	11,8	8,1	9,3
E.E.G.	5,9	9,0	12,0	12,9	10,2	..
Verenigd Koninkrijk	5,3	7,4	7,3	9,4	10,5	11,0
Verenigde Staten	6,0	8,8	7,7	4,9	7,6	9,7
Japan	18,3	18,7	16,5	17,8	11,2	14,5

(vervolg op volgende bladzijde.)

Bruto nationaal produkt tegen marktprijzen (vervolg)
(jaarlijkse procentuele wijzigingen)

LAND	In vaste prijzen (1963)					
	1967	1968	1969	1970	1971	1972
België	3,9	4,2	7,1	6,2	3,7	4,9
Nederland	5,8	6,6	7,0	5,9	4,3	4,0
Duitse Bondsrepubliek	— 0,2	7,3	8,2	5,8	2,8	2,9
Frankrijk	5,0	5,0	7,7	5,9	5,0	5,6
Italië	6,8	6,4	5,7	4,9	1,4	3,2
E.E.G.	3,4	6,1	7,4	5,7	3,4	..
Verenigd Koninkrijk	2,1	3,1	2,2	2,2	1,6	3,3
Verenigde Staten	2,8	5,0	2,6	— 0,5	2,8	6,4
Japan	13,5	14,4	11,9	10,5	6,3	9,2

Bronnen : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : nationale rekeningen 1961-1971.
Voor 1972 : nationale raming voor elk land.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Ook in België was de conjunctuur bij het begin van 1972 vrij aarzelend ; weliswaar werden er tijdens het eerste kwartaal vrij goede resultaten behaald, zowel voor de industriële produktie (+ 6,3 %) als voor de buitenlandse handel (+ 12,4 % t.o.v. de overeenkomstige periode van 1971), doch dit is door louter toevallige omstandigheden te verklaren, met name de inhaalvraag na het Smithsonian-akkoord en het uitzonderlijk zachte weer gedurende de wintermaanden.

Wegens het heersende pessimistische klimaat besloot de Regering een relanceplan uit te vaardigen om aldus op snelle en efficiënte wijze bij te dragen tot een verbetering van de economische activiteit. Maatregelen werden genomen op het gebied van de overheidsinvesteringen, de woningbouw, het gezinsverbruik en de uitvoer. De aandacht ging speciaal naar kleine en middelgrote ondernemingen, onder meer door een verruiming van het toepassingsveld van de wetgeving op de economische expansie. De overheid kon zich veroorloven sommige risico's op begrotingsgebied te nemen, want, niettegenstaande de invoering van de B.T.W. in 1971, was de prijsontwikkeling tot dan toe beneden het peil van dat van de omliggende landen gebleven en het overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans was aanzienlijk.

Toen evenwel in de tweede helft van het jaar de export steeds belangrijker werd en alle componenten van de binnenlandse vraag vast bleven, dienden maatregelen te worden getroffen om overbesteding te voorkomen, te meer daar het stijgingstempo van de verbruikersprijzen aanmerkelijk versnelde.

Het Bruto Nationaal Produkt waarvan de reële groei, veroorzaakt door de autonome conjunctuurontwikkeling bij het begin van het jaar op 3 % werd geraamd, zou, mede door de gunstige conjunctuurontwikkeling in het najaar, nu heel wat hoger liggen en 4,9 % bereiken.

Het indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid) overtrof het gemiddeld peil van 1971 met 6,0 %, tegen een stijging met 2,6 % in 1971 t.o.v. 1970. Vooral de produktie van grondstoffen en halffabrikaten en van duurzame verbruiksgoederen nam een hoge vlucht (respectievelijk 8,9 en 7 % t.o.v. 1971) terwijl de geringe vraag naar investeringsgoederen (bouwnijverheid inbegrepen) ook in de produktie tot uiting kwam (— 0,3 %).

Vooral in de ijzer- en staalnijverheid en in de chemische industrie was de produktietoeneming zeer aanzienlijk. Andere bedrijfstakken waar een belangrijke expansie werd genoteerd waren de elektriciteitssector, de houtverwerkende nijverheid en de petroleumraffinaderijen ; in de metaalverwerkende nijverheid en in de textielindustrie werd daarentegen slechts een geringe vooruitgang genoteerd. De kolenwinning werd verder afgebouwd, vooral in het zuiden van het land.

Andere indicatoren bevestigen deze gunstige ontwikkeling : nieuwe bestellingen liepen overvloediger binnen, het produktietempo werd opgevoerd, het percentage niet benutte capaciteit liep licht terug terwijl de verzekerde activiteitsduur niet verder daalde en rond eenzelfde peil bleef schommelen.

Regionaal beschouwd werd de grootste toeneming van de industriële produktie (zonder bouwnijverheid) waargenomen in Vlaanderen met name 8,7 % (4,1 % in 1971). In Wallonië en in Brussel bedroeg de groei respectievelijk 3,0 % en 1,1 % (1,0 % en 0,5 % in 1971).

De bruto toegevoegde waarde in de bouwnijverheid die in 1971 met 2 % verminderde, steeg nu met circa 4 %. Een van de doelstellingen van het relanceplan, nl. het verbeteren van het conjunctureel klimaat in de woningbouw door een verhoging van de bouwpremies en door het opvoeren van de investeringsactiviteit der parastatale instellingen belast met de oprichting van volkswoningen, is geslaagd : tijdens de eerste tien maanden van 1972 werden 24 % meer woningen begonnen dan tijdens de overeenkomstige periode van 1971. De geografische spreiding van deze groei bedroeg : 16 % voor Vlaanderen, 62,5 % voor Wallonië, doch een daling van 14 % in Brussel. Wegens de negatieve overloop uit 1971 overtrof over het gehele jaar 1972 de toegevoegde waarde van de gebouwde woningen naar volume echter nauwelijks het peil van 1971. Dat van de begonnen niet residentiële gebouwen lag tijdens de eerste tien maanden van 1972 15 % hoger dan een jaar tevoren : de sterkste aangroei werd genoteerd in Wallonië (+ 26 %), gevolgd door Brussel (+ 17 %) en Vlaanderen (+ 10 %).

In de landbouwsector, waar de gunstige weersomstandigheden bijdroegen tot een aanzienlijke reële groei in 1971, was de produktiestijging in 1972 vrij gering. Daarentegen versnelde de volumestijging van de bruto toegevoegde waarde in de diensten en in de overheidssector.

Niettegenstaande de conjunctuuropleving zich over alle gewesten en nagenoeg alle sectoren verspreidde duurde de stijging van de vergoede volledige werkloosheid, die in augustus 1971 inzette, voort tot oktober 1972. Een geleidelijke verbetering van de arbeidsmarkt komt evenwel tot uiting en in de vermindering van het aantal werkloze mannen met normale geschiktheid (sinds mei 1972) en in de snelle daling van de volledige werkloosheid tijdens de laatste twee maanden van dat jaar.

Aldus mag gesteld worden dat in 1972 de schommelingen in het aantal arbeidsgeschikte mannelijke werklozen bijna uitsluitend aan seizoenfactoren te wijten is. De werkloze vrouwen, waarvan het aantal in 1972 bijna met de helft toenam zodat zij 60 % van de beschikbare arbeidsreserve bereikten, en de jongere werklozen vormden echter een acuut probleem.

Niettegenstaande de toeneming van de arbeidsreserve, versnelde het stijgingstempo van de bruto uurlonen in de industrie opnieuw, onder meer wegens de invloed van de glijdende loonschaal. Aan het eind van het jaar lagen de bruto uurlonen gemiddelde 14,7 % hoger dan in december 1971 ; voor de periode 1970-1971 bedroeg de gemiddelde toeneming 12,2 %. De loonkosten per arbeidsuur liepen zelfs op met 15,4 % (13,8 % in 1971). De bedrijven hebben getracht deze snelle kostenstijging, die tot de hoogste van de Europese Gemeenschap behoort, door arbeidsbesparende investeringen op te vangen om hun concurrentiemogelijkheden gaaf te houden.

Dat de bedrijven er zich vooral op toelegden om door een verdere rationalisatie en automatisering van het produktieproces de produktiviteit te verbeteren, veeleer dan de produktiecapaciteit uit te breiden, lijkt te worden bevestigd door de aanzienlijk toegenomen binnenlandse leveringen van uitrustingmaterieel door Belgische producenten. De invoer ervan steeg nochtans met slechts 3,6 %. Naar waarde namen de directe buitenlandse investeringen met circa 10 % toe. Rekening houdend met al deze tegenstrijdige tendenzen en met de negatieve overloop uit 1971, mag worden aangenomen dat de produktieve investeringen in 1972 nagenoeg even hoog lagen als in het voorgaande jaar, terwijl de prijsstijging circa 5 % bedroeg.

In het raam van het relanceplan werden de kredieten voor overheidsinvesteringen aanmerkelijk verhoogd en werd de uitvoering van projecten voor de lagere publiekrechterlijke lichamen versneld. In globo

groeide het volume van de overheidsinvesteringen, na een stijging met 15 % in 1971, opnieuw met circa 10 % aan.

Krachtige impulsen op de conjunctuur gingen in 1972 vooral uit van de particuliere consumptie en van de uitvoer. De eigenlijke particuliere consumptie vertoonde een forse toeneming nadat zij in 1971, het jaar waarin de B.T.W. werd ingevoerd, licht was afgenomen : hiertoe droegen de aanzienlijke stijging van het beschikbaar inkomen der particulieren en een verruiming van de voorwaarden bij de verkoop op afbetaling in oktober 1971 en april 1972 bij.

Aangenomen mag worden dat het steeds sneller tempo waarin de geldontwaarding doorgaat een dusdanige psychologische sfeer schept dat de verbruikers hun aankopen bespoedigen en hun kredietaanvragen opvoeren. De belangrijke afzet van duurzame verbruiksgoederen, o.m. van auto's blijkt deze tendens te bevestigen. Daartegenover staat dat, evenals in de andere E.E.G.-landen, de spaarquote van de gezinnen sinds 1970 zeer hoog ligt. Dit resulteerde in een sterke aangroei van de spaardeposito's (+ 20 % tegen 15 % in 1971), terwijl voor de netto opnamen van obligaties en kasbons het stijgingstempo nog circa 11,5 % beliep (18 % in 1971).

De aangroei van de personeelskosten met 18 %, mede als gevolg van de algemene salarisverhoging op 1 april 1972, helpen de nieuwe aanzienlijke toeneming van de overheidsconsumptie verklaren (circa 16 % tegen 14 % in 1971).

Het trage expansietempo dat de export in 1971 kenmerkte versnelde echter in het begin van 1972 : de psychologische weerslag van de akkoorden van Washington en de uitbreiding van de wereldhandel als gevolg van de conjunctuurherleving droegen hiertoe bij. Tijdens het laatste kwartaal was het groeitempo van de uitvoer buitengewoon krachtig. Volgens de douanestatistieken van de B.L.E.U. overtrof de uitvoerwaarde in 1972 die van het voorgaande jaar met 14,1 %, tegen slechts 6,9 % het jaar tevoren. Evenals in 1971 was de prijsstijging vrij gering. Dit is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat, na de revaluatie van de Belgische frank, de Belgische producenten hun uitvoerprijzen verminderd hebben opdat hun afzet kwantitatief niet zou teruglopen. De concentratie van de B.L.E.U.-uitvoer op de E.E.G. werd nog sterker, doch het exportpakket onderging bijna geen wijzigingen.

De invoer van goederen in de B.L.E.U. nam minder snel toe dan het voorgaande jaar (9,2 % in plaats van 10,2 %) toen de voorraadvorming erg belangrijk was. Toch verloopt de invoer vrij onregelmatig en kwam, na een aanmerkelijke stijging tijdens het eerste kwartaal, een verzwakking van het expansietempo dat evenwel tijdens het laatste halfjaar opnieuw in belangrijke mate toenam. Ook hier is de concentratietendens op de E.E.G.-landen als leveranciers nog verder geaccentueerd : meer dan 64 % van de invoer was herkomstig van die landen.

In de betalingsbalans sluiten de goederentransacties met een positief saldo van 46 miljard frank, tegen 35 miljard in 1971. Een aantal belangrijke, overwegend buitenlandse bedrijven, die vooral voor de export produceren, droegen tot dit resultaat bij, doch ook de gevolgen op korte termijn van de relatieve revaluatie van de Belgische frank deden zich hier gevoelen. Het overschot op de lopende rekening (bepaling Nationale Boekhouding) neemt eveneens toe tot naar raming circa 63 miljard. Dit overschot werd echter gedeeltelijk gecompenseerd door de transfers en de kapitaaluitvoer van de overheid en vooral door de export van particulier kapitaal dat in hoofdzaak aangewend werd voor de aankoop van roerende waarden in het buitenland.

De inflatoire prijsstijging was echter het zwakke punt in de economische ontwikkeling in 1972. De in geheel Europa toenemende inflatie verscherpt de druk op de prijzen ; daar waar een internationale vergelijking van de prijsstijging in de verschillende landen sinds 1970 de vrij gunstige evolutie van de Belgische consumptieprijzen naar voren bracht, versnelde het stijgingstempo tijdens de tweede helft van het jaar waarbij het gemiddelde van de E.E.G.-landen werd geëvenaard.

Ondanks het gevoerde prijsbeleid dat vooral was gesteund op prijsreglementering bedroeg het stijgingstempo van het indexcijfer der consumptieprijzen in december 1972 reeds 6,4 %, tegen 5,6 % een jaar voordien, ondanks de invoering van de B.T.W. Vooral de prijsstijging voor levensmiddelen was aanzienlijk. De toeneming van de koersen van grondstoffen en meer nog voor agrarische produkten droeg aanmerkelijk bij tot deze forse toeneming van de verbruikersprijzen die overigens in alle Europese landen merkbaar was.

Een ander symptoom voor het heersend inflatoir klimaat is de toeneming van de totale geldvoorraad. De eigenlijke geldhoeveelheid nam met 14 % toe (+ 10 % in 1971) o.m. als gevolg van de grotere stijging van het B.N.P. Ook bij de geldscheppende instellingen vertoonden de monetaire en quasi monetaire liquiditeiten een belangrijker stijgingstempo (16,1 %) dan in 1971 toen 12,3 % werd bereikt.

In dit verband vormden de netto financieringsbehoeften van de Staat en de kredietverlening aan bedrijven en particulieren een duidelijk grotere bron van geldcreatie dan in 1971. Het geleidelijk herstel van de activiteit in de bouwsector, de grotere vraag naar afbetalingskrediet en de toegenomen behoeften van de bedrijven aan kortlopend krediet helpen de stijging van genoemde kredietverlening met meer dan 100 miljard (14,3 %) verklaren. Daartegenover staat dat, o.m. door de ruimere gezinsinkomens en tijdens sommige periodes door de toevloeiing van buitenlands kapitaal, de financiële activa, met name het chartaal geld, alle soorten deposito's en de obligaties en aandelen, in 1972 opnieuw met circa 259 miljard aangroeiden.

De monetaire politiek werd in de loop van het jaar aan de wijzigingen in het economisch leven aangepast. Aldus werden tijdens de eerste maanden van het jaar, dank zij een vermindering van de discontovoet en het drukken van het rentepeil, gunstige voorwaarden tot een wederopleving geschapen. Tevens werden maatregelen getroffen om de invoer van buitenlands kortlopend kapitaal af te remmen. Vanaf het laatste kwartaal werd opgetreden om een te grote liquiditeitsschepping te verhinderen : aldus werd een bescheiden deel van de middelen van sommige financiële instellingen bevroren terwijl, mede door toedoen van de stijgingen in het buitenland, een opwaartse tendens voor kort- en langlopend geld merkbaar was.

Het economisch en budgettair beleid bracht een begrotingstekort mee. De netto toeneming van de Rijksschuld, die uitsluitend gefinancierd werd door de binnenlandse kapitaalmarkt, bedroeg 63,5 miljard ; bovendien werd de buitenlandse schuld verder afgelost.

Kortom, niettegenstaande de conjunctuur in sommige industrielanden gunstig evolueerde leek de toestand van de Belgische economie in het begin van 1972 vrij onzeker. Het relanceplan dat in die omstandigheden ontstond, droeg ongetwijfeld bij tot de versnelling van de economische groei in het laatste kwartaal van 1972. Alle componenten van de vraag, behalve de produktieve investeringen in de bedrijven, deelden in deze expansie.

Deze snellere groei bracht een daling van de werkloosheid met zich maar ging tevens gepaard met een steeds groter inflatietempo. Om deze stijging af te remmen werden reeds op het einde van het jaar overheidsmaatregelen genomen die begin 1973 werden uitgebreid en aangevuld.

*

* *

EERSTE DEEL.

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK ÉÉN

BEVOLKING

1. — *Verloop van de bevolking in 1972.*

België telde 9 726 850 inwoners op 31 december 1972, dit is 31 471 meer dan een jaar vroeger. Het totale groeipercentage lag wel iets boven dat van 1970, maar beneden dat van 1971. Het bedroeg 3,25 °/°° in 1972, tegen 4,60 °/°° in 1971 en 3,19 °/°° in 1970. Het blijft echter gering in vergelijking met andere jaren van het laatste decennium, toen het schommelde tussen 5,12 °/°° (1967) en 10,60 °/°° (1964).

In het afgelopen jaar daalde het aantal geboorten verder : 134 437 of 13,82 °/°°, tegen 139 104 of 14,35 °/°° in 1971 en 141 119 of 14,58 °/°° in 1970. Ook het aantal sterfgevallen verminderde en bereikte 116 743 eenheden of 12,00 °/°°, tegen 12,26 °/°° in 1971 en 12,27 °/°° in 1970. De natuurlijke aangroei bedroeg slechts 17 694 eenheden en vertoonde aldus een afneming met niet minder dan 2 557 eenheden tegenover het voorgaande jaar. In de loop van de laatste tien jaren werd zelfs geen enkel lager natuurlijk accres genoteerd.

Het feit dat het totaal accres lager lag dan dat van het voorgaande jaar is niet alleen te wijten aan een verminderde natuurlijke aangroei, maar ook aan een kleiner migratieoverschot. Dit laatste bedroeg 13 777 eenheden in 1972, tegen 24 184 eenheden in 1971. De bevolking nam toe in Vlaanderen en Wallonië maar daalde verder in Brussel-Hoofdstad.

In Vlaanderen was het geboortecijfer van 13,91 °/°° (76 168 personen) niet alleen lager dan dat van het voorgaande jaar (14,64 °/°°), maar het kwam zelfs op gelijke hoogte van dat van Wallonië (13,91 °/°°), wat erop wijst dat de daling van het geboortecijfer in Vlaanderen groter was dan in het zuiden van het land. Het sterftecijfer daalde eveneens van 10,93 °/°° in 1971 tot 10,72 °/°° in 1972 en bereikte daarmee het laagste promillage van het land. Aldus bedroeg het natuurlijk accres in Vlaanderen slechts 17 440 eenheden, tegen 20 250 in 1971 en 22 040 in 1970. Het migratieoverschot beliep 8 958 eenheden of 1,63 °/°°, tegen 14 496 eenheden of 2,66 °/°° in 1971. Daardoor bedroeg de totale aangroei in 1972 slechts 26 398 personen of 4,84 °/°° wat 8 348 personen minder was dan het voorgaande jaar.

Alhoewel het geboortecijfer daalde in Vlaanderen bleven de hoogste promillages toch traditioneel genoteerd in de provincie Limburg en in het arrondissement Turnhout met meer dan 15 °/°°. Toch dient vermeld dat ook hier een duidelijke regressie waarneembaar is (in 1966 bedroeg het geboortecijfer in Limburg nog 20,63 °/°°). Het was ook in de provincie Limburg en in het arrondissement Turnhout dat het laagste sterftecijfer geboekt werd (minder dan 9 °/°°).

Daalde het aantal geboorten in ieder Vlaams arrondissement, toch bleef het hoogste geboortecijfer op naam van het arrondissement Maaseik met 16,36 °/°° (tegen 17,15 °/°° het voorgaande jaar). In het arrondissement Aat (provincie Henegouwen) werden slechts 12,36 geboorten op 1 000 inwoners genoteerd, wat het laagste promillage was voor het gehele land. Voor het sterftecijfer deed zich in het noorden van het land dezelfde dalende tendens voor.

In alle Vlaamse provincies bleef het natuurlijk accres positief. De natuurlijke aangroei lag in Limburg op 8,13 °/°°, tegen 8,70 °/°° in 1971 ; in West-Vlaanderen op 3,56 °/°°, tegen 4,13 °/°° ; in de provincie Antwerpen op 2,50 °/°°, tegen 3,13 °/°° ; in Vlaams-Brabant op 2,52 °/°°, tegen 2,65 °/°° ; in Oost-Vlaanderen op 1,63 °/°°, tegen 2,26 °/°°.

Het hoogste natuurlijk accres op 31 december 1972 stond op naam van de provincie Limburg met 5 415 eenheden, dit als gevolg van de jonge leeftijdsopbouw van de bevolking. Per arrondissement beschouwd was de grootste aangroei te zien in Hasselt (2 707 eenheden), terwijl de laagste aangroei genoteerd werd in Veurne (+ 97) ; in Oudenaarde was er zelfs een daling (— 27).

Alhoewel in mindere mate dan het voorgaande jaar bleef het migratiesaldo in de meeste Vlaamse provincies positief, vooral onder invloed van de grote agglomeraties waar de industrialisering een sterke aantrekkingskracht uitoefende. Enkel de provincie West-Vlaanderen had een negatief saldo. In het arrondissement Antwerpen werd een migratieoverschot genoteerd van 1 842 eenheden, tegen 3 282 een jaar voordien. Het arrondissement Halle-Vilvoorde kende een migratieoverschot van 4 346 eenheden, tegen 5 102 in 1971 ; in het arrondissement Gent verminderde het overschot met meer dan de helft, 612 eenheden tegen 1 415 in 1971.

Drie Vlaamse arrondissementen, met name Oudenaarde, Diksmuide en Ieper, hadden op 31 december 1972 minder inwoners dan een jaar vroeger : voor de laatste twee overtrof het negatief migratiesaldo telkens de lichte natuurlijke aangroei ; in Oudenaarde daarentegen waren zowel het natuurlijk accres als het migratieoverschot negatief.

De relatief meest opvallende totale toeneming deed zich voor te Maaseik (13,26 °/°°), Halle-Vilvoorde (11,12 °/°°), Hasselt (8,24 °/°°), Leuven (7,54 °/°°) en Brugge (7,34 °/°°) ; in absolute cijfers werd de grootste winst geboekt te Halle-Vilvoorde (5 367), Leuven (2 965) en Antwerpen (2 815).

De provincie Antwerpen telde aldus in een jaar tijd 5 381 of 3,49 °/°° inwoners meer, Limburg 5 601 of 8,48 °/°° meer, Oost-Vlaanderen 3 325 of 2,53 °/°°, West-Vlaanderen 3 759 of 3,55 °/°° en Vlaams-Brabant 8 332 of 9,51 °/°° meer.

In Wallonië verhief het totaal accres in 1972 zich boven dat van de voorgaande twee jaren : 3 341 personen of 1,05 °/°° in 1970, 10 099 of 3,19 °/°° in 1971 en 10 794 of 3,41 °/°° in 1972. Deze aangroei was echter opnieuw te danken aan het hoog migratiesaldo dat 10 213 eenheden bedroeg, tegen 9 675 een jaar vroeger en 2 976 in 1970. De natuurlijke aangroei immers bedroeg slechts 581 personen ; t.o.v. 1971 daalde wel het aantal sterfgevallen per duizend inwoners maar ook het aantal geboorten daalde.

Alhoewel het geboortecijfer van Wallonië kleiner was dan de voorgaande twee jaren, werd toch het landsgemiddelde overtroffen (13,91 °/°° tegen 13,82 °/°° voor het land). Ook hadden de provincies Luxemburg (14,02 °/°°), Namen (14,75 °/°°) en Henegouwen (14,41 °/°°) een geboortecijfer dat hoger lag dan dat van de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen. De promillages van de provincie Luik en de arrondissementen Nijvel en Aat lagen daarentegen een heel eind beneden het landsgemiddelde ; ze bedroegen respectievelijk 13,20 °/°°, 12,72 °/°° en 12,36 °/°°.

In de meeste Waalse arrondissementen daalde het sterftecijfer in vergelijking met het voorgaande jaar en bleef het hoger dan het landsgemiddelde. De verklaring voor het relatief hoger sterftecijfer schuilt in het feit dat Wallonië een groter aantal bejaarden telt, bij wie de sterfte logischerwijze hoger ligt dan in de jongere leeftijdscategorieën.

Drie Waalse provincies met name Luxemburg, Namen en Henegouwen boekten een positief natuurlijk accres. Voor Namen en Henegouwen was dit meer dan het voorgaande jaar (respectievelijk 506 tegen 257 en 685 tegen 558). De provincie Luik boekte opnieuw een negatief saldo, zelfs meer dan het voorgaande jaar (— 877 tegen — 658).

Wat opvalt is dat de arrondissementen Aarlen en Virton in de provincie Luxemburg, evenals de arrondissementen Dinant en Philippeville in de provincie Namen, die het voorgaande jaar een negatief migratiesaldo kenden, in 1972 een overschot hadden. Daarentegen valt aan te stippen dat in Charleroi, Moeskroen en Zinnik, in tegenstelling met 1971 toen een positief migratiesaldo werd genoteerd, in 1972 meer personen emigreerden dan er zich kwamen vestigen.

Het hoogste totaal accres van Wallonië en eveneens van het ganse land werd in 1972 te Nijvel genoteerd (22,44 °/°° of 5 371 personen) ; nochtans werd dit hoge promillage enkel bereikt met het positief migratiesaldo van 5 314. Vermeldenswaard is dat de provincie Luxemburg zijn bevolking zag aangroeien met 468 eenheden, tegen een vermindering van 99 in 1971, dit door de aangroei van de bevolking in Aarlen (+ 321 tegen + 121 in 1971) en in Virton (+ 432 tegen + 13 in 1971). Ook de bevolking van de provincie Namen groeide verder

aan (+ 2 094 eenheden tegen + 1 374 in 1971). De totale aangroei in Henegouwen en Luik bedroeg respectievelijk 508 en 2 353.

De tendens tot ontvolking in Brussel-Hoofdstad heeft zich in het afgelopen jaar verder gezet. De daling van het aantal inwoners was aanzienlijk : 5 721 personen of — 5,32 °/oo ; in 1971 bedroeg de daling 410 of — 0,39 °/oo.

Was er het voorgaande jaar nog een licht positief migratiesaldo, in 1972 noteerde Brussel-Hoofdstad zowel een negatief natuurlijk accres als een negatief migratieoverschot.

Verloor de Brusselse agglomeratie inwoners, de aanpalende arrondissementen, zowel Vlaamse als Waalse, zagen hun bevolking toenemen.

2. — *Regionale leeftijdsopbouw van de bevolking* (1).

Door de eerste verwerking van de gegevens uit het woningtelformulier, model C, van de volkstelling op 31 december 1970 heeft het Nationaal Instituut voor de Statistiek voorlopige cijfers opgesteld betreffende de leeftijdsopbouw van de bevolking, niet alleen voor het Rijk maar ook voor de gewesten.

De regionale cijfers over de leeftijdsopbouw zijn zeer belangrijk omdat zij de basis vormen voor allerlei ramingen in verband met de ontwikkeling niet alleen van de totale bevolking maar tevens van de beroepsbevolking, de schoolbevolking, het aantal bejaarden, enz.

De leeftijdsstructuur van een bevolking wordt beïnvloed door de ontwikkeling in het verleden van de nataliteit, de mortaliteit en de migratiesaldi (buitenlandse migratie voor het geheel van het land, binnenlandse voor de gewesten onderling).

De algemene tendens van de nataliteit is bekend : vrij hoog vóór de oorlog 1914-1918, dalend sedert de eerste wereldoorlog tot 1945, met een lichte opleving sedertdien doch een nieuwe stagnatie tijdens de laatste 5 à 6 jaren.

Wat de mortaliteit betreft kan vastgesteld worden dat de gemiddelde levensduur bij de geboorte bestendig is gestegen, stijging die vooral te danken is aan de vermindering van de sterfte in de jongere leeftijdsklassen. Op hogere leeftijd is nochtans de verlenging van de gemiddelde levensduur eerder gering te noemen.

In verband met de migratie kan gewezen worden op de belangrijke inwijking van de vreemdelingen tijdens de jongste jaren. Deze inwijking, ongelijk

(1) Regionale leeftijdsopbouw van de bevolking. Eerste resultaten van de volkstelling op 31 december 1970. Vergelijking met 1961 (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 2, februari 1973, blz. 100-115) [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

verdeeld over de gewesten, beïnvloedt hoofdzakelijk de grootte van de klassen van de bevolking op actieve leeftijd.

In twee van de hierbijgevoegde tabellen is de ontwikkeling van de omvang der leeftijdsklassen tussen 1961 en 1970, per taalstreek, provincie en arrondissement opgenomen.

Uit deze tabellen kan onmiddellijk afgeleid worden dat het verouderingsproces van onze bevolking, tijdens de negen jaren tussen 1961 en 1970, verder is versterkt. De jongere leeftijdsklassen werden relatief geringer in omvang, terwijl de verhouding bejaarden toenam.

In 1961 was de bevolking als volgt over de verschillende leeftijdsklassen verdeeld : 0-14 jaar : 23,9 % ; 15-64 jaar : 63,9 % ; 65 jaar en ouder : 12,2 %. In 1970 bedroegen deze verhoudingen respectievelijk 23,6 %, 63,0 % en 13,4 %.

Ongeveer een gelijkvormige ontwikkeling kan waargenomen worden per taalgebied. Alleen in Brussel-Hoofdstad is de verhouding kinderen (0-14 jaar) vergroot hoewel ook het aantal bejaarden relatief toenam. Maar de verhouding kinderen bleef toch in Brussel het laagst van heel het land.

Tussen de arrondissementen en de provincies onderling zijn echter merkwaardige verschillen vast te stellen in de grootte van de verhoudingen.

In 1970 zijn in de provincie Limburg 30,1 % kinderen (32,8 % in het arrondissement Maaseik) en slechts 7,6 % bejaarden (6,5 % in het arrondissement Maaseik), terwijl de rijksgemiddelden respectievelijk waren 23,6 % kinderen, 13,4 % bejaarden.

De provincie met relatief het geringst aantal kinderen blijft Luik (21,9 %). Deze provincie heeft ook het grootste percentage bejaarden (14,8 %).

De arrondissementen Brussel-Hoofdstad en Borgworm staan op de laagste trap voor het aantal kinderen, respectievelijk 19,3 % en 20,5 %. De grootste verhouding bejaarden vindt men in de arrondissementen Doornik (16,8 %), Aat (16,7 %) en Borgworm (16,7 %).

Om de veroudering van de bevolking vast te stellen volgt men veelal de ontwikkeling in de tijd van de verhouding in % van de bevolking op inactieve leeftijd (65 jaar en ouder) en de totale bevolking.

In 1961 telde ons land op 100 inwoners 12,2 bejaarden van 65 jaar en ouder, terwijl dit percentage opliep tot 13,4 in 1970. Voor het jaar 1970 bereikt men in het Nederlands taalgebied 12,2 %, in het Frans taalgebied 14,7 % en in Brussel-Hoofdstad 16,1 %. De grootste verhouding bejaarden had men in de provincie Henegouwen (14,8 %).

Deze maatstaf (de verouderingscoëfficiënt) geeft nochtans geen volledig of juist beeld van de veroudering. Inderdaad, een verjonging aan de basis van de leeftijdspiramide kan optreden zonder dat deze tot uiting komt in het totaalcijfer van de bevolking. Hoe dan ook, tijdens de jongste decennia is deze coëfficiënt bestendig toegenomen.

De seneliteitscoëfficiënt bezorgt een ander inzicht in het verouderingsproces. Dit kengetal wordt berekend door de procentuele verhouding te bepalen tussen de bejaarden (65 jaar en ouder) en de kinderen (jonger dan 15 jaar). Tussen 1961 en 1970 verhoogde deze coëfficiënt van 51,3 % tot 57,1 %.

Bij deze benadering van het verschijnsel, constateert men sterkere verschillen tussen de gewesten dan bij de vergelijking van de cijfers van de verouderingscoëfficiënt : in 1970 bedroeg de coëfficiënt 49,1 % in Vlaanderen, 64,8 % in Wallonië en 83,8 % in Brussel-Hoofdstad.

Naast dit zeer hoog cijfer voor Brussel-Hoofdstad heeft men nog grote getallen in de arrondissementen Borgworm (81,8 %), Aat (77,8 %), Doornik (76,2 %), Hoei (73,9 %), Oudenaarde (72,9 %), Moeskroen (72,8 %). Daartegenover staan de geringe cijfers van de arrondissementen Tongeren (33,5 %), Turnhout (28,7 %), Hasselt (24,7 %) en Maaseik (19,7 %).

Ook kan de verhouding volwassen bevolking op inactieve leeftijd ten opzichte van de bevolking op actieve leeftijd berekend worden.

Met dit kengetal over de veroudering belicht men tevens een economisch aspect, nl. de last die op de potentieel actieve bevolking rust ten aanzien van de pensioengerechtigde bevolking. De verhouding in percent wordt berekend tussen de bejaarden (65 jaar en ouder) en de bevolking van 15 tot 64 jaar.

Ook deze coëfficiënt is bestendig toegenomen en vermeerderde voor het Rijk, tussen 1961 en 1970, van 19,1 % tot 21,3 %. De overeenstemmende cijfers waren voor het Nederlands taalgebied : 17,0 % en 19,4 %, voor het Frans taalgebied : 21,4 % en 23,4 % en voor Brussel-Hoofdstad : 22,6 % en 25,0 %.

Ten slotte kan ook de verhouding bevolking op inactieve leeftijd + bevolking op nog niet actieve leeftijd ten opzichte van de bevolking op actieve leeftijd beschouwd worden. Hier worden de ten laste zijnde bevolkingslagen (kinderen en bejaarden) tegenover de klasse op produktieve leeftijd gesteld.

Wat deze coëfficiënt betreft, heeft Brussel-Hoofdstad in 1970 een lagere verhouding (54,9 %) dan Vlaanderen (59,0 %) en Wallonië (59,5 %). Hieruit kan worden afgeleid dat in de Brusselse agglomeratie, naast een grotere verhouding bejaarden en een geringer aandeel kinderen, een grotere concentratie van de actieve bevolking bestaat dan in de overige gewesten.

★

★ ★

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Gemiddeld jaarlijks bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1962	154 338	111 545	42 793	18 880	61 673	9 251 414 (b)
1963	158 196	115 618	42 578	34 134	76 712	9 328 126 (b)
1964	160 371	109 342	51 029	48 945	99 974	9 428 100 (b)
1965	154 856	114 507	40 349	30 785	71 134	9 499 234 (b)
1966	150 636	114 557	36 079	21 067	57 146	9 556 380 (b)
1967	145 899	114 509	31 390	17 831	49 221	9 605 601 (b)
1968	141 242	121 275	19 967	6 342	26 309	9 631 910 (b)
1969	140 834	119 375	21 459	6 785	28 244	9 660 154 (b)
1970	141 119	118 888	22 231	8 606	30 837	9 690 991 (b) 9 650 944 (c)
1971	139 104	118 853	20 251	24 184	44 435	9 695 379 (d)
1972	134 437	116 743	17 694	13 777	31 471	9 726 850 (d)

(a) Einde jaar.
(b) Berekende bevolking op basis van de telling van 1961.
(c) Getelde bevolking op 31 december 1970.
(d) Berekende bevolking op basis van de telling van 1970.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Loop van de bevolking in 1972

LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 31 december 1972
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebewegingen	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	‰ (c)	Absolute cijfers
Antwerpen	11 699	12,65	10 726	11,60	973	1 842	2 815	3,05	925 035
Mechelen	3 633	12,78	3 169	11,15	464	264	728	2,57	284 224
Turnhout	5 301	15,73	2 875	8,53	2 426	— 588	1 838	5,48	337 100
Antwerpen	*20 633*	*13,34*	*16 770*	*10,84*	*3 863*	*1 518*	*5 381*	*3,49*	*1 546 359*
Brussel-Hoofdstad	14 038	13,13	14 365	13,44	— 327	— 5 394	— 5 721	— 5,32	1 069 005
Halle-Vilvoorde	6 115	12,53	5 094	10,43	1 021	4 346	5 367	11,12	488 220
Leuven	5 408	13,64	4 202	10,60	1 206	1 759	2 965	7,54	396 402
Nijvel	3 113	12,72	3 056	12,49	57	5 314	5 371	22,44	244 682
Brabant	*28 674*	*13,04*	*26 717*	*12,15*	*1 957*	*6 025*	*7 982*	*3,64*	*2 198 309*
Aat	925	12,36	1 058	14,14	— 133	141	8	0,11	74 824
Charleroi	6 684	14,57	6 368	13,88	316	— 1 206	— 890	— 1,94	458 641
Bergen	3 860	14,64	3 615	13,71	245	160	405	1,54	263 725
Moeskroen	1 161	15,99	967	13,32	194	— 59	135	1,86	72 608
Zinnik	2 400	14,57	2 271	13,79	129	— 79	50	0,30	164 681
Thuin	1 908	13,94	1 849	13,51	59	405	464	3,40	136 843
Doornik	2 081	13,98	2 206	14,82	— 125	461	336	2,26	148 815
Henegouwen	*19 019*	*14,41*	*18 334*	*13,89*	*685*	*— 177*	*508*	*0,38*	*1 320 137*
Hoei	1 207	12,91	1 556	16,64	— 349	853	504	5,42	93 528
Luik	8 102	13,07	8 528	13,76	— 426	1 356	930	1,50	619 816
Verviers	3 406	14,12	3 221	13,35	185	714	899	3,74	241 262
Borgworm	669	11,34	956	16,21	— 287	307	20	0,34	58 985
Luik	*12 384*	*13,20*	*14 261*	*14,07*	*— 877*	*3 230*	*2 353*	*2,33*	*1 013 591*
Maaseik	2 805	16,36	1 151	6,71	1 654	590	2 244	13,26	171 428
			1 561	9,28	1 054	— 365	689	4,11	168 253

Tongeren	2 615	15,54	1 561	9,28	1 054	— 365	689	4,11	168 253
Limburg...	*10 606*	*15,92*	*5 191*	*7,79*	*5 415*	*186*	*5 601*	*8,48*	*666 099*
Aarlen	703	14,39	568	11,63	135	186	321	6,61	48 855
Bastenaken	494	14,24	466	13,43	28	— 193	— 165	— 4,73	34 696
Marche-en-Famenne	531	13,42	559	14,13	— 28	— 75	— 103	— 2,60	39 559
Neufchâteau	764	14,61	711	13,59	53	— 70	— 17	— 0,32	52 309
Virton	559	13,23	537	12,71	22	410	432	10,33	42 260
Luxemburg...	*3 051*	*14,02*	*2 841*	*13,05*	*210*	*258*	*468*	*2,15*	*217 679*
Dinant	1 278	15,11	1 151	13,61	127	147	274	3,25	84 577
Namen	3 497	14,55	3 235	13,46	262	1 322	1 584	6,63	240 327
Philippeville	889	15,04	772	13,06	117	119	236	4,01	59 125
Namen...	*5 664*	*14,75*	*5 158*	*13,43*	*506*	*1 588*	*2 094*	*5,48*	*384 029*
Aalst	3 680	13,86	3 045	11,46	635	78	713	2,69	265 607
Dendermonde	2 533	14,36	2 087	11,83	446	3	449	2,55	176 443
Eeklo	1 185	13,69	1 023	11,82	162	98	260	3,01	86 553
Gent	6 408	13,50	6 098	12,84	310	612	922	1,95	474 829
Oudenaarde	1 443	12,78	1 470	13,02	— 27	— 187	— 214	— 1,89	112 889
Sint-Niklaas	2 929	14,53	2 305	11,44	624	571	1 195	5,96	201 556
Oost-Vlaanderen...	*18 178*	*13,79*	*16 028*	*12,16*	*2 150*	*1 175*	*3 325*	*2,53*	*1 317 877*
Brugge	3 524	14,26	2 599	10,52	925	875	1 800	7,34	247 077
Diksmuide	624	13,25	512	10,88	112	— 268	— 156	— 3,30	47 077
Ieper	1 483	14,14	1 237	11,79	246	— 394	— 148	— 1,41	104 912
Kortrijk	4 011	15,06	2 813	10,56	1 198	29	1 227	4,63	266 283
Oostende	1 785	13,68	1 474	11,30	311	306	617	4,75	130 466
Roeselare	2 104	14,90	1 447	10,25	657	— 572	85	6,60	141 224
Tielt	1 031	13,41	792	10,30	239	8	247	3,22	76 865
Veurne	666	13,63	569	11,64	97	— 10	87	1,78	48 866
West-Vlaanderen...	*15 228*	*14,33*	*11 443*	*10,77*	*3 785*	*— 26*	*3 759*	*3,55*	*1 062 770*
Brussel-Hoofdstad	*14 038*	*13,13*	*14 365*	*13,44*	*— 327*	*— 5 394*	*— 5 721*	*— 5,32*	*1 069 005*
Vlaamse streek	*76 168*	*13,91*	*58 728*	*10,72*	*17 440*	*8 958*	*26 398*	*4,84*	*5 477 727*
Waalse streek	*44 231*	*13,91*	*43 650*	*13,73*	*581*	*10 213*	*10 794*	*3,41*	*3 180 118*
Het Rijk...	**134 437**	**13,82**	**116 743**	**12,00**	**17 694**	**13 777**	**31 471**	**3,25**	**9 726 850**

(a) Exclusief de doodgeborenen en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking per 31 december 1972.
(c) Verhouding tot de totale bevolking geteld op 31 december 1971.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bevolking per leeftijdsklasse

Vergelijking tussen 1961 en 1970

(volkstellingen)

PROVINCIES, ARRONDISSEMENTEN EN TAALGEBIEDEN	0-14 jaar		15-64 jaar		65 jaar en ouder		Totale bevolking	
	1961	1970	1961	1970	1961	1970	1961	1970
Antwerpen	199 576	208 057	569 295	585 203	103 868	124 299	872 739	917 559
Mechelen	65 204	66 575	175 822	179 950	30 294	36 437	271 320	282 962
Turnhout	94 063	98 419	182 812	206 057	22 421	28 252	299 296	332 728
Prov. Antwerpen	*358 843*	*373 051*	*927 929*	*971 210*	*156 583*	*188 988*	*1 443 355*	*1 533 249*
Brussel-Hoofdstad	185 238	207 241	683 019	694 320	154 438	173 575	1 022 795	1 075 136
Halle-Vilvoorde	101 656	114 854	268 834	304 620	45 504	57 707	415 994	476 781
Leuven	89 093	91 498	233 093	249 219	40 913	48 743	363 099	389 460
Nijvel	46 496	54 304	131 696	147 752	29 109	32 940	207 301	234 996
Prov. Brabant	*422 483*	*467 897*	*1 316 642*	*1 395 511*	*270 064*	*312 965*	*2 009 189*	*2 176 373*
Aat	17 077	16 049	48 072	46 424	11 923	12 483	77 072	74 956
Charleroi	107 821	103 833	296 167	290 985	57 352	63 791	461 340	458 609
Bergen	60 674	58 859	165 696	165 944	34 994	38 222	261 364	263 025
Moeskroen	15 927	15 807	45 735	44 880	9 408	11 511	71 070	72 198
Zinnik	37 015	37 354	103 045	102 456	22 267	24 214	162 327	164 024
Thuin	32 929	31 902	85 491	84 779	17 439	19 647	135 859	136 328
Doornik	32 750	32 763	92 701	90 593	23 015	24 957	148 466	148 313
Prov. Henegouwen	*304 193*	*296 567*	*836 907*	*826 061*	*176 398*	*194 825*	*1 317 498*	*1 317 453*
Hoei	20 833	20 299	58 607	57 318	14 315	15 009	93 755	92 626
Luik	128 776	130 334	396 157	396 210	82 692	91 028	607 625	617 572
Verviers	55 551	58 589	145 994	147 519	31 601	33 623	233 146	239 731
Borgworm	12 152	12 067	36 486	37 043	8 729	9 866	57 367	58 976
Hasselt	48 729	54 672	79 811	101 186	7 909	10 756	136 449	166 614
Maaseik				103 947	13 352	15 555	156 776	165 940

Hasselt								
Maaseik								
Tongeren	47 141	46 438	96 283	103 947	13 352	15 555	156 776	165 940
Prov. Limburg	*187 155*	*196 159*	*345 375*	*406 602*	*39 545*	*49 786*	*572 075*	*652 547*
Aarlen	11 687	12 136	29 448	30 439	5 054	5 838	46 189	48 413
Bastenaken	9 711	8 987	22 403	21 357	4 443	4 678	36 557	35 022
Marche-en-Famenne	9 941	9 766	23 806	23 991	5 592	5 762	39 339	39 519
Neufchâteau	13 909	12 936	32 094	32 065	6 959	7 540	52 962	52 541
Virton	10 929	10 190	25 146	25 230	5 726	6 395	41 801	41 815
Prov. Luxemburg	*56 177*	*54 015*	*132 897*	*133 082*	*27 774*	*30 213*	*216 848*	*217 310*
Dinant	21 815	20 688	51 158	51 404	11 673	12 388	84 646	84 480
Namen	54 759	55 782	142 175	147 608	30 004	33 742	226 938	237 132
Philippeville	15 287	15 112	35 041	35 946	7 520	7 891	57 848	58 949
Prov. Namen	*91 861*	*91 582*	*228 374*	*234 958*	*49 197*	*54 021*	*369 432*	*380 561*
Aalst	65 011	64 670	162 619	165 600	28 396	34 234	256 026	264 504
Dendermonde	43 121	43 260	108 173	110 282	18 514	21 953	169 808	175 495
Eeklo	19 320	20 498	52 236	52 863	10 015	12 403	81 571	85 764
Gent	101 105	106 840	294 583	294 062	63 503	71 047	459 591	471 949
Oudenaarde	25 548	25 057	72 898	69 868	15 305	18 260	113 751	113 185
Sint-Niklaas	47 175	48 534	123 264	126 085	20 759	24 601	191 198	199 620
Prov. Oost-Vlaanderen	*301 280*	*308 859*	*813 773*	*818 760*	*156 492*	*182 498*	*1 271 545*	*1 310 117*
Brugge	55 543	60 497	141 288	152 034	24 777	30 345	221 608	242 876
Diksmuide	12 595	12 423	30 106	28 834	5 504	6 205	48 205	47 462
Ieper	26 324	26 047	66 109	65 259	12 089	13 908	104 522	105 214
Kortrijk	62 974	66 885	158 076	164 294	25 915	32 659	246 965	263 838
Oostende	29 095	30 485	77 774	81 120	13 815	17 531	120 684	129 136
Roeselare	33 816	35 777	86 197	87 996	13 708	16 978	133 721	140 751
Tielt	19 408	19 414	48 115	47 195	8 021	9 955	75 544	76 564
Veurne	11 357	11 755	29 375	29 882	5 925	6 951	46 657	48 588
Prov. West-Vlaanderen	*251 112*	*263 283*	*637 040*	*656 614*	*109 754*	*134 532*	*997 906*	*1 054 429*
Het Rijk	**2 190 416**	**2 272 702**	**5 876 181**	**6 080 888**	**1 123 144**	**1 297 354**	**9 189 741**	**9 650 944**
Nederlands taalgebied	*1 289 139*	*1 347 704*	*3 226 044*	*3 406 625*	*548 791*	*662 254*	*5 063 974*	*5 416 583*
Frans taalgebied	*701 437*	*701 119*	*1 930 059*	*1 942 101*	*413 779*	*454 033*	*3 045 275*	*3 097 253*
Duits taalgebied	*14 602*	*16 638*	*37 059*	*37 842*	*6 036*	*7 492*	*57 697*	*61 972*
Brussel-Hoofdstad	*185 238*	*207 241*	*683 019*	*694 320*	*154 538*	*173 575*	*1 022 795*	*1 075 136*

Bron : Nationaal Instituut voor Statistiek.

Bevolking per leeftijdsklasse in ten honderd

Vergelijking tussen 1961 en 1970

(volkstellingen)

PROVINCIES, ARRONDISSEMENTEN EN TAALGEBIEDEN	0-14 jaar		15-64 jaar		65 jaar en ouder	
	1961	1970	1961	1970	1961	1970
Antwerpen	22,9	22,7	65,2	63,8	11,9	13,5
Mechelen	24,0	23,5	64,8	63,6	11,2	12,9
Turnhout	31,4	29,6	61,1	61,9	7,5	8,5
Prov. Antwerpen	*24,9*	*24,3*	*64,3*	*63,4*	*10,8*	*12,3*
Brussel-Hoofdstad	18,1	19,3	66,8	64,6	15,1	16,1
Halle-Vilvoorde	24,5	24,1	64,6	63,8	10,9	12,1
Leuven	24,5	23,5	64,2	64,0	11,3	12,5
Nijvel	22,5	23,1	63,5	62,9	14,0	14,0
Prov. Brabant	*21,0*	*21,5*	*65,6*	*64,1*	*13,4*	*14,4*
Aat	22,1	21,4	62,4	61,9	15,5	16,7
Charleroi	23,4	22,6	64,2	63,5	12,4	13,9
Bergen	23,2	22,4	63,4	63,1	13,4	14,5
Moeskroen	22,4	21,9	64,4	66,2	13,2	15,9
Zinnik	22,8	22,8	63,5	62,5	13,7	14,7
Thuin	24,3	23,4	62,9	62,2	12,8	14,4
Doornik	22,1	22,1	62,4	61,1	15,5	16,8
Prov. Henegouwen	*23,1*	*22,5*	*63,5*	*62,7*	*13,4*	*14,8*
Hoei	22,2	21,9	62,5	61,9	15,3	16,2
Luik	21,6	21,1	65,2	64,2	13,6	14,7
Verviers	23,8	24,5	62,6	61,5	13,6	14,0
Borgworm	21,2	20,5	63,6	62,8	15,2	16,7
Prov. Luik	*21,9*	*21,9*	*64,2*	*63,3*	*13,9*	*14,8*
Hasselt	25,7	32,8	58,5	60,7	5,8	6,5

Hasselt	32,7	29,7	60,7	63,0	6,6	7,3
Maaseik	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Tongeren	30,1	28,0	61,4	62,6	8,5	9,4
Prov. Limburg	*32,7*	*30,1*	*60,4*	*62,3*	*6,9*	*7,6*
Aarlen	25,3	25,1	63,8	62,9	10,9	12,0
Bastenaken	26,6	25,7	61,3	61,0	12,1	13,3
Marche-en-Famenne	25,3	24,7	60,5	60,7	14,2	14,6
Neufchâteau	26,3	24,6	60,6	61,0	13,1	14,4
Virton	26,1	24,4	60,2	60,3	13,7	15,3
Prov. Luxemburg	*25,9*	*24,9*	*61,3*	*61,2*	*12,8*	*13,9*
Dinant	25,8	24,5	60,4	60,8	13,8	14,7
Namen	24,1	23,5	62,7	62,3	13,2	14,2
Philippeville	26,4	25,6	60,6	61,0	13,0	13,4
Prov. Namen	*24,9*	*24,1*	*61,8*	*61,7*	*13,3*	*14,2*
Aalst	25,4	24,5	63,5	62,6	11,1	12,9
Dendermonde	25,4	24,7	63,7	62,8	10,9	12,5
Eeklo	23,7	23,9	64,0	61,6	12,3	14,5
Gent	22,0	22,6	64,2	62,3	13,8	15,1
Oudenaarde	22,5	22,2	64,1	61,7	13,4	16,1
Sint-Niklaas	24,6	24,4	64,5	63,3	10,9	12,3
Prov. Oost-Vlaanderen	*23,7*	*23,6*	*64,0*	*62,5*	*12,3*	*13,9*
Brugge	25,1	24,9	63,7	62,6	11,2	12,5
Diksmuide	26,1	26,2	62,5	60,7	11,4	13,1
Ieper	25,2	24,7	63,2	62,1	11,6	13,2
Kortrijk	25,5	25,3	64,0	62,3	10,5	12,4
Oostende	24,1	23,6	64,4	62,8	11,5	13,6
Roeselare	25,3	25,4	64,5	62,5	10,2	12,1
Tielt	25,7	25,4	63,7	61,6	10,6	13,0
Veurne	24,3	24,2	63,0	61,5	12,7	14,3
Prov. West-Vlaanderen	*25,2*	*25,0*	*63,8*	*62,2*	*11,0*	*12,8*
Het Rijk	**23,9**	**23,6**	**63,9**	**63,0**	**12,2**	**13,4**
Nederlands taalgebied	*25,5*	*24,9*	*63,7*	*62,9*	*10,8*	*12,2*
Frans taalgebied	*23,0*	*22,6*	*63,4*	*62,7*	*13,6*	*14,7*
Duits taalgebied	*25,3*	*26,9*	*64,2*	*61,0*	*10,5*	*12,1*
Brussel-Hoofdstad	*18,1*	*19,3*	*66,8*	*64,6*	*15,1*	*16,1*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

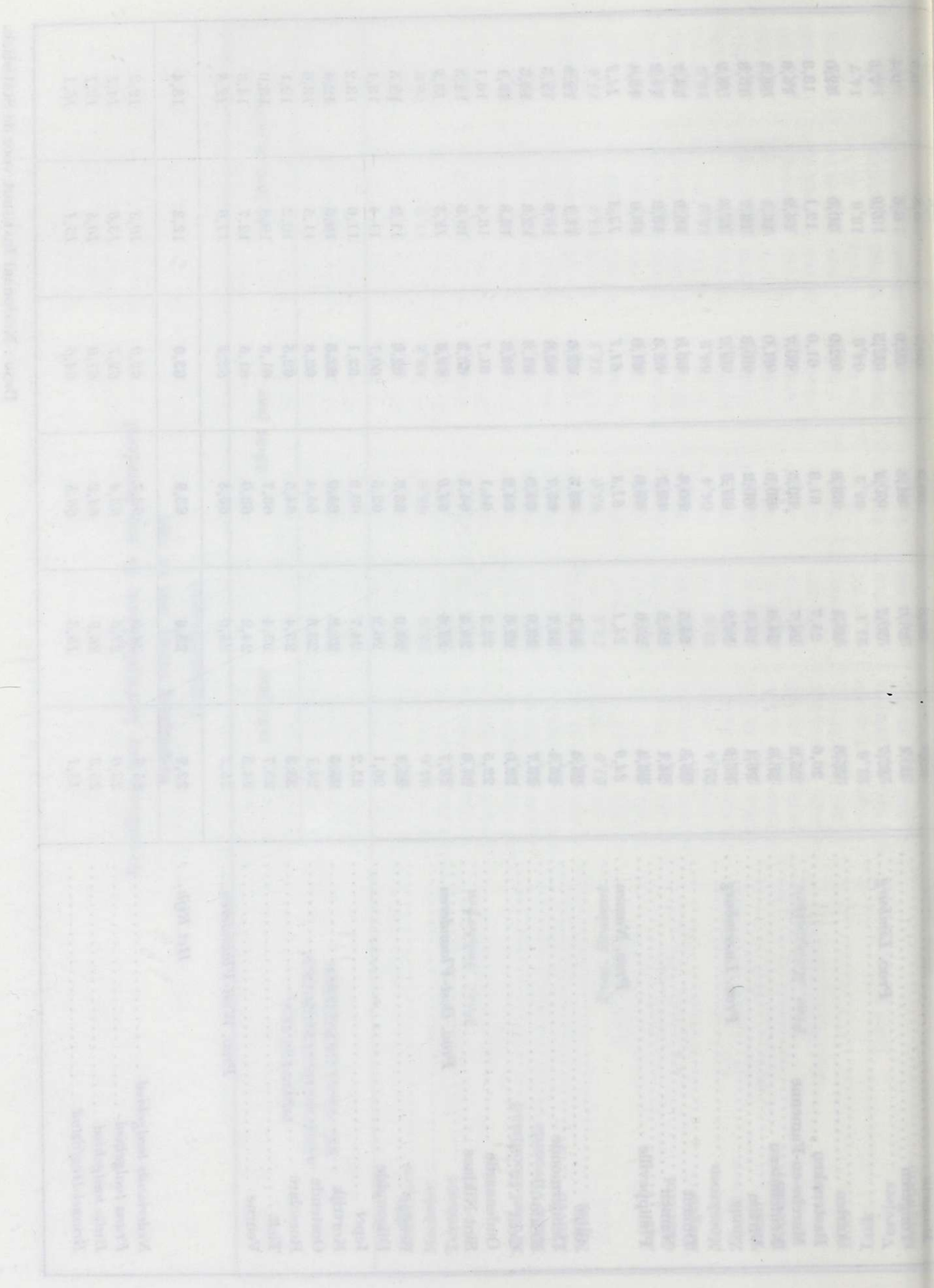

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

AFDELING I. – WERKGELEGENHEID

Vanaf 1959 tot en met 1966 nam het aantal bij de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid ingeschreven werknemers steeds toe. In 1967 deed zich echter een eerste vermindering voor, tendens die zich in 1968 en 1969 verder zette.

Op 30 juni 1970 daarentegen steeg dit aantal opnieuw : ten opzichte van hetzelfde tijdstip van 1969 nam het aantal aangesloten werknemers met niet minder dan 563 731 eenheden toe, als gevolg vooral van het feit dat de waarnemingssfeer van de algemene statistiek der verzekeringsplichtige werknemers tot nieuwe categorieën van werknemers werd uitgebreid. De voornaamste nieuw opgenomen categorieën waren : de leerjongens, de gedeeltelijke verzekeringsplichtige dienstboden, alsmede de werknemers die in de openbare diensten en in het onderwijs zijn tewerkgesteld en waarvoor alleen de verzekering geneeskundige verzorging geldt.

Einde juni 1971 waren er 2.878 403 bij de maatschappelijke zekerheid aangesloten werknemers, tegen 2 816 860 een jaar vroeger, d.i. een vermeerdering van 2,2 % of 61 543 eenheden (1).

In diezelfde tijdspanne daalde het aantal aangesloten arbeiders met 728 eenheden, wat enkel te wijten was aan een vermindering bij de mannen; het aantal vrouwelijke arbeiders groeide immers aan met 4 119 of 1,0 %.

De daling van de werkgelegenheid voor de arbeiders bleef voortduren in de landbouw, bosbouw en visvangst (— 5,8 %) alsook in de extractieve bedrijven waar deze met 3 723 personen of 5,7 % terugliep.

De relatief meest opvallende vermindering van de arbeidersbezetting in de nijverheid werd waargenomen in de sector textiel (— 4 451 eenheden

---

(1) XXVII[e] jaarverslag van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, Dienstjaar 1971. Brussel, 1972.

of 4,0 %). Een weinig omvangrijke stijging deed zich voor in de machineconstructie (4 293 personen of 2,0 % meer dan in 1970) en in het bouwbedrijf (976 of 0,4 %). De toeneming was omvangrijker in de overheidsdiensten en andere diensten van algemeen belang (8 185 of 7,8 %).

Een meer bevredigende evolutie werd waargenomen voor de bedienden, wier aantal in een jaar met 62 271 of 5,1 % steeg. In bepaalde sectoren werd echter een daling genoteerd zoals in de extractieve bedrijven, de tabaksbewerking, de oliën- en vetstoffennijverheid, de rubbernijverheid, de huiden- en lederindustrie en de textielnijverheid.

De meest opvallende aangroei van de werkgelegenheid onder de bedienden deed zich voor in de volgende nijverheidstakken : kledingnijverheid (+ 6,9 %), derivaten van minerale brandstoffen (+ 6,4 %), niet-metalen delfstoffen (+ 4,2 %), metaalgieterijen (+ 4,3 %) en fabricage-artikels uit gewoon metaal (+ 5,2 %).

De vergelijking tussen de personeelsbezetting einde juni 1970 en einde juni 1971 toonde, per streek, een hogere totale stijging in Brussel (2,7 %) dan in Wallonië (2,2 %) en in Vlaanderen (2,0 %).

Opmerkelijk in deze vergelijking is dat het aantal bedienden in de drie gewesten aangroeide, maar dat het aantal arbeiders licht terugliep of nagenoeg gelijk bleef. In Vlaanderen en in Brussel verminderde het arbeiderspotentieel, maar vermeerderde het aantal bedienden : in Vlaanderen bedroeg de daling voor de arbeiders 619 eenheden of 0,1 % en de stijging voor de bedienden 28 434 eenheden of 5,4 %; in Brussel waren deze cijfers respectievelijk — 1 156 eenheden of 0,5 % en + 16 947 of 4,6 %. In Wallonië daarentegen steeg zowel het aantal arbeiders als het aantal bedienden, zij het in uiteenlopende verhouding : de toenemingen bedroegen respectievelijk 1 047 of 0,2 % voor de arbeiders en 16 890 of 5,2 % voor de bedienden.

Uit de hiernavolgende tabel die de voorlopige gegevens verstrekt van het aantal op 30 juni 1972 bij de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid aangesloten werkgevers en werknemers, blijkt dat ten opzichte van hetzelfde tijdstip in het voorgaande jaar het aantal werknemers slechts aangroeide met 10 932 eenheden of 0,4 %. Tijdens de beschouwde periode liep inderdaad de conjunctuur enigszins terug, wat meebracht dat de bedrijven zich eerder toelegden op rationalisatie-investeringen dan op uitbreidingsinvesteringen. De werkgelegenheid ondervond daarvan de nadelige invloed.

Deed er zich toch een lichte stijging voor, dan was deze, zoals het voorgaande jaar, te danken aan een toeneming van het aantal bedienden. Deze laatsten groeiden immers aan met 39 785 eenheden of 3,1 %, terwijl het aantal arbeiders verder daalde (— 28 853 eenheden of 1,8 %).

Bij de mannelijke arbeiders was er ten opzichte van medio 1971 alleen een lichte stijging merkbaar in de provincie Limburg (+ 172); in alle an-

dere provincies werd een daling genoteerd. Het aantal vrouwelijke arbeiders groeide aan in de provincie West-Vlaanderen (+ 1 061 of 2,1 %), Henegouwen (+ 693 of 1,5 %), Limburg (+ 816 of 3,4 %), Luxemburg (+ 123 of 3,1 %) en Namen (+ 163 of 1,9 %).

Het bediendenpotentieel steeg, zowel in absoluut aantal als in percentage, meer in Vlaanderen (+ 19 927 of 3,6 %) dan in Wallonië (+ 9 892 of 2,9 %) en in Brussel (+ 9 966 of 2,6 %). Per provincie beschouwd, werd traditioneel de grootste toeneming genoteerd in Brabant met 17 046 eenheden; de procentuele groei van het aantal bedienden lag echter het hoogst in Limburg met 4,0 % en in West-Vlaanderen met 3,8 %.

Op 30 juni 1972 maakten de vrouwen 37,5 % van het totaal aantal bij de maatschappelijke zekerheid aangesloten bedienden uit; deze verhouding bedroeg voor de arbeidsters 25,3 %. Een jaar vroeger waren deze percentages respectievelijk 37,1 % en 24,9 %.

Dat in 1972 de werkgelegenheid in de nijverheid verminderde met niet minder dan 25 300 eenheden of 1,6 % blijkt uit de tabel die de personeelssterkte per nijverheidssector weergeeft.

Verscheidene sectoren kenden nochtans een aangroei van hun werknemersaantal; dit was vooral het geval in de chemische nijverheid (+ 700), de kledingnijverheid (+ 3 300), het transportbedrijf (+ 800) en in de diverse bedrijven (+ 1 100).

De werkgelegenheid in de steenkolenmijnen en de groeven daalde in de periode medio 1971-medio 1972 echter met respectievelijk 2 200 of 4,6 % en 1 400 of 1,6 %. De vermindering van het aantal werknemers was relatief groot in de ceramiek- en glasnijverheid (5,1 %), het bouwbedrijf (4,3 %), de kunstambachten en precisiebedrijven (3,7 %) en in de rubbernijverheid (3,2 %). Een iets mindere daling deed zich voor in de textielnijverheid (2,5 %), de metaalnijverheid (1,9 %), de voedingsmiddelennijverheid (1,7 %), papier- en kartonnijverheid (1,5 %) en de huiden- en lederindustrie (1,2 %).

De vermindering van het aantal tewerkgestelde werknemers in de nijverheid tijdens de besproken periode was over het algemeen niet het gevolg van een daling van de produktie, maar wel van een doorgedreven rationalisering. Daarenboven had de modernisering van de produktiesector tot gevolg dat de tertiaire sector (handel, diensten, banken en verzekeringen) een groeiend aandeel kreeg in de totale tewerkstelling en momenteel reeds meer werkgelegenheid biedt dan de industrie.

AFDELING II. – WERKLOOSHEID

Vanaf augustus 1971 lag het werkloosheidscijfer voortdurend hoger dan in de tweede helft van 1970. De stijgingstendens nam zelfs toe op het einde van 1971 en in het begin van 1972.

Sinds februari 1972 daalde dan het aantal werklozen geleidelijk onder seizoeninvloed.

In september en oktober vertoonde de werkloosheidscurve echter opnieuw een stijging; dit was niet alleen te wijten aan het einde van het toeristisch seizoen, maar ook aan het feit dat heel wat jongeren, die binnen een periode van drie maanden na het beëindigen van hun studies geen werk konden vinden, in de arbeidsreserve werden opgenomen.

Einde november en december 1972 lagen de werkloosheidscijfers nog hoger dan tijdens de overeenkomstige periodes van 1971.

Alhoewel vanaf het eerste kwartaal van 1972 een herleving van de industriële bedrijvigheid, een verhoging van het particulier verbruik en een vermeerdering van de buitenlandse vraag werden waargenomen, bleef de werkloosheid in 1972 onverminderd stijgen (en dit vooral onder de vrouwen en de jongeren); ze overtrof zelfs iedere maand het peil dat werd opgetekend tijdens dezelfde maanden van 1971.

Een krachtige rationalisatiebeweging in het bedrijfsleven, gedeeltelijk als gevolg van de stijging der loonkosten, ontwikkelde zich ten nadele van de uitbreidingsinvesteringen en had aldus een niet onbelangrijke inwerking op het verloop van de werkloosheid.

Daarenboven onderging de werkloosheid ook de invloed van structurele factoren zoals de groei van de actieve bevolking (en vooral van de vrouwelijke), de toenemende mechanisering en automatisering in sommige bedrijven en sectoren, de onvoldoende aanpassing van de beroepsvorming aan de steeds strenger wordende eisen van de werkgevers.

Ten slotte werd in januari 1972 een soepeler regeling inzake werkloosheidsvergoeding van kracht, waardoor de behoefte om zo vlug mogelijk ander werk te aanvaarden verminderde.

Ten einde een grondig onderzoek te wijden aan het vraagstuk van de werkgelegenheid en om te komen tot een betere en vollediger tewerkstelling, werd op 27 november 1972 een Nationale Werkgelegenheidsconferentie gehouden, waaraan niet alleen de regering en de werkgevers- en werknemersorganisaties, maar ook vertegenwoordigers van de financiële groepen deelnamen. Een werkgroep « investeringen » en een werkgroep « werkgele-

genheid » werden opgericht om concrete voorstellen met betrekking tot het tewerkstellingsbeleid naar voren te brengen.

In 1972 immers steeg de graad van volledige werkloosheid in de drie gewesten : voor het Waalse landsgedeelte bedroeg hij 5,3 %, 3,4 % voor het Vlaamse landsgedeelte en 2,4 % voor Brussel; de overeenkomstige cijfers die in 1971 opgetekend werden, waren respectievelijk 4,5 %, 2,7 % en 1,8 %.

Zoals het voorgaande jaar bleven in 1972 de meest getroffen gebieden Luik en Bergen met een werkloosheidsgraad van respectievelijk 8,8 % en 7,5 % (tegen 7,4 % en 7,0 % in 1971) ; ook in Oostende (6,3 % tegen 5,5 %) en Hasselt-Tongeren (5,0 % tegen 3,7 %) bleven de percentages hoog.

Het maandgemiddelde van het aantal volledige werklozen bedroeg 86 822 eenheden in 1972, tegen 70 876 in 1971, wat een vermeerdering betekende van 15 946 eenheden of 22,5 %.

In de loop van de laatste tien jaar werd enkel een hoger maandgemiddelde bereikt in 1968, periode van teruglopende conjunctuur.

De vrouwelijke werkloosheid lag echter tijdens de periode 1962-1972 nooit zo hoog als in 1972; het maandgemiddelde bedroeg 34 967 voor de vrouwen, tegen 51 855 voor de mannen.

In 1972 steeg ten opzichte van het voorgaande jaar het maandgemiddelde van de volledige werkloosheid voor de mannen met 22,4 % en voor de vrouwen met 22,7 %. In vergelijking met 1968 daarentegen, toen de hoogste cijfers van het laatste decennium werden genoteerd, verminderde dit maandgemiddelde voor de mannen met 25,5 % ; voor de vrouwen vermeerderde het echter nog met 2,6 %.

Ten opzichte van het voorgaande jaar steeg de volledige werkloosheid zowel voor de mannen als voor de vrouwen in de drie landsgedeelten, maar in verschillende verhoudingen : in Vlaanderen was die verhouding sterk uiteenlopend (22,7 % voor de mannen en 35,5 % voor de vrouwen), evenals in Wallonië (19,2 % en 11,3 %) ; in Brussel was ze ongeveer dezelfde (33,7 % en 32,3 %).

De geringere toeneming van de vrouwelijke werkloosheid in Wallonië volgt uit het feit dat het voorgaande jaar de werkloosheid hier reeds een zeer hoog peil bereikte; in absolute cijfers bleef ook in 1972 de werkloosheid onder de vrouwen in dit gewest het grootst (16 360 eenheden).

Bij de categorie der normaal arbeidsgeschikte werklozen was de toeneming meer uitgesproken. Het maandgemiddelde steeg voor de mannen met 76,4 % in Vlaanderen, met 77,3 % in Wallonië en met 84,7 % in Brussel; voor de vrouwen was er een toeneming van 59,0 % in Vlaanderen, van 15,3 % in Wallonië en van 62,8 % in Brussel.

Bleef in deze categorie voor het ganse land het aantal vrouwelijke werklozen hoger dan het aantal mannelijke werklozen (20 457 tegen 19 843) dan was dit niet het geval in de drie gewesten : in Vlaanderen maakten de vrouwen 45,1 % uit van het totaal aantal arbeidsgeschikte werklozen (in 1971 bereikte die verhouding 47,7 %); in Brussel bedroeg dit percentage 44,8 % tegen 48,0 % het jaar voordien. In Wallonië daarentegen bedroeg voor de vrouwen het percentage 58,3 %; dit laatste was in 1971 zelfs 68,2 %.

In vijf provincies waren in 1972 meer werkloze vrouwen dan mannen; het waren : Luik (59,3 % van het totaal aantal werklozen waren vrouwen), Henegouwen (57,9 %), Namen (58,7 %), Luxemburg (55,5 %) en Limburg (52,9 %).

Uit de tabel per beroepsgroep en per taalstreek blijkt dat voor de mannen het maandgemiddelde van de volledige werkloosheid steeg in alle beroepsgroepen en in de drie landsgedeelten, met uitzondering voor de diamantarbeiders in het gewest Vlaanderen en Brussel en voor de groep « koks, zaalkelners en serveerders » in het gewest Brussel, waar telkens een lichte daling werd genoteerd.

Opvallend was de aangroei van de werkloosheid in de drie gewesten onder de bedienden (+ 1 767 of 48,0 %), de bedieners van metaalovens, mecaniciens, elektriciens (+ 2 410 of 47,6 %), de timmerlieden (+ 601 of 35,1 %), de schilders (+ 1 632 of 34,0 %), de vervoerarbeiders (+ 512 of 34,5 %) en de handlangers (+ 1 290 of 8,0 %).

Ook bij de vrouwelijke werkloze bedienden groeide het maandgemiddelde in de drie landstreken aan (+ 2 512 eenheden of 33,0 %); de werkloosheid onder de kleermaaksters vermeerderde met 598 eenheden of 21,1 %. Bij de groep « bedieners van metaalovens, mecaniciens, elektriciens », enerzijds, en bij de groep « inpakkers en soortgelijke arbeiders », anderzijds, steeg de werkloosheid met respectievelijk 29,7 % (+ 549) en 25.5 % (+ 325).

In de groep « koks, kamermeisjes, zaalkelners, serveerders » daalde daarentegen de vrouwelijke werkloosheid in Vlaanderen met 55,4 % (— 1010), in Wallonië met 46,6 % (— 609) en in Brussel met 50,0 % (— 253).

Merkwaardig was wel het ongelijk verloop van de vrouwelijke werkloosheid in de groepen « handlangers » en « andere gespecialiseerde arbeiders in de diensten ». In vergelijking met 1971 vermeerderde het aantal vrouwelijke handlangers zonder werk met 164,5 % (+ 1 400) in Vlaanderen en met 13,2 % (+ 66) in Brussel; in Wallonië echter daalde hun aantal met 36,0 % (— 735).

In de groep « andere gespecialiseerde arbeiders in de diensten » werden in Wallonië 273,1 % (+ 1 658), in Brussel 203,4 % (+ 417) en in Vlaanderen 50,5 % (+ 380) meer vrouwelijke werklozen geteld.

Dat veeleer structurele dan wel conjuncturele problemen een invloed hadden op het verloop van de werkloosheid tijdens het afgelopen jaar, blijkt eveneens uit de sterke toeneming van de werkloosheid onder de jongeren.

In juni 1972 vermeerderde het aantal werkloze jongeren ten opzichte van dezelfde maand in 1971 met 66,1 % in Vlaanderen en met 41,3 % in Wallonië; in Brussel verdubbelde zelfs hun aantal (+ 110,9 %). Voor het Rijk betekende dit een toeneming van 55,4 % (tegen 14,9 % in 1971).

Van de werkzoekenden beneden de 25 jaar waren er 56,9 % van het vrouwelijk geslacht, terwijl in het totaal aantal volledig werklozen de vrouwen 40,3 % vertegenwoordigden.

Eind december 1972 maakte het aantal werklozen jonger dan 25 jaar 23,0 % van het algemeen totaal uit, tegen 21,0 % een jaar vroeger. Het aantal werklozen ouder dan 50 jaar bedroeg 40,1 % tegen 44,0 %. In Vlaanderen waren er 24,4 % van de volledige werklozen jonger dan 25 jaar en 41,6 % ouder dan 50 jaar, tegen respectievelijk 22,3 % en 45,1 % een jaar voordien. Voor Wallonië en Brussel bedroegen die percentages voor de jonge en de oudere werklozen respectievelijk 23,6 % (tegen 21,7 %) en 37,0 % (tegen 40,9 %) alsmede 14,6 % (tegen 12,1 %) en 44,2 % (tegen 51,0 %). Dit wijst nogmaals op de toeneming van de jeugdwerkloosheid.

Eind december 1972 waren 51,6 % van het totaal aantal werklozen jonger dan 25 jaar in Vlaanderen, 40,9 % in Wallonië en 7,5 % in Brussel; eind december 1971 bedroegen deze verhoudingscijfers respectievelijk 52,2 %, 41,6 % en 6,2 %.

Voor de werklozen ouder dan 50 jaar was de verhouding respectievelijk 50,3 % in het noorden van het land, 36,6 % in het zuiden en 13,1 % in Brussel, tegen 50,3 %, 37,3 % en 12,3 % twaalf maanden voordien.

Uit de tabel van de werkloosheid per leeftijdsklasse, duur en taalstreek op 30 juni 1972 (door de openbare besturen tewerkgestelden inbegrepen) blijkt dat voor beide geslachten in alle leeftijdsgroepen en in de drie gewesten het aantal werkzoekenden met minder dan 3 maanden werkloosheid, hoger lag dan het jaar voordien, met uitzondering voor Wallonië waar er een lichte daling was bij de vrouwen jonger dan 25 jaar.

Het aantal mannen en vrouwen die van 3 tot 6 maanden en van 6 maanden tot 1 jaar werkloos waren vermeerderde eveneens in de drie gewesten en voor iedere leeftijdsgroep.

In de groep werkzoekenden die van 1 jaar tot 2 jaar werkloos waren deed zich dezelfde evolutie voor; hier was er enkel een lichte daling merkbaar in Brussel bij de mannelijke werklozen van 50 tot 65 jaar.

Het aantal werkzoekende mannen die 2 jaar en meer zonder werk waren, verminderde in de drie gewesten, met uitzondering voor de groep minder dan 25 jaar en 25 tot 40 jaar in Brussel, waar zich een stijging voordeed.

Voor de vrouwelijke werkzoekenden in de categorie 2 jaar en meer werkloos was de toestand omgekeerd : behalve voor de categorie van minder dan 25 jaar en van 25 tot 40 jaar in Wallonië, waar hun aantal daalde, steeg deze werkloosheid zowel in Vlaanderen, Wallonië als in Brussel.

Van de 86 734 geregistreerde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (door de openbare besturen tewerkgestelden inbegrepen) aan het eind van juni 1972 waren er 11 776 (13,6 %) van vreemde nationaliteit. Een jaar tevoren werden er 12,5 % buitenlandse werklozen geteld.

Per landsgedeelte was het aandeel van de vreemdelingen in de totale werkloosheid 4,6 % in Vlaanderen, 22,0 % in Wallonië en 18,9 % in Brussel.

Eind juni 1972 vermeerderde ten opzichte van hetzelfde tijdstip in 1971 de werkloosheid onder de vreemdelingen meer dan die onder de eigen ingezetenen : het stijgingspercentage bedroeg respectievelijk 33,9 % en 22,1 %; het voorgaande jaar beliepen die percentages — 0,5 % en — 2,7 %.

Bijna de helft van het aantal vreemde werklozen was gevestigd in de provincie Luik (45,2 %) ; de gewestelijke bureaus waar het hoogste percentage vreemdelingen werd geteld waren Luik (42,6 %), Brussel (16,5 %), Hasselt (8,1 %), Bergen (7,3 %), Charleroi (6,7 %) en La Louvière (5,2 %).

★

★ ★

Bezoldigde arbeidskrachten werkzaam in België en in het buitenland (a)

Toestand op 30 juni
(duizenden)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
Primaire sector :											
Land- en bosbouw, visvangst	**21,6**	**21,1**	**18,7**	**17,6**	**17,6**	**15,4**	**15,2**	**15,1**	**14,3**	**13,4**	**12,7**
Secondaire sector	**1 373,9**	**1 398,1**	**1 419,6**	**1 457,4**	**1 451,1**	**1 441,0**	**1 406,3**	**1 380,0**	**1 410,8**	**1 436,8**	**1 439,8**
Mijnbouw	111,7	102,1	99,1	101,0	93,7	82,6	73,5	66,1	59,1	51,3	48,4
Fabrieksnijverheid	1 022,7	1 045,9	1 055,8	1 086,3	1 085,1	1 083,8	1 050,3	1 033,0	1 068,0	1 096,4	1 098,1
Bouwbedrijf	211,3	221,9	235,9	240,9	242,7	244,9	252,4	250,2	252,7	257,5	260,2
Elektriciteit, water, gas	28,2	28,2	28,8	29,2	29,6	29,7	30,1	30,7	31,0	31,6	33,1
Tertiaire sector	**1 186,7**	**1 223,3**	**1 256,8**	**1 293,9**	**1 330,4**	**1 369,3**	**1 393,6**	**1 418,3**	**1 459,7**	**1 514,5**	**1 572,2**
Handel, bank en verzekering	290,5	304,7	315,8	334,8	351,5	365,0	373,7	382,2	401,1	428,8	452,6
Transportbedrijf	222,9	224,8	228,6	231,2	231,8	233,2	229,9	234,5	237,4	248,7	258,0
Diensten	325,7	334,8	338,6	343,7	351,8	360,7	370,2	377,3	385,1	392,0	405,4
Overheid (inclusief beroepsmilitairen)	347,6	359,0	373,8	384,2	395,3	410,4	419,8	424,3	436,1	445,0	456,2
Algemeen totaal...	**2 582,2**	**2 642,5**	**2 695,1**	**2 768,9**	**2 799,1**	**2 825,7**	**2 815,1**	**2 813,4**	**2 884,8**	**2 964,7**	**3 024,7**

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Actieve bevolking (a)
Indeling per bedrijfstak

BEDRIJFSTAK	30 juni 1969		30 juni 1970		30 juni 1971	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Werkzaam in België	**2 591 243**	**98,3**	**2 608 524**	**98,3**	**2 620 790**	**98,4**
Landbouw, enz.	144 576	5,5	137 081	5,2	130 309	4,9
Mijnbouw	58 753	2,2	51 028	1,9	48 187	1,8
Fabrieksnijverheid	896 506	34,0	910 813	34,3	908 460	34,1
Bouwbedrijf	297 786	11,3	301 167	11,4	302 209	11,4
Elektriciteit, gas, water ...	29 284	1,1	29 654	1,1	30 917	1,1
Handel, banken, enz.	368 207	14,0	378 128	14,3	385 674	14,5
Vervoer en verkeer	249 210	9,5	257 721	9,7	263 941	9,9
Diensten (b)	446 999	17,0	453 478	17,1	463 170	17,4
Werkzoekenden	56 770	2,1	48 035	1,8	46 992	1,8
Miliciens	42 544	1,6	40 325	1,5	39 535	1,5
Stagiairs in beroepsopleiding	608	0,0	1 094	0,0	1 396	0,0
Werkzaam in het buitenland ..	**44 187**	**1,7**	**43 965**	**1,7**	41 747	1,6
Totaal...	**2 635 430**	**100,0**	**2 652 489**	**100,0**	**2 662 537**	**100,0**
	VROUWEN					
Werkzaam in België	**1 211 967**	**98,5**	**1 246 415**	**98,5**	**1 274 403**	**98,5**
Landbouw, enz.	46 329	3,8	43 476	3,4	37 582	2,9
Mijnbouw	876	0,1	844	0,1	762	0,1
Fabrieksnijverheid	308 461	25,1	321 257	25,4	324 961	25,1
Bouwbedrijf	9 614	0,8	10 225	0,8	10 658	0,8
Elektriciteit, gas, water ...	1 885	0,1	2 092	0,2	2 312	0,2
Handel, banken, enz.	270 086	21,9	284 645	22,5	297 047	23,0
Vervoer en verkeer	22 721	1,8	24 351	1,9	26 156	2,0
Diensten	520 390	42,3	531 271	42,0	547 070	42,3
Werkzoekenden	31 453	2,6	28 156	2,2	27 583	2,1
Stagiairs in beroepsopleiding	152	0,0	98	0,0	272	0,0
Werkzaam in het buitenland ..	**18 824**	**1,5**	**19 205**	**1,5**	19 341	1,5
Totaal...	**1 230 791**	**100,0**	**1 265 620**	**100,0**	**1 293 744**	**100,0**
	TOTAAL					
Werkzaam in België	**3 803 210**	**98,4**	**3 854 939**	**98,4**	**3 895 193**	**98,5**
Landbouw, enz.	190 905	4,9	180 557	4,6	167 891	4,3
Mijnbouw	59 629	1,6	51 872	1,3	48 949	1,2
Fabrieksnijverheid	1 204 967	31,2	1 232 070	31,5	1 233 421	31,2
Bouwbedrijf	307 400	8,0	311 392	8,0	312 867	7,9
Elektriciteit, gas, water ...	31 169	0,8	31 746	0,8	33 229	0,8
Handel, banken, enz.	638 293	16,5	662 773	16,9	682 721	17,3
Vervoer en verkeer	271 931	7,0	282 072	7,2	290 097	7,3
Diensten (b)	967 389	25,0	984 749	25,1	1 010 240	25,5
Werkzoekenden	88 223	2,3	76 191	2,0	74 575	1,9
Miliciens	42 544	1,1	40 325	1,0	39 535	1,0
Stagiairs in beroepsopleiding	760	0,0	1 192	0,0	1 668	0,1
Werkzaam in het buitenland ..	**63 011**	**1,6**	**63 170**	**1,6**	61 088	1,5
Totaal...	**3 866 221**	**100,0**	**3 918 109**	**100,0**	**3 956 281**	**100,0**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Beroepsmilitairen inbegrepen.

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	1965	1966	1967	1968	1969	1970 (a)	1971	1972 (c)
Steenkolenmijnen en ertsontginning	83,4	72,8	64,4	56,9	49,4	51,3	48,4	46,2
Groeven	10,3	9,7	9,1	9,2	9,6			
Voedingsmiddelennijverheid	78,0	80,4	81,5	80,2	80,9	87,0	87,2	85,8
Drankbereiding	27,2	26,7	25,8	25,0	24,6	24,5	24,0	23,6
Tabaksindustrie	9,9	9,5	9,0	8,6	8,3	8,2	8,3	8,6
Scheikundige nijverheid	74,2	73,9	73,4	74,3	75,3	78,9	78,8	79,5
Rubbernijverheid	9,0	8,5	8,1	8,4	8,9	9,1	9,5	9,2
Houtbewerking	48,4	49,2	48,5	47,8	50,6	51,8	52,0	52,1
Papier- en kartonnijverheid	27,0	26,7	25,9	26,0	27,4	28,0	27,1	26,7
Boekbedrijf en fotografie	36,3	37,2	37,1	37,6	39,1	40,9	41,3	41,7
Huiden- en lederindustrie	10,2	9,7	9,0	9,0	9,1	9,4	8,6	8,5
Textielnijverheid	142,6	142,6	131,5	128,1	126,4	126,4	121,6	118,6
Kleding	88,9	92,6	87,7	85,2	87,1	87,5	89,1	92,4
Water-, gas- en elektriciteitsvoorziening	21,3	21,2	21,3	21,6	21,8	22,2	22,7	23,0
Ceramiek- en glasnijverheid	75,5	71,9	69,2	65,6	67,9	69,2	67,2	63,8
Metaalnijverheid	442,3	437,5	424,6	422,0	447,5	480,1	489,3	480,0
Kunstambacht en precisiebedrijven	17,0	17,9	18,8	17,9	17,6	17,3	16,3	15,7
Bouwbedrijf	240,8	242,9	250,3	248,3	250,8	257,5	260,2	249,0
Transportbedrijf (b)	77,2	77,8	75,9	74,5	75,5	71,6	80,3	81,13
Diverse bedrijven	13,2	13,5	14,8	15,7	18,5	19,6	20,9	22,0
Totaal	**1 532,7**	**1 522,2**	**1 485,9**	**1 461,9**	**1 496,3**	**1 540,5**	**1 552,8**	**1 527,5**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Vanaf 1970 de leerlingen inbegrepen.
(b) Exclusief het personeel van de N.M.B.S. en van de N.M.V.B.
Exclusief het vast personeel van de Instituten der Belgische Radio en Televisie.
(c) Voorlopige gegevens.

Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1971 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers (a)

OMSCHRIJVING	Inrichtingen		Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Totaal der werknemers	
	Aantal	%	Mannen	Vrouwen	Samen	Mannen	Vrouwen	Samen	Aantal	%
Inrichtingen met :										
min dan 5 werknemers	136 807	68,41	101 736	51 242	152 978	38 342	38 045	76 387	229 365	7,96
van 5 tot 9 werknemers ...	25 720	12,86	82 392	22 436	104 828	35 910	27 585	63 495	168 323	5,84
van 10 tot 19 werknemers ...	16 288	8,14	99 991	31 821	131 812	51 172	37 200	88 372	220 184	7,64
van 20 tot 49 werknemers ...	12 123	6,06	159 215	55 462	214 677	90 771	66 709	157 480	372 157	12,91
van 50 tot 99 werknemers ...	4 617	2,31	124 686	46 997	171 683	88 054	60 852	148 906	320 589	11,13
van 100 tot 199 werknemers ...	2 415	1,21	121 482	53 779	175 261	94 273	62 850	157 123	332 384	11,53
van 200 tot 499 werknemers ...	1 396	0,70	153 939	62 693	216 632	129 705	75 077	204 782	421 414	14,62
van 500 tot 999 werknemers ...	382	0,19	103 968	29 305	133 273	88 217	38 124	126 341	259 614	9,01
1 000 en meer werknemers	232	0,12	256 265	44 681	300 946	188 005	68 876	256 881	557 827	19,36
Totaal...	**199 980**	**100,00**	**1 203 674**	**398 416**	**1 602 090**	**804 449**	**475 318**	**1 279 767**	**2 881 857**	**100,00**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De leerlingen, de dienstboden, de ambtenaren en de binnenschippers inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij niet inbegrepen. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1971 (a)

PROVINCIE OF STREEK	Inrichtingen	Werklieden			Bedienden			Totaal der arbeiders
		Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen	28 851	220 653	62 113	282 766	135 309	70 924	206 233	488 999
Brabant	51 499	271 556	98 659	370 215	305 496	183 322	488 818	859 033
West-Vlaanderen	24 418	131 058	49 448	180 506	62 298	35 434	97 732	278 238
Oost-Vlaanderen	24 413	140 813	66 185	206 998	70 132	43 381	113 513	320 511
Henegouwen	22 773	165 648	46 332	211 980	77 861	52 104	129 965	341 945
Luik	21 995	136 564	38 244	174 808	77 831	49 749	127 580	302 388
Limburg	10 531	80 014	24 260	104 274	37 490	19 125	56 615	160 889
Luxemburg	5 429	15 311	3 916	19 227	11 982	6 198	18 180	37 407
Namen	9 512	39 143	8 719	47 862	26 050	15 081	41 131	88 993
Vlaamse streek	*101 770*	*660 285*	*227 505*	*887 790*	*360 716*	*198 155*	*558 871*	*1 446 661*
Waalse streek	*64 564*	*384 521*	*103 166*	*487 687*	*206 943*	*131 517*	*338 460*	*826 147*
Brussel-Hoofdstad	*33 087*	*155 954*	*67 205*	*223 159*	*236 790*	*145 646*	*382 436*	*605 595*
Het Rijk...	**199 421**	**1 200 760**	**397 876**	**1 598 636**	**804 449**	**475 318**	**1 279 767**	**2 878 403**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De leerlingen, de dienstboden en de ambtenaren inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij en de binnenschippers niet inbegrepen.

Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1972 (a)

PROVINCIE OF STREEK	Inrichtingen	Werklieden			Bedienden			Totaal der arbeiders
		Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen	29 243	217 073	61 386	278 459	137 050	73 765	210 815	489 274
Brabant	51 664	260 674	96 964	357 638	316 025	189 839	505 864	863 502
West-Vlaanderen	24 605	129 588	50 509	180 097	64 163	37 332	101 495	281 592
Oost-Vlaanderen	24 345	137 964	66 116	204 080	71 569	45 727	117 296	321 376
Henegouwen	23 111	160 469	47 025	207 494	78 914	54 647	133 561	341 055
Luik	22 172	133 192	37 744	170 936	79 292	51 645	130 937	301 873
Limburg	10 643	80 186	25 076	105 262	38 527	20 347	58 874	164 136
Luxemburg	5 525	15 287	4 039	19 326	12 060	6 365	18 425	37 751
Namen	9 503	37 559	8 932	46 491	26 442	15 843	42 285	88 776
Vlaamse streek	*102 581*	*650 809*	*228 655*	*879 464*	*370 248*	*208 550*	*578 798*	*1 458 262*
Waalse streek	*65 252*	*375 041*	*103 777*	*478 818*	*210 664*	*137 688*	*348 352*	*827 170*
Brussel-Hoofdstad	*32 978*	*146 142*	*65 359*	*211 501*	*243 130*	*149 272*	*392 402*	*603 903*
Het Rijk...	**200 811**	**1 171 992**	**397 791**	**1 569 783**	**824 042**	**495 510**	**1 319 552**	**2 889 335**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De leerlingen, de dienstboden en de ambtenaren inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij en de binnenschippers niet inbegrepen. Voorlopige gegevens.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1969	1970	1971	1972	1969	1970	1971	1972
Steenkolenmijnen (b)	35,1	30,2	27,8	26,2	70 126	56 841	55 087	51 975
Cokesfabrieken	3,0	3,1	3,1	2,9	5 836	5 950	5 896	5 468
IJzer- en staalnijverheid (c)	45,6	47,3	46,9	47,6	93 068	93 323	89 177	91 708
Industrie der non-ferrometalen	16,5	16,7	15,8	15,0	33 063	32 769	30 213	28 026
Metaalverwerkende nijverheid	235,7	250,6	253,6	246,6	451 225	468 087	462 541	436 547
Rubbernijverheid	5,6	5,9	6,3	6,4	10 862	11 114	11 661	11 390
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	8,9	8,8	8,4	8,2	17 487	17 379	16 247	15 404
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	13,1	13,2	12,6	12,2	25 300	24 603	22 845	22 073
Steengroeven	5,7	5,3	4,5	5,0	10 753	9 914	8 267	8 978
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	3,9	3,9	3,9	4,0	8 116	7 944	7 964	7 848
Aardewerkindustrie	6,5	6,4	5,8	5,2	12 798	12 321	10 956	9 361
Cementnijverheid	2,4	2,6	2,6	2,7	4 748	4 962	4 903	4 830
Glasnijverheid	22,0	22,6	21,5	20,3	42 660	42 703	38 755	36 940
Houtnijverheid	33,6	33,7	33,7	34,1	66 950	65 861	64 751	63 807
Keramiek nijverheid	6,2	6,2	5,9	5,5	12 191	11 764	10 812	9 822
Bouwbedrijf (d)	..	130,4	131,5	124,7	..	240 359	241 142	227 651
Spinnerijen: katoen, vlas en hennep (e)	10,9	10,6	10,1	8,9	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	16,3	16,3	15,9	15,4	29 827	29 121	28 285	26 022
Weverijen	31,8	31,3	30,9	31,3	60 808	59 490	58 077	55 815
Andere textielbedrijven	4,4	4,1	3,4	3,2	7 706	6 989	5 897	5 506
Tricotagenijverheid	18,5	18,0	17,5	16,7	34 357	33 243	31 665	28 243
Dierlijke en plantaardige oliën	1,3	1,1	1,1	0,9	2 538	2 305	2 181	1 857
Tabaksnijverheid	5,5	5,4	5,3	6,4	9 867	9 166	8 895	10 397
Ledernijverheid	2,2	2,2	2,0	2,0	4 337	4 154	3 806	3 586
Schoennijverheid	7,8	6,9	6,3	5,6	13 887	11 667	10 734	9 163
Pantoffelindustrie	1,2	1,0	0,9	0,9	2 149	1 779	1 648	1 604
Watervoorziening	4,3	4,4	4,7	4,9	9 067	9 337	9 711	9 951
Haven van Antwerpen	12,7	12,5	12,3	12,0	..			..

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Gemiddeld aantal aanwezige ondergrondse arbeiders per dag waarop werd gewerkt.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Nieuwe reeks vanaf 1970.
(e) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1969 tot 1972 : 5.083, 4877, 4.797 en 4669 miljoen.

Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b) (c)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1961	65 436	23 695	89 131	29 870	10 461	40 331
1962	50 109	20 834	70 943	29 009	9 442	38 451
1963	42 085	16 991	59 076	43 798	6 407	50 205
1964	35 869	14 494	50 363	19 823	6 904	26 727
1965	38 977	16 398	55 375	29 219	7 588	36 807
1966	43 306	18 192	61 498	28 090	7 639	35 729
1967	58 354	26 964	85 318	32 507	13 363	45 870
1968	68 664	34 066	102 730	30 905	9 103	40 008
1969	53 115	32 228	85 343	28 640	6 610	35 250
1970	42 387	28 874	71 261	23 362	8 145	31 507
1971	42 368	28 508	70 876	29 748	7 282	37 030
1972	51 855	34 967	86 822	25 612	8 575	34 187

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Toestand op het einde van de maand en maandgemiddelde van het jaar.
(b) Daggemiddelden der gecontroleerde werklozen.
(c) Het ministerieel besluit van 4 april 1968 (*Belgisch Staatsblad* van 9 april 1968) werd van kracht op 8 april 1968, en heeft de vrijstelling zich op de gemeentelijke controle aan te bieden uitgebreid tot alle werklozen van 60 jaar of meer voor de mannen en van 55 jaar of meer voor de vrouwen. Daardoor zijn de gegevens vanaf 1968 niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Antwerpen	11 388	14 737	10 957	9 181	9 012	12 284
Brabant.....	12 213	14 665	12 044	10 132	10 636	14 002
West-Vlaanderen	8 485	9 475	6 749	5 353	6 275	7 395
Oost-Vlaanderen	11 303	13 496	10 535	8 553	8 785	10 476
Henegouwen.....	15 937	18 748	16 240	13 231	11 729	13 184
Luik.....	15 419	19 079	18 533	16 669	16 192	18 805
Limburg	7 600	8 887	6 892	5 250	5 414	7 343
Luxemburg.....	775	1 054	1 051	855	843	961
Namen	2 198	2 589	2 342	2 037	1 990	2 372
Vlaamse streek	*41 486*	*49 814*	*37 830*	*30 520*	*31 760*	*40 323*
Waalse streek	*35 297*	*42 574*	*39 092*	*33 648*	*31 664*	*36 579*
Brussel (b)	*8 535*	*10 342*	*8 421*	*7 093*	*7 452*	*9 920*
Het Rijk...	**85 318**	**102 730**	**85 343**	**71 261**	**70 876**	**86 822**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad, Brussel-randgemeenten, Halle-Vilvoorde alsook Edingen, Mark en Lettelingen van het arrondissement Zinnik.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1967	1968	1969	1970	1971	1972
	MANNEN					
Antwerpen	8 102	10 192	7 336	6 326	6 092	7 915
Brabant	7 885	9 358	7 274	5 905	6 062	7 877
West-Vlaanderen	6 402	7 172	4 884	3 755	4 486	5 270
Oost-Vlaanderen	7 809	9 070	6 945	5 459	5 716	6 723
Henegouwen	9 952	11 304	8 549	6 283	5 703	6 867
Luik	10 910	13 022	11 562	9 564	9 255	10 864
Limburg	5 276	6 133	4 582	3 543	3 537	4 517
Luxemburg	610	828	745	562	529	584
Namen	1 408	1 585	1 238	990	988	1 238
Vlaamse streek	*29 450*	*34 755*	*25 538*	*20 517*	*21 264*	*26 104*
Waalse streek	*23 548*	*27 452*	*22 633*	*17 852*	*16 963*	*20 213*
Brussel (b)	*5 346*	*6 457*	*4 944*	*4 018*	*4 141*	*5 538*
Het Rijk	**58 354**	**68 664**	**53 115**	**42 387**	**42 368**	**51 855**
	VROUWEN					
Antwerpen	3 286	4 545	3 621	2 855	2 920	4 369
Brabant	4 328	5 307	4 770	4 227	4 574	6 125
West-Vlaanderen	2 083	2 303	1 865	1 598	1 789	2 125
Oost-Vlaanderen	3 494	4 426	3 590	3 094	3 069	3 753
Henegouwen	5 985	7 444	7 691	6 948	6 026	6 317
Luik	4 509	6 057	6 971	7 105	6 937	7 941
Limburg	2 324	2 754	2 310	1 707	1 877	2 826
Luxemburg	165	226	306	293	314	377
Namen	790	1 004	1 104	1 047	1 002	1 134
Vlaamse streek	*12 026*	*15 059*	*12 292*	*10 003*	*10 496*	*14 219*
Waalse streek	*11 749*	*15 122*	*16 459*	*15 796*	*14 701*	*16 366*
Brussel (b)	*3 189*	*3 885*	3 477	*3 075*	*3 311*	*4 382*
Het Rijk :	**26 964**	**34 066**	**32 228**	**28 874**	**28 508**	**34 967**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.

(b) Het betreft Brussel-hoofdstad, Brussel-randgemeenten, Halle-Vilvoorde alsook Edingen, Mark en Lettelingen van het arrondissement Zinnik.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1967	1968	1969	1970	1971	1972
	MANNEN					
Antwerpen	3 078	4 630	1 988	1 348	1 420	2 991
Brabant	4 219	5 488	3 084	1 660	2 147	3 988
West-Vlaanderen	3 021	3 492	1 620	960	1 728	2 317
Oost-Vlaanderen	2 977	3 895	1 718	846	1 236	2 064
Henegouwen	5 802	6 760	3 780	1 843	1 726	3 130
Luik	5 646	6 580	4 468	2 075	1 763	3 068
Limburg	2 763	3 048	1 254	518	704	1 556
Luxemburg	439	571	354	177	182	250
Namen	716	797	372	181	244	479
Vlaamse streek	*12 625*	*16 136*	*7 129*	*3 910*	*5 419*	*9 559*
Waalse streek	*13 025*	*15 152*	*9 215*	*4 405*	*4 086*	*7 245*
Brussel (b)	*3 011*	*3 973*	*2 294*	*1 293*	*1 645*	*3 039*
Het Rijk	**28 661**	**35 261**	**18 638**	**9 608**	**11 150**	**19 843**
	VROUWEN					
Antwerpen	1 793	2 777	1 881	1 179	1 161	2 291
Brabant	2 738	3 516	2 678	1 956	2 236	3 593
West-Vlaanderen	1 531	1 645	1 237	1 024	1 180	1 417
Oost-Vlaanderen	2 227	2 970	1 840	1 251	1 132	1 634
Henegouwen	4 307	5 634	5 669	4 837	3 931	4 314
Luik	2 961	4 138	4 768	4 567	3 785	4 469
Limburg	1 648	1 851	1 322	819	968	1 746
Luxemburg	146	206	270	244	253	312
Namen	426	604	647	618	593	681
Vlaamse streek	*7 782*	*9 990*	*6 878*	*4 697*	*4 942*	*7 859*
Waalse streek	*8 055*	*10 836*	*11 561*	*10 469*	*8 779*	*10 126*
Brussel (b)	*1 940*	*2 515*	*1 873*	*1 329*	*1 518*	*2 472*
Het Rijk	**17 777**	**23 341**	**20 312**	**16 495**	**15 239**	**20 457**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.

(b) Het betreft Brussel-hoofdstad, Brussel-randgemeenten, Halle-Vilvoorde alsook Edingen, Mark en Lettelingen van het arrondissement Zinnik.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Antwerpen	4 871	7 407	3 869	2 527	2 581	5 282
Brabant	6 957	9 004	5 762	3 616	4 383	7 581
West-Vlaanderen	4 552	5 137	2 857	1 984	2 908	3 734
Oost-Vlaanderen	5 204	6 865	3 558	2 097	2 368	3 698
Henegouwen	10 109	12 384	9 449	6 680	5 657	7 444
Luik	8 607	10 728	9 236	6 642	5 548	7 537
Limburg	4 411	4 899	2 576	1 337	1 672	3 302
Luxemburg	585	777	624	421	435	562
Namen	1 142	1 401	1 019	799	837	1 160
Vlaamse streek	*20 407*	*26 126*	*14 007*	*8 607*	*10 361*	*17 418*
Waalse streek	*21 080*	*25 988*	*20 776*	*14 874*	*12 865*	*17 371*
Brussel (b)	*4 951*	*6 488*	*4 167*	*2 622*	*3 163*	*5 511*
Het Rijk	**46 438**	**58 602**	**38 950**	**26 103**	**26 389**	**40 300**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad, Brussel-randgemeenten, Halle-Vilvoorde alsook Edingen, Mark en Lettelingen van het arrondissement Zinnik.

Indeling van de volledig werklozen volgen

LEEFTIJDSGROEP	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van tot 2 jaar
	VLAAMSE STREEK						WAALS			
	MANNEN									
Minder dan 25 jaar :										
1969	556	203	248	93	69	1 169	701	345	351	18
1970	539	132	112	42	60	885	530	152	163	8
1971	1 030	265	164	37	29	1 525	748	208	167	4
1972	1 887	541	380	89	27	2 924	1 444	633	416	9
Van 25 tot — 40 jaar :										
1969	720	185	301	381	774	2 361	732	330	488	51
1970	632	157	155	170	608	1 722	515	210	259	22
1971	902	211	244	143	520	2 025	573	185	190	19
1972	1 686	609	575	262	495	3 627	1 163	545	479	19
Van 40 tot — 50 jaar :										
1969	512	216	428	635	1 943	3 734	554	330	640	88
1970	451	173	259	357	1 749	2 989	360	231	367	54
1971	642	185	299	328	1 665	3 119	538	216	325	38
1972	1 009	473	530	453	1 650	4 115	789	466	521	48
Van 50 tot 65 jaar :										
1969	1 208	960	2 065	3 830	11 030	19 093	1 098	741	1 886	2 98
1970	1 218	874	1 280	2 295	11 000	16 667	638	627	1 140	2 53
1971	1 323	755	1 528	1 971	10 192	15 769	734	603	929	1 46
1972	1 914	1 468	1 994	2 256	9 597	17 229	1 030	840	1 135	1 53
Totaal in 1969 ...	2 996	1 564	3 042	4 939	13 816	26 357	3 085	1 746	3 365	4 59
Totaal in 1970 ...	2 840	1 336	1 806	2 864	13 417	22 263	2 043	1 220	1 929	3 33
Totaal in 1971 ...	3 897	1 416	2 235	2 484	12 406	22 438	2 593	1 212	1 611	2 01
Totaal in 1972 ...	6 496	3 091	3 479	3 060	11 769	27 895	4 426	2 484	2 551	2 33
	VROUWEN									
Minder dan 25 jaar :										
1969	894	378	375	233	67	1 947	1 075	750	961	7
1970	1 133	305	269	98	45	1 850	1 339	685	768	5
1971	1 360	396	336	108	44	2 244	1 351	622	735	5
1972	1 782	693	620	192	49	3 336	1 340	864	972	6
Van 25 tot — 40 jaar :										
1969	669	375	601	594	664	2 903	667	469	769	11
1970	663	295	279	244	445	1 926	744	472	558	7
1971	702	324	364	230	386	2 006	706	415	610	6
1972	1 023	544	643	439	427	3 076	903	596	722	8
Van 40 tot 60 jaar :										
1969	656	432	975	1 279	2 266	5 608	640	490	908	14
1970	750	431	642	670	2 221	4 714	647	500	743	12
1971	593	411	810	762	2 083	4 659	600	416	746	10
1972	842	635	980	963	2 308	5 728	679	527	752	11
Totaal in 1969 ...	2 219	1 185	1 951	2 106	2 997	10 458	2 382	1 709	2 638	33
Totaal in 1970 ...	2 546	1 031	1 190	1 012	2 711	8 490	2 730	1 657	2 069	26
Totaal in 1971 ...	2 655	1 131	1 510	1 100	2 513	8 909	2 657	1 453	2 091	21
Totaal in 1972 ...	3 647	1 872	2 243	1 594	2 784	12 140	2 922	1 987	2 446	25

(a) Telling van 30 juni. De gegevens omvatten de werklozen tewerkgesteld door de openbare besturen.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad, Brussel-randgemeenten, Halle-Vilvoorde alsook Edingen, Mark en Lettelingen van het arrondissement Zinnik.

le tijdsgroep, duur en taalstreek (a)

H IDSDUUR													
jaar en eer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
STREEK		BRUSSEL (b)						HET RIJK					
N N													
96	1 676	96	17	32	14	7	166	1 353	565	631	290	172	3 011
69	994	74	14	19	9	9	125	1 143	298	294	131	138	2 004
49	1 218	132	25	28	5	8	198	1 910	498	359	88	86	2 941
19	2 604	329	93	60	19	8	509	3 660	1 267	856	200	54	6 037
875	2 939	193	63	72	78	104	510	1 645	578	861	973	1 753	5 810
634	1 842	159	68	53	35	99	414	1 306	435	467	429	1 341	3 978
480	1 621	279	67	67	53	79	545	1 754	463	501	394	1 079	4 191
458	2 844	585	234	160	61	90	1 130	3 434	1 388	1 214	522	1 043	7 601
099	4 509	191	75	119	139	259	783	1 257	621	1 187	1 660	4 301	9 026
934	3 433	150	66	68	91	251	626	961	470	694	989	3 934	7 048
791	3 251	181	71	85	76	241	654	1 361	472	709	785	3 697	7 024
627	3 888	347	161	156	105	234	1 003	2 145	1 100	1 207	1 043	3 511	9 006
682	13 389	411	268	492	759	1 697	3 627	2 717	1 969	4 443	7 571	19 409	36 109
393	12 321	331	284	303	542	1 770	3 230	2 187	1 785	2 723	5 360	20 163	32 218
551	11 269	335	277	291	460	1 657	3 020	2 392	1 635	2 748	3 883	19 400	30 058
044	11 600	528	379	437	451	1 560	3 355	3 472	2 687	3 566	4 258	18 201	32 184
752	**22 513**	**891**	**423**	**715**	**990**	**2 067**	**5 086**	**6 972**	**3 733**	**7 122**	**10 494**	**25 635**	**53 956**
030	**18 590**	**714**	**432**	**443**	**677**	**2 129**	**4 395**	**5 597**	**2 988**	**4 178**	**6 909**	**25 576**	**45 248**
871	**17 359**	**927**	**440**	**471**	**594**	**1 985**	**4 417**	**7 417**	**3 068**	**4 317**	**5 150**	**24 262**	**44 214**
148	**20 936**	**1 789**	**867**	**813**	**636**	**1 892**	**5 997**	**12 711**	**6 442**	**6 843**	**6 023**	**22 809**	**54 828**
VEN													
356	3 915	125	50	45	25	7	252	2 094	1 178	1 381	1 031	430	6 114
352	3 727	171	42	24	14	3	254	2 643	1 032	1 061	695	400	5 831
316	3 537	171	52	43	16	4	286	2 882	1 070	1 114	637	364	6 067
289	4 114	272	119	85	25	11	512	3 394	1 676	1 677	866	349	7 962
561	4 584	222	73	108	141	101	645	1 558	917	1 478	1 853	2 326	8 132
547	4 110	222	64	59	55	108	508	1 629	831	896	1 088	2 100	6 544
300	3 632	192	68	92	71	105	528	1 600	807	1 066	902	1 791	6 166
287	4 314	385	199	154	109	112	959	2 311	1 339	1 519	1 354	1 826	8 349
816	7 305	396	245	373	510	976	2 500	1 692	1 167	2 256	3 240	7 058	15 413
105	7 264	398	204	262	378	1 026	2 268	1 795	1 135	1 647	2 317	7 352	14 246
950	6 743	344	217	309	405	1 057	2 332	1 537	1 044	1 865	2 198	7 090	13 734
986	7 079	491	299	372	462	1 164	2 788	2 012	1 461	2 104	2 560	7 458	15 595
733	**15 804**	**743**	**368**	**526**	**676**	**1 084**	**3 397**	**5 344**	**3 262**	**5 115**	**6 124**	**9 814**	**29 659**
004	**15 101**	**791**	**310**	**345**	**447**	**1 137**	**3 030**	**6 067**	**2 998**	**3 604**	**4 100**	**9 852**	**26 621**
566	**13 912**	**707**	**337**	**444**	**492**	**1 166**	**3 146**	**6 019**	**2 921**	**4 045**	**3 737**	**9 245**	**25 967**
562	**15 507**	**1 148**	**617**	**611**	**596**	**1 287**	**4 259**	**7 717**	**4 476**	**5 300**	**4 780**	**9 633**	**31 906**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling van de volledig werklozen per beroepsgroep en taalstreek in 1972 (a)

BEROEPSGROEP	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal
Bedienden	2 480	1 790	1 179	5 449	4 010	4 606	1 503	10 119	6 490	6 396	2 682	15 568
Artiesten	158	79	187	424	78	122	104	304	236	201	291	728
Landbouwers	460	156	22	638	48	18	—	66	508	174	22	704
Jagers, bosarbeiders	19	72	2	93	—	—	—	—	19	72	2	93
Vissers	126	—	—	126	1	—	—	1	127	—	—	127
Mijnwerkers	374	633	45	1 052	—	34	—	34	374	667	45	1 086
Groevearbeiders	39	122	8	169	—	9	—	9	39	131	8	178
Werknemers van het vervoer en van de televerbindingen	1 002	813	218	2 033	89	127	63	279	1 091	940	281	2 312
Spinners, wevers, breiers	674	344	24	1 042	875	918	114	1 907	1 549	1 262	138	2 949
Kleermakers, snijders, bontwerkers	246	95	140	481	1 575	1 525	338	3 438	1 821	1 620	478	3 919
Ledersnijders, oppinners, marokijnwerkarbeiders	224	96	53	373	503	173	53	729	727	269	106	1 102
Bedieners van metaalovens, walsers, draadtrekkers, vormers, mecaniciens, gereedschapsmakers, elektriciens	3 108	3 748	621	7 477	671	1 549	179	2 399	3 779	5 297	800	9 876
Diamantbewerkers	629	—	3	632	74	—	—	74	703	—	3	706
Timmerlieden, schrijnwerkers, meubelmakers	1 519	592	203	2 314	61	66	9	136	1 580	658	212	2 450
Schilders, behangers, metselaars, vloerleggers, plafonneerders	3 990	1 879	562	6 431	3	30	4	37	3 993	1 909	566	6 468
Letterzetters, drukkers	125	75	85	285	52	140	51	243	177	215	136	528
Pottenbakkers, ovenbedieners, glasvormers	349	337	39	725	327	586	4	917	676	923	43	1 642
Molenaars, bakkers, brouwers	381	160	139	680	419	347	18	784	800	507	157	1 464
Arbeiders van de scheikundige bedrijven	44	86	41	171	41	186	17	244	85	272	58	415
Tabaksbewerkers	17	1	1	19	201	103	4	308	218	104	5	327
Ambachtslieden en arbeiders niet elders vermeld	139	67	101	307	202	320	104	626	341	387	205	933
Inpakkers en soortgelijke arbeiders	73	37	26	136	725	599	275	1 599	798	636	301	1 735
Machinisten voor stationaire machines, graafmachines en hijswerktuigen	280	355	32	667	—	5	—	5	280	360	32	672
Havenarbeiders en warenbehandelaars	436	445	247	1 128	69	636	103	808	505	1 081	350	1 936
Handlangers	8 484	7 718	1 205	17 407	2 251	1 305	564	4 120	10 735	9 023	1 769	21 527
Koks, kamermeisjes, zaalkelners, serveerders	459	256	265	980	812	697	253	1 762	1 271	953	518	2 742
Andere gespecialiseerde arbeiders in de diensten	269	257	90	616	1 132	2 265	622	4 019	1 401	2 522	712	4 635
Algemeen totaal...	**26 104**	**20 213**	**5 538**	**51 855**	**14 219**	**16 366**	**4 382**	**34 967**	**40 323**	**36 579**	**9 920**	**86 822**

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad, Brussel-randgemeenten, Halle-Vilvoorde alsook Edingen, Mark en Lettelingen van het arrondissement Zinnik.

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Werkzoekenden, uitkeringstrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Alle catgorieën

(duizenden)

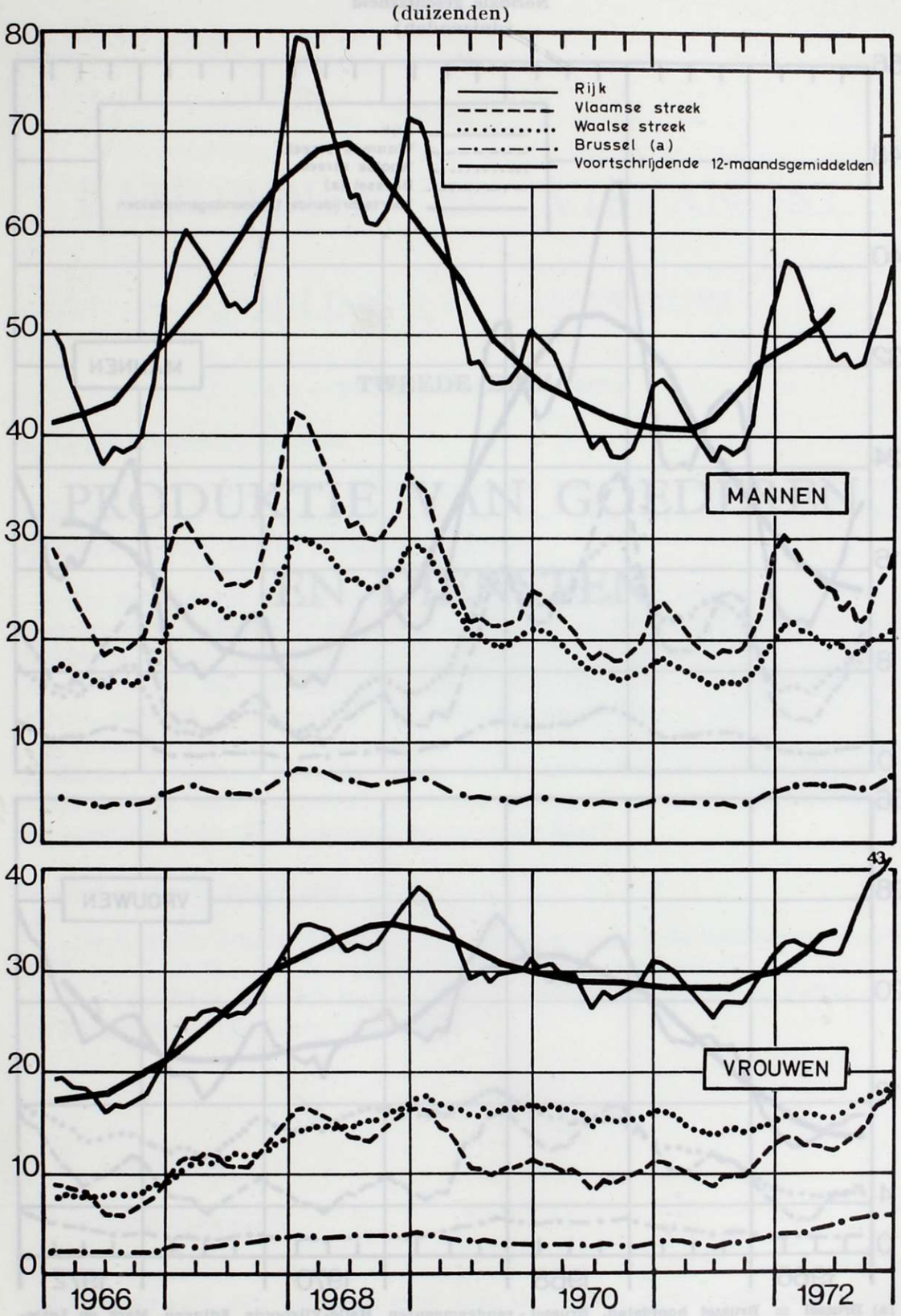

(a) Brussel = Brussel hoofdstad, Brussel - randgemeenten, Halle-Vilvoorde, Edingen, Mark en Lettelingen.

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringstrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Normale geschiktheid

(duizenden)

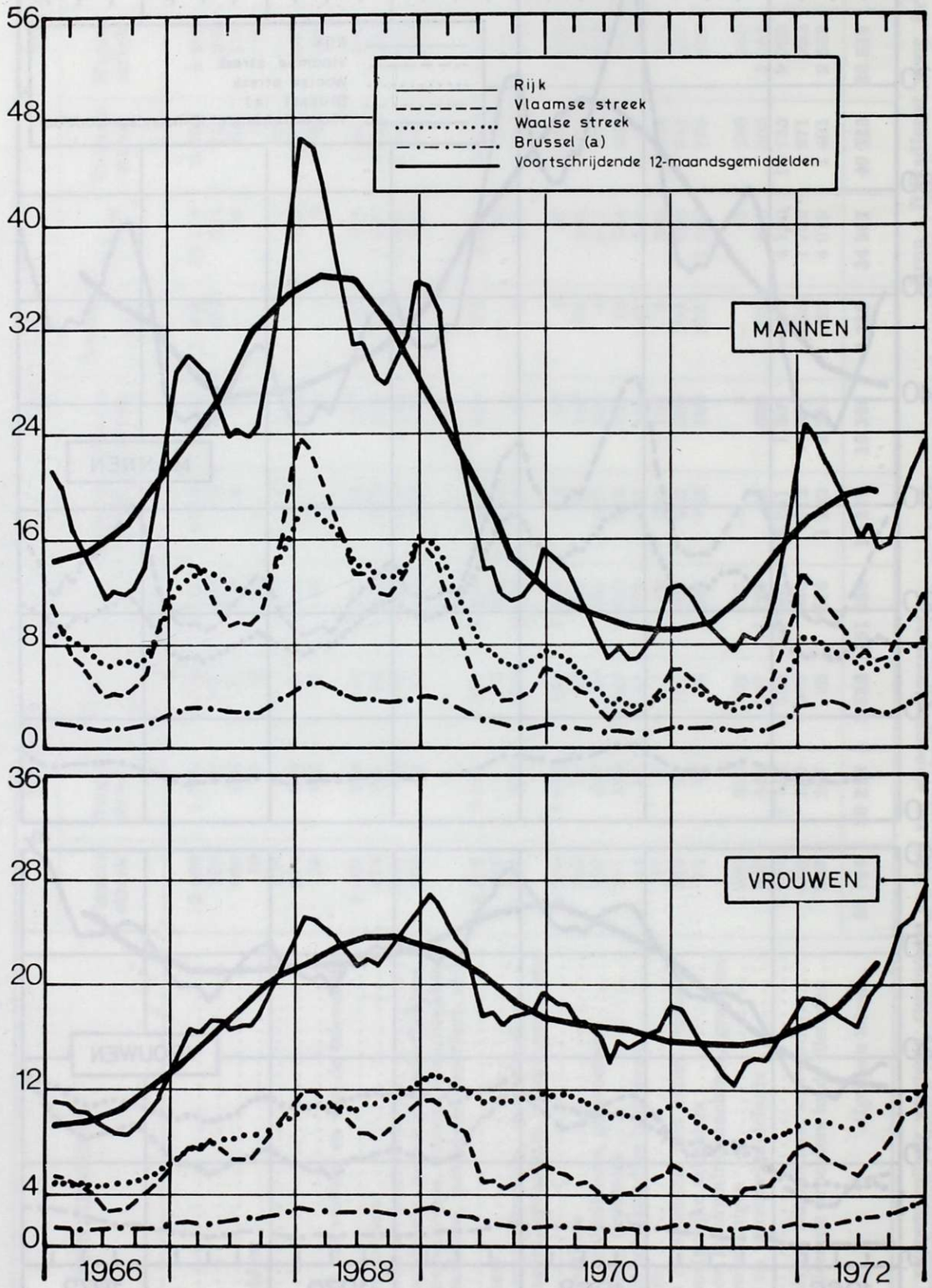

(a) Brussel = Brussel hoofdstad, Brussel - randgemeenten, Halle-Vilvoorde, Edingen, Mark en Lettelingen.

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

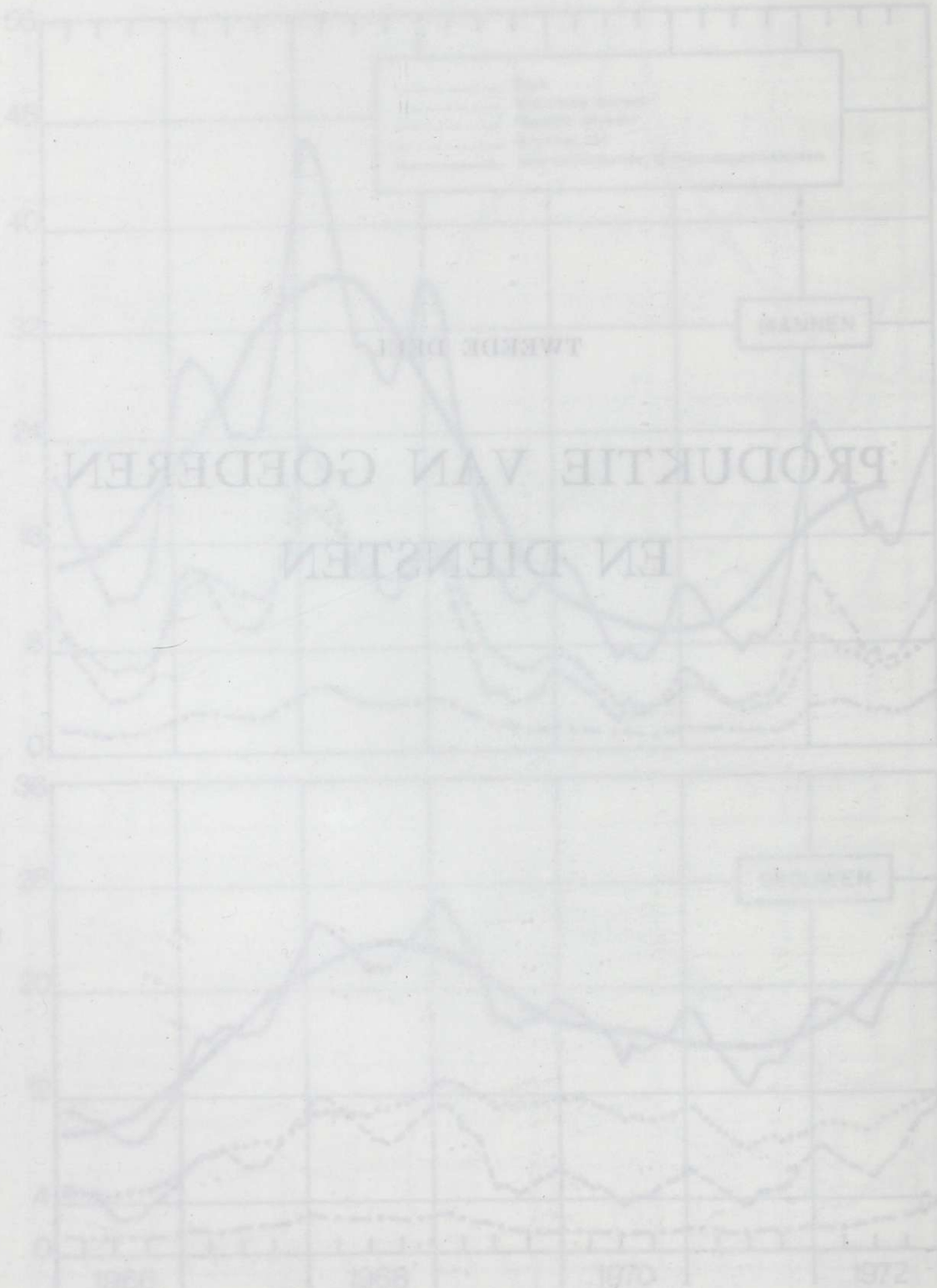

HOOFDSTUK ÉÉN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. – LANDBOUW

§ 1. — TEELTOMSTANDIGHEDEN

1. — *Weersomstandigheden.*

In 1972 was het weder globaal genomen ongunstig voor de landbouw, omwille van de abnormaal hoge neerslag van april tot juli, en het gebrek aan zonneschijn tijdens diezelfde maanden.

De gemiddelde neerslag voor het gehele Rijk lag tijdens de maanden mei en juni respectievelijk 51,6 % en 62,3 % hoger dan normaal, wat de hooiwinning sterk bemoeilijkte. Ook tijdens de maanden april en juli viel er meer water dan normaal, evenals in de maand november. De maanden maart, oktober en december, daarentegen, waren abnormaal droog en zonnig, maar in november werden de najaarsbewerkingen en de oogst van suikerbieten gehinderd door de regen. De groei van de akkerbouwgewassen werd geremd door het gebrek aan zonneschijn, die voor de maanden april tot augustus ruim 25 % beneden het normale bleef.

2. — *Landbouwoppervlakte.*

De beteelde landbouwoppervlakte bedroeg volgens de telling van 15 mei 1972 nog 1 520 564 ha. In vergelijking met 1971 betekent dit een vermindering van 0,6 % of 8 903 ha, wat aanmerkelijk lager is dan de daling van 12 789 ha die in 1971 werd vastgesteld.

§ 2. — TOESTAND PER SECTOR

1. — *Akkerbouw.*

a) Graangewassen.

De oppervlakte beteeld met graangewassen lag 11 % hoger dan in 1971, waardoor een einde kwam aan de voortdurende inkrimping van de laatste jaren. In deze tak van de landbouw doet zich een verschui-

ving voor ten gunste van de meest opbrengende graangewassen : enerzijds, wintertarwe en wintergerst en, anderzijds, maïs, waarvan de bezaaide oppervlakte ook in 1972 is toegenomen met respectievelijk 12,3 %, 22,7 % en 39 %. De zomergewassen van tarwe en gerst, die in 1965 samen meer dan de helft van de totale oppervlakte vertegenwoordigden, maakten in 1972 nog slechts 21 % van het areaal uit. Ook de rogge en de haver verliezen verder aan belang, terwijl de andere minder belangrijke graangewassen zich ongeveer op hetzelfde niveau blijven handhaven.

Niettegenstaande het ongunstige weer is de opbrengst per hectare van de meeste graangewassen niet noemenswaardig verminderd in vergelijking met het voorgaande jaar, toen het gunstige weder recordopbrengsten teweegbracht. De grootste rendementsdaling deed zich voor bij de maïs (— 28,2 %), die als subtropische plant het minder goed doet in bewolkte zomers. Bij de haver bedroeg de opbrengstvermindering 6,6 %, maar bij de winter- en zomertarwe en bij de rogge bleef ze beperkt tot 2 à 3 % en bij de gerst werd zelfs een verhoging met ongeveer 5 % van de opbrengst per hectare vastgesteld.

Door de toeneming van de bezaaide oppervlakte steeg de totale tarweopbrengst (winter- en zomertarwe) met 4,4 %, niettegenstaande het enigszins lagere rendement dan vorig jaar. De totale gerstoogst verhoogde zelfs met 8,2 %, als gevolg van het hoger rendement. De rogge- en haveroogst liepen beide terug met respectievelijk 11,9 % en 12,1 %, terwijl de maïsoogst het niveau van het voorgaande jaar haalde, dank zij de toeneming van het areaal.

b) Droog geoogste peulvruchten, nijverheidsgewassen, wortel- en knolgewassen.

De oppervlakte droog geoogste peulvruchten daalde nog sterker dan de voorgaande jaren met name + 25,9 %. T.o.v. 1967 is ze al met meer dan de helft verminderd. Zoals vorig jaar was het de sterke afneming van het erwtenareaal (— 1 229 ha, of — 36,5 %) die het zwaarst heeft doorgewogen. Ook de opbrengsten per hectare van de erwten waren eerder middelmatig, zodat de totale produktie een teruggang van 42,0 % vertoonde.

De bezaaide oppervlakte van nijverheidsgewassen nam toe met 2,7 %, niettegenstaande ze in 1971 reeds zeer hoog lag. De voornaamste oorzaak hiervan is de sterke uitbreiding van de suikerbietenteelt met 7,9 %, als gevolg van de zeer hoge opbrengsten die vorig jaar werden verkregen. Het vlasareaal daarentegen, dat 39 187 ha bereikte in 1964, liep terug met 35,5 % tot 8 043 ha, zodat de lichte wederopleving in 1971 terug ongedaan werd gemaakt. Ook de koffiechicorei verminderde sterk (— 42,8 %) en de tabaksteelt verloor iets van de grote toeneming die in 1971 gerealiseerd werd (— 3,4 %). De expansie van de hopteelt gaat verder (+ 10,5 %) en ook het koolzaad boekt terug vooruitgang (+ 67,4 %).

Het rendement per hectare van de suikerbieten was tamelijk laag als gevolg van het ongunstige weder, en het bleef 17,9 % beneden het zeer hoge rendement van vorig jaar. Daardoor bleef de totale wortelopbrengst nog 11,4 % beneden die van 1971 niettegenstaande de uitbreiding van het areaal; ook het suikergehalte was iets lager dan normaal. Bij het strovlas lag de opbrengst per hectare iets hoger dan in 1971 (+ 1,6 %), maar als gevolg van de verminderde uitzaai was de totale opbrengst 34,3 % lager. Van de andere nijverheidsteelten daalde het rendement per hectare wat hop betreft met 12,9 %, bij de chicorei met 12,1 % en bij de tabak met 0,9 %, en ze steeg bij het koolzaad met 14 %.

De bezaaide oppervlakte van wortel- en knolgewassen, dit is, enerzijds, de aardappelen en, anderzijds, wortel- en knolgewassen voor veevoeding, nam in 1972 af met 11,7 %.

De sterkste areaalinkrimping werd hier vastgesteld bij de aardappelen, waar ze 13,2 % bedroeg. Deze vermindering van de aanplanting tot 36 671 ha werd veroorzaakt door de zeer lage prijzen van de aardappelen gedurende de twee voorgaande jaren. Daar ook de opbrengsten per hectare aanmerkelijk lager waren dan in 1971, bleef de totale opbrengst ongeveer 20 % beneden die van dat jaar. Daardoor is een schaarste ontstaan aan aardappelen, waarvan het effect nog werd versterkt door het tekort eraan in de gehele E.E.G. en op de wereldmarkt.

Het areaal van voederbieten, dat 98,5 % uitmaakt van de wortel- en knolgewassen voor veevoeder, verminderde met 8,5 % tot 28 567 ha. Door het ongunstige weder liep de opbrengst per hectare eveneens terug, en wel met 13,8 %, tot 85,7 ton per hectare, het laagste cijfer sinds 1966. De totale produktie lag dan ook 20,9 % onder die van vorig jaar.

c) Groenvoeder en grasland.

De oppervlakte gebruikt als tijdelijke of blijvende graas- en hooiweiden is verder afgenomen met 1,8 %, of ongeveer 13 800 ha. De blijvende graasweiden blijven zo goed als constant; de vermindering is vooral te vinden bij de hooiweiden en de tijdelijke graasweiden.

Deze inkrimping van grasland wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de toeneming met 18 % of 7 900 ha van het groenvoederareaal, dat gestegen is tot 51 937 ha. De hoge opbrengsten die vorig jaar behaald werden met inkuilmaïs, hebben ertoe geleid dat de inzaai van dat gewas, dat vóór 1970 slechts van ondergeschikt belang was, verhoogd werd met 34,5 %. Het areaal ervan bereikte 33 287 ha in 1972, wat al 64,1 % uitmaakt van de totale oppervlakte groenvoeders.

De opbrengst per hectare van de kuilmaïs lag echter 37,8 % lager dan vorig jaar, en daardoor is de totale opbrengst met 16,3 % gedaald tot 1 056 197 t. De opbrengst per hectare van de hooiweiden was ongeveer gelijk aan die van vorig jaar (— 0,6 %), terwijl het rendement van de klaver daalde met 3,1 %, en die van de luzerne steeg met 1,2 %.

2. — *Veehouderij.*

a) Algemeen.

Volgens de telling van 1 december 1972 was het aantal landbouwpaarden terug afgenomen, maar slechts met 3,8 %. In 1971 bedroeg die vermindering nog 10,9 %.

De gegevens van de telling van december 1972 wijzen op de verder schrijdende tendens van concentratie in de rundveehouderij; het aantal houders van runderen daalde met 5,9 % tot 107 306. Ze laten ook duidelijk zien dat de producenten, onder invloed van de hoge rundvleesprijzen die het gevolg zijn van een algemene schaarste op de wereldmarkt, er op uit zijn de rundveestapel uit te breiden. Dit zien we niet alleen in de globale stijging van 2,3 %, maar ook in de verhoging van de investeringen in fokdieren. Zo is het aantal melkkoeien gestegen met 2,7 % tot 999 778 stuks, het aantal vaarzen van 1 tot 2 jaar met 1,5 % tot 327 728, en het aantal vaarzen boven de 2 jaar met 5,1 % tot 185 384. Ook het aantal fokstieren verhoogde aanzienlijk : jonge springstieren van 1 tot 2 jaar met 32,0 % tot 19 231 en andere stieren met 24,7 % tot 14 779. Er bestaat ook een groeiende belangstelling voor de kweek van zoogkoeien, die de verhoging van de vleesproduktie mogelijk maakt zonder de melkproduktie te verhogen. Deze nam toe met 39,0 % tot 39 762 stuks. Het aantal runderen van 1 tot 2 jaar bestemd voor de vetmesting nam daarentegen af met 8,4 % tot 251 241 stuks, wat tijdelijk een nadelige invloed uitoefende op de vleesproduktie. Het gevolg van deze ontwikkeling is dat het aantal kalveren van minder dan 3 maanden toegenomen is met 16,3 %, waar in 1971 voor deze groep nog een vermindering van 8,4 % werd vastgesteld.

Ook bij de varkensteelt stellen we een stijgende concentratie vast : het aantal houders verminderde met 5,2 % tot 71 949. De teelt breidde zich in 1972 verder uit met 9,5 % en wordt hoe langer hoe meer een Belgische specialisatie in het kader van de E.E.G., waarvan een groot deel van de produktie moet worden uitgevoerd. Zoals bij het rundvee stijgt hier eveneens het aantal fokdieren sneller dan die van de totale stapel : de gedekte zeugen met 11,3 % en de jonge nog niet gedekte zeugen met 12,7 %. Het aantal biggen echter lag op 1 december slechts 7,9 % boven dat van december 1971.

De pluimveestapel nam toe met 0,5 % tot 26 637 000 stuks. Dit is het resultaat van een daling met 1,5 % bij de mestkippen en soepkippen, en een stijging van het aantal legrijpe hennen met 2,1 %.

b) Vleesproduktie en -verbruik.

De gegevens betreffende de vleesproduktie en het vleesverbruik zijn nog niet beschikbaar voor 1972.

In 1971 nam de netto-produktie van inlands vlees toe met 4,7 %. Slechts de produkie van kippevlees nam af met ongeveer 1 %, evenals die van paardevlees met 10,6 %. Bij alle andere vleessoorten werd een toeneming vastgesteld, van 4,8 % voor rundvlees, 5,6 % voor varkensvlees en 7,0 % voor kalfvlees. Een spectaculaire vooruitgang werd geboekt voor de weinig belangrijke produktie van schapevlees, die in 1970 bijna tot nul gedaald was.

Het vleesverbruik steeg over het algemeen minder snel dan de produktie. In totaal nam het met 3,0 % toe, voor rundvlees met 2,2 %, kalfvlees met 1,9 % en varkensvlees met 2,9 %. Slechts het verbruik van gevogelte nam sneller toe dan de inlandse produktie, nl. met 3,6 %.

c) Eier- en zuivelproduktie.

De produktie van verbruikseieren daalde in 1971 met 3,0 % tot 4 131 646 000 stuks; de legstapel daalde toen met 2 %. Voor 1972 zijn de cijfers nog niet bekend, maar er mag aangenomen worden dat ze in dezelfde zin zullen evolueren als de legkippenstapel (+ 2,1 %). Het indexcijfer (1963 = 100) van de eierprijzen daalde in 1972 met 5,2 % tot 98,0. Dit is niet zo laag als in 1970 (80,7), maar toch onvoldoende om de produktiekosten te dekken.

De melkproduktie steeg in 1972 vrij sterk, onder invloed van een hoger rendement en van de toeneming van het aantal melkkoeien op het einde van het jaar. De melkleveringen aan de zuivelfabrieken namen toe met 7,3 % en de produktie van boter en melkpoeder verhoogde respectievelijk met 15,9 % en 11,1 %.

Het aantal melkkoeien kan echter voorlopig niet verminderd worden, daar anders onvoldoende kalveren beschikbaar zijn voor de produktie van rund- en kalfvlees, zodat het structureel overschot aan boter en melkpoeder zal blijven bestaan, zolang de rundveeteelt niet gedeeltelijk overschakelt naar specifieke vleesrassen met lage melkproduktie.

3. — *Tuinbouw.*

Het areaal van de fruitteelt in openlucht is in 1972 verder ingekrompen met 5,4 %. Dit vloeit vooral voort uit de verdere vermindering van de hoogstamboomgaarden, dit jaar met 13,1 %, en van de fruitteelt voor eigen gebruik (ook voor het grootste deel op hoogstam) met 12,1 %. De laagstamboomgaarden, daarentegen, namen met 0,6 % toe in oppervlakte, terwijl de aarbeienteelt met 6,8 % vooruitging. Ook de aarbeienteelt onder glas kent een stijgend succes (+ 11,7 %), terwijl de druiventeelt onder glas verder in belang afneemt (— 7,2 %).

De oppervlakte gebruikt voor groenteteelt in openlucht verminderde eveneens met 1,3 %. Alle belangrijke teelten gingen achteruit, behalve die

van groen geoogste erwten (+ 3,9 %) en die van bloemkolen (+ 8,4 %). De groenteteelt voor eigen gebruik lijkt terug in de belangstelling te komen, vermits de oppervlakte ervan gestegen is met 1,4 %, in tegenstelling met de dalende tendens van de voorgaande jaren. De groenteteelt onder glas stabiliseert zich iets boven het niveau van vorig jaar (+ 0,5 %). Het relatieve aandeel van de tomaten verminderde licht ten voordele van de andere groenten onder glas.

§ 3. — GLOBALE LANDBOUWECONOMISCHE ASPECTEN

1. — *Tewerkstelling.*

Volgens de telling van 15 mei 1972, verminderde de werkgelegenheid in de landbouw voor alle categorieën van werkkrachten. De bestendige werkkrachten verminderden met 6,0 % tot 148 888, de niet-permanent tewerkgestelden met 5,7 % tot 103 003. De grootste teruggang werd vastgesteld bij de bestendig tewerkgestelde mannelijke helpers (— 15,4 %), waarvan er slechts 11 248 geteld werden. Daar het grootste deel van de bedrijfsopvolgers uit die groep moet komen, kan men voorzien dat op halflange termijn heel wat bedrijven zullen verdwijnen bij gebrek aan opvolger. Het aantal permanente bedrijfshoofden verminderde met 5,1 %, dat van de niet-permanente met 4,2 %. Deze teruggang is echter kleiner dan die van de permanente en niet-permanente tewerkstelling (respectievelijk — 6,0 % en — 5,7 %), zodat de tendens naar het eenmansbedrijf verder geaccentueerd wordt.

2. — *Buitenlandse handel.*

De uitvoer van land- en tuinbouwprodukten steeg in 1972 naar hoeveelheid met 36,3 %, waar ze in 1971 met 3,7 % achteruitgegaan was. De toeneming in waarde bedroeg slechts 20,2 %, tegen 15,5 % tijdens het voorgaande jaar. De uitvoer van akkerbouwprodukten steeg het sterkst, zowel naar waarde (+ 56,3 %) als naar hoeveelheid (+ 65,8 %). Dit is vooral het gevolg van de sterke toeneming van de graanuitvoer met 68,4 % naar hoeveelheid en 57,7 % naar waarde, maar ook de grotere uitvoer van nijverheidsgewassen (+ 24,4 % naar hoeveelheid en + 13,8 % naar waarde) heeft hierbij een rol gespeeld. De uitvoer van veeteeltprodukten (levend vee, vlees, zuivel en eieren) nam toe met 16,7 % naar waarde en 11,8 % naar hoeveelheid, terwijl ook die van de tuinbouwprodukten enigszins verbeterde (+ 3,4 % naar hoeveelheid, + 8,4 % naar waarde). In deze laatste groep evolueren vooral fruit en niet-eetbare planten gunstig, terwijl de uitvoer van groenten wel toenam met 9,3 % naar hoeveelheid, maar naar waarde met 0,3 % achteruitging.

De totale invoer verhoogde met 8,2 % naar hoeveelheid en met 13,4 % naar waarde. Vooral die van dierlijke produkten vorderde aanzienlijk

(+ 31,5 % naar hoeveelheid, + 28,3 % naar waarde) waarbij vooral de grotere invoer van levende dieren doorslaggevend was (respectievelijk + 87,5 % en + 99,5 %). De invoer van zuivelprodukten, daarentegen, steeg nagenoeg niet naar waarde (+ 0,7 %), alhoewel hij met 21,3 % toenam naar gewicht. De invoer van akkerbouwprodukten lag 4,0 % hoger naar hoeveelheid dan vorig jaar, en de totale waarde evolueerde in dezelfde zin (+ 4,2 %). Bij de tuinbouwprodukten verhoogde de invoer van de drie grote groepen : groenten, fruit en niet-eetbare tuinbouwprodukten naar hoeveelheid respectievelijk met 21,8 %, 17,0 % en 24,6 %. De waarde ervan steeg minder snel, met respectievelijk 8,1 %, 11,6 % en 22,3 %.

3. — *Prijsverloop.*

Het voorlopig indexcijfer van de door de landbouwers ontvangen prijzen (1963 = 100) evolueerde zeer gunstig. In 1969 en 1970 situeerde het zich rond 116,5; in 1971 daalde het zelfs tot 113,76, maar in 1972 steeg het met 9,3 % tot 124,29. Het indexcijfer van de akkerbouwprodukten steeg met 8,6 % tot 106,97, maar hiermee werd nog niet het niveau bereikt van het jaar 1970, dat voor de akkerbouw zeer gunstig was (119,18). Vooral de sterke prijsstijging van de aardappelen (+ 107,5 %) na de katastrofaal lage prijzen van 1971 heeft hierbij de doorslag gegeven, maar ook de prijsstijging van de meeste graansoorten (tarwe + 1,3 %, voedergerst + 2,3 % en rogge + 1,4 %) heeft in die richting gewerkt. Een belangrijke prijsdaling werd genoteerd bij de twee belangrijkste nijverheidsteelten : vlas (— 11,7 %) en suikerbieten (— 5,3 %). Bij de suikerbieten is dit vooral het gevolg van het lagere suikergehalte, dat veroorzaakt werd door het ongunstige weder.

Ook het indexcijfer van de veeteeltprodukten steeg met 9,5 % tot 128,91. Het belangrijkste element erin was de verhoging van de prijzen van rundvee, die zich bewoog tussen 15,0 % voor de kalveren en 21,3 % voor de stieren. Ook de prijs van de melkerijmelk verliep gunstig (+ 8,6 %), evenals die van de varkens (+ 10,7 %), maar bij deze laatste werd slechts de achteruitgang van 1971 goedgemaakt. In de pluimveesector, waar de prijzen al abnormaal laag waren, werden nog dalingen opgetekend : — 1,0 % voor de braadkippen en — 5,2 % voor de eieren.

De prijzen van de tuinbouwprodukten kunnen bevredigend genoemd worden, behalve voor witloof, champignons, vroege stooktomaten, en ook de schorseneren en het hardfruit tijdens de eerste maanden van het jaar. Voor deze laatste twee waren de prijzen veel gunstiger in het nieuwe seizoen, dat in het najaar begint. Ook de prijzen van de niet-eetbare tuinbouwprodukten bereikten in globo een zeer behoorlijk peil.

Het indexcijfer van de door de landbouwers betaalde prijzen steeg veel minder snel dan dat van de ontvangen prijzen, nl. met slechts 2,1 %

tot 129,4, voorlopige gegevens). De sterkste toeneming werd vastgesteld bij de meststoffen (+ 6,6 %), terwijl ook de veevoeders en het materieel met respectievelijk 1,7 % en 1,9 % verhoogden.

Daar drie posten van dit indexcijfer, met name pachten, lonen en zaad- en plantgoed slechts jaarlijks worden vastgelegd, worden voor de berekening van het voorlopig algemeen indexcijfer de gegevens van het voorgaande jaar gebruikt. Daaruit volgt dat het definitieve cijfer vermoedelijk 3 à 4 % hoger zal liggen als gevolg o.m. van het opnemen van de verhoging van de lonen en van de kosten van zaai- en plantgoed in dit indexcijfer.

4. — *Inkomensverloop.*

Daar de ontvangen prijzen sneller stegen dan de kosten, de totale waarde van de produktie hoger lag en het aantal tewerkgestelden in de landbouw verminderde blijkt in 1972 het arbeidsinkomen per uur in de landbouw sterk te zijn verhoogd. Voor het boekjaar 1 mei 1971 / 30 april 1972 berekende het Landbouweconomisch Instituut het gemiddeld uurloon (sociale lasten inbegrepen) van een volwassen arbeider in de landbouwbedrijven met een L.E.I.-boekhouding op 89,70 F, tegenover 79,60 F in 1970/'71, en 67,30 F voor het gemiddelde van de boekjaren 1967-1970.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

De stijging van de hoeveelheid aangevoerde vis, die vorig jaar werd vastgesteld, is in 1972 nagenoeg ongedaan gemaakt door een daling met 6,0 %. Deze is het gevolg van de verminderde aanvoer van bodemvis (— 7,8 %), die 92 % uitmaakt van de totale aanvoer; zij kon niet worden gecompenseerd door de verhoging van de aanbreng van pelagische vis (+ 66,6 %) en van schaal- en weekdieren (+ 5,0 %).

Wegens een prijsstijging van ongeveer 10 % bij de bodemvis en een zeer kleine prijsstijging bij de beide andere groepen, lag de waarde van de aanvoer toch nog 1,7 % boven die van het voorgaande jaar, en bereikte meer dan 1 miljard frank in absolute cijfers.

De uitvoer van vis daalde met 9,7 % naar gewicht; in absolute cijfers bedroeg de afneming 3 000 t, wat overeenkomt met de vermindering van de aanvoer. De invoer, daarentegen, nam met 1,5 % of met 1 300 t toe. Naar waarde stegen zowel de invoer als de uitvoer, respectievelijk met 15,4 % en 2,2 %, als gevolg van de reeds vermelde prijsstijgingen.

★

★ ★

Bebouwde oppervlakte

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	Verschil van 1971 op 1972 in %
Graangewassen	481,1	472,7	461,6	457,4	462,3	+ 1,1
Droog geoogste peulvruchten	7,6	7,6	6,6	5,4	4,0	— 25,9
Nijverheidsgewassen	107,3	108,7	101,4	109,2	112,2	+ 2,7
Wortelplanten en knolgewassen	81,3	77,2	79,8	73,4	65,2	— 11,2
Groenvoeder	32,6	33,8	37,6	44,0	51,9	+ 18,0
Grasland	791,3	787,8	794,7	781,9	768,1	— 1,8
Groenteteelt	22,3	25,6	27,4	26,4	26,0	— 1,5
Fruitteelt	30,1	29,1	21,1	20,0	18,9	— 5,5
Andere teelten	10,8	11,0	12,1	11,8	12,0	+ 1,7
Algemeen totaal	**1 564,4**	**1 553,5**	**1 542,3**	**1 529,5**	**1 520,6**	— **0,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Graangewassen

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	Verschil van 1971 op 1972 in %
Broodgranen	**232,1**	**224,4**	**207,4**	**224,9**	**233,8**	+ **4,0**
Tarwe	200,8	196,9	181,2	193,0	204,1	+ 5,8
w.o. : Winter- en wisseltarwe	*110,1*	*104,0*	*115,8*	*151,5*	*170,1*	+ *12,3*
Zomertarwe	*90,7*	*92,9*	*65,4*	*41,5*	*34,0*	— *18,1*
Rogge	26,0	21,3	19,9	23,5	21,4	— 8,9
Spelt	4,6	5,1	5,6	7,6	7,4	— 2,6
Masteluin	0,7	1,1	0,7	0,8	0,9	+ 12,5
Andere graangewassen	**249,0**	**248,3**	**254,2**	**232,5**	**228,5**	— **1,7**
Gerst	152,9	154,6	169,7	149,2	148,7	— 0,3
w.o. : Wintergerst	*33,0*	*36,3*	*50,3*	*68,6*	*84,2*	+ *22,7*
Zomergerst	*119,9*	*118,3*	*119,4*	*80,6*	*64,5*	— *20,0*
Haver	86,4	83,6	71,9	71,0	66,8	— 5,9
Korrelmaïs	0,7	0,8	1,9	3,3	4,6	+ 39,4
Andere	9,0	9,3	10,7	9,0	8,4	— 6,7
Totaal graangewassen	**481,1**	**472,7**	**461,6**	**457,4**	**462,3**	+ **1,1**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheidsgewassen

Totale getelde oppervlakte

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	Verschil van 1971 op 1972 in %
	Duizenden hectaren					
Grote teelten :						
Suikerbieten	89,5	89,9	89,7	93,1	100,5	+ 7,9
Vlas	14,6	15,6	8,2	12,5	8,1	—35,2
	Hectaren					
Kleinere teelten :						
Cichorei voor koffie	994	1 104	1 422	1 210	692	—42,8
Tabak	569	593	570	711	687	— 3,4
Hop	923	910	971	1 036	1 145	+10,5
Koolzaad	647	531	478	602	1 008	+67,4
Andere industriële gewassen	58	60	49	45	42	— 6,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Wortelplanten en knolgewassen

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	Verschil van 1971 op 1972 in %
Vroege aardappelen	4,2	3,6	3,4	4,1	3,4	—17,1
Halfvroege aardappelen	33,2	30,0	29,1	25,4	21,8	—14,2
Late aardappelen	9,8	9,0	14,0	12,8	11,5	—10,2
Voeder- en halfsuikerbieten	33,6	34,1	32,7	30,7	28,1	— 8,5
Andere	0,5	0,5	0,6	0,4	0,4	—
Totaal	**81,3**	**77,2**	**79,8**	**73,4**	**65,2**	**—11,2**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Fruitteelt

Totale getelde oppervlakte

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972 (a)	Verschil van 1971 op 1972 in %
Fruitteelt in open lucht	**30 149**	**29 054**	**21 096**	**19 955**	**18 872**	**— 5,4**
Voor de verkoop	*26 880*	*25 902*	*19 583*	*18 633*	*17 710*	*— 5,0*
Hoogstammige boomgaarden	15 004	13 957	18 379	7 862	6 832	—13,1
Laagstammige boomgaarden	10 770	10 860		9 616	9 671	+ 0,6
Aardbeien	837	895	1 027	995	1 063	+ 6,8
Besvruchten en frambozen	209	190	177	160	144	—10,0
Fruitteelt voor eigen verbruik	*3 269*	*3 152*	*1 513*	*1 322*	*1 162*	*—12,1*
Fruitteelt onder glas voor verkoop	**468**	**444**	**422**	**397**	**380**	**— 4,3**
Perziken	3	3	3	2	2	—
Aardbeien	57	63	56	60	67	+11,7
Druiven	405	377	362	334	310	— 7,2
Ander fruit	3	1	1	1	1	—

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn afkomstig van de jaarlijkse land- en tuinbouwtelling op 15 mei 1972.

Groenteteelt

Totale getelde oppervlakte

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972 (a)	Verschil van 1971 op 1972 in %
Groenteteelt in open lucht	**22 321**	**25 647**	**27 405**	**26 389**	**26 044**	**— 1,3**
Voor de verkoop	*19 959*	*23 463*	*25 105*	*24 647*	*24 274*	*— 1,5*
Groen geoogste erwten	8 933	11 262	11 652	9 808	10 188	+ 3,9
Groen geoogste bonen	1 457	2 087	2 391	2 936	2 627	—10,5
Tomaten	224	194	287	158	154	— 2,5
Witloof (wortelen)	3 710	3 825	3 801	3 831	3 815	— 0,4
Asperges	238	221	220	202	187	— 7,4
Bloemkolen	625	626	612	609	660	+ 8,4
Schorseneer	1 467	1 764	1 813	2 551	2 025	—20,6
Andere groenten	3 305	3 484	4 329	4 552	4 618	+ 1,4
Moestuinen (huishoudelijk verbruik)	*2 362*	*2 184*	*2 300*	*1 742*	*1 770*	*+ 1,6*
Groenteteelt onder glas voor verkoop	**740**	**787**	**884**	**869**	**873**	**+ 0,5**
Tomaten	580	639	691	681	682	+ 0,1
Andere groenten	160	148	193	188	191	+ 1,6

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn afkomstig van de jaarlijkse land- en tuinbouwtelling op 15 mei 1972.

Verloop van de opbrengst van sommige teelten

Gemiddelde produktie per hectare

(centenaren)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	Verschil van 1971 op 1972 in %
Wintertarwe	44,4	41,5	44,6	47,5	46,4	— 2,3
Zomertarwe	37,8	34,7	29,2	38,2	37,3	— 2,4
Rogge	32,0	32,7	30,8	34,8	33,8	— 2,9
Wintergerst	44,7	40,2	42,5	45,1	47,7	+ 5,8
Zomergerst	35,4	34,6	26,1	34,6	36,4	+ 5,2
Haver	36,1	33,6	27,0	39,2	36,6	— 6,6
Korrelmaïs	45,0	47,8	51,8	56,3	40,4	— 28,2
Droge erwten	29,2	28,4	29,0	33,4	29,6	— 11,4
Suikerbieten	458,6	468,9	431,3	523,2	429,7	— 17,9
Vlas (stro)	67,0	65,0	52,6	67,9	69,0	+ 1,6
Cichorei voor koffie	395,9	392,5	396,9	445,4	391,4	— 12,1
Late aardappelen	293,2	305,9	312,7	341,0	317,3	— 7,0
Halfvroege aardappelen	295,2	300,6	301,6	334,4	308,1	— 7,9
Vroege aardappelen	195,6	213,7	172,8	218,6	206,7	— 5,4
Voederbieten	964,2	921,0	905,8	995,0	857,4	— 13,8
Gewone klaver (hooi)	48,0	54,5	48,8	52,3	50,7	— 3,1
Luzerne (hooi)	58,7	58,2	55,2	58,7	59,4	+ 1,2
Hooi (blijvend hooiland)	48,6	52,6	47,4	53,8	53,5	— 0,6

Bron : Nationaal Instituut voor de Satistiek.

Landbouwopbrengst

(duizenden centenaren)

AARD DER TEELTEN	1968	1969	1970	1971	1972
Wintertarwe	4 959,2	4 314,6	5 166,8	7 194,1	7 891,6
Zomertarwe	3 434,2	3 223,5	1 908,5	1 584,5	1 276,1
Rogge	869,8	697,4	612,6	819,7	722,4
Wintergerst	1 483,1	1 457,9	2 138,9	3 093,6	4 016,7
Zomergerst	4 261,3	4 094,6	3 115,7	2 788,3	2 348,4
Haver	3 148,2	2 807,5	1 943,0	2 782,2	2 444,9
Korrelmaïs	34,8	41,4	98,6	183,8	184,2
Droge erwten	147,9	139,7	131,4	115,4	65,9
Suikerbieten	41 075,9	42 167,7	38 682,4	48 730,3	43 192,5
Vlas (stro)	979,8	1 012,4	430,5	845,6	555,3
Cichorei voor koffie	396,7	433,3	564,4	538,9	271,0
Late aardappelen	3 659,4	2 738,4	4 382,5	4 361,1	3 636,0
Halfvroege aardappelen	10 996,8	9 008,7	8 763,3	8 488,1	6 720,4
Vroege aardappelen	1 005,6	778,9	587,9	885,3	702,6
Voederbieten	33 034,5	31 415,3	29 658,6	30 524,6	24 131,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet

Gewone verrichtingen
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972
Aankoop van gronden en hofsteden	506,9	467,9	367,5	305,6	452,0
Aankoop van materiaal	417,9	356,8	221,1	272,7	315,4
Overneming van landbouwbedrijven	319,3	348,8	276,9	248,9	396,3
Bouw van hoevegebouwen	454,4	575,9	557,1	318,1	461,4
Verbeterings- en uitrustingswerken	60,1	59,5	55,5	53,3	87,4
Draineringskosten	35,5	17,1	19,2	9,7	15,0
Diversen	842,0	599,9	621,5	853,1	1 099,5
Totaal ...	**2 636,1**	**2 425,9**	**2 118,8**	**2 061,4**	**2 826,5**

Bron : Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.

Veestapel
(duizenden eenheden)

OMSCHRIJVING	1 december 1969 Totaal	1 december 1970 Totaal	1 december 1971 Totaal	1 december 1972 Totaal
Landbouwpaarden	**75,9**	**67,4**	**60,1**	**57,8**
Runderen :				
Melkkoeien	1 066,4	1 028,0	1 001,7	1 039,5
Andere runderen.....	1 646,6	1 686,7	1 641,3	1 710,7
Totaal aantal runderen ...	**2 713,0**	**2 714,7**	**2 643,3**	**2 750,2**
Varkens	**3 094,0**	**3 835,3**	**3 924,8**	**4 298,2**

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Nettoproduktie van inlands vlees (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie van vlees							Eetbaar slacht-afval (d)	Alge-meen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1966.	187,3	20,3	289,1	5,1	1,4	108,2	611,4	41,6	653,0
1967.	180,0	19,5	328,3	3,9	1,5	111,8	645,0	43,2	688,2
1968.	185,8	20,4	359,7	3,7	1,0	108,7	679,3	45,0	724,3
1969.	198,5	21,4	369,1	3,9	1,3	111,4	705,6	44,9	750,5
1970.	211,3	24,3	458,2	4,7	0,1	123,2	821,8	52,1	873,9
1971.	221,5	26,0	483,9	4,2	3,1	121,6	860,3	56,0	916,3
1972. (e)	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw waardoor de gegevens van de voorgaande jaren worden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht geschat op 22.464 t voor varkens. Voor schapen ongeveer 1.800 t.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(d) Inclusief de hoeveslacht geschat op 1.248 t.
(e) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Vleesverbruik (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vleesverbruik							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rundvlees	Kalfvlees	Varkensvlees (b)	Paardevlees	Schape- en geitevlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1966.	205,5	20,9	282,9	32,4	4,6	82,7	629,0	54,5	683,5
1967.	211,6	22,8	296,1	32,8	4,9	83,4	651,6	56,2	707,8
1968.	216,8	23,7	309,9	32,0	5,4	87,3	675,1	56,3	731,4
1969.	222,6	25,8	309,6	34,2	6,5	92,8	691,5	60,1	751,6
1970.	232,0	25,9	327,1	36,8	6,4	98,3	726,5	61,0	787,5
1971.	237,0	26,4	336,6	32,4	9,1	101,8	743,3	67,3	810,6
1972(d)	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren werden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(d) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

In- en uitvoersaldi van vlees (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vlees							Eetbaar slacht-afval	Algemeen totaal
	Rundvlees	Kalfvlees	Varkensvlees	Paardevlees	Schape- en geitevlees	Ander vlees (b)	Totaal		
1966.	— 18,2	— 0,6	+ 6,2	— 27,3	— 3,2	+ 25,5	— 17,6	— 12,9	— 30,5
1967.	— 31,6	— 3,2	+ 32,2	— 28,9	— 3,4	+ 28,5	— 6,4	— 13,0	— 19,4
1968.	— 31,0	— 3,3	+ 49,8	— 28,3	— 4,4	+ 21,4	+ 4,2	— 11,4	— 7,2
1969.	— 24,1	— 4,4	+ 59,5	— 30,3	— 5,2	+ 18,6	+ 14,1	— 15,2	— 1,1
1970.	— 20,7	— 1,6	+ 131,1	— 32,1	— 6,3	+ 24,9	+ 95,3	— 8,9	+ 86,4
1971.	— 15,5	— 0,4	+ 147,3	— 28,2	— 6,0	+ 19,8	+ 117,0	— 11,3	+ 105,7
1972(c)	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Inclusief de levende dieren, die in geslacht gewicht werden omgerekend. invoer (—); uitvoer (+).
(b) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(c) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Boter
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971 (b)
Produktie	88,7	85,3	87,1	97,7	97,9	91,9	84,7
Melkerijboter	57,3	60,3	64,3	76,2	73,5	67,5	62,3
Hoeveboter	31,4	25,1	23,5	21,5	24,4	24,4	22,4
In- of uitvoersaldo (B.L.E.U.) (a)	+ 10,5	—9,9	—9,7	—1,7	+ 6,2	+ 8,1	+ 13,7

Bronnen : Ministerie van Lanbouw, Landbouw Economisch Instituut.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Invoer (—); uitvoer (+).
(b) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

In- en uitvoer van landbouwprodukten (a)

JAARTAL	Veehouderij-produkten		Akkerbouw-produkten		Tuinbouw-produkten		Totaal	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
				INVOER				
1966	231,9	7 283,6	3 666,9	13 171,6	506,7	4 998,6	4 405,5	25 453,8
1967	294,0	8 869,5	3 592,9	13 585,6	621,1	5 615,0	4 508,0	28 070,1
1968	293,0	9 563,9	3 168,7	13 298,1	644,9	5 468,4	4 106,6	28 330,4
1969	282,6	10 342,4	3 698,1	15 416,8	793,9	6 557,8	4 774,6	32 317,0
1970	321,5	12 157,4	4 601,9	20 089,0	877,6	6 976,4	5 801,0	39 222,8
1971	346,7	13 703,0	4 374,3	20 377,1	934,7	8 103,3	5 655,7	42 183,4
1972	456,5	17 586,3	4 548,6	21 228,5	1 115,9	9 011,3	6 120,5	47 826,1
				UITVOER				
1966	251,2	7 281,9	622,4	2 423,4	243,6	3 626,0	1 117,2	13 331,3
1967	355,4	10 865,4	523,9	2 037,1	306,4	4 116,5	1 185,7	17 019,0
1968	424,9	12 389,3	715,9	2 957,5	284,8	4 189,6	1 425,6	19 536,4
1969	440,2	14 735,2	917,3	4 192,3	329,5	5 002,1	1 687,0	23 929,6
1970	572,8	18 991,8	964,0	4 722,6	355,9	5 183,6	1 892,7	28 898,0
1971	622,3	23 057,3	816,7	4 199,3	391,7	6 115,0	1 830,7	33 371,6
1972	695,9	26 908,1	1 354,4	6 562,9	444,1	6 627,7	2 494,4	40 098,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze tabel omvat de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de afdeling I en de hoofdstukken 6, 7, 8, 10 alsmede een gedeelte van het hoofdstuk 12 van de afdeling II van de Beneluxdouanelijst. Ze omvat bovendien het nr 5401.00 + 5401.10 (ruw vlas). In deze tabel is de vis dus niet opgenomen, evenmin als de exotische produkten welke niet in mededinging staan met een gelijkaardige Belgische produktie.

In- en uitvoer van tuinbouwprodukten

JAARTAL	Groenten (a)		Fruit		Levende planten en produkten van de bloementeelt	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER					
1966	76,1	856,2	422,1	3 909,6	8,5	232,8
1967	190,0	1 239,2	421,9	4 118,0	9,3	257,8
1968	225,2	1 440,2	410,0	3 746,7	9,7	281,5
1969	335,7	1 828,1	447,6	4 374,9	10,6	354,8
1970	397,7	2 164,0	464,7	4 386,7	15,1	425,8
1971	444,6	2 376,5	475,1	5 221,4	15,0	505,3
1972	541,5	2 569,5	555,7	5 823,9	18,7	617,9
	UITVOER					
1966	149,5	1 858,9	62,8	697,2	31,4	1 069,9
1967	170,3	2 023,6	102,8	977,1	33,2	1 115,8
1968	171,3	2 253,5	79,7	837,2	34,5	1 098,9
1969	184,6	2 485,4	106,3	1 258,6	38,6	1 258,1
1970	209,5	2 560,5	106,4	1 231,6	40,0	1 391,4
1971	244,5	3 063,7	106,7	1 566,3	40,5	1 485,0
1972	267,3	3 054,7	131,2	1 812,3	45,6	1 760,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief droge peulvruchten.

Visaanvoer

Hoeveelheid
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1966	43,2	2,1	2,0	47,3
1967	48,5	1,0	2,1	51,6
1968	53,4	0,6	1,9	55,9
1969	46,6	1,1	2,3	50,0
1970	42,5	1,4	2,5	46,4
1971	47,3	0,9	2,0	50,2
1972	43,6	1,5	2,1	47,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer

Waarde
(miljoenen franken)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1966	612,3	10,1	61,2	683,7
1967	712,3	5,5	64,7	782,5
1968	724,3	3,5	70,8	798,6
1969	737,7	6,8	76,4	820,9
1970	837,3	8,1	80,3	925,7
1971	919,1	7,0	73,6	999,7
1972	926,9	11,9	77,7	1 016,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren (a)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
1966	81,3	1 311	24,0	548
1967	75,6	1 294	25,5	620
1968	81,2	1 390	29,1	687
1969	82,8	1 598	27,3	707
1970	85,9	1 946	29,4	859
1971	84,6	2 262	30,8	966
1972	85,9	2 611	27,8	987

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In deze tabel is hoofdstuk 3 van afdeling I van de Beneluxdouanelijst opgenomen.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

AFDELING I. – ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIËLE BEDRIJVIGHEID

Na de conjuncturele vertraging in 1971 als gevolg van de internationale monetaire verwikkelingen werd in 1972 in de meeste Westerse landen een langzame herneming van de activiteit waargenomen. In de V.S.A., waar drastische maatregelen werden getroffen, kwam de wederopleving duidelijk tot uiting. De prijs- en loonstijgingen werden daarenboven op een bevredigende wijze ingedijkt.

De wederopbloei bleef in Europa meer beperkt, waarbij de neiging tot investeren zwak was. Toch werd de vraag naar consumptiegoederen, evenals de buitenlandse vraag vaster terwijl het tempo van de prijsstijging versnelde.

De evolutie van de industriële produktie was in België over het algemeen gelijklopend met die van de andere landen van West-Europa. De consumptie en de export namen toe terwijl de produktieve investeringen stagneerden. Daarbij stegen de prijzen evenals de werkloosheid.

Het indexcijfer van de industriële produktie, opgemaakt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, is in 1972 met 4,4 % gestegen wanneer de bouwnijverheid meegerekend wordt en met 6,0 % zonder deze sector. In beide gevallen werd de grootste toeneming waargenomen tijdens het vierde trimester. In het derde kwartaal steeg de produktie met slechts 1,0 % bouwnijverheid inbegrepen en met 2,9 % zonder deze bedrijfstak.

De verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid bedroeg in 1972 gemiddeld 3,74 maanden. Dit is een daling t.o.v. vorig jaar toen deze gemiddeld op 4,14 maanden lag. De vermindering in de bestellingen van grote werken evenals de uitbreiding van de produktiecapaciteit hadden hier een invloed; de aangewende produktiecapaciteit bedroeg volgens de Nationale Bank 83,0 % in januari 1972, liep op tot 84,3 % in mei om nog 83,8 % te bedragen in oktober.

De produktie in de verschillende sectoren van de nijverheid werd over het algemeen in 1972 gekenmerkt door een wederopleving van de bedrijvigheid na de eerder ongunstige conjunctuur van het voorgaande jaar.

De grootste vooruitgang werd geboekt door de ijzer- en staalnijverheid, die een produktieverhoging van ruwstaal kende met 16,8 % t.o.v. 1971. Men mag echter niet vergeten dat stakingen tijdens de laatste twee maanden van dat laatste jaar, een produktieverlies van ongeveer 600 000 t hebben veroorzaakt. Vooral tijdens de tweede helft van het jaar kwam de wederopbloei tot uiting.

De totale produktie in de nijverheid der non-ferrometalen steeg met 7,9 %, tegen een daling van 7,5 % in 1971. Deze verhoging was vooral te danken aan de produktie van ruw zink, ruw lood alsook bij de halffabrikaten aan de aluminiumproduktie.

De evolutie in de metaalverwerkende nijverheid beantwoordde in grote lijnen aan de verwachtingen. De leveringen stegen in een hoog tempo, terwijl de bestellingen slechts met 4 % (in vaste prijzen) toenamen. Dit is vooral te wijten aan de verzwakking van de produktieve investeringen in Europa.

De scheikundige nijverheid is één van de basissectoren van de Belgische economie waar de activiteit voortdurend uitbreiding neemt. De produktie steeg er in 1972 met 11,4 % (zonder rubbernijverheid).

De textielnijverheid is over het algemeen meer conjunctuurgevoelig dan de gezamenlijke industrie. Daarbij zou in enkele gevallen de evolutie zich met een zekere vertraging voordoen t.o.v. de algemene produktie. Zo was de activiteit in 1971 hoog in de textielnijverheid en niet gunstig in de algemene industrie. De verbetering zette zich verder in de eerste helft van 1972, maar tijdens de tweede helft daalde de produktie waardoor het indexcijfer van het N.I.S. voor gans het jaar slechts 0,7 % hoger lag dan in 1971.

De voedingsmiddelennijverheid had dit jaar een bevredigende ontwikkeling met een produktiestijging van 4,6 %, niettegenstaande de suikerproduktie teruggekeerd was tot een normaal niveau, na de uitzonderlijke grote oogst van 1971.

In de bouwnijverheid daalde de produktie met 1,8 % t.o.v. 1971, vooral door de verminderde activiteit in de openbare werken omstreeks het einde van het jaar. De woningbouw kende daarentegen een sterke opleving, vooral die van eengezinswoningen, mede onder invloed van de sociale woningbouw. De activiteiten in de tak der bouwmaterialen bleef gunstig, zelfs in sommige probleemsectoren zoals de baksteennijverheid.

In de meeste takken van de zgn. « diverse industrieën » steeg de produktie in 1972, o.m. in de papier- en kartonnijverheid, de meubelindustrie en de tabaksnijverheid. De leder- en schoenproduktie kende enkele moeilijkheden.

Alhoewel de investeringen in het algemeen verbeterd zijn t.o.v. het verloop in 1971, bleef de neiging tot investeren in de ganse nijverheid zwak in vergelijking met de vroegere jaren. De investeringen verhoogden licht in de nijverheid der non-ferro-metalen en de textielindustrie; ze daalden t.o.v. 1971 met 16,1 % in de ijzer- en staalnijverheid en met meer dan 30 % in de chemische industrie; in de metaalverwerkende nijverheid bleven ze op het peil van 1971, d.i. bijna 15 miljard frank.

De buitenlandse handel kende in 1972 een gunstige ontwikkeling. Enkele belangrijke sectoren boekten een grote vooruitgang van de export. Zo steeg deze met 15,4 % t.o.v. het voorgaande jaar in de ijzer- en staalnijverheid (tegen — 6,2 % in 1971), met 18,4 % in de scheikundige nijverheid (+ 15,6 % vorig jaar) en met 14,8 % in de textielindustrie. Terwijl de verkopen van non-ferrometalen in 1971 t.o.v. 1970 daalden met 34,0 % wegens de ongunstige conjunctuur, stegen ze dit jaar met 11,5 %. De toeneming van de uitvoer in de metaalverwerkende nijverheid lag in 1972 veel lager dan tijdens de voorgaande jaren.

De invoer bleef in 1972 normaal in de meeste takken, uitgezonderd voor de non-ferrometalen waar een daling van 10,5 % werd waargenomen.

De belangrijkste takken van de voedingsmiddelennijverheid verstevigden hun positie op de buitenlandse markt, doordat de uitvoer sneller steeg dan de invoer. De voedingsmiddelennijverheid wordt een duidelijk exportgerichte nijverheidstak die zich integreert in de E.E.G.

Een paar diverse sectoren hebben dit jaar een sterke uitvoer gekend, o.m. de verwerking van hout (meubels, zetels, geperste panelen), de diamantnijverheid (+ 24 %), en de belangrijkste produkten van de papiernijverheid waaronder schrijf- en drukpapier (+ 21,8 %) en verpakkingsmateriaal (+ 42,2 %).

Na de stilstand in 1971 nam het zichtbaar energieverbruik in 1972 opnieuw sterk toe, o.m. door de koudere temperatuur en de verhoging van het verbruik in een aantal energie-intensieve sectoren als gevolg van de wederopleving van de conjunctuur.

Tijdens de jongste jaren stijgt het energieverbruik sneller dan de industriële produktie, o.m. door de afnemende mogelijkheden tot energiebezuiniging omwille van het bereiken van technische grenzen in de industrietakken die veel energie verbruiken, en vermoedelijk ook omdat de neiging tot energiebezuiniging verslapt was, doordat de energie relatief goedkoper geworden is dan de meeste andere kostprijselementen. De dalende trend der energieprijzen lijkt echter sinds 1970 gekeerd, o.a. omdat de groeiende macht van de olieëxporterende landen en de stijgende vrachtkosten de petroleumprijzen doen stijgen, terwijl maatregelen tegen milieuhinder de prijzen van de geraffineerde produkten opvoeren : verwacht wordt dat de prij-

zen van de andere energiedragers in dezelfde zin zullen evolueren als die van de petroleumprodukten.

Het groeitempo van het aardolieverbruik neemt af; van gemiddeld 13 % per jaar tussen 1948-1969 daalde het tot 6,4 % in 1970-1972, en zelfs tot 4,7 % in 1972. De verwerking steeg echter met 19 %, en de uitvoer van aardolieprodukten nam dan ook heel sterk toe. De prijzen, die zeer sterke schommelingen vertoonden in 1970 en 1971, zijn in 1972 in een duidelijke stijgende fase gekomen, mede onder invloed van de schaarste in de U.S.A.

Het aardgasverbruik is in 1972 nog sterk toegenomen, zowel in de nijverheid als bij de openbare distributie, waarbij de grens van de mogelijke leveringen uit Nederland al dicht benaderd wordt. Er werden reeds kontrakten afgesloten voor de levering van gas uit Algerië en de Noordzee vanaf 1976-1978. Wegens de hoge vervoerkosten zou de prijs ervan veel hoger liggen dan die van het Nederlandse gas; deze laatste wordt geleidelijk aangepast aan die van de aardolieprodukten.

De dalende trend van het kolenverbruik werd in 1972 tijdelijk afgeremd, vooral door de grote vraag naar cokes in de staalnijverheid; de produktie verminderde echter nog met 2,4 %.

De elektriciteitsbehoeften in de nijverheid stegen met ruim 11 %, tegen gemiddeld 5,8 % in de periode 1948-1972;; het laagspanningsverbruik nam opnieuw toe met meer dan 10 %.

De indeling van de industriële produktie per streek (bouwnijverheid inbegrepen) wijst t.o.v. 1971 op een produktiestijging van 7,0 % voor Vlaanderen, 2,1 % voor Wallonië en — 1,1 % voor Brussel.

Er valt daarenboven op te merken dat het stijgingstempo in het begin van het jaar in de drie streken vrij hoog was : tijdens het tweede en het derde trimester was de toeneming veel geringer, doch omstreeks het eind van het jaar begon de produktie in Vlaanderen en Wallonië sterk te stijgen. Immers, de verhoging voor het vierde kwartaal (bouwnijverheid inbegrepen) bedroeg 7,1 % in Vlaanderen en 10,1 % in Wallonië, terwijl er voor Brussel een lichte daling van 0,9 % werd waargenomen.

Rekent men de bouwnijverheid niet mee dan bekomt men : Vlaanderen + 8,7 %, Wallonië + 3,0 % en Brussel + 1,1 %. Uit de vergelijking met het jaar 1971 (Vlaanderen + 4,1 %, Wallonië + 1,0 %, Brussel + 0,5 % blijkt dat de verhouding tussen de drie streken thans is verbeterd).

★

★ ★

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie

(1963 = 100)

OMSCHRIJVING	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (a)	1972 (a) 1e kwart.	1972 (a) 2e kwart.	1972 (a) 3e kwart.	1972 (a) 4e kwart.
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	**111,3**	**113,0**	**119,3**	**130,8**	**135,4**	**138,9**	**147,2**	**147,3**	**148,7**	**135,0**	**158,0**
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (inclusief bouwnijverheid)	**113,1**	**115,6**	**119,5**	**129,7** (a)	**137,1** (a)	**140,1** (a)	**146,3**	**145,0**	**149,2**	**133,7**	**157,1**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :											
Grondstoffen en intermediaire goederen	109,9	111,0	119,0	129,4	132,6	132,1	143,9	141,0	145,6	131,9	157,1
Niet duurzame consumptiegoederen	108,1	111,6	116,0	121,6	125,9	130,3	136,8	131,9	137,7	131,2	146,5
Duurzame consumptiegoederen	115,6	117,3	123,6	138,0	142,9	153,3	164,1	170,9	165,9	148,4	171,0
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	116,3	117,7	118,9	140,7	152,5	148,7	153,6	158,0	150,3	137,7	168,2
Investeringsgoederen (inclusief bouwnijverheid)	118,3	122,9	118,7	129,1 (a)	146,5 (a)	146,2 (a)	145,7	141,2	155,3	129,8	156,6
Bouwnijverheid	**118,4**	**124,7**	**117,5**	**121,9** (a)	**140,7** (a)	**141,7** (a)	**139,1**	**130,8**	**153,7**	**123,7**	**148,2**

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1963 = 100)

BEDRIJFSTAK	1971						1972					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen) (a)	**100,0**	**136,3**	**144,4**	**132,4**	**147,2**	**140,1**	**100,0**	**145,0**	**149,2**	**133,7**	**157,1**	**146,3**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegrepen) (b) .	**80,8**	**138,6**	**140,1**	**131,2**	**145,4**	**138,9**	**81,5**	**147,3**	**148,7**	**135,0**	**158,0**	**147,2**
Delfstoffennijverheid	**4,0**	**67,8**	**60,7**	**55,0**	**64,7**	**62,2**	**4,6**	**64,9**	**64,7**	**50,2**	**61,3**	**59,8**
Steenkolenmijnen	*3,0*	*56,9*	*46,9*	*41,7*	*50,7*	*49,1*	*3,6*	*52,4*	*49,7*	*37,5*	*47,7*	*46,8*
Andere extractieve industrieën	*1,0*	*133,9*	*155,9*	*154,7*	*160,5*	*151,2*	*1,0*	*145,3*	*171,8*	*145,5*	*156,9*	*155,0*
Groeven		106,8	126,2	125,8	132,0	122,7		114,0	136,5	111,9	122,9	121,4
Porfiergroeven		170,1	202,2	182,5	189,4	186,1		169,0	201,0	164,2	179,3	178,5
Hardsteengroeven		109,1	93,9	105,3	114,7	105,8		104,8	98,9	78,2	85,7	91,9
Marmergroeven		73,5	72,9	66,0	72,3	71,2		63,1	68,9	63,3	76,0	68,1
Zandsteengroeven		88,5	197,2	170,3	161,0	154,2		109,7	210,3	164,1	177,6	165,5
Zandgroeven		118,8	211,5	203,5	203,7	184,4		157,3	240,2	208,3	221,0	206,7
Leisteengroeven		41,1	50,6	39,7	40,4	43,0		38,4	56,8	51,0	57,9	51,0
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		260,5	292,1	285,6	286,7	281,2		295,5	337,9	309,4	319,4	315,8
Fabrieksnijverheid (b)	**76,8**	**146,7**	**149,1**	**139,9**	**154,6**	**147,6**	**76,9**	**156,6**	**158,3**	**144,8**	**169,3**	**157,3**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*8,4*	*126,9*	*134,2*	*145,5*	*160,5*	*141,8*	*8,2*	*135,2*	*145,1*	*144,5*	*158,1*	*145,6*
Voedingsnijverheid	6,0	127,5	131,5	149,9	176,4	146,5	5,7	136,3	145,3	150,3	175,0	151,8
Jam en dergelijke		109,1	121,1	236,5	169,1	159,0		133,8	132,4	198,3	215,1	170,0
Maalderijen		96,9	84,8	90,8	98,5	92,8		95,6	89,4	83,4	97,3	90,6
Suiker		47,4	40,8	34,9	645,2	192,0		55,0	42,6	35,4	518,7	163,0
Plantaardige en dierlijke oliën		162,6	151,7	149,3	148,8	153,1		166,7	153,7	142,9	167,1	157,5
Margarine		115,3	114,2	115,0	127,2	118,0		128,1	122,3	118,9	130,4	125,0
Bereiding van dranken	2,4	127,5	142,6	137,5	126,4	133,5	2,5	133,0	145,9	134,0	124,8	134,4
Brouwerijen		123,8	139,6	137,4	123,0	130,9		128,7	142,1	133,5	121,9	131,6
Alcoholstokerijen		163,1	165,4	120,2	159,0	141,9		175,6	179,2	122,4	150,7	157,1
Tabaksnijverheid	*0,5*	*107,2*	*113,8*	*102,9*	*108,9*	*108,2*	*0,6*	*118,8*	*125,5*	*115,9*	*121,0*	*120,2*
Textielnijverheid	*7,3*	*116,0*	*116,8*	*101,2*	*124,6*	*114,7*	*6,5*	*123,6*	*119,7*	*95,1*	*123,4*	*115,5*
Spinnerijen en weverijen		117,1	117,1	102,9	128,0	116,3		126,1	122,9	96,6	126,7	118,0
Bereiding van textielvezels		84,3	80,2	67,3	75,4	76,6		74,4	72,2	57,7	74,3	69,6
Spinnerijen		107,5	105,5	91,8	112,8	104,4		110,1	105,2	81,8	105,7	100,7
Fijnspinnerijen		89,1	82,7	77,4	91,8	85,1		88,2	89,1	66,0	91,5	83,7
Kaardspinnerijen		86,2	92,3	84,7	101,4	92,0		92,7	86,1	65,3	92,7	84,2
Coconspinnerijen		70,6	64,1	49,3	53,8	59,5		68,0	59,2	50,8	62,1	60,0
Kaardwolspinnerijen		120,5	128,3	115,8	142,6	126,8		145,8	151,1	115,6	153,9	141,6
Kamwolspinnerijen		151,3	152,2	124,6	159,2	146,8		155,9	141,3	113,3	136,1	136,7
Vlas- en hennepspinnerijen		85,8	85,6	70,9	86,9	82,2		79,0	76,4	63,2	77,2	74,0
Jutespinnerijen		91,3	87,2	73,1	89,3	85,2		89,9	78,8	63,8	81,5	78,5
Weverijen		128,6	130,9	117,5	147,8	131,2		146,6	144,8	114,2	152,0	139,3
Weefsels van katoen		86,0	87,2	78,7	96,5	87,1		97,4	92,5	71,6	97,2	89,7
Weefsels van vlas		73,5	75,7	70,1	85,9	76,3		88,1	90,6	79,0	96,1	88,4
Weefsels van wol		110,5	119,7	99,3	129,4	114,7		128,0	125,5	100,1	129,6	120,8
Weefsels van rayonnegaren en -vezel		440,9	423,3	413,1	516,1	448,6		507,5	543,4	424,8	585,3	515,2
Weefsels van jute		91,4	89,8	75,4	95,5	88,0		92,2	79,4	62,4	76,4	77,6
Breigoednijverheid		110,9	113,7	94,8	111,5	107,7		113,7	106,4	88,0	109,2	104,4
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		128,1	127,3	106,0	137,4	124,8		138,7	132,7	102,5	160,0	133,5

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1963 = 100) (vervolg)

BEDRIJFSTAK	1971						1972					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*3,7*	*140,4*	*145,3*	*134,5*	*151,4*	*143,0*	*3,4*	*168,0*	*156,2*	*143,9*	*152,9*	*155,2*
Kledingstukken		170,1	179,5	164,4	186,6	175,2		209,5	197,8	192,8	192,2	195,6
Andere artikelen in weefsel		69,6	69,9	64,6	68,8	68,2		65,8	62,4	52,4	64,6	61,2
Schoenen en pantoffels		70,0	65,7	64,3	70,0	67,5		72,4	62,2	56,8	63,2	63,7
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*4,1*	*173,6*	*184,0*	*166,3*	*208,2*	*183,0*	*4,5*	*211,3*	*219,2*	*191,3*	*243,3*	*216,2*
Papier- en kartonnijverheid	*1,8*	*169,5*	*168,3*	*156,0*	*177,9*	*167,8*	*2,1*	*184,5*	*179,3*	*158,2*	*184,7*	*176,5*
Produktie		164,8	159,8	148,3	165,0	159,5		169,8	166,0	153,1	171,0	164,9
Verwerking		173,3	174,7	161,9	187,7	174,2		196,1	190,3	161,8	196,0	186,0
Lederindustrie	*0,3*	*105,9*	*117,3*	*103,4*	*128,3*	*113,7*	*0,3*	*118,3*	*121,8*	*91,0*	*115,6*	*111,7*
Zwaar leder		92,4	94,2	69,4	91,2	86,9		88,4	86,5	64,6	95,0	83,6
Licht leder		107,4	119,7	107,0	132,2	116,6		121,6	125,8	94,0	117,7	114,7
Scheikundige- en rubbernijverheid	*7,2*	*194,0*	*197,0*	*182,6*	*202,8*	*194,2*	*8,2*	*205,7*	*218,6*	*202,2*	*236,5*	*215,6*
Scheikundige nijverheid	6,6	197,9	201,4	187,9	204,2	198,0	7,7	208,0	222,6	209,0	241,8	220,2
Basischemie		189,6	187,7	177,1	187,3	185,8		189,7	204,5	199,5	225,7	204,8
Plastiekverwerking		394,6	433,2	413,0	475,5	429,1		486,2	535,4	483,6	596,5	525,2
Zeep		144,1	138,9	121,3	138,4	135,7		158,2	157,4	120,2	152,1	147,0
Stikstof		165,8	185,3	179,9	186,8	179,4		176,1	187,3	179,2	195,5	184,4
Lucifers		107,0	102,4	74,6	90,0	93,5		99,4	87,2	63,4	87,0	84,2
Produktie van rayonne		113,7	116,1	97,8	113,0	110,2		118,6	120,8	106,6	120,9	116,7
Rubbernijverheid	0,6	153,7	153,8	132,2	181,9	155,4	0,5	184,3	178,4	130,0	183,1	168,9
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*0,8*	*107,8*	*100,5*	*100,0*	*107,0*	*103,8*	*1,0*	*93,0*	*98,0*	*97,3*	*102,2*	*97,7*
Petroleumraffinaderijen		247,5	249,2	243,0	256,2	249,0		271,4	302,0	310,7	304,7	297,3
Steenkoolagglomeraten		33,2	20,0	17,2	29,9	25,1		26,1	19,2	14,1	27,7	21,8
Onafhankelijke cokesfabrieken		59,7	55,4	59,2	56,9	57,8		20,0	20,1	18,4	19,2	19,4
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	*5,1*	*123,3*	*140,3*	*127,0*	*135,1*	*131,4*	*5,1*	*123,1*	*142,6*	*128,1*	*140,5*	*133,6*
Kleinijverheid		74,8	94,7	85,0	86,2	85,4		59,2	84,9	85,3	94,0	80,8
Glasnijverheid		152,9	151,4	129,1	148,1	145,4		155,1	160,6	137,7	150,7	150,9
Vlakglas		118,6	113,1	97,3	112,6	110,4		116,9	117,4	107,5	121,6	115,8
Holglas		245,8	257,7	216,4	245,3	241,3		261,6	288,2	214,3	215,5	244,9
Cement		114,7	162,8	156,2	153,8	146,9		126,2	163,2	150,8	161,0	150,3
Keramische produkten		116,1	114,2	98,8	113,1	110,3		107,5	113,3	93,2	114,5	107,2
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		152,0	150,9	164,9	159,9	156,9		157,7	170,3	164,9	180,1	168,5
Basis-metaalnijverheid (c)	*10,6*	*150,9*	*151,0*	*139,9*	*131,7*	*143,3*	*10,7*	*158,7*	*160,5*	*151,8*	*169,7*	*160,2*
IJzernijverheid		166,7	166,9	156,7	132,9	155,6		177,5	183,7	163,1	193,0	179,4
Gietijzer		161,1	162,0	157,2	122,4	149,9		168,4	173,1	156,9	184,4	170,7
Ruw staal		176,2	178,0	171,8	139,8	166,5		191,1	199,3	178,3	210,7	194,8
Afgewerkte produkten		165,7	164,7	147,0	136,9	153,6		176,6	182,4	160,5	190,0	177,4
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (c)		124,7	118,1	102,9	110,8	114,0		118,1	111,1	103,0	121,9	113,5
Vormstaalgieterijen (c)		135,6	118,7	107,5	122,2	121,0		121,7	110,0	102,5	129,2	115,8
IJzergieterijen (c)		90,1	88,6	74,8	77,3	82,7		85,9	79,5	69,9	86,4	80,4

(vervolg op blz. 64)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1963 = 100) (vervolg)

BEDRIJFSTAK	1971						1972					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (c)		142,4	135,6	118,6	127,9	130,9		136,5	130,6	123,6	139,6	132,6
Nijverheid van de non-ferrometalen		133,2	141,1	132,8	147,8	138,5		148,3	146,6	131,0	157,1	145,7
Ruwe produkten		110,8	118,8	118,8	127,8	119,1		123,6	121,2	114,3	135,7	123,7
Koper		115,2	120,4	121,0	131,6	122,1		123,3	120,5	110,8	135,8	122,6
Zink		82,0	103,2	106,2	112,2	100,9		122,2	117,2	127,9	135,0	125,6
Lood		88,7	109,6	94,4	89,6	95,6		106,5	113,5	98,5	102,3	105,2
Tin		75,1	68,7	69,1	74,5	71,8		61,2	59,9	56,8	75,9	63,5
Halfprodukten		160,4	167,9	148,0	171,1	161,4		180,1	179,9	149,4	181,9	172,9
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		113,2	115,5	114,0	92,0	108,7		122,7	133,0	131,8	146,3	133,5
Metaalverwerkende nijverheid (b)	*21,2*	*145,3*	*144,3*	*131,8*	*144,9*	*141,5*	*19,8*	*147,9*	*143,9*	*128,9*	*158,1*	*144,7*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	6,3	125,0	122,0	112,3	117,9	119,3	5,7	117,0	113,1	111,3	126,8	117,0
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		134,2	128,4	113,9	123,7	125,0		128,1	128,5	119,7	143,1	129,9
Plaatbewerking		126,1	126,1	100,5	107,3	115,0		116,0	112,5	111,8	136,5	119,2
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf		124,8	119,5	116,5	117,3	119,5		116,8	117,9	120,6	133,1	122,1
Bruggen, vakwerk, enz.		149,4	148,2	144,5	139,5	145,4		139,3	127,5	122,5	116,1	126,4
Wapens en munitie		84,4	80,9	79,7	101,9	86,8		82,1	75,3	60,2	91,0	77,2
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	4,9	154,6	157,4	144,3	158,8	153,7	4,7	161,6	160,4	143,6	180,5	161,5
Drijfkrachtmachines, enz.		181,3	181,9	173,6	196,3	183,3		189,1	199,0	157,7	197,4	185,8
Werktuigmachines, enz.		145,5	149,0	142,4	173,4	152,5		169,7	155,8	137,8	175,1	159,6
Verscheidene mekaniekbouwwerken		168,6	167,3	153,4	170,2	164,8		177,9	160,8	148,2	176,4	165,8
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		178,9	179,9	164,2	179,2	175,5		178,9	191,9	172,8	208,8	188,1
Toestellen voor verscheidene industrieën		139,0	143,2	128,9	141,2	138,0		153,6	152,4	155,7	180,7	160,6
Textielmachines en bijhorigheden		121,7	125,2	113,5	107,1	116,8		97,0	90,4	91,3	111,0	97,4
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	5,4	149,8	151,6	137,9	157,2	149,1	5,1	162,6	153,3	141,0	159,1	154,0
Roterende en statische machines		115,2	103,6	93,4	98,9	102,8		100,4	106,9	..	..	..
Apparaten voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		132,5	135,6	137,8	150,5	139,1		163,7	153,3	..	..	..
Andere produkten		160,8	165,1	147,1	170,8	160,9		175,3	163,1	..	..	..
Constructie van transportmaterieel	4,4	167,4	165,5	153,4	173,3	165,0	4,1	178,8	182,2	152,4	198,4	177,9
Scheepsbouw		103,7	102,1	95,0	113,6	103,7		117,9	121,9	98,5	114,8	113,3
Auto's, rijwielen, enz.		276,3	267,6	243,3	273,1	265,1		285,3	264,7	243,4	314,8	277,1
Spoorweg- en trammaterieel		73,5	75,4	75,8	82,9	76,9		84,0	83,2	69,6	92,7	82,4
Vliegtuigbouw		41,5	47,6	46,5	51,7	46,8		46,9	47,9	39,4	52,2	46,6
Meet-, laboratoriumapparaten, enz.	0,2	156,5	157,3	145,8	139,8	149,7	0,2	139,8	134,2	149,0	166,2	147,3
Elektriciteit	*4,9*	*181,1*	*165,7*	*164,6*	*197,4*	*177,6*	*5,5*	*204,1*	*187,8*	*181,9*	*227,9*	*200,5*
Waterdistributie	*0,9*	*133,6*	*139,2*	*141,7*	*138,1*	*138,1*	*1,0*	*141,1*	*140,9*	*143,2*	*145,8*	*142,2*
Bouwnijverheid (a)	**19,2**	**121,9**	**159,4**	**134,2**	**151,1**	**141,7**	**18,5**	**130,8**	**153,7**	**123,7**	**148,2**	**139,1**

(a) De gegevens voor 1971 en 1972 zijn voorlopig.
(b) Vanaf het tweede kwartaal van 1972 zijn de gegevens voorlopig.
(c) De gegevens van het derde en vierde kwartaal van 1972 zijn voorlopig.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Evolutie van de industriële produktie van 1962 tot 1972

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode

(1963 = 100)

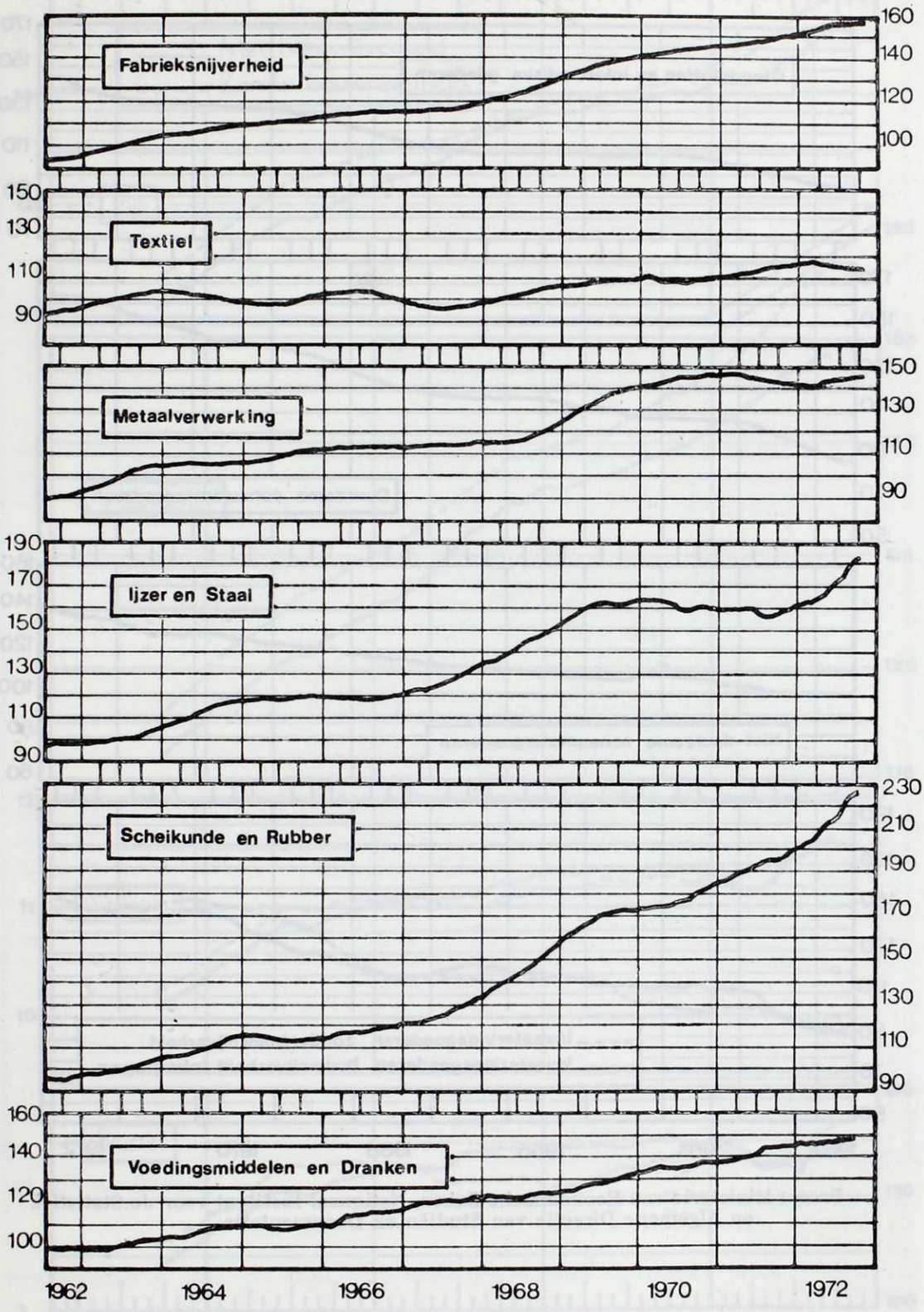

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie van Studiën en Documentatie.

Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode

(bruto-indexcijfers 1963 = 100)

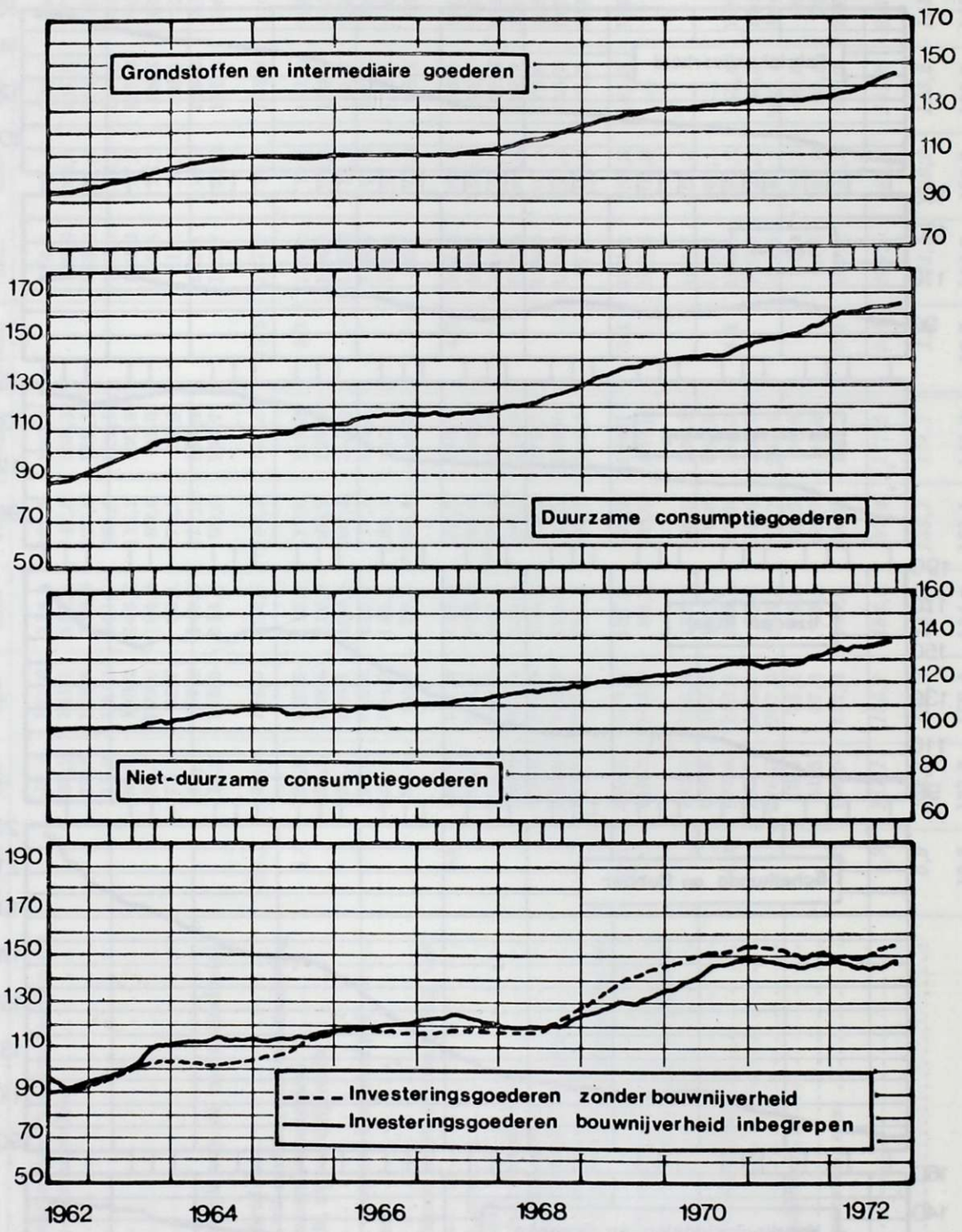

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie van Studiën en Documentatie.

Evolutie van de industriële produktie per taalstreek

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode

(bruto-indexcijfers 1964 = 100)

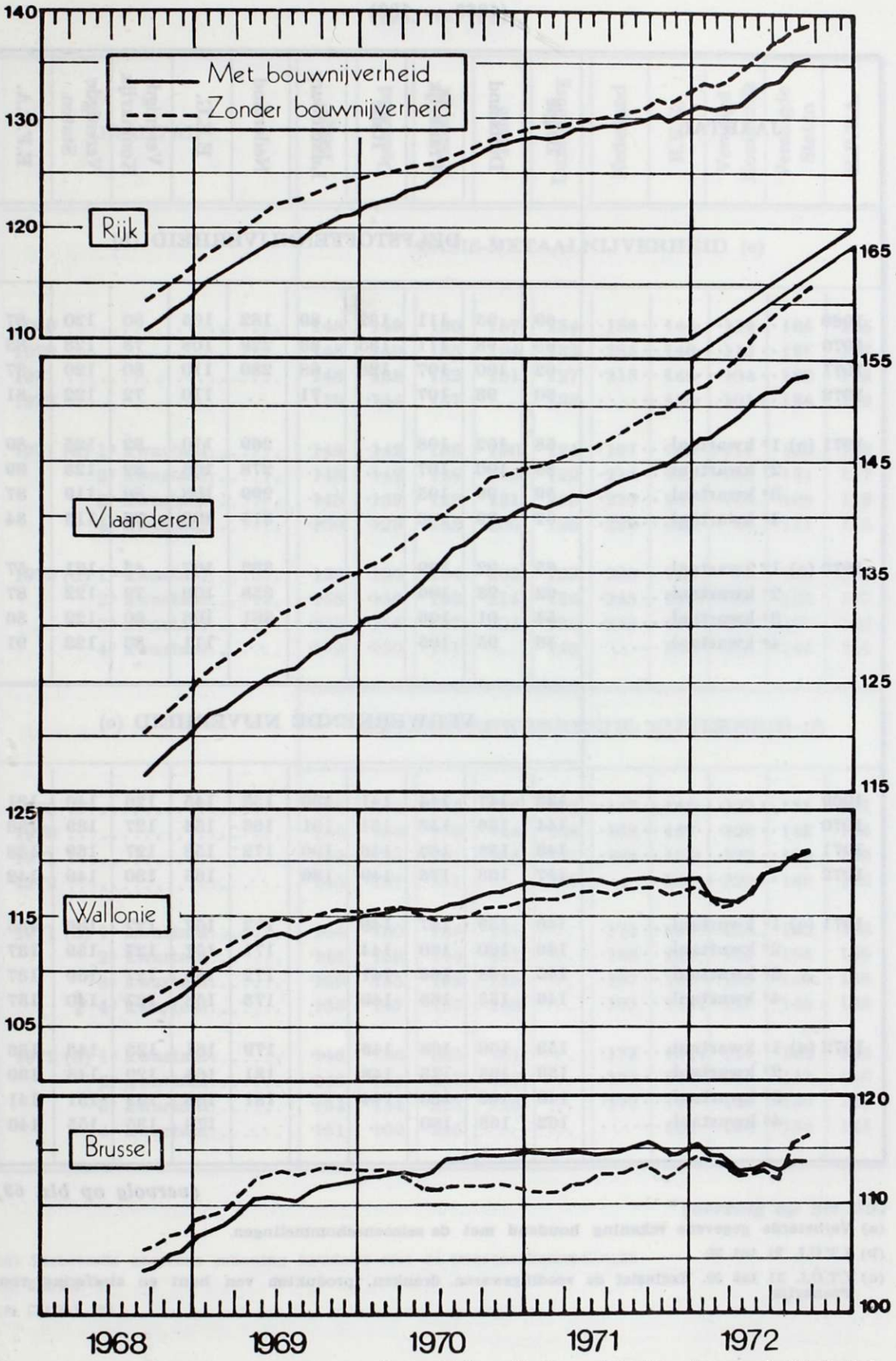

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	DELFSTOFFENNIJVERHEID (b)									
1969	69	95	111	132	89	182	105	80	120	87
1970	63	98	111	135	83	229	108	78	123	85
1971	62	100	107	126	68	289	110	80	120	87
1972	60	93	107	..	71	..	110	72	122	81
1971 (a) 1e kwartaal	68	102	108	..	..	269	110	82	125	89
2e kwartaal	58	100	107	..	..	278	108	82	123	89
3e kwartaal	59	99	105	..	..	299	108	80	119	87
4e kwartaal	62	99	106	..	..	315	109	75	115	84
1972 (a) 1e kwartaal	65	92	109	..	..	333	107	45	121	57
2e kwartaal	62	93	106	..	..	353	108	79	122	87
3e kwartaal	54	91	106	..	..	361	106	80	122	86
4e kwartaal	58	95	105	..	..	..	111	83	123	91
	VERWERKENDE NIJVERHEID (c)									
1969	138	147	144	141	130	153	145	126	146	131
1970	144	156	153	151	131	166	154	127	139	136
1971	148	158	163	146	130	172	158	127	139	138
1972	157	163	175	149	136	..	165	130	149	142
1971 (a) 1e kwartaal	146	159	157	149	..	172	157	127	136	135
2e kwartaal	146	160	160	144	..	171	157	127	139	137
3e kwartaal	145	158	166	141	..	172	158	127	139	137
4e kwartaal	146	155	168	149	..	173	158	127	140	137
1972 (a) 1e kwartaal	153	160	168	149	..	179	161	125	143	136
2e kwartaal	153	163	173	148	..	181	164	129	148	139
3e kwartaal	149	162	180	144	..	181	165	132	151	141
4e kwartaal	162	168	180	..	..	..	170	135	155	146

(vervolg op blz. 69)

(a) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.

(b) I.T.C.I. 21 tot 29.

(c) I.T.C.I. 31 tot 39. Exclusief de voedingswaren, dranken, produkten van hout en stoffering voor Frankrijk.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken *(vervolg)*

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	BASIS-METAALNIJVERHEID (e)									
1969	148	149	130	187	134	186	144	114	135	125
1970	148	149	135	194	132	205	148	115	127	127
1971	148	138	132	191	127	213	142	104	120	118
1972	159	144	137	..	133	..	150	101	134	119
1971 (d) 1e kwartaal	148	142	136	190	124	197	145	111	127	122
2e kwartaal	148	142	128	193	129	214	142	102	131	117
3e kwartaal	148	139	129	181	129	224	141	104	108	119
4e kwartaal	130	129	133	200	125	223	140	99	111	115
1972 (d) 1e kwartaal	153	134	134	202	125	230	144	94	123	112
2e kwartaal	158	146	136	214	132	248	151	100	133	117
3e kwartaal	155	146	137	204	135	249	150	103	137	120
4e kwartaal	169	150	141	..	140	..	155	108	144	126
	METAALVERWERKENDE NIJVERHEID (f)									
1969	135	143	154	126	102	147	143	127	156	131
1970	144	156	170	144	108	162	157	128	142	136
1971	143	155	191	135	121	168	161	127	139	139
1972	145	157	211	..	128	..	166	129	149	142
1971 (d) 1e kwartaal	144	160	184	141	..	170	163	126	136	136
2e kwartaal	146	159	184	131	..	168	160	129	138	139
3e kwartaal	139	155	198	128	..	167	161	128	140	138
4e kwartaal	138	147	197	138	..	165	159	127	140	138
1972 (d) 1e kwartaal	146	156	205	131	..	173	164	124	142	136
2e kwartaal	146	156	211	129	..	174	166	128	147	139
3e kwartaal	134	154	228	126	..	170	168	130	150	140
4e kwartaal	151	162	215	..	..	..	169	133	156	145

(vervolg op blz. 70)

(d) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.

(e) C.I.T.I. 7.

(f) C.I.T.I. 38.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken *(vervolg)*

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	VOEDINGS- EN GENOTMIDDELENINDUSTRIE (h)									
1969	127	128	124	130	122	130	129	119	124	122
1970	134	132	129	139	125	137	135	121	127	126
1971	140	139	134	140	132	148	140	123	131	128
1972	146	141	..	..	138	..	143	127	135	133
1971 (g) 1e kwartaal	138	136	135	138	..	146	137	121	130	126
2e kwartaal	135	136	134	141	..	144	138	123	130	127
3e kwartaal	140	138	131	143	..	146	140	123	131	128
4e kwartaal	145	141	134	137	..	151	141	124	132	127
1972 (g) 1e kwartaal	145	139	142	140	..	149	141	127	133	131
2e kwartaal	146	140	139	139	..	147	141	126	135	131
3e kwartaal	141	138	143	142	..	151	141	127	135	132
4e kwartaal	153	142	..	..	..	..	145	129	136	134
	TEXTIEL-, KLEDING- EN SCHOENNIJVERHEID (i)									
1969	116	125	113	114	..	104	116	116	122	117
1970	116	123	111	115	..	103	115	117	115	118
1971	123	127	121	106	..	104	118	118	116	119
1972	126	131	129	..	..	..	123	121	122	123
1971 (g) 1e kwartaal	118	125	116	116	..	104	118	118	113	117
2e kwartaal	122	130	120	105	..	105	118	117	116	117
3e kwartaal	124	128	123	97	..	103	118	119	117	118
4e kwartaal	127	128	124	105	..	103	120	119	118	118
1972 (g) 1e kwartaal	129	130	127	110	..	101	123	114	118	116
2e kwartaal	128	132	130	105	..	100	123	120	122	121
3e kwartaal	123	128	128	102	..	95	120	124	123	121
4e kwartaal	124	133	129	..	..	..	125	126	126	125

(vervolg op blz. 71)

(g) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.

(h) I.T.C.I. 31. Voor Frankrijk komt dit indexcijfer niet tussen in de berekening van het algemeen indexcijfer.

(i) I.T.C.I. 32. Voor Frankrijk kleding niet inbegrepen; voor de Verenigde Staten schoenen niet inbegrepen. Voor Italië leder niet inbegrepen.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken *(vervolg)*

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID (k)									
1969	161	193	177	189	165	237	186	148	169	155
1970	169	207	193	202	174	264	201	157	169	167
1971	183	219	203	201	175	282	212	160	178	172
1972	198	232	220	..	180	..	228	169	196	182
1971 (j) 1e kwartaal	180	215	195	196	..	277	206	159	171	170
2e kwartaal	181	220	203	193	..	278	211	161	177	172
3e kwartaal	181	218	206	191	..	285	212	159	180	171
4e kwartaal	190	221	210	202	..	290	216	164	182	176
1972 (j) 1e kwartaal	185	224	212	210	..	298	219	160	188	175
2e kwartaal	197	228	214	208	..	315	223	171	196	181
3e kwartaal	197	231	225	196	..	320	228	170	199	181
4e kwartaal	214	243	232	..	..	..	238	176	201	191
	TOTALE INDUSTRIËLE PRODUKTIE (l)									
1969	131	144	142	141	127	160	143	123	145	129
1970	135	153	150	150	127	176	152	125	139	135
1971	139	156	159	146	126	188	156	126	140	136
1972	147	161	170	150	131	..	164	130	150	141
1971 (j) 1e kwartaal	139	157	156	149	..	185	156	126	138	134
2e kwartaal	139	157	155	145	..	187	155	126	140	136
3e kwartaal	138	156	161	142	..	188	156	126	139	135
4e kwartaal	139	153	164	150	..	190	157	126	140	136
1972 (j) 1e kwartaal	146	158	166	150	..	197	161	122	144	134
2e kwartaal	146	161	168	149	..	202	162	130	148	140
3e kwartaal	142	160	172	145	..	202	162	132	150	141
4e kwartaal	153	167	176	156	..	..	169	135	155	146

Bron : Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

(j) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.

(k) I.T.C.I. 35. Derivaten van steenkool en petroleum inbegrepen. Voor de Verenigde Staten en Italië, rubber niet inbegrepen.

(l) I.T.C.I. 2, 3, 4101 en 4102. Exclusief de kleding, **produkten van hout en stoffering voor Frankrijk; voor de Verenigde Staten gas inbegrepen.**

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid
(1963 = 100)

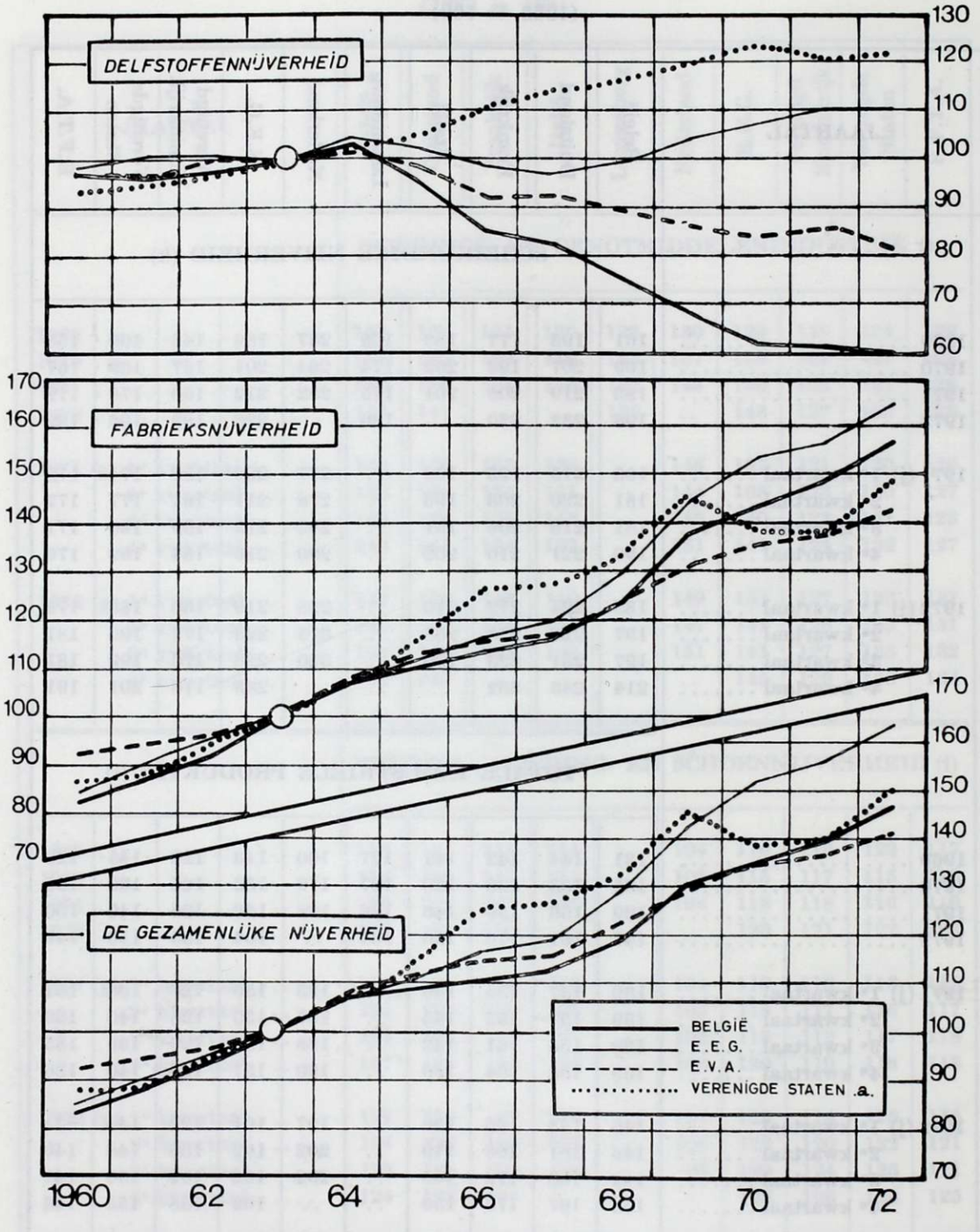

Bron : Bureau voor Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Bruto gegevens : reeks onderbroken; de originele bruto-indexcijfers (1967 = 100) worden op een nieuwe basis berekend.

Internationale vergelijking
van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid (vervolg)
(1963 = 100)

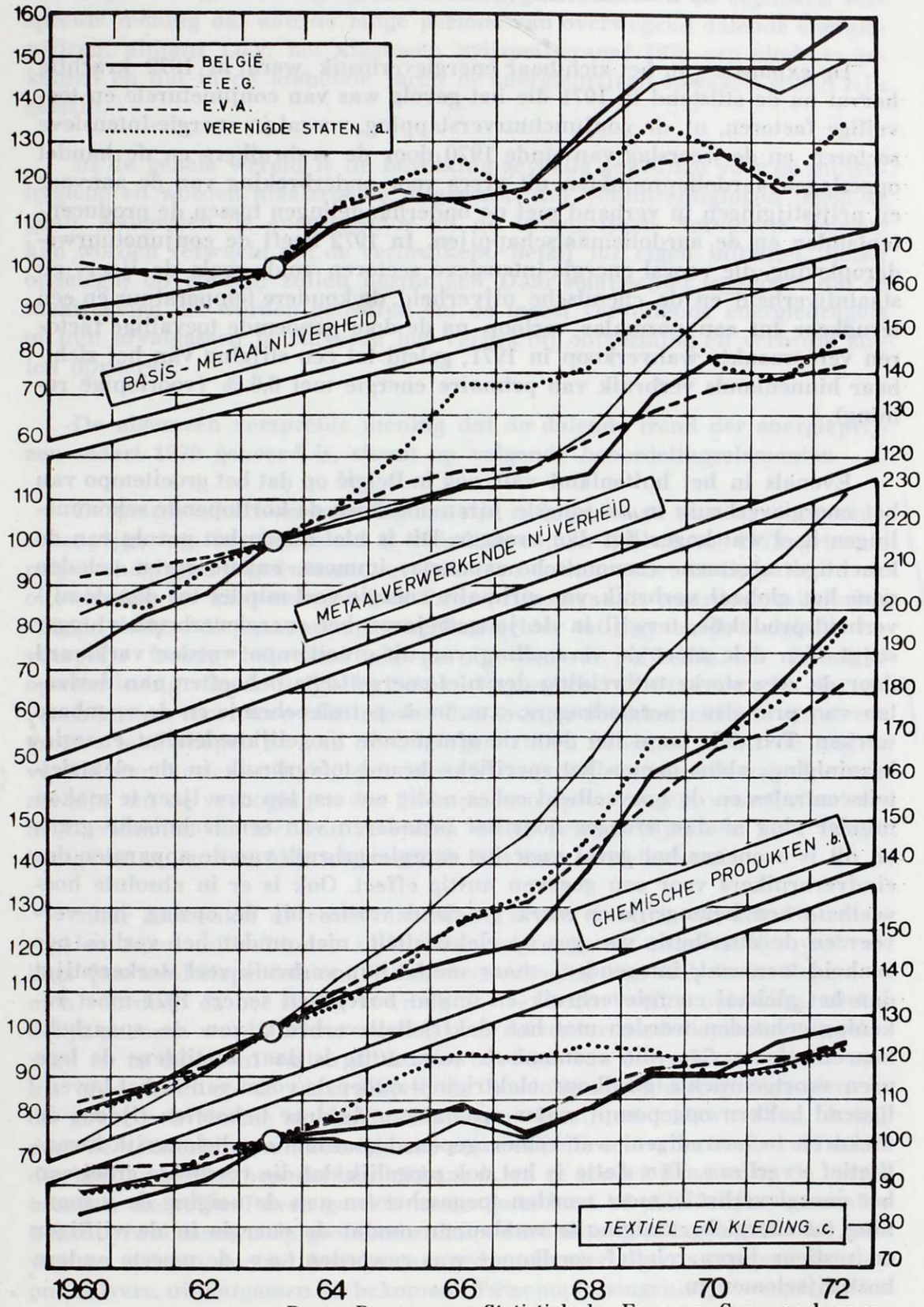

Bron : Bureau voor Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Bruto gegevens : reeks onderbroken; de originele bruto-indexcijfers (1967 = 100) worden op een nieuwe basis berekend.
(b) Inbegrepen de petroleum- en Steenkoolderivaten.
(c) Inbegrepen de fabrikatie van schoeisels, uitgezonderd voor de Verenigde Staten.

AFDELING II. – ONTWIKKELING IN DE SECTOR ENERGIE

De expansie van het zichtbaar energieverbruik werd in 1972 krachtig hervat na de stilstand in 1971 die het gevolg was van conjuncturele en toevallige factoren, nl. de conjunctuurverslapping, vooral in energie-intensieve sectoren, en de weerslag van einde 1970 door de verbruikers en de handel opgeslagen aardolieprodukten uit vrees voor onderbreking van de aanvoer en prijsstijgingen in verband met de onderhandelingen tussen de producentenlanden en de aardoliemaatschappijen. In 1972 heeft de conjunctuurwederopleving, die vooral energie-intensieve sectoren gold, zoals de ijzer- en staalnijverheid en de chemische nijverheid, de koudere temperatuur en een terugkeer tot een normaler verloop na de door genoemde toevallige factoren veroorzaakte wanverkoop in 1971, geleid tot een stijging van het zichtbaar binnenlands verbruik van primaire energie met 6,6 % (voorlopige raming).

Evenals in het buitenland valt ook in België op dat het groeitempo van het energieverbruik in de jongste jaren doorheen de kortlopende schommelingen heel wat hoger ligt dan vroeger. Dit is niet alleen het gevolg van de krachtiger algemene economische expansie; immers, enkele jaren geleden nam het globaal verbruik van primaire energie veel minder toe dan de nijverheidsproduktie, terwijl in de jongste jaren het energieverbruik vlugger stijgt. Ten dele moet de versnelling van dit groeitempo worden verklaard door de zeer sterke uitbreiding der niet-energetische behoeften aan derivaten van primaire energiedragers, o.m. in de petroleochemie en de openbare werken. Ten dele komt het door de afnemende mogelijkheden tot energiebezuiniging; aldus nemen het specifieke brandstofverbruik in de elektriciteitscentrales en de hoeveelheid cokes nodig om een ton ruw ijzer te maken minder vlug af dan vroeger door het benaderen van een technische grens en dit is eveneens het geval voor het energieverbruik van de apparaten der eindverbruikers voor een gegeven nuttig effect. Ook is er in absolute hoeveelheid een belangrijk en sterk groeiend verlies bij de opslag, het vervoer en de distributie van gas en elektriciteit, niet omdat het verlies per eenheid toeneemt, integendeel, maar omdat hun verbruik veel sterker stijgt dan het globaal energieverbruik en omdat bovendien sedert 1971 moet rekening gehouden worden met het elektriciteitsverbruik van de spaarbekkencentrale te Coo, die economisch zeer nuttig is daar ze tijdens de lege uren voortgebrachte goedkope elektriciteit onder de vorm van in het bovenliggend bekken opgepompt water opslaat om de dure behoeften tijdens de piekuren te bevredigen, wat echter gepaard gaat met een belangrijk kwantitatief « verlies ». Ten slotte is het ook mogelijk dat die versnelde groei van het energieverbruik moet worden toegeschreven aan de neiging de inspanning tot energiebezuiniging te verslappen omdat de energie in de vijftiger en zestiger jaren relatief goedkoper was geworden t.o.v. de meeste andere kostprijselementen.

Laatsgenoemde verklarende factor voor die versnelde groei van het energieverbruik zou echter kunnen omslaan, daar twee nieuwe feiten nopen tot krachtiger energiebezuiniging, het milieuhygiënebeleid en de algemeen verspreide mening dat aan de lange periode van overwegend dalende energieprijzen, althans t.o.v. het algemeen prijspeil, vanaf 1970 een einde is gekomen en dat in de komende jaren de energieprijzen opwaarts zullen zijn gericht.

In de gehele wereld is de bevolking gevoelig geworden voor de milieuhygiëne en worden maatregelen uitgewerkt om verontreinigingen tegen te gaan. Aangezien de energiesector tot de belangrijkste vervuilers behoort kan worden verwacht dat de verbruikers, hetzij uit eigen initiatief, hetzij opgelegd, op energie zullen bezuinigen. Daar staat echter tegenover dat de maatregelen die worden getroffen om de meest vervuilende energiedragers of hun afvalgassen te zuiveren het verlies bij omvorming en verbruik zullen opvoeren.

De algemeen verspreide mening dat de dalende trend der energieprijzen sedert 1970 gekeerd is, steunt op volgende beoordelingselementen.

De petroleumuitvoerende landen zijn er in geslaagd t.o.v. aardoliemaatschappijen hun handelsbeleid te coördineren; ze hebben tot 1975 getrapte prijsverhogingen afgedwongen, evenals een toenemende participatie in de oliewinning en aanpassingen der f.o.b.-prijzen aan de waardevermindering van de dollar; die aanpassingen hebben echter tot nog toe de Belgische invoerprijs weinig beïnvloed als gevolg van de officiële en feitelijke opwaardering van de Belgische frank. Bovendien wordt verwacht dat de vrachtkosten voor ruwe olie minder dan vroeger door het inzetten van steeds grotere tankschepen en van olieleidingen zullen afnemen zodat de nog te verwachten kostenverlaging per eenheid vervoerde ruwe olie onvoldoende zal zijn om de verhogingen der f.o.b.-prijzen op te vangen, vooral voor verbruikerslanden die niet aan zeer diep water gelegen zijn, wat voor België het geval is, en dus niet toegankelijk zijn voor reuzetankers.

Maar niet enkel de ruwe olie zal bij invoer duurder worden. De maatregelen tegen milieuhinder zullen ook wegen op de uitgaven der verbruikers van aardolieprodukten. Die kostenverhoging kan zich onder twee vormen voordoen en het is nog te vroeg om te weten welke oplossing uiteindelijk gekozen wordt. Ofwel worden veel zuiverder aardolieprodukten geleverd en in dit geval vallen de kosten ten laste van de verkopers die ze zullen afwentelen op de verbruikers; de aardoliemaatschappijen zouden in dit geval zwavelarme stookoliën bezorgen, hetzij na ontzwaveling, hetzij door de verwerking van zwavelarme ruwe olie die echter nu reeds veel duurder kost en slechts beperkt beschikbaar is, en ze zouden benzine op de markt brengen die vrijwel even goed is maar geen lood of schadelijke aromaten bevat. Ofwel moeten de grootverbruikers dure ontzwavelingsinstallaties bouwen en moeten de met benzine aangedreven voertuigen aangepast worden om zuivere uitlaatgassen te bekomen. Tussenoplossingen zijn mogelijk. In-

middels werden reeds voorlopige maatregelen getroffen; aldus schakelen de elektriciteitscentrales reeds op minder verontreinigende maar duurdere brandstoffen over wanneer de rook neerslaat.

Niet enkel het verbruik van petroleumprodukten zal in de komende jaren meer kosten; een gelijkaardige evolutie wordt ook voor de andere energiedragers verwacht. De grensprijs voor Nederlands aardgas werd in 1972 reeds verhoogd en ten dele gekoppeld aan de marktprijs voor stookolie, wat in het raam van de huidige ontwikkeling eveneens een prijsstijging zal meebrengen.. Bovendien zou de Nederlandse voorraad volledig verpast zijn. De Belgische invoerder, Distrigaz, heeft dan ook reeds contracten afgesloten voor aankoop van Noordzeegas en Algerijns gas na 1975, die echter veel duurder uitvallen, o.m. omdat de vervoerkosten zeer hoog liggen.

*
* *

De uitsplitsing van het energieverbruik per energiedrager brengt enkele kenmerkende verschuivingen aan het licht.

Meest opvallend is de afremming van het groeitempo van het *aardolieverbruik*. Over de periode 1948-1969 steeg dit verbruik met ongeveer 13 % per jaar, onder de dubbele invloed van de vervanging van kolen door olie en de expansie van de behoeften aan brandstof, motorbrandstof en niet-energetische produkten. Sedert de aanvoer van aardgas ondervindt de markt der oliebrandstoffen en, in mindere mate, die van sommige chemische grondstoffen hiervan de mededinging, wat tot uiting komt in de doorheen toevallige schommelingen geleidelijk toenemende verhoging van het groeitempo van het zichtbaar olieverbruik. Over de jongste drie jaren beliep dit gemiddeld jaarlijks groeitempo nog slechts 6,4 % (4,7 % in 1972).

Door het op gang komen, einde 1971, van de petroleumraffinaderijen te FELUY steeg de hoeveelheid verwerkte ruwe olie daarentegen met 19 % in 1972. Het uitvoersaldo van aardolieprodukten werd ook van 2,5 tot 6,4 miljoen ton opgevoerd.

Sedert begin 1970 ondergaan de noteringen van de prijzen der aardolieprodukten op de internationale beurzen de hevigste schommelingen die ooit in een periode zonder internationale verwikkelingen werden vastgesteld. Dit is misschien wel kenmerkend voor een trendomslag.

De prijzen der aardoliebrandstoffen, en wel vooral die van zware stookolie, waren in 1970 en begin 1971 pijlsnel zeer hoog gestegen daar werd gevreesd voor onderbrekingen van de aanvoer en sterke prijsverhogingen voor ruwe olie toen de O.P.E.C.-landen voor het eerst gemeenschappelijk tot onderhandelingen met de aardoliemaatschappijen overgingen. Toen die vrees overdreven bleek waren die prijzen weer tot een zeer laag peil gezonken. Vanaf 1972 zijn ze echter opnieuw aanzienlijk toegenomen als gevolg van de conjunctuuropleving, onvoldoende aanbod, vooral in de V.S.A., en nieuwe prijseisen vanwege de O.P.E.C.-landen om de waardevermindering van de dollar op te vangen. De stijging was vooral belangrijk voor zwavelarme zware stookolie.

De benzineprijzen waren vóór 1972 weinig bij die prijsbewegingen betrokken geweest, maar daarna gingen ze onder invloed van een nijpende benzineschaarste i nde V.S.A. zeer krachtig de hoogte in. In België werd de benzineaccijns in september 1972 met een frank verhoogd en werden overeenkomstige accijnsaanpassingen op de andere motorbrandstoffen toegepast. Die verhogingen werden voorlopig ten dele ten laste gelegd van de petroleummaatschappijen die een aanvraag tot prijsverhoging hadden ingediend. Tevens werd een « Commissie van Advies inzake Petroleum » opgericht, bestaande o.m. uit vertegenwoordigers van de petroleumsector, het Verbond der Belgische Ondernemingen en de vakbonden, met het oog op een grondig onderzoek der Belgische petroleumeconomie.

Het verbruik van *aardgas* bleef in 1972 nog zeer sterk stijgen. Het groeitempo neemt evenwel reeds enigszins af in de elektriciteitscentrales en in de overige industrieën, waar het tot nog toe veruit het snelst was, en het neemt toe in de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren. Gezien de grens van de invoermogelijkheid ondanks de in juli 1972 nog verkregen verruiming reeds tamelijk dicht benaderd is — in 1972 bereikte de invoer reeds ruim 8 miljard m³, 25,5 % meer dan in 1971, en einde 1972 zelfs 800 miljoen m³ per maand, daar waar aanvankelijk slechts 7,5 miljard m³ invoer tegen 1975 was voorzien — heeft Distrigaz in 1972 besloten geen nieuwe contracten voor gewaarborgde leveringen aan de nijverheid meer af te sluiten en ook gebruik te maken van de mogelijkheden die worden geboden door de contracten voor onderbreekbare leveringen, ten einde de stijgende behoeften der openbare distributie bij voorrang te kunnen dekken. Desondanks kon nog 27 % meer aan de nijverheid worden verkocht, terwijl de afzet aan de openbare distributie met 21 % toenam; in 1971 bedroegen die stijgingen echter respectievelijk 42 % en 20 %. Een aanzienlijke vertraging van het groeitempo van de rechtstreekse leveringen aan de nijverheid moet dus voor de eerstkomende jaren worden verwacht.

In juli 1972 is Distrigaz met de Nederlandse Aardolie Maatschappij een aanpassing van het invoercontract overeengekomen. Het contract werd met 5 jaar tot 1991 verlengd en de totale gewaarborgde hoeveelheid aardgas werd gebracht op 181 miljard m³, w.o. minstens 15 miljard m³ per jaar in

de laatste 5 jaar. Vanaf 1 oktober 1972 wordt de grensprijs ten dele en geleidelijk aan die der aardolieprodukten aangepast.

Daar de in Nederland beschikbare hoeveelheid verpast is, werd op 15 december 1972 een overeenkomst gesloten tussen Distrigaz, Gaz de France en drie Zuid-Duitse gasmaatschappijen, enerzijds, de Algerijnse staatsmaatschappij Sunatrach, anderzijds, voor levering van jaarlijks 13 miljard m^3 Algerijns gas (10 100 kcal/m^3) gedurende 20 jaar vanaf 1977 of 1978, waarvan 3 miljard beschikbaar voor België, wat gezien het groter hittevermogen van dit gas overeenkomt met 3,6 miljard m^3 Groningengas. Bovendien werd op 22 januari 1973 eveneens samen met buitenlandse gasmaatschappijen een contract afgesloten voor Noordzeegas uit het Ekofisk-veld; hiervan zou 2 miljard m^3, wat evenwaardig is met 2,4 miljard m^3 Groningengas, vanaf 1975 of 1976 in België kunnen worden ingevoerd. In beide gevallen zou de invoerprijs veel hoger liggen dan de huidige grensprijs voor Nederlands gas.

De aanzienlijke daling van het globaal *kolenverbruik* werd in 1972 onderbroken, wat echter niets afdoet aan de fundamenteel neerwaarts gerichte trend van de afzet, die steeds zeer conjunctuur- en temperatuurgevoelig is geweest. De lichte aangroei van het verbruik, 600 000 t, was veroorzaakt door de stijging, met 900 000 t, van de afzet aan de cokesfabrieken waarvan de produktie onder invloed van de opleving van de staalconjunctuur, die 8 % meer cokes vroeg, en de uitbreiding der produktiecapaciteit met 4 % toenam — en door het ophouden van de inkrimping van het huishoudelijk en gelijkgesteld verbruik, dat onder invloed van de lagere temperatuur, die de weerslag van de omschakeling op andere energiedragers compenseerde, stationair bleef, terwijl ook de in de jongste jaren vastgestelde vermindering van het kolenverbruik door de elektriciteitscentrales vrijwel tot stilstand kwam en nog slechts 2,4 % bedroeg.

De geleidelijke afbouw der kolenproduktie duurde voort. Ze bereikte nog amper 10,5 miljoen ton, dit is 4,3 % minder dan in 1971. De produktie van het Kempens bekken bleef op hetzelfde peil zodat de globale vermindering enkel het gevolg was van de afnemende produktie in de zuiderbekkens. Door die uiteenlopende ontwikkeling van de vraag en de produktie nam de invoer weer toe en haalde 6,2 miljoen ton.

Zeer opvallend is de sterke stijging der *elektriciteitsbehoeften,* vooral in de nijverheid. Ze stegen globaal met 11,1 %, w.o. 11,2 % wat de hoogspanning betreft, daar waar het hoogspanningsverbruik over de periode 1948-1972 gemiddeld met slechts 5,8 % toenam. Het laagspanningsverbruik bleef zoals in de voorgaande jaren met ruim 10 % aangroeien.

De elektriciteitsproduktie steeg nog veel meer, en wel met 12,8 % onder invloed van het nog toegenomen uitvoersaldo als gevolg van de droogte in nabuurlanden met waterkrachtventrales en door de ruime behoeften der pompinstallaties van de spaarbekkencentrale te Coo, waarvan een derde eenheid in gebruik werden gesteld. De kleine kerncentrale te Mol, die wegens

vernieuwingswerken lang heeft stil gelegen, werd in het laatste kwartaal weer op gang gebracht.

De evolutie van het hiertoe nodige brandstofverbruik is enigszins gewijzigd t.o.v. die der voorgaande jaren in die zin dat vóór het eerst sedert 1966 de uit vaste brandstoffen gewonnen elektriciteit licht gestegen is, hoewel ze toch nog niet de helft bedraagt van die van 1968.

★

★ ★

Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen

TIJDVAK	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)		Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (b) (maandgemiddelde, kilogrammen)	
		Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1964	85,0	50,7	68,0	1 574	1 155
1965	75,1	46,6	62,6	1 660	1 212
1966	62,4	40,2	54,5	1 758	1 270
1967	55,4	35,1	47,6	1 847	1 336
1968	49,2	30,1	40,8	1 976	1 418
1969	41,0	25,3	35,1	2 112	1 506
1970	37,4	21,5	30,1	2 284	1 599
1971	35,0	19,6	27,8	2 342	1 655
1972 (c)	32,8	18,7	26,2	2 334	1 666
1972 (c) Januari	34,8	19,3	27,1	2 294	1 634
Februari	34,9	19,6	27,3	2 370	1 700
Maart	34,7	19,5	27,3	2 349	1 682
April	34,6	20,0	27,7	2 359	1 699
Mei	34,5	20,0	27,7	2 405	1 737
Juni	34,2	19,1	26,8	2 426	1 733
Juli	34,1	16,3	23,2	2 560	1 799
Augustus	33,7	16,4	23,6	2 255	1 568
September	33,4	18,1	25,5	2 275	1 612
Oktober	33,2	18,3	25,7	2 286	1 627
November	33,0	18,7	26,2	2 256	1 615
December	32,8	18,4	25,6	2 231	1 606

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Kader- en bewakingspersoneel inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Steenkoolproduktie per bekken
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Borinage Centrum	Charleroi en Namen	Luik	Kempen	Totaal
1963	2 952	5 317	3 082	10 067	21 418
1964	2 843	5 246	3 076	10 140	21 305
1965	2 652	4 734	2 693	9 706	19 786
1966	2 300	4 448	2 261	8 490	17 499
1967	1 889	3 820	1 880	8 846	16 435
1968	1 492	3 326	1 504	8 484	14 806
1969	1 139	2 616	1 429	8 015	13 200
1970	2 967		1 300	7 095	11 362
1971	2 593		1 054	7 309	10 956
1972 (a)	2 220		956	7 323	10 499

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Voorlopige gegevens.

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (f)
I *Nettoproduktie*	**19 786**	**17 499**	**16 435**	**14 806**	**13 200**	**11 362**	**10 956**	**10 500**
II *Invoer* (a)	**6 914**	**6 190**	**5 859**	**6 641**	**6 566**	**7 567**	**5 283**	**6 204**
III *Aankopen door de mijnen*	**350**	**204**	—	—	—	—	—	—
IV *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari*	**1 676**	**2 526**	**3 119**	**2 708**	**1 783**	**674**	**215**	**396**
V *Beschikbare hoeveelheid steenkool*	**28 726**	**26 419**	**25 413**	**24 155**	**21 549**	**19 603**	**16 454**	**17 100**
VI *Afzet :*								
A. *Binnenland* :								
1. Eigen verbruik der mijnondernemingen (b)	998	874	770	769	748	828	825	821
2. Cokes- en gasfabrieken, ijzer- en staalnijverheid	9 927	9 150	9 254	9 563	9 699	10 131	8 712	9 576
a) Cokesfabrieken b) Gasfabrieken	*9 807*	*8 950*	*9 072*	*9 377*	*9 493*	*9 959*	*8 495*	*9 363*
c) IJzer- en staalnijverheid (c)	*120*	*200*	*182*	*186*	*206*	*172*	*217*	*213*
3. Agglomeraatfabrieken	1 017	935	877	856	662	669	530	417
4. Elektriciteitscentrales (d)	5 270	5 090	4 785	4 578	3 803	2 567	2 128	2 077
5. Vervoer	190	95	46	38	31	29	22	14
a) Spoorwegen	*190*	*95*	*46*	*38*	*31*	*29*	*22*	*14*
b) Bunkerkolen, sleepdiensten	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Andere bedrijfstakken	1 608	1 200	925	782	725	509	402	301
a) Industrie der non-ferrometalen	*289*	*281*	*270*	*278*	*299*	*195*	*122*	*108*
b) Scheikundige nijverheid	*124*	*81*	*28*	*18*	*4*	*5*	*10*	*5*
c) Cementfabrieken	*505*	*243*	..	..	..	..	..	..
d) Verscheidene industrieën	*690*	*595*	*627* (g)	*486* (g)	*422* (g)	*309* (g)	*270* (g)	*188* (g)
7. Huishoudelijk contingent (+ levering aan de mijnwerkers)	5 117	4 609	4 632	4 842	4 412	4 166	3 092	3 064
8. Openbare besturen	166	150						
Totaal binnenlandse afzet	**24 293**	**22 103**	**21 289**	**21 428**	**20 080**	**18 899**	**15 711**	**16 270**
B. *Uitvoer* (e)	**1 825**	**1 195**	**1 510**	**1 146**	**900**	**548**	**378**	**409**
Totale afzet	**26 118**	**23 298**	**22 799**	**22 574**	**20 980**	**19 477**	**16 089**	**16 679**
VII *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 31 december*	**2 526**	**3 119**	**2 708**	**1 783**	**674**	**241**	**396**	**472**
VIII *ergissingen en weglatingen*	+ 82	+ 2	— 94	— 202	— 105	— 115	— 31	— 51

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) De invoer uit het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Uitsluitend eigen verbruik der mijnen, zoals ze door de *Annalen der Mijnen van België* gepubliceerd worden. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht naar « Elektriciteitscentrales ».
(c) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(d) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen. De mijncentrales inbegrepen.
(e) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.
(g) De leveringen aan de cementfabrieken werden onder de post « Verrscheidene industrieën » ondergebracht.

Steenkoolbalans

(miljoenen tonnen)

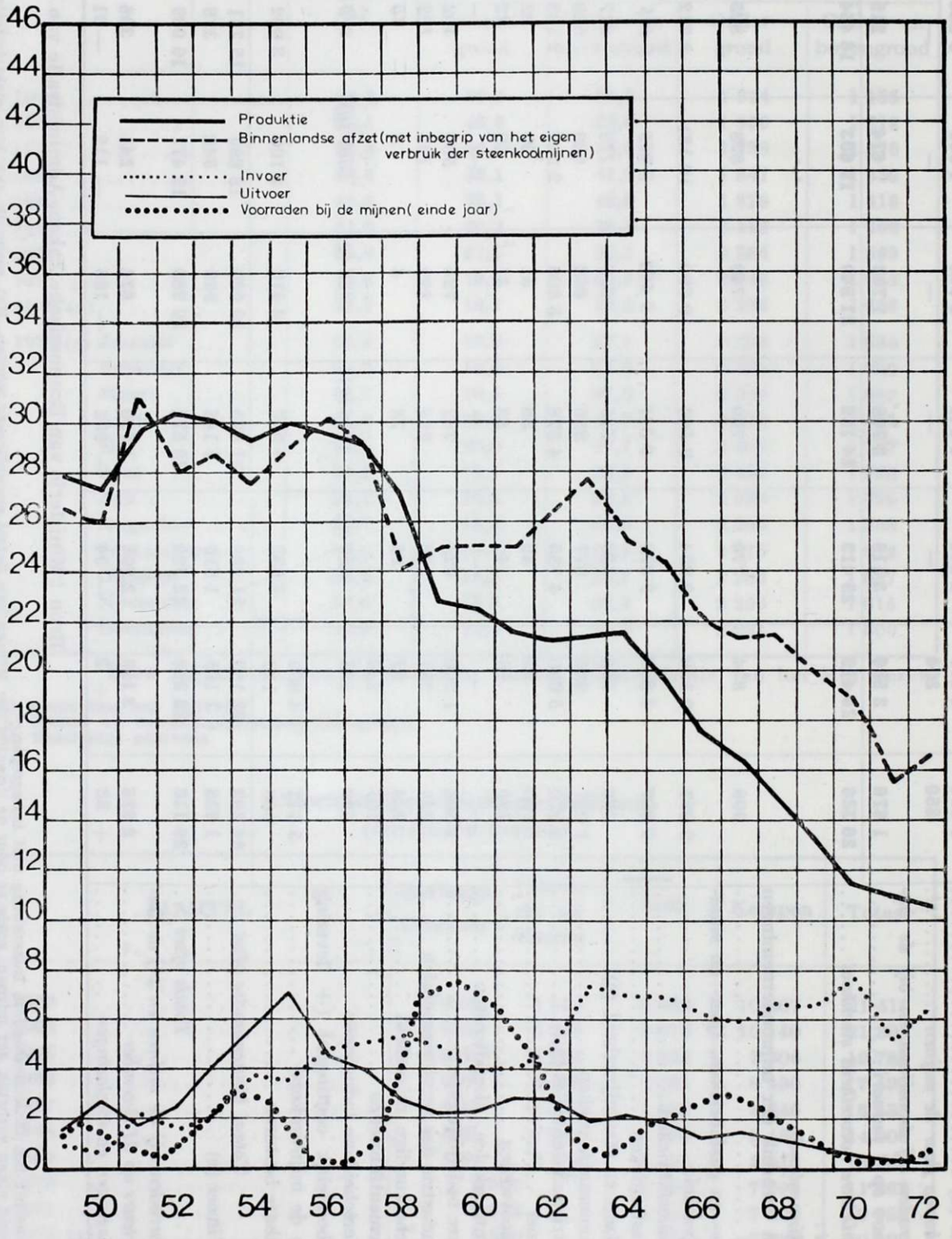

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren
(miljoenen tonnen)

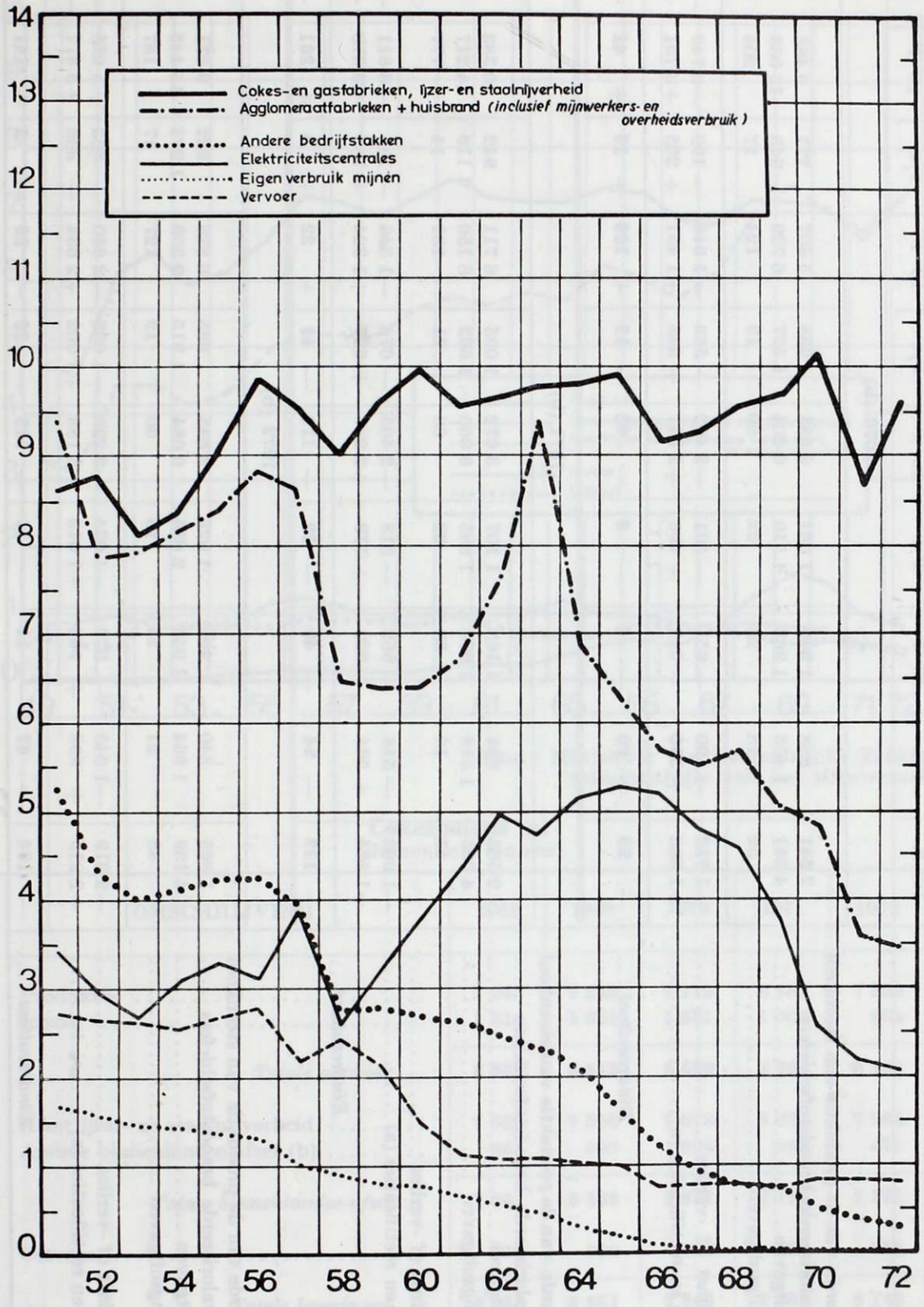

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1970 tot 1972

OMSCHRIJVING	Henegouwen		Luik		Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
	1970 (b)									
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 641	888	1 340	1 031	3 981	938	5 507	771	9 488	831
Bedrijfsuitgaven	4 341	1 463	1 963	1 510	6 304	1 477	6 729	949	13 033	1 147
Vastleggingsuitgaven	52	18	28	22	80	19	124	17	204	18
Bedrijfswinst of -verlies	—1 752	— 590	— 651	— 501	—2 403	— 563	—1 346	— 190	—3 749	— 330
Subsidies en rectificaties (a)	+1 693	+ 570	+ 647	+ 498	+2 341	+ 548	+1 451	+ 205	+3 791	+ 334
Eindresultaat ...	**— 59**	**— 20**	**— 4**	**— 3**	**— 62**	**— 15**	**+ 105**	**+ 15**	**+ 42**	**+ 4**
	1971 (b)									
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 504	964	1 168	1 107	3 672	1 005	6 711	942	10 583	963
Bedrijfsuitgaven	4 065	1 518	1 996	1 895	6 060	1 662	8 156	1 116	14 217	1 298
Vastleggingsuitgaven	43	16	33	32	66	21	101	14	177	16
Bedrijfswinst of -verlies	—1 603	— 518	— 862	— 818	—2 465	— 676	—1 346	— 188	—3 811	— 348
Subsidies en rectificaties (a)	+1 464	+ 564	+ 822	+ 779	+2 286	+ 627	+1 324	+ 185	+3 610	+ 330
Eindresultaat ...	**— 139**	**— 54**	**— 40**	**— 39**	**— 179**	**— 49**	**+ 22**	**+ 3**	**+ 201**	**+ 18**
	1972 (b)									
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	1 865	840	980	1 025	2 845	895	6 826	932	9 671	920
Bedrijfsuitgaven	4 139	1 864	1 945	2 034	6 084	1 915	9 359	1 278	15 443	1 471
Vastleggingsuitgaven	46	21	14	15	60	19	127	17	187	18
Bedrijfswinst of -verlies	—2 319	—1 045	— 979	—1 024	—3 298	—1 038	—2 660	— 363	—5 958	— 568
Subsidies en rectificaties (a)	+2 215	+ 998	+ 968	+1 013	+3 183	+1 002	+2 634	— 360	+5 817	— 554
Eindresultaat ...	**— 104**	**— 47**	**— 11**	**— 11**	**— 115**	**— 36**	**— 26**	**— 3**	**— 141**	**— 14**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds, de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
(b) Voorlopige gegevens.

Hoogovencokes
(miljoenen tonnen)

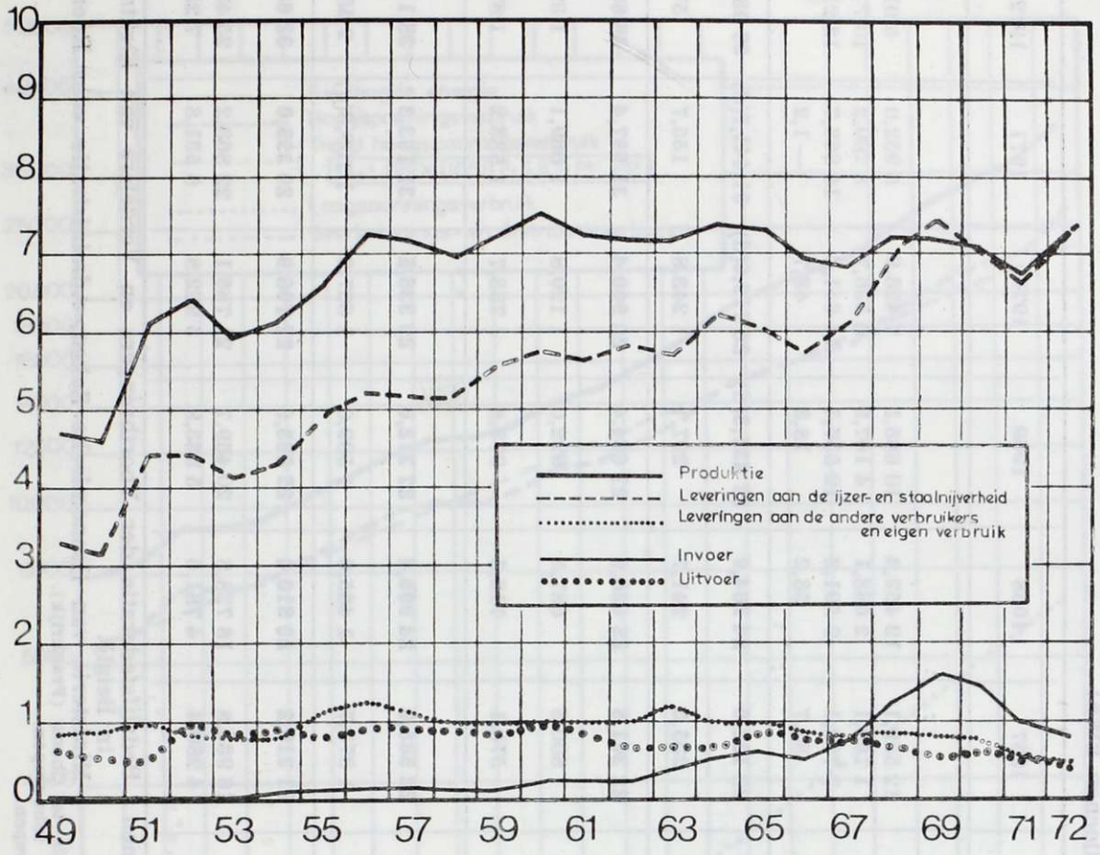

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Cokesbalans (a)
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972
Produktie	7 243	7 249	7 119	6 783	7 239
Invoer	1 314	1 661	1 531	1 006	864
Totale aanvoer...	**8 557**	**8 910**	**8 650**	**7 789**	**8 103**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	7 023	7 506	7 073	6 638	7 294
Andere binnenlandse afzet (b)	884	863	804	541	477
Totale binnenlandse afzet...	**7 907**	**8 369**	**7 877**	**7 179**	**7 771**
Uitvoer	679	582	713	530	375
Totale leveringen...	**8 586**	**8 951**	**8 590**	**7 709**	**8 146**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen

Beschikbare elektrische energie
(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (f)
Netto-thermische produktie :								
op basis van : Vaste brandstoffen	12 992,4	13 304,6	12 559,1	12 452,4	10 683,5	7 423,9	5 952,0	6 010,0
Gasvormige brandst. (a)....	1 542,4	1 366,6	1 760,1	2 688,1	4 107,9	6 536,7	8 760,2	10 773,0
Vloeibare brandstoffen (b) ..	5 560,0	6 544,5	7 722,1	9 591,2	12 557,1	14 641,6	16 663,7	18 212,0
Kernenergie (c)	—	5,0	84,7	53,2	18,3	48,7	— 1,2	9,0
Totaal...	**20 094,8**	**21 220,7**	**22 126,0**	**24 784,9**	**27 437,3**(d)	**28 716,6**(d)	**31 441,7**(d)	**35 088,0**(d)
Netto-produktie uit waterkracht	269,7	297,4	235,5	241,7	227,1	243,8	155,7	577,0
Algemeen totaal...	**20 364,5**	**21 518,1**	**22 361,5**	**25 026,6**	**27 664,4**	**28 960,4**	**31 597,4**	**35 665,0**
Invoer (e)	433,6	466,3	800,5	687,3	622,0	1 129,8	1 039,1	1 327,0
Uitvoer	454,4	548,3	573,1	718,5	973,8	753,7	1 533,2	1 878,6
Door het net opgenomen energie (of brutoverbruik)...	**20 343,7**	**21 436,1**	**22 588,9**	**24 995,4**	**27 312,6**	**29 336,5**	**31 103,3**	**35 114,0**
Verliezen op het net	1 207,4	1 313,0	1 373,7	1 485,0	1 509,0	1 627,6	1 708,3(g)	2 431,0(g)
Netto-verbruik	**19 136,3**	**20 123,1**	**21 215,2**	**23 510,4**	**25 803,6**	**27 708,9**	**29 395,0**	**32 683,0**
w.o. : Hoogspanning	15 534,3	16 168,7	16 934,8	18 728,8	20 469,7	21 786,1	22 863,2	25 433,0
Laagspanning.....	3 602,0	3 954,4	4 280,4	4 781,6	5 333,9	5 922,8	6 531,8	7 250,0

Bronnen : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.
Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor Energie.

(a) Produktie uit raffinaderijgas niet inbegrepen.
(b) Produktie uit raffinaderijgas inbegrepen
(c) Niet inbegrepen de produktie van de Frans-Belgische kernenergiecentrale te Chooz (Frankrijk).
(d) Elektriciteit voortgebracht door gekochte stoom en warmterecuperaties inbegrepen.
(e) Het Belgisch aandeel in de nettoproduktie van de centrale te Chooz inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.
(g) Inclusief pompenergie.

Elektriciteitsverbruik

(miljoenen kWh)

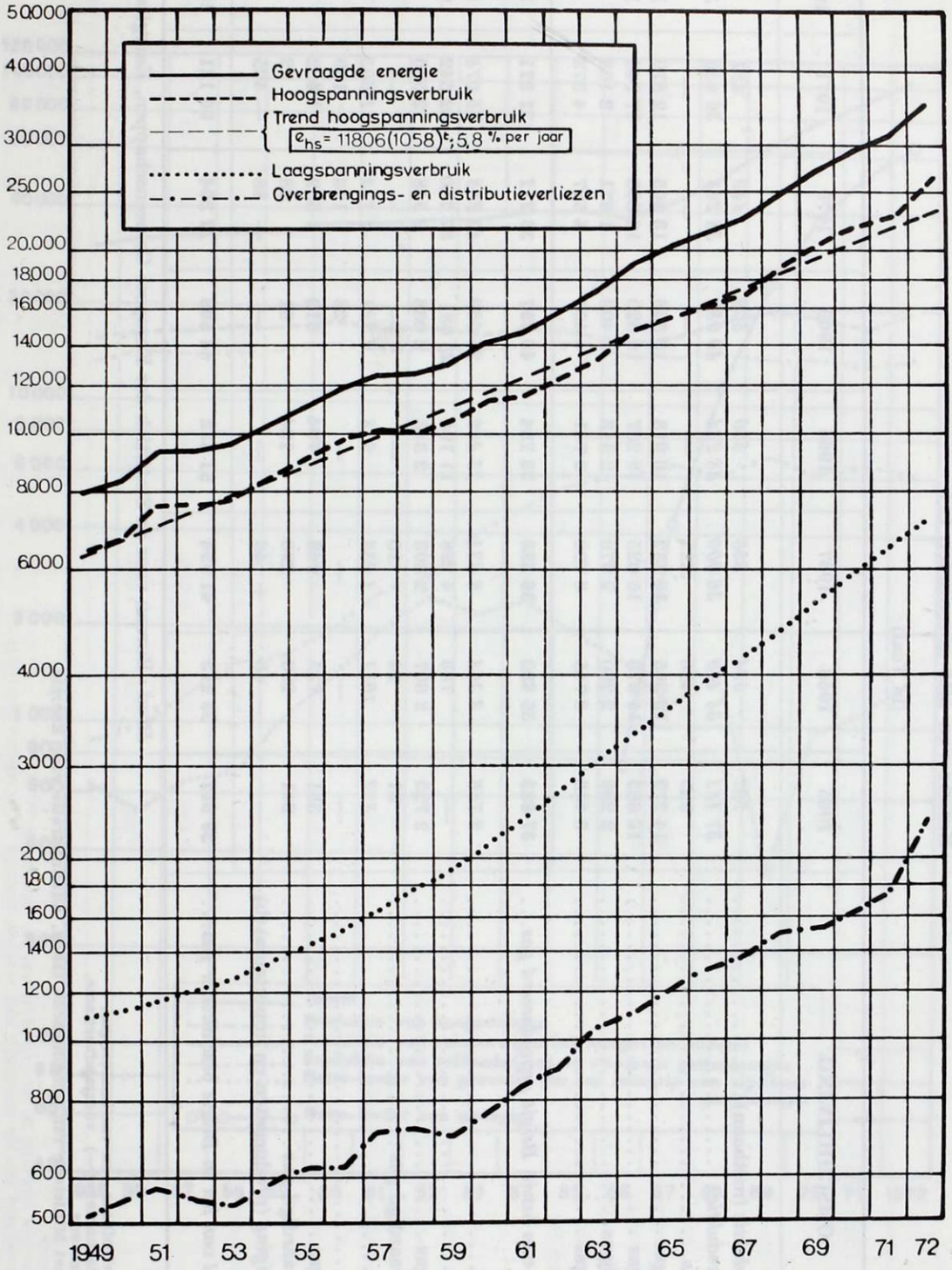

Bron : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.

Balans van alle gassoorten (a)

(in Tcal)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (c)
Primaire produktie (methaan)	*702*	*534*	*558*	*550*	*569*	*449*	*421*	*401*
Secundaire produktie	*37 181*	*35 449*	*36 000*	*38 234*	*40 088*	*38 268*	*36 650*	*39 065*
Fabrieksgas	525	486	222	—	—	—	—	—
Cokesovengas	14 272	13 365	13 282	13 913	13 568	13 465	12 870	13 444
Hoogovengas	16 685	15 573	16 025	18 267	19 620	18 605	17 244	19 421
Raffinaderijgas	2 286	2 280	2 679	2 313	2 409	1 671	2 163	1 200
Vloeibaar gas	3 413	3 745	3 792	3 741	4 491	4 527	4 373	5 000
Totaal van het in België geproduceerd gas...	**37 883**	**35 983**	**36 558**	**38 784**	**40 657**	**38 717**	**37 071**	**39 466**
Invoer	*2 756*	*3 364*	*6 631*	*13 466*	*25 669*	*40 288*	*55 078*	*68 981*
Aardgas	—	733	4 228	11 198	23 631	37 740	52 542	66 239
Vloeibaar gas	2 725	2 607	2 393	2 346	2 038	2 548	2 536	2 742(d)
Ander vervaardigd gas	31	24	10	—	—	—	—	—
Uitvoer	*822*	*1031*	*1 238*	*918*	*1 721*	*1 713*	*1 603*	*2 476*
Aardgas	—	—	—	—	28	123	169	1 129
Vloeibaar gas	581	735	948	794	1 612	1 552	1 422	1 347(d)
Ander vervaardigd gas	241	296	290	124	81	38	12	—
Voorraadwijziging (producenten en importeurs) (b)	—	— 43	+ 43	—	—	— 88	— 425	..
Totaal van het in België beschikbaar gas...	**39 817**	**38 273**	**41 994**	**51 332**	**64 605**	**77 204**	**90 121**	**105 971**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Energiestatistiek.

(a) Inclusief het vloeibaar- en raffinaderijgas.
(b) (+) Voorraadafname; (—) voorraadtoename.
(c) Voorlopige gegevens
(d) Raming van het Ministerie van Economische taken, Administratie voor Energie.

Beschikbaar gas

Tcal (bovenwaarde)

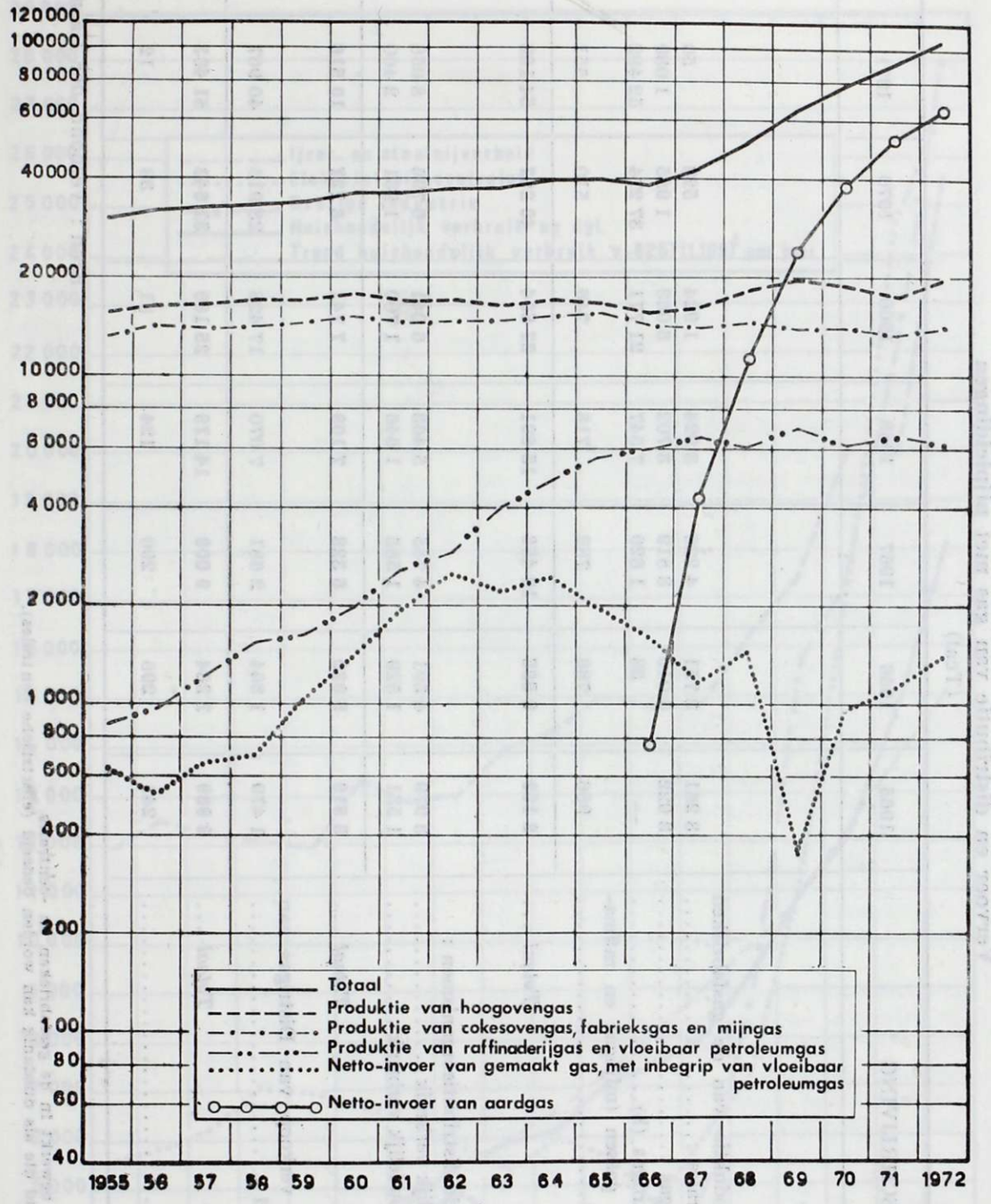

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Energiestatistiek.

Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen

(Tcal)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (a)
A. *Beschikbaar gas :*								
1. Stadsgas :								
— Totale produktie van de gasfabrieken en -centrales	3 261	3 751	4 226	3 924	1 924	528	50	9
— Cokesovengas	3 922	4 010	3 819	3 702	3 063	1 985	1 089	324
2. Nederlands aardgas (b)	—	38	1 629	7 547	21 771	37 274	52 492	66 239
3. Calorieënrijke gassen (mijngas en raffinaderijgas) (c)	986	786	782	718	746	510	551	390
Totaal ...	**8 169**	**8 585**	**10 456**	**15 891**	**27 504**	**40 297**	**54 182**	**66 962**
B. *Verkoop van gas :*								
1. Verkoop van de distributieorganismen :								
— Huishoudelijk verbruik	3 979	4 391	4 745	5 463	6 041	6 796	8 056	9 900
— Niet-huishoudelijk verbruik	1 531	1 529	1 583	1 646	1 700	1 931	2 460	3 200
Totaal ...	**5 510**	**5 920**	**6 328**	**7 109**	**7 741**	**8 727**	**10 516**	**13 100**
2. Rechtstreekse verkoop van Distrigas aan de nijverheid	1 479	1 364	2 681	7 070	17 428	28 916	40 967	50 956
Totaal ...	**6 989**	**7 284**	**9 009**	**14 179**	**25 169**	**37 643**	**51 483**	**64 056**
3. Uitvoer	241	296	290	124	81	38	12	1 093

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Exclusief het aardgas bewerkt in de gasfabrieken en -centrales.
(c) Beschikbare hoeveelheid die als dusdanig kan worden bedeeld (elektrische centrales).

Netto gasverbruik

Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas

Tcal (bovenwaarde)

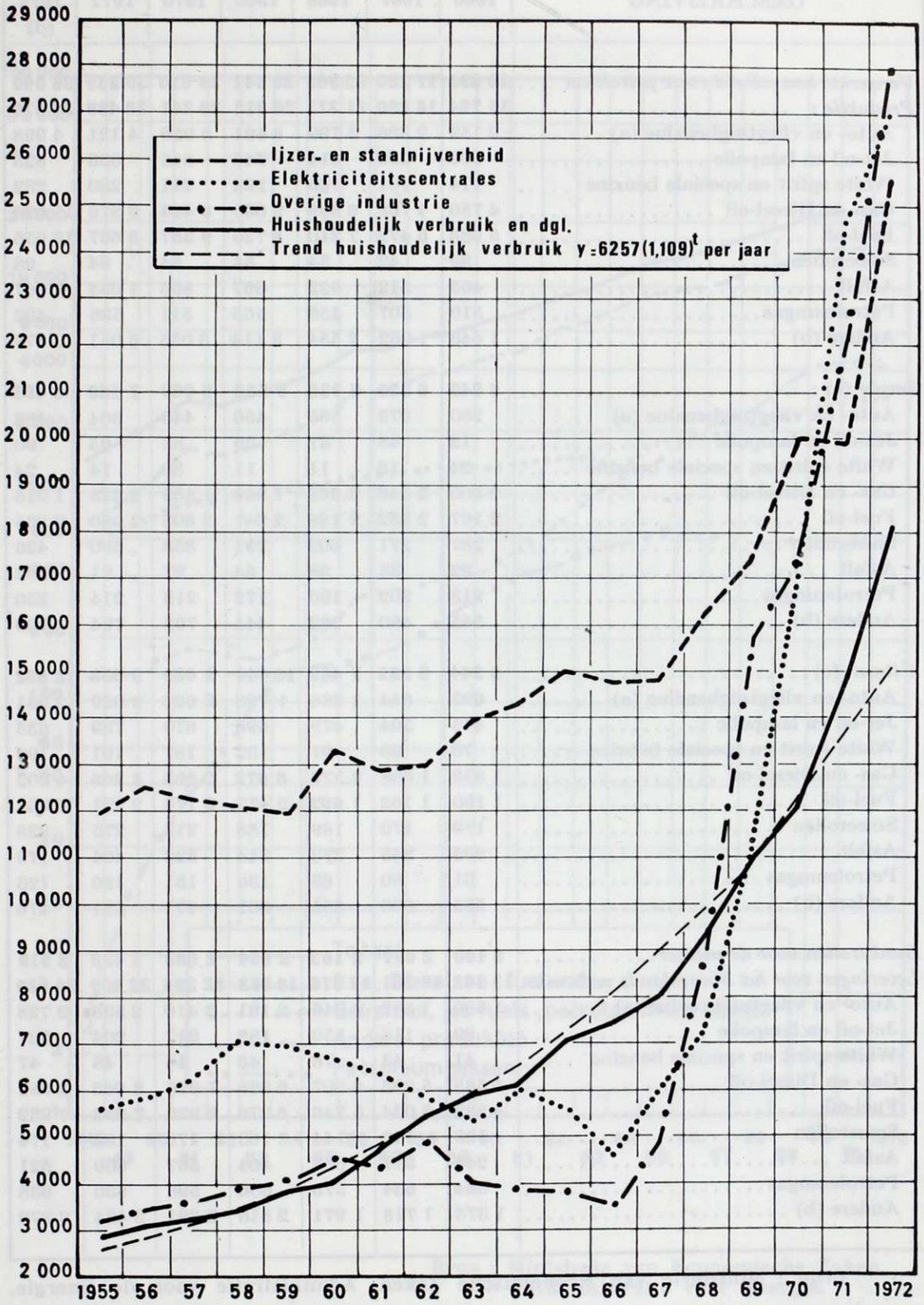

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Energiestatistiek.

Produktie en verbruik van petroleumprodukten

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (d)
Verwerkte hoeveelheid ruwe petroleum ...	**16 593**	**17 286**	**22 965**	**28 547**	**29 816**	**30 239**	**36 099**
Produktie :	**15 754**	**16 290**	**21 373**	**26 618**	**28 241**	**28 489**	**34 970**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	2 159	2 326	2 799	3 491	3 929	4 121	4 998
Jet-oil en lampolie	563	599	614	748	845	830	823
White spirit en speciale benzine	114	101	165	193	211	230	232
Gas- en Diesel-oil	4 780	4 769	6 899	9 060	9 424	9 876	11 626
Fuel-oil	5 683	5 472	7 210	8 726	9 357	8 697	12 655
Smeeroliën	39	42	54	54	54	94	98
Asfalt	463	512	622	667	855	1 054	1 067
Petroleumgas.....	510	507	456	565	511	536	492
Andere (b)	1 443	1 962	2 554	3 114	3 055	3 051	2 979
Invoer (c) :	**5 840**	**6 230**	**5 926**	**5 536**	**6 089**	**7 120**	**6 455**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	260	373	565	450	443	384	482
Jet-oil en lampolie	12	48	31	29	82	95	90
White spirit en speciale benzine	24	13	11	11	30	14	24
Gas- en Diesel-oil	2 300	2 548	2 369	1 858	1 835	2 228	1 916
Fuel-oil	2 167	2 252	2 138	2 247	2 306	2 980	2 265
Smeeroliën	287	271	302	291	353	390	426
Asfalt	32	33	38	34	27	21	302
Petroleumgas.....	213	202	190	172	215	214	250
Andere (b)	545	490	282	444	798	794	700
Uitvoer (c) :	**5 344**	**5 333**	**7 489**	**10 044**	**9 089**	**9 638**	**12 852**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	693	844	1 266	1 728	2 020	2 029	2 661
Jet-oil en lampolie	475	504	479	596	670	739	635
White spirit en speciale benzine	76	90	97	132	187	191	192
Gas- en Diesel-oil	1 859	1 608	2 577	3 672	2 895	3 268	4 202
Fuel-oil	1 190	1 162	1 692	2 477	2 174	2 291	4 062
Smeeroliën	170	170	189	188	218	275	328
Asfalt	235	245	273	314	323	404	173
Petroleumgas.....	61	80	65	136	131	120	123
Andere (b)	585	630	851	801	471	321	476
Bunkeroliën voor de uitvoer.....	**2 100**	**2 037**	**2 163**	**2 854**	**2 688**	**2 629**	**2 919**
Leveringen voor het binnenlands verbruik:	**13 702**	**15 151**	**17 376**	**19 553**	**22 294**	**22 909**	**24 620**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 686	1 862	2 046	2 191	2 410	2 533	2 728
Jet-oil en lampolie	89	118	150	186	211	204	227
White spirit en speciale benzine	41	43	76	43	44	48	47
Gas- en Diesel-oil	4 585	5 293	6 307	6 868	7 976	8 065	8 981
Fuel-oil	4 882	5 024	5 746	6 276	6 922	7 093	7 932
Smeeroliën	138	142	144	163	175	186	174
Asfalt	244	317	363	404	567	660	521
Petroleumgas.....	664	634	573	606	598	636	638
Andere (b)	1 373	1 718	1 971	2 816	3 391	3 484	3 372

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Met inbegrip van jet-oil van het benzine-type.
(b) Andere produkten : voornamelijk petroleumafval en vanaf 1967, naphta.
(c) Enkel België.
(d) Voorlopige gegevens.

Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten (a)
(duizenden tonnen)

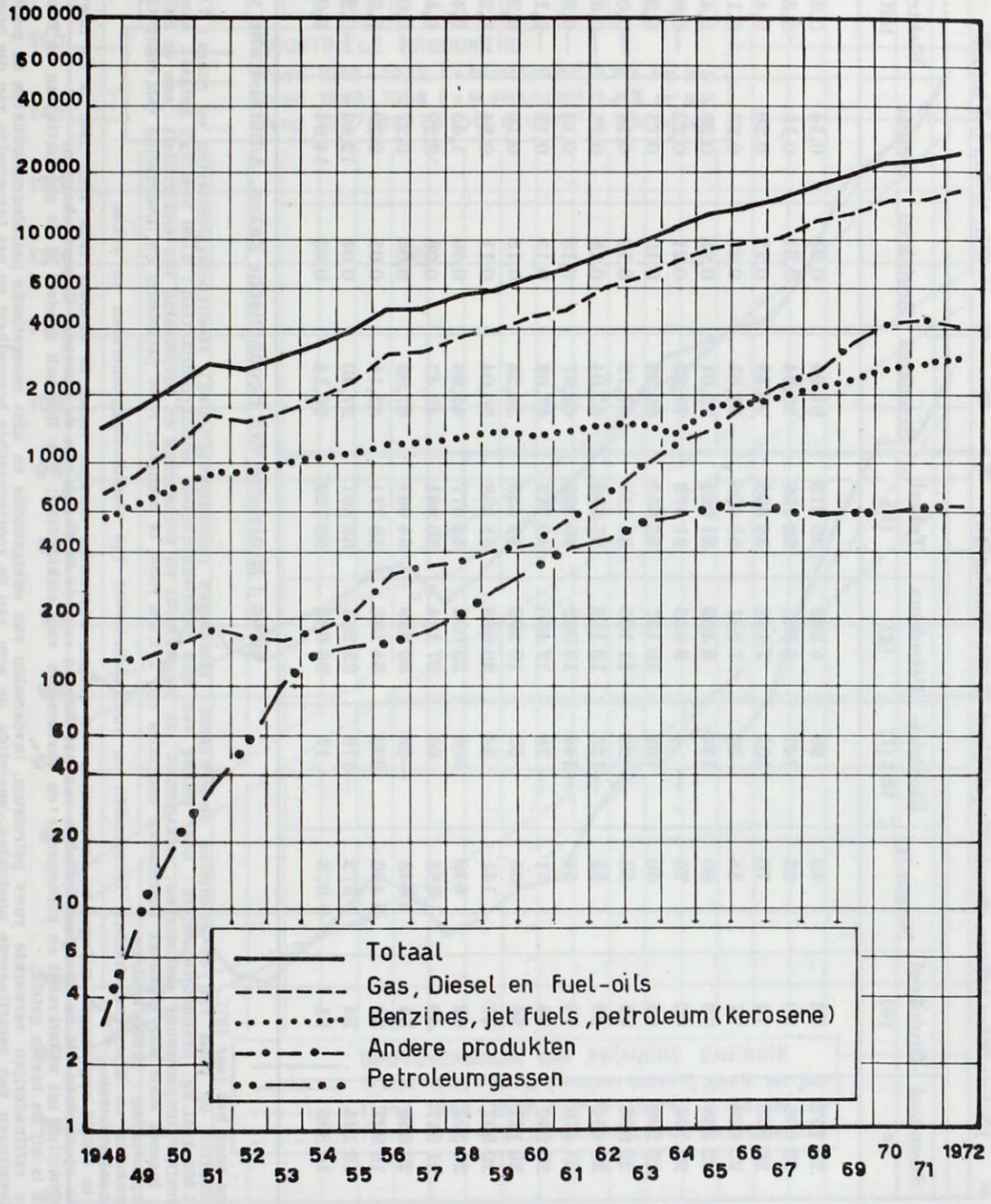

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor Energie.

(a) Exclusief eigen verbruik der raffinaderijen en bunkering voor zeescheepvaart.

Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie (a)

JAARTAL	In duizenden tonnen steenkoolequivalent (7 000 kcal/kg) (b)						In % van het totaal				
	Steenkool (c)	Bruinkool (d)	Netgas (e)	Elektriciteit (f)	Petroleum (g)	Totaal (h)	Steenkool	Bruinkool	Netgas	Elektriciteit	Petroleum
1954.....	24 757	63	42	99	5 252	30 213	81,94	0,21	0,14	0,33	17,38
1955.....	25 996	69	62	147	5 885	32 159	80,84	0,21	0,19	0,46	18,30
1956.....	26 960	72	70	151	7 142	34 395	78,38	0,21	0,20	0,44	20,76
1957.....	25 826	77	84	38	7 381	33 406	77,31	0,23	0,25	0,11	22,09
1958.....	22 368	73	80	134	8 409	31 064	72,01	0,23	0,26	0,43	27,07
1959.....	22 796	66	70	— 4	9 045	31 973	71,29	0,21	0,22	—0,01	28,28
1960.....	23 299	65	50	102	10 137	33 653	69,23	0,19	0,15	0,30	30,12
1961.....	22 926	66	53	— 22	11 135	34 158	67,12	0,19	0,16	—0,06	32,60
1962.....	24 454	68	55	—135	13 156	37 598	65,04	0,18	0,15	—0,36	34,99
1963.....	25 479	74	54	—144	15 062	40 525	62,87	0,18	0,13	—0,36	37,17
1964.....	23 240	54	51	— 78	17 450	40 717	57,08	0,13	0,12	—0,19	42,86
1965.....	23 121	56	66	92	19 293	42 628	54,23	0,13	0,16	0,22	45,25
1966.....	20 997	47	141	84	20 689	41 958	50,04	0,11	0,34	0,20	49,31
1967.....	20 395	42	643	206	23 092	44 377	45,96	0,09	1,45	0,46	52,04
1968.....	21 347	40	1 655	95	27 124	50 261	42,47	0,08	3,29	0,19	53,97
1969.....	20 856	34	3 448	—36	30 659	54 961	37,95	0,06	6,27	—0,06	55,78
1970.....	18 927	30	5 456	225	34 133	58 771	32,14	0,05	9,29	0,38	58,14
1971.....	16 124	24	7 572	—116	35 263	58 867	27,40	0,04	12,86	—0,21	59,91
1972 (i)	16 395	21	9 373	17	36 923	62 729	26,14	0,03	14,94	0,03	58,86

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens voor het jaar 1971.
(b) Omrekeningscoëfficiënten op basis van de calorische onderwaarde : steenkolen (handelskwaliteiten), steenkoolagglomeraten en cokes : 7.000 kcal/kg; laagwaardige kolen : 5.000 kcal/kg; brandstofschiefers : naar gelang van hun calorieëninhoud; bruinkoolbriketten : 5.000 kcal/kg; netgas : aan de hand van de vooraf tot 1.000 kcal/m³ omgerekende statistieken; elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit : aan de hand van het gemiddelde aantal kcal, ingezet door alle klassieke thermische centrales om 1 kWh voort te brengen; ruwe petroleum en invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten : 10.000 kcal/kg.
(c) Verbruik van steenkolen en brandstofschiefers, invoersaldo en voorraadintering van steenkoolagglomeraten en cokes.
(d) Invoer van bruinkoolbriketten.
(e) Verbruik van het in België opgevangen mijngas en invoersaldo van netgas, waaronder aardgas vanaf 10 oktober 1966. Voor 1967 is de hoeveelheid ingevoerd Nederlands aardgas opgenomen uit de Energiestatistieken van het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen.
(f) Produktie van elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit; het Belgisch aandeel in de produktie van de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer geteld.
(g) Hoeveelheid in de raffinaderijen verwerkte ruwe petroleum, invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten en positief verschil tussen de binnenlandse leveringen van geraffineerde produkten, enerzijds, de som van de voortgebrachte hoeveelheid en het invoersaldo van die produkten, anderzijds.
(h) Het totaal moet overeenkomen met de som van de posten « Verbruik der producenten primaire energie, verlies, omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » (rekening gehouden met de schommelingen der gekende voorraden) in de tabel « Balans van de totale Energie ».
(i) Voorlopige gegevens.

Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie (a) en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie (1963 = 100)

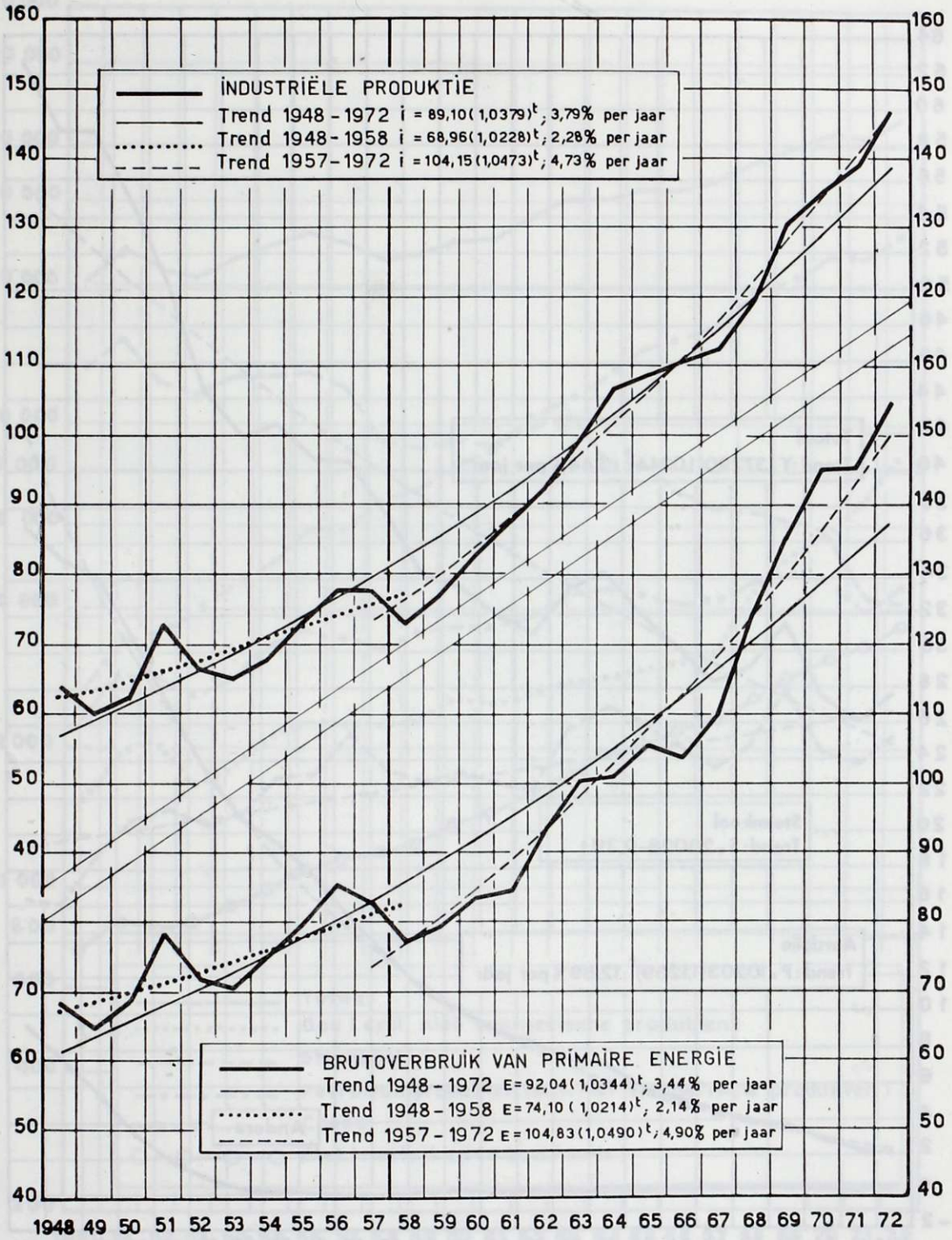

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1949 tot 1953, indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1963 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Zichtbaar verbruik van primaire energie (a)

(miljoenen tonnen steenkoolequivalent)

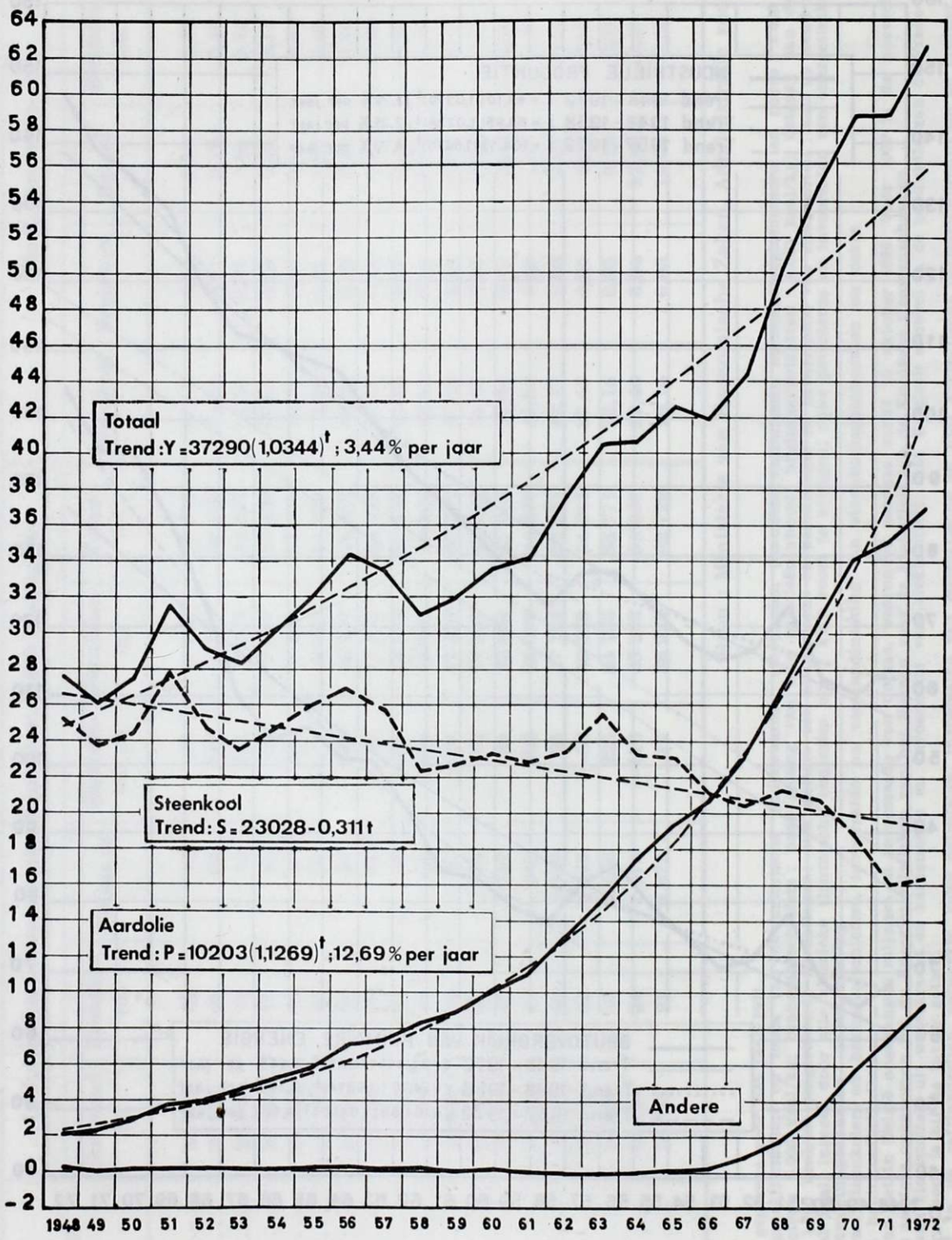

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

(a) Voor de andere : produktie van mijngas en elektriciteit uit waterkracht en kernenergie, netto-invoer van elektriciteit, gas en bruinkool.

Eindverbruik van energie (a) per energiedrager
(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

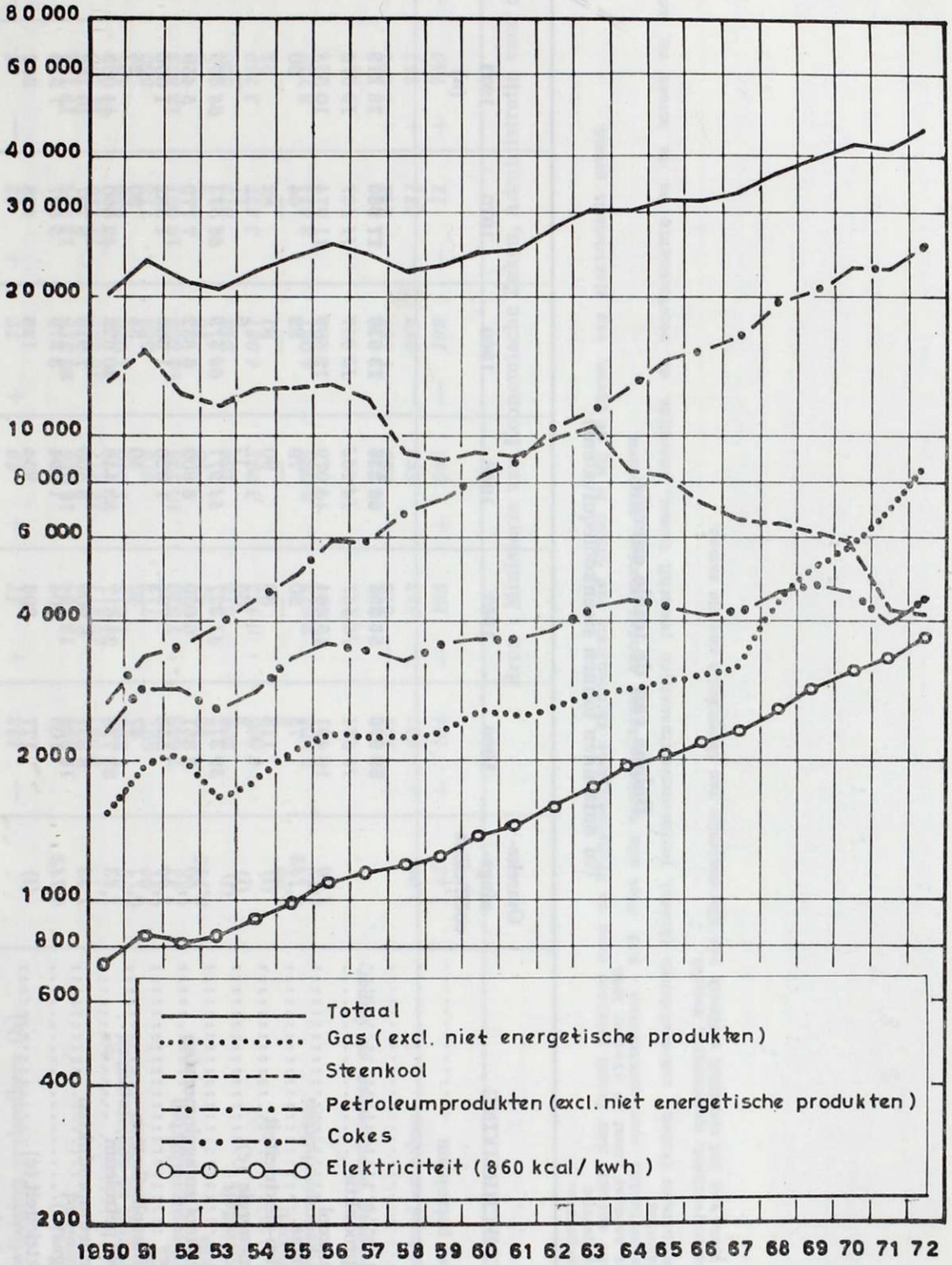

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

(a) Energie die niet aangewend werd voor de voortbrenging van een andere vorm van energie; exclusief de aanwending voor niet energetische doeleinden en het verlies bij verdeling.
Voor 1972 : voorlopige gegevens.

Balans van de totale energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekeningscoëfficiënt	1966	1967	1968	1969	1970	1971 (a)	1972 (b)
Middelen		**55 996**	**56 888**	**66 236**	**73 636**	**77 680**	**78 279**	**87 996**
Primaire produktie		*16 681*	*15 567*	*14 265*	*13 057*	*11 137*	*10 670*	*10 371*
— Steenkool	*1,00*	16 491	15 364	14 079	12 889	11 974	10 558	10 116
— Mijngas	*0,143*	75	80	79	82	64	60	57
— Hydro-elektriciteit	(i)	113	88	90	81	82	*52*	195
— Kernenergie (c)	(i)	2	35	17	5	17	—	3
Invoer		*39 315*	*41 321*	*51 971*	*60 579*	*66 543*	*68 609*	*77 625*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	6 351	6 059	6 809	6 832	7 779	5 459	6 384
— Cokes	*1,00*	553	794	1 323	1 669	1 532	1 006	864
— Bruinkoolbriketten	*0,71*	47	42	40	34	30	24	21
— Ruwe petroleum	*1,43*	23 728	24 617	33 448	40 623	42 660	44 062	51 202
— Petroleumprodukten	*1,43*	8 351	8 909	8 503	7 916	8 707	10 182	9 230
— Netgas (d)	*0,143*	108	604	1 594	3 379	5 397	7 514	9 472
— Elektriciteit (c)	(i)	177	296	254	126	438	362	452
Aanwending binnenland (e)		**42 256**	**44 320**	**50 506**	**54 509**	**59 458**	**59 118**	**64 128**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie (f)		*8 519*	*9 213*	*10 508*	*11 849*	*11 757*	*12 674*	*11 231*
Voorraadwijziging in omvormingsbe-								

— Vervoer		4 215	4 489	5 063	5 286	5 913	6 126	..
— Huishoud sectoren en gelijkgest.		12 243	12 967	14 474	14 953	16 208	15 120	..
— Niet als energie aangewend		1 435	1 528	2 008	3 080	4 097	4 573	..
— Niet gespecifieerd		752	746	772	795	975	920	..
Voorraadwijziging verbruikers (h)		*— 138*	*+ 11*	*+ 20*	*+ 77*	*+ 23*	*— 36*	*— 15*
Verkoop buitenland		**12 998**	**13 184**	**16 010**	**20 313**	**18 564**	**19 154**	**24 320**
Uitvoer		*9 991*	*10 271*	*12 917*	*16 232*	*14 720*	*15 395*	*20 146*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	1 292	1 618	1 246	1 026	659	481	528
— Cokes	*1,00*	807	773	679	582	713	530	375
— Petroleumprodukten	*1,43*	7 642	7 626	10 708	14 363	13 031	13 852	18 454
— Netgas	*0,143*	42	41	18	13	5	2	156
— Elektriciteit	(i)	208	213	266	248	312	530	633
Bunker		*3 006*	*2 913*	*3 093*	*4 081*	*3 844*	*3 759*	*4 174*
— Steenkool	*1,00*	3	—	—	—	—	—	—
— Petroleumprodukten	*1,43*	3 003	2 913	3 093	4 081	3 844	3 759	4 174
Voorraadwijziging producenten en importeurs		**+ 741**	**— 616**	**— 280**	**— 1 186**	**— 342**	**+ 1 007**	**— 452**
— Steenkool en cokes	*1,00*	*+ 637*	*— 513*	*— 888*	*— 987*	*— 331*	*+ 257*	*+ 43*
— Ruwe petroleum	*1,43*	*+ 104*	*— 103*	*+ 608*	*— 199*	*— 11*	*+ 750*	*+ 495*

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Voorlopige gegevens
(c) De elektrische energie, aan België geleverd door de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer van elektriciteit geteld.
(d) Inclusief het aardgas vanaf 10 oktober 1966.
(e) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(f) Verschilberekening.
(g) Elektriciteitscentrales (kolen), cokesfabrieken (kolen), petroleumraffinaderijen (verschil tussen, enerzijds, de voortbrenging en de invoer en, anderzijds, de leveringen).
(h) IJzer- en staalnijverheid, spoorwegen, handel.
(i) Raming op basis van het specifiek verbruik van alle centrales van thermische energie samen.

Samengevatte energiebalans naar vorm van energie (a)

OMSCHRIJVING	Steenkool en -agglomeraten		Bruinkool-briketten		Cokes		Ruwe petroleum		Petroleum-produkten		Netgas (b)		Elektriciteit (c)	
	10^3 ske		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		Tcal		10^6 kWh	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
Middelen	**16 063**	**16 539**	**34**	**30**	**7 809**	**8 103**	**30 813**	**35 806**	**37 363**	**48 976**	**83 159**	**99 507**	**34 331**	**38 794**
Primaire produktie (d)	*10 558*	*10 116*	—	—	—	—	—	—	—	—	*421*	*401*	*155*	*584*
Secundaire produktie (e)	*47*	*39*	—	—	*6 783*	*7 239*	—	—	*30 243*	*36 521*	*30 196*	*32 867*	*33 106*	*36 879*
Inv. uit de Gemeensch. (f)	*3 710*	*3 536*	*34*	*30*	*945*	*807*	—	—	*7 120*	*6 455*	*52 542*	*66 239*	*1 070*	*1 331*
Invoer uit derde landen	*1 748*	*2 848*	—	—	*61*	*57*	*30 813*	*35 806*			—	—	—	—
Aanwending	**16 137**	**16 721**	**34**	**30**	**7 809**	**8 113**	**30 813**	**35 806**	**37 363**	**42 976**	**83 159**	**99 507**	**34 331**	**38 794**
Producenten primaire energie	*125*	*130*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*916*	*907*
Cokes- en gasfabrieken (g)	*8 909*	*9 360*	—	—	*1*	*1*	—	—	*1*	—	*8 851*	*5 412*	*200*	*200*
Elektriciteitscentrales (h)	*2 415*	*2 393*	—	—	—	—	—	—	*4 175*	*4 500*	*20 542*	*25 780*	*3 372*	*4 222*
Petroleumraffinaderijen	—	—	—	—	—	—	*30 239*	*35 806*	*1 750*	*1 130*	—	—	*496*	*573*
Eindverbruikers	*4 326*	*4 171*	—	—	*7 222*	*7 770*	—	—	*18 737*	*20 541*	*53 754*	*67 222*	*27 783*	*31 026*
IJzer- en staalnijverheid (i)	206	208	—	—	6 657	7 294	—	—	704	..	20 425	25 569	4 204	4 795
Over. industrieën (d) (j)	499	689	—	—	477	420	—	—	4 380	..	16 975	21 553	14 045	15 617
Vervoer	25	16	—	—	7	7	—	—	4 198	..	—	—	770	782
Huisbrandsector en gelijkgestelde	3 596	3 258	34	30	82	49	—	—	6 282	..	10 516	13 100	7 758	8 738
Overige en niet-gespecifieerd	—	—	—	—	—	—	—	—	559	..	—	—	1 006	1 094
Niet als energie aangewend	—	—	—	—	—	—	—	—	2 614	2 605	5 838	7 000	—	—
Uitvoer naar de Gemeenschap (f) (k)	*466*	*489*	—	—	*231*	*204*	—	—	*9 638*	*12 852*	*12*	*1 093*	*1 564*	*1 866*
Uitvoer naar derde landen	*15*	*38*	—	—	*299*	*171*	—	—			—	—	—	—
Bunker	—	—	—	—	—	—	—	—	*2 629*	*2 919*	—	—	—	—
Voorraadwijzig., produc. en importeurs (l)	*+ 181*	*+ 75*	—	—	*+ 76*	*— 32*	*+ 452*	*— 293*	*+ 433*	*+1 034*	—	—	—	—
Voorraadwijziging, handel en verbruikers (m)	*— 300*	*+ 65*	—	—	*— 21*	*— 1*	—	—	—	—	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Balans opgemaakt aan de hand van vlug beschikbare statistieken. Voorlopige gegevens voor 1972.
(b) Alle gas dat in gastoestand wordt of moet worden geleverd, dus zonder het butaan- en propaangas, dat aan de eindverbruikers in vloeibare toestand (in flessen) wordt bezorgd.
(c) Niet alle dubbeltellingen inzake verbruik van elektriciteit en dit van andere vormen van energie konden worden uitgeschakeld.
(d) Steenkool : de handelskwaliteiten worden ton voor ton aangerekend; de laagwaardige produkten worden in ske omgerekend tegen 5.000 kcal/kg en de brandstofschiefers op grond van hun calorieëninhoud.
Elektriciteit : inclusief kernenergie. Het Belgisch aandeel in de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer geteld.
(e) Steenkool en -agglomeraten : pekverbruik van de agglomeratenfabrieken. Netgas : produktie van de gas- en cokesfabrieken, aankopen van gas bij de petroleumnijverheid en totaal verbruik van hoogovengas.
(f) Exclusief de doorvoer van aardgas naar Frankrijk.
(g) Netgas : eigen verbruik van de cokes- en gasfabrieken en verlies bij de distributie.
(h) Inclusief het verbruik van de zelfvoortbrengers. Elektriciteit : inclusief het verschil tussen de bruto- en nettoproduktie, alsook het verlies bij vervoer en distributie en energie gebruikt voor oppompen van water in de pompcentrales.
(i) Netgas : inclusief het hoogovengas.
(j) Niet inbegrepen het verbruik voor de produktie van elektriciteit.
(k) Inclusief de brandstofschiefers omgerekend tegen 3.640 kcal/kg.
(l) Ruwe petroleum : verschil tussen invoer en de hoeveelheid verwerkte petroleum in de raffinaderijen; petroleumprodukten : verschil tussen de produktie en de invoer, enerzijds, de leveringen anderzijds.

Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (*b*)	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Vaste brandstoffen	— 8 667	— 8 303	— 7 665	— 9 378	— 10 686	— 13 229	— 11 722	— 12 739
— steenkool en bruinkool	— 4 594	— 4 558	— 3 934	— 4 829	— 5 131	— 7 742	— 6 826	— 7 721
— cokes (*c*)	— 3 685	— 3 266	— 3 339	— 4 162	— 5 179	— 5 123	— 4 566	— 4 684
— agglomeraten van steenkool en bruinkool	— 388	— 479	— 392	— 387	— 376	— 364	— 330	— 334
Petroleum en petroleumprodukten	— 10 250	— 10 077	— 13 043	— 16 941	— 15 682	— 20 637	— 28 485	— 31 749
— ruwe en half-geraffineerde petroleum	— 13 321	— 12 295	— 14 515	— 20 400	— 24 096	— 26 383	— 31 784	— 40 461
— petroleumderivaten	+ 3 071	+ 2 218	+ 1 472	+ 3 459	+ 8 414	+ 5 746	+ 3 299	+ 8 712
— lichte oliën	+ *1 001*	+ *813*	+ *1 009*	+ *1 800*	+ *2 915*	+ *2 232*	+ *1 530*	+ *2 610*
— halfzware oliën	+ *760*	+ *764*	+ *764*	+ *772*	+ *1 171*	+ *909*	+ *507*	+ *1 129*
— zware oliën	+ *1 648*	+ *958*	— *73*	+ *1 245*	+ *4 510*	+ *2 823*	+ *1 486*	+ *5 201*
— vloeibaar petroleumgas	— *338*	— *317*	— *228*	— *358*	— *182*	— *218*	— *224*	— *228*
Netgas, ander dan aardgas	— 7	— 13	— 13(d)	— 15	— 16	— 27	— 27	— 42
Aardgas	—	—	— 436(e)	— 795	— 1 787	— 2 393	— 3 165	— 4 256
Totaal ...	— 18 924	— 18 393	— 21 157	— 27 129	— 28 171	— 36 286	— 43 399	— 48 786

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie voor de Energie.

(a) Netto-uitvoer (+); netto-invoer (—).

(b) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — Steenkool en bruinkool : D.T. 2701.00 + D.T. 2702.00; cokes : D.T. 2704.10 + D.T. 2704.15; agglomeraten van steenkool en bruinkool : D.T. 2701.20 + D.T. 2702.10; ruwe en half-geraffineerde petroleum : D.T. 2709.00; lichte oliën : D.T. 2710.00 + 2710.05 + 2710.07 + 2710.10 + D.T. 2710.15; halfzware oliën : D.T. 2710.25 + 2710.30 + D.T. 2710.35; zware oliën : D..T. 2710.40 + 2710.50 + D.T. 2710.55 + 2710.60 + 2710.70 + D.T.2710.75; vloeibaar petroleumgas : D.T. 2711.00 + 2711.30 + 2711.50; netgas (exclusief aardgas) : D.T. 2718.00; aardgas : D.T. 2711.70. Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren, onder voorbehoud van de opmerkingen van de voetnoten (d) en (e).

(c) België heeft een netto uitvoer tot 1966; het invoersaldo komt voort van de aankopen van het Groothertogdom Luxemburg.

(d) Douanestatistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, na aftrekking van de invoer uit Nederland.

(e) Voor de invoer : naar de gegevens van de *Maandstatistiek van de buitenlandse handel per goederensoort,* Centraal Bureau voor de Statistiek, D.T. 2711.70 (uitvoer naar de B.L.E.U. en Frankrijk); voor de uitvoer (doorvoer naar Frankrijk) : naar de gegevens van de « *Statistiques du Commerce extérieur de la* France, D.T. 2711.52 (invoer).

AFDELING III. — PRODUKTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID

§ 1. — METAALNIJVERHEID

I. — *IJzer- en Staalnijverheid.*

De produktie in de ijzer- en staalnijverheid is in 1972 sterk verbeterd t.o.v. het voorgaande jaar toen de activiteit lager lag dan in 1970 en 1969. Er werd in 1972 een totaal van 14 530 000 t ruwstaal geproduceerd wat 16,8 % meer is dan het jaar voordien. De produktie van staalblokken bedroeg 14 452 000 t, tegen 12 350 000 in 1971. Bij het interpreteren van deze gegevens mag men niet vergeten dat in november en december 1971, stakingen in het Luikse bekken een produktieverlies van ruim 600 000 t hebben meegebracht.

Tot in de helft van dit jaar zijn de gevolgen van de recessie van 1971 blijven nawerken. De produktie nam over het ganse jaar wel toe, maar de grootste vooruitgang werd geboekt in de laatste maanden van 1972. De stijging van de staalprijzen in het begin van het jaar dienen eerder te worden beschouwd als een compensatie voor de overdreven dalingen in 1971 dan wel als een blijk van werkelijke wederopleving.

Deze evolutie kon ook waargenomen worden in de andere E.G.K.S.-landen, en vooral in de Duitse Bondsrepubliek waar de produktie in maart 1972 nog daalde. Voor het ganse jaar bereikte de totale ruwstaalproduktie van de gemeenschap 113 miljoen ton of 9,4 % meer dan in 1971. De produktie van de Bondsrepubliek en Luxemburg blijft daarbij nog beneden het peil van 1970 en 1969, wat niet meer het geval is voor de andere landen.

De produktie van ruwijzer bereikte in België 11,9 miljoen ton, tegen 10,5 miljoen ton vorig jaar. Dit is een stijging van 13,0 %. Voor de E.G.K.S. in totaal steeg de produktie t.o.v. 1971 met 7,3 % tot 81,3 miljoen ton.

Terwijl in 1971 de ijzer- en staalindustrie in de E.G.K.S.-landen gekenmerkt werd door een vertraging van het binnenlands verbruik en een achteruitgang van de uitvoer, kende 1972 een stijging van de leveringen met 8,1 %. De binnenlandse leveringen die 80 % van de totale leveringen vertegenwoordigen stegen met 7,0 %. Hierin zit een verhoging van het reëel verbruik van 3,7 %.

De uitvoer naar derde landen nam t.o.v. 1971 veel sterker toe, nl. met 12,8 %. Vooral tegen het einde van het jaar is de buitenlandse vraag sterk gestegen, in het bijzonder uit de Oosteuropese landen en de V.S.A. Daardoor zagen de producenten de mogelijkheid hun ordervoorraden aan te vullen en de bezettingsgraad van de fabrieken op te voeren. Daarbij heeft

de algemene vastheid van de markt, die te danken was aan de toeneming van de buitenlandse vraag, de kopers van de gemeenschap ertoe aangezet hun bestellingen te vervroegen om zich te beschermen tegen de verlenging van de leveringstermijnen.

De export van ijzer- en staalprodukten in de B.L.E.U. (zonder ijzererts en schroot) bereikte in 1972 14,2 miljoen ton en 100,9 miljard frank. Dit is een stijging van 15,4 % naar volume en van 14,6 % naar waarde.

De invoer bedroeg 2,7 miljoen ton of 11,9 % meer dan vorig jaar. De aankopen van ijzererts door de B.L.E.U. bereikten 28,1 miljoen ton wat iets minder is dan het voorgaande jaar.

Aangezien het Groothertogdom Luxemburg een groot aandeel heeft in de buitenlandse handel van ijzer- en staalprodukten heeft het Verbond van Belgische Hoogovens en Staalfabrieken specifieke gegevens voor België. Zo bereikten de leveringen van gewoon staal in 1972 op de buitenlandse markt 9,0 miljoen ton wat 16,2 % meer is dan een jaar terug. De aankopen van de andere E.G.K.S.-landen in België bedroegen 6,3 miljoen ton wat 70 % vertegenwoordigt van de totale export.

Er werd in België 2,2 miljoen ton gewoon staal ingevoerd. Dit is 9,2 % meer dan in 1971. Hiervan kwam 1,8 miljoen ton (of 81,9 %) uit de andere E.G.K.S.-landen. De aanvoer van ijzererts bij de Belgische fabrieken beliep dit jaar 19,6 miljoen ton, tegen 17,9 miljoen in 1971.

De aanvoer van steenkolen bij de hoogovens- en cokesfabrieken lag in 1972 op 8,9 miljoen ton wat 9,1 % meer is dan vorig jaar. Daarvan kwam 5,6 miljoen ton uit Belgische steenkoolmijnen. De aanvoer van cokes bij de ijzer- en staalondernemingen bereikte 6,7 miljoen ton waarvan 665 t afkomstig was uit het buitenland.

In 1972 werd in ijzer- en staalnijverheid een bedrag van 8,6 miljard frank uitgegeven aan investeringen. Dit is 16,1 % minder dan in 1971 toen de uitgaven zelf al 6,3 % beneden het peil van het jaar voordien lagen. Er werden in 1972 geen bijzondere programma's aangevat, wat erop wijst dat de gedane investeringen voornamelijk uitvoeringen waren van vroegere beslissingen. De produktiecapaciteit van ruwstaal die 15,7 miljoen ton in 1971 bereikte, werd het jaar daarop uitgebreid tot 17,2 miljoen ton wat een verhoging is van 9,6 %. Het benuttingspercentage van deze capaciteit nam tijdens dezelfde periode toe van 79,5 % tot 84,5 %.

Voor de produktie van ruwijzer bereikte de totale capaciteit dit jaar 14,2 miljoen ton, tegen 13,4 in 1971. De benuttigde produktiecapaciteit lag op 83,6 %, tegen 78,4 % vorig jaar.

De tewerkstelling strekte op het eind van dit jaar volgens het Verbond van Belgische Hoogovens en Staalfabrieken over 59 580 werknemers, waar-

van 49 842 arbeiders en 9 738 bedienden. Dit is een lichte stijging t.o.v. de 59 071 werknemers in het voorgaande jaar.

2. — *Nijverheid der non-ferrometalen.*

De verbetering van de economische activiteit die in verschillende landen werd waargenomen, diende ontegensprekelijk een gunstige invloed te hebben op de nijverheid der non-ferrometalen, vermits deze voor het grootste deel afgestemd is op de internationale handel. Aldus verhoogde de totale produktie in 1972 met 7,9 % t.o.v. het jaar voordien.

De produktie van ruwe metalen bedroeg 749 606 t, wat een toeneming betekent van 8,2 %. Hierin werd de grootste vooruitgang geboekt door de zinkproduktie, met name 22,1 % (+ 47 000 t). Een nieuwe elektrolyse-fabriek met een nominaal vermogen van 60 000 t heeft haar produktie in 1972 aangevat.

Over het algemeen is het wereldverbruik (met uitzondering van de Oostbloklanden en China) van zink sterk toegenomen met als gevolg een uitbreiding van de produktie vooral in Europa, Canada, Japan en Australië. In de V.S.A. daalde de produktie omdat verschillende ondernemingen moesten sluiten wegens onvoldoende rentabiliteit, met als gevolg een toeneming van de import.

De produktie van ruwlood groeide in België met 13,5 %. Deze toeneming is vooral te danken aan de opvoering van de capaciteit van de raffinage-installatie te Hoboken. Tijdens het eerste kwartaal werd in Europa de markt van het lood vast wegens een stijgende vraag en een daling van de produktie in de Duitse Bondsrepubliek en in het Verenigd Koninkrijk. Later werd terug een stabiliteit bereikt.

De koperproduktie liep in België licht terug met 0,7 %. De produktie van zinkstof daalde met 3,7 %. Een reden voor deze laatste zou zijn dat de produktie van zinkstof de laatste jaren sterk werd opgevoerd en dat het onmogelijk was dit tempo te behouden. De aandacht van de ondernemingen gaat op dit ogenblik vooral naar het verbeteren van de kwaliteit van het zinkstof.

De produktie van halffabrikaten bereikte dit jaar 486 609 t; d.i. een verhoging van 7,4 %. Dit resultaat is vooral te danken aan de aluminiumproduktie die met 10,0 % toenam. De zinkproduktie steeg met 8,4 % en het koper met 4,9 %.

De marktprijs van het koper, genoteerd op de « London Metal Exchange » bedroeg 420 £ per ton in januari 1972. Midden maart liep de prijs op tot 445 £ om vanaf eind juni tot december te schommelen tussen deze twee prijzen.

De zinkprijs die sinds juni 1971 op 150 £ per ton stond, verhoogde tot 160 £ begin juli om tegen het eind van november 173 £ te bereiken.

Voor de loodprijs werd eveneens een stijging genoteerd die ging van 93 £ per ton in het begin van het jaar tot 132 £ vanaf november. De meeste prijsstijgingen zijn te wijten aan de ontwaarding van het pond sterling dat op het eind van juli 1972 zwevend werd.

Uit de tabellen van de buitenlandse handel blijkt dat de totale export van non-ferrometalen 1 065 671 t bedraagt. Zonder ertsen en schroot heeft men een hoeveelheid van 847 170 t, wat 11,5 % meer is dan in 1971. Dit maakt van België de belangrijkste exporteur van non-ferrometalen per inwoner. Er werd zoals vroegere jaren meer dan twee derde van de produktie op de buitenlandse markt afgezet. Het grootste gedeelte hiervan (meer dan 70 %) was bestemd voor de E.E.G.-landen.

De uitvoer van ruwe en geraffineerde metalen lag 12,0 % hoger dan vorig jaar, met een totaal van 534 838 t. Deze stijging is in hoofdzaak het gevolg van de export van ruwzink welke met 52,8 % naar volume toenam. Oorzaak hiervan waren de hogervermelde sluitingen van zinkraffinaderijen in de V.S.A. waardoor de Belgische export van geraffineerd metaal naar Amerika verdubbelde. De uitvoer van ruwkoper daalde met 4,0 % en die van lood met 5,4 %. De export van aluminium nam naar waarde zowel als naar volume toe met bijna 60 %, maar het aandeel van deze sector in de totale export is echter gering.

De buitenlandse aankopen van Belgische halffabrikaten verhoogden naar volume met 10,6 % dank zij een grotere afzet van 14,0 % koper, 10,8 % lood en 9,6 % aluminium. De uitvoer van halffabrikaten van zink verminderde met 11,5 %.

Aangezien België voor de grondstoffen van non-ferrometalen aangewezen is op het buitenland, bestaat twee derden van de invoer uit ertsen en schroot. Zo werden in 1972 in totaal voor 1 385 000 t grondstoffen ingevoerd wat echter 10,5 % minder is dan vorig jaar. Dit lag aan het aankopen van 34,4 % minder kopererts en van 25,1 % minder schroot.

De invoer van ruwe metalen en halffabrikaten is echter opgelopen tot 763 915, wat 5,1 % meer is dan in 1971. De import van ruwe metalen steeg met 2,9 % terwijl die van halffabrikaten sterk toenam, te weten met 29,6 %. Nochtans moet worden vermeld dat de halffabrikaten slechts 3,6 % van de totale invoer vertegenwoordigen.

Volgens de jongste enquête van de Nationale Bank zouden de totale investeringen in deze sector in 1972 een totaal van 2 051 miljoen frank hebben bereikt, tegen 1 953 miljoen in 1971. Dit is een verhoging van 5 %.

De tewerkstelling is in de nijverheid der non-ferrometalen gedaald met 514 eenheden met name van 19 633 op 31 december tot 19 019 het jaar daar-

op. Het aantal bedienden verminderde met 2,5 %, het aantal arbeiders met 3,5 %. De oorzaak van deze vermindering ligt gedeeltelijk bij de rationalisatiemaatregelen die in deze sector werden genomen.

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

De gezamenlijke Belgische industrie werd in 1972 begunstigd door een algemene wederopleving van de particuliere consumptie en van de export. De investeringen daarentegen, in het bijzonder de produktieve investeringen, stagneerden. Deze toestand heeft een invloed gehad op de metaalverwerkende nijverheid die zich daardoor slechts langzaam herstelde.

Begunstigd door de buitenlandse vraag bereikten de bestellingen nog 314,6 miljard frank of 10,0 % meer dan in 1971. Tegen vaste prijzen is er nog een toeneming van 4,0 %.

De activiteit in deze bedrijfstak was in 1972 vrij hoog, dank zij de goed gevulde orderboekjes in het begin van het jaar, waardoor de leveringen verhoogden met 11,9 % tegen werkelijke prijzen en naar volume met 6,0 %. Dit resultaat is in hoofdzaak het gevolg van de verhoogde leveringen aan het buitenland; deze stegen met 14,0 %. Op de binnenlandse markt namen leveringen nog toe met 9,0 %.

Over het algemeen is 1972 niet zo gunstig geweest voor de eerste verwerking van metaal. De bestellingen namen slechts met 3,6 % toe en de leveringen met 6,9 %, beiden tegen werkelijke prijzen. De bestellingen in de smederijen voor staal, gietijzer en non-ferrometalen bleven beneden het peil van 1971.

Bij de duurzame consumptiegoederen is een sterke verbetering waar te nemen t.o.v. het voorgaande jaar (+ 17,5 % voor de bestellingen en + 11,9 % voor de leveringen). De metalen toebehoren voor het bouwbedrijf haalden voordeel uit de herneming van de activiteit in de woningbouw. Het is echter vooral in de elektrische duurzame consumptiegoederen dat de grootste vooruitgang werd geboekt, o.a. verlichtingsapparatuur, radio- en televisietoestellen.

De vraag naar uitrustingsgoederen bleef zwak wegens de vertraging van de produktieve investeringen in Europa. In de zware metaalbouw was deze ontwikkeling het meest voelbaar. Daarentegen bleef de toestand beter in de elektrische uitrusting.

De produktie van vervoermaterieel was in 1972 normaal. In de automobielindustrie nam de produktie licht toe (+ 2,5 %); de verkoop van nieuwe wagens lag echter 27,0 % hoger dan in 1971. In de scheepsbouw waren de bestellingen in 1972 zeer laag wegens de minder grote buitenlandse vraag. De werven werken echter voort met de talrijke bestellingen van de voorgaande jaren.

De gemiddelde verzekerde activiteitsduur is licht gedaald van 4,9 maanden op het eind van 1971 tot 4,6 maanden het jaar daarop. Oorzaak hiervan is, enerzijds, de zwakkere toeneming van de bestellingen en, anderzijds, de voortdurende uitbreiding van de produktiecapaciteit.

De investeringen zijn volgens de jaarlijkse enquête van Fabrimetal dit jaar op het hoge peil van 1971 gebleven met een totaal van 14,8 miljard frank. Daarbij werd er t.o.v. het voorgaande jaar een vermindering waargenomen van de investeringen in de nieuwe bedrijven (— 50 %) en een verhoging ervan in de bestaande (+ 9 %).

Het stijgingstempo van de export is in de 1972 opnieuw vertraagd. Terwijl de uitvoer in 1970 toenam met 23,9 % was dit in 1971 nog 17,2 % en het jaar daarop 10,4 % met een totaal van 215 miljard frank. De grootste stijging werd geboekt bij het telecommunicatie- en elektronisch materieel, de scheepsbouw, de metalen toebehoren voor het bouwbedrijf en de landbouwmachines. Daarentegen ging het minder goed met de export van plaatwerk, auto's, gereedschapswerktuigen en textielmachines.

Bijna 90 % van de verkopen zijn gericht op de geïndustrialiseerde westerse landen. Dit gebrek aan geografische spreiding van de uitvoer zou in de toekomst gevaren kunnen inhouden, die zouden moeten worden geweerd.

De import steeg dit jaar met 10 %, tegen 17 % in 1971 en 22 % in 1970. De gelijklopende ontwikkeling van de produktieve investeringen in België verklaart de daling van deze groeipercentages.

Het tekort op de handelsbalans dat 11,7 miljard frank bedroeg in 1971 is enigszins opgelopen tot 12 miljard in 1972.

Het maandgemiddelde van de totale tewerkstelling lag dit jaar op 322 965 eenheden, wat een vermindering is van 6 200 eenheden t.o.v. 1971. Hiervan bedroeg het aantal bedienden 73 628 (of 771 meer dan vorig jaar) en het aantal arbeiders 249 337 (of 6 971 minder dan in 1971).

★

★ ★

Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld

LAND	Ruwstaalproduktie (duizenden tonnen)									Aandeel van de wereldproduktie (%)								
	1960	1962	1964	1966	1968	1969	1970	1971	1972 (a)	1960	1962	1964	1966	1968	1969	1970	1971	1972 (a)
Duitse Bondsrepubliek	34 100	32 563	37 339	35 316	41 159	45 316	45 041	40 313	43 703	10,3	9,2	8,8	7,6	8,0	8,1	7,8	7,2	7,2
Frankrijk	17 300	17 234	19 781	19 594	20 403	22 510	23 774	22 843	24 054	5,2	4,9	4,6	4,2	4,0	4,0	4,1	4,1	4,0
Italië	8 462	9 757	9 793	13 639	16 964	16 428	17 277	17 452	19 784	2,6	2,8	2,3	3,0	3,3	2,9	3,0	3,1	3,3
Nederland	1 950	2 096	2 659	3 255	3 706	4 720	5 042	5 083	5 580	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9
België	7 181	7 351	8 725	8 911	11 568	12 832	12 607	12 445	14 530	2,2	2,1	2,0	1,9	2,2	2,3	2,2	2,2	2,4
Luxemburg	4 084	4 010	4 559	4 390	4 834	5 521	5 462	5 241	5 457	1,2	1,1	1,1	1,0	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9
E.G.K.S.	**73 076**	**73 011**	**82 856**	**85 105**	**98 634**	**107 327**	**109 203**	**103 376**	**113 108**	**22,1**	**20,7**	**19,4**	**18,4**	**19,1**	**19,2**	**18,9**	**18,4**	**18,7**
Veren. Koninkrijk	24 695	20 820	26 651	24 705	26 277	26 846	28 316	24 173	25 316	7,5	5,9	6,2	5,3	5,1	4,8	4,9	4,3	4,2
Verenigde Staten van Amerika	91 920	91 171	117 993	124 700	121 900	131 175	122 120	111 780	123 770	27,8	25,9	27,7	27,0	23,6	23,5	21,1	19,9	20,4
U.S.S.R.	65 292	76 306	85 034	96 907	106 532	110 290	115 873	120 600	126 000	19,8	21,6	19,9	21,0	20,7	19,8	20,0	21,5	20,7
Andere landen van Oost-Europa (b)	21 240	24 650	27 131	30 513	35 332	37 320	40 082	42 363	44 600	6,4	7,0	6,4	6,6	6,9	6,7	6,9	7,5	7,3
Japan	22 138	27 546	39 799	47 784	66 893	82 167	93 322	88 558	96 900	6,7	7,8	9,3	10,3	13,0	14,7	16,1	15,8	16,0
Andere landen (c)	31 792	38 610	47 287	52 624	60 506	64 517	69 633	70 499	76 146	9,6	11,0	11,1	11,3	11,5	11,2	12,0	12,5	12,6
WERELD (c)	**330 500**	**352 500**	**427 200**	**462 800**	**516 600**	**560 200**	**579 100**	**562 000**	**606 400**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese gemeenschappen : IJzer en Staal

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Duitse Volksrepubliek, Bulgarije, Polen, Roemenië, Tsjechoslowakije, Hongarije.
(c) Raming; de Volksrepubliek China niet inbegrepen.

Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land

JAAR-TAL	Ruwijzer (a)							Ruwstaal (b)						
	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U. België	B.L.E.U. Luxemburg	E.G.K.S.	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U. België	B.L.E.U. Luxemburg	E.G.K.S.
	A. — Hoogst mogelijke produktie in de loop van het jaar (in 1 000 t)													
1968	36 760	19 570	8 780	2 900	12 300	5 055	85 365	47 870	24 250	19 600	3 850	13 850	5 685	115 105
1969	37 420	19 945	9 590	3 500	12 670	5 190	88 315	50 580	24 730	20 180	4 900	14 315	5 920	120 625
1970	40 060	21 210	10 690	3 800	13 100	5 300	94 160	53 100	26 130	21 240	5 310	14 830	6 025	126 635
1971	41 770	21 880	11 870	4 530	13 420	5 320	98 790	57 875	27 210	22 650	6 125	15 650	6 125	135 805
1972 (c) ..	43 560	22 270	12 470	5 200	14 230	5 320	103 050	59 070	27 920	25 220	6 125	17 200	6 820	142 355
	B. — Werkelijke jaarlijkse produktie (in 1 000 t)													
1968	30 305	16 414	7 842	2 821	10 448	4 308	72 139	41 159	20 403	16 964	3 706	11 568	4 834	98 634
1969	33 764	18 128	7 795	3 461	11 313	4 865	79 326	45 316	22 510	16 428	4 720	12 832	5 521	107 327
1970	33 627	19 128	8 354	3 594	10 955	4 810	80 467	45 041	23 774	17 277	5 042	12 607	5 462	109 203
1971	29 990	18 323	8 554	3 759	10 525	4 588	75 740	40 313	22 843	17 452	5 083	12 445	5 241	103 376
1972	32 003	18 988	9 446	4 289	11 895	4 671	81 292	43 703	24 054	19 815	5 582	14 532	5 457	113 143
	C. — Verhouding van de werkelijke produktie tot hoogst mogelijke produktie $\frac{B}{A}$													
1968	82,4	83,9	89,3	97,3	84,9	85,2	84,5	86,0	84,1	86,6	96,3	83,5	85,0	85,7
1969	90,2	90,9	81,3	99,0	89,3	93,8	89,8	89,6	91,0	81,4	96,3	89,6	93,3	89,0
1970	83,9	90,2	78,1	94,6	83,6	90,8	85,5	84,8	91,0	81,3	95,0	85,0	90,7	86,2
1971	71,8	83,7	72,1	83,0	78,4	86,2	76,7	69,7	84,0	77,1	83,0	79,5	85,6	76,1
1972 (d) ..	73,5	85,3	75,7	82,5	83,6	87,8	78,9	74,0	86,2	78,6	91,1	84,5	80,0	79,5

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Met inbegrip van spiegelijzer en hoogoven-ferromangaan.
(b) Blokken en vloeibaar staal voor staalgietwerk, met inbegrip van de produktie van de onafhankelijke staalgieterijen.
(c) Ramingen, aangegeven in het begin van het jaar. Voor de overige jaren werden de cijfers herzien op basis van de jaarlijkse investeringsenquête, teneinde met het juiste tijdstip van de inbedrijfstelling van nieuwe installaties of het stilleggen van oude installaties rekening te houden.
(d) Raming van de produktiecapaciteit.

Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	België	Luxem-burg	Duitse Bonds-republ.	Frank-rijk	Italië	Neder-land	E.G.K.S.
1962	6 773	3 585	24 251	13 952	3 584	1 571	53 716
1963	6 958	3 563	22 909	14 297	3 770	1 708	53 206
1964	8 122	4 178	27 182	15 840	3 513	1 948	60 783
1965	8 436	4 145	26 990	15 766	5 501	2 364	63 202
1966	8 302	3 960	25 413	15 584	6 273	2 209	61 741
1967	8 994	3 960	27 366	15 692	7 312	2 579	65 902
1968	10 448	4 308	30 305	16 414	7 842	2 821	72 139
1969	11 313	4 865	33 764	18 128	7 795	3 461	79 326
1970	10 955	4 810	33 627	19 128	8 354	3 594	80 467
1971	10 525	4 588	29 990	18 324	8 554	3 760	75 741
1972 (b)	11 895	4 670	32 004	18 989	9 446	4 289	81 293

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Nettoproduktie. Inclusief spiegelijzer en koolstofrijk ferromangaan, ook uit elektrische ruwijzer-ovens, en voor de Duitse Bondsrepubliek inclusief hoogoven-ferrosilicium; exclusief omgesmolten ruwijzer.
(b) Voorlopige gegevens.

Enkele elementen van de ijzer- en staaleconomie

(miljoenen tonnen)

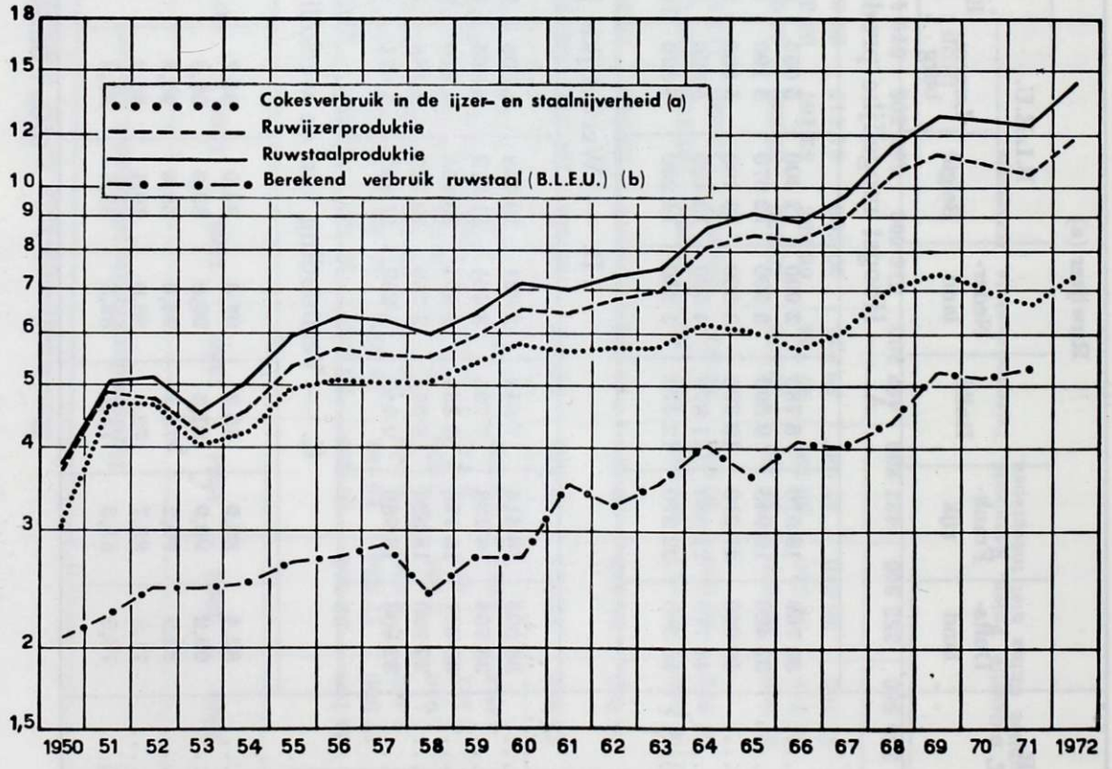

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Voor de jaren 1950 tot 1953, bron : Ministerie van Economische Zaken.
(b) Alleen rekening houdend met de produkten die vallen onder het verdrag van Parijs, waarbij de E.G.K.S. werd opgericht.

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
	WAARDE (miljoenen franken)									
IJzererts	7 398	7 930	9 071	9 497	8 543	11	34	18	43	4
Schroot	526	1 149	1 944	1 119	1 746	1 341	1 458	2 000	912	753
Ruwijzer	546	627	895	612	557	228	162	82	68	41
IJzerlegeringen	909	1 057	1 486	1 553	1 580	760	869	1 002	1 233	1 347
Ingots en andere halffabrikaten	3 333	4 503	6 306	4 590	5 230	5 642	8 183	10 265	8 537	11 164
Staven en profielen van ijzer of staal	2 856	3 673	4 977	4 855	4 627	23 874	28 290	36 060	33 444	36 253
w.o. : walsdraad	(935)	(963)	(1 483)	(1 413)	(1 331)	(3 022)	(3 080)	(3 194)	(3 294)	(3 404)
staven	(551)	(873)	(1 082)	(1 272)	(1 138)	(9 074)	(10 637)	(13 552)	(12 895)	(12 875)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	3 047	4 337	5 596	5 382	5 466	23 687	29 995	33 548	32 260	39 089
Bandijzer en bandstaal	495	602	667	811	929	4 592	5 972	6 814	6 335	6 701
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	221	212	292	305	422	3 879	4 562	5 490	5 396	5 770
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	41	53	57	86	88	451	590	545	769	517
	GEWICHT (tonnen)									
IJzererts	26 337 290	27 516 743	29 168 655	28 151 800	28 078 151	16 942	65 933	35 941	75 362	2 983
Schroot	283 336	578 165	836 362	631 860	826 575	742 612	690 322	741 313	458 373	393 979
Ruwijzer	216 426	235 306	251 678	161 811	159 792	82 873	56 997	22 889	17 322	10 341
IJzerlegeringen	122 585	140 190	153 000	142 305	164 108	63 902	71 316	74 257	61 129	64 122
Ingots en andere halffabrikaten	651 374	873 997	1 074 188	855 971	1 061 977	1 366 915	1 840 101	1 933 761	1 694 386	2 211 300
Staven en profielen van ijzer of staal	450 181	529 293	566 743	586 003	585 919	4 893 955	5 173 128	5 290 825	5 154 835	5 728 659
w. o. : walsdraad	(184 379)	(178 801)	(212 057)	(206 243)	(200 891)	(626 877)	(579 061)	(463 696)	(504 925)	(541 958)
staven	(91 529)	(130 511)	(126 255)	(168 212)	(160 647)	(1 935 429)	(1 958 173)	(2 022 360)	(2 006 773)	(2 084 410)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	407 139	485 538	500 428	562 389	596 341	3 628 541	4 151 701	3 967 742	4 017 471	4 871 087
Bandijzer en bandstaal	51 737	55 218	46 359	74 045	89 060	765 475	949 899	891 223	894 975	848 385
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	17 208	14 216	17 431	17 385	29 287	362 989	407 689	398 005	372 556	412 662
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	6 677	9 259	6 172	8 299	7 863	87 638	107 755	83 477	111 111	80 893

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — IJzererts : T.C.I.H. 281.3; schroot : T.C.I.H. 282; ruwijzer : T.C.I.H. 671.1 + 671.2; ijzerlegeringen : T.C.I.H. 671.4 + 671.5; ingots en... ; — T.C.I.H. 671.3 + 672; staven en profielen... : T.C.I.H. 673; walsdraad : T.C.I.H. 673.11 + 673.13; staven : T.C.I.H. 673.21 + 673.22; universaalplaten... : T.C.I.H. 674; bandijzer en bandstaal : T.C.I.H. 675; ijzer- en staaldraad... : T.C.I.H. 677; rails... : T.C.I.H. 676. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Ertsen en schroot:										
Ertsen:										
— koperertS	251	172	358	519	336	155	16	22	—	30
— looderts	1 856	1 392	1 870	924	830	—	11	113	18	—
— zinkerts	1 536	1 548	1 786	2 341	2 461	178	218	514	117	353
— mangaanerts	358	396	406	613	452	10	26	30	15	7
— tinerts	699	629	700	894	752	27	97	73	95	105
— andere ertsen	790	775	1 469	488	393	69	100	198	155	109
Schroot	6 146	6 389	9 132	4 728	4 103	1 611	2 216	2 316	1 887	1 830
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	4 053	4 714	5 197	5 083	4 908	192	287	308	132	206
— koper	20 051	22 654	25 237	16 771	15 608	18 644	18 404	22 380	15 051	12 977
— tin	386	540	477	272	283	688	672	568	469	354
— lood	229	250	358	313	274	861	870	1 237	705	704
— zink	280	608	464	555	657	2 122	2 316	2 177	2 072	3 365
— andere	2 438	2 803	3 942	2 317	2 714	1 994	3 393	4 057	2 473	3 078
Halffabrikaten :										
— in aluminium	1 079	1 361	1 548	1 820	2 143	4 195	5 151	6 248	5 570	5 931
— in koper	629	1 020	1 261	1 146	1 295	5 818	7 852	8 904	6 973	7 369
— in tin	18	19	31	34	35	5	6	7	15	16
— in lood	17	25	34	54	59	100	110	115	118	127
— in zink	9	8	16	91	196	341	327	292	231	217
— andere	303	344	407	415	336	3	13	19	28	23

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — KoperertS : T.C.I.H. 283.11; looderts : T.C.I.H. 283.4; zinkerts : T.C.I.H. 283.5; mangaanerts : T.C.I.H. 283.7; tinerts : T.C.I.H. 283.6; andere ertsen : T.C.I.H. 283.22 + 283.3 + 283.91 + 283.92 + 283.99 + 285.02 + 286.0; schroot : T.C.I.H. 284. Ruwe metalen : aluminium, T.C.I.H. 684.1; koper, T.C.I.H. 682.13 tot 682.19; tin, T.C.I.H. 687.1; lood, T.C.I.H.; 685.1; zink, T.C.I.H. 686.1; andere, T.C.I.H. 683.1 + 688 + 689.31 + 689.5. Halffabrikaten : in aluminium, T.C.I.H. 684.21 + 684.22 + 684.23 + 684.24 + 684.25 + 684.26; in koper, T.C.I.H. 682.21 + 682.22 + 682.23 + 682.24 + 682.25 + 682.26; in tin, T.C.I.H. + 687.21 + 687.22 + 687.23 + 687.24; in lood, T.C.I.H. 685.21 + 685.22 + 685.23 + 685.24; in zink, T.C.I.H. 686.21 + 686.22 + 686.23 + 691.3; andere, T.C.I.H. 683.21 + 683.22 + 683.23 + 683.24 + 689.32 + 689.33 + 689.41 + 689.42 + 689.43. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— kopererts	14 432	12 044	21 222	37 594	25 447	10 276	1 245	922	29	1 944
— looderts	180 723	130 280	194 364	96 665	113 813	15	1 323	34 383	1 758	23
— zinkerts	622 108	558 708	617 863	529 123	554 571	49 973	55 772	194 549	22 645	57 704
— mangaanerts	306 494	362 522	349 780	463 347	356 520	3 019	11 350	13 126	6 225	3 040
— tinerts	6 510	5 645	6 001	6 591	6 211	237	870	590	737	860
— andere ertsen	47 557	48 380	50 415	49 207	31 463	13 241	12 788	11 991	5 149	6 749
Schroot	285 397	348 150	412 147	364 196	296 976	127 596	145 361	153 450	139 131	148 181
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	159 424	176 452	185 009	194 423	209 232	7 143	10 509	10 147	5 216	8 446
— koper	377 476	346 854	384 748	396 958	399 206	309 827	261 468	304 958	282 805	271 594
— tin	2 620	3 386	2 785	1 627	1 719	4 471	3 945	3 101	2 724	2 107
— lood	15 547	14 915	17 000	22 243	17 497	64 101	53 557	63 722	49 255	46 596
— zink	19 971	41 659	29 226	35 046	39 295	151 361	155 511	137 291	126 752	192 679
— andere	14 704	15 036	19 192	16 761	19 350	10 340	16 122	15 031	10 961	13 416
Halffabrikaten :										
— in aluminium	23 093	28 889	30 225	37 108	48 076	114 476	131 873	132 618	150 981	165 456
— in koper	8 445	12 294	12 934	14 424	17 632	92 481	107 451	112 906	115 040	131 169
— in tin	140	139	235	203	202	57	43	53	82	93
— in lood	870	917	852	1 504	1 691	6 784	6 389	5 596	5 957	6 602
— in zink	288	263	487	4 563	8 154	16 497	15 540	13 193	10 118	8 955
— andere	1 269	1 708	1 435	2 080	1 861	5	28	41	132	57

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 112.

Produktie van non-ferrometalen

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	239,8	251,7	227,3	251,1	261,6	234,8	212,7	259,7
Koper	309,4	303,4	317,9	340,9	300,9	353,1	328,1	325,8
Lood	110,8	92,7	107,8	110,1	112,4	104,1	93,9	106,6
Tin	5,3	6,6	6,2	6,0	6,7	5,7	6,2	5,8
Cadmium (a)	..	..	..	..	..	1,1	0,9	1,2
Aluminium en diversen	7,6	7,1	5,0	5,8	7,1	5,9	4,9	5,9
Zinkstof	..	..	..	..	40,2	44,5	46,3	44,6
Totaal ...	**672,8**	**661,5**	**664,2**	**713,8**	**728,9**	**749,1**	**693,0**	**749,6**
Halffabrikaten :								
Koper	168,5	146,7	132,3	160,7	181,2	190,2	191,4	200,7
Lood	26,6	25,9	24,9	21,7	22,3	19,6	20,2	20,7
Aluminium	135,5	173,5	143,8	159,6	178,7	181,8	202,5	222,8
Zink	..	..	..	..	..	43,4	37,9	41,1
Diversen (b)	47,4	47,8	52,8	49,2	49,9	1,0	1,1	1,2
Totaal ...	**378,0**	**393,9**	**353,8**	**391,1**	**432,1**	**436,0**	**453,0**	**486,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Tot 1969 was cadmium begrepen in de rubriek « Aluminium en diversen ».
(b) Tin, antimonium, cadmium, kobalt, nikkel, enz.; vanaf 1970 is zink niet meer begrepen in de rubriek « Diversen ».

Nijverheid der non-ferrometalen

Produktie en tewerkstelling

(1963 = 100)

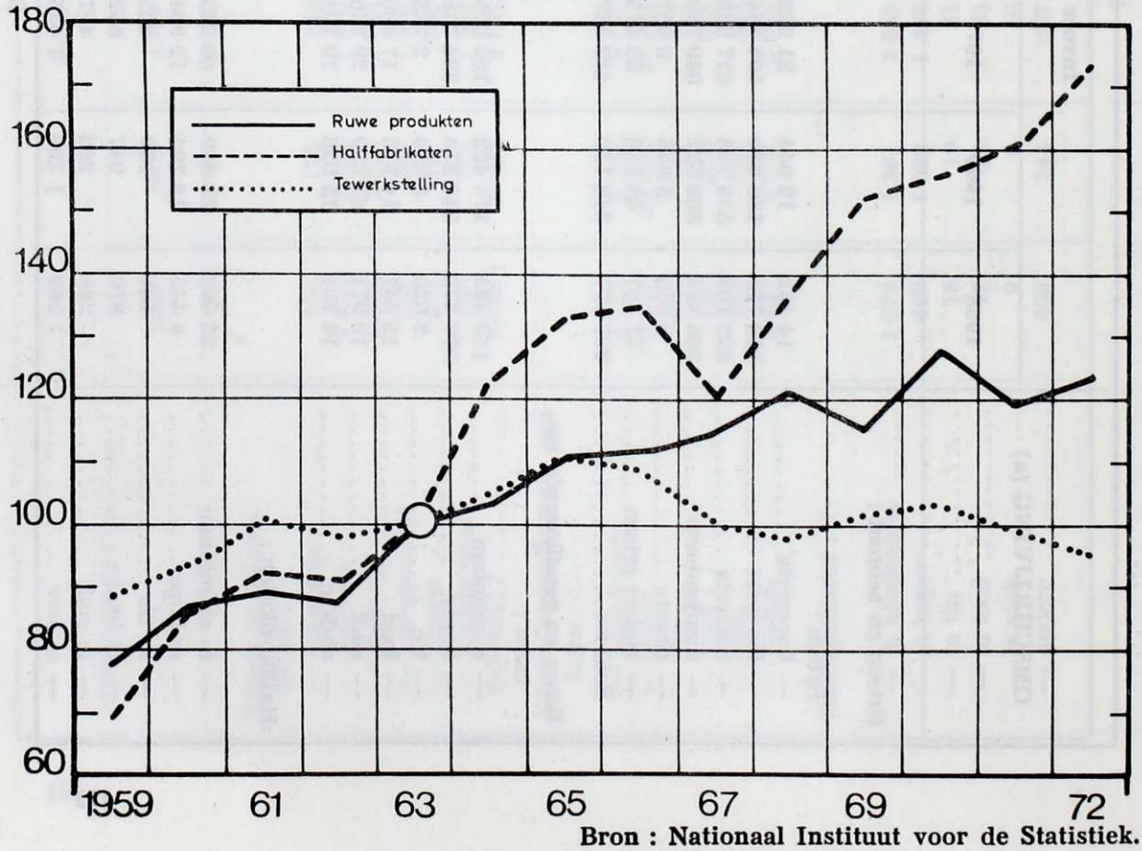

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheid der non-ferrometalen

Ruwe produkten

Voortschrijdende driemaandsgemiddelden
(1963 = 100)

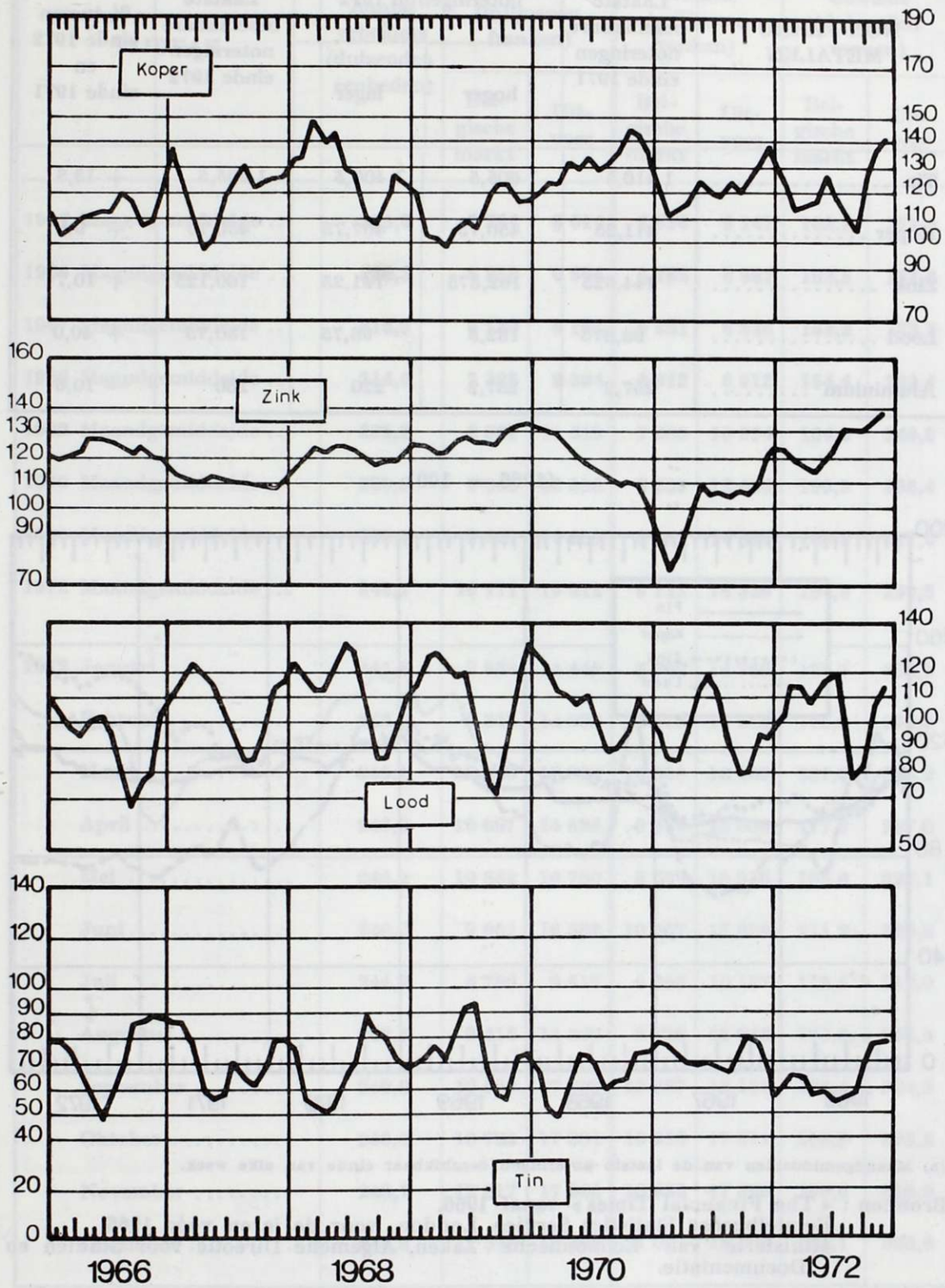

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen
(in £ per ton)

NON-FERRO-METALEN	Laatste beschikbare noteringen einde 1971	Veranderingen van de noteringen in 1972		Laatste beschikbare noteringen einde 1972	Verschil in % tussen einde 1972 en einde 1971
		hoger	lager		
Tin	1 410,5	1 605,5	1 400,5	1 605,5	+ 13,8
Koper	411,25	450,75	407,75	450,75	+ 9,6
Zink	144,625	162,375	141,25	160,125	+ 10,7
Lood	93,375	132,5	93,75	130,75	+ 40,0
Aluminium	257,2	257,2	220	230	— 10,6

(1966 = 100)

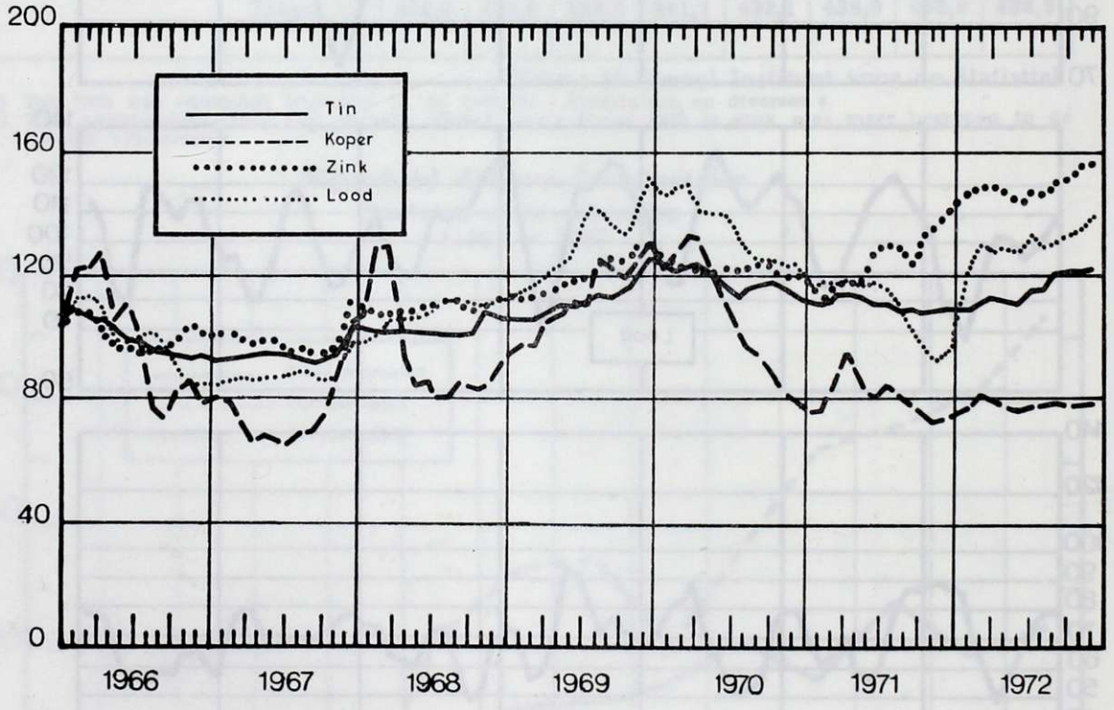

(a) Maandgemiddelden van de laatste noteringen beschikbaar einde van elke week.

Bronnen : « The Financial Times » vanaf 1966.
Comtelbureau Statistics Service, London, voor de jaren vóór 1966.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid (a)

Bestellingen en leveringen

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden eenheden)	Geboekte bestellingen (miljoenen franken)		Leveringen			
				Waarde (miljoenen franken)		Gewicht (duizenden tonnen)	
		Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer
1965 Maandgemiddelde ...	**229,6**	**6 584**	**6 014**	**6 616**	**6 147**	**162,2**	**177,8**
1966 Maandgemiddelde ...	**228,3**	**6 899**	**6 604**	**6 765**	**6 687**	**163,5**	**187,8**
1967 Maandgemiddelde ...	**218,9**	**6 720**	**6 701**	**6 851**	**6 836**	**163,3**	**188,7**
1968 Maandgemiddelde ...	**214,6**	**7 329**	**8 884**	**6 912**	**8 012**	**154,4**	**202,4**
1969 Maandgemiddelde ...	**235,7**	**8 567**	**11 519**	**7 883**	**10 234**	**184,0**	**248,0**
1970 Maandgemiddelde ...	**250,6**	**9 348**	**12 998**	**8 835**	**12 435**	**190,3**	**265,4**
1971 Maandgemiddelde ...	**253,6**	**9 421**	**14 238**	**8 929**	**14 371**	**186,6**	**277,0**
1972 Maandgemiddelde ...	**246,7**	**10 171**	**15 872**	**9 712**	**16 320**	**184,8**	**299,5**
1972 Januari	245,8	9 838	14 448	8 562	14 759	171,7	283,1
Februari	245,8	9 348	14 900	9 178	16 283	175,9	292,9
Maart	245,1	10 343	17 092	10 668	18 139	207,8	319,2
April	245,3	10 697	14 886	9 439	15 603	177,9	287,0
Mei	246,2	10 862	16 780	9 739	16 916	183,6	322,1
Juni	246,0	9 961	16 582	10 667	17 829	211,2	329,2
Juli	244,2	6 736	9 617	6 083	10 137	112,8	212,0
Augustus	247,4	9 416	14 802	8 722	13 943	178,0	263,8
September	249,0	10 529	17 599	10 887	18 186	198,4	324,8
Oktober	248,8	10 722	17 301	10 913	17 811	208,8	325,3
November	248,1	12 017	17 966	10 682	17 828	198,8	310,9
December	248,3	11 578	18 485	11 001	18 403	192,1	323,6

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ondernemingen met ten minste 5 arbeiders.

Metaalverwerkende nijverheid

Produktie, bestellingen, totale leveringen en tewerkstelling

(1963 = 100)

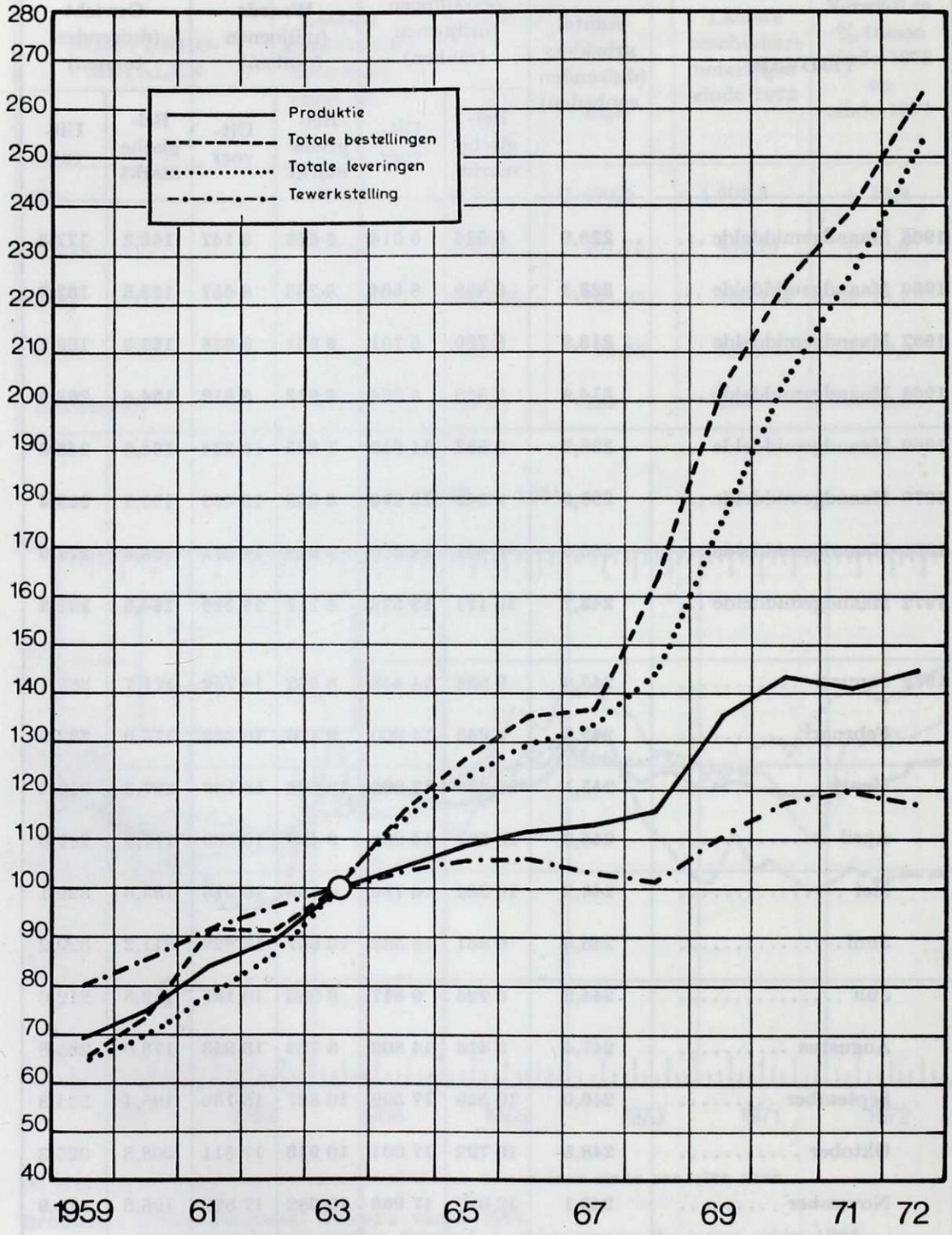

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren

(maandgemiddelden in eenheden)

OMSCHRIJVING	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**34 275**	**33 255**	**35 223**	**36 825**	**37 021**	**35 873**
Vormstaalgieterij	*3 998*	*4 091*	*4 628*	*4 852*	*4 659*	*4 328*
IJzergieterij	*6 798*	*6 642*	*6 942*	*7 195*	*7 190*	*6 666*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*15 824*	*15 541*	*16 237*	*17 206*	*17 520*	*17 526*
Smeed-, stamp- en perswerk	*5 754*	*5 070*	*5 403*	*5 597*	*5 646*	*5 287*
Beklede platen	*1 901*	*1 911*	*2 013*	*1 975*	*2 006*	*2 066*
Duurzame gebruiksgoederen	**67 775**	**63 684**	**69 027**	**71 630**	**70 706**	**68 589**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*18 226*	*17 377*	*18 398*	*18 299*	*17 022*	*16 588*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*24 074*	*23 012*	*24 727*	*24 636*	*24 383*	*23 430*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	*5 535*	*5 221*	*5 623*	*5 899*	*6 292*	*5 930*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*19 940*	*18 074*	*20 279*	*22 796*	*23 009*	*22 641*
Uitrustingsgoederen	**119 191**	**118 678**	**129 632**	**140 218**	**146 077**	**145 551**
Metaalbouw	*14 800*	*12 722*	*13 637*	*14 316*	*15 712*	*15 030*
Machinebouw	*60 752*	*60 753*	*65 578*	*69 954*	*71 133*	*69 499*
w.o. : Drijfkrachtmachin., pneumatisch, hydraulisch, koel- en luchttechnisch materieel	9 254	9 373	10 057	10 872	11 638	11 591
Gereedschapsmach., houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	6 682	6 508	7 172	8 376	8 896	8 509
Textielmaterieel	6 337	6 043	6 510	7 140	6 658	5 743
Div. mekaniekconstructies	8 181	9 100	9 774	10 009	11 462	11 636
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerl. bouwkunde	8 673	8 740	9 597	11 021	11 191	10 993
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	12 048	11 205	12 122	12 502	12 383	12 046
Landbouwtrekkers en -machines	6 471	6 705	7 296	7 199	6 571	6 958
Meetapparaten en dergelijke	3 106	3 079	3 050	2 835	2 334	2 023
Elektrische uitrusting	*43 639*	*45 203*	*50 417*	*55 948*	*59 232*	*61 022*
Vervoermaterieel	**43 827**	**44 268**	**50 273**	**56 063**	**57 403**	**56 030**
Spoorwegmaterieel	*4 271*	*3 598*	*4 065*	*4 383*	*4 107*	*3 966*
Scheepsbouw	*9 070*	*9 175*	*10 425*	*11 947*	*12 399*	*11 756*
Automobielen en onderdelen	*30 486*	*31 495*	*35 783*	*39 733*	*40 897*	*40 308*
Diversen	**17 725**	**18 404**	**19 308**	**19 347**	**17 958**	**16 922**
Algemeen totaal	**282 793**	**278 289**	**303 463**	**324 083**	**329 165**	**322 965**
w.o. : *Arbeiders*	**221 182**	**216 718**	**238 272**	**253 607**	**256 308**	**249 337**
Bedienden	**61 611**	**61 571**	**65 191**	**70 476**	**72 857**	**73 628**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1969	1970	1971	1972	1969	1970	1971	1972
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*11 981*	*12 630*	*12 369*	*12 477*	*19 722*	*21 314*	*21 047*	*22 141*
Vormstaalgieterij	1 331	1 531	1 294	1 147	1 568	1 990	1 890	1 799
IJzergieterij	2 289	2 306	2 294	2 222	812	886	880	809
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	3 901	3 984	3 967	4 080	10 842	11 504	10 671	10 685
Smeed-, stamp- en perswerk	2 930	3 280	3 387	3 256	2 200	2 499	2 558	3 064
Beklede platen	1 530	1 529	1 427	1 772	4 300	4 435	5 048	5 784
Duurzame gebruiksgoederen	*23 952*	*26 147*	*25 486*	*27 999*	*14 899*	*18 266*	*17 693*	*22 746*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	7 131	8 247	8 240	8 641	2 935	2 698	2 711	3 017
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	11 368	11 932	11 013	11 949	2 640	2 903	3 538	4 308
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	643	626	636	809	429	584	538	619
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	4 810	5 342	5 597	6 600	8 895	12 081	10 906	14 802
Uitrustingsgoederen	*44 810*	*49 059*	*46 930*	*54 145*	*50 828*	*58 101*	*56 061*	*64 722*
Metaalbouw	7 546	9 146	8 467	8 865	2 429	2 954	2 868	2 236
Machinebouw	20 315	20 953	19 962	21 714	33 722	35 863	35 111	40 966
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	4 571	5 400	4 638	4 654	6 065	7 009	7 201	9 200
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	1 369	1 309	1 310	1 437	3 960	4 326	3 952	4 300
Textielmaterieel	913	827	816	818	3 656	3 773	3 408	3 277
Diverse mekaniekconstructies	4 155	4 114	4 202	4 395	1 280	1 487	2 394	2 480
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	3 473	4 025	4 075	4 768	4 202	5 900	6 127	6 288
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	4 370	3 773	3 573	4 036	4 794	5 167	4 554	5 331
Landbouwtrekkers en -machines	894	897	709	981	8 734	6 997	6 429	9 071
Meetapparaten en dergelijke	570	608	639	625	1 031	1 204	1 046	1 019
Elektrische uitrusting	16 949	18 960	18 501	23 566	14 677	19 284	18 082	21 520
Vervoermaterieel	*20 893*	*22 354*	*26 808*	*26 035*	*47 816*	*52 695*	*71 691*	*76 153*
Spoorwegmaterieel	2 391	1 389	4 044	3 044	735	883	375	435
Scheepsbouw	2 371	5 441	6 498	4 270	5 105	4 082	3 366	2 017
Automobielen en onderdelen	16 131	15 524	16 266	18 721	41 976	47 730	67 950	73 701
Diversen	*1 812*	*1 666*	*2 068*	*2 201*	*6 066*	*6 708*	*5 901*	*5 954*
Algemeen totaal...	**103 448**	**111 856**	**113 661**	**122 857**	**139 331**	**157 084**	**172 393**	**191 716**

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1969	1970	1971	1 972	1969	1970	1971	1972
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*11 311*	*13 197*	*12 940*	*13 111*	*18 868*	*22 587*	*22 125*	*24 358*
Vormstaalgieterij	1 102	1 341	1 400	1 282	1 214	1 645	1 819	1 964
IJzergieterij	2 276	2 446	2 401	2 294	673	790	795	855
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	3 677	4 401	4 108	4 200	10 701	12 796	12 313	12 964
Smeed-, stamp- en perswerk	2 690	3 283	3 214	3 259	1 964	2 487	2 631	2 985
Beklede platen	1 566	1 726	1 817	2 076	4 316	4 869	4 567	5 590
Duurzame gebruiksgoederen	*23 610*	*26 312*	*25 326*	*28 155*	*13 979*	*17 788*	*18 425*	*20 816*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	7 065	7 683	7 755	8 399	2 610	2 698	2 843	3 085
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	10 990	12 341	11 224	12 204	2 352	2 872	3 652	4 159
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	813	795	771	958	610	726	643	874
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	4 742	5 493	5 576	6 594	8 407	11 492	11 287	12 698
Uitrustingsgoederen	*37 483*	*45 446*	*45 893*	*51 537*	*40 812*	*51 736*	*54 540*	*63 815*
Metaalbouw	5 679	7 469	8 779	8 692	1 715	2 419	2 866	2 474
Machinebouw	16 674	20 324	19 673	23 235	28 015	34 284	35 228	39 970
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	3 439	4 851	4 491	5 452	4 887	6 598	7 311	8 476
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	1 162	1 417	1 242	1 496	3 069	4 338	4 645	4 525
Textielmaterieel	815	851	764	867	2 672	3 028	3 498	3 005
Diverse mekaniekconstructies	3 474	4 017	4 284	4 714	1 026	1 331	1 959	2 343
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor deburgerlijke bouwkunde	3 362	3 950	4 028	4 272	3 610	5 685	5 736	6 475
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	2 882	3 543	3 477	4 735	4 531	4 734	4 685	5 290
Landbouwtrekkers en -machines	980	1 070	776	1 128	7 240	7 525	6 436	8 926
Meetapparaten en dergelijke	560	625	611	661	980	1 045	958	930
Elektrische uitrusting	15 130	17 653	17 441	19 520	11 082	15 033	16 446	21 371
Vervoermaterieel	*21 317*	*20 092*	*21 147*	*22 717*	*44 666*	*53 065*	*72 711*	*81 650*
Spoorwegmaterieel	1 181	1 577	2 132	2 577	545	650	536	675
Scheepsbouw	3 536	2 269	2 779	1 724	1 670	3 787	2 848	6 018
Automobielen en onderdelen	16 600	16 246	16 236	18 416	42 451	48 628	69 327	74 957
Diversen	*1 497*	*1 594*	*2 037*	*1 780*	*5 498*	*5 393*	*5 980*	*6 745*
Algemeen totaal	**95 218**	**106 641**	**107 343**	**117 300**	**123 823**	**150 569**	**173 781**	**197 384**

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Niet-mechanische produkten	**11 403**	**14 334**	**18 120**	**22 703**	**21 537**	**13 374**	**16 278**	**20 345**	**22 033**	**24 634**
Werken van metaaldraad	1 109	1 460	1 787	2 174	1 997	4 527	4 915	5 833	6 553	7 076
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	2 286	2 323	2 291	2 665	2 927	925	1 094	1 082	1 262	1 325
Metalen constructiewerken	831	1 132	1 918	2 834	2 581	1 120	1 684	2 108	2 368	3 023
Buizen en recipiënten	2 345	2 922	4 049	5 556	4 919	2 628	3 288	4 132	4 521	4 913
Gereedschap	1 449	1 780	2 157	2 419	2 316	1 015	1 208	1 391	1 498	1 483
Andere metaalwaren	3 383	4 717	5 918	7 055	6 797	3 159	4 089	5 799	5 831	6 814
Elektrische machines en apparaten	**17 417**	**21 641**	**28 864**	**34 922**	**37 194**	**14 532**	**17 671**	**23 731**	**26 210**	**32 748**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	1 035	1 439	1 846	2 228	1 894	915	1 251	1 524	1 683	1 552
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	193	215	328	312	376	161	134	124	122	145
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	1 675	2 109	2 840	3 515	3 919	2 061	2 406	2 979	3 269	3 939
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	481	637	716	937	859	348	534	708	885	1 249
Lampen en buizen voor verlichting	540	616	722	929	1 004	732	851	1 067	1 126	1 171
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	1 262	1 456	2 554	2 844	3 426	315	526	1 266	823	1 521
Elektrische apparaten voor voertuigen	1 085	1 443	1 451	1 815	1 262	359	447	612	917	1 254
Elektrische huishoudapparaten	3 276	3 850	3 977	5 009	5 488	492	719	784	993	1 147
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	729	1 096	1 289	1 904	2 313	1 883	2 448	3 984	3 397	4 736
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	1 936	1 996	3 726	4 933	5 744	3 827	3 957	4 970	6 656	8 685
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	994	1 445	2 053	2 166	2 207	316	472	438	516	597
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	394	452	652	657	673	212	318	427	603	722
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	2 214	3 017	3 845	4 739	4 921	1 825	2 482	3 171	3 577	4 294
Andere elektrische apparaten	1 603	1 870	2 845	2 934	3 108	1 086	1 126	1 677	1 643	1 736

Andere machines	21 511	27 250	47 616	54 530	55 227	00 555	00 260	21 020	20 200	42 621
Apparaten voor verwarming	445	345	544	673	934	369	381	431	582	359
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	1 472	1 672	2 218	2 532	2 278	1 229	1 348	1 715	1 982	1 842
Landbouwmachines en -tractoren	1 915	2 054	2 049	1 562	2 153	4 305	4 461	4 669	4 230	5 261
Kantoormachines	2 692	3 742	5 963	6 660	6 587	683	1 097	2 065	2 871	3 633
Machines voor metaalbewerking	656	793	1 666	1 813	2 051	660	775	844	1 082	1 659
Machines voor textiel- en ledernijverheid	2 338	3 039	3 020	3 137	3 272	2 318	2 940	3 341	3 799	3 328
Naaimachines	395	473	443	501	597	68	93	110	127	165
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	1 474	1 656	2 025	2 075	2 204	458	576	691	691	806
Delf- en graafmachines voor grondwerken	1 940	2 390	2 869	3 312	3 030	1 573	2 936	4 004	4 037	4 696
Machines voor andere industrieën	1 144	1 366	1 671	1 787	1 711	1 015	1 403	1 563	1 576	1 948
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	3 081	2 689	3 409	4 475	4 214	1 379	1 840	2 479	2 902	3 291
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	2 435	3 202	3 899	4 951	4 833	2 582	3 491	2 500	2 914	3 324
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	2 342	3 258	4 661	5 184	5 100	1 072	1 632	2 781	2 925	3 389
Andere gereedschapswerktuigen	889	1 332	1 340	1 598	1 768	1 085	1 425	1 387	1 447	1 562
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	1 616	1 980	2 533	3 289	3 138	537	694	1 008	1 258	1 336
Lagers	633	821	956	1 125	1 022	44	78	117	114	113
Andere delen en toebehoren van machines	1 674	2 052	2 831	2 908	3 139	1 317	1 727	2 301	2 566	2 780
Andere niet-elektrische machines en toestellen	4 370	4 395	5 519	6 957	7 306	1 861	2 472	2 914	3 196	4 129

(vervolg op blz. 126)

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — **Werken van metaaldraad : T.C.I.H.** 693 + 694 + 98.51 + 698.52 + 698.53; metaalwaren... : T.C.I.H. 696 + 697.11 + 697.12 + 697.21 + 697.22 + 697.23 + 812.); **metalen constructiewerken : T.C.I.H. 691.1 + 691.2; buizen... : T.C.I.H.** 678 + 692; **gereedschap : T.C.I.H.** 695; **andere metaalwaren : T.C.I.H. 679 + 697.91 + 697.92 + 697.93 + 698 — 698.51 — 698.52 — 698.53 + 812.1 + 821.02; geïsoleerde kabels... : T.C.I.H.** 723.1; **isolatoren : T.C.I.H.** 723.21 + 723.22 + 723.23; generatoren... :**T.C.I.H.** 7221; **elektrische elementen... : T.C.I.H.** 729.11 + 729.12; **lampen... : T.C.I.H.** 729.2; **elektronenbuizen... : T.C.I.H.** 729.3; **elektrische apparaten... : T.C.I.H. 729.41 + 729.42; elektrische huishoudapparaten : T.C.I.H.** 725; **ontvangtoestellen... : T.C.I.H.** 724.1 + 724.2; **toestellen voor telegrafie... : T.C.I.H. 724.91 + 724.992 + 724.99; elektrische meet... : T.C.I.H.** 725.51 + 729.52; **elektrische toestellen voor medisch... : T.C.I.H.** 726; **toestellen voor het in- of uitschakelen... : T.C.I.H.** 722.2;; **andere elektrische... : T.C.I.H.** 729.6 + 729.7 + 729.91 + 729.92 + 729.93 + 729.94 + 729.95 + 729.96 + 729.98 + 729.99; **apparaten voor verwarming : T.C.I.H.** 711.1 + 711.2 + 711.31 + 711.32; **gereedschapswerktuigen... : T.C.I.H.** 715.1; **landbouwmachines : T.C.I.H.** 712; **kantoormachines : T.C.I.H.** 714; **machines voor metaalbewerking : T.C.I.H. 715.21 + 715.22 + 715.23; machines voor textiel... : T.C.I.H.** 717.11 + 717.12 + 717.13 + 717.14 + 717.15 + 717.2; **naaimachines : T.C.I.H.** 717.3; **machines voor de vervaardiging... : T.C.I.H.** 718.11 + 718.12 + 718.21 + 718.22 + 718.29; **delf- en graafmachines... : T.C.I.H. 718.41 + 718.42; machines voor andere industriën : T.C.I.H.** 718.13 + 718.39 + 718.51 + 718.52; **machines en toestellen voor... : T.C.I.H.** 719.11 + 719.12 + 719.13 + 719.14 + 719.15 + 719.19; **pompen en... : T.C.I.H.** 719.21 + 719.22 + 719.23; **machines, toestellen en motorvoertuigen... : T.C.I.H. 719.31 + 719.32; andere gereedschapswerktuigen : T.C.I.H. 719.51 + 719.52 + 719.53 + 719.54; kranen... : T.C.I.H.** 719.92; **lagers : T.C.I.H.** 719.7; **andere delen... : T.C.I.H. 719.91 + 719.93 + 719.94 + 719.99; andere niet-elektrische... : T.C.I.H. 711.7 + 711.81 + 711.89 + 719.41 + 719.43** + 719.61 + 719.62 + 719.63 + 719.64 + 719.65 + 719.66 + 719.8. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Niet-mechanische produkten	**321 273**	**391 231**	**495 421**	**575 449**	**546 967**	**816 164**	**903 681**	**941 995**	**1 014 941**	**1113 472**
Werken van metaaldraad	26 498	31 615	37 845	41 756	46 422	367 513	365 786	351 197	370 333	393 465
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	34 606	33 278	29 570	31 720	33 812	17 389	21 048	20 170	22 962	23 955
Metalen constructiewerken	38 065	54 682	86 522	108 708	94 423	60 913	82 628	93 345	94 988	106 892
Buizen en recipiënten	140 887	164 103	182 026	246 409	233 190	244 638	279 232	298 805	324 816	362 568
Gereedschap	10 294	10 877	10 950	13 097	11 642	2 688	3 085	3 479	4 312	3 684
Andere metaalwaren	70 923	96 676	148 508	133 759	127 478	123 023	151 902	174 999	197 530	222 908
Elektrische machines en apparaten	**122 705**	**148 783**	**176 207**	**199 475**	**196 566**	**80 682**	**100 357**	**120 490**	**124 399**	**140 600**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	14 374	18 669	22 073	27 151	25 856	14 310	16 555	16 677	19 436	18 216
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	2 051	2 150	3 005	3 113	3 738	1 831	2 227	1 892	1 973	1 570
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	14 828	19 187	23 217	26 668	27 682	21 283	25 340	30 301	27 836	30 930
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	11 247	14 292	15 097	21 474	17 290	9 113	12 272	13 015	16 529	22 008
Lampen en buizen voor verlichting	2 681	3 000	3 353	4 396	5 215	2 575	2 846	3 617	3 690	2 968
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	6 131	7 682	9 988	8 701	10 851	308	1 427	3 958	2 407	4 321
Elektrische apparaten voor voertuigen	6 180	7 448	7 090	10 453	5 870	1 460	1 727	2 418	4 295	6 108
Elektrische huishoudapparaten	39 280	45 576	43 877	50 222	52 224	6 089	9 601	10 205	9 854	9 938
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	2 354	3 162	3 294	4 876	5 756	7 095	8 680	13 423	9 458	12 054
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	6 099	6 294	10 549	12 157	13 933	8 406	9 749	11 719	14 394	18 238
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	1 168	1 427	1 606	1 702	1 631	276	290	260	387	499
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	561	553	742	833	711	372	579	711	948	967
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	7 133	9 056	19 252	13 467	13 530	4 278	5 354	6 672	6 774	7 638

Andere machines	224 028	293 596	467 297	488 733	529 740	282 970	341 771	377 013	371 975	409 970
Apparaten voor verwarming	3 396	3 925	5 739	7 648	6 418	3 412	4 578	4 403	5 710	4 258
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	13 077	14 425	16 393	19 495	17 129	10 968	12 112	14 136	15 671	13 168
Landbouwmachines en -tractoren	36 064	37 536	33 958	22 755	30 749	81 150	80 512	79 395	61 821	77 189
Kantoormachines	3 893	4 853	6 268	6 162	5 757	1 193	1 499	2 375	2 514	2 965
Machines voor metaalbewerking	31 538	55 877	76 316	88 505	131 970	35 959	37 747	39 376	39 498	48 885
Machines voor textiel- en ledernijverheid	17 127	21 504	19 664	18 253	19 851	27 314	33 223	38 261	38 846	27 521
Naaimachines	1 798	1 997	1 710	1 809	2 012	123	170	195	277	380
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	9 245	10 315	13 549	11 683	14 333	4 640	5 174	5 561	5 456	6 329
Delf- en graafmachines voor grondwerken	30 204	34 971	41 907	47 405	44 925	17 115	29 538	37 738	33 094	51 553
Machines voor andere industrieën	12 642	13 323	14 361	15 855	15 014	11 859	15 130	17 738	18 191	19 418
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	33 048	31 123	41 949	42 089	37 263	15 050	21 418	24 254	29 745	28 287
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	18 722	24 810	30 977	34 343	33 547	18 456	25 631	17 908	21 248	20 980
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	39 826	49 869	64 515	66 506	65 579	16 728	23 214	36 192	37 441	43 213
Andere gereedschapswerktuigen	5 440	8 167	9 587	9 785	10 407	8 215	11 944	13 107	12 400	11 952
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	10 262	12 345	15 094	18 235	16 627	3 831	4 987	7 216	8 104	8 013
Lagers	4 849	6 006	6 173	7 281	6 162	1 810	3 468	3 721	3 027	3 578
Andere delen en toebehoren van machines	17 047	23 536	30 019	26 849	27 742	14 502	16 733	19 542	21 161	20 514
Andere niet-elektrische machines en toestellen	35 850	39 014	39 218	44 075	44 264	10 545	14 693	16 795	17 671	20 676

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 123.

(vervolg op blz. 127)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 123)*

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Vervoermaterieel	**45 757**	**63 356**	**72 128**	**81 684**	**98 660**	**42 269**	**54 899**	**61 744**	**71 193**	**86 131**
Niet-elektrische motoren	5 841	7 559	7 763	10 402	11 578	3 664	2 370	2 698	2 612	2 260
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	12 518	16 299	18 382	18 644	24 398	29 399	41 980	45 178	54 925	64 193
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	21 590	32 943	36 081	43 106	51 142	4 642	4 783	5 557	7 916	8 877
Motorfietsen en rijwielen met motor	213	279	389	464	644	288	319	473	376	375
Rijwielen zonder motor	294	324	286	378	622	214	305	230	237	435
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	772	1 001	1 189	1 300	1 805	448	713	849	903	1 167
Luchtvaartuigen	3 832	4 104	6 502	5 252	5 643	2 410	2 538	2 440	2 171	3 007
Schepen en boten	377	537	789	539	582	682	1 063	3 360	918	4 404
Rollend materieel voor spoorwegen	320	310	747	1 599	2 246	522	828	959	1 135	1 413
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**4 207**	**4 850**	**5 594**	**6 608**	**6 944**	**983**	**1 261**	**1 560**	**1 841**	**2 257**
Wetenschappelijke toestellen	3 421	3 963	4 608	5 549	5 836	903	1 164	1 435	1 683	2 109
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(1 638)	(1 734)	(2 129)	(2 379)	(2 401)	(459)	(581)	(699)	(742)	(858)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(842)	(1 088)	(1 104)	(1 436)	(1 775)	(170)	(237)	(270)	(305)	(423)
optische instrumenten	(420)	(994)	(547)	(688)	(720)	(113)	(157)	(174)	(207)	(218)
Uurwerken	786	887	986	1 059	1 108	80	97	125	158	148
Totaal...	**110 295**	**141 440**	**172 322**	**200 456**	**219 672**	**93 713**	**119 478**	**139 300**	**159 576**	**189 391**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — Niet elektrische motoren : T.C.I.H. 711.41 +711.42 + 711.5 + 711.6 — D.T. 8408.50; auto's... : T.C.I.H. 732.1 + 732.2 + 732.3 + 732.4 + 732.5; delen van auto's... : T.C.I.H. 732.6 + 732.7 + 732.81 + 732.89; motorfietsen... : T.C.I.H. 732.91 + 732.92; rijwielen... : T.C.I.H. 733.11 + 733.12; andere wegvoertuigen... : T.C.I.H. 733.31 + 733.32 + 733.33 + 733.4; luchtvaartuigen : T.CI.H. 734; schepen en boten : T.C.I.H. 735; rollend materieel... : T.C.I.H. 731; wetenschappelijke toestellen : T.C.I.H. 861; wetenschappelijke toestellen voor meting... : T.C.I.H. 861.91 + 861.92 + 861.93 + 861.94 861.95 + 861.96 + 861.97 + 861.98 + 861.99; apparaten en materieel... : T.C.I.H. 861.4 + 861.51 + 861.52 + 861.61 + 861.69; optische instrumenten : T.C.I.H. 961.11 + 861.12 + 861.21 + 861.22 + 861.31 + 861.32 +861.33 + 861.34 + 861.39; uurwerk : T.C.I.H. 864. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 125)*

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Vervoermaterieel	**778 233**	**1 038 535**	**1 128 778**	**1 166 580**	**1 519 240**	**590 912**	**748 869**	**962 249**	**920 990**	**1 165 256**
Niet-elektrische motoren	49 927	88 633	125 482	83 304	91 986	10 919	9 517	15 325	13 004	13 301
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	197 413	240 695	258 306	251 494	311 691	416 776	574 745	598 823	680 184	782 212
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	406 068	591 054	606 423	667 516	898 817	84 011	81 798	108 786	125 828	138 411
Motorfietsen en rijwielen met motor	2 100	2 937	3 574	4 304	5 136	2 858	3 222	4 166	3 390	3 230
Rijwielen zonder motor	4 905	5 026	3 819	4 665	6 251	4 296	5 381	3 660	3 447	4 413
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	20 942	26 486	29 046	27 396	35 176	7 509	11 890	13 624	12 945	17 200
Luchtvaartuigen	1 755	1 373	2 109	1 801	2 116	1 029	999	967	911	1 176
Schepen en boten	82 767	70 547	67 281	71 679	100 169	42 953	35 087	186 016	45 398	171 980
Rollend materieel voor spoorwegen	12 356	11 784	32 738	54 421	67 898	20 561	26 230	30 882	35 883	33 333
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**7 758**	**9 166**	**12 993**	**11 786**	**11 481**	**3 267**	**3 985**	**5 412**	**5 196**	**5 583**
Wetenschappelijke toestellen	6 901	8 201	12 083	10 687	10 346	3 204	3 896	5 285	4 999	5 360
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(2 946)	(3 383)	(3 943)	(4 238)	(4 211)	(1 694)	(1 940)	(3 120)	(2 631)	(2 697)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(2 025)	(2 696)	(2 536)	(3 212)	(3 503)	(674)	(906)	(843)	(897)	(1 086)
optische instrumenten	(449)	(492)	(500)	(712)	(570)	(270)	(305)	(244)	(351)	(363)
Uurwerken	857	965	910	1 099	1 135	63	89	127	197	223
Totaal	**1 553 997**	**1 981 311**	**2 280 796**	**2 442 023**	**2 804 003**	**1 773 895**	**2 098 663**	**2 408 059**	**2 437 401**	**2 833 790**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 126.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor

(eenheden)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Auto's voor personenvervoer :										
— voor gemeenschappelijk vervoer	111	108	682	269	206	2 622	1 714	1 832	1 206	1 432
— overige	161 571	191 115	197 419	180 872	233 753	460 522	632 516	663 316	727 235	808 458
Auto's voor goederenvervoer	12 573	16 665	17 520	15 930	17 721	21 701	35 946	57 578	66 275	69 098
Motorrijwielen	4 365	6 895	11 006	12 765	18 027	2 932	4 941	8 873	10 832	7 270
Rijwielen met hulpmotor	28 529	34 651	40 532	50 214	54 654	45 511	48 958	51 767	59 104	44 990
Motorscooters	263	376	200	1 154	1 012	29	49	380	10	9
Rijwielen zonder motor	53 620	48 209	50 118	63 056	85 174	55 966	126 951	60 674	69 133	121 137

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — Gemeenschappelijk vervoer : D.T. 8702.03 + 8702.13; overige : D.T. 8702.20 + 8702.25 + 8702.30; auto's voor goederenvervoer : D.T. 8702.60 + 8702.73 + 8702.83; motorrijwielen : D.T. 8709.20; rijwielen met hulpmotor : D.T. 8709.00; motorscooters : D.T. 8709.10; rijwielen zonder motor : D.T. 8710.00 — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

§ 2. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

De chemische nijverheid die in de Belgische economie een tak van vitaal belang is, kende in 1972 een gunstige activiteit.

De produktie steeg tijdens dit jaar met 11,4 % (zonder rubbernijverheid), tegen 8,8 % in 1971 en 3,6 % in 1970. De activiteit in de rubbernijverheid lag 8,7 % hoger in 1972 dan het jaar voordien.

De bedrijvigheid verbeterde geleidelijk vanaf het begin van het jaar vooral onder invloed van de buitenlandse vraag. Dit blijkt uit de cijfers van de twee semesters. Tijdens de eerste helft van het jaar verhoogde de produktie in de scheikundige nijverheid met 7,9 % t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar en tijdens de tweede helft met 15,2 %. De plasticverwerking kende de sterkste vooruitgang met een produktiestijging van 23,1 %. Daarnaast verhoogde de produktie in de basisscheikunde met 10,3 %. De activiteit in de lucifernijverheid verminderde met 9,8 %. Tijdens de laatste drie jaar werd hier steeds een daling genoteerd.

Uit vergelijkingen met andere landen blijkt dat de Belgiche chemische industrie thans een ontwikkelingspeil heeft bereikt dat het hoogst is van alle Westeuropese landen. Terwijl in 1963 de investeringen in deze sector 8 % van die in de totale fabrieksnijverheid vertegenwoordigde, is dit percentage in 1972 opgelopen tot 19 %.

De omzet is tijdens dezelfde periode gestegen met 229 % en bedraagt volgens de Federatie der Chemische Nijverheid van België (F.C.N.B.) 133,7 miljard frank in 1972. Dit is een vermeerdering van 17,9 % t.o.v. het jaar voordien. Deze gunstige evolutie is vooral te danken aan de grotere vraag van het buitenland. Op de binnenlandse markt was de stijging van de verkoop eerder gering.

De investeringen die sinds 1967 ieder jaar ongeveer 12 miljard frank bedroegen en in 1971 een top van 13,8 miljard bereikten worden voor 1972 geraamd op circa 9,5 miljard. De oorzaak van deze daling ligt in een spreiding van de programma's als gevolg van de minder gunstige conjunctuurontwikkeling tijdens het voorgaande jaar.

Van het totaal bedrag der investeringen in 1972 in deze sector werd 5,5 miljard gefinancierd door buitenlands kapitaal en 4 miljard door Belgische bedrijven.

Wat het wetenschappelijk onderzoek betreft, lag het budget hieraan besteed lager dan verleden jaar, met name 3,2 miljard, tegen 3,3 miljard in 1971. Indien dit verschil op het eerste zicht niet zo enorm is, dient toch te worden opgemerkt dat men rekening moet houden met de muntontwaarding en de stijgende loonkosten.

Van de totale uitgaven voor wetenschappelijk onderzoek dat in België verricht wordt, neemt de chemische industrie 40 % voor haar rekening. De Rijkstegemoetkoming is gering in vergelijking met andere landen : gemid-

deld 6 % tijdens de laatste vijf jaar in België, tegen 22 % in Groot-Brittannië, 16 % in Frankrijk en 14 % in Nederland en de Duitse Bondsrepubliek.

De buitenlandse handel verliep dit jaar veel gunstiger dan in 1971. Het totale bedrag van de export bedroeg 85,9 miljard frank, tegen 72,6 miljard in 1971, wat een stijging is van 18,4 %. In dit laatste jaar verhoogde de export met 15,6 %. Belangrijke takken die in 1972 de grootste vooruitgang boekten zijn de organische chemische produkten (+ 18,0 %), de farmaceutische produkten (+ 28,4 %), plastics (+ 30,6 %) en werken van rubber (+ 19,5 %). De export in etherische oliën en parfums nam eveneens sterk toe met name 35,9 %, maar naar waarde vertegenwoordigt deze tak slechts een klein deel in de export van chemische produkten. Naar gewicht steeg de export in 1972 in totaal met 13,7 %, voor organische chemische produkten met 17,0 %, voor chemische elementen met 20,0 %, plastics met 46,8 % en diverse chemische produkten met 54,0 %. De verhoging naar gewicht bedroeg in 1971 voor de totale export 12,4 %.

Zoals in de voorgaande jaren was het grootste gedeelte van de export bestemd voor de andere E.E.G.-landen, met name 66,5 %. In 1971 bedroeg dit percentage 68,0 %.

De import van chemische produkten bedroeg dit jaar 65,8 miljard, tegen 59,7 in 1971 en 51,2 in 1970. Dit is een vermeerdering van 10,3 % in 1972 en 16,6 % het voorgaande jaar. Deze minder sterke vooruitgang vindt waarschijnlijk zijn oorsprong in de houding van de binnenlandse markt en in het prijsverloop.

De grootste vooruitgang bij de invoer werd bereikt bij de organische chemische produkten (+ 18,4 %), de farmaceutische produkten (+ 16,1 %), etherische oliën (+ 21,5 %) en werken van plastics (+ 14,6 %).

Van het totaal bedrag der ingevoerde produkten kwam dit jaar 73,9 % uit de andere E.E.G.-landen. In 1971 was dit 73,0 %.

Zoals dit sinds verschillende jaren het geval is, nam de tewerkstelling in de scheikundige nijverheid opnieuw toe in 1972, wat het totaal aantal tewerkgestelden op 86 224 brengt, d.i. 3,9 % meer dan vorig jaar (1). Dit aantal is verdeeld over 50 435 arbeiders en 35 789 bedienden. De belangrijkste takken zijn o.m. de geneesmiddelenindustrie met 12 528 personen of 862 meer dan in 1971; de plasticverwerking met 9 732 eenheden of 944 meer dan verleden jaar; fotografische produkten 8 709 eenheden; rubber 8 146. Terwijl in de geneesmiddelenindustrie het aantal bedienden veel hoger ligt dan het aantal arbeiders (respectievelijk 7 607 en 4 921) doet zich in de meeste andere sectoren het tegenovergestelde voor.

★

★ ★

(1) Bron : Federatie der Chemische Nijverheid van België.

Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid

(duizenden tonnen)

TIJDVAK	Stikstofnijverheid		Zwavelzuur en oleum (c)	Ruwe teer	Rubber (d)
	Primaire stikstof (a)	Samengestelde meststoffen (b)			
1965 Maandgemiddelde	**33,2**	**59,7**	**124,0**	**23,5**	**4,5**
1966 Maandgemiddelde	**33,6**	**62,4**	**113,5**	**21,3**	**4,3**
1967 Maandgemiddelde	**34,3**	**81,5**	**123,7**	**21,2**	**4,2**
1968 Maandgemiddelde	**37,9**	**119,6**	**145,5**	**21,9**	**4,8**
1969 Maandgemiddelde	**49,5**	**130,9**	**153,1**	**20,5**	**5,5**
1970 Maandgemiddelde	**43,8**	**128,0**	**149,5**	**19,4**	**5,9**
1971 Maandgemiddelde	**46,0**	**136,7**	**161,0**	**20,1**	**6,9**
1972 Maandgemiddelde	**48,0**	**133,1**	**205,0**	**21,3**	**7,5**
1972 Januari	53,3	138,6	211,0	21,0	7,5
Februari	28,0	137,7	178,8	18,9	8,1
Maart	55,4	144,8	203,2	23,1	9,1
April	51,5	123,7	197,2	21,3	7,5
Mei	52,6	125,9	208,7	22,0	7,2
Juni	44,3	121,5	195,0	20,9	9,1
Juli	46,9	103,9	187,9	20,7	3,3
Augustus	48,1	143,4	212,7	19,2	5,7
September	43,6	151,6	220,8	20,5	8,6
Oktober	52,7	143,1	214,4	21,1	8,3
November	47,7	128,6	210,1	23,2	7,9
December	52,6	133,9	219,9	24,1	8,3

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.

(a) In 1.000 t N.
(b) In 1.000 t goederen.
(c) Teruggebracht op 100 % monogehydrateerd.
(d) Exclusief de produktie van schoenen, inclusief de produktie van fietsbanden.

Scheikundige nijverheid en rubbernijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1963 = 100)

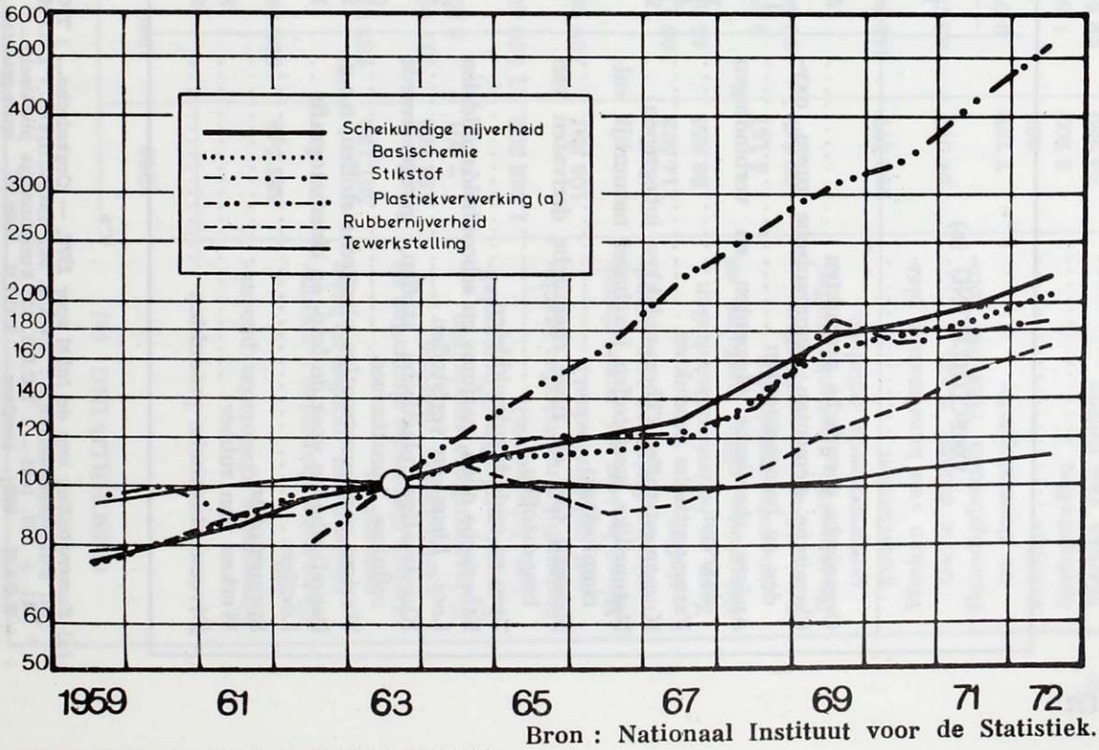

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn beschikbaar vanaf 1962.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Organische chemische produkten	5 964	6 968	7 965	10 182	12 054	5 246	8 064	10 068	14 161	16 715
Chemische elementen ; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	1 939	2 437	3 242	3 152	3 167	2 091	2 734	5 158	5 376	6 178
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	1 122	1 489	1 674	1 666	2 397	1 989	2 139	2 466	2 468	2 629
Farmaceutische produkten	4 612	5 878	6 901	7 358	8 544	2 315	3 272	4 140	5 138	6 598
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	2 596	2 396	2 297	2 379	2 465	7 984	7 873	7 770	7 811	8 340
Natuurlijke meststoffen (exclusief natuurlijk calciumfosfaat)	119	120	88	96	107	32	26	26	20	25
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	157	144	175	150	180	248	228	259	272	293
Zeep en onderhoudsmiddelen	859	1 058	1 192	1 684	1 698	1 280	1 545	1 591	1 999	1 691
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	954	1 078	1 208	1 459	1 772	384	566	672	908	1 234
Looi-, kleur- en verfstoffen	2 257	2 643	2 829	3 542	3 760	1 290	1 648	1 838	2 261	2 895
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	6 108	7 401	8 663	10 411	11 150	6 416	9 182	11 176	12 216	15 957
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	2 021	2 748	3 436	4 129	4 730	1 929	2 333	2 974	3 363	3 811
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	1 014	1 200	1 579	1 543	1 648	5 320	5 967	7 055	7 479	8 080
Lucifers	8	4	4	4	7	171	175	168	167	191
Springstoffen	158	186	232	204	160	237	294	271	383	412
Werken van rubber	3 148	4 211	4 779	6 108	5 966	2 554	3 124	3 356	4 184	4 998
Diverse chemische produkten	3 741	4 560	4 982	5 618	6 041	2 312	2 911	3 840	4 374	5 878

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — Organische... : T.C.I.H. 512; chemische elementen... : T.C.I.H. 513; andere... : T.C.I.H. 514 + 515; farmaceutische... : T.C.I.H. 54; kunstmeststoffen... : T.C.I.H. 56; natuurlijke... : T.C.I.H. 271.1 + 271.2 + 271.4; minerale teer... : T.C.I.H. 52; zeep... : T.C.I.H. 554; etherische oliën... : T.C.I.H. 551 + 553; looi-... : T.C.I.H. 53; kunstmatige plastische...: T.C.I.H. 581; werken van... : T.C.I.H. 893 + D.T. 4202.00 + 4202.15 + 4202.20; benodigdheden... : T.C.I.H. 862: lucifers : T.C.I.H. 899.32; springstoffen : T.C.I.H. 571; werken van rubber : T.C.I.H. 62 + 841.6; diverse... : T.C.I.H. 599. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Organische chemische produkten	527 548	666 384	796 346	1 166 615	1 512 442	469 978	826 129	1 024 375	1 466 693	1 716 456
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	501 134	783 717	1 034 494	956 686	866 848	568 939	773 478	908 798	1 258 850	1 510 328
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	158 688	217 929	274 937	226 572	280 011	526 471	549 426	631 633	635 104	658 812
Farmaceutische produkten	7 201	8 324	10 390	11 335	11 833	3 690	4 903	5 653	7 643	8 147
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	1 663 909	1 560 467	1 554 211	1 288 607	1 274 194	4 656 849	4 560 570	4 675 831	4 697 231	4 849 244
Natuurlijke meststoffen (exclusief calciumfosfaat)	105 391	109 980	93 382	90 751	94 931	13 057	8 755	9 539	8 363	10 103
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	114 078	105 111	125 064	95 110	97 097	116 830	118 685	151 573	161 551	170 969
Zeep en onderhoudsmiddelen	36 655	45 097	55 708	81 939	85 733	69 999	81 368	81 180	93 112	89 796
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	8 191	9 273	10 502	12 630	15 474	6 622	7 726	11 745	13 089	16 106
Looi-, kleur- en verfstoffen	52 642	60 460	60 979	71 138	75 748	43 067	51 422	55 972	63 644	79 291
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	292 577	346 604	407 545	501 848	561 154	231 482	376 974	461 031	531 526	780 458
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	24 071	33 740	56 775	52 840	62 721	27 538	34 484	42 023	48 295	56 110
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	7 722	9 077	10 376	9 072	8 738	23 301	25 789	31 864	32 190	35 956
Lucifers	325	67	83	49	148	5 075	5 045	4 787	4 302	5 477
Springstoffen	3 202	1 661	2 089	2 029	1 938	3 885	4 496	3 545	3 877	4 215
Werken van rubber	54 939	69 668	124 032	106 305	111 456	51 241	64 224	66 260	78 457	87 760
Diverse chemische produkten	246 480	273 650	276 738	369 509	368 051	131 720	234 822	544 742	685 459	1 055 445

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 132.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen

OMSCHRIJVING (a)	Waarde (miljoenen franken)					Gewicht (tonnen)				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Zout	437	476	576	715	609	1 139 712	1 165 223	1 414 228	1 594 934	1 469 531
Ruwe zwavel	657	595	432	523	683	288 424	303 507	333 590	429 433	609 770
Ongeroost ijzerkies	278	299	300	244	176	505 087	519 316	563 420	430 220	353 127
Ruw fosfaat	1 179	1 186	1 181	1 384	1 476	1 805 151	1 840 330	1 900 461	2 001 261	2 194 219
Ruwe rubber	1 257	1 550	1 526	1 577	1 695	78 420	89 691	93 347	99 598	113 742

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — Zout : T.C.I.H. 276.3; ruwe zwavel : T.C.I.H. 274.1; ongeroost ijzerkies : T.C.I.H. 274.2 + 281.4; ruw fosfaat : T.C.I.H. 271.3; ruwe rubber : TC.I.H. 23. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

§ 3. — TEXTIELNIJVERHEID

De gunstige ontwikkeling die in de textielnijverheid tijdens de tweede helft van 1971 werd waargenomen heeft zich in de eerste maanden van 1972 nog doorgezet. Het resultaat hiervan is dat de produktie tijdens het eerste semester van dit jaar nog met 4,5 % is gestegen t.o.v. dezelfde periode van 1971. Na deze periode veranderde de toestand echter want in de tweede helft van 1972 lag de produktie 3,2 % lager dan in het tweede semester van het voorgaande jaar. Het ganse jaar leverde aldus een minieme produktiestijging van 0,7 % op.

Voor deze evolutie kunnen verschillende redenen aangehaald worden; zo was de activiteit in de textielnijverheid aanzienlijk tijdens het tweede halfjaar van 1971, tegenover de meeste andere industrietakken die toen de invloed ondergingen van de ongunstige conjunctuur; de weersgesteldheid speelde een rol in het verloop van de activiteit; de invoer tegen abnormaal lage prijzen uit de landen van het Midden en Verre Oosten is een andere reden; verder hebben de wolprijzen een sterke verhoging gekend waardoor de produktie niet zo gunstig is verlopen. Deze prijsstijging bedroeg 5 % medio 1972 (t.o.v. het begin van dat jaar) en 200 % op het einde van het jaar.

De sterke verhoging van de wolprijzen zou te wijten zijn aan het feit dat Japan, om zijn textielindustrie te ontwikkelen, op de Australische markt ineens 60 % van de produktie voor zijn rekening nam om aan alle andere kopers slechts 40 % over te laten.

Bij de wolbereiding werd een daling van de activiteit vastgesteld van 8,6 % naar volume; het spinnen van kamwol daalde eveneens met 7 %, terwijl het spinnen van kaardwol steeg met 11,7 % en het weven van wol met 5,3 %. In de wolsector hebben de stijgende loonkosten een invloed op de produktie, evenals de kleinere vraag van de Oostbloklanden en het loonkonflikt tussen België en Frankrijk waardoor de invoer van goedkopere gewassen wol uit Frankrijk dit jaar met 57 % toenam.

Wat de tapijtproduktie betreft valt er op te merken dat er zeven maal meer synthetische tufted tapijten geproduceerd worden dan geweven tapijten. De hoge wolprijzen op het einde van 1972 hebben sommige fabrikanten ertoe aangezet tijdelijk de produktie van wollen tapijten op te geven ten voordele van synthetische. Nochtans blijft in 1972 de toeneming van de produktie van tapijten in kunstmatige en synthetische vezels ver beneden het peil van 1971.

De katoenproduktie is in 1972 nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. het jaar voordien. Terwijl in de katoenspinnerijen een lichte daling genoteerd werd, verhoogde de produktie in de weverijen naar volume met 2,9 %.

Volgens Febeltex werd 1972 een crisisjaar voor de kunstmatige en synthetische vezels in West-Europa. Oorzaak hiervan blijkt de gunstige evolu-

tie van de sector zelf te zijn, waardoor de produktiecapaciteiten te snel werden uitgebreid. In België hebben de meeste subsectoren nochtans hun bedrijvigheid kunnen verhogen.

Terwijl in 1971 de breigoednijverheid een produktiestijging kende van 6,6 % (indexcijfer N.I.S. 1963 = 100) werd het jaar daarop een daling waargenomen van 3,1 %. Deze afneming die vooral tot uiting kwam in de tweede helft van het jaar vindt haar oorzaak in de ongunstige weersomstandigheden (zowel de slechte zomer als de zachte winter), waardoor de seizoenverkopen van gebreide kledingartikelen volledig ontredderd werden.

De investeringen die tijdens het jaar 1971 sterk gedaald waren t.o.v. het jaar voordien (— 13,9 % volgens N.I.S.-gegevens) zouden volgens de enquêtes van de Nationale Bank in 1972 gemiddeld meer dan 20 % hoger liggen dan het jaar voordien. Onder invloed van de gunstige evolutie van de produktie in 1971 werden meer bedrijven aangezet tot investeren. De vermindering van de investeringen in 1971 lag vooral in de sectoren synthetische en kunstmatige vezels waar er 53,6 % minder geïnvesteerd werd dan in 1970, wassen en kammen van wol (— 29,8 %), breigoednijverheid (— 23,6 %). De investeringen in de spinnerijen daalden met 9,4 % en in de weverijen met 0,8 %.

De buitenlandse handel in textielprodukten kent een gunstige evolutie aangezien de export dit jaar 82,6 miljard frank bedraagt en de import 64,0 miljard. Dit brengt het overschot op 18,6 miljard.

In vergelijking met 1971 steeg de export naar waarde met 14,8 %. In dat jaar was de uitvoer 10,3 % hoger dan in 1970. Voor 1972 ligt de voornaamste stijging bij de textielstoffen (grondstoffen) aangezien hiervan 29,3 % meer uitgevoerd werden dan in 1971. Hierin kent de tak wol en haar van dieren een stijging van 62,7 %. Naar volume bedraagt de stijging nog 36,6 % waaruit de hoger gemelde prijsstijging van de wol blijkt. De export van synthetische en kunstmatige vezels stijgt naar waarde met 24,7 %.

Voor de uitvoer van textielwaren werd een vooruitgang t.o.v. 1971 waargenomen van 13,3 % naar waarde en 3,4 % naar volume. De export van garens verhoogde dit jaar naar waarde met 7,4 %, tegen slechts 3,6 % in 1971; die van weefsels van het standaardtype nam toe met 19,1 % in 1972.

Van de andere textielwaren is de export van confectiekleding en toebehoren samen met het breiwerk gestegen met 13,2 %. De tak der vloerbedekking en tapijten voerde voor 1,5 miljard frank meer uit dan in 1971 wat 13,6 % vertegenwoordigt. In 1971 lag de export van tapijten echter bijna 23 % hoger dan in 1970.

Volgens Febeltex zijn de leveringen van textielprodukten aan de E.E.G.-landen gestegen met 15 %. Hun aandeel in de totale export van textielprodukten steeg van 78,7 % in 1971 tot 79,0 % het jaar daarop.

De invoer van 64,0 miljard frank textielprodukten betekende een verhoging van 12,6 % t.o.v. 1971. Wat de textielstoffen betreft werd een stijging waargenomen van 21,4 % naar waarde voor de tak wol en haar van dieren, terwijl er naar volume nog een daling was van 1,4 %. De prijsstijging is hier eveneens oorzaak van. De aankoop van katoen is in 1972 gedaald met 7 % naar waarde.

Voor de textielwaren werd in 1971 veel meer ingevoerd t.o.v. 1970 met name + 24,9 %, dan in 1972 t.o.v. het jaar voordien (+ 13,0 %). De aankoop van garens bedroeg 12,6 miljard wat 7,1 % meer is dan in 1971, terwijl dat jaar de stijging 27 % bedroeg. De grootste stijging werd in 1972 waargenomen bij de aankoop van katoengarens (+ 21,3 %).

Bij de weefsels van het standaardtype verhoogde de invoer van katoenweefsels naar waarde met 20,0 % en de weefsels van synthetische vezels met 18,9 %. Naar volume zijn deze percentages respectievelijk + 12,6 % en + 21,1 %. Voor de andere textielwaren werd in totaal een toeneming van de aankoop uit het buitenland genoteerd van 16,6 % naar waarde en slechts 7,3 % naar volume. Hier werd naar waarde 34,1 % niet gebreide boven- en onderkleding meer ingevoerd dan tijdens het jaar 1971.

Terwijl in 1971 van de totale invoer van textielprodukten 76,1 % uit de andere E.E.G.-landen kwam, is dit percentage voor 1972 gedaald tot 75,1 %. Het aandeel van de invoer uit de Verenigde Staten verminderde van 4,3 % in 1971 tot 3,8 % het jaar daarop.

Volgens Febeltex werden er in de textielnijverheid in december 76 649 personen tewerkgesteld. Dit is 4 110 eenheden minder dan in december 1971. In december 1961 bedroeg het totaal aantal tewerkgesteld personeel nog 100 833 eenheden. De grootste daling werd in 1972 waargenomen in de spinnerijen en in de breigoednijverheid (respectievelijk — 2 318 en — 1 105 eenheden). In de weverijen verminderde de tewerkstelling licht op het einde van het jaar.

*
* *

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	20 072	20 488	21 236	21 561	17 688	14 986	15 066
Kammen van de wol (a)	36 516	33 048	39 027	41 933	36 840	31 711	27 638
Spinnerijen :							
Katoen	98 113	87 576	92 089	96 126	95 929	92 490	90 760
w.o. : fijn katoen en mixte garens	(70 048)	(61 355)	(64 202)	(65 942)	(65 175)	(60 857)	(58 285)
rayonnevezels	(18 233)	(16 829)	(19 560)	(20 829)	(21 086)	(22 758)	(23 944)
Kaardwol	22 207	18 484	21 551	23 840	24 108	27 287	
Kamwol	47 457	42 534	51 065	57 487	57 065	62 999	58 640
Vlas	14 588	12 929	12 858	12 534	11 819	11 455	10 338
Jute	85 739	82 593	84 596	83 631	76 983	69 557	64 068
Harde vezels	57 062	43 539	49 222	51 532	57 416	56 299	60 221
w.o. : enkel garens	(44 857)	(35 053)	(41 757)	(44 149)	(48 591)	(47 801)	(51 438)
touwwerk	(12 205)	(8 487)	(7 465)	(7 383)	(8 826)	(8 498)	(8 783)
Kunstmatige garens en vezels	39 867	39 373	43 511	40 604	39 443	39 748	42 093
w.o. : viscose garens	(11 664)	(11 190)	(9 466)	(7 710)	(5 686)	(4 246)	(4 673)
acetaatgarens	(5 580)	(6 959)	(7 666)	(7 787)	(7 935)	(9 043)	(9 138)
vezels	(22 623)	(21 224)	(26 379)	(25 108)	(25 821)	(26 459)	(28 282)
Weverijen :							
Katoen (b)	73 976	68 369	68 677	70 781	70 305	71 712	73 836
Vlas	8 756	7 291	8 245	8 687	7 804	6 523	7 562
Wol (b)	40 813	36 082	35 041	37 631	39 150	41 662	43 887
Rayonne en rayonnevezels (b)	21 105	20 939	23 166	26 179	26 086	29 442	32 923
Synthetische vezels (b)	10 150	14 262	25 791	36 557	41 972	57 934	67 048
Jute (b)	37 525	35 804	36 100	35 595	34 152	30 335	26 753
Tapijten :							
Katoen	7 424	6 975	7 467	7 037	5 437	5 711	4 776
Wol	26 774	24 741	23 924	26 345	28 198	30 552	32 544
Jute	8 959	8 585	7 403	6 702	6 577	4 916	5 727
Dekens (katoen en wol) (c)	5 184	5 335	5 635	6 234	5 745	5 436	5 345
Weefsels voor stoffering (c)	20 372	19 495	20 199	21 218	20 915	21 695	24 932
w.o. : katoen	(15 242)	(14 225)	(14 445)	(14 835)	(14 462)	(14 947)	(17 589)

(a) Nieuwe reeks : wol en haar, synthetische en kunstmatige vezels en wolkammeling inbegrepen.
(b) Tapijten en dekens inbegrepen.
(c) Vanaf 1966 zijn de dekens in rayonnevezels en synthetische vezels inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1963 = 100)

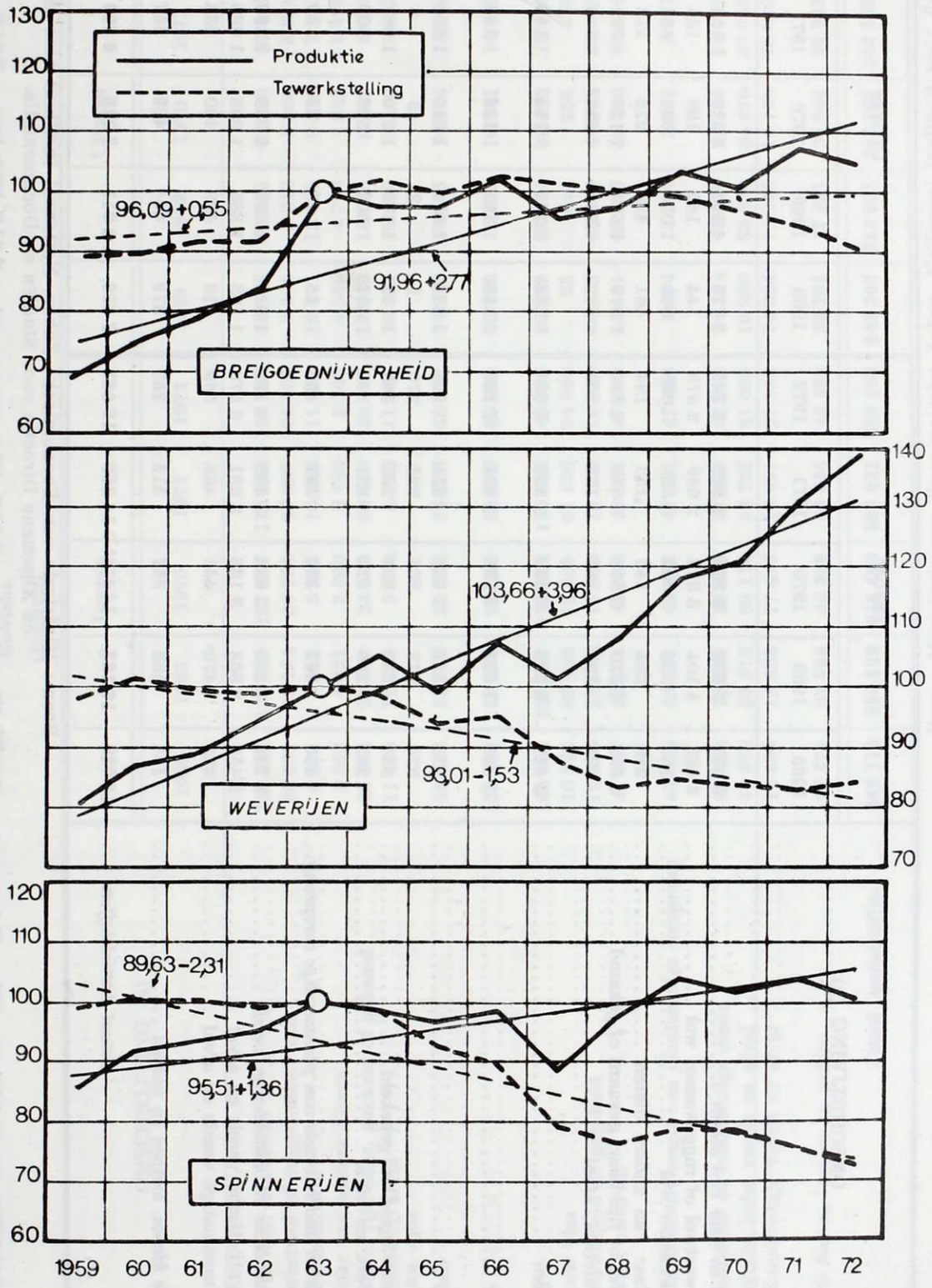

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Wol en haar van dieren	6 955	7 588	6 283	5 555	6 746	3 776	4 003	2 823	1 949	3 172
Zweetwol of ruggewassen wol	3 452	4 104	3 313	2 089	2 679	144	160	199	125	149
Gewassen wol	335	325	302	526	698	963	1 054	631	434	768
Haar van andere dieren	249	234	143	133	184	461	428	273	213	233
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	2 528	2 570	2 344	2 649	2 824	1 376	1 574	1 137	772	1 287
Rafelwol, afval	391	355	181	158	361	832	787	583	405	735
Katoen	2 427	2 293	2 200	2 239	2 084	148	149	154	147	156
Jute	1 385	1 087	1 172	1 071	1 120	190	165	136	130	133
Vlas	973	815	1 026	871	996	1 544	1 674	1 810	1 550	1 574
Ruw vlas	376	273	265	225	276	1	2	3	3	7
Gezwingeld en gehekeld	334	252	387	295	365	1 132	1 170	1 279	1 087	1 093
Werk en afval	263	290	374	351	355	411	502	528	460	474
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	360	357	380	387	420	15	24	29	29	49
Synthetische en kunstmatige vezels	2 778	3 838	3 624	3 819	4 167	1 598	2 352	2 368	2 168	2 705
Synthetische vezels en afval	2 453	3 368	3 183	3 331	3 578	1 185	1 859	1 888	1 630	2 183
Kunstmatige vezels en afval	325	470	441	488	589	413	493	480	538	522
Oude kleren, lompen en vodden	151	185	247	313	328	379	444	458	527	618
Totaal textielstoffen	15 029	16 163	14 932	14 255	15 861	7 650	8 811	7 778	6 500	8 407

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972.* — Wol en haar... : T.C.I.H. 262; zweetwol... : T.C.I.H. 262.1; gewassen wol... : T.C.I.H. 262.2; haar... : T.C.I.H. 262.3 + 262.51 + 262.59; wol of fijn... : T.C.I.H. 262.7 + 262.8; rafelwol... : T.C.I.H. 262.6 + 262.9; katoen : T.C.I.H. 263; jute : T.C.I.H. 264; vlas : T.C.I.H. 265.11 + 265.12 + 265.13; ruw vlas : T.C.I.H. 265.11; gezwingeld... : T.C.I.H. 265.12; werk... : T.C.I.H. 265.13; zijde en andere... : T.C.I.H. 261 + 2652 + 265.3 + 265.4 + 265.5 + 265.8; synthetische en kunstmatige vezels : T.C.I.H. 266; synthetische vezels... : T.C.I.H. 266.21 + 266.22 + 266.23 + 266.4 — D.T. 5603.30 — 5603.50 — 5603.70 — 5603.90; kunstmatige... : T.C.I.H. : 266.31 + 266.32 + 266.33 + D.T. 5603.30 + 5603.50 + 5603.70 + 5603.90; oude kleren... : T.C.I.H. 267. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Wol en haar van dieren	**135 872**	**138 789**	**127 677**	**114 574**	**112 964**	**48 665**	**50 568**	**41 220**	**33 312**	**45 508**
Zweetwol of ruggewassen wol	86 501	91 154	89 736	65 227	58 195	2 888	3 213	5 066	3 216	3 453
Gewassen wol	6 471	5 581	5 555	10 402	11 083	12 821	13 489	9 315	7 265	10 618
Haar van andere dieren	4 852	4 421	2 390	2 742	3 208	4 626	4 724	1 822	1 170	2 228
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	26 353	26 180	24 533	30 410	28 497	11 949	13 063	9 848	8 096	11 461
Rafelwol, afval	11 695	11 453	5 463	5 793	11 981	16 381	16 079	15 170	13 565	17 748
Katoen	**89 564**	**87 716**	**90 534**	**76 384**	**68 912**	**14 116**	**15 055**	**14 884**	**14 894**	**13 300**
Jute	**130 899**	**83 254**	**95 049**	**76 656**	**85 994**	**20 658**	**18 500**	**16 731**	**14 940**	**13 549**
Vlas	**169 988**	**138 837**	**138 123**	**118 675**	**148 686**	**90 239**	**92 464**	**92 499**	**75 897**	**78 516**
Ruw vlas	110 825	86 849	73 688	61 836	84 996	25	348	236	395	1 084
Gezwingeld en gehekeld	17 276	12 713	17 842	13 004	16 330	44 573	43 090	44 073	33 467	34 303
Werk en afval	41 887	39 275	46 593	43 835	47 360	45 641	49 026	48 190	42 034	43 129
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**43 463**	**42 701**	**45 132**	**47 832**	**47 473**	**1 654**	**2 324**	**2 362**	**2 477**	**4 716**
Synthetische en kunstmatige vezels	**52 454**	**75 165**	**75 529**	**87 416**	**102 638**	**34 274**	**48 829**	**49 166**	**52 705**	**67 974**
Synthetische vezels en afval	39 970	56 312	58 114	68 725	81 055	19 950	33 589	34 370	37 085	52 870
Kunstmatige vezels en afval	12 484	18 853	17 415	18 691	21 583	14 324	15 240	14 796	15 620	15 104
Oude kleren, lompen en vodden	**27 478**	**31 666**	**40 356**	**46 494**	**46 598**	**33 701**	**37 881**	**35 844**	**38 933**	**47 722**
Totaal textielstoffen	**649 718**	**598 128**	**612 400**	**568 031**	**613 265**	**243 307**	**265 621**	**252 706**	**233 158**	**271 285**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 140.

Buitenlandse handel in textielwaren

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Garens	**6 773**	**8 924**	**9 286**	**11 793**	**12 636**	**10 927**	**12 233**	**12 198**	**12 632**	**13 574**
— van wol en haar	773	890	962	1 138	1 388	4 404	4 851	4 502	4 298	4 457
— van katoen	1 053	1 286	1 374	1 877	2 277	859	906	962	1 043	1 290
— van vlas	132	172	194	134	164	225	284	310	345	334
— van zijde	41	42	37	37	29	26	23	22	21	15
— van jute	46	113	183	157	160	614	646	562	566	605
— van synthetische vezels	3 651	5 120	5 266	6 590	6 604	3 556	4 264	4 514	5 261	5 650
— van kunstmatige vezels	1 018	1 243	1 216	1 789	1 946	1 221	1 242	1 310	1 084	1 211
— van andere garens n. e. g.	59	58	54	71	68	22	17	16	14	12
Weefsels van het standaardtype	**5 976**	**7 136**	**7 531**	**9 236**	**10 376**	**11 468**	**13 890**	**14 237**	**15 682**	**18 688**
— van wol en haar	1 341	1 380	1 298	1 355	1 493	1 359	1 241	1 136	1 179	1 359
— van katoen	1 640	2 072	2 189	3 098	3 719	2 588	2 606	2 615	3 190	3 989
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(171)	(212)	(290)	(419)	(498)	(399)	(577)	(591)	(587)	(622)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(1 469)	(1 860)	(1 899)	(2 679)	(3 221)	(2 189)	(2 029)	(2 024)	(2 603)	(3 366)
— van vlas, hennep en ramee	33	53	48	59	65	592	652	587	517	636
— van zijde	120	123	104	119	114	5	17	11	9	10
— van jute	418	519	445	388	264	594	774	704	637	513
— van synthetische vezels	1 282	1 840	2 217	3 016	3 586	2 922	4 438	4 654	4 515	5 643
— van kunstmatige vezels	1 110	1 110	1 194	1 157	1 049	3 268	3 899	4 246	5 386	6 227
— andere weefsels n. e. g.	32	39	36	44	86	140	263	284	249	311
Andere textielwaren	**11 856**	**15 325**	**17 288**	**21 556**	**25 144**	**22 215**	**27 388**	**31 007**	**37 077**	**41 888**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	1 102	1 370	1 808	2 328	2 418	1 072	1 382	1 757	2 026	2 000
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	1 374	2 044	2 307	2 938	3 881	2 574	3 691	4 517	6 010	6 917
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	1 487	1 975	2 195	3 097	4 159	2 195	2 826	3 049	3 538	4 766

werk)	530	658	731	806	945	522	641	765	881	997
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	3 144	4 254	4 870	5 898	6 486	3 030	3 485	4 119	4 871	4 939
Hoedenvormen en hoofddeksels	130	121	136	147	174	146	164	178	172	157
Dekens	63	78	71	83	104	303	328	311	321	302
— van wol	(17)	(20)	(16)	(20)	(28)	(134)	(146)	(143)	(149)	(163)
— van katoen	(6)	(5)	(6)	(7)	(6)	(24)	(36)	(28)	(23)	(24)
— andere	(40)	(53)	(49)	(56)	(70)	(145)	(146)	(140)	(149)	(115)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	669	889	988	1 445	1 614	6 951	8 227	9 021	11 084	12 586
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(311)	(414)	(394)	(508)	(661)	(3 597)	(3 937)	(4 078)	(4 768)	(5 241)
tapijten in andere textielwaren	(26)	(23)	(15)	(24)	(24)	(942)	(890)	(782)	(773)	(781)
andere	(332)	(452)	(579)	(913)	(929)	(2 412)	(3 400)	(4 161)	(5 543)	(6 564)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	351	371	344	363	380	334	336	299	255	314
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	145	186	209	326	434	946	1 205	1 178	1 423	1 671
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	459	505	456	506	569	292	353	344	363	457
Touwwerk en bindgaren	75	88	105	108	106	546	572	574	711	766
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	200	222	313	313	412	505	523	537	518	593
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	327	347	404	475	509	366	451	518	423	456
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	974	1 225	1 296	1 516	1 344	857	1 330	1 904	2 511	2 627
Andere textielwaren	551	679	687	711	893	1 045	1 236	1 304	1 317	1 612
Totaal textielwaren	**24 605**	**31 385**	**34 104**	**42 585**	**48 156**	**44 610**	**53 511**	**57 442**	**65 391**	**74 150**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972* — **Garens : T.C.I.H.** 651 — 651.8; **garen van wol... : T.C.I.H.** 651.21 + 651.22 + 651.23 + 651.24 + 651.25; **van katoen :** T.C.I.H. 651.3 + 651.41 + 651.42; **van vlas : T.C.I.H.** 651.51 + 651.52 + 651.53; **van zijde : T.C.I.H.** 651.11 + 651.12 + 651.13 + 651.14 + 651.15; **van jute :** T.C.I.H. 651.92; **van synthetische... : T.C.I.H.** 651.61 + 651.62 + 651.63 + 651.64 + 651.65; **van kunstmatige... : T.C.I.H.** 651.71 + 651.72 + 651.73 + 651.74 + 651.75; **van andere garens : T.C.I.H.** 651.91 + 651.93 + 651.94; **weefsels van het standaardtype : T.C.I.H.** 652 + 653 — 653.7 — 653.8; **van wol : T.C.I.H.** 653.21 + 653.22; **van katoen :** T.C.I.H. 652; **ongebleekt... : T.C.I.H.** 652.11 + 652.12 + 652.13; **gebleekt... : T.C.I.H.** 652.21 + 652.22 + 652.23 + 652.29; **van vlas... : T.C.I.H.** 653.31 + 653.32; **van zijde : T.C.I.H.** 653.11 + 653.12 + 653.13; **van jute : T.C.I.H.** 653.4; **van synthetische vezels : T.C.I.H.** 653.51 + 653.52 + 653.53; **van kunstmatige vezels : T.C.I.H.** 653.61 + 653.62 + 653.63; **andere... : T.C.I.H.** 653.91 + 653.92 + 653.93 + 653.94 + 653.95 + 653.96; **niet elastisch... : T.C.I.H.** 653.7; **niet gebreide bovenkleding voor mannen... : T.C.I.H.** 841.11; **niet gebreide bovenkleding voor dames... : T.C.I.H.** 841.12; **niet gebreide onderkleding : T.C.T.H.** 841.13 + 841.14; **kledingtoebehoren : T.C.I.H.** 841.21 + 841 22 + 841.23 + 841.24 + 841.25 + 841.26 + 841.29; **kleding... : T.C.I.H.** 841.41 + 841.42 + 841.43 + 841.44 + 841.45; **hoedenvormen... : T.C.I.H.** 655.71 + 655.72 + 841.51 + 841.53 + 841.54 + 841.59; **dekens : T.C.I.H.** 656.6; **van wol : T.C.I.H.** 756.61; **van katoen : T.C.I.H.** 656.62; **andere : T.C.I.H.** 656.69; **vloerbedekking... · T.C.I.H.** 657.51 + 657.52 + 657.6 + 657.7 + 657.8; **tapijten van wol... : T.C.I.H.** 657.51 + **D.T.**5802.05 + 5802.08 + 5802.10· **tapijten in...; T.C.I.H.** 657.52 + **D.T.** 5802.20 + 5802.30 + 5802 40; **andere : T.C.I.H.** 657.6 + 657.7 + 657.8 — **D.T.** 5802.05 — 5802.08 — 5802.10 — 5802.20 — 5802.30 — 5802.40; **linoleum... :** T.C.I.H. 657.41 + 657.42; **tafel... : T.C.I.H.** 656.91; **tule, kant... : T.C.I.H.** 654; **touwwerk... : T.C.I.H.** 655.61 + 655.62 + 655.63; **zakken... : T.C.I.H.** 656.1 + 656.2; **watten.. : T.C.I.H.** 655.81 + 655.82 + 655.83 + 655.91 + 655.92; **weefsels... : T.C.I.H.** 655.41 + 655.42 + 655.43 + 655.44 + 655.45 + 655.46; **andere... : T.C.I.H.** 655.1 + 655.5 + 656.92 + **D.T.** 4202.75 + 4202.80 + 4202.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielwaren

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Garens	**74 607**	**98 797**	**108 579**	**139 575**	**157 162**	**109 338**	**114 855**	**112 540**	**121 044**	**125 998**
— van wol en haar	6 014	7 237	7 733	8 930	10 252	27 176	29 637	28 106	28 834	27 781
— van katoen	17 785	20 819	21 595	29 939	35 046	11 073	11 263	11 492	12 043	13 172
— van vlas	1 510	2 046	1 968	1 268	1 503	5 089	5 886	5 398	5 682	5 558
— van zijde	42	42	49	69	58	33	105	125	217	40
— van jute	1 384	3 514	6 478	5 468	5 899	26 125	24 272	20 030	20 386	19 839
— van synthetische vezels	28 391	41 882	48 632	63 418	72 722	25 507	30 403	33 026	42 055	46 714
— van kunstmatige vezels	17 229	21 155	20 008	28 193	29 836	13 367	12 598	13 830	11 429	12 650
— van andere garens n. e. g.	2 252	2 102	2 118	2 290	1 846	968	691	535	398	334
Weefsels van het standaardtype	**44 728**	**52 511**	**56 050**	**61 772**	**63 873**	**83 689**	**100 955**	**101 975**	**110 299**	**118 502**
— van wol en haar	5 016	4 785	4 613	5 003	5 554	4 505	3 875	3 647	4 399	4 359
— van katoen	11 225	13 707	14 416	19 438	22 881	20 717	21 557	20 773	23 206	25 420
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(2 309)	(2 476)	(3 127)	(4 478)	(5 142)	(4 656)	(6 723)	(6 582)	(6 100)	(5 898)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(8 916)	(11 231)	(11 289)	(14 960)	(17 739)	(16 061)	(14 834)	(14 191)	(17 106)	(19 522)
— van vlas, hennep en ramee	228	515	386	511	626	5 351	5 865	4 910	3 861	4 642
— van zijde	64	64	61	70	89	10	105	61	44	18
— van jute	15 877	17 493	16 000	13 578	9 404	16 242	18 941	17 090	15 618	11 976
— van synthetische vezels	5 255	8 351	11 488	15 538	18 823	11 679	20 781	23 929	24 919	30 433
— van kunstmatige vezels	6 939	7 453	8 904	7 464	6 204	24 597	28 655	30 401	37 286	40 511
— andere weefsels n. e. g.	124	143	184	170	202	588	1 176	1 159	966	1 142

Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	5 313	5 676	7 039	10 117	10 983	3 837	4 970	6 291	7 859	8 514
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	3 029	4 630	5 425	7 045	9 070	7 519	9 869	11 903	15 401	16 653
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	2 628	3 341	3 602	4 733	6 134	4 198	5 246	5 519	6 571	8 713
Niet-gebreide onderkleding	866	973	943	1 277	1 719	1 482	1 554	1 406	3 590	1 561
Kledingtoebehoren (excl. brei- of haakwerk)	893	1 113	1 324	1 460	1 590	1 179	1 361	1 620	1 551	1 484
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	6 036	7 761	8 650	10 653	12 085	5 797	6 618	7 716	9 266	9 110
Hoedenvormen en hoofddeksels	185	232	248	342	337	247	217	233	288	209
Dekens	515	656	562	631	725	2 727	2 652	2 715	2 497	2 245
— van wol	(120)	(155)	(100)	(172)	(174)	(580)	(629)	(620)	(700)	(835)
— van katoen	(50)	(42)	(52)	(59)	(47)	(617)	(566)	(643)	(474)	(449)
— andere	(345)	(459)	(410)	(400)	(504)	(1 530)	(1 457)	(1 452)	(1 323)	(961)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	7 498	9 630	10 949	13 294	13 939	64 264	75 809	84 421	106 069	131 059
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(1 317)	(1 831)	(1 545)	(1 954)	(2 387)	(23 380)	(25 413)	(26 437)	(29 823)	(31 438)
tapijten in andere textielwaren	(262)	(182)	(126)	(115)	(115)	(13 421)	(12 667)	(10 648)	(10 193)	(9 506)
andere	(5 919)	(7 617)	(9 278)	(11 225)	(11 437)	(27 463)	(37 729)	(47 336)	(66 053)	(90 115)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	14 041	15 923	14 745	16 417	16 044	21 635	21 823	15 951	11 888	13 973
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	561	717	812	1 372	1 725	5 796	7 136	6 980	8 120	8 554
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	926	983	981	1 405	1 751	1 059	1 267	1 409	1 495	1 846
Touwwerk en bindgaren	1 920	2 016	2 418	2 506	2 902	34 062	35 696	34 455	42 140	44 827
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	8 595	8 366	13 313	11 197	11 681	19 186	19 143	18 897	18 259	17 771
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	2 006	2 103	2 273	3 085	2 910	2 520	3 439	3 800	2 568	2 707
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	10 074	12 931	12 410	14 393	13 071	8 284	12 739	16 694	20 558	22 782
Andere textielwaren	5 684	7 501	7 761	8 008	9 243	19 951	23 152	24 302	27 100	29 084
Totaal textielwaren	**190 105**	**235 860**	**258 084**	**309 282**	**336 944**	**396 770**	**448 501**	**458 827**	**516 563**	**565 592**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 143.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Voorraden weefsels

Stand op 31 december

(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Katoen	14 673	15 526	13 461	10 970	12 577	12 508	13 321
Vlas	1 597	1 598	1 430	1 421	1 222	1 372	1 201
Wol	7 353	6 797	5 725	6 246	6 096	7 727	7 401
Rayonne en rayonne–vezels	4 982	3 059	3 160	3 493	3 281	3 203	4 032
Synthetische vezels ..	2 027	3 210	4 910	6 896	7 413	9 344	10 381
Jute	2 619	3 131	3 155	3 273	3 445	3 033	2 711
Tapijten van harde vezels	1 269	1 125	914	805	648	685	677

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van gebreide goederen

OMSCHRIJVING	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Gebreide stoffen (tonnen) :							
Ondergoed	6 194	5 623	5 996	5 982	4 892	5 223	4 858
Bovengoed en andere	4 099	4 569	5 325	6 669	8 135	8 418	8 598
Afgewerkte produkten :							
Ondergoed (1.000 doz.)	3 327	3 357	3 452	3 756	3 231	3 281	2 881
Dameskousen in synthetische garens (1.000 doz. par.)	3 085	3 097	2 942	1 618	1 297	892	533
Broekkousen (panty-kousen) (1000 doz. stuks)	..	..	..	1 484	2 149	2 504	2 275
Sokken, 3/4 kousen, sokjes (1.000 doz. paren)	2 029	2 239	2 340	2 323	2 354	2 401	2 306
Bovengoedprodukten (1.000 st.)	24 285	21 343	21 197	22 304	20 975	22 689	22 735

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 4. — VOEDINGSMIDDELENNIJVERHEID EN AANVERWANTE BEDRIJFSTAKKEN

In 1972 ontwikkelde de produktie in de voedingsmiddelen- en dranknijverheid zich verder in gunstige zin, niettegenstaande de geringe elasticiteit van de vraag naar deze goederen. Opvallend is ook de voortdurende en soms sterke vordering zowel van de invoer als van de uitvoer, als gevolg van de toenemende integratie van deze nijverheidstak in de Europese economische gemeenschap.

Het gemiddeld indexcijfer van de produktie in deze sector steeg van 141,8 in 1971 tot 148,3 (1963 = 100), d.i. met 4,6 %, niettegenstaande het cijfer voor 1971 al vrij hoog lag door de abnormaal grote suikerproduktie tijdens dat jaar. In 1972 is de stijging vooral te danken aan de produktietoeneming in de takken confituur, plantaardige en dierlijke oliën en margarine; het indexcijfer van de brouwerijen en dat van de alcoholproduktie vertonen een geringe stijging, terwijl er zich voor de meel- en suikerfabricage een daling voordeed.

Hoewel dit indexcijfer gesteund is op een beperkt aantal bedrijfstakken, met name die welke hierboven vermeld zijn, weerspiegelt het toch vrij goed de ontwikkeling in de gehele sector.

Met behulp van de produktie uitgedrukt in absolute cijfers bekomt men nochtans een duidelijker overzicht van de grotere activiteit in enkele belangrijke subsectoren maar ook van de stabilisatie of vermindering in sommige andere.

De meest opvallende produktieverhoging doet zich voor in de sectoren confituur en aanverwante produkten (+ 7,0 %), koekjes, beschuiten en peperkoek (+ 7,0 %), plantaardige en dierlijke oliën (+ 10,0 % voor de ruwe olie en + 6,8 % voor de geraffineerde olie), chocolade en produkten op basis van chocolade (+ 4,7 %) en alcohol (+ 3,6 %). Ook de produktie van geraffineerde suiker steeg met 5,8 %, maar die van ruwe suiker daalde met 9,3 % tot een meer normaal niveau, na de uitzonderlijke grote oogst van 1971. De produktie nam ook toe in de subsectoren azijn (+ 2,2 %), brouwerijen (+ 1,2 %) en suikergoed zonder chocolade (+ 0,9 %), terwijl ze nagenoeg op hetzelfde niveau bleef voor de koffie branderij (+ 0,5 %) en de groenten- en fruitconserven (+ 0,1 %). Ten slotte wordt een produktiedaling vastgesteld voor meel (— 2,4 %), deegwaren (— 2,8 %) en chicorei (— 4,3 %), die produkten waarvoor de vraag normaal daalt bij stijgende welvaart. Ook de produktie van lijnolie liep achteruit, nl. met 0,6 %, evenals die van veekoeken en schroot (— 2,2 %).

De melkleveringen aan de zuivelfabrieken namen in 1972 toe met 7,3 %. De levering van room verminderde met 3,1 %; deze vorm van levering neemt trouwens voortdurend af — met 54 % sedert 1965 — terwijl de melkleveringen in dezelfde periode met 28,5 % zijn gestegen. De verwerking tot

consumptiemelk (kwaliteits-, gewone en gedeeltelijk ontroomde melk) steeg met 2 % daar de verminderde produktie van gewone melk (— 2,0 %) meer dan gecompenseerd werd door die van gedeeltelijk ontroomde melk (+ 123 %). Ook de produktie van afgeroomde melk nam toe evenals die van de welvaartsprodukten zoals yoghurt (+ 26,8 %), dieet- en speciale produkten (+ 9,7 %), consumptie-ijs (+ 10,1%) en verse kaas (+ 7,5 %). De produktie van gewone harde kaas nam daarentegen af (— 7,3 %), terwijl het produktie-overschot aan melk verwerkt werd in de boter- en magere melkpoederfabricage die aangroeide respectievelijk met 15,9 % en 11,1 %. Daardoor trad het probleem van de voorraad, vooral die van boter, opnieuw sterk op de voorgrond. Dit probleem kan echter niet worden opgelost op nationaal vlak, daar het een specifiek E.E.G.-probleem is.

De uitvoer steeg naar hoeveelheid voor alle produkten, met percentages gaande van 128,6 % voor vruchten- en groentensappen, tot 1,9 % voor suikerwerk en -preparaten. Van enkele andere belangrijke exportprodukten groeide de uitvoer aan in verschillende verhoudingen : bier (+ 79,4 %), suiker (+ 71,7 %), margarine (+ 55,5 %), zuivelprodukten (+ 22,4 %), veevoeders (+ 14,4 %), chocolade (+ 14,2 %), groenten- en fruitconserven (+ 11,1 +), plantaardige oliën (+ 10,1 %), vleesconserven (+ 7,2 %), bereidingen van granen, meel en zetmeel (+ 4,3 %).

De invoer naar hoeveelheid daalde slechts voor de groentenconserven (— 5,0 %) en de suiker (— 25,6 %). De vermindering van de suikerinvoer evenals de verhoogde uitvoer, is nog gedeeltelijk het gevolg van de reeds vermelde abnormaal grote oogst van 1971, die pas in 1972 werd verwerkt. Alle andere takken vertonen een stijging, weliswaar meestal met minder hoge percentages dan bij de uitvoer. Zo nam de invoer van zuivelprodukten met 20,9 % toe, die van dierlijke vetten met 17,9 %, van veevoeders met 17,3 %, van bier met 14,1 %, van vruchten- en groentensappen met 11,1 %, van wijn met 10,4 %, van suikerwerk en -preparaten, en ook bereidingen van graan, meel en zetmeel met 7,3 %, margarine en andere spijsvetten met 7,0 %, cacao met 5,7 %, en de invoer van chocolade en chocoladebereidingen met 2,4 %.

Daar bij verschillende produkten de uitvoer sneller vorderde dan de invoer, nam het uitvoersaldo toe, of daalde het invoersaldo. Zo verhoogde het uitvoeroverschot van bier met 68,6 % tot 50 712 t, dat van groenten- en fruitconserven met 121 % tot 49 197 t, en dat van margarine en andere spijsvetten met 177 % tot 26 734 t, terwijl het invoersaldo van fruit- en groentensappen met 64,3 % daalde tot 6 347 t.

★

★ ★

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Meelproduktie	10^3 t	735,8	736,8	706,8	710,7	721,2	705,0	688,1
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen (a)	10^3 t	194,3	200,1	205,0	54,5	57,9	58,5	59,2
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15° C)	10^6 lit.	33,2	29,3	32,9	36,1	40,6	41,8	43,3
Suikerproduktie :								
a) in de fabrieken	10^3 t	391,7	539,1	544,6	636,2	558,0	798,3	628,8
b) na verwerking in de raffinaderijen	10^3 t	199,7	220,2	285,6	237,3	229,8	232,4	245,8
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3 t	127,9	129,3	130,9	131,7	135,7	141,9	150,3
Produktie van plantaardige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3 t	14,2	13,8	13,4	13,0	14,2	15,8	15,7
b) andere ruwe olie	10^3 t	93,0	102,4	115,0	95,4	71,8	77,9	85,7
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3 t	198,4	217,7	229,0	235,0	247,4	264,5	282,5
d) veekoeken en schroot	10^3 t	206,6	255,1	280,7	270,6	287,8	309,4	302,6
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3 t	32,8	33,6	37,1	40,3	45,7	47,4	50,7
Groentenconserven	10^3 t	94,9	117,0	100,3	138,0	159,0	144,4	144,5
Vleesconserven	10^3 t	13,9	15,7	14,0	16,6	19,2	18,3	18,6
Produktie van koekjes, beschuiten en peperkoek	10^3 t	80,8	81,2	81,1	88,6	100,0	106,0	113,4
Produktie van chocolade en andere produkten op basis van chocolade	10^3 t	73,8	76,8	74,5	75,4	76,2	83,2	87,1
Produktie van suikergoedprodukten, zonder chocolade	10^3 t	39,6	41,1	40,9	42,8	44,0	45,7	46,1
Produktie van deegwaren	10^3 t	19,7	18,2	15,2	16,8	17,5	18,1	17,6
Produktie van cichorei	10^3 t	13,4	13,4	12,6	12,2	11,8	11,5	11,0
Produktie van gebrande koffie	10^3 t	38,6	39,2	40,4	41,3	39,4	40,6	40,8
Azijnproduktie (teruggebracht op 8°)	10^6 lit.	13,1	13,7	13,7	13,0	13,0	13,4	13,7

(a) Vanaf 1969 hebben de gegevens betrekking op het totaal aantal aangegeven hectolitergraden (in 10^6 hl.).

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid (a)	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	2 198 759	2 402 602	2 581 828	2 475 411	2 355 461	2 338 730	2 509 911
Room	ton	35 021	28 040	25 571	24 895	23 535	21 150	20 504
Bereiding voor de consumptie :								
Melk :								
a) Melkerijmelk met controlemerk (b)	10^3 lit.	31 034	32 386	34 549	36 162	37 738	39 544	39 676
b) Gewone melk	10^3 lit.	465 277	476 612	478 083	477 369	472 912	457 240	448 253
c) Gedeeltelijk afgeroomde melk	10^3 lit.	..	..	..	..	..	15 401	34 344
d) Afgeroomde melk	10^3 lit.	16 050	17 109	18 563	20 736	24 464	27 656	34 995
e) Karnemelk	10^3 lit.	28 383	28 490	30 046	30 988	31 108	31 424	29 552
Room	10^3 lit.	5 687	5 871	6 610	7 073	7 799	8 424	8 689
Fabricage :								
Boter	ton	60 259	64 320	76 221	73 478	67 535	62 299	72 213
Kaas :								
a) Verse	ton	9 977	10 855	11 811	13 606	15 899	16 721	17 982
b) Andere (c)	ton	27 917	27 078	20 239	19 758	21 898	22 904	21 229
Melkpoeder	ton	104 760	120 401	140 830	131 513	120 133	126 325	140 355
Ingedikte melk - verdampt (niet gesuikerd)	ton	31 992	43 022	33 726	16 401	16 024	..	..
Consumptie-ijs	10^3 lit.	22 956	27 544	26 383	32 987	37 880	44 296	48 762
w.o. : Roomijs	10^3 lit.	11 634	14 011	14 500	16 861	20 504	23 318	24 495
Yoghurt	10^3 lit.	16 436	18 145	19 936	23 363	27 374	31 020	39 344
Diëet- en speciale produkten	10^3 lit.	9 913	10 271	11 994	12 886	14 251	16 042	17 591

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.

(b) Melk met 32 g/l vetstofgehalte.

(c) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Alcoholvrije dranken	470	496	573	855	941	172	215	287	349	527
w. o. : vruchten- en groentensappen	(213)	(249)	(319)	(452)	(503)	(49)	(50)	(76)	(122)	(293)
Alcoholhoudende dranken	2 942	3 127	3 707	4 569	5 829	940	1 046	1 047	1 037	1 367
w. o. : bier	(477)	(454)	(502)	(554)	(665)	(706)	(771)	(783)	(764)	(959)
wijn	(1 850)	(2 010)	(2 286)	(2 875)	(3 806)	(205)	(228)	(208)	(208)	(300)
Vleesbereidingen en vleesconserven	344	484	574	734	751	1 279	1 788	2 486	2 626	3 026
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	1 127	1 275	1 233	1 589	1 576	21	30	27	41	80
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	1 595	1 784	1 853	2 542	2 798	1 290	1 688	1 830	2 232	2 546
Suiker en honig	487	387	418	528	434	1 056	1 678	2 349	2 706	4 788
Suikerwerk en -preparaten	361	415	456	577	650	436	521	585	654	679
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	1 089	1 629	1 449	1 343	1 226	17	85	40	30	28
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	649	734	816	1 067	1 028	1 206	1 400	1 459	1 517	1 702
Margarine en andere spijsvetten	326	530	461	335	285	289	563	604	498	640
Veevoeder	4 502	5 383	6 850	7 364	8 095	1 405	1 686	2 110	2 256	2 408
Zuivelprodukten	4 093	4 098	6 065	6 959	6 953	2 852	2 925	3 095	5 092	5 625
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	1 173	1 454	1 454	1 850	2 111	2 392	2 688	3 179	4 157	4 700
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	386	567	840	851	794	169	272	397	335	347
Oliën van plantaardige oorsprong	1 351	1 639	2 615	3 113	2 844	667	761	1 017	1 573	1 562
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	1 333	1 606	1 711	2 121	2 249	769	906	1 035	1 266	1 446

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972* — Alcoholvrije dranken : T.C.I.H. 053.5 + 111; vruchten... : T.C.I.H. 053.5; alcoholhoudende... : T.C.I.H. 112; bier : T.C.I.H. 112.3; wijn : T.C.I.H. 112.11 + 112.12 + 112.13; vleesbereidingen... : T.C.I.H. 013; bereidingen en conserven... : T.C.I.H. 032; bereidingen en conserven van fruit... : T.C.I.H. 053 — 053.5 + 055; suiker en honig : T.C.I.H. 061; suikerwerk... : T.C.I.H. 062; cacao... : T.C.I.H. 072; chocolade : T.C.I.H. 073; margarine... : T.C.I.H. 091; veevoeder : T.C.I.H. 08 — 081.11 — 081.12 — 081.19; zuivelprodukten : T.C.I.H 02 — 025; bereidingen van granen... : T.C.I.H 046 + 047 + 048; oliën en vetten... : T.C.I.H. 411 — 411.31; oliën van... : T.C.I.H. 42; koffie-extracten... : T.C.I.H. 071.3 + 099. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Alcoholvrije dranken	81 038	96 517	122 052	2 483 823	800 867	18 755	23 516	32 086	44 802	56 296
w. o. : vruchten- en groentensappen	(13 825)	(15 879)	(34 905)	(25 674)	(28 519)	(2 013)	(1 728)	(2 770)	(7 847)	(22 172)
Alcoholhoudende dranken	191 190	198 985	223 959	230 238	257 013	94 439	108 177	108 722	116 942	153 166
w. o. : bier	(70 945)	(67 331)	(74 116)	(77 807)	(88 811)	(86 715)	(93 163)	(97 676)	(107 879)	(139 523)
wijn	(107 024)	(117 689)	(131 894)	(131 706)	(145 355)	(6 490)	(13 346)	(9 294)	(6 754)	(9 130)
Vleesbereidingen en vleesconserven	7 791	10 501	12 599	14 752	14 767	19 632	25 984	34 497	38 767	41 568
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	22 384	23 364	20 438	23 803	24 629	332	423	399	467	1 187
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	87 730	93 567	91 039	152 180	144 532	104 595	142 758	146 225	174 412	193 729
Suiker en honig	165 572	145 589	169 420	212 783	158 114	219 639	229 126	307 172	295 233	506 791
Suikerwerk en -preparaten	11 023	12 136	13 066	15 736	16 885	13 801	16 374	18 661	19 610	19 984
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	25 182	26 578	28 482	31 738	33 548	704	1 671	773	651	904
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	15 144	16 406	16 805	21 055	21 567	29 286	28 923	30 805	36 775	41 989
Margarine en andere spijsvetten	34 560	49 832	32 162	24 184	25 868	35 403	63 671	43 487	33 828	52 602
Veevoeder	1 157 913	1 383 361	1 573 706	1 611 611	1 890 832	256 114	309 871	378 457	420 464	481 011
Zuivelprodukten	119 652	101 835	153 759	170 213	205 697	180 927	153 412	160 279	163 881	200 648
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	67 279	100 404	99 676	135 124	144 938	226 088	280 669	325 576	387 081	403 666
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	62 105	75 767	84 831	83 219	98 097	22 458	33 203	37 722	29 623	31 525
Oliën van plantaardige oorsprong	105 855	132 662	174 253	181 486	188 341	55 504	58 340	66 222	83 526	91 975
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	52 942	64 564	76 162	88 059	88 442	34 891	42 311	44 257	43 725	55 650

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 151.

§ 5. — BOUWBEDRIJF, BOUWSTOFFENNIJVERHEID EN AANVERWANTE SECTOREN

1. — *Bouwbedrijf.*

In 1972 bleef de activiteit van de bouwnijverheid globaal onder die van het voorgaande jaar. Het bruto-indexcijfer van de produktie bleef met 139,1 punten 1,8 % achter op dat van 1971. Vooral in het tweede halfjaar verslapte de bedrijvigheid o.m. door de verminderde activiteit in de sector van de openbare werken naar het eind van het jaar. De woningbouw daarentegen kende een sterke opleving, vooral naar het eind van het jaar toe, mede onder invloed van krachtige inspanningen op het gebied van de sociale woningbouw.

De werkgelegenheid daalde sneller dan de produktie, te weten met 4,3 % en bereikte 140 027 eenheden, tegen 146 278 in 1971. Slechts het aantal arbeidsplaatsen voor arbeiders verminderde, nl. met 5,2 % tot 124 671 eenheden; dat van de bedienden daarentegen verhoogde met 3,7 % tot 15 356. De achteruitgang van de werkgelegenheid greep vooral plaats tegen het eind van het jaar onder invloed van de verminderde openbare werken. Deze gegeven zijn afgomstig van een nieuwe statistische reeks, die in 1970 is begonnen met een groter aantal aangevers dan vroeger. Deze statistiek is dus niet vergelijkbaar met de vroegere reeks, die na 1971 niet werd verder gezet.

Het aantal begonnen woningen steeg in 1972 naar raming met 24 % tot 51 800 eenheden. Hiervan werden er 34 200, dit is 66 % gebouwd in Vlaanderen, 14 500 of 28 % in Wallonië en 3 100 of 6 % in Brussel.

Vooral voor Wallonië is de ontwikkeling zeer gunstig, want daar verhoogde het aantal begonnen woningen met ongeveer 63 % in vergelijking met 1972. Ook in Vlaanderen werd een toeneming met 16 % vastgesteld, maar in Brussel nam de nieuwbouw van woningen af met 14 %.

Ook de constructie van niet-woongebouwen vorderde in 1972 eveneens naar raming met 13 à 14 % tot 6 400 eenheden, waar in 1971 een vermindering met 8,6 % werd vastgesteld. De geografische verdeling ervan was als volgt : in Vlaanderen 4 030 (63 % van het totaal), in Wallonië 2 240 of 35 % en in Brussel 130 of 2 %. De grootste toeneming werd echter in Wallonië vastgesteld, met name 28 %; in Brussel bedroeg ze 15 % en in Vlaanderen ongeveer 7 %.

Het volume van de werken in de burgerlijke bouwkunde dat in de eerste helft van het jaar boven dat van 1971 lag, als gevolg van de relancemaatregelen van de Regering, verminderde enigszins op het eind van het jaar, door het ten einde lopen van belangrijke programma's, vooral op het gebied van de autowegenbouw.

De activiteit in de bouwnijverheid werd sterk gestimuleerd door de inspanningen die in 1972 geleverd werden in de sociale woningbouw.

Door het koninklijk besluit van 17 april 1972 werden de premies voor het bouwen en aankopen van bescheiden woningen tot 31 december 1972 verhoogd met een conjuncturele toeslag van 40 000 F + 20 % per kind ten laste. Dit heeft tot gevolg gehad dat het aantal aanvragers in 1972 meer dan 40 000 bedroeg, wat bijna driemaal zoveel is als het voorgaande jaar. De meeste daarvan werden in december ingediend, en zullen pas in 1973 behandeld worden, maar ook in 1972 had de maatregel al effect. Het aantal toegezegde bouwpremies steeg met 25 % tot 18 146 en het aantal aankooppremies met 28,8 % tot 4 202. Van de bouwpremies ging 75,9 % of 13 768 naar het Vlaamse gewest, 22,6 % of 4 098 naar het Waalse, en 1,7 % naar het Brusselse gewest. Ook de aankooppremies waren ongeveer in dezelfde verhoudingen verdeeld, met name respectievelijk 72,3 %, 27,5 % en 0.2 %.

De activiteit van de Nationale Landmaatschappij (N.L.M.) en de Nationale Maatschappij voor Huisvesting (N.M.H.), namen in 1972 eveneens sterk toe. De N.L.M. financierde 3 739 woningen die niet bestemd zijn voor huisvesting van landbouwers voor een totale waarde van 2 351 miljoen frank. Dit betekent een verhoging van 32,7 % voor het bouwvolume en van 31,9 % voor het geïnvesteerde kapitaal. De N.M.H. van haar kant bouwde 12 926 nieuwe woningen of 33,9 % meer dan in 1971, en heeft daarvoor 8 317,8 miljoen frank uitgegeven, wat een stijging van 12,6 % betekent.

Beide maatschappijen slaagden erin het bouwvolume sterker te vergroten dan de bestede middelen, niettegenstaande de snel stijgende bouwkosten, dit door toepassing van kostenbesparende technieken, o.a. prefabricage. Voor de N.M.H. heeft ook een rol gespeeld dat in verhouding meer appartementsgebouwen opgericht werden dan eengezinswoningen. In 1971 maakten de appartementen 46,1 % uit van het totaal; in 1972 bereikte dit verhoudingscijfer 53,9.

2. — *Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren.*

De cementproduktie overschreed 7 miljoen ton in 1972, en steeg met 2,3 % t.o.v. 1971. Deze produktieverhoging was mogelijk door de zeer grote vraag op de binnenlandse markt, als gevolg van de sterke activiteit in de bouwnijverheid. Ook de relatief weinig belangrijke invoer van cement vorderde met 17,3 %, terwijl de uitvoer daalde met 6,4 %. Deze vermindering deed zich voor op al onze traditionele markten : zowel in Nederland en West-Duitsland als overzee. De werkgelegenheid lag in deze bedrijfstak iets hoger dan het voorgaande jaar (+ 3,7 %). Vooral de tewerkstelling van de bedienden steeg vrij sterk, nl. met 5,2 % terwijl die van de arbeiders toenam met 3,2 %.

In de kleinijverheid, die sinds jaren kampt met structurele problemen, kon einde 1972 een verbetering van de toestand worden vastgesteld, zon-

der twijfel onder invloed van de stedke activiteit in de bouw van eengezinswoningen. Wel daalde de produktie van gewone volle baksteen over het gehele jaar nog met 17,8 %, maar deze daling is het gevolg van de zeer lage produktie tijdens de eerste maanden van het jaar die zelf grotendeels te wijten was aan het interen der voorraden. De produktie van holle baksteen voor gewelven, die sinds jaren een dalende lijn vertoont, nam opnieuw toe, te weten met 1,2 % ten opzichte van 1971. Het betreft hier twee produkten die onder sterke druk staan van substitutiematerialen. De produktie van gevelsteen en holle steen voor metselwerk, die de sterke takken uitmaken van de kleinijverheid, steeg in 1972 respectievelijk met 7,8 % en 7,3 %. Voor alle takken van deze nijverheid geldt tevens dat de voorraden in 1972 sterk zijn afgenomen.

De in de verhouding tot de totale produktie niet erg belangrijke uitvoer van baksteen vorderde in 1972 met 81,8 % tot 160 480 t, en de invoer met 14,0 % tot 135 547 t.

De situatie ontwikkelde zich minder gunstig in de takken van de keramische nijverheid die evenals de kleinijverheid structurele problemen hebben. Zo is de produktie van dakpannen verder afgenomen met 12,3 %, vooral als gevolg van de voortschrijdende substitutie, terwijl de fabricage van bekledings- en bevloeringstegels, die nog altijd onder sterke druk staat van de buitenlandse konkurrentie, verder verminderde met 7,3 %. In de sector der fabriekstegels werd eveneens een achteruitgang van 3,7 % vastgesteld, alsook in twee sectoren die geen bouwmaterialen leveren, met name vaatwerk en porcelein (— 11,9 %) en slijpstenen (— 14,7 %). In alle andere takken van de keramische nijverheid werd echter een produktieverhoging vastgesteld, die in de meeste gevallen zelfs vrij aanzienlijk was : klei met 44,4 %, vuursteen met 18,9 %, kwarts en kwartsiet met 18,3 %, potten met 12,7 %, bouwkeramiek met 3,3 % en kiezelaluin- en kiezelachtige produkten met 1,2 %.

De uitvoer van dakpannen en bouwkeramiek, die naar hoeveelheid slechts een zeer klein deel uitmaakt van de totale produktie, steeg met 5,8 % tot 3 861 t en de invoer met 39,4 % tot 17 043 t. De invoer van geglazuurde en verglaasde vloer- en bekledingstegels groeide met 23,4 % tot 77 807 t aan, de uitvoer met 5,8 % tot 8 504 t. De situatie is veel gunstiger voor de niet geglazuurde noch verglaasde tegels, waar de invoer daalde met 11,4 % tot 22 207 t, terwijl de uitvoer met 12,3 % tot 28 783 t toenam.

In de sector van de steengroeven steeg de produktie van grint met 37,9 % tot 6 394 000 t, en de zandproduktie met 12,7 % tot 16 358 000 t. Hiervan was 10 323 000 t bestemd voor het bouwbedrijf, wat een produktieverhoging van 15,9 % betekende t.o.v. 1971. De produktie van porfiersteenslag daarentegen verminderde met 1,9 % tot 8 035 000 t. Ook de produktie van hardsteen verminderde met 9,9 % tot 298 253 m³, en die van leien voor dakbedekking met 12,4 % tot 2 788 t, terwijl de kleine marmerindustrie haar produktie met 68,4 % verhoogde tot 4 310 m³. De werkgelegenheid in deze

sector daalde met 3,7 %, daar de produktie vooral toenam in de meest gemechanizeerde en eerder afnam in de meer arbeidsintensieve takken.

In de kalknijverheid steeg de produktie van kalk met 8,3 %, van plaaster met 10,0 % en van ruw dolomiet met 13,4 %; die van witgegloeid dolomiet stabiliseerde zich ongeveer op het niveau van het voorgaande jaar (— 0,6 %). De extractie van kalksteen kon zich niet handhaven op het zeer hoge niveau van 1971 en daalde met 2,5 %; hetzelfde doet zich voor in de sector der pleisterkalkagglomeraten, waar de daling 1,9 % bedroeg. Ook de produktie van natuurlijk calciumcarbonaat, die sinds jaren een dalende tendens vertoont, verminderde verder met 5,2 %. De werkgelegenheid in deze bedrijfstak steeg globaal met 3,7 % en respectievelijk met 3,2 % en 5,2 % voor de arbeiders en de bedienden.

Wat de buitenlandse handel in produkten van de groeven betreft, namen alle takken deel aan de vordering zowel van de in- als van de uitvoer; de stijgingspercentages liggen rond 10 %.

Het produktie-indexcijfer van de glasnijverheid (1963 = 100) steeg in 1972 met 3,8 % tot 150,9. De ontwikkeling was het sterkst in de vlakglasnijverheid waar het indexcijfer, na de kleine achteruitgang van 1971 toenam met 4,9 % tot 115,8. In de holglasnijverheid bedroeg de stijging slechts 1,5 % en bereikte het indexcijfer 244,9.

De uitvoer van vlakglas naar hoeveelheid steeg in 1972 met 18 %, zodat de achteruitgang van 1971 weer werd ingehaald, en het recordcijfer van 1970 nog werd overtroffen. De grootste stijging deed zich voor bij bewerkt en speciaal glas (+ 22,1 %), maar ook de uitvoer van onbewerkt venster- en spiegelglas groeide sterk aan, respectievelijk met 17,3 % en 19,3 %. De uitvoer van holglas, daarentegen, liep terug met 9,2 %, terwijl de invoer ervan toenam met 14,0 %. De invoer van vlakglas, die amper 1/5e vertegenwoordigt van de uitvoer, steeg slechts met 6,5 %.

★

★ ★

Cementproduktie

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie
1961	4 753,9
1962	4 788,2
1963	4 709,4
1964	5 846,1
1965	5 904,9
1966	5 794,4
1967	5 820,3
1968	5 740,3
1969	6 269,4
1970	6 729,5
1971	6 931,2
1972	7 093,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen

Produktie en tewerkstelling

(1963 = 100)

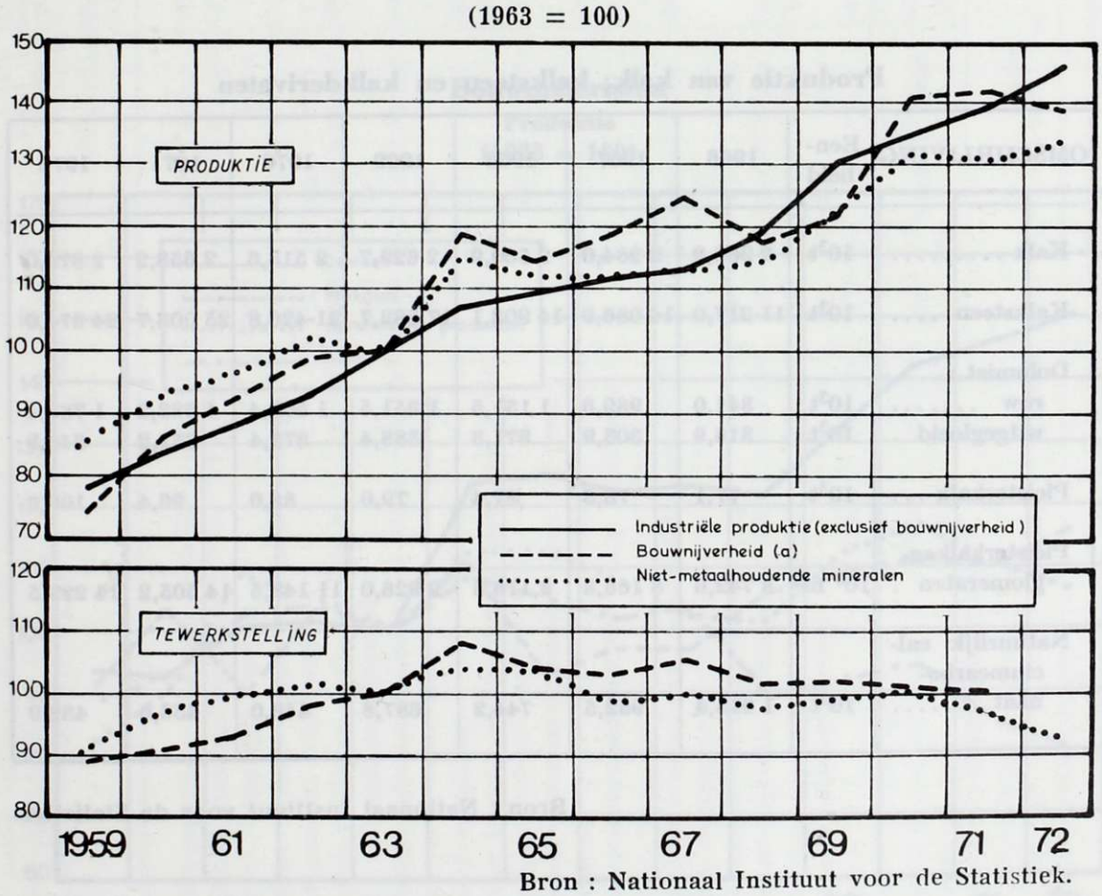

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voor de werken van burgerlijke bouwkunde, wegenbouw en gebouwen (ruwbouw) gaat het over de ondernemingen welke 20 of meer werklieden tewerkstellen. Voor de voltoolingswerken betreft het ondernemingen die 10 of meer werklieden tewerkstellen.
Het indexcijfer van de tewerkstelling in de bouwnijverheid (1963 = 100) wordt niet meer opgemaakt na 1971. Het nieuwe indexcijfer (1970 = 100) is niet vergelijkbaar met het oude.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Gewone baksteen van alle formaat	10^6st.	1 655,6	1 622,8	1 367,4	1 298,7	1 228,3	1 052,7	872,9
Gevelsteen	10^6st.	281,3	287,1	245,9	284,7	309,1	321,2	346,4
Draineerbuizen	10^3t	49,5	39,4	38,0	33,1	35,1	35,6	35,1
Kabeldeksels	10^3t							
Holle gewelfstenen ..	10^3t	171,3	167,2	134,0	132,3	134,3	110,4	111,7
Andere holle stenen .	10^3t	828,9	961,2	844,8	990,5	1 154,3	1 057,4	1 134,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Kalk	10^3t	2 233,9	2 284,0	2 500,9	2 629,7	2 518,6	2 653,2	2 874,0
Kalksteen	10^3t	11 217,0	14 086,9	14 903,1	17 882,7	21 426,8	25 003,7	24 374,9
Dolomiet :								
ruw	10^3t	841,0	989,6	1 151,5	1 351,5	1 503,4	1 583,2	1 788,4
witgegloeid .	10^3t	318,9	303,9	371,3	388,4	372,4	351,2	348,9
Pleisterkalk ...	10^3t	77,1	73,3	81,4	79,0	88,0	96,4	106,0
Pleisterkalkagglomeraten .	10^3 m^2	8 742,6	8 166,3	9 116,3	9 928,0	11 148,5	14 505,2	14 229,5
Natuurlijk calciumcarbonaat	10^3t	1 015,4	952,5	744,2	687,8	446,0	456,6	432,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de keramieknijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1970	1971	1972
Plateel- en porceleinen vaatwerk, elektrotechnisch porcelein, kunstzandsteen en diverse	t	9 087	9 330	8 220
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen, bevloeringstegels in halve zandsteen	m²	2 357 127	1 367 045	1 267 177
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere	t	219 235	208 709	211 249
Fabriekstegels	t	4 771	4 250	4 092
Pannen en bijbehoren	t	72 475	64 843	56 868
Slijpstenen	t	1 634	1 628	1 388
Bouwkeramiek	t	28 972	29 703	30 603
Potten	t	24 017	25 209	28 407
Klei	t	197 540	205 114	296 145
Kwarts en kwartsiet	t	332 677	427 638	506 035
Vuursteen (gestampt en straatsteen)	t	4 284	8 663	10 302

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwmaterialen

Produktie

(1963 = 100)

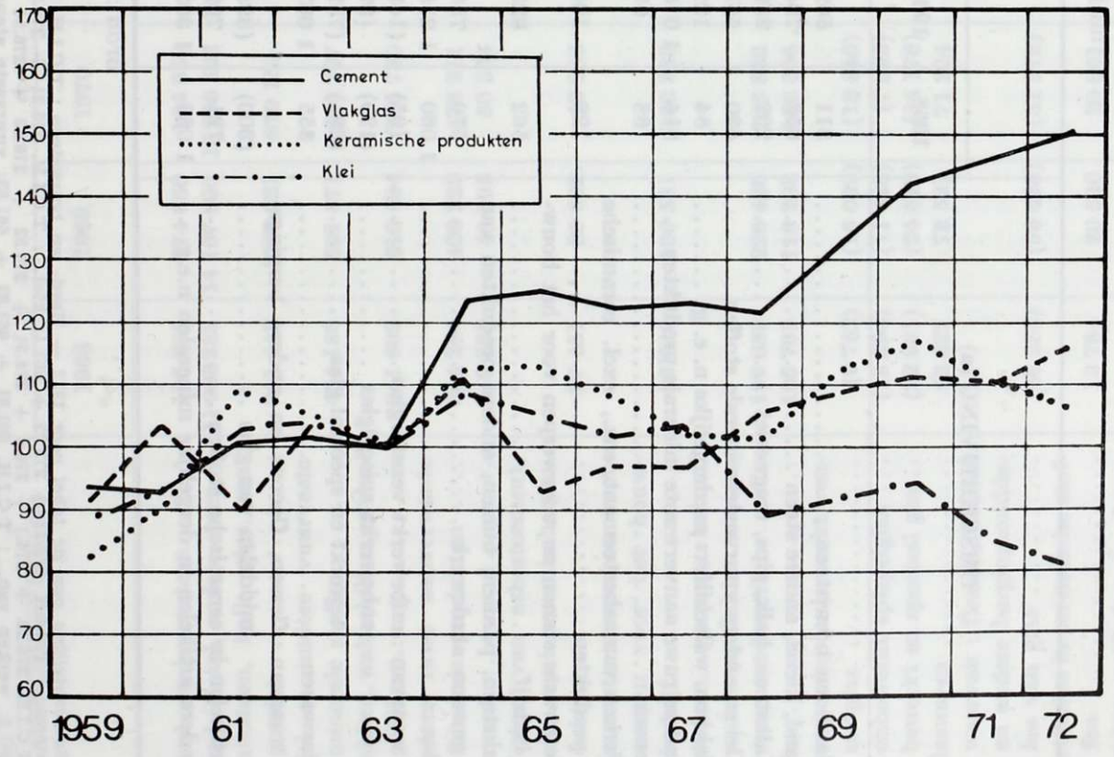

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Hard- en bouwsteen	511	562	574	597	655	422	396	409	389	417
Zand, kiezel, andere steen	658	734	801	1 035	1 184	995	1 176	1 302	1 245	1 423
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	202	259	299	345	378	353	379	441	497	539
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	430	551	695	668	727	245	261	330	368	436
Slakken, walschilfers en dergelijke n. e. g.	84	122	177	150	165	218	218	236	247	299
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	814	1 018	1 004	1 338	1 313	219	210	256	218	288
Cement	68	69	77	113	129	842	803	1 001	1 165	1 189
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	123	164	205	226	267	1 329	1 350	1 482	1 638	1 920
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	562	825	894	1 053	904	202	282	359	410	595
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	570	758	895	1 105	1 334	433	485	487	533	725
Glas	1 060	1 218	1 691	1 871	1 909	7 172	7 605	8 905	8 550	10 471
waarvan : onbewerkt vensterglas	(95)	(143)	(171)	(204)	(204)	(2 056)	(2 139)	(2 471)	(1 993)	(2 304)
onbewerkt spiegelglas	(129)	(97)	(85)	(70)	(96)	(1 282)	(1 324)	(1 665)	(1 641)	(1 986)
bewerkt en speciaal glas	(631)	(732)	(1088)	(1298)	(1280)	(3 620)	(3 906)	(4 478)	(4 638)	(5 923)
Glaswaren	855	1 067	1 288	1 436	1 737	1 851	2 315	2 704	2 848	2 798
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(300)	(395)	(389)	(467)	(580)	(1 100)	(1 156)	(1 385)	(1 413)	(1 387)
Artikelen in ceramische stoffen	721	799	836	1 069	1 188	346	411	482	584	687
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	1 086	1 302	1 539	1 828	2 135	1 041	1 402	1 877	2 145	2 451

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972* — Hard- en bouwsteen : T.C.I.H. 273.11 + 273.12 + 273.13 + 661.31 + 661.32 + 661.33; zand... : T.C.I.H 273.3 + 273.4; kalksteen... : T.C.I.H. 273.21 + 273.22 + 661.1; klei... : T.C.I.H. 276.21 + 276.22 + 276,23 + 276,24; slakken... : T.C.I.H. 276.62 + 276,68 + 276,69; andere ruwe... : T.C.I.H. 275.22 + 276.1 + 276.4 + 276.51 + 276.52 + 276.53 + 276.54 + 276.91 + 276.92 + 276.93 + 276.94 + 276.95 + 276.97 + 276.99, cement : T.C.I.H 661.2; werken van... : T.C.I.H. 661.81 + 661.82 + 661.83; vuurvaste stenen... : T.C.I.H. 662.31 + 662.32 + 662.33; baksteen... : T.C.I.H. 662.41 + 662.42 + 662.43 + 662.44 + 662.45; glas : T.C.I.H. 664; onbewerkt... : T.C.I.H. 664.3; onbewerkt spiegelglas : T.C.I.H. 664.4; bewerkt... : T.C.I.H. 664.5 + 664.6 + 664.7 + 664.8 + 664.91 + 664.92 + 664.93 + 664.94; glaswaren : T.C.I.H. 651.8 + 653.8 + 665; flessen... : T.C.I.H. 665.11 + 665.12; artikelen in... : T.C.I.H. 663.91 + 663.92 + 666 + 812.2; andere artikelen.. : T.C.I.H. 663 — 663.91 — 663.92. - Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Hard- en bouwsteen	166 395	174 850	184 959	170 512	236 048	1 521 304	1 403 927	1 551 191	1 275 243	975 933
Zand, kiezel, andere steen..	11 993 233	14 167 890	13 796 523	11 798 477	15 380 436	9 238 235	9 665 140	9 791 665	10136 650	10 557 736
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	641 442	787 321	879 154	875 878	874 249	1 306 365	1 227 842	1 263 395	1 214 472	1 239 239
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	454 180	521 371	580 707	519 518	568 558	793 724	882 009	953 928	988 328	1 335 931
Slakken, walsschilfers en dergelijke n. e. g.	341 609	313 684	256 780	339 356	255 323	2 562 175	2 585 318	2 909 190	2 721 379	3 231 808
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	354 264	428 228	478 311	513 558	584 085	300 260	265 569	1 790 857	401 203	1 652 999
Cement	49 829	48 395	50 564	84 105	98 614	1 370 783	1 400 010	1 625 556	1 694 406	1 586 499
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	27 451	35 692	43 288	43 413	54 199	220 424	229 047	247 199	263 011	286 102
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	96 646	130 581	133 333	144 246	122 587	52 850	75 432	89 988	91 645	120 513
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	182 089	223 426	226 862	227 061	262 221	111 917	138 948	145 384	160 375	255 837
Glas	105 705	118 203	136 866	142 343	151 596	486 881	510 344	640 635	584 193	689 209
waarvan : onbewerkt vensterglas	(9 762)	(16 069)	(18 846)	(19 515)	(20 978)	(221 251)	(233 069)	(273 026)	(212 568)	(249 273)
onbewerkt spiegelglas ...	(18 294)	(11 428)	(7 995)	(5 429)	(11 031)	(78 528)	(78 291)	(150 337)	(160 930)	(192 015)
bewerkt en speciaal glas..	(22 961)	(24 613)	(34 178)	(40 876)	(43 290)	(169 858)	(181 794)	(197 742)	(195 541)	(238 655)
Glaswaren	63 327	73 521	71 224	83 750	95 437	127 628	139 999	167 530	171 837	156 075
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(46 253)	(56 443)	(51 572)	(62 058)	(71 012)	(114 065)	(116 883)	(142 157)	(142 932)	(129 995)
Artikelen in ceramische stoffen	18 784	20 560	20 861	25 159	27 402	16 922	19 325	20 450	23 326	25 169
Andere artikelen in dergelijke mineralen n. e. g. .	262 463	276 334	372 282	450 172	506 313	289 015	412 105	577 266	694 155	832 888

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 160.

§ 6. — DIVERSE INDUSTRIEËN

1. — *Papier- en kartonnijverheid.*

De globale produktie van papier en karton lag in 1972 2,1 % hoger dan het jaar voordien. Dit is het resultaat, enerzijds, van een produktiestijging in de takken die het voorgaande jaar een daling kenden, met name die van het schrijf- en drukpapier (+ 9,2 %), het kraft- en inpakpapier (+ 4,9 %) en het karton (+ 4,5 %) en, anderzijds, van een produktiedaling bij de twee takken die vorig jaar een sterke stijging vertoonden, met name die van het krantenpapier (— 17,9 %), en van het wit, cellulose- en speciaal papier (— 3,2 %). In het eindresultaat heeft de sterke produktiestijging van het schrijf- en drukpapier, dat 43,4 % vertegenwoordigt van de totale produktie, het zwaarst doorgewogen.

De verwerking van papier is toegenomen met 6,0 %, tegen 2,8 % in het voorgaande jaar. Ook hier blijkt een aanzienlijke stijging in de voornaamste tak, die meer dan de helft uitmaakt van het totaal, nl. de verpakkingsmiddelen (+ 10,2 %). Opvallend is daarenboven de relatief minder sterke toeneming van de verwerking door de papierproducerende bedrijven (+ 5,5 %) dan door de gespecialiseerde verwerkende bedrijven (+ 6,2 %), een verschijnsel dat zich ook al in 1971 voordeed, terwijl de tendens tussen 1967 en 1970 duidelijk omgekeerd was.

De gegevens van de buitenlandse handel wijzen er op, dat enkele takken van deze sector zich meer op uitvoer richten, maar tegelijkertijd hun marktaandeel op de binnenlandse markt behouden of vergroten. Zo steeg de uitvoer van schrijf- en drukpapier met 21,8 %, terwijl de invoer slechts met 5,1 % toenam, zodat het invoersaldo daalde van 19 432 t in 1971 tot 1 557 t. Dit valt nog meer op voor het verpakkingsmateriaal, waarvan de uitvoer steeg met 42,2 %, terwijl de invoer verminderde met 1,6 %, en voor papierstof en -afval, waar deze percentages respectievelijk + 30,3 % en + 2,2 % bedroegen. De scherpe vermindering van de invoer van pulphout (— 9,3 %) wijst erop, dat de Belgische papierindustrie haar grondstoffen meer in het binnenland gaat zoeken, wat wel in verband is te brengen met de groeiende moeilijkheden inzake bevoorrading in hout op de wereldmarkt.

Als gevolg van de voortschrijdende automatisering brokkelde de werkgelegenheid verder af. Ze verminderde globaal met 2,3 % tot 25 855 eenheden. Voor de bedienden bedroeg de vermindering slechts 1,4 %, en voor de arbeiders 2,5 %.

2. — *Ledernijverheid.*

De produktie van zwaar leder brokkelde in 1972 verder af met 3,8 %; dit is vooral het gevolg van de acute schaarste aan huiden op de wereld-

markt en de tendens van de ontwikkelingslanden om zelf de geproduceerde huiden te verwerken. Ook de produktie van licht leder verminderde met 1,6 %.

De tewerkstelling nam met 0,9 % tot 2 343 eenheden af.

De invoer van ongelooide huiden daalde met 3,3 % in hoeveelheid, maar steeg met 41,8 % in waarde, als gevolg van de sterke prijsstijging op de wereldmarkt veroorzaakt door de reeds vermelde schaarste. De uitvoer groeide aan met 7,3 % naar hoeveelheid en met 78,3 % naar waarde, eveneens om dezelfde reden. Daarenboven nam zowel de invoer als de uitvoer van bereide huiden licht toe naar hoeveelheid, respectievelijk met 6,6 % en 4,3 %, maar de prijsstijging ervan was minder uitgesproken, zodat de waarde van de invoer slechts steeg met 17,0 %, en die van de uitvoer met 13,4 %.

Tussen 1964 en 1972 daalde de produktie van de schoennijverheid elk jaar; voor de gehele periode bedroeg die vermindering 39,3 %, voor 1972 was ze 6,1 %. Deze bedrijfstak heeft af te rekenen met zware rentabiliteits- en organisatieproblemen, en staat sterk onder druk van de buitenlandse concurrentie. Die problemen hebben een zware weerslag op de werkgelegenheid, die onder meer als gevolg van fabriekssluitingen in 1972 met 10,6 % tot 6 203 eenheden afnam. Voor de bedienden bedroeg de vermindering zelfs 12,4 %, voor de arbeiders 9,4 %.

De invoer van lederen schoenen steeg naar hoeveelheid verder met 10,8 %; dit is echter heel wat lager dan in 1971, toen een stijging van 23,3 % werd genoteerd. Daarenboven vorderde de uitvoer, die nog altijd slechts 1/4 van de invoer bedraagt, met 13,4 %. De invoer van rubber- en plastiek schoeisel daalde met 1,4 %, de nog kleine uitvoer groeide met 40 % aan.

De pantoffelindustrie evolueerde gunstiger. In 1970 werd een dieptepunt bereikt in de produktie, maar in 1972 steeg ze voor de tweede opeenvolgende maal, ditmaal met 3,5 %. De werkgelegenheid bleef er nagenoeg ongewijzigd : 989 eenheden in 1972, dit is 1 minder dan in het voorgaande jaar.

3. — *Houtverwerkende nijverheid.*

De waarde van de gefactureerde verkopen in de houtverwerkende nijverheid steeg in 1972 met 18,4 %; rekening gehouden met de inflatiebeweging betekent dit naar raming een reeële produktieverhoging van ongeveer 10 %. De produktieverhoging doet zich niet alleen voor in de expansieve takken zoals meubels (+ 22,9 %), zetels (+ 21,6 %), geperste panelen (+ 15,5 %), blok- of lamellenpanelen (+ 10,1 %), en kaders (9,5 %), maar ook in een aantal traditionele takken, die de laatste jaren eerder stagneerden of achteruitgingen, zoals schrijnwerkerij (+ 18,2 %), houten vaatwerk (+ 10,3 %), mandenmakerij (+ 8%), kisten- en tonnennijverheid (+ 6,2 %). Slechts de produktie van geplakt hout, van parket en van de borstelnij-

verheid gingen achteruit, respectievelijk met 0,1 %, 13,0 % en 3,1 %, maar het betreft hier drie artikelen die meer en meer vervangen worden door andere. Deze verhoogde produktie van de houtverwerkende nijverheid werd tot stand gebracht met 1,5 % man-uren minder dan in 1971, wat wijst op een duidelijke opvoering van de produktiviteit in deze sector. De gemiddelde maandelijkse tewerkstelling steeg met 1,5 % tot 38 404 eenheden, waarvan 34 112 arbeiders en 4 292 bedienden.

De invoer van grondstoffen voor de houtbewerking steeg in hoeveelheid met 281 000 t. Vooral de invoer van gezaagd of eenvoudig bewerkt hout steeg sterk, nl. met 41,6 %, maar ook die van ruw of vierkant behakt hout verhoogde met 9,6 %. De invoer van fineerhout en geperste panelen steeg met 125 000 t, of 101 %, de uitvoer met 102 000 t of 19,7 %. Zeer bemoedigende resultaten werden geboekt door de meubelindustrie, waarvan de uitvoer toenam met 21,7 % in hoeveelheid en 28,3 % in waarde. Deze uitvoerwaarde bereikte 8 770 miljoen frank, terwijl de gefactureerde verkopen van meubels en zetels 18 750 miljoen bedroegen. Beide cijfers zijn wel niet volledig vergelijkbaar, maar ze illustreren toch het grote aandeel van de uitvoer in de Belgische meubelproduktie.

4. — *Tabaksnijverheid.*

De verwerking van tabak, die van 1965 tot 1971 zonder grote veranderingen schommelde rond een gemiddelde van 31 227 t per jaar, is in 1972 fors gestegen met 11,1 % ten opzichte van de produktie van 1971. De stijging is vooral belangrijk voor de produktie van sigaren (+ 56,0 %) en van cigarillo's (+ 23,0 %), maar ook de verwerkte grondstoffen voor sigaretten namen opnieuw toe, te weten met 8,2 %, waar vorig jaar een vermindering van 4,5 % werd opgetekend. Slechts de produktie van rooktabak verminderde licht (— 1,7 %), evenals de nagenoeg onbeduidende snuif- en pruimtabak (— 18,4 %).

Het verbruik van sigaren vermeerderde tot 295 miljoen stuks (+ 3,5 %), dat van cigarillo's tot 890,5 miljoen (+ 3,7 %) en dat van sigaretten tot 19 165,4 miljoen stuks (+ 4,5 %); het verbruik van gesneden tabak liep terug met 5,1 % tot 4,9 miljoen kg.

De werkgelegenheid voor arbeiders steeg sterker dan de produktie, daar deze laatste toeneming vooral plaats vond in de meer arbeidsintensieve takken. Ze bereikte in totaal 6 398 eenheden, wat 19,8 % meer was dan het voorgaande jaar. Voor de bedienden bleef de toeneming van de werkgelegenheid met 6,3 % beneden de verhoging van de produktie.

De invoer van ruwe tabak vorderde met 4,6 % en de relatief weinig belangrijke uitvoer met 12,6 %. De invoer van sigaren (+ 49,8 %) steeg sneller dan de uitvoer (+ 12,6 %) voor de sigaretten daalde zelfs de uitvoer (— 10,8 %), terwijl de invoer verhoogde met 18,6 %. Voor cigarillo's en rooktabak, daarentegen, steeg de uitvoer sneller dan de invoer (uitvoer respectievelijk + 27,3 % en + 207,5 %, invoer + 13,1 % en + 24,0 %).

5. — *Diamantnijverheid.*

Na de inzinking van de jaren 1968-1970, zet de wederopleving van het voorgaande jaar zich verder in 1972.

De totale uitvoer groeide met 24,1 % aan. In tegenstelling met vorig jaar is het niet alleen de uitvoer van ruwe diamant die toeneemt (+ 30,3 %), maar ook die van geslepen sierdiamant vertoont een forse stijging van 21,8 %, stijging die sinds 1964 niet meer genoteerd was. Opvallend is wel het toenemend aandeel van ruwe diamant in het uitvoerpakket : van 17,2 % in 1964 tot 38,4 % in 1972.

Ook de totale invoer van diamant nam met 24,1 % toe; voor de ruwe en geslepen sierdiamant bedroegen de percentages respectievelijk 19,7 % en 25,9 %.

★

★ ★

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en verwerking

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972
Produktie :					
Dagbladpapier	101,3	84,0	95,0	112,6	92,9
Schrijf- en drukpapier	231,7	284,7	319,2	311,7	340,4
Kraft-, verpakkings-, perkament- en imitatieperkamentpapier	138,8	144,3	134,2	123,2	129,2
Andere papiersoorten (a)	77,3	82,5	105,9	118,8	114,9
Karton	106,2	105,3	115,6	102,6	107,2
Totaal...	**655,4**	**700,8**	**769,9**	**768,8**	**784,7**
Verwerking:					
Door de voortbrengers	102,5	110,9	128,1	130,3	137,4
Door de verwerkende nijverheid	450,9	520,8	528,3	544,5	578,0
w.o. : Verpakkingsmiddelen	(303,2)	(340,7)	(330,4)	(344,6)	(379,9)
Geïmpregneerd papier en karton	(141,4)	(171,4)	(186,2)	(179,5)	(177,7)
Totaal...	**553,4**	**631,8**	**656,5**	**674,8**	**715,4**

(a) De rubriek « andere papiersoorten » bevat het wit papier (exclusief schrijf- en drukpapier), het cellulose- en speciaal papier.

Produktie, verwerking en tewerkstelling

(1963 = 100)

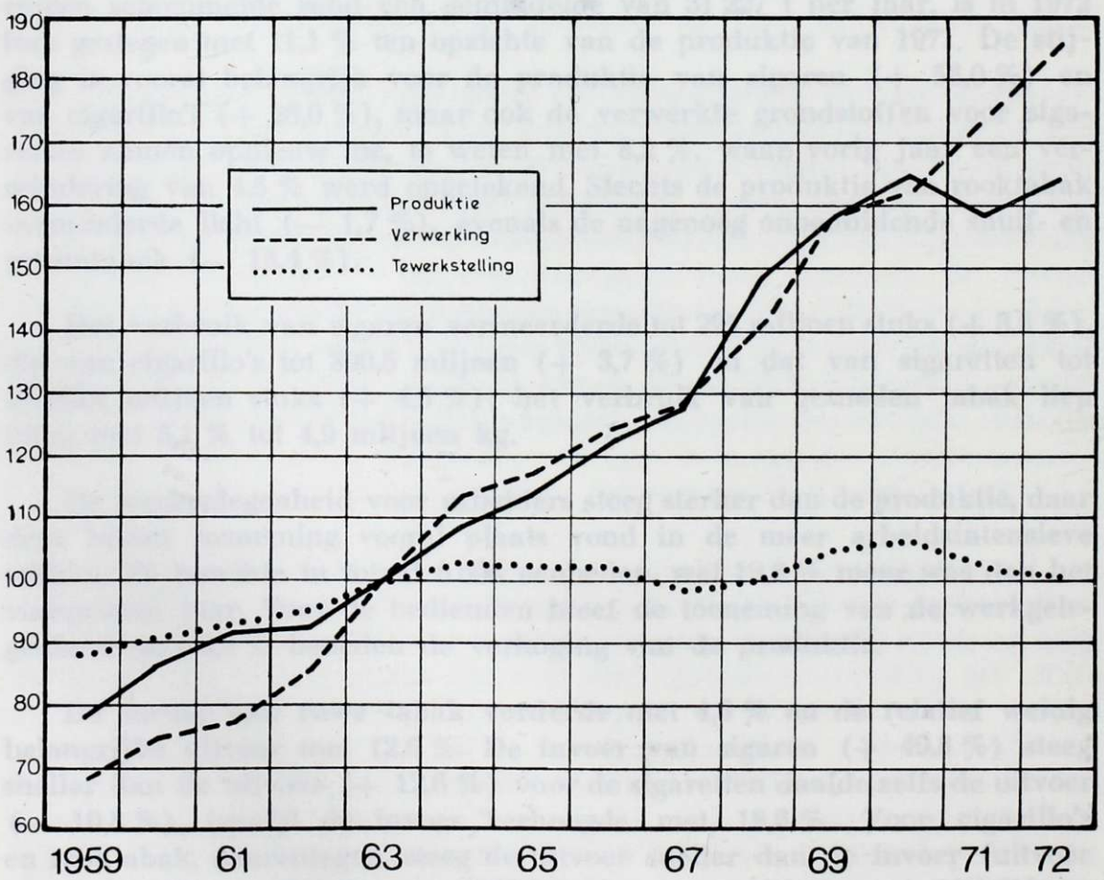

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van de papiernijverheid

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
	WAARDE (miljoenen franken)									
Pulphout	435	542	712	750	685	8	5	14	16	11
Papierstof en papierafval	2 269	2 595	3 179	3 308	3 018	778	1 012	1 201	1 205	1 407
Papier en karton	5 808	7 038	7 759	8 845	9 896	4 798	6 693	7 892	7 955	9 134
w. o. : krantenpapier	(638)	(749)	(841)	(831)	(830)	(228)	(105)	(193)	(217)	(186)
Kraftpapier en -karton	(1 130)	(1 412)	(1 443)	(1 713)	(1 935)	(235)	(252)	(252)	(266)	(342)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(1 046)	(1 429)	(1 579)	(1 667)	(1 770)	(775)	(979)	(1 138)	(1 164)	(1 350)
Papier- en kartonwaren	1 794	2 296	2 876	3 243	3 472	1 174	1 799	1 972	2 737	3 035
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(667)	(893)	(1 155)	(1 240)	(1 313)	(415)	(537)	(481)	(616)	(790)
Drukwerk	2 814	3 218	3 486	4 647	5 231	2 867	3 327	3 587	3 942	4 415
	GEWICHT (tonnen)									
Pulphout	479 863	619 329	728 827	794 594	720 343	10 559	4 395	10 545	9 347	7 124
Papierstof en papierafval	366 268	397 685	425 322	406 343	415 402	217 342	245 682	265 133	262 968	342 591
Papier en karton	570 850	670 402	676 564	741 646	834 790	302 951	382 902	434 293	440 412	509 358
w. o. : krantenpapier	(88 277)	(103 202)	(110 258)	(106 790)	(109 377)	(29 919)	(14 519)	(25 528)	(28 691)	(26 549)
Kraftpapier en -karton	(128 296)	(157 977)	(143 926)	(169 471)	(198 221)	(18 790)	(20 260)	(19 754)	(20 138)	(27 766)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(96 918)	(127 412)	(133 101)	(132 415)	(139 184)	(85 474)	(105 408)	(115 651)	(112 983)	(137 627)
Papier- en kartonwaren	71 713	92 013	105 996	118 759	120 015	51 825	69 208	72 117	88 034	102 847
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(33 659)	(43 363)	(53 943)	(54 859)	(53 962)	(27 214)	(31 722)	(24 471)	(29 125)	(41 424)
Drukwerk	52 412	59 863	63 456	63 572	70 035	59 926	65 733	67 252	73 649	79 693

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972* — Pulphout : T.C.I.H. 242.1; papierstof en... : T.C.I.H. 251; papier en karton : T.C.I.H. 641 — 641.6; krantenpapier : T.C.I.H. 641.1; Kraftpapier... : T.C.I.H. 641.3; druk-, schrijf-,... : T.C.I.H. 641.21; papier- en kartonwaren : T.C.I.H. 642; zakken, dozen... : T.C.I.H. 642.11 + 642.12; drukwerk : T.C.I.H. 892. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie van leder, schoenen en pantoffels

JAARTAL	Zwaar leder van runderen (tonnen)	Licht leder (duizenden vierkante voet)	Schoenen (duizenden paren)	Pantoffels (duizenden paren)
1963	2 403	51 822	16 152	10 592
1964	2 406	52 278	16 328	10 283
1965	2 455	49 329	15 907	9 303
1966	2 174	55 557	15 437	8 863
1967	1 870	54 841	13 952	8 571
1968	2 283	59 952	13 074	8 860
1969	2 472	64 750	12 664	7 527
1970	2 172	56 101	11 035	6 003
1971	2 086	60 515	10 556	6 483
1972	2 007	59 572	9 914	6 707

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1963 = 100)

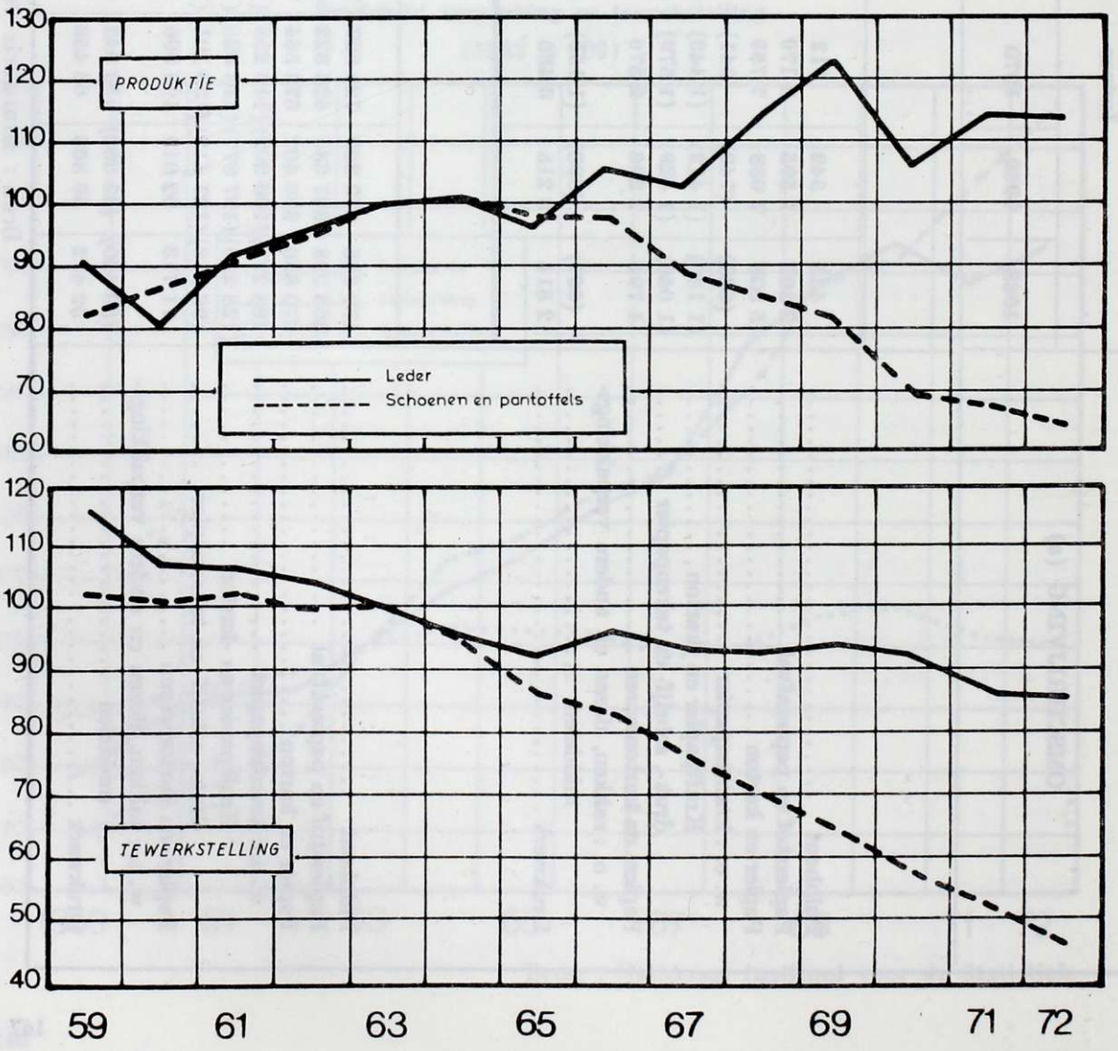

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
	WAARDE (miljoenen franken)									
Huiden ongelooid	879	1 129	969	893	1 266	593	734	662	636	1 143
Pelterijen ruw	647	953	911	831	772	68	76	45	52	56
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	357	474	461	501	531	573	957	1 076	1 057	1 007
Bereid leder en huiden	896	961	895	1 206	1 411	1 092	1 466	1 349	1 402	1 590
Schoeisel, geheel of voornamelijk in leder	2 362	2 628	2 837	3 492	4 018	730	884	819	950	1 057
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	253	313	388	591	608	41	54	48	49	75
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	137	159	209	315	341	137	173	279	380	412
Kleding en toebehoren van leder	126	165	235	332	385	363	486	504	666	929
Andere lederwaren	251	280	286	432	531	129	168	150	157	165
	GEWICHT (tonnen)									
Huiden ongelooid	34 722	36 835	36 071	34 519	33 374	32 676	33 756	33 489	35 012	37 565
Pelterijen ruw	4 258	3 955	3 575	3 501	3 776	700	657	402	575	886
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	413	455	404	615	581	659	885	955	1 004	891
Bereid leder en huiden	3 919	4 233	3 877	4 985	5 312	5 148	5 398	5 422	5 753	6 001
Schoeisel geheel of voornamelijk in leder	10 286	10 517	11 169	13 394	14 836	2 453	2 804	2 493	3 180	3 617
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	2 997	3 551	3 660	4 722	4 655	636	594	533	587	822
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	1 351	1 497	1 534	2 049	2 150	1 355	1 617	2 241	2 826	2 483
Kleding en toebehoren van leder	150	209	334	571	586	311	433	834	1 471	745
Andere lederwaren	466	501	494	1 035	1 102	392	446	394	354	408

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972* — Huiden ongelooid : T.C.I.H. 211; pelterijen ruw : T.C.I.H. 212; bereide pelterijen... : T.C.I.H. 613 + 812; bereid leder... : T.C.I.H. 611 — D.T. 4102.20 — 4102.27; schoeisel geheel... : T.C.I.H. 851.02; schoeisel in... T.C.I.H. 851.01; schoeisel of... : T.C.I.H. 851 + 612.3 — T.C.I.H. 851.01 — 851.02; kleding... : T.C.I.H. 841.3 + D.T. 6506.30 + 6506.90; andere... : T.C.I.H. 612.1 + 612.2 + 612.9 + D.T. 4202.30 + 4202.65 + 4202.83. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Waarde van de gefactureerde verkopen (miljoenen franken)				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
Meubels	30 929	33 216	32 075	32 132	31 907	8 103	9 592	10 113	10 951	13 475
Zetels	8 922	10 039	10 441	10 865	11 288	2 379	2 828	3 613	4 349	5 275
Schrijnwerkerij	6 256	6 447	6 558	5 927	5 494	1 857	2 286	2 588	2 242	2 650
Houten vaatwerk	4 332	4 391	4 203	3 694	3 564	948	1 096	1 081	1 109	1 223
Kaders, lijsten, schaverijen	1 921	2 053	1 895	1 789	1 817	402	484	516	558	611
Kurk	94	114	63	} 63	58	32	42	25	} 27	29
Klompennijverheid	41	38	30			4	4	4		
Mandenmakerij en rotan	331	289	255	221	198	80	76	82	87	94
Borstelnijverheid	1 021	1 003	951	926	794	333	353	367	390	378
Kisten- en tonnennijverheid	2 470	2 280	2 185	2 020	1 871	592	640	717	716	760
Parket	333	280	255	204	164	108	95	100	76	66
Geplakt hout	2 004	1 963	1 808	1 544	1 288	656	626	606	648	647
Blok- of lamellenplaten	524	544	518	533	544	200	236	253	308	339
Geperste panelen	4 000	4 294	4 605	4 833	4 820	2 637	3 358	3 834	4 554	5 244
Totaal ...	**63 178**	**66 950**	**65 843**	**64 751**	**63 807**	**18 330**	**21 716**	**23 898**	**26 015**	**30 792**

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
	WAARDE (miljoenen franken)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	1 084	1 175	1 008	1 174	1 343	377	536	637	615	624
Gezaagd, gesneden, geschild of eenvoudig bewerkt hout	2 738	3 597	3 425	2 779	3 920	328	396	483	478	673
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	1 006	1 260	1 275	1 585	1 858	1 615	2 143	2 580	3 176	3 813
Werken van hout n. e. g.	605	695	811	959	1 130	449	530	631	711	879
Ruwe kurk en afval	7	6	6	7	7	—	—	—	—	—
Werken van kurk	108	102	102	97	95	4	4	5	5	6
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	118	103	108	111	92	40	53	78	111	93
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	248	341	358	471	533	115	138	147	196	223
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	1 374	1 828	1 724	2 438	2 987	3 797	4 920	4 538	6 835	8 770
	GEWICHT (tonnen)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	396 527	540 477	543 678	638 378	699 383	215 027	273 593	320 741	327 184	315 440
Gezaagd, gesneden, geschild, of eenvoudig bewerkt hout	622 645	760 123	694 361	528 636	748 947	59 372	63 832	77 201	78 803	106 280
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	94 986	111 071	109 939	123 181	248 078	254 809	333 441	407 776	517 309	619 223
Werken van hout n. e. g.	30 806	36 877	40 059	43 316	51 070	19 721	23 158	25 252	31 366	35 803
Ruwe kurk en afval	872	796	666	614	574	20	27	3	8	8
Werken van kurk	3 498	3 158	3 240	2 563	2 345	111	79	107	80	72
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	6 328	5 111	5 544	4 073	4 624	3 183	3 239	3 807	4 848	3 849
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	4 463	5 965	6 450	6 158	5 473	1 968	2 269	2 645	3 271	1 085
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	27 739	36 085	27 755	44 545	53 640	54 389	70 331	54 923	92 972	113 158

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1972* — **Rondhout... : T.C.I.H. 242 — 242.1**; gezaagd... : T.C.I.H. 243; fineer... : T.C.I.H. 631 + D.T. 4809.00 + 4809.10; werken van hout : T.C.I.H. 632 + D.T. 4413.00 + 6403.00 + 6403.10; ruwe kurk... : T.C.I.H. 244; werken van kurk : T.C.I.H. 633; dierlijke... : T.C.I.H. 291.92 + 292.3 + 292.93; artikelen van de borstel... : **T.C.I.H. 657.8 + 841.52 + 899.21 + 899.22 + 899.23 + 899.24 + 899.25 + 899.26 + 899.27** + D.T. 4202.83; meubelen in hout... : D.T. 9401.43 + 9401.45 + 9401.55 + 9401.60 + 9401.70 + 9401.80 + 9403.40 + 9403.45 + 9403.50 + 9403.55 + 9403.60 + 9403.62 +9403.64 + 9403.66 + 9403.68 + 9403.70 + 9403.75.
— Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1968	1969	1970	1971	1972	1968	1969	1970	1971	1972
	WAARDE (miljoenen franken)									
Ruwe tabak	1 797	2 032	2 144	2 233	2 405	141	94	97	76	137
Sigaren	382	204	221	262	296	792	649	682	560	827
Cigarillo's	101	102	111	259	317	155	170	206	300	483
Sigaretten	245	299	380	354	394	738	633	590	711	652
Rooktabak	61	67	83	138	167	65	55	51	48	158
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	49	52	69	53	56	4	5	4	3	3
	GEWICHT (tonnen)									
Ruwe tabak	30 172	32 728	32 722	33 368	34 891	2 069	1 328	2 836	1 763	2 449
Sigaren	784	503	579	787	1 179	2 488	2 340	2 304	2 250	2 534
Cigarillo's	205	203	286	1 222	1 382	538	598	654	1 002	1 275
Sigaretten	1 343	1 916	2 399	2 004	2 377	4 413	3 443	3 363	3 898	3 478
Rooktabak	729	813	1 008	1 670	2 070	619	537	476	430	1 322
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	515	579	882	640	827	46	37	198	676	74

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling vande tabel voor 1972* — Ruwe tabak : T.C.I.H. 121; sigaren : D.T. 2402.10; cigarillo's : D.T. 2402; sigaretten : T.C.I.H. 122.2; rooktabak : D.T. 2402.40 + 2402.50; andere tabaksprodukten... : 2402.70 + 2402.80 + 2402.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Tabaksindustrie

Verwerkte hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Sigaren	1 578	1 816	2 094	2 020	2 025	2 165	3 377
Cigarillo's	2 959	2 701	2 550	2 597	2 500	2 811	3 458
Sigaretten	18 762	18 617	19 134	19 250	21 776	20 812	22 525
Rooktabak	7 179	7 669	7 852	6 512	5 754	5 382	5 289
Andere tabakssoorten .	70	124	51	57	53	49	40
Totaal...	**30 548**	**30 927**	**31 681**	**30 436**	**32 109**	**31 219**	**34 690**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Invoer en uitvoer van diamant (a)

Maandgemiddelden

(miljoenen franken)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant
1964	566,8	219,2	152,2	733,8
1965	575,5	229,7	146,2	817,6
1966	713,6	307,2	180,2	920,5
1967	642,8	290,6	222,8	920,8
1968	920,4	425,6	324,0	1 058,2
1969	1 102,9	640,4	342,6	1 104,6
1970	829,0	683,2	396,0	1 208,3
1971	981,9	390,0	434,0	1 207,9
1972	1 236,0	466,7	565,6	1 471,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen (Antwerpen).

(a) Exclusief de gevallen van consignatie.
Alleen de in- en uitvoer die aanleiding gegeven hebben tot een effectieve financiële transactie zijn hier opgenomen.

AFDELING IV
BEVOORRADING IN WATER

1. — *Drinkwatervoorziening.*

De produktie van de openbare waterleidingsbedrijven bereikte in 1971 een volume van 501 620 000 m³. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar, maar ze zouden naar raming 5 à 6 % hoger liggen dan in 1971.

Op 1 januari 1971 waren 2 262 gemeenten geheel of gedeeltelijk aangesloten op een drinkwaterleidingsnet; deze gemeenten omvatten 94,7 % van de bevolking van het Rijk. De toestand is het gunstigst in de Waalse provincies, in Limburg en Brabant, waar tussen 96,6 % (Limburg) en 99,3 % (Namen) van de bevolking woont in aangesloten gemeenten. In West- en Oost-Vlaanderen en in Antwerpen, daarentegen, woont 10 tot 11 % van de bevolking in niet-aangesloten gemeenten.

Er wordt een krachtige inspanning geleverd om het net uit te breiden tot de niet bediende gemeenten, maar dit wordt bemoeilijkt door de stijgende vraag in de reeds bediende gemeenten, waardoor de bestaande netten voortdurend moeten versterkt worden, en door de moeilijkheid de netten te bevoorraden in de drie provincies waar een achterstand bestaat.

Het grootste deel van het water voor drinkwatervoorziening, met name 72,1 % werd in 1971 gehaald uit het grondwater. Het is echter moeilijk deze winning nog verder uit te breiden en op veel winplaatsen zal ze zelfs moeten verminderd worden, daar de grondwaterstand sterk aan het dalen is, en onvoldoende vlug kan aangevuld worden. De winning van drinkwater uit oppervlaktewater wordt sterk bemoeilijkt door de vervuiling. 75 % van het oppervlaktewater werd gewonnen uit het Albertkanaal te Antwerpen, en van de overblijvende 25 % werd 93 % geleverd door twee stuwmeren, die van de Vesder en die van de Gileppe.

Om de toekomstige waterbehoeften veilig te stellen, wordt verder gezocht naar mogelijkheden om het aantal stuwmeren te vergroten, o.a. op de l'Eau de Heure. Voor de kuststreek wordt ernstig gezocht naar mogelijkheden om het zeewater te ontzilten. Zo werd in het voorjaar van 1972 een proefinstallatie in gebruik genomen te Bredene, die bemoedigende resultaten heeft opgeleverd. Ook aan de zuivering van het oppervlaktewater wordt meer en meer aandacht besteed, al staat deze nog maar aan haar beginpunt.

Zo werden bij koninklijk besluit van 25 juli 1972 de drie waterzuiveringsmaatschappijen opgericht, voorzien in de wet van 20 maart 1971. Deze maatschappijen zijn bevoegd over de drie stroomgebieden : Kust, Schelde en Maas. Ook werden heel wat studies begonnen voor het uitbreiden van het aantal zuiveringsinstallaties, maar het effect ervan zal pas de volgende

jaren zichtbaar worden. Einde 1972 waren slechts 72 installaties in gebruik of in aanbouw tegen 66 einde 1971, en de bediende bevolking is slechts met 3,4 % gestegen tot 1 328 280.

2. — *Watergebruik in de nijverheid.*

Het watergebruik in de nijverheid steeg met 0,5 % in 1970, of 86,6 miljoen m³; het verbruik (1) steeg met 2,1 % of 4,3 miljoen m³. Het verbruik blijft ongeveer 1 % uitmaken van het totale watergebruik.

Wat de oorsprong van het gebruikte water betreft, werd 98,6 % rechtstreeks geput uit het oppervlaktewater van rivieren en kanalen. Dit cijfer verschilt niet noemenswaardig van de 98,7 % die in 1969 werd opgetekend. Dit is mogelijk omdat de kwaliteitseisen voor het industrieel water niet zo hoog zijn als die voor het drinkwater, behalve dan voor de voedingsmiddelennijverheid. Ook het gebruikte water werd voor 96,7 % rechtstreeks teruggestort in de rivieren en kanalen, en de rest onrechtstreeks via de riolering. In 1969 werd 97,3 % rechtstreeks teruggestort in de waterlopen.

Het watergebruik verminderde in 1970 bij twee van de vijf belangrijkste gebruikers : hydroelektrische centrales (— 1,0 %) en de ijzernijverheid (— 0,8 %) ; het bleef gelijk bij de petroleumraffinaderijen en het steeg met 2,3 % in de thermo-elektrische centrales en met 12,0 % in de scheikundige nijverheid. In de andere industrieën die meer dan 100 miljoen m³ gebruiken, evolueerde de toestand als volgt : papiernijverheid + 34,4 %, steenkoolmijnen + 12,1 %, voedingsmiddelennijverheid + 3,0 % en industrie der non-ferrometalen + 0,8 %.

Regionaal nam het watergebruik in 1970 toe met 6,4 % in de provincie Antwerpen en met 2,5 % in Oost-Vlaanderen. In Henegouwen daarentegen daalde het met 2,8 % en in de provincie Luik, die met zijn hydro-elektrische centrales 72,1 % van alle industrieel water gebruikt, daalde het gebruik met 1,0 %. In de andere 5 provincies, die samen slechts 6,2 % van het industrieel water gebruiken, steeg het overal, behalve in de provincie Namen.

★

★ ★

(1) Gebruikt water — teruggestort water = verbruikt water.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid (a)

(in 1 000 m³)

BEDRIJFSTAK	1969			1970		
	Gebruikt water (1)	Terug-gestort water (2)	Netto-verbruik (1) — (2) (3)	Gebruikt water (4)	Terug-gestort water (5)	Netto-verbruik (4) — (5) (6)
Steenkoolmijnen	139 311	128 884	10 427	156 212	149 396	6 816
Groeven en aanverwante industrieën	41 209	39 237	1 972	41 268	39 925	1 343
Voedingsmiddelennijverheid (inbegrepen fabricatie van margarine, oliën en dranken)	120 528	106 388	14 140	124 079	108 481	15 598
Nijverheid van de bereiding van vlas en wol, fabricatie van kunst- en synthetische vezels, veredeling (tegen maakloon en voor eigen rekening)	57 796	53 083	4 713	54 800	49 680	5 120
Houtnijverheid	2 988	2 437	551	2 779	2 180	599
Papiernijverheid (voortbrengende vestigingen)	96 832	86 694	10 138	130 125	118 736	11 389
Ledernijverheid (leerlooierijen)	5 368	5 036	332	9 207	8 192	1 015
Chemische nijverheid	650 292	610 581	39 711	728 066	677 803	50 263
Rubbernijverheid	7 987	7 233	754	8 185	7 195	990
Petroleumraffinaderijen	335 426	335 266	160	335 584	332 078	3 506
Cokesfabrieken	81 029	71 571	9 458	77 803	67 995	9 808
Kleinijverheid	1 476	724	752	1 917	1 274	643
Glasnijverheid (voortbrengende vestigingen)	20 842	18 874	1 968	20 092	18 126	1 966
Keramieknijverheid	1 051	750	301	1 086	723	363
Cementnijverheid (inclusief cementagglomeraten)	17 190	12 097	5 093	19 033	13 435	5 598
IJzernijverheid	1 099 867	1 033 241	66 626	1 091 264	1 033 002	58 262
Nijverheid van de non-ferrometalen	128 908	109 771	19 137	129 942	112 855	17 087
Metaalverwerkende nijverheid	66 604	61 624	4 980	69 654	65 318	4 336
Elektriciteitsbedrijven :						
a) hydraulische centrales	13 257 900	13 257 900	—	13 131 956	13 131 956	—
b) thermische centrales	3 703 580	3 691 714	11 866	3 789 758	3 777 077	12 681
Totaal...	**19 836 184**	**19 633 105**	**203 079**	**19 922 810**	**19 715 427**	**207 383**

(a) Ramingen verstrekt door de ondernemingen welke 5 werklieden of meer tewerkstellen behalve voor volgende sectoren: voedingsnijverheid, nijverheid der non-ferrometalen, hout- en cementnijverheid, petroleumraffinaderijen (20 werklieden of meer) en metaalverwerkende nijverheid (100 werklieden of meer).
De gegevens voor 1971 en 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : **Nationaal Instituut voor de Statistiek.**

Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst (a)

(in 1 000 m³)

PROVINCIE	Herkomst van het gebruikte water					Teruggestort water			Nettoverbruik	Bestemming			
	Putten	Waterloop of kanaal	Openbare distributie	Andere herkomsten	Totaal	In waterlopen	In riolering	Totaal	(5) — (8)	Voortbrengst	Afkoeling	Andere doeleinden	Totaal
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
	1969												
Antwerpen ..	32 718	1 478 146	34 438	6 660	1 551 962	1 465 987	40 387	1 506 374	45 588	51 627	1 463 667	36 668	1 551 962
Brabant	28 674	586 586	7 789	2 095	625 144	563 448	42 321	605 769	19 375	61 505	552 363	11 275	625 144
Henegouwen	16 924	1 103 913	4 628	23 866	1 149 331	1 081 385	18 399	1 099 784	49 547	28 659	1 056 148	64 523	1 149 331
Luik	17 790	14 482 340	12 320	5 437	14 517 887	14 411 191	81 965	14 493 156	24 731	107 966	1 091 437	13 318 483	14 517 887
Limburg	18 866	139 794	794	5 499	164 953	128 298	24 980	153 278	11 675	22 235	123 073	19 645	164 953
Luxemburg .	14	26 969	108	108	27 199	24 043	333	24 376	2 823	2 827	23 010	1 362	27 199
Namen	6 965	122 006	1 661	542	131 174	120 910	5 883	126 793	4 381	32 531	91 315	7 329	131 174
Oost-Vlaanderen	15 124	1 486 365	7 839	3 566	1 512 894	1 183 966	288 347	1 472 313	40 581	47 580	1 451 252	14 061	1 512 894
West-Vlaanderen	7 597	142 738	4 872	433	155 640	121 703	29 559	151 262	4 378	9 519	139 775	6 349	155 640
Het Rijk ...	**144 672**	**19 568 857**	**74 449**	**48 206**	**19 836 184**	**19 100 931**	**532 174**	**19 633 105**	**203 079**	**364 449**	**5 992 040**	**13 479 695**	**19 836 184**
	1970												
Antwerpen ..	30 132	1 575 389	40 618	6 658	1 652 797	1 516 042	93 655	1 609 697	43 100	57 164	1 557 891	37 742	1 652 797
Brabant	29 522	620 815	12 554	2 010	664 901	584 467	55 674	640 141	24 760	64 274	572 683	27 944	664 901
Henegouwen	17 649	1 069 769	9 276	20 452	1 117 146	1 057 439	16 652	1 074 091	43 055	29 932	1 022 817	64 398	1 117 146
Luik	16 277	14 338 665	12 145	4 716	14 371 803	14 254 470	93 257	14 347 727	24 076	102 779	1 075 086	13 193 938	14 371 803
Limburg	20 409	166 746	847	5 461	193 463	154 110	28 805	182 915	10 548	25 379	145 786	22 297	193 463
Luxemburg .	8	51 876	137	124	52 145	44 849	430	45 279	6 866	13 642	36 829	1 674	52 145
Namen	5 284	123 142	1 374	458	130 258	119 742	5 716	125 458	4 800	31 000	93 462	5 795	130 258
Oost-Vlaanderen	15 731	1 521 451	10 293	3 613	1 511 088	1 204 193	301 564	1 505 757	45 331	49 450	1 484 926	16 712	1 551 088
West-Vlaanderen	8 025	175 810	4 775	599	189 209	122 947	61 415	184 362	4 847	14 018	169 495	5 697	189 209
Het Rijk ...	**143 037**	**19 643 663**	**92 019**	**44 091**	**19 922 810**	**19 058 259**	**657 168**	**19 715 427**	**207 383**	**387 638**	**6 158 975**	**13 376 197**	**19 922 810**

(a) De gegevens voor 1971 en 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK III

VERKEER EN VERVOER

Het spoorwegverkeer kende in 1972 een verschillend verloop naargelang men het reizigers- of het goederenvervoer beschouwt.

Zowel in tonkilometers als in gewicht uitgedrukt, nam het goederenverkeer toe, met respectievelijk 2,2 % en 4,4 %. De stijging vloeit hoofdzakelijk voort uit de vermeerderde invoer van goederen bij wagenladingen (6,8 %).

Het reizigersverkeer, daarentegen, uitgedrukt in reizigerskilometers, nam in 1972 ten opzichte van het voorgaande jaar met 3,1 % af; dit was toe te schrijven aan het verkeer met biljetten en aan dat met sociale abonnementen : beide daalden met respectievelijk 4,1 % en 3,8 %. Wat deze laatste betreft, laat de concurrentie van de personenwagen zich hoe langer hoe meer voelen, vooral onder de vorm van de zogenaamde car-pooling, dit is het gemeenschappelijk organiseren van de dagelijkse pendelreis per wagen met een aantal personen. Het totaal aantal vervoerde reizigers daalde eveneens verder, met name van 245 miljoen in 1971 tot 240 miljoen in 1972.

Uit de tabel die een indeling geeft naar de aard der vervoerde goederen blijkt dat de vaste brandstoffen, de ertsen en de metaalprodukten 72,2 % (71,8 % in 1971) van het vervoer van goederen bij wagenladingen voor hun rekening namen.

Daalde ten opzichte van 1971 het vervoer van ertsen (— 0,6 % of 12 miljoen ton), van bouwmaterialen en produkten uit steengroeven (— 4,0 % of 25 miljoen ton), dan werden door de spoorweg toch goede resultaten behaald voor andere produkten. In 1972 werden 8,8 % of 163 miljoen ton meer metaalprodukten vervoerd; het verhoogd vervoer van chemische produkten bedroeg 1,6 % of 10 miljoen ton en van nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer zelfs 10,5 % of 29 miljoen ton.

Het verkeer in de haven van Antwerpen kende in 1972 een minder bevredigende ontwikkeling dan in 1971. De totale trafiek lag met 67,2 miljoen ton 6,9 % lager dan het voorgaande jaar. Deze evolutie is gedeelte-

lijk te wijten aan de ingebruikneming van de pijpleiding Rotterdam-Antwerpen op 1 juni 1971. Tijdens de periode januari-december 1972 werden immers 19,6 miljoen ton ruwe petroleum te Antwerpen aangevoerd via deze pijpleidingen.

De aanvoer in de haven van Antwerpen daalde met 17,9 %; er was inderdaad een verminderde invoer van granen (— 44,2 %), ruwe petroleum (— 43,5 %), motorvoertuigen (— 17,6 %), non-ferro-ertsen (— 14,2 %), papierstof (— 14,0 %).

De totale afvoer in dezelfde haven vermeerderde echter ten opzichte van 1971 met 14,1 %, dank zij een stijging van de uitvoer zowel van massagoederen als van stukgoederen met respectievelijk 31,4 % en 3,6 %.

Tijdens het afgelopen jaar steeg de activiteit in de Gentse haven, zodanig dat de gunstige resultaten van het voorgaande jaar overtroffen werden. Er werd een toeneming genoteerd zowel van het aantal aangekomen zeeschepen, als van de binnengekomen tonnenmaat. De ladingen vermeerderden met 59,5 % of met 1,6 miljoen ton; de lossingen bedroegen 16,6 % of 1,2 miljoen ton meer.

Ook de havens van Brugge en Zeebrugge boekten een toenemend zeevaartverkeer.

De bedrijvigheid van de binnenscheepvaart, in tonkilometers uitgedrukt, vertoonde een lichte toeneming : 0,4 % of 28 miljoen tonkilometers meer dan in 1971. Dit was vooral te danken aan het gestegen vervoer van produkten van de metaalindustrie (+ 20,7 %), ertsen en metaalresiduën (+ 10,0 %) en landbouwprodukten en levende dieren (+ 9,3 %).

Uit de indeling van het binnenscheepvaartvervoer volgens de aard der goederen blijkt eveneens dat de ruwe materialen en de bouwmaterialen zich nog steeds als de belangrijkste categorie handhaven van het totaal aantal vervoerde tonkilometers; toch verminderde het vervoer van deze categorie van goederen ten opzichte van het voorgaande jaar met 7,4 %.

De stijging van de hoeveelheid vervoerde goederen bij invoer, uitvoer en doorvoer woog op tegen de vermindering van het binnenlands vervoer.

Het reizigersverkeer, verzorgd door de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen daalde verder : in 1972 nam het totaal aantal reizigers immers met 2,4 miljoen of 1,0 % af. Dit was voornamelijk een gevolg van het verminderd tramverkeer (11,2 % of 3,5 miljoen reizigers minder dan in 1971) ; het busverkeer daarentegen kent sedert 1966 een voortdurende toeneming.

Op 31 december 1972 telde de vrachtschepenvloot voor de binnenvaart 4.894 eenheden met een totale tonnenmaat van 2 427 691 ton, wat een ver-

meerdering betekende van het aantal schepen met 3,7 % en van de tonnenmaat met 3,6 % ten opzichte van verleden jaar.

De stijging van het aantal wegvoertuigen heeft zich in 1972 voor alle categorieën verder doorgezet. Zo nam het aantal personenwagens met 119 000 eenheden toe (+ 5,5 %), tegen 4,6 % het voorgaande jaar en 7,2 % in 1970. Ook het vrachtwagenpark steeg met 1,6 % en bereikte 258 000 eenheden.

Bij de SABENA nam het aantal reizigerskilometers in 1972 toe met 2,4 % en het aantal tonkilometers vrachtgoed met 12,7 %, tegen respectievelijk 16,0 % en 11,5 % een jaar voordien. De ladingscoëfficiënt groeide enigszins aan, met name van 57,1 % tot 59,5 %.

Wat de infrastructuur betreft werden in 1972 zowel voor het spoorvervoer als voor het wegvervoer talrijke geplande investeringen gerealiseerd (1).

Zo werden op Belgisch grondgebied moderniseringswerken uitgevoerd ter voltooiing van de spoorwegas Parijs-Keulen. De modernisering en de elektrificatie van de lijn Antwerpen-Gent werd verder afgewerkt zodat vanaf medio 1973 de reizigersdienst Antwerpen-Gent met elektrische tractie zal kunnen worden verzekerd.

Verbeteringen werden eveneens aangebracht aan de spoorweguitrusting in de agglomeraties Brussel, Charleroi en Antwerpen. Er werd overgegaan tot voorbereidende studies tot opvoering van de snelheid op sommige hoofdlijnen; bij de uitvoering van plaatselijke moderniseringen wordt inderdaad reeds rekening gehouden met de plannen voor de opvoering van de snelheid.

Het autosnelwegennet bereikte 898 kilometer einde 1972, waardoor België over een der dichtste autosnelwegennetten ter wereld beschikt.

Van de E 3 werden zowel in West- en Oost-Vlaanderen als in de Antwerpse Kempen belangrijke gedeelten voor het verkeer opengesteld. Ook Limburg kreeg met de openstelling van een gedeelte van de E 39 een strook autoweg bij. Van belang waren eveneens de openstelling van gedeelten van de E 41 (Autoroute de Wallonie) en van de E 5. De E 10 zette eveneens een belangrijke stap in de richting van de voltooiing.

★

★ ★

(1) Zie ook : *Economisch Budget voor 1973. Sectoriële benadering.* Brussel, Ministerie van Economische Zaken en Energie, oktober 1972. Hoofdstuk III : tertiaire sector, 2. — Vervoer en verkeer, blz. III-5 - III-59.

Spoorweg en binnenscheepvaart

Goederenvervoer

(miljoenen tonnen)

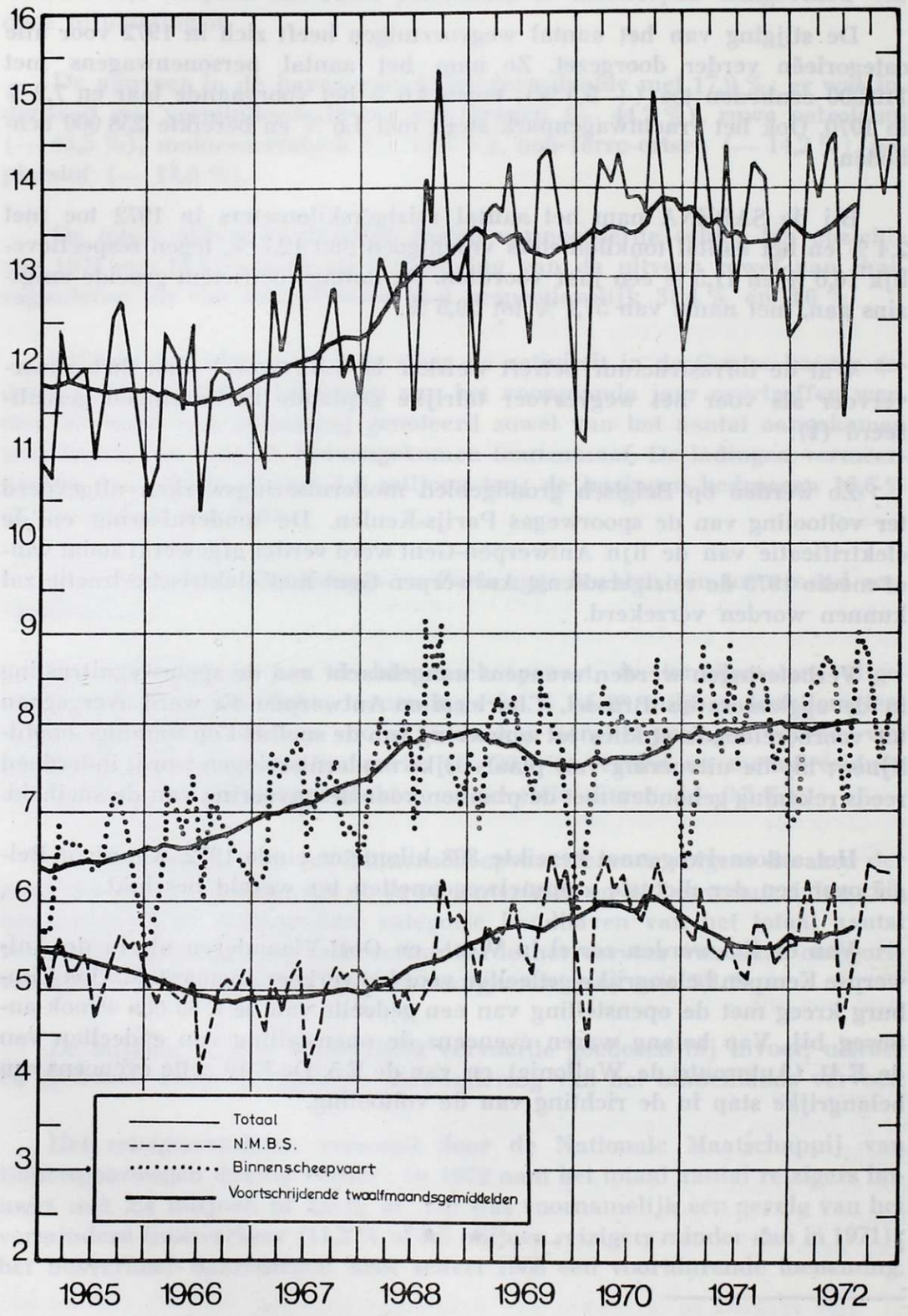

Bronnen : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1965	24 493	19 165	10 793	9 428	63 879	6 758
1966	22 389	18 978	9 693	8 253	59 313	6 234
1967	22 492	19 096	9 808	8 035	59 431	6 082
1968	22 350	20 772	11 134	9 018	63 274	6 675
1969	23 248	22 345	12 769	10 864	69 226	7 416
1970	21 757	24 176	13 722	11 516	71 171	7 816
1971 (a)	22 213	19 973	13 106	11 126	66 418	7 328
1972	23 258	21 335	13 638	11 102	69 333	7 490

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Met ingang van 1 januari 1971 wordt het vervoer van petroleumprodukten met vertrek uit Belgische raffinaderijen en welke vroeger beschouwd werd als tot het maritiem vervoer behorend, opgenomen in het verkeer met vertrek uit Belgische stations, en dit oefent een merkelijke invloed op de gegevens van de vervoerbewegingen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Landbouwprodukten en voedingswaren	208	225	237	240	267	283	286
Vaste brandstoffen	1 642	1 519	1 706	1 691	1 638	1 344	1 344
Ertsen	1 885	1 901	2 000	2 200	2 282	2 062	2 050
Metaalprodukten	1 268	1 215	1 341	1 552	1 794	1 852	2 015
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	575	595	626	688	701	618	593
Textielprodukten	22	21	24	25	34	37	38
Chemische produkten	323	327	396	476	578	620	630
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	159	132	122	164	222	276	305
Allerlei	152	147	223	380	300	236	229
Totaal ...	**6 234**	**6 082**	**6 675**	**7 416**	**7 816**	**7 328**	**7 490**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizigers	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op sociale abonnementen	Op andere abonnementen (a)
1965	274	8 975	3 080	4 145	1 750
1966	270	8 708	3 005	3 961	1 742
1967	265	8 534	2 977	3 915	1 642
1968	255	8 177	2 906	3 828	1 443
1969	248	8 238	2 943	3 810	1 485
1970	247	8 260	3 021	3 777	1 462
1971	245	8 425	3 145	3 820	1 460
1972	240	8 168	3 015	3 675	1 478

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnement voor handelsreiziger, abonnement van 5, 10 of 15 dagen.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Aantal reizigers

(duizenden)

JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motorrijtuigen	Bussen
1965	288 306	78 730	158	209 418
1966	276 361	70 973	169	205 219
1967	271 217	58 106	187	212 924
1968	261 466	47 758	179	213 529
1969	255 951	41 774	176	214 001
1970	252 281	34 034	193	218 054
1971	251 078	31 029	225	219 824
1972	248 719	27 566	236	220 917

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Aantal wegvoertuigen

(duizendtallen)

JAARTAL	Personenwagens (a)	Autobussen (a)	Vracht- en bestelwagens (a)	Motorfietsen (a) (b)	Bromfietsen (c)	Fietsen
1966	1 503	13	237	91	394	2 805
1967	1 653 (d)	13 (d)	239 (d)	74 (d)	379	2 872
1968	1 813	14	242	60	371	2 897
1969	1 921 (d)	15 (d)	246 (d)	46 (d)	380	2 807
1970	2 060	16	251	34	397	2 741
1971	2 154	17	254	47 (d)	403	2 743
1972	2 273	18	258	52	417	2 889

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Cylinderinhoudminder dan 250 cm³.
(c) Cylinderinhoud 50 cm³ of minder.
(d) Raming.

Binnenvaart

Vervoerde goederen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1965	25 778	27 806	18 867	4 580	77 032	6 087
1966	26 455	28 865	19 785	4 488	79 594	5 968
1967	27 110	32 601	20 999	4 619	85 331	6 262
1968	28 169	37 645	22 657	4 861	93 332	6 650
1969	29 213	36 926	20 916	5 602	92 657	6 870
1970	31 237	35 638	20 272	4 418	91 565	6 734
1971	29 413	39 096	21 456	5 401	95 366	6 731
1972	28 092	39 615	22 995	5 713	96 410	6 759

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN (N.V.S. - nomenclatuur)	1969	1970	1971	1972
Landbouwprodukten en levende dieren ...	711	634	711	777
Voedingsprodukten en veevoeder	295	311	310	315
Vaste brandstoffen	708	752	663	643
Petroleumprodukten	826	868	849	870
Ertsen en metaalresiduën	461	448	402	442
Produkten van de metaalindustrie	652	609	593	716
Ruwe mineralen en fabrikaten daarvan, bouwmaterialen	2 518	2 424	2 505	2 320
Meststoffen	168	169	189	198
Chemische produkten	460	464	454	427
Machines, voertuigen, diverse fabrikaten n.e.g. en speciale transacties	70	55	51	54
Totaal...	**6 870**	**6 734**	**6 731**	**6 759**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken

(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Zeeschelde	1 116	1 197	1 269	1 329	1 267	1 271	1 252	1 243
Kempische kanalen....	2 474	2 288	2 314	2 496	2 621	2 632	2 570	2 604
Brabantse kanalen	398	434	416	520	535	561	503	468
Maas en Samber	822	748	833	873	916	844	923	957
Bovenschelde	1 098	1 146	1 275	1 282	1 380	1 279	1 355	1 367
Centrum en Borinage .	134	119	124	120	119	121	103	99
IJzer en kust	44	36	34	31	31	26	23	24
Totaal ...	**6 087**	**5 968**	**6 262**	**6 650**	**6 870**	**6 734**	**6 731**	**6 760**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart (a)

Stand op 31 december

JAARTAL	Met motor		Zonder motor		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1964.....	4 808	2 068 181	709	530 241	5 517	2 598 422
1965.....	4 837	2 132 077	674	508 978	5 511	2 641 055
1966.....	4 871	2 183 070	660	507 620	5 531	2 690 690
1967.....	4 834	2 186 742	611	480 313	5 445	2 667 055
1968.....	4 772	2 170 453	569	441 334	5 341	2 611 787
1969.....	4 660	2 142 052	499	393 540	5 159	2 535 592
1970.....	4 442	2 060 187	438	357 604	4 880	2 417 791
1971.....	4 310	2 026 050	408	318 237	4 718	2 344 287
1972.....	4 545	2 166 778	349	260 913	4 894	2 427 691

(a) Exclusief de tankschepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Toestand van de Belgische koopvaardijvloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1972		1 januari 1973	
	Aantal	Brutotonnenmaat	Aantal	Brutotonnenmaat
Bulkvrachtschepen			11	254 455
Vrachtschepen			38	233 947
Polyvalente vaartuigen	56	513 009	4	50 860
Passagiers- en vrachtschepen			2	23 833
Chemicaliëntankers			1	14 588
Olietankers	18	316 715	14	287 476
Afvaltankschepen			1	1 178
Combinatieschepen	1	10 530	2	45 046
Containerschepen	1	30 826	1	30 826
Koelschepen	8	42 351	8	42 351
Ertsschepen	5	162 899	2	70 929
Zeelichters	3	19 662	3	19 662
Pakketboten	—	—	6	21 238
Car-ferries	—	—	5	14 944
Totaal...	**92**	**1 095 992**	**98**	**1 111 333**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Administratie van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

Belgische koopvaardijvloot (a)

Stand op 31 december

OMSCHRIJVING	Jaartal	Stoom-schepen	Motor-schepen	Zee-lichters	Totaal
Aantal schepen	1966	9	80	—	89
	1967	9	84	—	93
	1968	9	83	—	92
	1969	9	88	1	98
	1970	9	80	2	91
	1971	9	80	3	92
	1972	9	86	3	98
Belgische bruto-tonnenmaat .	1966	161 362	609 675	—	771 037
	1967	161 480	673 891	—	835 371
	1968	161 480	724 228	—	885 708
	1969	161 480	797 216	6 554	965 250
	1970	161 480	812 301	13 108	986 889
	1971	161 480	914 850	19 662	1095 992
	1972	161 480	930 191	19 662	1111 333
Belgische netto-tonnenmaat .	1966	118 726	437 674	—	556 400
	1967	119 184	470 755	—	589 939
	1968	119 184	509 752	—	628 936
	1969	119 184	565 253	5 556	689 993
	1970	119 184	575 721	11 112	706 017
	1971	119 184	654 117	16 668	789 969
	1972	119 184	663 192	12 698	795 074

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

(a) Exclusief de schepen toebehorend aan de Staat.

Haven van Antwerpen

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1965	18 065	44 753	33 004	1 099	6 287	12 563	6 487
1966	18 082	45 140	33 319	1 263	5 936	11 758	6 412
1967	18 250	46 181	35 112	1 127	5 077	11 795	5 530
1968	17 932	49 164	39 746	647	8 115	13 980	9 914
1969	17 885	52 419	40 646	611	7 635	15 209	8 920
1970	19 150	54 315	47 747	703	6 384	14 635	8 663
1971	18 654	51 847	40 015	812	6 749	13 539	11 134
1972	18 631	51 607	30 734	690	7 630	17 192	10 846

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

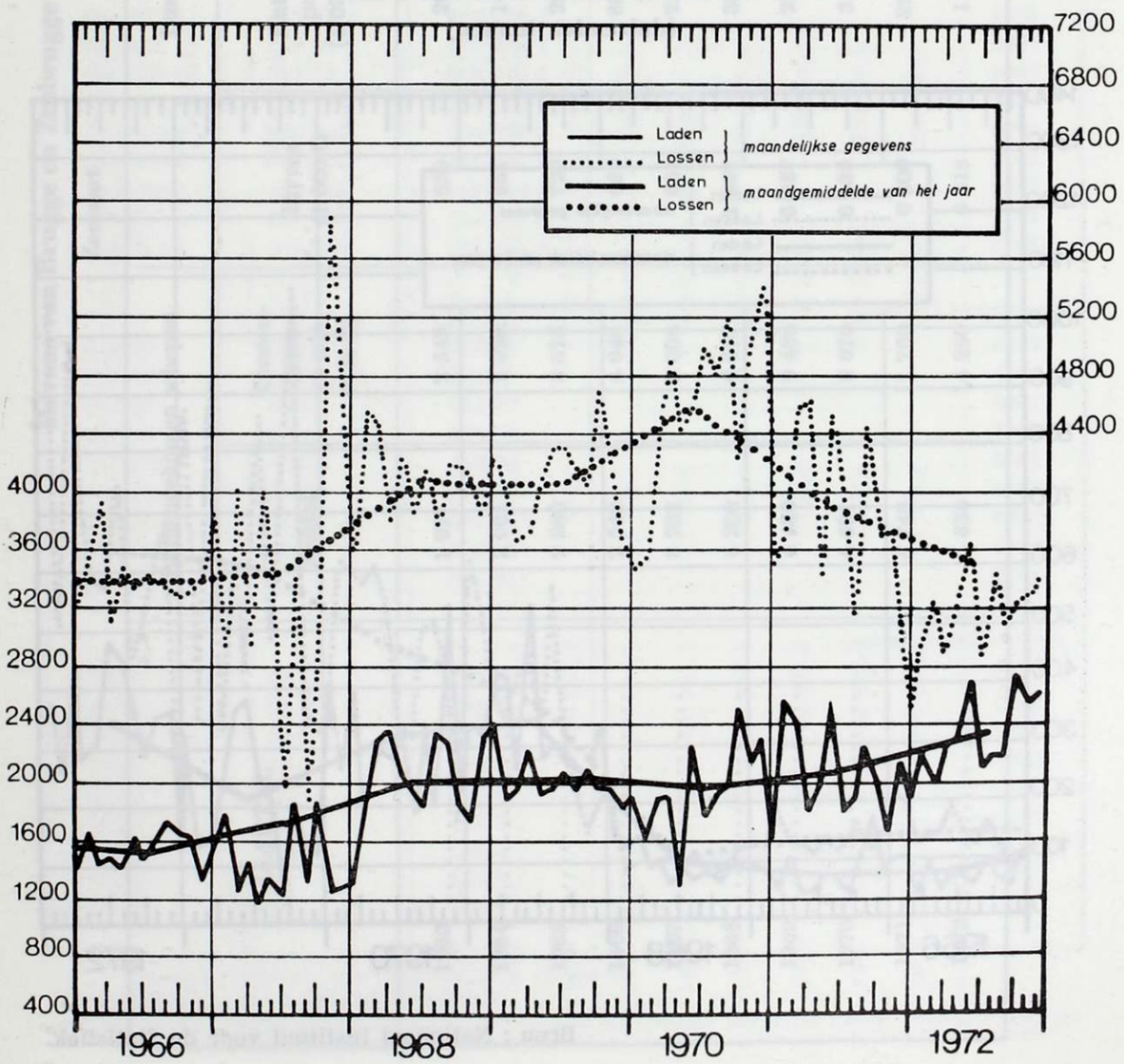

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Haven van Gent

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1965	2 494	1 525	1 499	52	232	990	345
1966	2 233	1 361	1 447	63	268	655	261
1967	2 294	1 197	1 204	61	368	628	258
1968	2 415	1 251	893	78	334	899	263
1969	3 254	3 995	3 533	124	874	3 727	339
1970	3 251	4 539	4 766	78	719	3 446	401
1971	3 646	5 410	6 297	76	1 000	2 347	334
1972	4 093	6 568	6 987	150	1 460	3 664	612

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

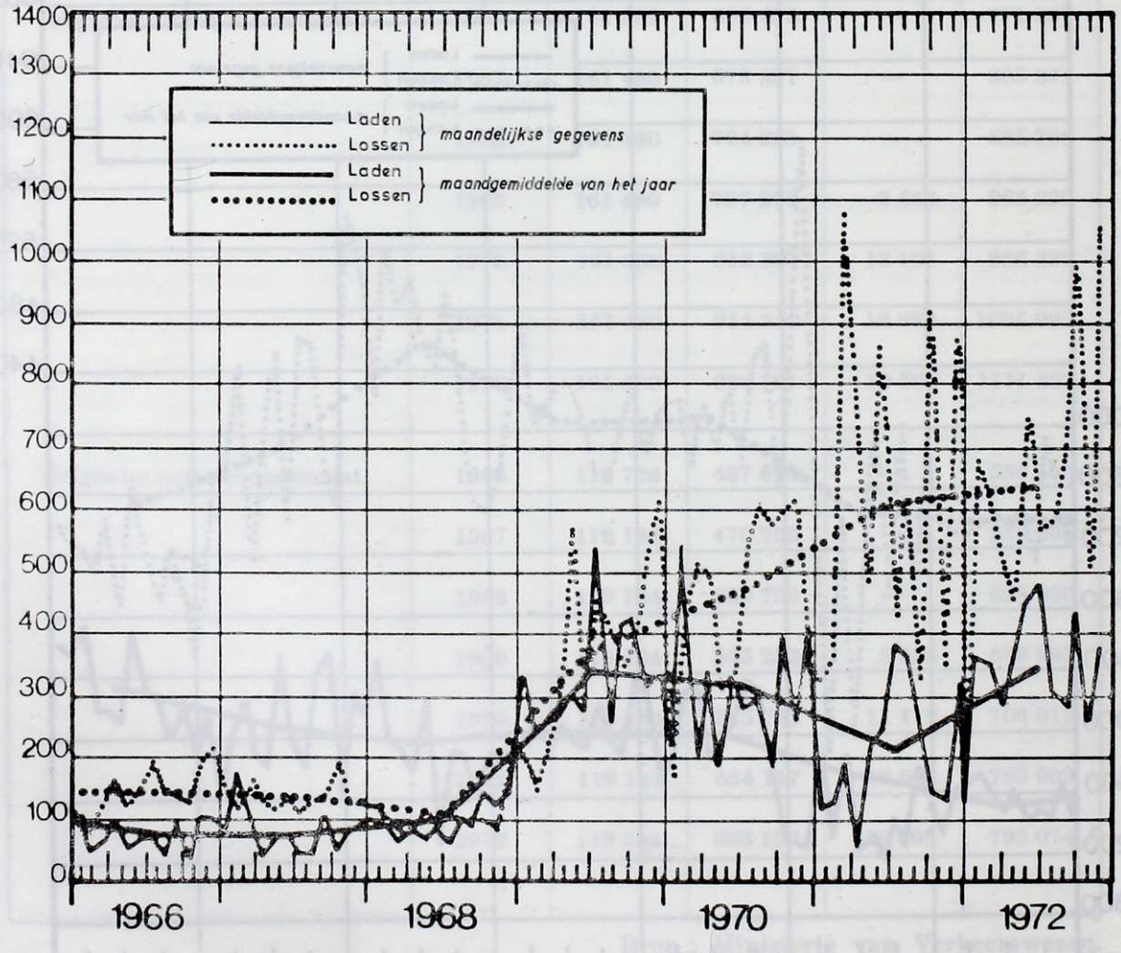

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1963	1 917	2 549	659	200	212	247	191
1964	2 061	2 929	651	149	225	238	186
1965	2 280	3 015	720	293	234	284	177
1966	2 543	4 046	689	384	206	252	234
1967	3 232	5 008	661	258	186	207	311
1968	4 200	6 677	2 897	356	356	237	363
1969	4 436	9 430	6 587	270	758	305	499
1970	4 691	9 670	6 439	311	849	295	540
1971	4 746	11 760	6 300	221	536	421	319
1972	5 658	14 280	6 818	110	559	644	399

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatige	Onregelmatige	Totaal
Vliegtuigen (eenheden)			
1964	58 064	3 798	61 862
1965	60 924	3 765	64 689
1966	61 856	3 190	65 046
1967	58 959	10 278	69 237
1968	63 585	10 083	73 668
1969	72 236	7 333	79 569
1970	78 839	7 529	86 368
1971	83 235	7 778	91 013
1972	82 480	8 845	91 325
Passagiers (eenheden)			
1964	1 679 615	71 794	1 751 409
1965	1 869 351	54 975	1 924 326
1966	2 024 002	60 747	2 084 749
1967	2 097 957	256 645	2 354 602
1968	2 368 653	207 968	2 576 621
1969	2 597 032	315 442	2 912 474
1970	2 949 704	343 937	3 293 641
1971	3 104 965	385 734	3 490 699
1972	3 245 524	502 385	3 747 909
Vrachtgoed (tonnen)			
1964	60 933	1 886	62 819
1965	68 295	1 810	70 105
1966	76 146	3 296	79 442
1967	82 670	2 910	85 580
1968	96 861	4 150	101 011
1969	118 540	6 316	124 856
1970	128 966	7 052	136 018
1971	125 365	4 421	129 786
1972	116 148	7 394	123 542
Poststukken (tonnen)			
1964	2 577	40	2 617
1965	3 212	40	3 252
1966	4 173	158	4 331
1967	4 913	63	4 976
1968	5 762	54	5 816
1969	7 116	71	7 187
1970	6 594	26	6 620
1971	7 335	78	7 413
1972	6 572	62	6 634

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Aangeboden tonkilometers (duizenden)	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigerskilometers (duizenden)	Vrachtgoed (duizenden tonkilometers)	Poststukken (duizenden tonkilometers)	Vervoerde tonkilometers (duizenden)	Ladingscoëfficiënt (percentage)
1963	393 227,0	935,7	1 684 475,1	44 326,0	4 922,5	203 375,6	51,7
1964	385 812,9	1 056,6	1 888 823,8	52 529,2	5 241,4	230 574,7	59,8
1965	424 157,5	1 144,6	2 077 462,5	60 975,2	6 014,5	255 689,2	60,3
1966	458 351,5	1 175,7	2 152 489,5	71 981,1	6 180,0	273 261,7	59,6
1967	542 674,1	1 243,1	2 323 224,2	105 976,6	6 701,0	322 588,4	59,4
1968	581 121,8	1 257,5	2 314 712,5	130 277,6	6 268,0	347 441,8	59,8
1969	682 148,9	1 375,0	2 448 762,0	176 777,6	7 797,0	406 632,1	59,6
1970	742 261,5	1 470,6	2 759 084,1	186 956,0	8 130,5	447 280,6	60,3
1971	898 462,5	1 510,8	3 201 132,5	208 412,5	8 838,0	512 978,3	57,1
1972	907 651,8	1 484,8	3 276 713,7	234 350,1	8 616,7	540 093,3	59,5

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
SABENA.

Deutsche Mark (Mio DM)

| | | |

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

Het belang van de distributieactiviteiten in de economie neemt gestadig toe. De bruto toegevoegde waarde tegen marktprijzen van de handel bedroeg in 1971 17,7 % van het totaal Bruto Nationaal Produkt tegen 17,2 % vijf jaar terug. Die vooruitgang is voor een groot deel te danken aan de ontwikkeling van de massadistributie die de jongste jaren hoe langer hoe meer doorbreekt. Zij is in feite een logisch gevolg van de snelle expansie die de massaproduktie kende in een vroeger stadium. Meer nog dan een vooruitgang is zij een natuurlijke aanpassing geweest van de verkooptechnieken aan de recente economische ontwikkeling. Deze laatste vallen vooral op in de supermarkten en hypermarkten waar de techniek der massadistributie het sterkst tot uiting komt. Zij zijn gespecialiseerd in de verkoop van de zogenoemde « convenience goods »; dit zijn goederen van courant gebruik die worden verkocht in de grote en gemakkelijk te bereiken verkoopeenheden en met behulp van moderne verkoopmethoden. Andere kleinhandelsondernemingen specialiseren zich daarentegen in de verkoop can « shopping goods » die geen courante artikelen zijn; meestal zijn ze duurder, van betere kwaliteit en beschikbaar in grotere keuze. Bij de aankoop van deze artikelen geniet de koper ook meer « service ».

Ten opzichte van deze beide groepen gedraagt de verbruiker zich op een verschillende manier : de aankoop ervan geschiedt niet op hetzelfde ogenblik en ook niet op dezelfde plaats. Voor de aankoop van « shopping goods » zal de koper doorgaans een langere afstand afleggen en bereidwillig een hogere prijs betalen omdat hij geniet van een betere service. Deze goederen zullen vooral worden verkocht in een gespecialiseerde winkel of in het warenhuis in de mate dat zijn afdelingen over een uitgebreide keus van kwaliteitsartikelen beschikken en een degelijke service kunnen verstrekken. Daarentegen zijn verkoopplaatsen zoals de superette, de supermarkt, het volkswarenhuis en de hypermarkt, vooral gespecialiseerd in de afzet van de zg. « convenience goods ».

Volgens de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, vertoonde de omzet in de kleinhandel in 1972 een toeneming met 16 %, tegen 10,5 % het jaar tevoren. De vooruitgang was het sterkst gedurende het eerste kwartaal; nochtans dient rekening te worden gehouden met het feit dat de omzet de eerste maanden van 1971 werd beïnvloed door de anticipatieve aankopen die op het einde van het jaar 1970 plaats hadden wegens de in-

voering van de B.T.W. op 1 januari 1971. Na een periode van stabilisatie tijdens de zomermaanden, steeg de verkoop opnieuw, hoewel wat minder sterk.

De tweejaarlijkse statistiek van de leurhandel waarvan de laatste gegevens op 1 januari 1972 betrekking hebben, vertoont opnieuw een stijging van het aantal handelaars in het bezit van een leurkaart en wel met 6,7 %. Dit resultaat is uitsluitend te danken aan de stijging die optrad bij de groep « verkoop van deur tot deur » waar het aantal leurhandelaars toenam van 4 033 in 1970 tot 10 274 op 1 januari 1972, d.i. een stijging met 260 %. In alle overige groepen daalde het aantal afgeleverde leurkaarten. De ambulante handel, die tijdens de periode 1957 tot 1970 aan belang begon te verliezen vooral als gevolg van een verstrakking van de reglementering en een stijging van de algemene welvaart die minder tot aankoop bij ambulanten aanzet, gaat dus blijkbaar een zekere wederopleving tegemoet tenminste voor wat de verkoop van deur tot deur betreft. Indien in de meeste groepen het aantal handelaars verder nog licht zal afnemen, dan is daarentegen die forse stijging in de groep van « deur tot deur » het gevolg van de toepassing van het ministerieel besluit (1) betreffende de leurhandel in reukwaren en schoonheidsprodukten, dat een bijna volledige vrijmaking van de verkoop van deze goederen invoert. Onder de 22 meest verkochte artikelengroepen is de verkoop van « haarkappersartikelen » gestegen van de 15e plaats in 1969 naar de tweede plaats in 1971. Mede wegens de opkomst van vernieuwde verkoopprocédés, mag een verdere toeneming der aanvragen voor nieuwe vergunningen worden verwacht.

Bij de oprichting van nieuwe handelsvennootschappen stelt men sedert kort een zekere verschuiving vast wat het aanvangskapitaal betreft. Dit kapitaal dat bij de oprichting van nieuwe vennootschappen met de kleinhandel als specialisatie zeven jaar geleden slechts 24 % bedroeg van dat der vennootschappen die de groothandel tot doel hadden, was in 1971 reeds gestegen tot 47 % van het aanvangskapitaal der nieuwe groothandelsvennootschappen. De oorzaak hiervan ligt vooral in het aantal vennootschappen die in de kleinhandel een aanmerkelijk snellere ontwikkeling kende dan in de groothandel en buitenlandse handel. Bij de eerste soort vennootschappen steeg het aantal oprichtingen in zeven jaar met 330 % terwijl bij de laatste categorie de stijging slechts 192 % bedroeg.

In de kleinhandel werden de nieuwe vennootschappen voor 85 % opgericht onder de vorm van personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid; in de groothandel daarentegen bereikt de naamloze vennootschap bijna 48 %. De in 1971 opgerichte kleinhandelsondernemingen onderschreven een beginkapitaal dat gemiddeld 842 000 F bedroeg bij de naamloze vennootschap en slechts 437 000 F bij de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Bij de groothandel bedroeg dit gemiddeld beginkapitaal

(1) Ministerieel besluit van 1 maart 1971 (*Belgisch Staatsblad* van 30 april 1971).

respectievelijk 1 730 000 F en 574 000 F. Deze bedragen kunnen echter sterk schommelen van het ene jaar tot het andere.

Volgens de gegevens, verstrekt door de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, waren er in 1971 in de handelsondernemingen 289 044 personen tewerkgesteld, onderworpen aan de sociale zekerheid. Dit aantal ligt 1,8 % hoger dan dat van het jaar tevoren en 24 % hoger dan dat van 1965. Het aantal loontrekkenden dat in 1965 nog 41 % van het totaal bedroeg, daalde in 1971 tot slechts 35 % en in 1972 tot 33,8 % als gevolg van het feit dat in de tertiaire sector die een sterke ontwikkeling kent, uiteraard meer bediendenpersoneel wordt aangeworven dan handarbeiders. Hoewel het aantal mannelijke bedienden slechts 88,4 % bedraagt van dat der vrouwelijke, neemt het aantal mannelijke tewerkgestelden sneller toe; immers vijf jaar terug bedroeg het aantal mannelijke bedienden slechts 86,5 % van dat der vrouwelijke.

Van het totaal aantal tewerkgestelden in de handelsondernemingen in 1971 waren er 17,8 % werkzaam in de sector voedingswaren, 15,2 % in de sector der onbewerkte en bewerkte metalen, 9,6 % in de sector chemie, 9,1 % in de handel in produkten van kunstambacht en precisiebedrijven en 8 % in de handel in textielprodukten. Het overschot der tewerkgestelden is verspreid over diverse soorten van handelszaken.

Het Handelsregister waar handelaars, industriëlen alsook de meeste ambachtslieden dienen te worden ingeschreven, telde in 1972 37 982 nieuwe inschrijvingen en 34 364 schrappingen. Bij de eenmanszaken overtrof het aantal schrappingen het aantal inschrijvingen met 2 064 terwijl bij de vennootschappen zich het omgekeerde voordeed, wat trouwens in de lijn ligt van de jongste ontwikkeling in de distributie.

In 1972 werden er 1 551 faillissementen vastgesteld. Vergeleken met de stijging van het aantal handelsondernemingen die van 1968 tot 1971 26 % bedroeg, blijft de toeneming van het aantal faillietverklaringen binnen redelijke grenzen, nl. 10,5 % tijdens dezelfde periode.

Onder de kleinhandelsondernemingen kennen de supermarkten en hypermarkten sedert enkele jaren de sterkste uitbreiding. Volgens de semestriële telling per 1 juli 1972 is het aantal supermarkten op zes maanden tijd nog met 35 eenheden, d.i. bijna 6 % toegenomen; het aantal hypermarkten steeg tijdens dezelfde periode van 47 tot 58. Van het totaal aantal supermarkten (641) worden er 359 geëxploiteerd door zelfstandigen, d.i. 56 %. In de provincies Antwerpen, Brabant en Henegouwen zijn 53 % van de supermarkten geconcentreerd en 55 % van de hypermarkten.

De vestiging van deze distributieondernemingen van grote omvang schept dikwijls problemen voor de bestaande kleinhandelszaken. De opening van een

hypermarkt kan in sommige gevallen aanleiding geven tot een grote omzetdaling bij de naburige winkelzaken. Op lange termijn en wat de gespecialiseerde handel betreft, dient de weerslag van de hypermarkt door deze laatste niet te worden gevreesd. Uit de reeds bestaande experimenten stelt men vast, dat de prijzenstrijd die tussen de verschillende kleinhandelszaken wordt gevoerd, het hevigst is voor de artikelen die voorzien in de eerste levensbehoeften. Voor de meeste « shopping-goods » echter, verdwijnt de prijs naar het tweede plan, gezien het bij deze artikelen de kwaliteit is, de keuzemogelijkheden alsook de service, die de eerste plaats innemen.

Deze vaststellingen leiden tot de conclusie dat de toekomstige distributie-activiteiten zich steeds verder zullen specialiseren in beide richtingen, m.n. lage prijzen en discount bij de massaverkoop, en kwaliteit, breed assortiment, en service bij de verkoop van « shopping-goods ».

*
* *

Handelsondernemingen

Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen

Stand op 30 juni

HANDELSTAK	Werkgevers						Werknemers (a)					
	1970		1971		1972		1970		1971		1972	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Verkoop van produkten der hierna vermelde bedrijfstakken :												
Landbouw	1 819	5,5	1 841	5,5	1 842	5,3	6 523	2,4	6 701	2,4	6 749	2,3
Mijnen, groeven en graverijen	2 026	6,1	1 909	5,7	1 847	5,3	12 883	4,7	12 290	4,3	11 697	4,0
Voedingswarenbereiding, visserij en landbouw (produkten bestemd voor onmiddelijk verbruik)	7 833	23,8	7 720	23,2	7 868	22,8	50 645	18,5	50 573	17,8	52 191	18,1
Tabaksindustrie	234	0,7	240	0,7	218	0,6	1 290	0,5	1 446	0,5	1 478	0,5
Chemische nijverheid	2 626	8,0	2 670	8,0	2 704	7,8	25 930	9,5	27 380	9,6	26 504	9,2
Hout- en meubelnijverheid, bouwbedrijf(incl.verhuring)	1 816	5,5	1 852	5,6	2 011	5,8	10 798	3,9	11 001	3,9	11 526	4,0
Papiernijverheid	469	1,4	481	1,5	511	1,5	3 361	1,2	3 379	1,2	3 585	1,2
Polygrafische bedrijven (incl. verhuring)	519	1,6	573	1,7	594	1,7	4 370	1,6	4 533	1,6	4 874	1,7
Huiden- en lederindustrie	1 172	3,6	1 178	3,5	1 250	3,6	5 206	1,9	5 316	1,9	5 262	1,8
Textiel- en kledingindustrie-alsook die van modeartikelen (incl. verhuring)	4 604	14,0	4 707	14,1	4 952	14,3	22 810	8,3	22 820	8,0	23 808	8,2
Ceramische industrie en glas, nijverheid	261	0,8	274	0,8	280	0,8	1 968	0,7	1 900	0,7	1 958	0,7
Nijverheid der onbewerkte en bewerkte metalen	4 065	12,3	4 191	12,6	4 442	12,8	42 601	15,6	43 035	15,2	43 802	15,2
Kunstambacht en precisiebedrijven	2 867	8,7	3 007	9,0	3 338	10,0	23 805	8,7	25 917	9,1	28 380	9,8
Handel in allerlei waren	2 629	8,0	2 668	8,0	2 669	7,7	61 741	22,5	67 686	23,8	67 230	23,3
Totaal...	**32 940**	**100,0**	**33 311**	**100,0**	**34 526**	**100,0**	**273 931**	**100,0**	**283 977**	**100,0**	**289 044**	**100,0**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De leerlingen inbegrepen.

Eigenlijke handelsondernemingen

Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen

Stand op 30 juni

OMSCHRIJVING	Loontrekkenden			Weddetrekkenden			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
1965 Aantal	74 051	22 147	96 198	63 415	73 339	136 754	232 952
Percentage	32	10	41	27	31	59	100
1966 Aantal	76 399	22 375	98 774	66 653	76 657	143 310	242 084
Percentage	32	9	41	27	32	59	100
1967 Aantal	75 627	22 645	98 272	68 252	78 875	147 127	245 399
Percentage	31	9	40	28	32	60	100
1968 Aantal	76 269	22 545	98 814	69 966	79 827	149 793	248 607
Percentage	31	9	40	28	32	60	100
1969 Aantal	76 828	24 696	101 524	74 753	84 008	158 761	260 285
Percentage	30	9	39	29	32	61	100
1970 Aantal	78 537	25 604	104 141	79 405	90 385	169 790	273 931
(a) Percentage	29	9	38	29	33	62	100
1971 Aantal	76 084	24 322	100 406	85 848	97 723	183 571	283 977
(a) Percentage	27	9	35	30	34	64	100
1972 Aantal	74 238	23 438	97 676	89 802	101 566	191 368	289 044
(a) Percentage	26	8	34	31	35	66	100

(a) De leerlingen inbegrepen.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJFPLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1972 :																	
Antwerpen.....	2 635	39	331	6	1 486	31	580	14	158	7	271	13	1 704	34	7 165	144	7 309
Brabant	2 806	106	319	33	1 714	54	710	57	102	7	236	5	1 084	50	6 971	312	7 283
Henegouwen	1 160	76	118	14	1 283	92	652	107	171	27	131	22	1 033	233	4 548	571	5 119
Luik	800	80	109	26	1 128	60	457	90	154	22	188	11	949	158	3 785	447	4 232
Limburg.....	443	11	34	—	669	26	119	5	77	4	184	8	1 009	37	2 535	91	2 626
Luxemburg	54	1	6	—	233	4	39	2	18	—	29	—	103	8	482	15	497
Namen	109	15	28	—	370	15	46	6	31	2	42	6	203	20	829	64	893
Oost-Vlaanderen..	2 165	13	250	4	1 494	11	608	8	219	6	398	3	1 867	20	7 001	65	7 066
West-Vlaanderen .	1 076	8	213	—	1 485	9	338	5	191	1	488	3	1 787	4	5 578	30	5 608
Buitenland.....	9	44	—	7	18	92	2	8	1	5	5	12	18	45	53	213	266
Het Rijk ...	**11 257**	**393**	**1 408**	**90**	**9 880**	**394**	**3 551**	**302**	**1 122**	**81**	**1 972**	**83**	**9 757**	**609**	**38 947**	**1 952**	**40 899**
1 januari 1968 :																	
Het Rijk ...	**13 183**	**476**	**1 772**	**109**	**3 664**	**228**	**3 706**	**325**	**1 310**	**103**	**2 474**	**109**	**10 285**	**746**	**36 394**	**2 096**	**38 490**
1 januari 1970 :																	
Het Rijk ...	**12 917**	**474**	**1 739**	**84**	**3 793**	**240**	**3 689**	**334**	**1 333**	**111**	**2 285**	**80**	**10 529**	**738**	**36 285**	**2 061**	**38 346**

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België (a)

OMSCHRIJVING	Oprichting van vennootschappen						Kapitaal-verhoging	Ontbinding van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Totaal			Totaal	
	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Netto nominaal bedrag (duizenden franken)	Aantal	Kapitaal (duizenden franken)
Kleinhandel :									
1966	42	28 010	432	101 075	474	129 085	27 389	140	252 851
1967	28	19 075	372	95 287	400	114 362	33 731	206	39 827
1968	52	35 205	435	159 574	487	194 779	41 094	178	414 024
1969	76	73 845	558	230 904	634	304 749	343 965	199	941 611
1970	129	164 622	733	304 433	862	469 055	73 119	238	93 418
1970 - 9 maanden	81	122 932	444	184 958	525	307 890	45 942	141	67 610
1971 - 9 maanden	87	73 255	489	213 856	576	287 111	555 919	152	72 316
Groothandel en buitenlandse handel :									
1966	238	453 615	518	245 761	756	699 376	501 904	293	253 699
1967	223	347 172	477	255 554	700	602 726	579 915	282	722 809
1968	281	669 057	361	261 318	642	930 375	973 709	357	433 641
1969	312	929 895	353	249 678	665	1 179 573	974 488	320	749 699
1970	352	787 463	370	338 510	722	1 125 973	3 159 376	426	806 645
1970 - 9 maanden	224	471 256	201	181 577	425	652 833	2 345 050	219	330 786
1971 - 9 maanden	214	370 345	235	134 969	449	505 314	583 642	222	691 225

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1970	1971			1972		
	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	19 998	16 259	3 432	19 691	15 032	4 406	19 438
Gent	10 542	7 575	1 428	9 003	7 041	1 026	8 067
Luik	8 477	7 028	917	7 945	9 028	1 449	10 477
Totaal...	**39 017**	**30 861**	**5 777**	**36 638**	**31 101**	**6 881**	**37 982**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	19 201	18 859	1 092	19 951	16 420	730	17 150
Gent	11 386	10 488	338	10 826	7 606	245	7 851
Luik	8 388	8 150	256	8 406	9 139	224	9 363
Totaal...	**38 975**	**37 497**	**1 686**	**39 183**	**33 165**	**1 199**	**34 364**
Verschil	+ 42	—6 636	+4 091	—2 545	—2 064	+5 682	+3 618

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.

Faillietverklaringen en aanvragen om gerechtelijke akkoorden

OMSCHRIJVING	Faillietverklaringen (a)				Gerechtelijke akkoorden (b)			
	1939	1970 (c)	1971 (c)	1972 (c)	1939	1970 (c)	1971 (c)	1972 (c)
Hof van Beroep te :								
Brussel	520	742	858	972	204	115	105	106
Gent	147	228	292	287	72	46	35	24
Luik	78	303	247	292	66	47	49	48
Het Rijk...	**745**	**1 273**	**1 397**	**1 551**	**342**	**208**	**189**	**178**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Faillietverklaringen tijdens het jaar, heropende faillissementen inbegrepen.
(b) Vóór de oorlog, faillissementsvoorkomende akkoorden.
(c) Voorlopige gegevens.

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

(1966 = 100)

JAARTAL	Kleine kleinhandelszaken	Warenhuizen	Verbruikscoöperaties	Kettingwinkels	Supermarkten	Totaal van de kleinhandel
1967	103	103	103	114	116	104
1968	109	108	105	141	131	111
1969	119	118	106	173	162	122
1970	126	131	108	209	193	133
1971	132	140	108	251	232	143
1972	155	160	108	288	248	166

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit jaarindexcijfer wordt slechts gepubliceerd vanaf 1967.

Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in voedingswaren

(1953 = 100)

TIJDVAK	1966 (a)	1967 (a)	1968 (a)	1969 (a)	1970 (a)	1971 (a)
Januari.....	196	213	237	262	270	252
Februari	194	220	232	244	267	274
Maart	229	246	244	276	290	368
April	207	232	252	290	299	349
Mei	208	249	270	280	283	340
Juni	241	299	252	288	312	377
Juli	204	213	246	273	293	339
Augustus	233	248	264	272	285	356
September	231	236	258	296	305	380
Oktober..	219	246	278	307	307	382
November	226	251	259	279	300	393
December.....	254	272	312	351	398	..
Het jaar (b) ...	221	244	259	285	301	346 (c)

Bronnen : Nationale Federatie van de Verdelers-Grossiers in Voedingswaren.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Aantal getelde firma's voor het maandindexcijfer en het jaarindexcijfer :
in 1966 : 29;
in 1967 : 26;
in 1968 : 26;
in 1969 : 26.
in 1970 : 24;
in 1971 : 24.
De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

(b) De gezamenlijke omzet der in 1948 getelde firma's bedraagt 1.229 miljoen frank. Het jaarindexcijfer van 1948 bedraagt 89, op basis 1953 = 100.

(c) Ramingen.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag per krediet
1962	11 218	2 811 220	250,6
1963	12 506	3 391 320	271,2
1964	10 712	2 738 254	255,6
1965	11 260	3 074 842	272,7
1966	11 896	3 546 056	298,0
1967	12 170	4 043 111	329,4
1968	12 834	5 080 953	395,9
1969	12 174	5 592 032	459,3
1970	11 968	4 901 377	409,5
1971	11 540	5 047 860	437,4
1972	13 341	6 545 185	490,6

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

In 1972 toegekende kredieten volgens het doel

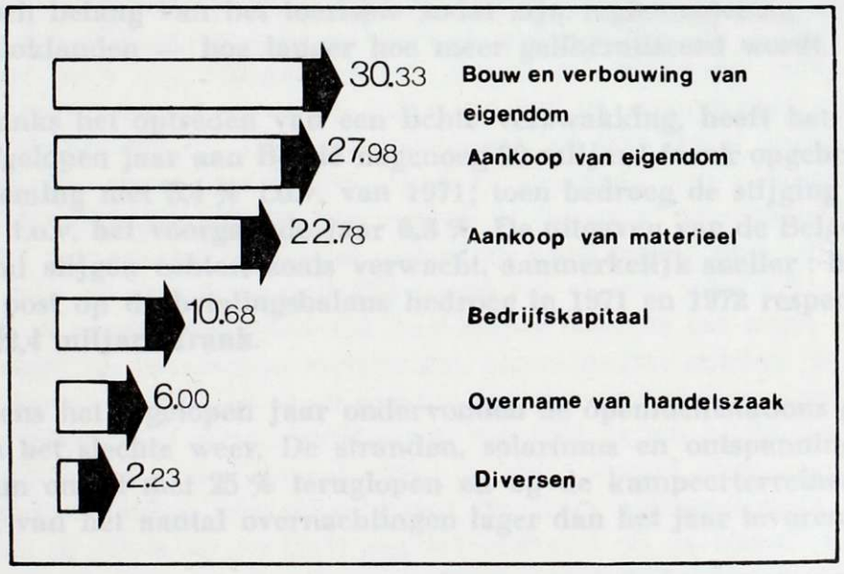

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

HOOFDSTUK V

TOERISME

De expansie die het wereldtoerisme sedert enkele jaren doormaakt, ging in 1972 onverminderd verder. De I.U.O.T.O. (1) raamt voor dit jaar het aantal internationale toeristen op 198 miljoen, d.i. een stijging met 9 % t.o.v. 1971 wanneer 181 miljoen toeristen werden geregistreerd. Hoewel van dit totaal 73 % Europa zou hebben bezocht, varieert het resultaat nogal sterk van land tot land. Indien Spanje in de toeristische betalingsbalans een winst van 2 miljard dollar realiseerde, dan telden de Verenigde Staten een deficit van 3,2 miljard dollar. Landen met een hoge levensstandaard, zoals Zweden, Canada, België, enz., hebben over het algemeen een deficitaire toeristische balans. Enkel Frankrijk en Zwitserland, drukbezochte landen waarvan de inwoners veel reizen, ontsnappen aan deze regel. Ondanks het tekort, blijft de V.S.A. het eerste toeristische land ter wereld. Daarentegen blijkt dat de ontwikkelingslanden een steeds groter aandeel verwerven in de ontvangsten afkomstig van het internationaal toerisme. Een gunstige toeristische ligging en lagere prijzen zijn hiervan meestal de oorzaak. Bovendien wordt vastgesteld dat de meeste landen zich bewust zijn van het socio-economisch belang van het toerisme zodat zijn reglementering — zelfs in de Oostbloklanden — hoe langer hoe meer geliberaliseerd wordt.

Ondanks het optreden van een lichte verzwakking, heeft het toerisme in het afgelopen jaar aan België nagenoeg 20 miljard frank opgebracht, d.i. een toeneming met 5,4 % t.o.v. van 1971; toen bedroeg de stijging der ontvangsten t.o.v. het voorgaande jaar 6,3 %. De uitgaven van de Belgen in het buitenland stijgen echter, zoals verwacht, aanmerkelijk sneller : het tekort van die post op de betalingsbalans bedroeg in 1971 en 1972 respectievelijk 10,2 en 12,4 miljard frank.

Tijdens het afgelopen jaar ondervonden de openluchtstations groot nadeel van het slechte weer. De stranden, solariums en ontspanningsparken zagen hun omzet met 25 % teruglopen en op de kampeerterreinen lag de aangroei van het aantal overnachtingen lager dan het jaar tevoren.

Waar het aantal overnachtingen in de Belgische hotels in 1971 nagenoeg ongewijzigd was gebleven t.o.v. het jaar voordien, trad er in 1972 een

---

(1) International Union of Official Travel Organisations (Genève).

daling op met 5,2 %. Zij was nagenoeg algemeen en gelijkmatig verdeeld over al de in de statistiek opgenomen nationaliteiten, behalve voor de Italianen en de Zwitsers waarvoor een enigszins hoger aantal overnachtingen werd opgetekend. Onder de vreemdelingen waren de Engelsen dit jaar het sterkst vertegenwoordigd, onmiddellijk gevolgd door de West-Duitsers en de Fransen. Iets meer dan een vierde der overnachtingen wordt ingenomen door vreemdelingen. Hun voorkeur gaat voor 44 % naar de kunsthistorische steden en voor 41 % naar de kust; het overschot der overnachtingen wordt voor nagenoeg 8 % opgetekend in de Kempen en voor 7 % in de Ardennen. De overnachtingen der eigen landgenoten hebben daarentegen voor 78 % plaats in de kuststreek en voor slechts 3 % in de kunsthistorische steden; 13 % werd geregistreerd in de Ardennen en 3,2 % in de Kempen. Men stelt ten slotte vast dat, zowel bij de Belgen als bij de vreemdelingen, het aantal overnachtingen tijdens het toeristisch seizoen langzaam afneemt. Op tien jaar tijd daalde dit aantal van 77 naar 70 % gedurende het seizoen terwijl dit buiten het seizoen toenam van 23 naar 30 %.

Wat het toeristenverkeer per spoor betreft, bedroegen de ontvangsten van de N.M.B.S., afkomstig van het reizigersverkeer, in 1972 nagenoeg 550 miljoen frank tegen 519 miljoen het jaar tevoren, d.i. een toeneming met 6 %. Dit resultaat is vooral het gevolg geweest van de tariefaanpassingen die de Maatschappij heeft doorgevoerd in 1972. Immers, het aantal reizigers/km daalde tijdens het toeristisch seizoen met 4 % en tijdens de periode met beperkt toeristisch verkeer met 5 %; in 1971 werd nochtans een toeneming waargenomen van het aantal reizigers/km met respectievelijk 4,3 en 4,7 %

Op de kampeerterreinen steeg het aantal overnachtingen in vier jaar tijd met 33,5 %. In 1972 bedroeg de stijging 4,3 % en in 1971 9 % t.o.v. het jaar voordien. Ongeveer drie vierde der overnachtingen werd ingenomen door eigen landgenoten en het overschot door de vreemdelingen. Zoals in de voorgaande jaren gaat het leeuwenaandeel bij de vreemdelingen naar de Nederlanders met nagenoeg 74 %. De toeneming van de activiteit op de kampeerinrichtingen is vooral te danken aan de uitbreiding van de beschikbare ruimte : hun aantal steeg de laatste twee jaar immers met 121 eenheden en in 1971 telde men in het totaal 678 kampeerterreinen met vergunning. Ten einde het stijgend succes van het kampeertoerisme in België te onderlijnen, werden vergelijkende indexcijfers opgemaakt op basis 1960 = 100 van het aantal overnachtingen volgens de verschillende vormen van logies. Hieruit blijkt dat in 1971 het indexcijfer voor de kampeerterreinen tot een ongeëvenaarde hoogte steeg, nl. 462; daarna volgen respectievelijk de villa's en appartementen (161), de inrichtingen voor sociaal toerisme (152), de erkende hotels en de kuurinrichtingen (121) en, ten slotte, de niet erkende hotels en de vakantiekolonies (112).

---

(1) Een bezettingsgraad van 100 betekent dat alle beschikbare bedden gedurende gans het seizoen alle dagen werden verhuurd.

De inrichtingen voor sociaal toerisme vertonen een gemiddelde bezettingsgraad (1) die een dalende trend vertoont en afnam van 49 in 1965 tot 44 in 1971. Daarentegen vertoont de bezettingsgraad in de erkende hotels een lichte neiging tot stijgen met een coëfficiënt van 49 in 1971, tegen 47 in 1965. Hieruit volgt dus dat, behalve voor bepaalde plaatsen in de kuststreek, de inrichtingen voor sociaal toerisme niet alleen gemakkelijk hun cliëntele kunnen ontvangen doch dat zij zelfs een rendement hebben dat beneden het normale ligt. Nochtans liggen de prijzen die er worden toegepast, aanzienlijk lager dan in een gewoon hotel zodat zelfs de meeste families met lagere inkomens zonder buitengewone financiële inspanningen hun verlof in dergelijke inrichting kunnen doorbrengen.

Wanneer nu de bezettingsgraden voor de verschillende inrichtingen voor sociaal toerisme met elkaar worden vergeleken, stelt men vast dat de coëfficiënten bij de vakantiehuizen nog aanmerkelijk hoger liggen dan bij de instellingen voor jeugdtoerisme zoals jeugdherbergen en jeugdhemen. Voor de eerste categorie bedroeg in 1971 de gemiddelde bezettingsgraad 50,8 in de Vlaamse gewesten en 55,8 in Wallonië, coëfficiënten welke iets hoger liggen dan die van de erkende hotels. Daarentegen bedroeg de bezettingsgraad bij de tweede categorie van instellingen tijdens hetzelfde jaar slechts 20,2 in de Vlaamse gewesten en 16,3 in Wallonië, hoewel dit rendement een lichte verbetering kende in vergelijking met de twee voorgaande jaren, is het toch totaal onvoldoende en dient de vraag te worden gesteld welke de oorzaak daarvan is. Men heeft hier klaarblijkelijk te doen, enerzijds met een gebrek aan belangstelling voor dit soort van toerisme bij de jeugd, dit als gevolg van een tekort aan informatie en, anderzijds, voor de overige wijzen van vrijetijdsbesteding, met een uitzonderlijke ontwikkeling van de commerciële vormen van toerisme die uitgroeiden tot een belangrijke sector van de economische bedrijvigheid.

★

★ ★

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1953		1966		1967		1968		1969		1970		1971		1972 (c)	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	535	100	1 345	251	1 293	242	1 098	205	1 085	203	1 198	224	1 084	203	1 048	196
Frankrijk	497	100	1 212	244	1 234	248	1 150	231	1 000	201	1 010	203	1 106	223	972	196
Nederland	336	100	573	171	611	182	629	187	690	205	673	200	685	204	673	200
Duitsland (West-)	168	100	810	482	818	487	801	477	860	512	976	581	1 102	656	1 047	623
Italië	74	100	167	226	194	262	179	242	173	234	179	242	175	236	179	242
Groothertogdom Luxemburg	48	100	162	338	162	338	164	342	173	360	179	373	175	365	139	290
Zwitserland	55	100	71	129	67	122	70	127	73	133	76	138	68	124	71	129
Verenigde Staten	189	100	400	212	470	249	418	221	457	242	502	266	511	270	489	259
Andere landen	306	100	787	257	779	255	760	248	827	270	833	272	893	292	904	295
Totaal ...	**2 208**	**100**	**5 527**	**250**	**5 628**	**255**	**5 269**	**239**	**5 338**	**242**	**5 625**	**255**	**5 799**	**263**	**5 522**	**250**
België	**6 926**	**100**	**14 710**	**212**	**15 329**	**221**	**15 275**	**221**	**15 538**	**224**	**15 773**	**228**	**15 687**	**226**	**14 855**	**214**
Algemeen totaal ...	**9 134**	**100**	**20 237**	**222**	**20 957**	**229**	**20 544**	**225**	**20 876**	**229**	**21 398**	**234**	**21 486**	**235**	**20 377**	**223**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.
(c) Ramingen.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1972 (a)

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	78,1	40,5	56,9	11,0	67,9
Kunsthistorische steden	2,7	44,0	2,0	11,9	13,9
Ardennen en Maasstreek	13,3	6,5	9,7	1,8	11,5
Kempen	3,2	7,8	2,3	2,1	4,4
Andere gebieden	2,7	1,2	2,0	0,3	2,3
Het Rijk	**100,0**	**100,0**	**72,9**	**27,1**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Ramingen.

Spreiding der overnachtingen
(%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1961	19,5	80,5	34,5	65,5	23,1	76,9
1962	19,0	81,0	34,4	65,6	22,8	77,2
1963	19,3	80,7	35,5	64,5	23,6	76,4
1964	21,1	78,9	35,7	64,3	25,0	75,0
1965	21,4	78,6	34,2	65,8	24,9	75,1
1966	22,3	77,7	36,7	63,3	26,2	73,8
1967	22,4	77,6	38,3	61,7	26,7	73,3
1968	22,0	78,0	38,2	61,8	26,1	73,9
1969	23,9	76,1	40,1	59,9	28,0	72,0
1970	24,6	75,4	40,4	59,6	28,8	71,2
1971	25,0	75,0	40,1	59,9	29,1	70,9
1972 (c)	25,0	75,0	42,7	57,3	29,8	70,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen buiten het eigenlijke seizoen.
(b) Van 1 juni tot 30 september.
(c) Ramingen

Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen volgens land van herkomst

LANDEN	Seizoen 1968	Seizoen 1969	Seizoen 1970	Seizoen 1971	Seizoen 1972	Verschil in %	
						van 1971 op 1970	van 1972 op 1971
Buitenland :							
Groot-Brittannië	76 820	99 207	102 016	113 068	86 472	+ 10,8	— 23,5
Frankrijk	62 258	64 660	82 008	89 082	91 074	+ 8,6	+ 2,2
Nederland	727 157	862 981	854 221	989 494	991 386	+ 15,8	+ 0,2
West-Duitsland	55 957	51 343	67 429	83 614	77 353	+ 24,0	— 7,5
Italië	8 065	10 177	13 456	13 750	13 904	+ 2,2	+ 1,1
Groot-Hertogdom Luxemburg	12 644	9 680	10 388	8 164	8 555	— 21,4	+ 4,8
Verenigde Staten van Amerika	4 671	5 759	8 033	12 601	11 008	+ 56,9	— 12,6
Andere landen	20 575	26 960	29 719	49 561	60 109	+ 66,8	+ 21,3
Totaal ...	**979 965**	**1 145 957**	**1 178 550**	**1 359 334**	**1 339 861**	**+ 15,3**	**— 1,4**
België	**3 275 178**	**3 566 778**	**3 786 546**	**4 076 960**	**4 332 088**	**+ 7,7**	**+ 6,3**
Algemeen totaal ...	**4 255 143**	**4 712 735**	**4 965 096**	**5 436 294**	**5 671 949**	**+ 9,5**	**+ 4,3**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer

(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1965	10,6	14,4	— 3,8	70,7	70,1	+ 0,6
1966	11,5	16,0	— 4,5	77,8	77,0	+ 0,8
1967	12,1	18,5	— 6,4	89,2	83,5	+ 5,7
1968	13,7	19,9	— 6,2	101,7	97,5	+ 4,2
1969	15,8	22,7	— 6,9	117,1	116,7	+ 0,4
1970	17,4	24,6	— 7,2	152,8	147,9	+ 4,9
1971	18,5	28,7	— 10,2	165,5	159,4	+ 8,1
1972 (a)	19.5	31,9	— 12,4	177,7	164,1	— 13.6

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Voorlopige gegevens.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		(Miljoenen eenheden)	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1964.....	6 537	7 026	107	223	285	128	178 562	238 945	134
1965.....	6 604	7 005	106	219	287	131	182 705	243 919	134
1966.....	6 633	7 112	107	215	276	128	204 711	268 299	131
1967.....	6 581	6 986	106	210	279	133	210 258	275 545	131
1968.....	6 451	6 859	106	205	271	132	205 883	271 446	132
1969.....	5 771	6 296	109	207	277	134	213 810	280 438	131
1970.....	5 752	6 350	110	213	280	131	228 654	294 643	129
1971.....	5 717	6 263	110	223	292	131	229 054	290 387	127
1972.....	5 307	6 041	114	211	281	133	238 969	310 963	130

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.

Inrichtingen voor volksvakantie

OMSCHRIJVING	Aantal inrichtingen				Accomodatie (aantal bedden)			
	1969	1970	1971	1972	1969	1970	1971	1972
Vakantiehuizen en -centra ...	30	32	30	28	14 320	13 725	15 169	15 124
Jeugdherbergen	33	32	32	34	3 567	3 678	3 197	3 541
Natuurvriendenhuizen	15	15	15	13	966	1 034	1 058	966
Wandelhemen	41	41	41	36	3 145	3 125	2 680	2 690
« Relais Patros » (a)	1	1	1	1	406	406	406	406
Totaal...	**120**	**121**	**119**	**112**	**22 404**	**21 968**	**22 510**	**22 727**

	Overnachtingen			
	1969	1970	1971	1972
Vakantiehuizen en -centra	1 122 752	1 116 125	1 141 500	1 356 421
Jeugdherbergen	188 110	202 860	193 776	238 444
Natuurvriendenhuizen	45 288	49 181	52 908	33 709
Wandelhemen	179 541	201 869	211 359	74 228
« Relais Patros » (a)	20 050	19 832	25 958	24 516
Totaal...	**1 555 741**	**1 589 867**	**1 625 501**	**1 727 318**

	Overnachtingen (%)			
	1969	1970	1971	1972
Vakantiehuizen en -centra	72,2	70,2	70,2	78,5
Jeugdherbergen	12,1	12,8	11,9	13,8
Natuurvriendenhuizen	2,9	3,1	3,3	1,9
Wandelhemen	11,5	12,7	13,0	4,3
« Relais Patros » (a)	1,3	1,2	1,7	1,5
Totaal...	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

(a) Nieuwe inrichting voor volksvakantie geopend in 1967.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK ÉÉN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

1. — *Intern monetair en financieel beleid.*

Als gevolg van de conjunctuurvertraging die de Belgische economie in 1971 kenmerkte. hebben de regering en de monetaire autoriteiten in de loop van de eerste maanden van 1972 maatregelen getroffen om het conjunctuurherstel in de hand te werken.

In de algemene context van de heropleving van de economie en de ondersteuning van de vraag der gezinnen werd de reglementering van de verkoop op afbetaling en de financiering ervan, versoepeld (1). Bovendien werden maatregelen getroffen om de woningbouw te bevorderen. Er werd namelijk een conjuncturele toeslag van 40 000 F bij de bouwpremie gevoegd (voor aanvragen ingediend tussen 1 april 1972 en 31 december 1972). Ook de aankoop van sociale woningen werd aangemoedigd door een verhoging van het bedrag van de premie bij aankoop ten belope van 27 500 F. Tevens werd de premie ter bevordering van de gezondmaking van ongezonde woningen verhoogd tot 25 000 F (2).

De discontovoet van de Nationale Bank van België werd op 6 januari, 3 februari en 2 maart telkens met 0,5 % verlaagd en kwam terug van 5,5 % naar 4 %.

Alhoewel deze laatste maatregelen eveneens gericht waren tegen de toestroming van buitenlands kapitaal, bleek het rentebeleid echter onvoldoende om de binnenlandse geldmarkt en de reserves van de Nationale Bank tegen de toevloeiing van buitenlands kortlopend kapitaal te beschutten. Het was bovendien nodig de rentetarieven met de nodige zelfstandigheid te hanteren in functie van het conjunctuurverloop in België.

(1) Koninklijk Besluit van 14 april 1972 (*Belgisch Staatsblad* van 3 mei 1972).
(2) Koninklijk Besluit van 17 april 1972 (*Belgisch Staatsblad* van 28 april 1972).

In het begin van maart — na de kortstondige crisis i.v.m. de leefbaarheid van de spilkoersen, op de valutamarkten — heeft het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel dan ook nieuwe maatregelen getroffen om de toevloeiing van buitenlands geld in te dijken (1).

In het midden van het jaar ondergingen de valuta-markten als gevolg van de speculatie tegen de dollar opnieuw sterke beroeringen. Tijdens de speculatiegolven van juni en juli diende de centrale bank omvangrijke steunoperaties te verrichten en in ongeveer twee maanden tijd voor 20 miljard aan vreemde valuta's op te kopen. De banken stonden aan de Nationale Bank de deviezen af waarin de kapitaalbewegingen plaatsvonden hetgeen hen ruim van kasmiddelen voorzag.

Bip het te voeren beleid moest dus niet alleen worden rekening gehouden met de massale liquiditeitsschepping, voortvloeiend uit de interventies van de Nationale Bank ten gevolge van de speculatie tegen het pond sterling en tegen de dollar, die later een grotere omvang dreigde aan te nemen door een afgeleide kredietexpansie, waarvoor de banken reeds de middelen bezaten, doch eveneens met het herstel van de economische activiteit dat zich sterker aftekende en met de krachtiger wordende prijsstijgingen.

De Schatkist loste weliswaar stelselmatig de vlottende buitenlandse Rijksschuld af hetgeen de monetaire uitwerking van de toevloeiing van kapitalen verminderde. Medio 1972 waren de nog terug te betalen bedragen gering geworden zodat niet veel ruimte overbleef voor het optreden van de schatkist.

De Nationale Bank heeft daarom meer directe maatregelen getroffen te weten : een verlaging (met één negende) van de herdisconto- en visumplafonds van de banken en een bevriezing van een deel van de bijkomende middelen van de banken. Hiertoe kwam op 26 juli een « gentlemen's agreement » tot stand tussen de Nationale Bank, de Bankcommissie en de ongeveer dertig belangrijkste banken. De overeenkomst behelsde het aanleggen van een « monetaire reserve » voor een bedrag van 10 miljard frank, in de vorm van renteloze deposito's bij de Nationale Bank. Dit akkoord verviel aanvankelijk op 31 oktober doch het werd verlengd tot 19 november.

Tijdens het tweede semester begon bij de bedrijven en de gezinnen een tendens tot aangaan van nieuwe schulden op gang te komen. Dit bleek uit de snelle toeneming van de door de meeste financiële instellingen geopende kredieten. Deze evolutie werd ontegensprekelijk beïnvloed door de algemene prijsstijging die op haar beurt werd onderhouden door een gezamenlijk proces. Het overschot van de lopende transacties met het buiten-

---

(1) Het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel heeft op 9 maart aan de banken voorgeschreven hun contante netto-verplichtingen van de gereglementeerde markt in buitenlandse valuta's en tegenover het buitenland in Belgische franken niet meer verhogen (behalve tijdelijk met 10 %).

land versterkte immers de invloed van de expansie van de binnenlandse bestedingen op de inkomenssom die bovendien voortdurend opwaartse impulsen onderging die niet werden veroorzaakt door een vraagoverschot.

De inflatoire toeneming der inkomens voedde voor een deel de financiële spaarvorming die de geld- en kapitaalmarkt ruimschoots van middelen voorzag. Die gelden financierden nieuwe bestedingen van de ontleners hetgeen het inkomen op een inflatoir peil ondersteunde. De creatie van leenfondsen voortvloeiend uit de toeneming van de geldhoeveelheid werkte die ontwikkeling eveneens in de hand.

Het financiële beleid diende onder deze omstandigheden de mogelijkheden van de economische subjecten (met uitzondering van de overheid), om een beroep te doen op het krediet van de verschillende categorieën financiële instellingen, binnen aanvaardbare grenzen te houden.

Een nieuw « gentlemen's agreement » werd afgesloten tussen de Nationale Bank, de banken, de private spaarkassen en de voornaamste openbare kredietinstellingen. Dit akkoord hield in dat vanaf 20 november 1972, een bescheiden deel van de middelen van voornoemde financiële instellingen zou worden bevroren. Ten einde de financiering van de Rijksuitgaven niet nadelig te beïnvloeden werden de financiële instellingen die aan de overeenkomst deel namen verzocht hun portfeuilles kort- en langlopend overheidspapier niet te verminderen en aan de aankopen van overheidseffecten hetzelde deel als gewoonlijk van hun nieuwe werkmiddelen te besteden.

Het nieuwe stelsel beantwoordde aan de veranderde omstandigheden en beoogde dus niet alleen te voorzien in de eventuele moeilijkheden voortspruitend uit de ontwikkeling van het betalingsverkeer met het buitenland maar ook de invloed van de binnenlandse expansiefactoren geleidelijk in te dijken. Beoogd werd te vermijden dat de door de banken aangetrokken gelden, opnieuw zouden aangewend worden voor de verlening van kredieten die de basis vormen van nieuwe bestedingen.

Naar het einde van het jaar toe steeg het rentepeil onder impuls van de versnelling van de economische activiteit en het sterilisatiebeleid van de Nationale Bank. Tijdens de laatste weken van het jaar diende de Nationale Bank dan ook haar discontovoet te verhogen, telkens met 0,5 % op 23 november en op 21 december. Deze verhogingen hadden tot doel de spontane beweging van de intrestvoet op korte termijn te bekrachtigen en te steunen. De monetaire autoriteiten in België en in de overige Europese landen konden de spontane stijging van de rentepercentages bevestigen zonder het risico te lopen dat dit beleid door kapitaalinvoer zou worden tegengewerkt. Immers de beschermingsmaatregelen tegen de toevloeiing van kapitalen werden versterkt en de rentepercentages stegen eveneens in de Verenigde Staten.

Deze rentemaatregelen waren bovendien in overeenstemming met het geheel van resoluties, die op 31 oktober werden goedgekeurd door de Raad

van Ministers van de Europese Gemeenschappen, en die een actieprogramma vormen tegen de inflatie.

In het raam van dit actieprogramma moeten de lidstaten o.a. het stijgingspercentage van de consumptieprijzen terugbrengen tot 4 % tussen december 1972 en eind 1973 door een matiging van de nominale groei van de arbeids- en kapitaalinkomens in overleg met de sociale partners en door de bewaking van de prijzen der industriële produkten en diensten. Het stijgingstempo van de liquiditeitenmassa moet uiterlijk tegen eind 1974 worden teruggebracht tot dat van de reeële groei van het B.N.P., verhoogd met een normatief stijgingspercentage en rekening houdend met de structurele ontwikkeling van de verhouding tussen het totaal der liquiditeiten en het nationale produkt. De werkelijke toeneming van de overheidsuitgaven in 1973 moet beperkt blijven binnen de grens van het groeipercentage van het Bruto Nationaal Produkt in werkelijke prijzen. (Dit geldt weliswaar onder bepaalde reserves waarvan die welke België voor zichzelf gemaakt heeft).

Ook de Rijksbegroting voor het jaar 1972 werd opgemaakt in het perspectief het groeitempo van de economie opnieuw op te voeren. Hiervoor werd een relanceplan uitgewerkt dat een ruim gamma van maatregelen omvat die bestemd waren om in te werken op de binnenlandse en buitenlandse vraag, op het peil van de tewerkstelling en op de economische en financiële structuren.

De begrotingsmaatregelen die werden getroffen in het raam van het relanceplan bevatten wat de ontvangsten betreft : de afschaffing van 1 januari af, van de bijzondere belasting op de uitvoer ingevoerd bij het van kracht worden van de B.T.W.; de vermindering van de degressieve aanslag van de investeringsgoederen; de effectieve terugbetaling ten belope van 9 miljard frank in 1972 van de vroegere belastingen die de voorraden op 1 januari 1971 bezwaarden.

Wat de uitgaven betreft werden op de investeringsbegroting de conjuncturele programma's ten belope van 15,6 miljard vastgesteld, dit bedrag heeft zowel betrekking op de ministeriële departementen als op de openbare instellingen en de instellingen van openbaar nut. Hiervan had 10 miljard betrekking op een conjuncturele schijf die aan het basisprogramma van de vastleggingen inzake buitengewone uitgaven werd toegevoegd, 3 miljard kwam toe aan de inwerkingstelling van een fonds voor conjunctuurondersteuning, terwijl aan de oprichting van 3 000 bijkomende sociale woningen 2,6 miljard frank werd toebedeeld.

De regering besloot het stimulerend effect van deze maatregelen niet aan te tasten door de heffing van nieuwe belastingen om het traditioneel begrotingsevenwicht te bereiken maar aanvaardde bewust een gewone begroting in te dienen met een tekort van 6,1 miljard.

2. — *Internationaal monetair beleid.*

Tijdens het jaar 1972 functioneerde een internationaal monetair stelsel dat feitelijk op een niet convertibele dollar was ingesteld, doch dat steunt op de regels van het Internationaal Monetair Fonds. Deze regels werden echter gewijzigd door de verbreding van de schommelingsmarges der wisselkoersen en door de formele erkenning van het bevoorrecht statuut van de Amerikaanse geldeenheid.

Op 22 maart 1971 besloot de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen in tien jaar tijd de economische en monetaire unie in de Gemeenschap, in etappes, te verwezenlijken. De actiebeginselen voor de eerste etappe van 3 jaar werden nauwkeurig bepaald. Onder die beginselen kwam een vernauwing van de schommelingsmarges tussen de valuta's voor.

De beslissingen getroffen door de Raad van Ministers van de E.G. op 21 en 22 maart betekenden een nieuwe stap in de richting van de monetaire eenmaking. Ten gevolge van deze beslissingen werd het akkoord van 10 april, het zogenaamde « akkoord van Bazel » afgesloten.

De centrale banken gingen de verbintenis aan het verschil op een bepaald ogenblik tussen de koers van de meest geapprecieerde en de koers van de minst geapprecieerde van de valuta's van de lidstaten geleidelijk te verminderen en dit verschil uiterlijk op 1 juli 1972 terug te brengen tot 2,25 %. Opgemerkt wordt dat men gebruik bleef maken van de door het Internationaal Monetair Fonds op wereldvlak, toegestane schommelingsmarges.

Luidens de overeenkomst moesten de centrale banken automatisch tussenkomen op de valutamarkt van hun land : in communautaire valuta's, tegen de grenskoersen bepaald door de gekozen marge; in dollars, tegen de grenskoersen van die valuta. Iedere andere interventie moest het voorwerp uitmaken van een, in beginsel voorafgaand, multilateraal overleg. De interventie in communautaire valuta's werd gefinancierd door bilaterale kredietfaciliteiten onder centrale banken en zulks voor een onbeperkt bedrag, maar voor een duur, in beginsel, begrepen tussen één en twee maanden. Ten slotte moesten de maandelijkse en bilaterale vereffeningen van de posities voortvloeiend uit de interventies plaatshebben volgens de samenstelling van de reserves van de debiteur. Nochtans mochten de betrokken centrale banken overeenkomen een betaling geheel of gedeeltelijk volgens andere modaliteiten te doen.

In feite werd de vernauwing van de marges toegepast met ingang van 24 april 1972; daarna hebben de centrale banken van het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken en, tijdelijk, Noorwegen zich vrijwillig bij die beslissing aangesloten. Het zweven van het pond sterling, vanaf 23 juni, heeft de centrale banken van de eerste drie landen er evenwel toegebracht zich uit het stelsel terug te trekken, maar die van Denemarken sloot er zich

opnieuw bij aan vanaf 11 oktober. Op 26 juni machtigde het Comité der Gouverneurs, ingevolge een beslissing van de Raad, de Banca d'Italia ertoe tot 30 september in dollars te interveniëren om de intracommunautaire marge van 2,25 % te eerbiedigen; op 18 september werd deze machtiging verlengd tot 31 december 1972.

Van hun kant besloten België, Nederland en het Groothertogdom Luxemburg, in overeenstemming met de leden van de Gemeenschap, dat de koersschommelingen van hun valuta's onder elkaar binnen de door het Benelux-akkoord van 23 augustus 1971 vastgestelde smallere grenzen zouden gehandhaafd blijven, maar dat de interventiemodaliteiten en de methoden tot vereffening van de saldo's zouden worden afgestemd op de communautaire bepalingen.

Op de conferentie van Parijs van 19 en 20 oktober bevestigden de staatshoofden of regeringsleiders van de lidstaten van de verruimde Gemeenschap opnieuw hun wil om de economische en monetaire unie uiterlijk op 31 december 1980 op een niet-omkeerbare wijze te verwezenlijken en gedurende het jaar 1973 alle beslissingen te nemen die nodig zijn om de overgang naar de tweede etappe van deze unie op 1 januari 1974 mogelijk te maken.

Zij verklaarden dat vaste, maar aanpasbare, pariteiten tussen hun valuta's een essentiële basis vormen voor de verwezenlijkingen van de unie en zij drukten hun wil uit om binnen de Gemeenschap, verdedigingsstelsels en mechanismen voor wederzijdse hulp tot stand te brengen, die de lidstaten in de mogelijkheid moeten stellen om deze pariteiten te eerbiedigen. Er werd besloten met dit doel, vóór 1 april 1973, bij een plechtige akte, berustend op het Verdrag van Rome, een Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking op te richten, waarvan het beheer zal worden waargenomen door het Comité der Gouverneurs van de Centrale Banken in het raam van de algemene, door de Raad vastgestelde richtsnoeren voor economisch beleid.

In een beginfase zal het Fonds op de volgende bases functioneren : overleg tussen de centrale banken met het oog op de vernauwing van de schommelingsmarges tussen hun valuta's, multilateralisatie van de posities voortvloeiend uit de interventies in communautaire valuta's en multilateralisatie van de intracommunautaire betalingen; gebruik daartoe van een Europese monetaire rekeneenheid. De financiering op zeer korte termijn van het akkoord over de vernauwing van de marges en de monetaire steun op korte termijn, die reeds bestonden onder de centrale banken van de Gemeenschap, zullen in het Fonds gegroepeerd worden.

Opgemerkt wordt dat de faciliteiten die aan de Banca d'Italia werden verleend en de beslissing van het Verenigd Koninkrijk om met ingang van 23 juni de wisselkoers van het pond te laten zweven de toepassing van het akkoord van 10 april 1972 bemoeilijken. Italië en eventueel andere landen

konden zich immers beroepen op een precedent en hun interventies in communautaire valuta's op hun valutamarkt stopzetten. Aldus kon worden vermeden dat een beroep diende te worden gedaan op kortlopende kredieten van hun partners en men gedwongen werd deze kredieten voor een deel terug te betalen in goud. Te meer daar de goudprijs, op de vrije markt een plotse hausse kende, waren debiteurlanden minder geneigd goud af te staan tegen de officiële prijs van destijds nl. 38 dollar per ons.

De akkoorden en beslissingen op het gebied van het deviezenverkeer in België en in het buitenland en de belangrijke overschotten in het betalingsverkeer met het buitenland hebben een sterke invloed uitgeoefend op het verloop van de noteringen op de valutamarkten.

Op de gereglementeerde markt eveneens als op de vrije markt vertoonde de Belgische frank een zeer stevige houding. De gemiddelde koers op de gereglementeerde markt van de Belgische geldeenheid, gewogen met de relatieve belangrijkheid van de handel met het buitenland, overschreed zelfs met 4 % zijn peil van 1971.

Ten slotte wordt opgemerkt dat bij de wet van 3 juli 1972 de pariteit van de Belgische frank werd vastgesteld op 0,0182639 gram fijn goud, hetgeen een opwaardering t.o.v. het goud impliceert met 2,8 % en met 11,6 % t.o.v. de dollar. De pariteit mag in de toekomst, in spoedeisende gevallen, worden gewijzigd bij koninklijk besluit op voorstel van de Minister van Financiën, na beraadslaging in de Ministerraad en na overleg met de Nationale Bank. De beslissing wordt samen met de redenen waarom zij is genomen en met het advies van de Nationale Bank onmiddellijk door de Minister van Financiën aan de Kamers medegedeeld.

De nieuwe wet is evenwel nog niet van kracht. De uitvoerende macht wil de datum waarop de nieuwe pariteit van kracht wordt doen samenvallen met die van de maatregelen die ter zake door de partners van de E.G. worden genomen.

★

★ ★

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIËN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN

Tijdens het jaar 1972 heeft de centrale overheid door haar begrotingspolitiek bewust stimulerende impulsen uitgeoefend ten einde het conjunctuurherstel in de hand te werken.

De vastleggingen op de buitengewone begroting van 1972 beliepen 57,5 miljard (oorspronkelijk basisprogramma). Indien rekening wordt gehouden met de vastleggingen van de gedebutgettiseerde sector ten belope van 19,4 miljard dan bedraagt het oorspronkelijk investeringsprogramma 76,9 miljard. In dit programma werd er zorg voor gedragen dat de dwingende voorschriften van het Plan 1971-1975 werden nagekomen. T.o.v. 1970 bedraagt het groeipercentage van het oorspronkelijke programma + 34 %. Ten slotte dient er nog rekening te worden gehouden met 12,4 miljard (1) financiële uitgaven (4,2 miljard daarvan houden verband met de dotatie aan het Hernieuwingsfonds van de Spoorwegen).

In de buitengewone begroting bedraagt het aangepast programma van de vastleggingen betreffende investeringen van 1972, 68,0 miljard. Dit betekent een stijging van 18,3 % tegenover het oorspronkelijk programma.

De investeringsinspanningen die in 1972 werden geleverd overschrijden dus in ruime mate de door het Plan bepaalde normen.

Ten einde een bijdrage te leveren tot de economische heropleving werd het oorspronkelijk investeringsprogramma van de begrotingssector vermeerderd met een conjunctuurprogramma van 5,6 miljard voortkomend van het algemeen programma van 10 miljard aangekondigd in de regeringsverklaring. Te noteren valt eveneens een overdracht van 0,6 miljard van de gedebutgettiseerde sector naar de begroting van het Wegenfonds en de overdrachten van het programma 1971 die nog niet volledig waren uitgeput.

Het oorspronkelijk programma i.v.m. de financiële uitgaven werd in 1972 op 21,4 miljard vastgesteld. (Hiervan heeft 9 miljard betrekking op een krediet tot dekking van het bedrag van de aftrekkingen gedaan krach-

(1) Dit programma werd gewijzigd in de loop van het jaar 1972.

tens artikel 99 van het Wetboek van de B.T.W. Door deze inschrijving op de buitengewone begroting van het Ministerie van Financiën wilde men de niet-overeenstemming tussen de vastgestelde rechten en het bedrag van de uitgevoerde inningen op het gebied van de B.T.W. vermijden, door de dekking van een op 9 miljard geraamde uitzonderlijke last veroorzaakt door de terugvordering van de met het zegel gelijkgestelde taksen op de stockgoederen bij middel van trimestriële afhoudingen en van twaalfden van het bedrag van de B.T.W. welke de belastingplichtigen verschuldigd) zijn tegen 11,9 miljard in 1971. Het aangepast programma beliep 23,6 miljard.

Het oorspronkelijk op 19,4 miljard vastgestelde programma van de gedebutgettiseerde sector is op 22,8 miljard gebracht, door toevoeging van een conjunctuurprogramma van 4 miljard en door de overdracht van 0,6 miljard aan het Wegenfonds. Het aangepast investeringsprogramma 1972 voor beide sectoren beloopt dus 90,8 miljard, tegenover een oorspronkelijk programma van 76,9 miljard.

Op te merken valt dat ook de sector van de instellingen van openbaar nut (1) in 1972 een aanzienlijk programma van vastleggingen betreffende de investeringen opmaakten. Het aangepaste programma beliep 25,5 miljard, tegen 19,2 miljard in 1971. (Dit betekent een stijging van 32,8 %).

Ook de gewone begroting van 1972 onderging de invloed van het beleid inzake economische relance en werd ingediend met een tekort van 6,1 miljard.

De gewone uitgaven van 1972 waren oorspronkelijk geraamd op 366,7 miljard, dit is een toeneming met 38,6 miljard of 11,8 % tegenover de aangepaste kredieten van 1971. Deze stijging hield vooral verband met belangrijke verhogingen voor volgende posten : sociale programmatie en herwaardering van de wedden van de ambtenaren der openbare diensten (14,5 miljard), nationale opvoeding (+ 3,5 miljard), sociale voorzorg (+ 3,3 miljard) en pensioenen (+ 3,2 miljard).

De oorspronkelijke kredieten werden op 367,5 miljard gebracht door de amendementen die werden ingediend (ten belope van 0,8 miljard) door de wetgevende vergaderingen.

Tijdens het begrotingsjaar 1972 beliepen de bijkredieten 7,7 miljard (2). Hiervan hebben 3,5 miljard betrekking op de schuldvorderingen betreffende de vorige jaren, en 4,2 miljard op de kredieten van 1972 zelf (saldo van de verhogingen min de verminderingen). De aangepaste begroting bedroeg aldus 375,2 miljard hetgeen een stijging van 15,4 % betekent t.o.v. 1971.

De gewone ontvangsten van 1972 werden vastgesteld op 367,6 miljard, waarin echter 7 miljard ten behoeve van het Fonds voor Economische Ex-

(1) De Regie der Posterijen werd buiten beschouwing gelaten.
(2) Voorlopige gegevens.

pansie en Regionale Reconversie. De oorspronkelijke begrotingsraming betreffende de gewone ontvangsten van 1972 bedroeg 360,6 miljard (waarvan 350,6 miljard fiscale ontvangsten en 10 miljard niet-fiscale ontvangsten). Dit impliceert een aangroei van 49,7 miljard.

Het bedrag van de opbrengst van de niet-fiscale ontvangsten werd op 9,5 miljard teruggebracht. De vermindering van 0,5 miljard is vooral te wijten aan het feit dat de staatsontvangsten afkomstig van de Nationale Bank, minder gestegen zijn dan voorzien.

Oorspronkelijk werden de fiscale ontvangsten op 357 601 miljoen geraamd, hiervan moet echter een bedrag van 7 000 miljoen worden voorafgenomen ten behoeve van het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie, zodat de fiscale ontvangsten ingeschreven op de Rijksmiddelen 350,6 miljard bedragen.

Tijdens het jaar 1972 werd 356 735 miljoen verwezenlijkt inzake belastingontvangsten; dit bedrag overtreft met 39 993 miljoen de belastingopbrengst tijdens het jaar 1971. Ten einde de belastingontvangsten van 1972 met de verwezenlijkingen in 1971 te vergelijken moet echter rekening gehouden worden met de voorafnemingen ten behoeve van het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie. In 1972 beliepen deze voorafnemingen 7 208 miljoen, tegen 3 717 miljoen tijdens het voorgaande jaar.

De ontvangsten in verband met de directe belastingen (175 115 miljoen in 1972) overschrijden die van 1971 met 23 718 miljoen of 15,7 %. Dit kan worden verklaard door de bedrijfsvoorheffing (+ 13 648 miljoen), de voorafbetalingen (+ 7 642 miljoen), de inningen door middel van cohieren ten laste van natuurlijke personen (+ 2 166 miljoen) en de roerende voorheffing (+ 581 miljoen). De ontvangsten inzake verkeersbelasting en de heffingen door middel van cohieren ten laste van niet-ingezetenen en ten laste van vennootschappen lieten daarentegen een tekort zien van respectievelijk 331 miljoen, 238 miljoen, 60 miljoen.

Bij de interpretatie van deze resultaten moet worden rekening gehouden met een verschuiving bij de boeking, enerzijds, en met de voorafnemingen ten behoeve van het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie ten belope van 3 700 miljoen, tegen 700 miljoen in 1971, anderzijds.

Aan invoerrechten werd in 1972 4 755 miljoen verwezenlijkt, tegen 6.324 miljoen tijdens het voorgaande jaar ; dit vertegenwoordigt een vermindering van 24,8 %. Dit tekort t.o.v. de verwezenlijkingen tijdens het voorgaande jaar kan worden verklaard door de nieuwe en laatste schijf van 1/5 der tariefverminderingen toegestaan door de E.E.G. (Kennedy round). Bovendien werden vanaf 1 juli 1971 veralgemeende tariefpreferenties toegestaan aan de ontwikkelingslanden terwijl een groter deel dan dat van 1971 van de ontvangsten inzake douanerechten aan de E.E.G. werd overgedragen, dit met het oog op de vervanging van de financiële bijdragen van de lidstaten door eigen middelen van de Gemeenschap.

De verwezenlijkingen inzake accijnsrechten en diverse door de registratie geïnde rechten belopen 44 709 miljoen in 1972 hetgeen een meerwaarde betekent van 11,2 % t.o.v. de opbrengst in 1971. Dit surplus staat vooral in verband met de accijns op minerale olie (+ 2 408 miljoen), tabak (+ 1 006 miljoen), drinkwater en limonade (+ 323 miljoen) en bier (+ 303 miljoen).

De bruto ontvangsten van de rijksmiddelen voortkomend van belasting over de toegevoegde waarde bedragen in 1972, 116 663 miljoen. Na reïntegratie van de bedragen voorafgenomen ten behoeve van het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie (2,7 miljard in 1972 tegen 2,4 miljard in 1971) laten zij een toeneming zien van 10,9 % per jaar.

De verwezenlijkingen inzake B.T.W. overschrijden de vooruitzichten met 163 miljoen. Bij de beoordeling van deze meerwaarde moet rekening worden gehouden met sommige wijzigingen die aan de reglementering of aan de wetgeving werden aangebracht en waarmede geen rekening werd gehouden in de budgettaire vooruitzichten. Dit geldt eveneens voor de aftrekbaarheid van de belasting op de aankoop en het onderhoud van autovoertuigen door de belastingplichtigen en met de afbetaling op de belasting die verschuldigd was op de verrichtingen tijdens de maand december.

De meerontvangsten werden eveneens gunstig beïnvloed door de verhoging van de aanslagvoet van de B.T.W. van 6 tot 14 %, sedert 1 september 1972, die werd toegepast op de dranken ten huize verbruikt. Opgemerkt wordt dat de waarde van het aldus belaste deel van de finale vraag sneller toenam dan werd voorzien hetgeen eveneens voor een deel de verklaring vormt voor het overschot van de verwezenlijkingen inzake B.T.W. t.o.v. de vooruitzichten.

De door de registratie geïnde rechten (15 493 miljoen) overschrijden de verwezenlijkingen van 1971 met 14 %. Dit wordt vooral verklaard door de registratierechten die een overschot laten zien van 1 813 miljoen evenals de boeten (+ 368 miljoen). De successierechten daarentegen veroorzaken een minwaarde van 332 miljoen t.o.v. de verwezenlijkingen in 1971.

Voor het jaar 1972 bedroeg het bruto kastekort 80,2 miljard in vergelijking met 50,7 miljard in 1971 (het tekort bedraagt dus 58,2 % meer dan in 1971). Het totale schatkisttekort wordt voor 76,4 miljard verklaard door de kasverrichtingen op de buitengewone begroting en de voorschotten aan het Wegenfonds (65,0 miljard in 1971). Tijdens het jaar 1972 laten ook de kasverrichtingen op de gewone begroting een tekort zien van 3,4 miljard in tegenstelling tot een overschot van 8,9 miljard in 1971. De derdengelden vertonen daarenboven een tekort van 928 miljoen, tegen een overschot van 6,4 miljard in 1971. Ten slotte moet worden rekening gehouden met een positieve kasvoorraadbeweging in 1972 (daar waar in 1971 een negatieve beweging werd genoteerd).

Ten einde de werkelijke evolutie van de Rijksschuld te bekomen dient rekening te worden gehouden met de aflossingen van de Rijksschuld (deze waren immers als gewone uitgaven opgenomen), enerzijds, en met zekere aanpassingen waaronder de uitgifteverschillen (verschil tussen bruto en netto opbrengst) en de aflossingsverschillen (verschil tussen nominale en werkelijke aflossing), anderzijds.

De totale Rijksschuld (711,6 miljard (1) op einde 1972) steeg in 1972 met een nominaal bedrag van 66,9 miljard, tegen + 23 miljard in 1971.

Indien men de verrichtingen met het Internationaal Monetair Fonds, die geen directe invloed uitoefenen op de kasverrichtingen, buiten beschouwing laat, bedroeg de reële stijging van de Rijksschuld in 1972, 63,0 miljard, tegen 33,3 miljard in 1971.

De stijging van de totale schuld in 1972 met 66,9 miljard staat in verband met een toeneming van de schuld in Belgische frank ten belope van 81,4 miljard en met een daling van de schuld in goud en deviezen ten belope van 14,5 miljard.

De geconsolideerde Rijksschuld kende in 1972 een aangroei van 75,4 miljard. De geconsolideerde Rijksschuld in Belgische frank vertoonde in dit verband een verhoging van 77,4 miljard terwijl de geconsolideerde schuld in vreemde valuta een daling liet zien van 2 miljard.

De uitgiften die betrekking hebben op de binnenlandse Rijksschuld beliepen in 1972, 113,9 miljard (2), tegen 115,3 miljard in 1971. Dank zij de ontspannen toestand op de financiële markten kon de Schatkist eveneens in 1972 een aanzienlijk bedrag aan openbare leningen plaatsen. De terugbetalingen en aflossingen bereikten in 1972, 36,5 miljard (tegen 53,2 miljard in 1971), waarvan 18,4 miljard contractuele aflossingen.

De schuld op haflange termijn vermeerderde in 1972 met 1,8 miljard; in 1971 verminderde deze schuld met 7,5 miljard.

De schuld op halflange termijn in Belgische frank kende in 1972 een aangroei van 4,4 miljard. Daarentegen verminderde de schuld op halflange termijn in deviezen met 2,6 miljard, dit is het gevolg van terugbetalingen in Zwitserse frank (1,7 miljard) en in dollars (0,9 miljard). De schuld op korte termijn, na eliminatie van de verrichtingen met het I.M.F. verminderde in 1972 met 13,8 miljard (— 19,1 miljard in 1971).

---

(1) Procentueel maakt de indirecte schuld 9,4 % uit van de totale schuld op eind 1972; dit aandeel bedroeg 9,1 % eind 1971 en 11,4 % eind 1970.

(2) In dit bedrag werd de lening van de Dienst der Scheepvaart bij de A.S.L.K. opgenomen.

Dit wordt vooral verklaard door de aflossing van de Rijksschuld in deviezen (ten belope van 9,5 miljard), enerzijds, en door de afneming van de schuld op korte termijn in Belgische franken (— 4,3 miljard), anderzijds.

De wijziging die optreedt t.o.v. de Rijksschuld op korte termijn in Belgische franken wordt voor een groot deel verklaard door de vermindering van de Schatkistcertificaten in handen van de parastatalen en de banken (— 8,8 miljard). Ook de certifikaten afgestaan aan de Nationale Bank van België (marge) laten een afneming zien van 3,8 miljard, terwijl de certifikaten in portefeuille van de I.B.R.D. verminderen met 0,5 miljard. Het bedrag der tegoeden van particulieren bij het Bestuur der Postchecks vertoont in 1972 een verhoging van 8,8 miljard.

De buitenlandse Rijksschuld bedroeg op einde 1972 nog 11,4 miljard hetgeen een vermindering impliceert van 14,5 miljard t.o.v. einde 1971 (in 1971 werd deze schuld afgelost ten belope van 28,6 miljard). De aflossing van de buitenlandse Rijksschuld stond ook in 1972 in het teken van de afzwakking van de ruime liquiditeit op de geld- en kapitaalmarkt.

De vermindering van de Rijksschuld in buitenlandse geldsoorten hield echter vooral verband met de terugbetaling van de schuld op korte termijn (— 9,5 miljard) die einde 1972 nog 1,9 miljard bedroeg.

In dit verband werd vooral de schuld in dollars verminderd (— 5 445 miljoen frank) terwijl de goudcertificaten werden terugbetaald voor 2 955 miljoen frank.

De schuld op korte termijn in gulden en in Zwitserse frank werd verminderd ten belope van respectievelijk 276 miljoen frank en 796 miljoen frank.

Op 31 december 1972 was de schuld op korte termijn in deviezen dan nog uitsluitend samengesteld uit goudcertificaten, dit ten belope van 1 856 miljoen.

★

★ ★

Uitvoering der begrotingen van 1963 tot 1972 (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting							Buitengewone begroting				Resultaten
	Ontvangsten					Uitgaven	Saldo	Ontvangsten		Uitgaven	Saldo	
	Directe belastingen	Douanen en Accijnzen	Registratie	Niet fiscale	Total			Geconsolideerde leningen (c)	Andere			
1963	54 208	25 896	52 509	9 035	141 648	148 002	— 6 354	17 438	567	22 209	— 4 204	—10 558
1964	60 458	28 179	60 040	9 396	158 073	154 949	+ 3 124	23 991	403	23 941	+ 453	+ 3 577
1965	69 602	30 111	65 632	10 161	175 506	184 301	— 8 795	22 203	447	25 776	— 3 126	—11 921
1966 (x)	77 856	34 250	78 656	10 464	201 226	199 013	+ 2 213	21 015	683	30 605	— 8 907	— 6 694
1966 (y)	67 128	33 653	78 647	9 348	188 776	193 062	— 4 286	21 016	643	33 910	—12 251	—16 537
1967	87 205	37 094	86 032	12 652	222 983	225 515	— 2 532	21 656	257	29 874	— 7 961	—10 493
1968	95 770	38 596	92 421	12 793	239 580	247 860	— 8 280	29 206	605	35 583	— 5 772	—14 052
1969	109 699	42 792	100 971	14 166	267 628	268 207	— 579	28 084	391	36 633	— 8 158	— 8 737
1970	131 490	46 015	105 902	16 869	300 276	295 411	+ 4 965	27 260	607	49 147	—21 280	—16 485
1971 (b)	151 398	46 543	118 830	9 132	325 902	322 700	+ 3 202	77 052	645	51 885	+25 812	+29 014
1972 (b)	175 115	49 432	132 112	9 374	366 933	371 102	— 5 069	80 179	493	65 714	+14 958	+ 9 889

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Tot 1966 stelsel van het dienstjaar. Het stelsel van het beheer werd ingesteld door de wet van 28 juni 1963 (*Belgisch Staatsblad* van 31 juli 1963) en is in werking getreden vanaf 1 januari 1967. Aldus werd het jaar 1966 volgens de vroegere methode begonnen doch een belangrijk gedeelte van de ontvangsten en uitgaven van de complementaire periode ging verloren. In vergelijking met de resultaten van voorgaande dienstjaren zijn de definitieve gegevens (y) dus onvolledig. Om hieraan te verhelpen voorzag de wet houdende de Rijksmiddelenbegroting voor het jaar 1967 (*Belgisch Staatsblad* van 30 december 1966) de publicatie van een overzicht van de verrichtingen vastgesteld op 31 maart 1967 en die betrekking hebben op het dienstjaar 1966 (x).

(b) Voorlopige resultaten.

(c) Netto produkt van de uitgiften.

Gewone budgettaire ontvangsten

Gedane invorderingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Stelsel van het beheersjaar				
	1968	1969	1970	1971 (a)	1972 (a)
A. — Fiscale ontvangsten :					
I. *Directe belastingen*	**95 770,5**	**109 698,5**	**131 489,8**	**151 397,5**	**175 114,9**
Belasting gestort bij wijze van voorheffing	53 721,4	62 690,8	73 757,6	87 062,7	101 386,9
a) Onroerende voorheffing	*1 164,8*	*1 055,2*	*1 096,2*	*1 160,3*	*1 255,5*
b) Roerende voorheffing	*9 300,1*	*11 402,0*	*13 347,8*	*15 830,6*	*16 411,7*
c) Bedrijfsvoorheffing	*43 256,5*	*50 233,6*	*59 313,6*	*70 071,8*	*83 719,7*
Belasting op het globaal inkomen vooraf gestort door de niet-loontrekkenden	19 759,7	25 272,0	27 498,8	29 798,2	37 440,2
Belasting op het globaal inkomen geïnd door middel van kohieren ten laste van	16 107,2	18 157,3	23 205,6	28 144,7	30 012,3
a) de natuurlijke personen	*13 540,0*	*15 092,3*	*19 126,5*	*21 822,8*	*23 989,0*
b) de vennootschappen	*2 371,9*	*2 885,4*	*3 915,5*	*5 660,3*	*5 599,6*
c) de niet-verblijfhouders	*194,7*	*179,6*	*163,6*	*661,6*	*423,7*
Verkeersbelasting op de autovoertuigen	4 981,2	1 920,4	5 665,2	4 875,3	4 544,6
Belasting op de spelen en de weddenschappen	534,8	569,8	628,7	753,6	1 676,1
Diverse ontvangsten	666,2	1 088,2	733,9	763,0	54,8
II. *Douanen en Accijnzen*	**38 596,1**	**42 792,0**	**46 015,2**	**46 543,0**	**49 431,6**
Invoerrechten	8 013,0	7 929,8	9 407,5	6 351,3	4 755,3
Accijnsrechten	29 110,6	33 407,0	34 884,2	38 300,0	42 577,5
	972,5	905,0	731,1	814,3	1 098,1
				1 238,4	1 348,0

b) Gegiste dranken	*749,2*	*795,0*	*751,1*	*874,9*	*999,1*
c) Brandewijn					
d) Mineraal water	*643,7*	*727,8*	*753,2*	*954,1*	*1 277,4*
e) Minerale oliën, benzol en aardgas	*18 025,5*	*20 762,9*	*22 334,6*	*24 237,1*	*26 647,3*
f) Suiker en raffinagestroop	*205,1*	*197,6*	*202,2*	*206,7*	*209,2*
g) Tabak	*6 821,1*	*8 111,9*	*7 968,5*	*8 453,2*	*9 458,9*
Verbruikstaksen (alcohol en brandewijn)	1 288,3	1 349,4	1 462,5	1 555,1	1 684,5
Belastingen op de slijterijen van gegiste of van geestrijke dranken ...	90,1	96,0	108,8	117,2	145,7
Diverse taksen en opbrengsten	94,1	9,8	152,2	219,4	268,6
III. *Registratie en domeinen*	**92 420,7**	**100 971,5**	**105 901,5**	**118 829,9**	**132 112,4**
Registratierechten	7 872,5	8 666,4	8 002,0	7 404,0	9 222,6
Griffierechten	88,0	151,9	183,8	170,2	175,9
Hypotheekrechten	122,1	141,9	122,9	134,4	176,3
Successierechten	4 044,2	3 894,8	4 292,6	4 923,9	4 593,0
Zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde taksen	79 654,0	87 462,9	92 553,9	105 245,4	116 612,4
Boeten en diversen	639,9	653,6	746,3	952,0	1 332,2
Totale fiscale ontvangsten...	**226 787,3**	**253 462,0**	**283 406,5**	**316 770,4**	**356 658,9**
B. — Niet-fiscale ontvangsten :					
Taksen, tolgelden en cijnzen					
Patrimonium, bedrijfs- en financiële inkomsten	12 792,7	14 165,9	16 869,1	9 131,2	9 374,6
Terugbetalingen	(b)	(b)	(b)	(b)	(b)
Diverse opbrengsten					
Totaal niet-fiscale ontvangsten...	**12 792,7**	**14 165,9**	**16 869,1**	**9 131,2**	**9 374,6**
C. — Oorlogsontvangsten	—	—	—	—	—
Totaal van de gewone ontvangsten...	**239 580,0**	**267 627,9**	**300 275,6**	**325 901,6**	**366 033,5**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Voorlopige resultaten.
(b) Vanaf 1 januari 1968 economische classificatie.

Budgettaire uitgaven per begroting

(miljoenen franken)

BEGROTINGEN	Gewone uitgaven			Buitengewone uitgaven		
	1970	1971 (a)	1972 (a)	1970	1971 (a)	1972 (a)
Rijksschuld	53 374	56 274	57 990	477	444	343
Pensioenen	33 409	37 241	41 906	—	581	595
Dotaties	847	941	1 186	—	—	—
Eerste Minister	791	856	1 036	—	267	259
Justitie	5 773	6 959	7 975	4	27	1
Binnenlandse Zaken	18 060	20 949	24 876	154	350	162
Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel	6 554	6 521	6 342	623	110	1 391
Landsverdediging	20 629	22 320	24 125	7 189	8 299	9 338
Rijkswacht	3 516	4 221	4 590	203	252	244
Landbouw	8 057	4 621	3 710	1 281	818	1 886
Economische Zaken	7 694	7 125	9 235	662	1 126	1 461
Middenstand	481	1 426	1 939	—	—	—
Verkeerswezen	11 415	14 102	19 132	7 193	9 581	10 854
P.T.T.	8 576	5 835	5 021	85	131	77
Openbare Werken	5 823	6 510	7 009	15 627	19 132	20 747
Tewerkstelling en Arbeid	2 379	1 344	3 830	—	—	—
Sociale Voorzorg	25 860	28 161	34 010	1 000	1 000	—
Nationale Opvoeding	57 192	65 863	80 216	1 926	3 670	2 397
Cultuur	4 232	5 286	5 684	326	512	618
Volksgezondheid en Gezin	12 354	12 886	15 354	2 593	3 239	4 183
Financiën	8 395	13 259	15 936	9 804	2 346	11 158
Totaal...	**295 411**	**322 700**	**371 102**	**49 147**	**51 885**	**65 714**

(a) Voorlopige resultaten.

Bron : Ministerie van Financiën.

Indeling van de budgettaire uitgaven volgens aard der uitgaven
(miljoenen franken)

HOOFDSTUKKEN	1969		1970		1971 (a)		1972 (a)	
	Gewone	Buiten-gewone	Gewone	Buiten-gewone	Gewone	Buiten-gewone	Gewone	Buiten-gewone
Rijksschuld	47 512	408	53 374	477	56 274	444	57 990	343
Lonen	55 703	—	60 248	—	60 832	—	68 178	—
Diensten	15 381	1 070	16 184	1 385	16 070	2 383	16 177	2 594
Materieel	1 862	7 172	2 347	7 394	2 376	8 204	2 683	8 328
Rente en verliezen	6 901	40	7 375	45	1 807	—	3 104	—
Inkomensoverdrachten	132 688	1 226	143 137	1 596	165 968	6 280	206 177	15 845
Vermogensoverdrachten	2 982	10 166	3 442	11 856	3 241	13 734	3 651	18 541
Investeringen	1 167	8 416	1 348	9 028	1 446	12 211	1 344	10 259
Voorschotten en deelnemingen	80	8 090	70	17 335	82	8 278	2	9 494
Diverse	3 991	45	7 886	31	14 604	351	11 796	310
Totaal...	**268 207**	**36 633**	**295 411**	**49 147**	**322 700**	**51 885**	**371 102**	**65 714**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Voorlopige resultaten.

Kastoestand van de Schatkist (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972
Budgettaire verrichtingen	— 37 500	— 37 778	— 31 501	— 39 329	— 66 351
a) Gewone	— *5 144*	— *5 121*	+ *5 578*	+ *8 926*	— *3 412*
b) Buitengewone	— *32 356*	— *32 657*	— *37 079*	— *48 255*	— *62 939*
Derdenfondsen	— 1 345	+ 2 619	+ 1 379	+ 6 391	— 928
Kasgeld- en Thesaurieverrichtingen	+ 766	— 1 886	+ 458	— 1 020	+ 592
Voorschotten aan het Wegenfonds	— 9 075	— 13 250	— 12 550	— 16 775	— 13 500
Totaal...	**— 47 154**	**— 50 295**	**— 42 214**	**— 50 733**	**— 80 187**
FINANCIERING					
Saldo vlottende schuld	+ 10 168	+ 13 311	+ 4 965	— 26 328	— 11 798
Nationale Bank	+ *12 025*	+ *875*	— *2 300*	— *8 325*	— *3 825*
Financiële instellingen	— *11 392*	+ *7 472*	+ *12 532*	+ *7 905*	— *4 200*
Postchecks van de particulieren	+ *7 798*	— *1 822*	+ *4 495*	+ *239*	+ *8 992*
Buitenlandse munt	+ *902*	+ *6 510*	— *9 479*	— *26 477*	— *12 070*
Diverse	— *165*	+ *276*	— *283*	+ *330*	— *695*
Opbrengst geconsolideerde schuld	+ 36 986	+ 36 984	+ 37 249	+ 77 061	+ 91 985
Totaal...	**+ 47 154**	**+ 50 295**	**+ 42 214**	**+ 50 733**	**+ 80 187**
Overgang naar de evolutie van de schuld:					
Delgingen (b)	— 15 505	— 21 924	— 20 449	— 19 207	— 20 025
Verschillen (c)	+ 2 195	+ 2 414	+ 2 088	+ 1 794	+ 2 861
Verrichtingen I.M.F. (d)	+ 7 558	— 2 685	— 521	— 10 390	+ 3 906
Totaal...	**+ 41 402**	**+ 28 100**	**+ 23 332**	**+ 22 930**	**+ 66 929**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Toestand per kalenderjaar van de kasontvangsten en -uitgaven van de Schatkist die betrekking hebben op begrotingsverrichtingen en verrichtingen buiten begroting (kas-, thesaurieverrichtingen en derdenfondsen).
(b) Deze delgingen werden opgenomen onder de post budgettaire verrichtingen.
(c) Het gaat hier onder meer om verschillen inzake uitgifte (tussen het bruto en het netto produkt) en inzake delging (tussen de nominale en de reële delging).
(d) De evolutie van de certificaten van het I.M.F. hebben geen rechtstreekse invloed op de kastoestand.

Rijksschuld (a)

Toestand einde jaar
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Schuld in Belgische franken : .	**468,1**	**510,4**	**532,7**	**567,3**	**618,8**	**700,1**
Geconsolideerde schuld ...	355,9	380,6	398,6	419,3	481,4	558,8
Schuld op halflange termijn	8,5	9,1	13,9	12,5	13,4	17,7
Schuld op korte termijn ..	57,8	66,2	67,3	78,2	66,8	57,6
Particulier tegoed op post-rekeningen	45,9	54,5	52,9	57,3	57,2	66,0
Schuld in buitenlandse munten:	**57,3**	**56,8**	**63,1**	**52,3**	**24,0**	**10,1**
Geconsolideerde schuld ...	14,8	13,4	13,1	11,9	10,1	8,2
Schuld op halflange termijn	11,6	12,9	12,3	11,0	2,6	0,0
Schuld op korte termijn .	30,9	30,5	37,7	29,4	11,3	1,9
Totaal ...	**525,4**	**567,2**	**595,8**	**619,6**	**642,8**	**710,2**
Gewaarborgde Kongolese schuld (b) :	**3,5**	**3,1**	**2,6**	**2,2**	**1,8**	**1,4**
Algemeen totaal ...	**528,9**	**570,3**	**598,4**	**621,8**	**644,6**	**711,6**

Toestand einde maand
(miljarden franken)

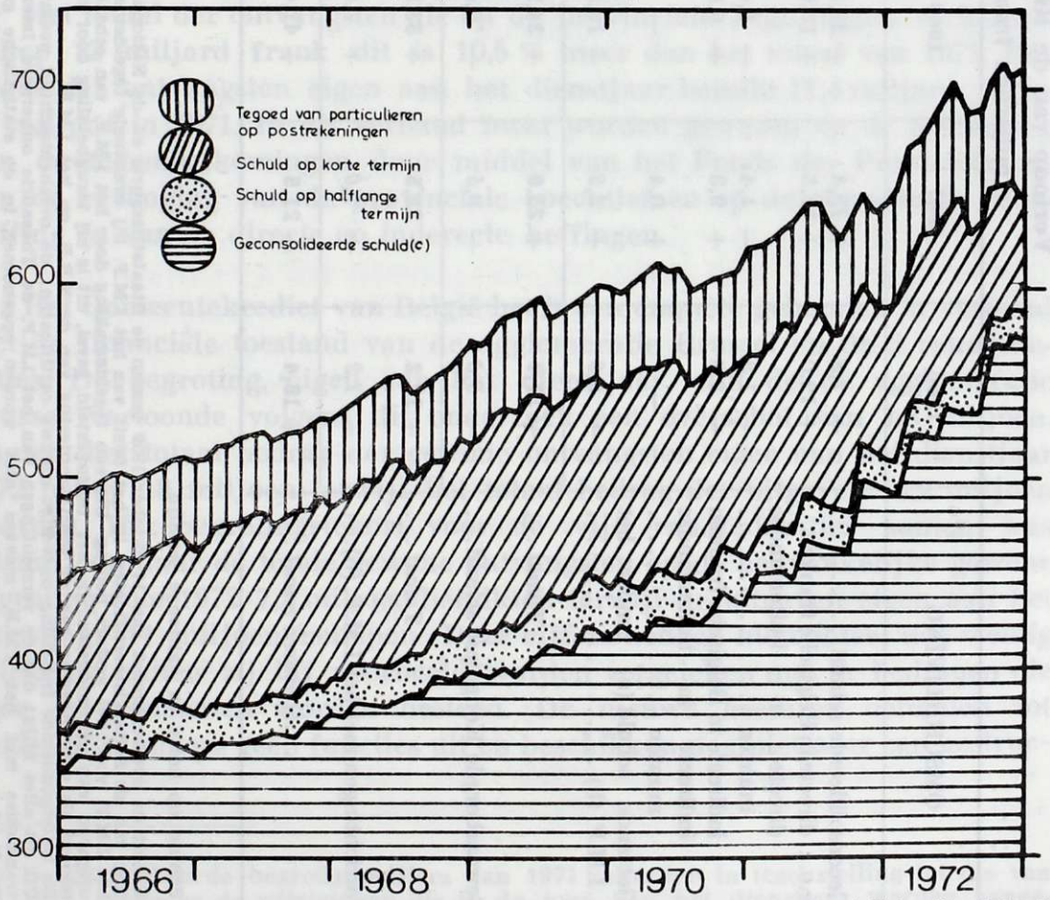

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergeallieerde schuld, groot 21,1 miljard frank op 31 december 1965.
(b) Het gaat hier uitsluitend om leningen overgenomen door België krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965 goedgekeurd door de wet van 23 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 27 mei 1965).
(c) Inclusief de gewaarborgde schuld overgenomen van Zaïre.

Bron : Ministerie van Financiën.

Verloop van de Rijksschuld

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Geconsolideerde schuld.....	+ *7,8*	+ *19,8*	+ *23,3*	+ *17,7*	+ *19,4*	+ *60,4*	+ *75,4*
w.o. : directe in Belgische franken..	+ 12,0	+ 11,5	+ 17,9	+ 12,7	+ 11,9	+ 67,0	+ 68,4
directe in buitenlandse munten	— 1,3	— 1,4	— 1,4	— 0,3	— 1,3	— 1,6	— 1,8
indirecte in Belgische franken	— 2,9	+ 9,3	+ 6,8	+ 5,3	+ 8,8	— 4,9	+ 9,0
indirecte in buitenlandse munten	—	+ 0,4	—	—	—	— 0,1	— 0,2
Vlottende schuld (a) zonder het I.M.F. (b)	+ *9,9*	+ *3,2*	+ *10,9*	+ *13,5*	+ *4,9*	— *26,7*	— *4,2*
Totaal ...	+ 17,7	+ 23,0	+ 34,2	+ 31,2	+ 24,3	+ 33,7	+ 71,2
Gewaarborgde Kongolese schuld...	— *0,5*	— *0,5*	— *0,4*	— *0,4*	— *0,4*	— *0,4*	— *0,4*
Totaal ...	+ 17,2	+ 22,5	+ 33,8	+ 30,8	+ 23,9	+ 33,3	+ 70,8
Verrichtingen met het I.M.F. (b)...	+ *1,2*	— *1,0*	+ *7,6*	— *2,7*	— *0,5*	— *10,4*	+ *3,9*
Algemeen totaal ...	+ 18,4	+ 21,5	+ 41,4	+ 28,1	+ 23,4	+ 22,9	+ 74,7

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Schuld op korte en halflange termijn.

(b) Sedert de overeenkomst van 14 oktober 1959 tussen de Staatsthesaurie en de Nationale Bank van België zorgt deze laatstgenoemde instelling voor de terugbetaling van de Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F. bij eventuele tegeldemaking door dit Fonds. In dit geval wordt de Nationale Bank schuldeiser van het I.M.F. voor het gestort bedrag. Uit een tegeldemaking door het I.M.F. van schatkistcertificaten volgt dus een vermindering van de overheidsschuld zonder uitgaven van geldmiddelen. In het tegengesteld geval, dit is bij terugbetaling door het I.M.F., boekt de Thesaurie ook geen ontvangsten; dit bedrag wordt aangerekend als vermindering van de schuldvordering van de N.B.B. op het I.M.F.
De laatstgenoemde instelling ontvangt nieuwe certificaten; de overheidsschuld neemt dus toe zonder ontvangsten van geldmiddelen voor de Thesaurie.
Uit dit alles blijkt dat de verrichtingen van het I.M.F. de Thesaurie onberoerd laten en de overheidsschuld een juist beeld geeft van de thesaurietoestand. De transacties met het I.M.F. moeten niet worden opgenomen in de statistische gegevens.
Er dient te worden opgemerkt dat dezelfde verrichtingen zouden plaats hebben binnen het raam van de werking van het akkoord van Parijs (Generaal Arrangements to Borrow).

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN

In 1972 vertonen de goedgekeurde begrotingen van de provincies — geen rekening houdende met de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar — een globaal overschot van 89 miljoen. In drie provincies vertoonden de begrotingen een surplus terwijl de begrotingen der 6 overige provincies, op basis van de begrotingsramingen, een evenwicht lieten. De provinciebegrotingen, eigen aan het dienstjaar, geven een gezamenlijk tekort van 376 miljoen (in 1971 beliep het totaal deficit 620 miljoen op basis van de goedgekeurde begrotingen waarbij rekening werd gehouden met de wijzigingen die in de loop van het dienstjaar werden aangebracht). Zes provincies kenden in dit verband een gezamenlijk tekort van 406 miljoen terwijl in drie provincies zich een globaal overschot voordeed van 30 miljoen.

Het totaal der uitgaven die op de provinciale begrotingen voorkomen (11,9 miljard) liet een aangroei zien van 10,8 % t.o.v. het totaal der uitgaven op de goedgekeurde begrotingen van 1971 (1). Het totaal der uitgaven eigen aan het dienstjaar vertoont een stijging van 10,9 %.

Het totaal der ontvangsten die op de provinciale begrotingen vorkomen beliep 12 miljard frank dit is 10,5 % meer dan het totaal van 1971. Het totaal der ontvangsten eigen aan het dienstjaar bereikt 11,4 miljard, tegen 10 miljard in 1971. In dit verband moet worden gewezen op de toeneming van de tegemoetkomingen door middel van het Fonds der Provinciën en van de verhoging van de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing en van de directe en inderecte heffingen.

Het Gemeentekrediet van België heeft een enquête gehouden in verband met de financiële toestand van de agglomeratie Brussel en de 5 randfederaties. De begroting, eigen aan het dienstjaar, van de de agglomeratie Brussel vertoonde volgens dit onderzoek een overschot van 1,8 miljoen. Immers het totaal bedrag der gewone ontvangsten eigen aan het dienstjaar 1972 beliep 18 miljoen terwijl het totaal bedrag der uitgaven 16,2 miljoen bedroeg. Het begrotingstekort voor de vijf randfederaties samen was 3,8 miljoen daar de totale gewone ontvangsten op de aanvankelijke gewone begroting voor 1972, 7,2 miljoen bereikten terwijl de uitgaven eigen aan het dienstjaar 11 miljoen beliepen. Deze cijfers hebben momenteel nog weinig betekenis indien zij bij voorbeeld worden vergeleken met de bedragen die door de gemeenten worden besteed. De nieuwe besturen oefenden tot einde 1972 immers geen functies uit en beschikken nog niet over een gestruc-

(1) De goedgekeurde begrotingscijfers van 1971 omvatten in tegenstelling tot die van 1972, eveneens de wijzigingen die in de loop van het dienstjaar werden aangebracht.

tureerde administratie. Er mag echer worden gesteld dat hun uitgaven aanzienlijk zullen aangroeien met de uitbouw van de diensten van deze nieuwe besturen en eveneens indien er andere federaties en agglomeraties tot stand komen.

Om de financiële toestand van de *gemeenten* te ontleden dient in grote mate te worden uitgegaan van de enquête die door het Gemeentekrediet van België werd gevoerd per 15 december 1972. Immers de gedetailleerde statistieken betreffende de gemeenterekeningen zijn slechts beschikbaar voor het jaar 1968. Het Nationaal Instituut voor de Statistiek heeft echter een voorlopige globale statiestiek opgesteld van de gemeentebegrotingen voor het jaar 1968.

Het Nationaal Institut voor de Statistiek heeft echter een voorlopige globale statistiek opgesteld van de gemeentebegrotingen voor de jaren 1969, 1970 en 1971. In 1971 vertoonde het totaal van de saldi der goedgekeurde gemeentebegrotingen (1) eigen aan het dienstjaar een globaal deficit van 6,2 miljard (— 4 miljard in 1968, — 5,4 miljard in 1969). Nadat rekening werd gehouden met de overdrachten uit voorgaande dienstjaren wordt het gezamenlijk deficit op de goedgekeurde gemeentebegrotingen ook in 1971 aanzienlijk verminderd. Het tekort bedraagt dan nog slechts — 3,1 miljard, tegen — 3,6 miljard in 1970. De ontvangstenoverdrachten stegen immers sterker terwijl het totaal der uitgaven, welke werden overgedragen uit voorgaande jaren, eenzelfde stijgingstempo vertoonde.

Volgens de resultaten van de enquête die het Gemeentekrediet van België heeft gevoerd op 15 december 1972 in verband met de ontvangsten en uitgaven zoals die voorkwamen op de aanvankelijke gewone begrotingen, van de gemeenten voor dat dienstjaar, belopen de totale ontvangsten eigen aan het dienstjaar 66,9 miljard. Het totaal der uitgaven bedraagt daarentegen 73,8 miljard. Het globale begrotingsdeficit van 6,9 miljard heeft voor 2,8 miljard betrekking op het globale tekort voor de 4 grote steden. Van de overblijvende gemeenten zou 83,9 % een totaal begrotingstekort hebben van 4,4 miljard terwijl 16,1 % een overschot zou kennen ten belope van 0,3 miljard.

De werkelijkheid kan echter afwijken van deze aanvankelijke begrotingscijfers. Immers deze cijfers kunnen in de loop van het dienstjaar worden gewijzigd o.m. doordat nieuwe maatregelen worden getroffen of onvoorziene feiten zich voordoen. De bijdragen uit het hulpfonds of uit gelijkaardige speciale kredieten of de verhoging van de fiscale ontvangsten die op de aanvankelijke begroting niet kon worden voorzien, brengen meestal een aanzienlijke verbetering van de toestand teweeg.

In vergelijking met het dienstjaar 1971 bleek uit de resultaten van de enquête van het Gemeentekrediet, i.v.m. de stand der gemeenterekeningen,

---

(1) Deze omvatten de beroepen doch niet de wijzigingen welke in de loop van het dienstjaar werden aangebracht.

eigen aan het dienstjaar, een praktisch ongewijzigde globale financiële toestand naar voren te komen.

Opgemerkt wordt echter dat het grootste aantal deficitaire gemeenten wordt vastgesteld in de categorieën regionale steden, gewone steden, agglomeratiegemeenten en landelijke woongemeenten.

Het totale begrotingstekort van 2,8 miljard, eigen aan het dienstjaar, van de 4 grote steden was op 15 december op de rekeningen gedaald tot 2,3 miljard. Drie grote steden hadden in dit verband een globaal tekort van 2,7 miljard terwijl de resterende stad een overschot kende van 412 miljoen. Uit het onderzoek kon eveneens worden afgeleid dat 71,7 % van de andere gemeenten die hun aanvankelijke begroting, eigen aan het dienstjaar met een tekort afsloten, hun rekeningen waarschijnlijk in evenwicht of met een overschot zullen kunnen afsluiten. Het tekort van de overige gemeenten (aanvankelijk 2 500 miljoen) zou globaal dalen tot 1 800 miljoen. Van de gemeenten die op hun begroting aanvankelijk een evenwicht of een boni voorzagen (voor een totaal bedrag van 300 miljoen) zullen 89,7 % hun rekeningen afsluiten met een totaal overschot van 260 miljoen terwijl de 10,3 % van deze gemeenten waarschijnlijk een globaal tekort van 125 miljoen zullen kennen. Volgens de enquête zouden 1 757 gemeenten hun rekening 1972 afsluiten met een overschot ten belope van 1 560 miljoen terwijl 598 gemeenten een globaal tekort zullen kennen van 1 925 miljoen.

De bij het Gemeentekrediet van België gecentraliseerde gemeentebelastingen vertonen in 1972 een stijging van 42,5 % tegen + 3,8 % in 1971. Dit wordt vooral verklaard door de grote aangroei van de opbrengst van de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing (+ 51,6 % tegen — 1,3 % in 1971. De forse hausse der gemeentelijke belastingen kan ontegensprekelijk voor een groot deel worden verklaard door het inlopen van de vertraging in de incohiering tijdens het voorgaande jaar. Niettemin leverden de gemeenten in 1972 een aanzienlijke fiscale inspanning. Tijdens dit jaar legden 1 680 gemeenten meer dan 900 opcentiemen op vergeleken met 1 414 in 1971. Het aantal gemeenten dat minder dan 700 opcentiemen oplegde op de onroerende voorheffing beliep 153. Een verhoging van het aantal opcentiemen de onroerende voorheffing geeft weliswaar geen aanleiding tot grote meer-waarden inzake belastingontvangsten in de loop van het dienstjaar. Immers de belastingbasis van deze belasting kent slechts een langzame ontwikkeling. In 1972 werd de bijkomende gemeentetaks op de personenbelasting door 2.211 gemeenten geheven waarvan 1 611 tegen het door de wet toegelaten maximumpercentage van 6 % en 594 tegen 5 %.

Op basis van de kredieten op de Rijksbegroting van 1972 belopen de inkomenstransferten van de centrale overheid aan de lagere publiek rech-

(1) Het betreft hier de kredieten op de goedgekeurde begroting aangepast volgens het blad der bijkredieten.

terlijke lichamen 41 373 miljoen, dit betekent een stijging van 15 % t.o.v. de kredieten voor 1971 (1). Een groot deel van deze inkomenstransferten (35,6 %) heeft betrekking op het onderwijs (wedden, pensioenen en werkingskosten). De overdrachten met algemene oogmerken (deze overdrachten houden vooral verband met het Gemeentefonds) belopen 23 763 miljoen. De kapitaaltransferten bedroegen 4 796 miljoen op de begroting voor 1972 waarvan 3 974 miljoen betrekking heeft op gebouwen en uitrusting voor het onderwijs en wegen.

De dotatie op de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken ten voordele van het Gemeentefonds beliep in 1972, 21 001 miljoen tegen 17 437 miljoen in 1971. Dit betekent een stijging van 20,4 % tegen 14,2 % in 1971. Bij de interpretatie van deze cijfers dient rekening gehouden te worden met het feit dat de dotatie aan het Gemeentefonds in vaste verhouding staat — met een « time lag » van 2 jaar — tot de opbrengst van sommige directe belastingen die door de Staat worden geïnd.

Ook in 1972 bleek de thesaurietoestand van een groter aantal gemeenten, over het algemeen genomen, te zijn verbeterd. Dit bleek o.a. uit de daling van het aantal begunstigden inzake door het Gemeentekrediet toegestane kredietlijnen voor de uitvoering van de gewone begrotingen. Het volume der kredietlijnen toegestaan aan de gemeenten en provincies, lag in 1972 nagenoeg op hetzelfde peil als in 1971.

Tijdens het jaar 1972 werd door het Gemeentekrediet — na de vereiste goedkeuringsformaliteiten — 24 842 miljoen aan leningen, voor investeringen, ter beschikking van de leners gesteld. Er werd dus voor 3,4 miljard meer uitgeleend dan in 1971. Deze gevoelige stijging kan worden verklaard door de vertraging in de goedkeuringsformaliteiten die einde 1971 werd waargenomen. In 1972 werd deze vertraging ingelopen en als gevolg hiervan lag het bedrag der werkelijk verwezenlijkte kredieten niet zo veel beneden dat der nieuwe kredietverbintenissen die in de loop van het jaar werden aangegaan. Het volume der aangenomen leningen lag op dezelfde hoogte als in 1971 (ongeveer 26,8 miljard). Er moet echter worden rekening gehouden met het feit dat einde 1970 voor 1,5 miljard kredietaanvragen werden ingediend die, omwille van conjuncturele kredietbeperkende maatregelen, niet konden worden aangenomen en pas begin 1971 werden behandeld.

Het totaal der leningen verstrekt door het Gemeentekrediet (leningen Staatsaandeel (1) ten belope van 3 512 miljoen en andere leningen ten belope van 21 330 miljoen) en de kapitaaltoelagen uitgekeerd door de hogere overheid bereikt 29 708 miljoen in 1972, tegen 25 508 miljoen in 1971.

---

(1) Het gaat om leningen voor het dekken van het Staatsaandeel in de uitgaven gesubsidieerd door de Ministeries van Openbare Werken en Volksgezondheid. De leningen worden door het Gemeentekrediet toegestaan aan de lokale besturen doch de Staat betaalt aan de leners intresten en aflossing terug in toepassing van het koninklijk besluit van 22 oktober 1959.

Opgemerkt wordt dat 15 178 miljoen der werkelijk verwezenlijkte kredieten nog niet ter hand werden gesteld van de lagere besturen (het deel bedraagt 61 % tegen 67,7 % in 1971).

Bij de uitsplitsing van het totaal bedrag aan kapitaaltoelagen vanwege de centrale overheid en van leningen verstrekt door het Gemeentekrediet volgens de bestemming waarvoor ze bij deze instelling werden bekomen, kan worden vastgesteld dat de financiering van wegenwerken (7 354,1 miljoen waarvan het grootste deel betrekking heeft op herstellings- en verbeteringswerken, deze i.v.m. de ruilverkaveling inbebrepen) met 510,3 miljoen toenamen.

Er werden eveneens voor 7 800 miljoen overgangskredieten verleend aan 7 intercommunales voor autowegen, dit in afwachting dat zij over andere financieringsmiddelen beschikken. De financiering van watervoorzieningswerken daalden van 1 932,5 miljoen in 1971 tot 1 749,9 miljoen in 1972. Bij de interpretatie van deze cijfers moet echter worden rekening gehouden met een privé-lening van 600 miljoen, uitgegeven door de Brusselse Intercommunale Watermaatschappij; deze lening werd door het Gemeentekrediet vast opgenomen en deze instelling verstrekte bovendien een voorschot aan de intercommunale op een volgende lening (dit ten belope van 200 miljoen). Ook aan de Nationale Maatschappij der Waterleidingen werd een dergelijk voorschot toegekend (ten belope van 600 miljoen). De werken voor elektriciteit- en gasvoorziening stegen met 610,2 miljoen. De werken voor economische expansie (oprichting van gebouwen, uitrusting van industrieterreinen, enz.) kenden een toeneming van 587,8 miljoen. De werken van openbare hygiëne, ziekenhuizen, klinieken, rustoorden en kraaminrichtingen lieten een verhoging zien van 762,5 miljoen terwijl de financiering van werken i.v.m. gemeentelijke en provinciale gebouwen, culturele centra, musea, bibliotheken, schouwburgen en teledistributie met 731,6 miljoen vermeerderde.

Het totaal der toelagen van de centrale overheid en de leningen verstrekt door het Gemeentekrediet, dat aan de provinciën toekwam, vertoonde in 1972 een daling. Dit kan worden verklaard door de vermindering van de in kapitaal uitgekeerde toelagen, enerzijds, en de daling van de leningen « Staatsaandeel », anderzijds.

Het totaal der kapitaaltoelagen en leningen aan gemeenten en provinciën vertoonde in 1972 een stijging van 15 %, tegen + 5,6 % in 1971. In dit verband wordt een belangrijke rol gespeeld door de leningen die door het Gemeentekrediet worden verstrekt — abstractie makend van de leningen Staatsaandeel — aan gemeenten en provinciën (+ 18,0 % in 1972 tegen + 3,9 % in 1971).

Het totaal der toelagen en leningen aan intercommunales (met inbegrip van de Nationale Maatschappij der Waterleidingen), commissies van

de openbare onderstand en kerkfabrieken, polders, wateringen enz... liet in 1972 een toeneming zien van 20,4 %, tegen + 10,8 % in 1971.

In 1972 heeft de lokale sector voor ongeveer 53 miljard geïnvesteerd, dit kan worden afgeleid uit de financieringswijze van de investeringen. De leningen die in dit verband in 1972 door het Gemeentekrediet werden verstrekt bedroegen 24,8 miljard. Hierbij moeten de toelagen worden gevoegd die door de Staat werden uitgekeerd (4,9 miljard) evenals de kaskredieten verleend aan gemeenten en intercommunales voor hun woningbouw (0,4 miljard), de investeringen van sommige intercommunales gefinancierd, met privé-leningen (2,2 miljard), de investeringen gefinancierd door de openbare uitgiften van de grote steden ten belope van 3,7 miljard en de investeringen gedekt door de verkoop van patrimoniumgoederen (0,9 miljard), door overdrachten van gewone naar buitengewone dienst (0,6 miljard) door leningen bij andere geldschieters en door diverse ontvangsten (0,1 miljard). Ten slotte moet nog worden rekening gehouden met de investeringen van de intercommunales voor de autowegen (15,1 miljard) om het totaal bedrag van de investeringen van de lokale sector te bekomen.

Tijdens het jaar 1971 hebben de drie grote steden voor een bedrag van 5,5 miljard uitgegeven op de kapitaalmarkt. Waarvan 1,5 miljard voor Luik, 3 miljard voor Antwerpen en 1 miljard voor de stad Brussel. Bovendien heeft de Intercommunale voor de Autoweg E 3 een openbare uitgifte op de Belgische kapitaalmarkt gedaan ten belope van 7 miljard en de Intercommunale voor de Autoweg E 5 ten belope van 5 miljard.

De financiën der lagere besturen werden in 1972 eveneens beïnvloed door de wijziging in de kost van het krediet. Het Gemeentekrediet heeft immers in maart 1972 de kredietverstrekking goedkoper gemaakt, dit als medewerking aan de relance-politiek van de overheid. Opgemerkt wordt echter dat de Regering, in tegenstelling met hetgeen vroeger gebeurde, geen maatregelen heeft getroffen om, in de dalende conjunctuurbeweging, via de plaatselijke investeringen de economie te stimuleren. Ook bij de ommekeer van de cyclus heeft de regering de lokale investeringen niet als conjunctuurpolitiek instrument aangewend. Op einde 1972 werd ook het Gemeentekrediet onderworpen aan het sterilisatieregime. Dit zou na verloop van tijd wellicht aanleiding kunnen geven tot een vertraging in het toestaan der leningen.

★

★ ★

Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (a)	1972 (b)
DEBET				
A. *Inkomensoverdrachten*	29 176	32 251	35 812	41 373
1. Onderwijsbijdragen	*11 761*	*12 449*	*13 328*	*14 729*
a) Lonen en pensioenen	(10 602)	(11 278)	(12 099)	(13 431)
b) Werkingskosten	(1 159)	(1 171)	(1 229)	(1 298)
2. Bijdragen voor interestlasten	*1 240*	*1 432*	*1 734*	*1 942*
3. Andere speciale bijdragen	*886*	*993*	*982*	*939*
4. Bijdragen met algemene doeleinden.	*15 289*	*17 977*	*19 768*	*23 763*
B. *Kapitaaloverdrachten*	2 603	3 585	4 863	4 796
1. Onderwijsgebouwen en -uitrusting .	*576*	*678*	*821*	*778*
2. Andere gebouwen en wegen	*1 468*	*2 349*	*3 248*	*3 196*
3. Andere overdrachten	*559*	*558*	*794*	*822*
Totaal ...	**31 779**	**35 836**	**40 775**	**46 169**
CREDIT				
A. *Inkomensoverdrachten*	509	301	326	344
B. *Kapitaaloverdrachten*	65	148	228	306
Totaal ...	**574**	**449**	**554**	**650**
Saldo ...	**31 205**	**35 387**	**40 221**	**45 519**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Raming der ontvangsten; voor de uitgaven, goedgekeurde kredieten (met inbegrip van de speciale wetten), verbeterd door het aanpassingsblad.
(b) Ramingen.

Algemeen overzicht van de provinciale financiën

Alle provinciën samen — Gewone dienst

(miljoenen franken)

DIENSTJAREN	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1963 (a, c)	3 739	3 693	+ 46	4 291	4 037	+ 254
1964 (b, c)	3 527	3 488	+ 39	3 937	3 666	+ 271
1965 (b, c)	4 340	4 567	— 227	4 786	5 018	— 232
1966 (b, c)	4 165	4 564	— 399	4 617	5 027	— 410
1967 (b, c)	5 710	5 455	+ 256	6 177	6 039	+ 138
1968 (b, c)	6 870	6 150	+ 720	7 741	6 757	+ 984
1969 (b, c)	7 228	6 759	+ 469	8 460	7 300	+1 160
1970 (b, c)	7 563	7 717	— 154	8 705	8 303	+ 402
1971 (d)	10 009	10 629	— 620	10 866	10 757	+ 109
1972 (e)	11 416	11 792	— 376	12 010	11 921	+ 89

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Definitieve rekeningen.
(b) Voorlopige rekeningen.
(c) Ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(d) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(e) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten

Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen

(miljoenen franken)

AFDELINGEN	1968 (a)	1969 (a)	1970 (a)	1971 (b)	1972 (c)
Aandeel in het Fonds der provinciën	1 520	1 847	1 864	2 130	2 565
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	1 668	1 359	1 306	1 880	2 045
Directe en indirecte belastingen ..	655	726	790	851	945
Diverse fiscale ontvangsten	—	1	—	—	—
Andere ontvangsten	23	37	20	70	72
Totaal...	3 866	3 970	3 980	4 931	5 627

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige rekeningen; ontvangsten : vastgestelde rechten.
(b) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(c) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Verdeling van de provinciale financiën per administratief hoofdstuk

Gewone dienst

(miljoenen franken)

HOOFDSTUKKEN	1968 (a)		1969 (a)		1970 (a)		1971 (b)		1972 (c)	
	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven
Patrimonium	94	73	93	79	115	87	149	111	148	107
Aandeel in het Fonds der prov. en Provinc. belast. - Algem. administr.	3 866	351	3 970	433	3 980	446	4 931	740	5 627	725
Justitie - Eredienst	—	28	—	36	—	38	1	59	1	56
Provinciebedrijven	942	842	1 080	908	1 197	1 072	1 455	1 401	1 608	1 548
Maatschappelijke voorzorg	50	242	54	271	56	328	62	408	61	418
Openbare gezondheid	274	505	286	546	295	617	372	747	394	822
Wegen en openbare werken	97	480	65	505	88	559	73	728	84	801
Economie	12	174	11	187	14	199	15	279	15	300
Onderwijs	1 390	2 138	1 476	2 315	1 610	2 681	1 840	3 094	2 156	3 501
Cultuur	25	205	30	227	39	263	38	351	44	396
Pensioenen	40	182	58	215	52	228	77	274	74	326
Schuld	64	881	93	1 010	117	1 166	996	2 392	1 204	2 747
Overdrachten	16	49	12	26	—	33	—	45	—	45
Totaal eigen aan het dienstjaar	**6 870**	**6 150**	**7 228**	**6 759**	**7 563**	**7 717**	**10 009**	**10 629**	**11 416**	**11 792**
Saldo van de vorige dienstjaren	**871**	**607**	**1 232**	**541**	**1 141**	**586**	**857**	**128**	**594**	**129**
Algemeen totaal...	**7 741**	**6 757**	**8 460**	**7 300**	**8 705**	**8 303**	**10 866**	**10 757**	**12 010**	**11 921**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige rekeningen; ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(b) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(c) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Geografische verdeling van de provinciale financiën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

PROVINCIEN	Dienstjaren (a)	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
		Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
Antwerpen	1967	759	739	+ 20	914	862	+ 52
	1968	951	845	+ 106	1 160	987	+ 173
	1969	1 073	1 156	— 83	1 212	1 211	+ 1
	1970	1 133	1 054	+ 79	1 448	1 258	+ 190
	1971	1 407	1 530	— 123	1 556	1 556	—
	1972	1 556	1 630	— 74	1 692	1 692	—
Brabant	1967	1 099	1 020	+ 79	1 099	1 029	+ 70
	1968	1 316	1 134	+ 182	1 604	1 154	+ 450
	1969	1 273	1 315	— 42	1 323	1 323	—
	1970	1 248	1 448	— 200	1 248	1 477	— 229
	1971	1 638	1 781	— 143	1 805	1 805	—
	1972	1 930	1 965	— 35	1 979	1 979	—
Henegouwen	1967	1 157	1 074	+ 83	1 157	1 420	— 263
	1968	1 325	1 200	+ 125	1 325	1 485	— 160
	1969	1 418	1 356	+ 62	1 419	1 484	— 65
	1970	1 453	1 443	+ 10	1 471	1 674	— 203
	1971	1 699	1 711	— 12	1 699	1 735	— 36
	1972	1 883	1 874	+ 9	1 898	1 890	+ 8
Luik	1967	973	943	+ 30	1 060	960	+ 100
	1968	1 233	1 040	+ 193	1 306	1 056	+ 250
	1969	1 264	1 299	— 35	1 378	1 313	+ 65
	1970	1 265	1 309	— 44	1 632	1 321	+ 311
	1971	1 557	1 687	— 130	1 841	1 697	+ 144
Limburg	1968	865	846	+ 19	871	865	+ 6

Limburg				+ 10	971	965	+ 6
	1969	935	994	— 59	1 006	1 006	—
	1970	1 039	1 072	— 33	1 084	1 079	+ 5
	1971	1 330	1 412	— 82	1 418	1 418	—
	1972	1 578	1 622	— 44	1 628	1 628	—
Luxemburg	1967	128	89	+ 39	169	103	+ 66
	1968	123	99	+ 24	189	111	+ 78
	1969	143	164	— 21	165	165	—
	1970	164	97	+ 67	267	104	+ 163
	1971	219	259	— 40	259	259	—
	1972	251	301	— 50	302	302	—
Namen	1967	204	210	— 6	214	248	— 34
	1968	257	225	+ 32	285	312	— 27
	1969	294	293	+ 1	296	316	— 20
	1970	305	274	+ 31	306	350	— 44
	1971	400	390	+ 10	401	400	+ 1
	1972	435	428	+ 7	439	429	+ 10
Oost-Vlaanderen	1967	378	391	— 13	454	395	+ 59
	1968	497	459	+ 38	590	463	+ 127
	1969	832	885	— 53	890	890	—
	1970	581	634	— 53	766	639	+ 127
	1971	1 087	1 174	— 87	1 180	1 180	—
	1972	1 308	1 365	— 57	1 369	1 369	—
West-Vlaanderen	1967	282	255	+ 27	379	274	+ 105
	1968	303	302	+ 1	411	324	+ 87
	1969	460	455	+ 5	479	479	—
	1970	375	384	— 9	482	401	+ 81
	1971	672	685	— 13	707	707	—
	1972	762	748	+ 14	767	767	—

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dienstjaren 1966 tot en met 1970 : voorlopige rekeningen; ontvangsten : vastgestelde ontvangsten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
Dienstjaar 1971 : bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
Dienstjaar 1972 : bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Geografische verdeling van de gemeentefinanciën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

PROVINCIEN	Dienstjaren (a)	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
		Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
Antwerpen	1967	8 671	9 440	— 769	10 772	13 626	—2 854
	1968	10 624	10 410	+ 214	15 976	15 294	+ 682
	1969	10 285	11 778	—1 493	10 744	16 485	—5 741
	1970	10 932	12 870	—1 938	12 839	14 353	—1 514
	1971	12 254	14 522	—2 268	14 668	14 992	— 324
Brabant	1967	10 637	10 891	— 254	13 524	12 933	+ 591
	1968	12 501	11 851	+ 650	14 934	13 534	+1 400
	1969	12 901	13 514	— 613	13 959	14 032	— 73
	1970	14 086	15 086	—1 000	15 868	15 745	+ 123
	1971	15 762	16 997	—1 235	18 180	17 798	+ 382
Henegouwen	1967	4 800	4 831	— 31	6 191	6 211	— 20
	1968	5 365	5 224	+ 141	6 557	6 564	— 7
	1969	5 634	6 008	— 374	6 170	6 674	— 504
	1970	6 113	6 688	— 575	6 614	7 543	— 929
	1971	6 847	7 432	— 585	7 308	8 443	—1 135
Luik	1967	5 811	6 031	— 220	7 441	7 209	— 232
	1968	6 722	6 541	+ 181	8 085	7 666	+ 419
	1969	6 685	7 417	— 732	6 966	8 148	—1 182
	1970	7 123	8 035	— 912	7 433	8 758	—1 325
Limburg	1967	1 418	1 484	— 66	1 772	1 661	+ 111
	1968	1 739	1 688	+ 51	2 050	1 838	+ 212

Limburg	1967	1 418	1 484	— 66	1 772	1 601	+ 171
	1968	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	1969	1 847	2 012	— 165	2 036	2 100	— 64
	1970	2 122	2 283	— 161	2 354	2 387	— 33
	1971	2 401	2 623	— 222	2 583	2 651	— 68
Luxemburg	1967	817	812	+ 5	1 117	903	+ 214
	1968	910	851	+ 59	1 194	954	+ 240
	1969	922	1 058	— 136	1 133	1 105	+ 28
	1070	979	1 141	— 162	1 209	1 196	+ 13
	1971	1 120	1 277	— 157	1 354	1 337	+ 17
Namen	1967	1 242	1 254	— 12	1 543	1 401	+ 142
	1968	1 435	1 355	+ 80	1 703	1 520	+ 183
	1969	1 471	1 546	— 75	1 653	1 612	+ 41
	1970	1 606	1 701	— 95	1 838	1 776	+ 62
	1971	1 786	1 918	— 132	2 055	2 001	+ 54
Oost-Vlaanderen	1967	5 035	5 028	+ 7	6 038	5 681	+ 355
	1968	5 531	5 371	+ 160	6 626	6 015	+ 611
	1969	6 251	6 574	— 323	6 654	6 836	— 182
	1970	6 883	7 238	— 355	7 397	7 460	— 63
	1971	7 675	8 022	— 347	8 233	8 296	— 63
West-Vlaanderen	1967	3 021	3 023	— 2	3 538	3 226	+ 312
	1968	3 548	3 360	+ 188	4 002	3 597	+ 405
	1969	3 810	3 921	— 111	4 033	4 004	+ 29
	1970	4 273	4 471	— 198	4 642	4 603	+ 39
	1971	4 841	5 060	— 219	5 261	5 211	+ 50

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dienstjaren 1964 tot en met 1968 : definitieve rekeningen; ontvangsten : vastgestelde ontvangsten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
Dienstjaren 1969, 1970 en 1971 : goedgekeurde begrotingen met inbegrip der beroepen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.
De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Algemeen overzicht van de gemeentefinanciën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

DIENSTJAREN	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1962 (a)	28 003	27 705	+ 298	36 398	34 972	+ 1 426
1963 (a)	29 523	29 625	— 102	36 730	34 894	+ 1 836
1964 (a)	31 789	32 573	— 784	39 616	39 131	+ 485
1965 (a)	34 364	36 193	— 1 829	41 651	43 120	— 1 469
1966 (a)	39 294	39 906	— 612	49 645	50 359	— 714
1967 (a)	41 450	42 794	— 1 344	51 936	52 790	— 854
1968 (a)	48 375	46 651	+ 1 724	61 127	56 982	+ 4 145
1969 (b)	49 806	53 828	— 4 022	53 348	60 996	— 7 648
1970 (b)	54 117	59 513	— 5 396	60 194	63 821	— 3 627
1971 (b, c)	60 742	66 947	— 6 205	68 110	71 246	— 3 136

Bronnen : Gemeentekrediet van België.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Definitieve rekeningen; ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(b) Goedgekeurde begrotingen met inbegrip der beroepen de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.
(c) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Gemeentefinanciën. Gewone dienst. Ontvangsten

Voornaamste onderverdeling van hoofdstuk Aandeel in de fondsen van de gemeente en Algemene belastingen

(miljoenen franken)

AFDELINGEN	1965 (a)	1966 (a)	1967 (a)	1968 (a)	1969 (b)
Aandelen in de Fondsen	9 078	10 249	10 816	11 493	..
Rijksbijdragen	8	15	31	21	..
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	6 144	7 107	6 561	9 154	9 079
Andere opcentiemen op de provinciale belastingen	2 674	3 808	4 525	5 726	6 904
Indirecte belastingen	640	659	732	689	
Verhaalbelastingen	231	261	293	308	
Diverse ontvangsten	114	120	221	245	
Totaal...	**18 889**	**22 219**	**23 179**	**27 636**	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Definitieve rekeningen : ontvangsten, vastgestelde rechten.
(b) Goedgekeurde begrotingen met inbegrip der beroepen ,de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen. De gegevens voor 1970 tot 1972 zijn nog niet beschikbaar.

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I. GELDMARKT

Tijdens het jaar 1972 was de geldmarkt betrekkelijk ruim ondanks het feit dat het monetaire beleid meer restrictief werd in het tweede halfjaar.

De financiële instellingen konden zich overvloedig *financiële middelen* verschaffen. Dit kon worden verklaard door de toevloeiing van korte-termijnkapitalen uit het buitenland op sommige tijdstippen van het jaar en door het toegenomen overschot op de balans van het lopende betalingsverkeer met het buitenland. Bovendien lieten de gezinnen een duidelijke voorkeur blijken voor financiële activa op korte termijn.

Het totaal der deposito's bij de banken (1) liet in 1972 een stijging zien van 18,7 %, tegen + 15,6 % tijdens het voorgaande jaar. De deposito's in Belgische franken namen met 19,2 % toe (+ 17,9 % in 1971). Dit staat in verband met de sterkere aangroei van de deposito's met een looptijd van ten hoogste één maand (+ 22,9 % tegen + 19,8 % in 1971) terwijl het bedrag der deposito's met een looptijd van meer dan één maand met 9,2 % verhoogde, tegen + 13,1 % in 1971.

Opgemerkt wordt de forse stijging van de deposito's in Belgische franken op gewone boekjes (+ 37,0 % tegen + 29,3 % in 1971). De rentevoet die op deze deposito's werd toegepast bleef in 1971 ongewijzigd doch verminderde in 1972. De tarieven van de overige niet monetaire financiële activa daalden in de loop van de laatste twee jaar echter nog meer.

De deposito's in vreemde valuta's vertoonden een daling tijdens het eerste trimester en bleven op hetzelfde niveau tijdens het tweede trimester. Tijdens het tweede halfjaar trad echter een forse stijging op in de deposito's in deviezen.

---

(1) Het betreft het bedrag der deposito's voorkomend op de globale staat van de banken.

Het totaal der spaardeposito's bij de banken, de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, de privé-spaarkassen en het Gemeentekrediet van België kende in 1972 een aangroei van 19,8 %, tegen + 15,9 % in 1971. Daarentegen liet het totaal der kasbons en obligaties dat door voornoemde instellingen, werd uitgegeven een stijging zien van 12,4 %, tegen + 17,1 % in het voorgaande jaar. De aangroeivertraging inzake de beleggingen in kasbons en obligaties kan vermoedelijk worden in verband gebracht met de daling van het rendement (bij uitgifte) van deze beleggingsvormen, benevens door een verwachte rendementsstijging ten gevolge van de conjunctuurherleving en de opwaartse beweging van de tarieven in het buitenland.

Het totaal van de geldvoorraad en de quasi monetaire liquiditeiten bij de banken nam met 108,7 miljard toe, tegen + 73,5 miljard in 1971. In tegenstelling tot het voorgaande jaar vormden de transacties met het buitenland in mindere mate een tegenpost voor deze verplichtingen. Het saldo op het lopende betalingsverkeer met het buitenland en op de kapitaaltransacties van bedrijven en particulieren beliep immers + 22,6 miljard, tegen + 32,1 miljard in 1971. De kredietverlening aan bedrijven en particulieren vormde echter een grotere tegenpost vergeleken met 1971. Deze kredieten, (de verandering in het opgenomen bedrag van de discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten exclusief de wissels die dienen om commerciële vorderingen op het buitenland te mobiliseren, die oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen verleend worden) lieten een toeneming zien van 52,6 miljard, tegen + 35,7 miljard in 1971.

Een belangrijke tegenpost wordt gevormd door de geldschepping ten behoeve van de overheid (Staat en andere overheidsinstellingen) die een aangroei kende van 40,4 miljard, tegen ongeveer + 8 miljard in 1971. De herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen (kredieten bij hun oorsprong verleend door de geldscheppende instellingen en door hen gefinancierd bij niet geldscheppende instellingen minus kredieten bij hun oorsprong door laatstgenoemde instellingen verleenden door hen gefinancierd bij de geldscheppende instellingen) van commerciële vorderingen op het buitenland en van kredieten aan bedrijven en particulieren kenden een stijging van 0,2 miljard terwijl deze post in 1971 verminderde.

Eind 1972 beliep de geldvoorraad 530,2 miljard; dit betekent een stijging van 14 % t.o.v. einde 1971; tijdens het jaar 1971 nam de geldhoeveelheid toe met 10,1 %. De girale geldhoeveelheid kende een toeneming met 17 %, tegen + 12,5 % in 1971. De girale geldhoeveelheid in handen van bedrijven en particulieren steeg met 17,8 %, tegen 11,8 % tijdens het voorgaande jaar. De girale geldhoeveelheid in handen van de Schatkist en de lagere overheid groeide met 11,8 % aan, tegen + 17,5 % in 1971. De chartale geldvoorraad (eind 1972 bedroeg deze 42,5 % van de totale geldhoeveelheid, tegen 44,0 % (eind 1971) liet in 1972 een stijging zien van 10,2 % tegen + 7,2 % tijdens het voorgaande jaar.

De ruime middelen die naar de financiële instellingen toevloeiden werden tijdens het jaar hoe langer hoe meer aangewend met het oog op de *kre-*

dietverlening aan bedrijven en particulieren, de inschrijving op publieke leningen en de vorming van de monetaire reserve bij de Nationale Bank.

In het begin van het jaar heeft de Nationale Bank bewust een grote ruimte op de geldmarkt aangehouden door middel van Swap-verrichtingen met de banken. Geleidelijk trad echter een verkrapping op. Dit verklaart dan ook het groter beroep op de herfinancieringsinstellingen. Vooral het Herwaardering- en Waarborginstituut heeft een sterker beroep gedaan op de kredietverlener in laatste instantie. Bovendien hebben de financiële instellingen hun portefeuille kortlopend overheidspapier verminderd.

De opgenomen bedragen van de kredieten aan bedrijven (1) en particulieren die oorspronkelijk werden verleend door de financiële instellingen (Banken, Nationale Bank, financiële overheidsinstellingen gespecialiseerd in beroepskrediet en in huisvestingskrediet, Algemene Spaar- en Lijfrentekas en particuliere spaarkassen) stegen met 14,3 % tijdens het jaar 1972 tegen 11,3 % in 1971. De aangroei tijdens het eerste halfjaar overschreed echter aanzienlijk deze tijdens het tweede halfjaar. Opgemerkt wordt dat de particulieren een groter beroep deden op die kredieten, zowel op kort als op langlopende kredieten.

Ook de opgenomen bedragen der kredieten toegestaan door de particuliere spaarkassen kenden een sterkere groei (+ 12,3 % voor het jaar 1972, tegen + 8,6 % tijdens het voorgaande jaar) te verklaren door de intensivering van de kredietvraag om woningen aan te kopen. Dit wordt dan ook voor een deel de verklaring van de sterke toeneming der netto opnamen bij de A.S.L.K. (+ 17,1 % tijdens het jaar 1972, tegen + 10,4 % in 1971). Opgemerkt wordt dat deze financiële instelling in grote mate heeft ingeschreven op obligatieleningen uitgegeven door bedrijven (van de overheidssector en van de particuliere sector).

De opgenomen bedragen van de kredieten oorspronkelijk verleend door de openbare kredietinstellingen gespecialiseerd in het beroepskrediet lieten een stijging zien van + 6,5 % in 1972 tegen + 7,4 % in 1971.

De opgenomen bedragen van de discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten die bij hun oorsprong door de depositobanken worden verleend aan bedrijven en particulieren stegen met 19,7 % tijdens het beschouwde jaar, tegen + 15,1 % in 1971. Deze versnelling wordt hoofdzakelijk verklaard door de aangroei van de opgenomen bedragen der kredieten aan bedrijven en particulieren in verband met de verkopen en leningen op afbetaling (+ 34,4 % tijdens het jaar 1972 tegen + 3,2 % in 1971). De opgenomen

(1) De bedrijven omvatten de overheidsbedrijven doch niet de financiële instellingen. De cijfers hebben eveneens betrekking op de nettoaankopen door de A.S.L.K. van obligaties van bedrijven (inclusief de overheidsbedrijven) maar niet de gelijkaardige transacties van andere instellingen.

bedragen der kredieten aan bedrijven en particulieren betreffende investeringen in industrie, landbouw en ambachtswezen (1) liet een toeneming zien van 11,9 % tegen + 4,1 % tijdens 1971).

De opgenomen bedragen van de kredieten, aan bedrijven en particulieren waarvan de zichtbare economische bestemming niet kon worden ontdekt vermeerderden met 20,5 %, tegen + 18,1 % tijdens het voorgaande jaar.

De opgenomen bedragen der kredieten voor de bouw en transacties in onroerende goederen (2) vertoonden een aangroei van 9,9 % in 1972, tegen + 7,7 % in 1971.

De opgenomen bedragen van de discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten bij hun oorsprong verleend door de depositobanken aan het buitenland, stegen in 1972 met 9,1 %, tegen + 22,5 % in 1971. Tijdens de eerste drie kwartalen vertoonden de opgenomen bedragen van deze kredieten een toeneming van + 0,2 %, tegen + 10,8 % tijdens de overeenkomstige periode van 1971.

De kredietverlening van de banken aan de particuliere sector (het totaal van de posten « handelswissels prolongaties en voorschotten op effecten en diverse debiteuren » die voorkomen op de globale staat der banken) kende tijdens het jaar 1972 een stijging van 14,3 %, tegen + 17,7 % in 1971. De post diverse debiteuren nam toe met 17,5 %, tegen + 26,8 % in 1971.

De portefeuille handelswissels steeg gevoelig tijdens het eerste kwartaal gevolgd door een daling in het tweede en het derde kwartaal en een nieuwe stijging in de laatste drie maanden van het jaar (voor gans het jaar bedroeg de aangroei 8,6 %, tegen + 5,6 % in 1971).

Hierbij aansluitend kan worden opgemerkt dat het gemiddelde bedrag (kwartaalgemiddelde) der wissels die door de banken bij de Nationale Bank van België werden verdisconteerd een daling vertoonde tijdens het eerste kwartaal van 1972, vervolgens trad een geleidelijke stijging op die uitmondde in een versnelling tijdens het laatste kwartaal.

---

(1) Kredieten toegestaan in het raam van de wetten van 24 mei 1959, 17 juni 1959, 18 juli 1959, 15 februari 1961, 14 juli 1966 en 30 december 1970 (gesubsidieerde en/of gewaarborgde kredieten), en niet gesubsidieerde en/of gewaarborgde kredieten waarvan ten minste een deel een oorspronkelijke looptijd heeft van 2 of meer jaar op voorwaarde dat het geen zuiver economische kredieten betreft, noch kredieten hoofdzakelijk bestemd voor financiering van de bouw of aankoop van woningen, kantoren, scholen, ziekenhuizen enz.

(2) Kredieten aan ondernemingen die tot doel hebben de oprichting van gebouwen en/of het uitvoeren van werken van burgerlijke bouwkunde, kredieten aan immobiliën vennootschappen en kredieten die vooral bestemd zijn voor het financieren en van de aankoop of de bouw van woningen, kantoren, scholen, ziekenhuizen, enz.

Het gemiddelde bedrag (kwartaalgemiddelde) van het door de banken gedisconteerde handelpsapier en van de bankaccepten (het betreft opgenomen bedragen van de disconto- en acceptkredieten in Belgische franken, bij hun oorsprong verleend door de banken aan bedrijven en particulieren, exclusief de financiële instellingen maar inclusief de overheidsbedrijven, aan het wegenfonds en het buitenland) beliep 170,7 miljard in het derde kwartaal van 1972, tegen 160,3 miljard in het vierde kwartaal van 1971.

Bij de verdeling van het bedrag van deze toeneming over de instellingen waarbij het door de banken gedisconteerde handelspapier en de bankaccepten zijn ondergebracht blijkt dat de stijging bijna geheel voor rekening van de banken komt. De Nationale Bank diende haar interventies in dit verband geleidelijk te verhogen daar de portefeuille van het H.W.I. en die van de overige instellingen van de markt van het private disconto en van het buitenland verminderen. In het eerste kwartaal vertoonde de portefeuille handelspapier en bankaccepten van de andere instellingen van de Belgische markt en van het buitenland nochtans een sterke toeneming. Dit kan worden verklaard door de voorlopige beleggingen van de Staat. In het tweede kwartaal liet de portefeuille van deze instellingen echter een sterke daling zien. De voorlopige beleggingen van de staat hebben vervolgens in oktober en november een toeneming van het door de banken gedisconteerde handelspapier en van de bankaccepten ondergebracht bij de overige instellingen van de markt van het particuliere disconto en in het buitenland, teweeggebracht. Dit nadat een lichte vooruitgang werd waargenomen in het derde kwartaal.

De Nationale Bank heeft in juli de herdisconto- en visumplafonds van de banken met één negende verlaagd, als aanvullingsmaatregel bij de monetaire reserve, ten einde de bankliquiditeiten in de vorm van de beneden die plafonds beschikbare marges te verminderen. De plafonds werden bovendien om de drie maanden aangepast aan de toeneming van de werkmiddelen van de banken. Op einde juli bedroeg de beschikbare marge voor de banken nog 14,9 miljard en dit ondanks de vermindering die werd doorgevoerd. Er moet immers worden rekening gehouden met het feit dat een deel van de plafonds nooit wordt gebruikt omdat sommige banken geen of onvoldoende kredieten verlenen die beantwoorden aan de door de Nationale Bank gestelde normen voor toekenning van het visum of het herdisconto. De mogelijkheden van de banken om beroep te doen op de kredietgever in laatste instantie overtreffen het bedrag van de marge. Immers de geviseerde wissels die de bankinstellingen bezitten werden reeds op de plafonds aangerekend maar in werkelijkheid nog niet gemobiliseerd.

De Nationale Bank heeft bovendien in juni de herdisconteringsvoorwaarden voor wissels versoepeld. Hierdoor werd een einde gesteld aan de verschillende beperkingen inzake looptijd volgens de aard van de goederen of van de prestaties die aan de trekking ten grondslag liggen, rekening houdend met de activiteit van de trekker en van de betrokkene. Er werd echter geen wijziging aangebracht aan de tijdsduur tussen de datum waar-

op de wisselbrief wordt uitgeschreven en de datum van uitgifte van de facturen waarop hij betrekking heeft (1).

Tijdens het jaar 1972 hebben de financiële instellingen voor aanzienlijke bedragen ingeschreven op langlopende leningen van de Staat. Nochtans verminderden deze instellingen hun portefeuille kortlopend overheidspapier (2) althans wat de middelen betreft die ter beschikking werden gesteld van de Schatkist.

De kredietverlening van de banken aan de overheid (het totaal van de posten overheidspapier, belegde wettelijke reserve en Belgische overheidsfondsen voorkomend op de globale staat der banken) vertoonde een aangroei van 15,5 % tijdens het jaar 1972, tegen + 10,9 % in 1971.

Op de *daggeldmarkt* overtrof het aanbod de vraag in het eerste kwartaal. Het H.W.I. heeft ook het surplus opgenomen, teneinde de marktrentetarieven te regelen, en dit in rekening bij de Nationale Bank gedeponeerd. De toestand werd later meer evenwichtig doch vanaf het derde kwartaal werd het Rentenfonds netto-opnemer van daggelden (dit in tegenstelling tot 1971 toen deze instelling netto-uitlener was). Het H.W.I. diende dan ook zijn geldopnemingen te verminderen.

De daggeldmarkt kende bovendien tijdelijke overvloedige toevloeiingen van fondsen in februari en september. Dit kan worden verklaard door de uitgifte van Staatsleningen. In maart onderging de daggeldmarkt de invloed van de deviezentoevloeïng.

Buiten de perioden tijdens dewelke zich overschotten voordeden was het aanbod op de daggeldmarkt meestal zeer ontoereikend. Het Herwaarderings- en Waarborginstituut heeft dan ook zijn vraag aangepast en liet de veilingrente schommelen in omgekeerde verhouding tot het bedrag dat het Instituut uiteindelijk inzamelde en overeenkomstig de evolutie van bepaalde voorwaarden op de geldmarkt. Het H.W.I. heeft immers een elastische vraag wegens de herdiscontomogelijkheden bij de Nationale Bank van België.

Ook het rentefonds heeft bijgedragen tot regulering van de daggeldmarkt — dit in harmonie met de geldpolitiek — en heeft hiertoe zelfs een beroep gedaan op de voorschotten van de Nationale Bank van België. In de loop van de eerste vijf maanden van 1972 verlaagde het Fonds trapsgewijze de rente waarboven het geleidelijk bij de veiling uitleent en versnelde het tempo van zijn gebeurlijke inbreng. De veilingrente zakte tijdens het jaar

---

(1) Deze wijziging houdt verband met de binnenlandse handel.
(2) Papier uitgegeven door de Schatkist en het Rentenfonds en in bezit van de banken (de Swap-certificaten niet inbegrepen), de N.M.K.N., het Gemeentekrediet van België, de N.K.B.K. de Nationale Maatschappij voor Huisvesting. De Nationale Landmaatschappij, het Centraal Bureau voor Hypothécair crediet, het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet, de A.S.L.K. en de prive-spaarkassen.

herhaaldelijk op een dergelijk niveau dat het Rentenfonds zijn liquide middelen geheel of gedeeltelijk inhield. Vanaf de tweede helft van juli, werden de modaliteiten van het optreden van het Rentenfonds restrictiever.

Op de *markt van het privaatdisconto* lag het verloop in 1972 in de lijn van de evolutie van het laatste kwartaal van het voorgaande jaar. De mobiliseringen van het bankwezen bereikten een hoog peil wegens de overvloedige inschrijvingen op openbare leningen. Het marktevenwicht werd echter verbroken daar de fondsen die het Herwaardering- en Waarborginstituut ontving van de verkopers van wissels of door daggeldleningen, geen gelijke tred hielden met de toevloed van handelspapier. Dit gaf dan ook aanleiding tot een aanzienlijk herdisconto bij de « Lender of last resort ». De storing zou echter vermoedelijk geringer geweest zijn zo gedurende een groot deel van het jaar het Herwaardering- en Waarborginstituut niet had medegewerkt aan de politiek van de Regering.

Het gemiddelde van het papier dat de banken in 1972 mobiliseerden beliep 33,1 miljard, tegen een gemiddelde stand van 25,4 miljard in 1971.

De dagelijkse stand der wissels — door het H.W.I. als koper of als makelaar verhandeld — weerspiegelde de schommelingen van het aanbod die gedomineerd werden door de factoren welke de bankthesauries beïnvloedden. (1)

In januari daalde de stand der wissels van 34,9 miljard tot 27,3 miljard en steeg vervolgens tot 37,8 miljard op 23 februari wegens het beroep van de Staat op de kapitaalmarkt. De stand zakte nadien tot 23,6 miljard en schommelde rond dit niveau in april. Einde april liep hij opnieuw op en bereikte 40,8 miljard op 19 mei naar aanleiding van een tweede beroep van de Staat op de kapitaalmarkt. Medio juni klom de stand tot 42,2 miljard wegens de vorming van bijkomende kasvoorraden omwille van de staking in de banksector. Vanaf juli schommelde de stand rond 30 miljard. De belangrijke fiscale vervaldag van midden juni had geen gevolg voor de dagelijkse stand der wissels die door het H.W.I. worden verhandeld; immers inkomende deviezen neutraliseerden de weerslag van de fiscale vervaldag op de bankliquiditeit.

Op 17 september beliep de stand 37,4 miljard; de toeneming stond hier in verband met de uitgifte van Staatsleningen. Vanaf 23 oktober kon een belangrijk aanbod van papier worden vastgesteld onder invloed van de plaatsing van de R.T.T.-lening, de maandelijkse en driemaandelijkse stortingen aan de R.M.Z. en de verwachte rentehausse. Op 9 november bereikte de stand dan ook 46,9 miljard. Nadien zakte hij tot 35 miljard en steeg vervolgens tot 41,7 miljard bij het jaarultimo.

---

(1) Alle offertes werden ingewilligd.

Ook de vraag die meestal uitging van de publieke sector op de markt van het privaatdisconto vertoonde zeer ruime fluctuaties.

Tijdens het jaar 1972 heeft het H.W.I. voor 298,1 miljard wissels verkocht (tegen 204,1 miljard in 1971) waarvan 30,9 miljard betrekking had op wissels die het instituut als makelaar heeft verhandeld. Het totaal der wissels die het H.W.I. aankocht beliep 381,2 miljard (tegen 224,5 miljard in 1971) waarvan 30,9 miljard makelarij en 183,2 miljard wederinkopen.

Tijdens het eerste kwartaal was de evolutie van de *rente-percentages* op de geldmarkt à la baisse, gericht hetgeen een voortplanting bleek van de neerwaartse tendens die zich reeds in 1970 inzette. (De rentevoet, van de certificaten uitgegeven door het Rentefonds daalde geleidelijk van 5,15 % eind 1971 tot 3,65 % in maart). De monetaire overheid werkte deze tendens in de hand ten einde de meest gunstige voorwaarden voor conjunctuurherstel te creëren. Bovendien was het monitair beleid gericht op het vermijden dat buitenlandse kapitalen in ongewenste mate het land zouden binnenvloeien wegens verschillen in het rentepeil. In dit raam heeft de Natoinale Bank haar discontovoet verlaagd op 6 januari, 3 februari en 2 maart (telkens met 0,5 %).

Tijdens het tweede kwartaal bleven de rentepercentages op een laag peil. De lichte stijgingstendensen die optraden werden bedwongen door het bewuste optreden van de Nationale Bank en van het Herwaardering- en Waarborginstituut in de vorm van interventies op de particuliere markt voor kortlopend papier.

Vanaf oktober kwam een spontane haussebeweging van de rentetarieven tot uiting. Op 23 november en op 21 december heeft de Nationale Bank dan ook haar discontovoet telkens met 0,5 % verhoogd. Dit was verantwoord gelet op de opgaande conjunctuur en op de stijgende prijzen. In oktober bereikte de rentevoet van de certificaten uitgegeven door het Rentenfonds 4,25 % en steeg verder tot 4,85 % aan het einde van het jaar.

Tijdens de eerste maanden van het jaar liep de rentevoet op de daggeldmarkt snel terug. De gemiddelde dagelijkse callrente daalde van 4,10 % in december 1971 tot 1,69 % in maart 1972. Naderhand steeg deze rentevoet — o.m. wegens de punctie veroorzaakt door de overheidsleningen te kende zich vanaf medio april de ongekende tendens af en in oktober beliep de gemiddelde daggeldrente 3,42 % — doch hij lag gemiddeld meestal op een lager peil dan dat van de overeenkomstige maanden van het voorgaande jaar.

Tijdens het eerste halfjaar hebben het Rentenfonds en het Herwaardering- en Waarborginstituut een neerwaartse druk uitgeoefend op de renteevolutie op de daggeldmarkt. Vanaf het tweede halfjaar werden hun criteria voor marktinterventie echter in opwaartse richting herzien dit onder impuls van de restrictiever monetaire politiek en de evolutie van het aanbod op de daggeldmarkt.

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Chartaal geld			Giraal geld						Totale geldhoeveelheid	Veranderingen van de geldhoeveelheid per tijdspanne
					In handen van bedrijven en particulieren (a)						
	Biljetten en munten van de Schatkist (b)	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid (c)	In de handen van de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	Rekeningencourant bij de Nationale Bank van België (c)	Tegoeden op postrekening (c)	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste één maand bij de banken en parastatale instellingen (c)	Totaal	Giralegeldhoeveelheid		
1965 December	6,6	170,3	173,4	11,8	0,4	37,6	95,4	133,4	145,2	318,6	+ 21,2
1966 December	6,9	175,3	178,7	14,9	0,5	41,5	104,1	146,1	161,0	339,7	+ 21,1
1967 December	6,5	177,5	180,1	17,4	0,5	39,0	113,5	153,0	170,4	350,5	+ 10,8
1968 December	6,6	183,2	185,4	20,8	0,8	46,2	123,3	170,3	191,1	376,5	+ 26,0
1969 December	7,0	183,0	185,2	25,6	0,4	43,9	131,2	175,5	201,1	386,3	+ 9,8
1970 December	7,5	188,2	190,7	25,2	0,4	49,6	152,6	202,6	227,8	418,5	+ 32,2
1971 December	8,1	201,8	204,5	29,6	0,6	49,6	176,4	226,6	256,2	460,7	+ 42,2
1971 December (d)	8,1	201,8	204,5	33,9	0,6	49,6	176,4	226,6	260,5	465,0	+ 4,3
1972 Januari	8,1	196,6	199,0	34,5	0,4	54,2	169,5	224,1	258,6	457,6	— 7,4
Februari	8,0	196,2	198,6	35,4	0,5	50,9	166,6	218,0	253,4	452,0	— 5,6
Maart	8,0	200,2	202,7	37,2	0,4	51,5	181,0	232,9	270,1	472,8	+ 20,8
April	8,1	206,8	209,5	35,0	0,5	60,7	180,7	241,9	276,9	486,4	+ 13,6
Mei	8,2	209,4	211,4	32,1	0,6	55,3	185,6	241,5	273,6	485,0	— 1,4
Juni	8,3	220,8	222,8	34,5	0,7	58,7	200,2	259,6	294,1	516,9	+ 31,9
Juli	8,3	216,7	218,7	37,5	0,5	59,2	187,2	246,9	284,4	503,1	— 13,8
Augustus	8,4	213,2	215,8	33,2	0,5	55,0	188,8	244,3	277,5	493,3	— 9,8
September	8,3	215,5	218,5	36,9	0,4	56,9	190,4	247,7	284,6	503,1	+ 9,8
Oktober	8,3	212,5	214,8	34,8	0,4	62,4	188,6	251,4	286,2	501,0	— 2,1
November	8,4	212,6	215,1	34,7	0,4	54,5	193,3	248,2	282,9	498,0	— 3,0
December	8,5	222,6	225,3	37,9	0,6	60,3	206,1	267,0	304,9	530,2	+ 32,2

(a) Inclusief administratieve parastatale instellingen en openbare kredietinstellingen.
(b) Na aftrek van de kasvoorraden van de N.B.B.
(c) Na aftrek van de kasvoorraden der geldscheppende instellingen.
(d) Nieuwe reeks : de afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan een verbeterde telling van de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen bij het Bestuur der Postchecks.

Bron : Nationale Bank van België.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Goudvoorraad	Tegoed op het buitenland in buitenlandse geldsoorten	Netto-vorderingen op de Europese Betalingsunie	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere netto-tegoeden of verplichtingen	Totaal van de goud- en deviezen-reserves	Beweging van de goud- en deviezen reserves
1964 December	72,5	27,0	0,1	10,2 (b)	5,0 (a)	114,8	+ 12,6
1965 December	77,9	21,9	—	15,6 (c)	7,4 (a)	122,8	+ 8,0
1966 December	76,2	21,4	—	18,6 (c)	8,3 (a)	124,5	+ 1,7
1967 December	74,0	36,1	—	16,6 (d)	10,2 (e)	136,9	+ 12,4
1968 December	76,2	18,1	—	15,3	13,3	122,9	— 14,0
1969 December	76,0	35,6	—	7,8	8,9	128,3	+ 5,4
1970 December	73,5	39,0	—	29,8	0,8	143,1	+ 14,8
1971 December	77,2	35,0	—	50,3	2,0	164,5	+ 21,4
1972 Januari	77,2	36,1	—	53,7	3,0	170,0	+ 5,5
Februari	77,2	41,9	—	53,7	— 1,6	171,2	+ 1,2
Maart	77,2	40,7	—	53,6	1,1	172,6	+ 1,4
April	77,2	43,4	—	49,4	6,9	176,9	+ 4,3
Mei	77,5	39,2	—	49,6	8,5	174,8	— 2,1
Juni	77,5	52,1	—	49,6	2,4	181,6	+ 6,8
Juli	77,5	56,2	—	52,8	6,5	193,0	+ 11,4
Augustus	77,0	59,7	—	52,5	6,5	195,7	+ 2,7
September	75,9	60,5	—	51,5	9,1	197,0	+ 1,3
Oktober	75,3	59,3	—	51,2	4,2	190,0	— 7,0
November	75,6	55,5	—	51,8	6,0	188,9	— 1,1
December	75,4	52,4	—	52,0	14,5	194,3	+ 5,4

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Inclusief vanaf mei 1963, 1.500 miljoen Belgische frank «tegoeden op het buitenland in FB» bestaande uit certificaten met een looptijd van twee jaar van de Amerikaanse Schatkist, waarvan de waarde uitgedrukt is in Belgische franken.
(b) Inclusief 1.500 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(c) Inclusief 3.375 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(d) Inclusief 1.875 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(e) Inclusief 3.000 miljoen Belgische frank « tegoeden op het buitenland in Belgische frank » bestaande uit certificaten met een looptijd van twee jaar van de Amerikaanse Schatkist, waarvan de waarde uitgedrukt is in Belgische franken

Algemene staat der banken

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	31 december								Einde kwartaal			
	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1e kwartaal 1972	2e kwartaal 1972	3e kwartaal 1972	4e kwartaal 1972
ACTIEF												
Liquide middelen	51,4	57,5	81,2	92,4	122,2	182,5	223,5	267,9	259,9	297,5	295,6	348,4
Kredieten	206,8	234,0	264,4	306,2	351,1	393,6	475,6	546,0	570,5	600,9	602,2	626,6
aan de overheidssector ..	*102,3*	*115,1*	*127,2*	*144,1*	*157,8*	*180,8*	*201,9*	*223,8*	*333,9*	*347,3*	*340,6*	*368,0*
aan de partikuliere sector	*104,5*	*118,9*	*137,2*	*162,1*	*193,3*	*212,8*	*273,7*	*322,2*	*236,6*	*253,6*	*261,6*	*258,6*
Diversen	31,9	39,2	42,9	46,2	54,5	57,0	77,2	101,1	102,9	113,4	113,9	122,0
waaronder geaccept. wiss.	*21,3*	*26,9*	*28,8*	*29,5*	*32,0*	*29,3*	*37,2*	*45,5*	*45,2*	*47,8*	*44,6*	*48,3*
Totaal ...	**290,1**	**330,7**	**388,5**	**444,8**	**527,8**	**633,1**	**776,3**	**915,0**	**933,3**	**1 011,8**	**1 011,7**	**1 097,0**
PASSIEF												
Deposito's	164,6	189,5	213,1	244,4	281,4	322,6	365,8	422,7	438,3	463,6	470,0	501,9
in Belgische franken :												
— op ten hoogste 1 maand	*91,5*	*100,8*	*109,4*	*120,1*	*130,4*	*137,8*	*161,5*	*186,4*	*190,6*	*210,7*	*201,6*	*215,5*
— depositoboekjes	*33,7*	*40,2*	*46,8*	*57,7*	*69,8*	*71,9*	*74,7*	*96,6*	*106,0*	*115,3*	*123,6*	*132,3*
— op meer dan 1 maand	*30,7*	*36,7*	*41,9*	*50,6*	*57,3*	*78,3*	*94,2*	*106,5*	*110,5*	*106,2*	*112,6*	*116,3*
in deviezen.....	*8,7*	*11,8*	*15,0*	*16,0*	*23,8*	*34,6*	*35,4*	*33,2*	*31,2*	*31,4*	*33,1*	*37,8*
Eigen middelen	16,0	18,4	20,6	23,4	27,5	32,4	34,2	36,1	36,4	37,9	38,1	38,6
Diversen	109,5	122,8	154,8	177,0	218,9	278,1	376,3	456,2	458,6	510,3	502,7	556,5
waaronder :												
geaccepteerde wissels ...	*21,3*	*26,9*	*28,8*	*29,5*	*32,0*	*29,3*	*37,2*	*45,5*	*45,2*	*47,8*	*44,6*	*48,3*
obligaties en kasbons ...	*11,4*	*11,4*	*12,0*	*13,5*	*16,5*	*18,7*	*23,3*	*28,4*	*30,0*	*31,4*	*32,7*	*33,9*
Totaal ...	**290,1**	**330,7**	**388,5**	**444,8**	**527,8**	**633,1**	**776,3**	**915,0**	**933,3**	**1 011,8**	**1 011,7**	**1 097,0**

Bron : Bankcommissie.

Gezamenlijke balansen

(miljard

EINDE PERIODE	Geld-hoeveelheid	Quasi monetaire liquiditeiten			Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten	Goud- en nette deviezen voorraa
		In handen van de bedrijven en particulieren		In handen van de Schatkist		
		Deposito's in Belgische franken (a)	Deposito's in buitenlandse geldsoorten			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1966 Maart	314,6	82,4	4,2	—	**401,2**	93,7
Juni	329,3	81,1	4,9	—	**415,3**	93,4
September	322,4	86,4	5,1	—	**413,9**	89,5
December	339,7	89,0	5,7	—	**434,4**	89,2
1967 Maart	326,4	97,7	6,0	—	**430,1**	90,8
Juni	347,5	98,9	7,5	—	**453,9**	92,9
September	343,2	105,7	6,9	—	**455,8**	90,9
December	350,5	107,9	8,4	—	**466,8**	97,1
1968 Maart	350,0	115,9	7,5	—	**473,4**	94,5
Juni	372,7	118,3	7,9	—	**498,9**	97,2
September	361,8	123,3	9,1	—	**494,2**	90,6
December	376,5	125,8	8,8	—	**511,1**	86,1
1969 Maart	372,1	135,0	9,7	—	**516,8**	83,6
Juni	393,8	135,5	12,6	—	**541,9**	88,5
September	373,9	142,2	15,3	—	**531,4**	85,3
December	386,3	149,3	14,7	—	**550,3**	93,6
1970 Maart	390,1	155,1	13,2	—	**558,4**	97,6
Juni	410,8	157,5	13,5	—	**581,8**	102,0
September	399,2	165,6	12,9	—	**577,7**	103,6
December	418,5	165,7	11,4	—	**595,6**	104,8
1971 Maart	417,3	174,4	10,0	—	**601,7**	112,
Juni	451,3	181,1	10,0	—	**642,4**	165,
September	446,8	190,8	10,4	—	**648,0**	129,
December	460,7	198,7	9,7	—	**669,1**	132,
December (b)	465,0	198,7	9,7	—	**673,4**	132,
1972 Maart	472,8	212,0	8,8	—	**693,6**	136,
Juni	516,9	217,3	9,1	—	**743,3**	146,
September (c)	503,1	230,8	8,4	—	**742,3**	146,
December (c)	530,2	242,6	9,2	—	**782,0**	148,

(a) Deze deposito's omvatten de termijn deposito's en de spaarboekjes.
(b) Nieuwe reeks : de afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan een verbeterde telling van de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen bij het bestuur der Postchecks.
(c) Voorlopige gegevens.

l. scheppende instellingen

a ken)

Vorderingen op de overheid				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren		Obligatie-leningen van de deposito-banken	Vorderingen en schulden tegenover niet geldscheppende financiële instellingen	Diversen
Vorderingen op de Staat	Nettovorderingen op het Rentenfonds	Vorderingen op de andere openbare besturen	Totaal	Gefinancierd door de geldscheppende instellingen	*Pro memorie* : gefinancierd door en buiten de geldscheppende instellingen			
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
191,3	7,2	8,3	**206,8**	114,0	*127,0*	— 11,5	+ 12,4	— 14,2
197,4	8,8	9,5	**215,7**	119,0	*131,0*	— 11,5	+ 13,4	— 14,7
195,6	5,1	10,5	**211,2**	125,2	*135,7*	— 11,7	+ 15,2	— 15,5
203,9	4,6	12,0	**220,5**	134,9	*144,7*	— 12,0	+ 15,7	— 13,9
200,5	5,0	8,5	**214,0**	136,4	*149,5*	— 12,4	+ 15,3	— 14,0
207,9	8,6	11,1	**227,6**	140,4	*156,1*	— 12,6	+ 17,7	— 12,1
214,3	3,8	11,4	**229,5**	145,6	*159,1*	— 13,1	+ 18,8	— 15,9
207,9	4,1	13,0	**225,0**	156,9	*170,8*	— 13,5	+ 17,5	— 16,2
212,1	3,8	12,9	**228,8**	159,3	*175,3*	— 14,7	+ 20,4	— 14,9
225,3	7,9	12,7	**245,9**	166,0	*181,5*	— 15,3	+ 19,7	— 14,6
226,8	7,8	13,1	**247,7**	168,0	*182,7*	— 15,8	+ 20,6	— 16,3
231,5	6,8	16,8	**255,1**	182,5	*196,4*	— 16,5	+ 21,0	— 17,1
236,3	5,6	13,9	**255,8**	189,4	*204,1*	— 17,2	+ 20,4	— 15,2
243,1	8,7	17,3	**269,1**	198,4	*210,9*	— 19,0	+ 22,5	— 17,6
242,6	9,2	18,6	**270,4**	195,8	*206,7*	— 20,3	+ 26,3	— 26,1
252,0	5,4	19,5	**276,9**	197,2	*207,4*	— 21,0	+ 26,7	— 23,1
257,0	4,2	20,5	**281,7**	198,6	*210,4*	— 22,4	+ 27,9	— 25,0
260,3	6,3	22,2	**288,8**	207,9	*218,0*	— 23,4	+ 27,1	— 20,6
252,4	6,3	25,0	**283,7**	207,7	*218,3*	— 24,2	+ 30,7	— 23,8
254,4	5,4	28,8	**288,6**	219,7	*232,4*	— 25,6	+ 35,2	— 27,1
245,6	3,9	25,1	**274,6**	223,9	*234,4*	— 27,3	+ 39,0	— 20,9
261,9	5,9	27,0	**294,8**	231,6	*242,3*	— 28,4	+ 38,5	— 20,0
264,5	4,4	28,5	**297,4**	235,2	*246,0*	— 29,6	+ 40,3	— 24,7
263,6	4,4	32,5	**300,5**	255,7	*268,1*	— 30,4	+ 38,9	— 28,1
263,6	4,4	32,5	**300,5**	255,7	*268,1*	— 30,4	+ 38,9	— 23,8
271,9	6,8	31,7	**310,4**	261,0	*270,2*	— 31,9	+ 38,9	— 21,6
300,7	6,1	35,4	**342,2**	271,7	*283,3*	— 33,2	+ 40,4	— 24,2
297,5	2,4	37,9	**337,8**	276,1	*291,8*	— 34,6	+ 39,1	— 22,9
298,7	8,5	44,0	**351,2**	307,4	*320,6*	— 35,7	+ 35,3	— 24,9

Bron : Nationale Bank van België.

Oorzaken van de veranderin

(miljar

TIJDVAK	Geldhoeveelheid (1)	Quasi monetaire liquiditeiten (2)	Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten (3)	Transacties met het buitenland (lopend saldo + kapitaaltransacties van de bedrijven en particulieren) (4)	Krediet verleend bedrijven particuli (5)
1967 1e kwartaal	—13,1	+ 9,0	— 4,1	+ 4,9	+ 4,
2e kwartaal	+21,1	+ 2,7	+23,8	+ 5,5	+ 6,
3e kwartaal	— 4,3	+ 6,2	+ 1,9	+ 2,8	+ 2,
4e kwartaal	+ 7,3	+ 3,7	+11,0	+ 3,9	+11,
Totaal . . .	+11,0	+21,6	+32,6	+17,1	+26,
1968 1e kwartaal	— 0,5	+ 7,1	+ 6,6	— 0,7	+ 4,
2e kwartaal	+22,7	+ 2,8	+25,5	+ 2,8	+ 6,
3e kwartaal	—10,9	+ 6,2	— 4,7	— 6,0	+ 1,
4e kwartaal	+14,8	+ 2,1	+16,9	— 4,2	+13,
Totaal . . .	+26,1	+18,2	+44,3	— 8,1	+25,
1969 1e kwartaal	— 4,4	+10,2	+ 5,8	— 0,7	+ 7,
2e kwartaal	+21,7	+ 3,4	+25,1	+ 4,2	+ 6,
3e kwartaal	—19,9	+ 9,4	—10,5	— 2,9	— 4,
4e kwartaal	+12,4	+ 6,4	+18,8	+12,0	+ 0,
Totaal . . .	+ 9,8	+29,4	+39,2	+12,6	+11,
1970 1e kwartaal	+ 3,8	+ 4,3	+ 8,1	+ 1,8	+ 3,
2e kwartaal	+20,7	+ 2,8	+23,5	+ 4,5	+ 7,
3e kwartaal	—11,5	+ 7,4	— 4,1	+ 3,9	+ 0,
4e kwartaal	+19,2	— 1,4	+17,8	+ 3,3	+14,
Totaal . . .	+32,2	+13,1	+45,3	+13,5	+25,
1971 1e kwartaal	— 1,3	+ 7,4	+ 6,1	+ 6,2	+ 2,
2e kwartaal	+34,0	+ 6,6	+40,6	+13,3	+ 7,
3e kwartaal	— 4,5	+10,1	+ 5,6	+ 8,1	+ 3,
4e kwartaal	+13,9	+ 7,3	+21,2	+ 4,5	+22,
Totaal . . .	+42,1	+31,4	+73,5	+32,1	+35,
1972 1e kwartaal	+ 7,8(b)	+12,4	+20,2(b)	+ 4,0	+ 2,
2e kwartaal	+44,1	+ 5,6	+49,7	+11,7	+13,
3e kwartaal (a)	—13,7	+12,8	— 0,9	+ 1,8	+ 8,
4e kwartaal (a)	+27,1	+12,6	+39,7	+ 4,9	+28,
Totaal (a) .	+65,3(b)	+43,4	+108,7(b)	+22,4	+52,

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Vanaf het 1e kwartaal 1972, nieuwe reeks : de afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan een verbeterde telling van de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen bij het Bestuur der Postchecks.

geldhoeveelheid

n)

inanciering buiten geldscheppende ingen (stijging : —)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Obligatie-leningen van de deposito-banken	Kredieten aan niet-geld-schep-pende financiële instellingen	Diversen
an mer-ële ringen het nland	van kredieten aan bedrijven en parti-culieren	Staat	Andere overheids-instellingen	aankoop op de markt door de geldschep-pende instellingen	door tussen-komst van het Renten-fonds			
3)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
— 0,3	— 3,4	— 2,7	— 3,9	— 1,1	— 1,7	— 0,4	— 0,3	—
— 0,9	— 2,5	+ 9,6	+ 2,2	— 0,3	+ 0,8	— 0,3	+ 1,0	+ 2,0
— 2,4	+ 2,2	— 0,6	+ 0,3	— 0,5	+ 0,4	— 0,4	+ 0,6	— 3,4
— 0,9	— 0,3	— 4,9	+ 1,3	— 0,1	— 0,4	— 0,5	+ 0,2	— 0,8
— 2,7	— 4,0	+ 1,4	— 0,1	— 2,0	— 0,9	— 1,6	+ 1,5	— 2,2
— 1,9	— 2,2	+ 4,4	— 0,4	— 0,8	—	— 1,2	+ 3,3	+ 1,5
— 1,3	+ 0,5	+18,0	— 0,5	+ 0,3	— 1,1	— 0,6	— 0,6	— 0,7
— 0,4	+ 0,9	— 3,1	+ 0,3	— 1,1	+ 2,1	— 0,5	+ 1,3	— 0,2
— 1,0	+ 0,8	+ 4,4	+ 3,7	— 0,5	— 0,3	— 0,7	—	— 1,0
— 0,8	—	+23,7	+ 3,1	— 2,1	+ 0,7	— 3,0	+ 4,0	— 0,4
— 1,0	— 0,9	+ 6,5	— 2,8	— 1,8	— 1,8	— 0,7	— 0,6	+ 1,9
— 0,4	+ 2,1	+13,1	+ 3,3	+ 0,3	+ 1,3	— 1,7	+ 1,9	— 5,9
— 0,9	+ 1,6	— 4,6	+ 1,3	— 0,7	+ 0,9	— 1,3	+ 3,6	— 5,1
— 2,3	+ 0,7	+ 5,1	+ 0,9	+ 0,1	— 1,1	— 0,7	—	+ 3,4
— 2,8	+ 3,5	+20,1	+ 2,7	— 2,1	— 0,7	— 4,4	+ 4,9	— 5,7
— 1,3	— 1,6	+ 5,6	+ 0,9	— 0,6	— 1,2	— 1,4	+ 1,0	+ 1,9
—	+ 1,8	+ 8,7	+ 1,3	— 0,8	— 2,3	— 1,0	— 0,8	+ 4,5
— 2,6	— 0,6	— 9,9	+ 2,8	— 0,2	+ 2,6	— 0,8	+ 3,7	— 3,3
— 0,9	— 2,1	+ 0,1	+ 3,6	+ 0,4	— 0,3	— 1,4	+ 4,3	— 3,3
— 4,8	— 2,5	+ 4,5	+ 8,6	— 1,2	— 1,2	— 4,6	+ 8,2	— 0,2
— 0,7	+ 2,3	— 8,9	— 3,6	— 0,4	— 2,5	— 1,7	+ 3,8	+ 9,6
— 3,1	— 0,3	+15,5	+ 2,1	— 0,3	— 0,6	— 1,1	— 0,6	+ 1,6
— 1,6	— 0,1	— 2,5	+ 1,7	— 0,4	+ 0,8	— 1,2	+ 1,9	— 4,8
— 2,2	— 1,6	—	+ 3,7	— 0,1	— 3,7	— 0,8	— 1,5	— 3,6
— 3,0	+ 0,3	+ 4,1	+ 3,9	— 1,2	— 6,0	— 4,8	+ 3,6	+ 2,8
— 0,8	+ 3,2	+ 8,0	— 0,8	— 1,9	+ 2,4	— 1,6	—	+ 5,6(b)
— 0,3	— 2,3	+26,6	+ 3,7	— 0,8	+ 0,5	— 1,3	+ 1,3	— 2,5
— 1,8	— 4,2	—10,1	+ 2,5	—	— 0,1	— 1,3	— 1,2	+ 1,4
.	+ 2,4	+ 6,7	+ 6,1	—	— 2,5	— 1,2	— 3,4	— 2,1
— 0,7	— 0,9	+31,2	+11,5	— 2,7	+ 0,3	— 5,4	— 3,3	+ 2,4

Bron : Nationale Bank van België.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan

(miljarden franken)

EINDE MAAND	Kredieten aan bedrijven en particulieren			Commerciële vorderingen op het buitenland			Algemeen totaal
	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	
1963 December (a)	88,8	8,7	97,5	14,6	4,1	18,7	116,2
1964 December	98,2	10,3	108,5	17,0	4,2	21,2	129,7
1965 December	112,5	12,1	124,6	23,0	5,3	28,3	152,9
1966 December	134,7	10,0	144,7	24,5	4,3	28,8	173,5
1967 December	156,8	14,1	170,9	27,4	7,1	34,5	205,4
1968 December	181,9	14,4	196,3	42,3	6,2	48,5	244,8
1969 December	196,7	10,7	207,4	44,1	9,0	53,1	260,5
1970 Maart	197,9	12,5	210,4	47,8	10,3	58,1	268,5
Juni	207,7	10,3	218,0	57,1	10,3	67,4	285,4
September	207,2	11,1	218,3	65,1	12,9	78,0	296,3
December	219,5	12,9	232,4	72,4	13,9	86,3	318,7
1971 Maart	223,9	10,5	234,4	77,1	14,6	91,7	326,1
Juni	231,6	10,7	242,3	85,0	11,4	96,4	338,7
September	235,1	10,8	245,9	82,6	13,0	95,6	341,5
December	255,6	12,5	268,1	94,9	10,8	105,7	373,8
1972 Maart	260,9	9,2	270,1	94,7	11,6	106,3	376,4
Juni	271,6	11,6	283,2	99,5	11,9	111,4	394,6
September	275,5	16,3	291,8	95,7	10,0	105,7	397,5
December	306,6	14,0	320,6	105,0	10,1	115,1	435,7

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Vanaf juni 1963 nieuwe reeks. De niet-geviseerde bankaccepten voor uitvoerverrichtingen werden overgedragen van « Kredieten aan bedrijven en particulieren » naar « Commerciële vorderingen op het buitenland ».

Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Disconto handels-papier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voor-schotten op effecten (b)	
1963 December	43,0	45,7	1,2	89,9
1964 December	52,5	50,8	1,1	104,4
1965 December	57,4	60,2	1,3	118,9
1966 December	67,6	68,3	1,2	137,1
1967 December	77,9	82,7	1,5	162,1
1968 December	81,3	110,3	1,6	193,2
1969 December	95,4	116,0	1,4	212,8
1970 December	115,7	156,2	1,8	273,7
1971 December	122,3	198,1	1,9	322,3
1972 Januari	125,2	204,1	2,1	331,4
Februari	122,2	203,0	2,1	327,3
Maart	131,7	200,4	1,9	334,0
April.....	127,3	206,4	1,9	335,6
Mei	119,7	210,4	1,9	332,0
Juni	130,7	214,2	2,4	347,3
Juli	129,7	222,3	2,3	354,3
Augustus	127,2	220,5	2,0	349,7
September	123,2	215,3	2,2	340,7
Oktober	123,8	221,9	2,4	348,1
November	128,1	221,6	2,4	352,1
December	132,7	232,7	2,7	368,1

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief alle herdisconteerde wissels.
(b) Inclusief de speciale mobiliseringsverrichtingen (koninklijk besluit van 22 maart 1952, *Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1952).

Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bij de N.B.B.	Bij het H.W.I.	Bij de andere parastatale instellingen	Gedeeltelijk totaal	Bij andere herdisconterende instellingen (a)	Algemeen Totaal (b)
1963 December ...	1,2	1,5	6,0	8,7	2,4	11,1
1964 December ...	0,9	3,0	7,1	11,0	2,5	13,5
1965 December ...	1,2	5,5	7,8	14,5	2,9	17,4
1966 December ...	1,5	6,1	9,7	17,3	2,3	19,6
1967 December ...	2,8	9,6	11,6	24,0	2,7	26,7
1968 December ...	6,7	12,9	13,3	32,9	3,7	36,6
1969 December ...	3,5	10,1	7,5	21,1	3,9	25,0
1970 December ...	0,4	7,2	11,7	19,3	4,0	23,3
1971 December ...	0,1	10,1	11,1	21,3	2,3	23,6
1972 Januari	0,1	8,2	11,4	19,7	2,1	21,8
Februari	0,1	9,0	11,5	20,6	2,7	23,3
Maart	0,1	7,3	10,7	18,1	2,9	21,0
April	0,1	8,6	10,8	19,5	3,0	22,5
Mei	0,1	12,2	11,2	23,5	2,8	26,3
Juni	0,1	8,7	10,9	19,7	2,7	22,4
Juli.....	0,1	7,9	11,1	19,1	2,8	21,9
Augustus ...	—	8,4	11,1	19,5	3,4	22,9
September .	—	12,2	12,1	24,3	3,8	28,1
Oktober	0,7	13,4	12,3	26,4	4,0	30,4
November ..	0,7	12,8	12,8	26,3	3,8	30,1
December ...	0,9	14,8	13,1	28,8	4,0	32,8

Bron : Bankcommissie.

(a) Alleen in Belgische franken.
(b) Deze bedragen zijn niet opgenomen in de rubriek handelswissels van de algemene staat der banken.

Daggeldmarkt

Daggemiddelden

(miljarden franken)

TIJDVAK (a)	Totaal der kapitalen «on call»	Uitgeleende gelden			Opgenomen gelden			
		Depositobanken	Rentenfonds	Andere organismen (b)	Depositobanken	Rentenfonds	H.W.I. (nettoleningen)	Andere organismen (c)
1964	4,6	1,9	—	2,7	1,3	0,5	1,7	1,1
1965	5,0	1,8	0,7	2,5	1,4	—	2,4	1,2
1966	4,8	1,9	0,3	2,6	1,2	0,8	1,7	1,1
1967	6,4	2,0	1,1	3,3	1,7	0,3	3,4	1,0
1968	6,6	2,1	1,5	3,0	2,4	—	3,1	1,1
1969	7,2	3,8	0,1	3,3	1,3	1,8	3,5	0,6
1970	8,6	3,8	1,6	3,2	1,4	0,1	6,7	0,4
1971	8,8	4,4	1,2	3,2	1,9	0,3	6,1	0,5
1972	9,5	5,2	0,8	3,5	2,2	1,2	5,4	0,7
1972 Januari	7,9	4,5	—	3,4	1,6	1,8	4,0	0,5
Februari	8,6	5,2	0,6	2,8	1,9	0,1	6,1	0,5
Maart	10,2	5,3	2,5	2,4	1,9	—	7,6	0,7
April	7,0	3,4	0,7	2,9	2,4	—	4,3	0,3
Mei	9,4	5,5	0,5	3,4	1,9	0,2	7,0	0,3
Juni	11,3	6,2	1,5	3,6	2,9	0,1	7,4	0,9
Juli	8,7	5,1	0,6	3,0	2,3	0,5	4,9	1,0
Augustus	9,1	4,8	—	4,3	2,0	2,7	4,1	0,3
September	11,1	6,5	0,2	4,4	2,5	1,7	6,6	0,3
Oktober	7,3	2,3	1,7	3,3	3,2	0,1	3,2	0,8
November	12,4	7,2	0,6	4,6	1,8	3,0	6,9	0,7
December	10,4	5,9	0,4	4,1	2,4	3,6	3,9	0,5

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Sedert de reorganisatie van de geldmarkt, op 17 november 1959, valt het grootste gedeelte van het verhandelde daggeld onder toepassing van het « Protocol opgemaakt met het oog op de deelneming aan de markt van het gewaarborgde daggeld ». Deze tabel vermeldt daarenboven de buiten dit Protocol verhandelde kapitalen.
(b) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek, inzonderheid de A.S.L.K., het Gemeentekrediet, de N.M.B.S. en sedert augustus 1960, diverse geldschieters « buiten Protocol ».
(c) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de N.D.D., de N.K.B.K., de N.M.K.N.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto

Toestand einde maand

(miljarden franken)

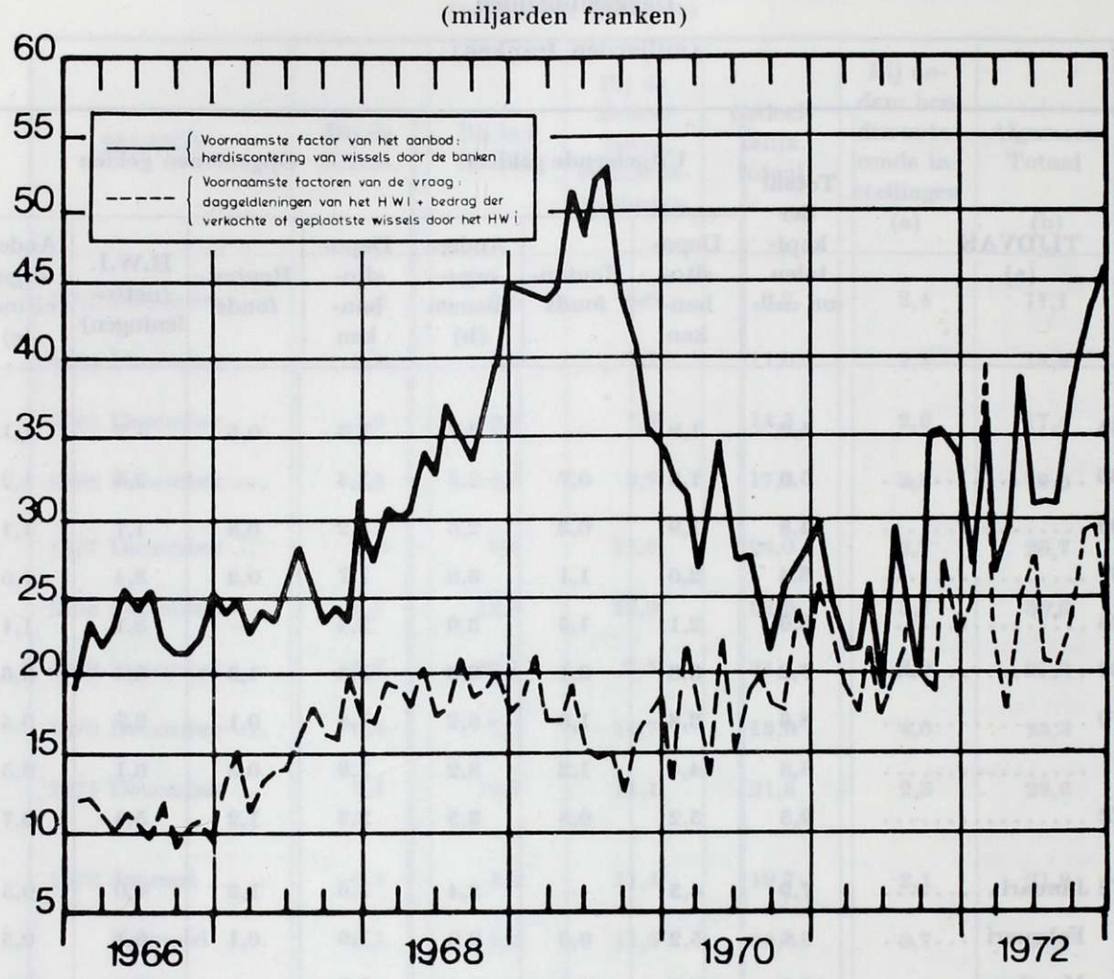

Bronnen : Bankcommissie.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Bedrijvigheid van het H. W. I.

Daggemiddelden der wissels in omloop

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Wisselportefeuille van het H.W.I.	4,0	5,0	7,5	7,8	10,2	18,0	11,4	7,5	15,3
waaronder bij de N. B.B. herdisconteerd	*1,9*	*2,4*	*5,5*	*4,0*	*6,8*	*14,3*	*4,6*	*2,6*	*9,9*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*1,9*	*2,6*	*1,9*	*3,7*	*3,3*	*3,6*	*6,7*	*6,1*	*5,5*
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	9,4	8,5	10,5	12,9	17,8	15,0	13,6	17,9	17,8
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	13,4	13,5	18,0	20,7	28,0	33,0	25,0	25,4	33,1

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland, ondergebracht bij de Nationale Bank van België

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bank-accepten	Handels-papier	Voor-schotten	Totaal (a)
1963 December	5,7	3,6	—	9,3
1964 December	4,2	2,8	—	7,0
1965 December	9,2	3,1	—	12,3
1966 December	11,2	4,3	—	15,5
1967 December	7,9	5,8	—	13,7
1968 December	13,2	12,3	—	25,5
1969 December	10,4	7,9	—	18,3
1970 Maart	4,3	4,0	—	8,3
Juni	7,2	5,0	—	12,2
September	—	1,8	—	1,8
December	2,7	3,7	0,2	6,6
1971 Maart	—	2,8	—	2,8
Juni	0,5	1,7	0,3	2,5
September	—	1,4	—	1,4
December	9,3	5,8	0,3	15,4
1972 Maart	4,8	4,5	—	9,3
Juni	5,6	4,4	—	10,0
September	11,8	7,1	0,1	19,0
December	17,9	14,9	0,1	32,9

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Hoofdzakelijk het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut

Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat

Overeenkomsten van 14 september 1948, 15 april 1952 en 1 februari 1963
(miljarden franken)

Weekgemiddelde per jaar	Bedrag	Weekgemiddelde per maand		Bedrag
1961	8,0	1972	januari	1,9
1962	7,5		februari	0,6
1963	8,3		maart	—
1964	8,7		april	1,4
1965	9,0		mei	3,1
1966	9,4		juni	7,0
1967	6,9		juli	6,9
1968	8,9		augustus	1,7
1969	13,8		september	7,3
1970	11,5		oktober	—
1971	6,1		november	—
1972	2,4		december	0,5

Bron : Nationale Bank van België.

Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt

Toestand einde maand

TIJDVAK	Wisselmarkt			Daggeld (d)	Aanbestedingen van het Rentenfonds
	N.B.B. (a)	H.W.I. (koper) (b)	H.W.I. (makelaar) (c)		
1968	4,50	4,00	6,50	2,84	5,25
1969	7,50	7,40	9,00	5,40	8,75
1970	6,50	6,00	7,10	6,25	7,25
1971	5,50	4,45	5,40	3,70	5,15
1972	5,00	4,90	5,50	2,48	4,85
1972 januari	5,00	4,20	5,10	3,70	5,15
februari	4,50	3,70	4,40	2,22	4,50
maart	4,00	3,20	3,50	1,69	3,65
april	4,00	3,20	3,70	2,58	3,75
mei	4,00	3,20	3,80	1,79	3,80
juni	4,00	3,20	3,75	2,00	3,80
juli	4,00	3,20	3,90	2,42	3,90
augustus	4,00	3,20	3,90	2,61	4,05
september	4,00	3,20	3,90	1,73	4,05
oktober	4,00	3,45	4,75	3,42	4,25
november	4,50	4,40	5,00	2,23	4,45
december	5,00	4,90	5,50	3,67	4,85

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Disconto van de N.B.B. voor geaccepteerde in een bank gedomicilieerde wissels en voor bij de invoer geviseerde bankaccepten.
(b) Disconto voor de aankoop door het H.W.I. voor bij de invoer geviseerde bankaccepten, op ten hoogste 120 dagen.
(c) Disconto voor de niet-geviseerde bankaccepten, op ongeveer 120 dagen, verhandeld door bemiddeling van het H.W.I.
(d) De gemiddelden zijn berekend op grond van het totaal aantal dagen van de periode.

AFDELING II. – KAPITAALMARKT

Tijdens het jaar 1972 heerste op de Belgische obligatiemarkt een sterke emissieactiviteit. Het grootste deel van de uitgiften had weliswaar betrekking op de overheidssector (Staat, Wegenfonds, R.T.T., N.M.B.S., N.M.K.N., steden en provincies) terwijl de particuliere vennootschappen en de internationale organismen een gering deel van de uitgiften voor hun rekening hebben genomen.

Het totale bedrag van de voornaamste uitgiften in Belgische franken (1) en, met een looptijd van meer dan 1 jaar, van de overheidssector beliep 141 240 miljoen in 1972, tegen 147 000 miljoen in 1971 en 91 200 miljoen in 1970.

Het beroep van de Staat en het Wegenfonds op de obligatiemarkt bedroeg 112 240 miljoen, tegen 114 500 miljoen in 1971. Het netto bedrag waarvoor de Staat en het Wegenfonds op de kapitaalmarkt ontleenden beliep 76,0 miljard (rekening houdende met de lening van de Dienst van de Scheepvaart bij de A.S.L.K. en met de terugbetalingen en aflossingen i.v.m. de binnenlandse Rijksschuld ten belope van36,5 miljard), tegen 61 miljard in 1971.

De Intercommunales voor Autowegen plaatsten, bruto, voor 12 000 miljoen (waarvan 7 000 miljoen door de intercommunale voor de Autoweg E 3 en 5 000 miljoen door de intercommunale voor de Autoweg E 5). Bovendien ontleenden de grote steden voor een totaal bedrag van 5,5 miljard (waarvan Brussel 1 miljard, Antwerpen 3 miljard en Luik 1,5 miljard), tegen 5 miljard in 1971.

De publieke kredietinstellingen en de openbare bedrijven (N.M.B.S. en R.T.T.) deden een minder groot beroep op de obligatiemarkt namelijk 11 500 miljoen, tegen 15 500 miljoen in 1971.

Ook de internationale organismen hebben in 1972 voor aanzienlijke bedragen geplaatst op de ruime Belgische obligatiemarkt : 2,7 miljard (waarvan de Wereldbank 1 miljard, Eurofina 0,5 miljard en de Europese Investeringsbank 1,2 miljard), tegen 3,3 miljard in het voorgaande jaar.

Het beroep van privé-ondernemingen op de obligatiemarkt is sterk toegenomen in 1972 : 5,5 miljard tegen 3,3 miljard in 1971. Opgemerkt wordt echter dat de totale openbare uitgiften van de privé-sector (12,6 miljard) aanzienlijk beneden het totaal van 1971 (20,4 miljard) liggen.

In de loop van de eerste maanden van het jaar hebben de monetaire autoriteiten gunstige voorwaarden geschapen om het conjunctuurherstel in

(1) Leningen in Belgische franken waarvan het besluit in het Belgisch Staatsblad is verschenen, met uitzondering van de doorlopende uitgiften.

de hand te werken. In dit raam werd de discontovoet van de Nationale Bank verlaagd op 6 januari, 3 februari en 2 maart (telkens met 0,5 %).

Op de secundaire obligatiemarkt tekende de rentedaling zich eveneens af tijdens het eerste trimester. Het rendement van de Staatseffecten — met een vervaldag over meer dan 5 jaar — met vast rendement genoteerd op de Beurs te Brussel daalde van 7,17 % begin januari tot 6,84 % begin april.

Na een relatief vlak verloop in april, mei en juni vertoonde het rendement een lichte daling bij de aanvang van de maand augustus evenals in het begin van september. Bij de aanvang van oktober liet het rendement terug een stijging zien die zich duidelijker manifesteerde naar het einde van het jaar toe. Begin januari 1973 bedroeg het rendement dan ook 7,21 %, tegen 6,95 % begin oktober.

Ook op de primaire obligatiemarkt vertoonde de nominale rentevoet een baisse. In februari 1972 heeft de Belgische Staat een lening uitgegeven aan 7 % terwijl in december 1971 de R.T.T.-lening nog werd geplaatst aan 7,25 %. De lening van de stad Brussel in april 1972 werd uitgegeven aan 6,75 % en in mei werd door de Belgische Staat een nieuwe lening geplaatst aan 6,5 % (evenals in september).

Ondanks de geleidelijke daling van de nominale rentevoeten van het gemiddeld rendement bij uitgifte tijdens een groot deel van het jaar, konden de uitgegeven leningen doorgaans vlot worden geplaatst. De kapitaalmarkt bleek immers zeer liquide te zijn onder invloed van het overschot op de betalingsbalans en de betrekkelijk grote geneigdheid tot financiële spaarvorming van de gezinnen.

Toen naar het einde van het jaar toe de rentestijging op de secundaire markt zich plots doorzette — gepaard gaande met verhogingen van de discontovoet van de Nationale Bank — verliep de plaatsing der overheidsleningen minder gemakkelijk en dienden de uitgiftevoorwaarden te worden aangepast. Te meer daar ook in het buitenland dit rentepeil ging stijgen.

Het jaar 1972 kon zeer gunstig genoemd worden voor beleggingen in aandelen. Op de Beurs te Brussel steeg het algemeen gemiddeld indexcijfer van de Belgische waarden op de contantmarkt van 95,8 in december 1971 tot 119,31 in december 1972 (+ 24,5 % tegen 15,5 % in 1971). Het gemiddeld indexcijfer der industriële waarden beliep 76,78 in december 1971, tegen 98,47 in december 1972 (+ 28,2 % tegen — 1,4 % in 1971). Het gemiddeld indexcijfer op de termijnmarkt vertoonde een stijging van 23,4 % in 1972, tegen — 0,4 % in 1971.

Op te merken valt eveneens de sterke toeneming van het transactievolume op de Beurs te Brussel. Het algemeen totaal van het verhandelde kapitaal op de contantmarkt (aandelen en industriële obligaties) en op de ter-

mijnmarkt beliep 48,8 miljard in 1972, tegen 41,5 miljard in 1971. Het algemeen totaal van het transactievolume inzake industriële obligaties en aandelen op de contantmarkt bereikte 20 miljard in 1972, tegen 15,1 miljard in 1971. Het verhandelde kapitaal op de termijnmarkt (28,8 miljard) steeg met 9,1 % t.o.v. 1971.

Het daggemiddelde van het totaal der verhandelde kapitalen op de termijnmarkt en op de contantmarkt lag aanzienlijk boven dat van 1971 (198,5 miljoen tegen 168,2 miljoen in 1971).

De kapitalisatie der representatieve titels van de 332 Belgische ondernemingen, die genoteerd worden op de contantmarkt van de Beurs te Brussel, onderstreepte de haussebeweging op de Beurs. Einde 1972 beliep de kapitalisatie 416 miljard, dit is 27,5 % meer dan einde 1971.

Een eerste hausseperiode kwam op de Beurs tot uiting tijdens de eerste vier maanden van 1972. Tijdens deze periode steeg het gemiddeld algemeen indexcijfer der Belgische waarden op de contantmarkt met 14,5 % t.o.v. dat van december. Het gemiddeld indexcijfer der industriële waarden nam toe met 12,8 %.

Tijdens deze periode stond de koersvorming sterk onder invloed van de internationale monetaire gebeurtenissen. Op de Beurs ontstond immers een klimaat van vertrouwen na de pariteitswijziging der belangrijkste valuta's en de afschaffing van de invoerheffing van 10 % door de Verenigde Staten.

Het technisch koersherstel dat zich na deze gebeurtenissen voordeed zette zich eveneens verder in het begin van 1972. Dit werd bovendien vergemakkelijkt door een zeer liquide kapitaalmarkt en door de daling van het rentepeil.

Naderhand speculeerden de beleggers meer en meer op de verbetering van de algemene economische toestand en de hiermede in verband staande stijging van de ondernemingswinsten.

In de maanden mei en juni kenden de beurskoersen geen sterke stijgingen. Immers de speculatie tegen het pond, die het vlotten van deze munt tot gevolg had, benevens een verzwakking van de koers van de Amerikaanse geldeenheid en bijkomende controlemaatregelen op de kapitaalbewegingen van de landen met sterke valuta, werkten verstorend op de koersvorming.

De koersvorming vervlakte in de loop van de laatste maanden, alhoewel de beursomzet op een hoog niveau bleef liggen tot op het einde van het jaar. De beurskoersen werden wellicht beïnvloed door de maatregelen ter bestrijding van de inflatie (verhoging van de rentevoet, aanleggen van een monetaire reserve enz.).

Bij de analyse van de evolutie van de beurskoers in de diverse sectoren kan worden opgemerkt dat in 1972 het koersindexcijfer van iedere rubriek in meerdere of mindere mate een stijging vertoonde. Sommige sectoren vertoonden nochtans koersstijgingen die sterk boven het gemiddelde uitreikten.

De scherpste koersstijgingen werden genoteerd in de waarden betreffende de mijnbouw. Ook de chemiewaarden en de glaswaarden kenden een goede koersevolutie. In deze laatste sector werd een belangrijke herstructurering doorgevoerd.

De verzekeringsmaatschappijen en de banken volgden de koershausse op de Beurs.

De immobiliënsector onderging de invloed van de grote Britse belangstelling en de koersen van de immobiliënondernemingen lieten dan ook een forse hausse zien tijdens het jaar 1972.

De koersstijgingen t.o.v. de bouwsector, de papierfabrieken, de suikerfabrieken, elektriciteit, water en gas lagen echter beneden de algemene evolutie van de beursgemiddelden.

★

★ ★

Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Netto-emissies van aandelen			Verhoging van de obligatie-lening der vennoot-schappen (b)	Totaal der netto-emissies
	Oprichting van vennoot-schappen	Kapitaal-verhoging	Totaal		
1954	589	2 531	3 120	5 210	8 330
1955	636	4 142	4 778	4 902	9 680
1956	703	3 319	4 022	3 597	7 619
1957	1 217	3 606	4 823	5 864	10 687
1958	648	3 049	3 697	9 223	12 920
1959	897	2 440	3 337	7 980	11 317
1960	1 510	5 035	6 545	6 025	12 571
1961	1 213	2 918	4 131	8 574	12 705
1962	2 193	4 521	6 715	8 095	14 810
1963	1 092	4 192	5 284	6 774	12 058
1964	1 444	8 331	9 775	4 434	14 209
1965	1 425	5 809	7 234	10 570	17 804
1966	1 343	8 382	9 725	6 273	15 998
1967	1 955	8 160	10 115	13 909	24 024
1968	2 202	15 469	17 671	17 311	34 982
1969	2 853	14 058	16 911	12 906	29 817
1970	2 814	12 923	15 737	26 556	40 707
1970 (9 maand) (c)	1 627	10 735	12 362	..	..
1970 (9 maand) (c)	1 896	8 673	10 569	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens bevatten geen emissies van Kongolese vennootschappen. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Inclusief de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
Inclusief de private emissies, d.w.z. die welke niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een aanbod op de markt.
(c) Voorlopige gegevens.

Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen (a)

(duizenden franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1967	1968	1969	1970 (b)	1970 - 9 maanden (c)		1971 - 9 maanden (c)	
					Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen	Totaal (d)	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen	Totaal (d)
Banken	3 142 418	4 874 200	5 118 134	4 674 904	230 955	238 455	32 000	32 000
Kleinhandel	104 114	177 327	542 298	340 306	92 477	217 302	583 173	736 573
Groothandel en buitenlandse handel	824 168	1 435 344	1 435 117	3 599 931	2 460 431	2 588 155	723 370	837 112
Metaalverwerkende nijverheid	764 108	848 762	1 391 415	1 856 584	1 284 058	1 328 937	684 259	723 571
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	387 725	210 000	381 979	132 036	132 006	132 036	24 145 (e)	24 520 (e)
Nijverheid der non-ferrometalen	20 854	1 641 635	70 451	23 321	21 966	22 271		
Textielnijverheid	197 486	249 048	270 931	258 350	51 534	147 647	114 540	122 116
Voedingsmiddelennijverheid	269 389	488 919	461 364	789 289	697 215	733 792	377 853 (f)	397 343 (f)
Tabaksnijverheid	35 000	300	67 500	100	—	—		
Houtnijverheid	40 594	104 014	67 969	114 537	53 564	72 875	56 460	76 358
Scheikundige nijverheid	2 850 796	2 590 775	1 681 341	2 797 074	2 668 141	2 676 749	255 530	258 647
Elektriciteit	386 116	3 747 747	2 799 501	1 785 000	1 785 000	1 785 000	504 291 (g)	504 291 (g)
Gas	—	120 000	—	—	—	—		
Papiernijverheid en grafische bedrijven	357 755	121 666	69 215	293 974	203 868	267 976	52 500	65 198
Transportbedrijf	131 641	142 401	255 233	414 628	169 316	207 127	159 520 (h)	197 370 (h)
Bouwbedrijf	149 088	163 989	344 133	332 287	127 007	208 082	121 976	245 566
Kolennijverheid	20	—	—	—	—	—	—	—
Cementnijverheid	155 975	81 216	121 924	158 974	24 810	44 568	11 624	12 955
Ambacht	79 819	148 575	167 366	185 143	52 152	117 846	— (i)	— (i)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) In de statistiek der netto-obligatieuitgiften zijn ook de doorlopende uitgiften begrepen; de terugbetalingen zijn in mindering gebracht. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) De doorlopende uitgiften en de terugbetalingen niet inbegrepen.
(d) Naast de uitgiften der naamloze vennootschappen en der commanditaire vennootschappen op aandelen, omvat het totaal deze der personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.
(e) Vanaf 1971 werden de sectoren « IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid en « Nijverheid der non-ferrometalen » gegroepeerd in de post « Metaalproduktie ».
(f) Vanaf 1971 werden de sectoren « Voedingsmiddelennijverheid » en « Tabaksnijverheid » in eenzelfde rubriek gegroepeerd.
(g) Vanaf 1971 worden de sectoren « Elektriciteit » en « Gas » in de rubriek « Energiebronnen » opgenomen.
(h) Vanaf 1971 omvat de post « Transportbedrijf » eveneens het verkeer.
(i) Vanaf 1971 wordt de post « Ambacht » geventileerd in de sectoren « Metaalproduktie » en « Bouwbedrijf ».

Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1965	43 715	1972	
1966	46 810		
		Januari	7 000
1967	65 100	Februari	41 000
		Maart	4 500
1968	65 350	April	4 500
		Mei	19 040
1969	84 795	Juni	5 000
		Juli	—
1970	91 200	Augustus	—
		September	40 000
1971	147 000	Oktober	8 000
		November	12 200
1972	141 240	December	—

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen van de Staat, de provinciën en de gemeenten, van de instellingen van algemeen nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (met uitzondering van de doorlopende uitgiften en leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

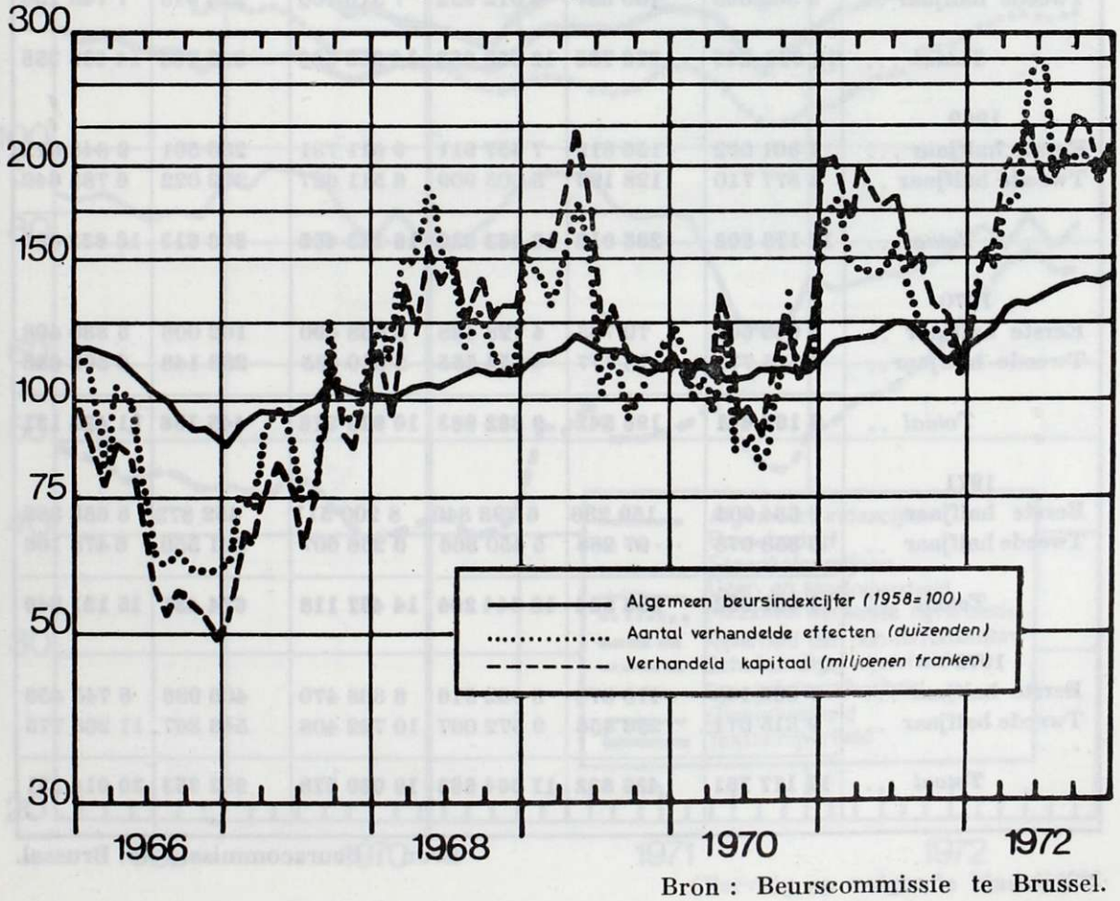

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Beurs van Brussel
Omzet van de kontantmarkt

TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1965						
Eerste halfjaar ...	4 581 543	120 789	4 702 332	6 052 811	187 860	6 240 671
Tweede halfjaar ..	4 308 841	93 693	4 402 534	4 973 648	133 987	5 107 635
Totaal ...	**8 890 384**	**214 482**	**9 104 866**	**11 026 459**	**321 847**	**11 348 306**
1966						
Eerste halfjaar ...	5 108 082	79 683	5 187 765	5 570 435	115 307	5 685 742
Tweede halfjaar ..	3 373 642	73 252	3 446 894	3 554 991	98 977	3 653 968
Totaal ...	**8 481 724**	**152 935**	**8 634 659**	**9 125 426**	**214 284**	**9 339 710**
1967						
Eerste halfjaar ...	3 893 781	96 167	3 989 948	3 975 137	123 755	4 098 892
Tweede halfjaar ..	4 420 479	112 812	4 533 291	5 047 214	140 292	5 187 506
Totaal ...	**8 314 260**	**208 979**	**8 523 239**	**9 022 351**	**264 047**	**9 286 398**
1968						
Eerste halfjaar ...	6 210 900	128 201	6 339 101	6 736 430	158 789	6 895 219
Tweede halfjaar ..	5 862 365	150 587	6 012 952	7 516 160	226 976	7 743 136
Totaal ...	**12 073 265**	**278 788**	**12 352 053**	**14 252 590**	**385 765**	**14 638 355**
1969						
Eerste halfjaar ...	7 301 092	156 819	7 457 911	9 611 781	236 591	9 848 372
Tweede halfjaar ..	4 877 710	128 199	5 005 909	6 511 627	272 022	6 783 649
Totaal...	**12 178 802**	**285 018**	**12 463 820**	**16 123 408**	**508 613**	**16 632 021**
1970						
Eerste halfjaar ..	4 648 663	79 765	4 728 428	5 668 490	162 008	5 830 498
Tweede halfjaar..	4 535 778	118 777	4 654 555	5 310 485	283 148	5 593 633
Totaal ..	**9 184 441**	**198 542**	**9 382 983**	**10 978 975**	**445 156**	**11 424 131**
1971						
Eerste halfjaar ..	6 634 604	159 236	6 793 840	8 200 511	452 872	8 653 383
Tweede halfjaar ..	5 353 078	97 288	5 450 366	6 256 607	221 559	6 478 166
Totaal ...	**11 987 682**	**256 524**	**12 244 206**	**14 457 118**	**674 431**	**15 131 549**
1972						
Eerste halfjaar ...	7 862 140	170 376	8 032 516	8 338 470	406 986	8 745 456
Tweede halfjaar ..	9 315 611	256 456	9 572 067	10 722 408	546 367	11 268 775
Totaal ...	**17 177 751**	**426 832**	**17 604 583**	**19 060 878**	**953 353**	**20 014 231**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen
Begin der maand
(1953 = 100)

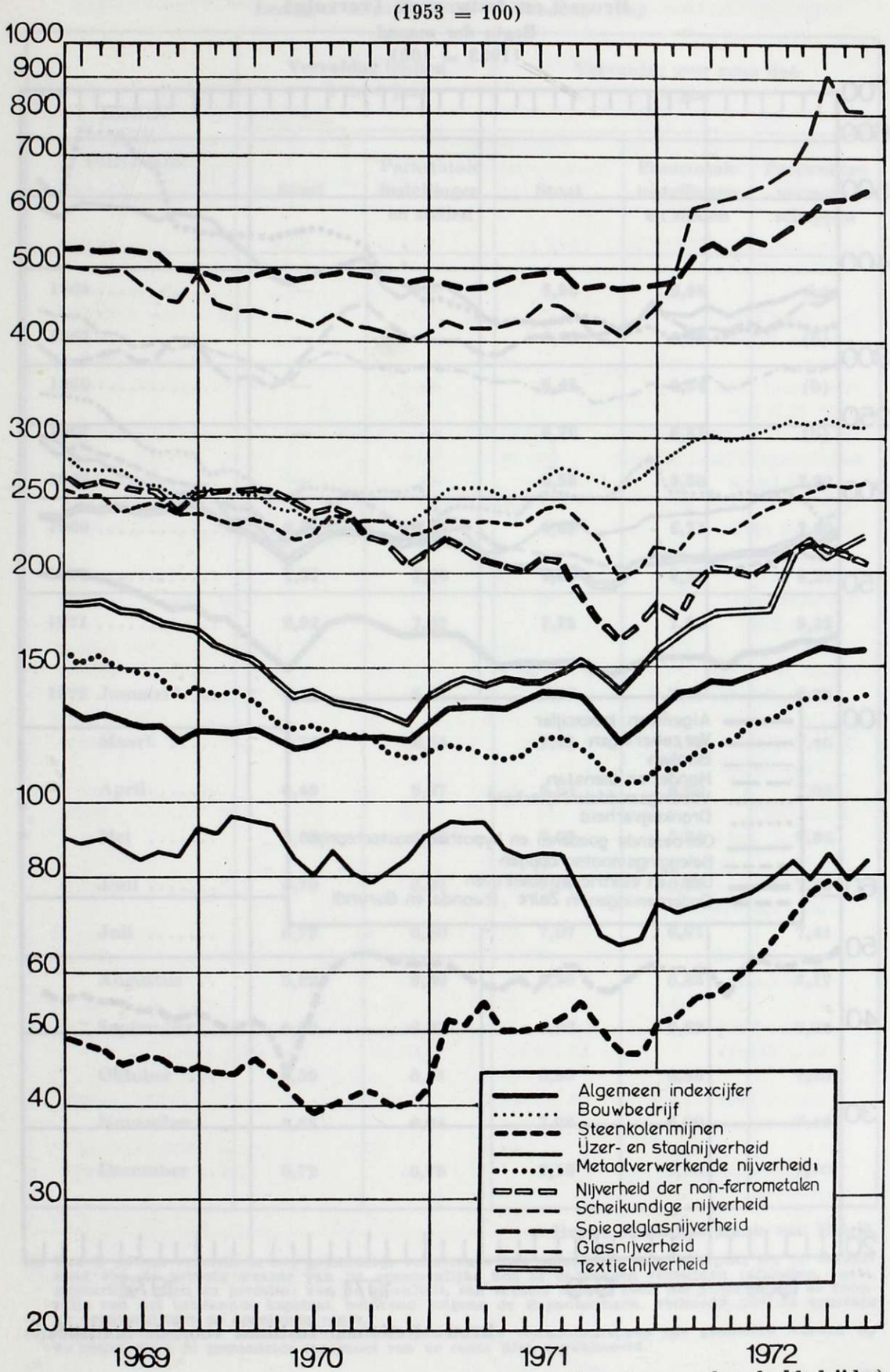

(Vervolg op volgende bladzijde.)

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen (vervolg)

Begin der maand

(1953 = 100)

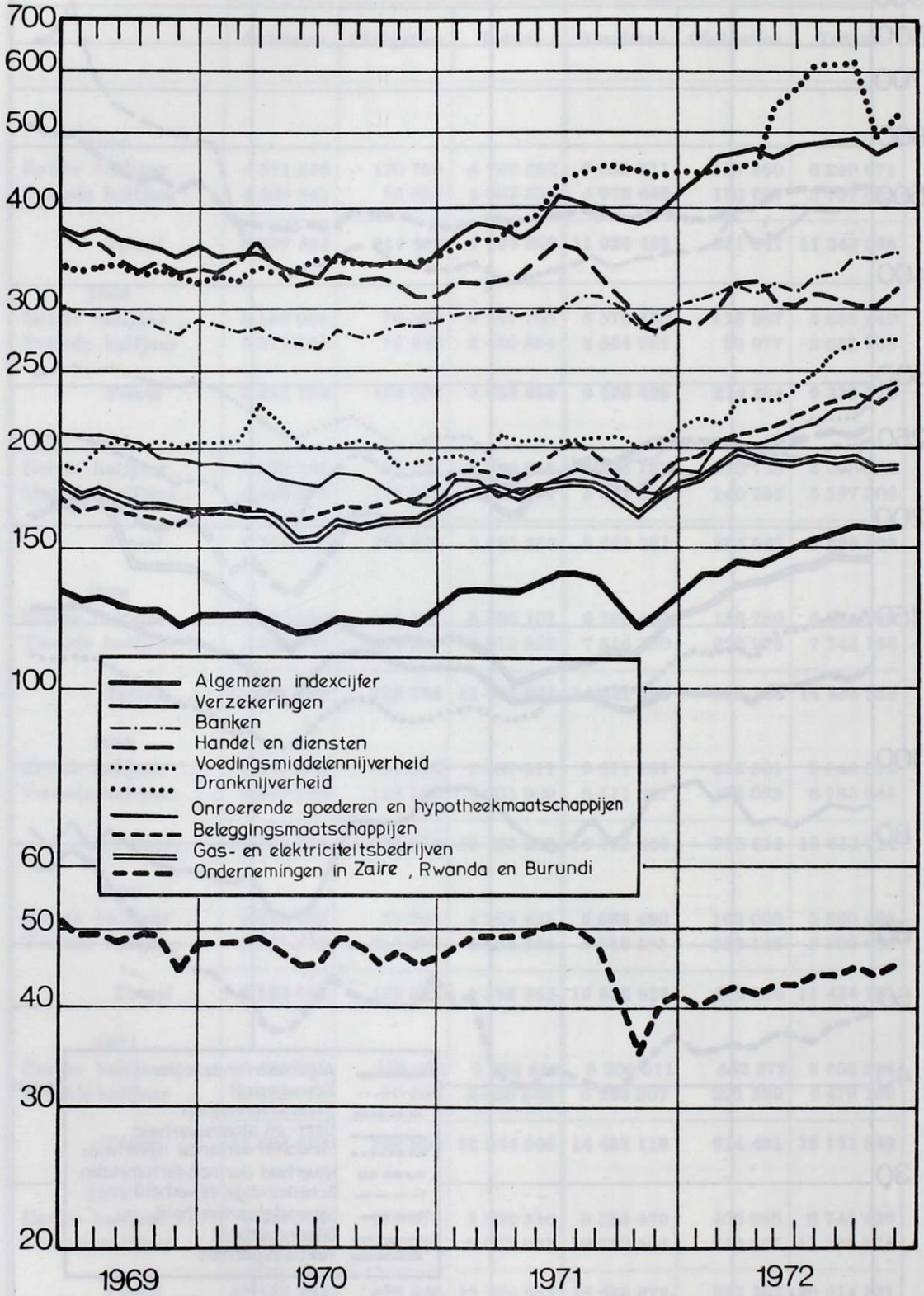

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel (a)

Leningen uitgegeven na 1 december 1962

BEGIN DER PERIODE	Vervaldag binnen 2 tot 5 jaar		Vervaldag over meer dan 5 jaar		
	Staat	Parastatale instellingen en steden	Staat	Parastatale instellingen en steden	Particuliere vennootschappen
1964	—	—	**5,98**	**5,95**	(b)
1965	—	—	**6,43**	**6,55**	(b)
1966	—	—	**6,45**	**6,54**	(b)
1967	—	—	**6,76**	**6,81**	(b)
1968	—	—	**6,58**	**6,68**	**7,62**
1969	**6,61**	**6,62**	**6,65**	**6,71**	**7,69**
1970	**7,37**	**7,96**	**7,80**	**8,20**	**9,26**
1971	**6,92**	**7,37**	**7,79**	**7,97**	**9,32**
1972 Januari	6,87	6,83	7,17	7,11	7,69
Maart	6,76	6,64	7,01	6,92	7,46
April	6,48	6,27	6,84	6,69	7,05
Mei	6,63	6,32	7,07	6,84	7,34
Juni	6,70	6,36	7,07	6,87	7,40
Juli	6,73	6,36	7,07	6,91	7,41
Augustus ..	6,62	6,39	6,96	6,83	7,17
September .	6,60	6,37	6,93	6,82	7,08
Oktober ...	6,59	6,61	6,95	6,83	7,25
November ..	6,65	6,64	7,06	6,90	7,46
December ..	6,72	6,78	7,18	7,06	7,76

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Tenzij anders vermeld is het gemiddelde rendement het percentage dat, toegepast bij de berekening van de actuele waarde van de gezamenlijke nog te ontvangen termijnen (aflossing, rente, gebeurlijke loten en premies) van de annuïteit, een actuele waarde geeft die gelijk is aan de koopprijs van het uitstaande kapitaal, berekend volgens de dagnoteringen, verhoogd met de courtage en eventueel met de opgelopen rente.

(b) Gezien het beperkte aantal leningen van particuliere vennootschappen die genoteerd worden op de beurs, werd de gemiddelde rentevoet van de reeks niet gepubliceerd.

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
14 januari 1971 ..... (Belg. Staat)	6 of 12	8,25 (a) 8,50 (b)	8,25 (6 jaar) 8,34 (12 jaar)	19 500
14 januari 1971 ..... (Belg. Staat)	13	8,50	8,50	13 500
17 februari 1971 ..... (N.M.K.N.)	8	8,00	8,00	5 000
22 februari 1971 ..... (Stad Gent)	10	8,00	8,07	1 000
8 maart 1971 ..... (Interc. Autow. E-3)	12	7,75	7,82	6 000
29 maart 1971 ..... (N.M.B.S.)	14	7,75	7,81	3 500
10 mei 1971 ..... (Belg. Staat)	7 of 15	7,50 (c) 7,75 (d)	7,59 (7 jaar) 7,66 (15 jaar)	21 500
10 mei 1971 ..... (Belg. Staat)	15	7,75	7,78	13 000
21 juni 1971 ..... (Interc. Autow. E-5)	12	7,75	7,82	6 000
26 juli 1971 ..... (Stad Antwerpen)	11	7,75	7,82	2 500
6 september 1971 ..... (Stad Luik)	11	7,75	7,82	1 500
4 oktober 1971 ..... (Belg. Staat)	8 j. 6 m. of 15 j. 6 m.	7,25 (e) 7,50 (f)	7,26 (8 j. 6 m.) 7,34 (15 j. 6 m.)	25 700
4 oktober 1971 ..... (Belg. Staat)	15 j. 6 m.	7,50	7,51	21 300
6 december 1971 ..... (R.T.T.)	12	7,25	7,25	7 000

(Vervolg op volgende bladzijde)

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut (vervolg)

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
10 januari 1972 ..... (Interc. Autow. E-3)	12	7,25	7,25	7 000
7 februari 1972 ..... (Belg. Staat)	15	7,25	7,25	15 800
7 februari 1972 ..... (Belg. Staat)	7 of 15	7,00 (c) 7,25 (d)	7,09 (7 jaar) 7,16 (15 jaar)	25 200
6 maart 1972 ..... (Stad Luik)	10	7,00	7,14	1 500
6 maart 1972 ..... (Stad Antwerpen)	10	7,00	7,14	3 000
10 april 1972 ..... (Stad Brussel)	12	6,75	6,88	1 000
10 april 1972 ..... (N.M.B.S.)	12	6,75	6,88	3 500
2 mei 1972 ..... (Belg. Staat)	15	6,75	6,78	7 040
2 mei 1972 ..... (Belg. Staat)	7 of 15	6,50 (c) 6,75 (d)	6,55 (7 jaar) 6,63 (15 jaar)	12 000
21 juni 1972 ..... (Interc. Autow. E-5)	10	6,75	6,89	5 000
11 september 1972 ..... (Belg. Staat)	14 j. 6 m.	6,75	6,78	16 050
11 september 1972 ..... (Belg. Staat)	6 j. 6 m. of 14 j. 6 m.	6,50 (g) 6,75 (d)	6,56 6,64	23 950
12 oktober 1972 ..... (R.T.T.)	15	6,75	6,78	8 000
13 november 1972 ..... (Wegenfonds)	12 j. 2 m.	6,75	6,96	12 200

Bron : Rentenfonds.

(a) Eerste 6 jaren.
(b) Laatste 6 jaren.
(c) Eerste 7 jaren.
(d) Laatste 8 jaren.
(c) Eerste 8 jaren en 6 maanden.
(f) Laatste 7 jaren.
(g) Eerste 6 jaren en 6 maanden.

Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds
Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Financiering (miljoenen franken) :									
— Opgenomen daggeld	—	—	1 563	—	1 256	631	—	2 892	6 539
— Uitstaande certificaten van het Rentenfonds	7 357	5 884	4 524	6 348	8 892	8 377	8 737	9 480	10 892
— Voorschotten van de N.B.B. ...	389	—	320	—	—	—	—	—	2 507
Totaal ...	**7 746**	**5 884**	**4 933**	**6 424**	**8 972**	**9 008**	**8 737**	**12 372**	**19 938**
Effectenportefeuille (miljoenen franken):									
— Genoteerde effecten (a)	6 827	6 299	6 426	5 943	7 959	7 833	6 932	9 079	15 248
— Schatkistcertificaten : reeks B.....	4 099	2 728	3 269	3 560	5 124	4 654	4 214	6 719	8 294

Bron : Rentenfonds.

(a) Nominale waarde.

Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag der inschrijvingen
1965	46 625
1966	54 115
1967	58 869
1968	61 025
1969	70 963
1970	58 982
1971	67 220
1972	88 320

Bron : Nationale Bank van België.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen

(miljoenen franken)

OBJECT OF FINANCIERINGSVORM	Nieuwe verrichtingen in		Uitstaande op 31 december (a)	
	1971	1972 (e)	1971	1972 (e)
Krediet aan de Staat	7 428,6	12 577,6	34 777,7	44 078,7
Krediet aan Zaïre (b).....	—	—	174,5	174,5
Provinciën, steden en gemeenten, Gemeentekrediet van België	369,2	399,2	2 851,7	3 042,2
Krediet aan de sociale zekerheid (c)	3 429,7	3 609,4	17 315,5	17 030,6
Vervoer en verkeer.....	6 538,5	10 263,9	15 489,9	22 667,2
Waterbedeling.....	746,2	—	3 548,2	3 438,1
Industrieel krediet	6 052,7	8 699,5	33 765,6	36 913,4
Kernenergie.....	—	—	118,4	80,0
Wetenschappelijk onderzoek en Universiteiten	1 925,3	3 613,4	7 879,4	10 834,8
Hypothecair krediet.....	6 310,5	13 695,5	47 626,8	57 585,0
Beleningen.....	8,8	27,8	13,0	29,5
Krediet aan de volkshuisvesting	8 806,2	8 337,5	59 962,5	63 995,9
Landbouwkrediet.....	691,4	1 124,3	8 666,1	8 828,8
Ambachts- en beroepskrediet.....	333,1	737,6	4 313,9	4 781,9
Krediet aan schippers en vissers	178,1	87,6	1 976,7	1 751,0
Div. kredieten in de vorm van disconto ..	182,8	387,5	603,9	814,0
Openbare kassen van lening	6,0	6,0	61,8	64,8
Werken ten voordele van de invaliden	100,0	22,0	1 122,2	984,2
Diverse effecten met Staatswaarborg	12,0	12,0	191,5	732,6
Persoonlijke leningen en leningen op afb.	302,7	684,1	295,6	598,5
Totaal...	**43 421,8**	**64 284,9**	**240 754,9**	**278 425,7**
Kortlopende beleggingen (d)	10 740,8	320,0	33 640,2	26 857,2
Totaal...	**54 162,6**	**64 604,9**	**274 395,1**	**305 282,9**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Met inbegrip van de vervallen waarden waarvan de inning, de consolidatie of de hernieuwing geschieden in de loop van het volgend boekjaar.
(b) Nog verschuldigd saldo op de vroegere Koloniale Schuld, omgezet in obligaties van het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer (wet van 23 april 1965).
(c) Dotatiefonds voor de Financiering van de Oorlogspensioenen, Nationale Kas voor Rust- en Overlevingspensioenen, Fonds voor de Beroepsziekten, Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeit en Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen.
(d) Schatkistcertificaten en certificaten van het Rentenfonds, bankaccepten en daggeldleningen.
(e) Voorlopige gegevens.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1964			
Eerste halfjaar	—588 573		
Tweede halfjaar	2 060 171		
Totaal ...	**1 471 598**	2 942 839 (c)	102 394 894 (c)
1965			
Eerste halfjaar	2 842 688		
Tweede halfjaar	2 398 046		
Totaal ...	**5 240 734**	3 204 228 (c)	112 193 881 (c)
		1 354 025 (d)	
1966			
Eerste halfjaar	1 557 953		
Tweede halfjaar	3 071 687		
Totaal ...	**4 629 640**	3 498 549 (c)	120 322 070 (c)
1967			
Eerste halfjaar	2 159 402		
Tweede halfjaar	4 909 271		
Totaal ...	**7 068 673**	3 745 805 (c)	131 136 548 (c)
1968			
Eerste halfjaar	2 644 088		
Tweede halfjaar	4 559 336		
Totaal ...	**7 203 424**	3 957 227 (c)	142 297 199 (c)
1969			
Eerste halfjaar	1 143 843		
Tweede halfjaar	2 367 698		
Totaal ...	**3 511 541**	4 595 831 (c)	150 404 571 (c)
1970			
Eerste halfjaar	747 476		
Tweede halfjaar	2 206 715		
Totaal ...	**2 954 191**	5 308 486 (c)	158 667 248 (c)
1971			
Eerste halfjaar	5 211 480		
Tweede halfjaar	8 589 788		
Totaal ...	**13 801 268**	5 663 897 (c)	178 132 413 (c)
1972			
Eerste halfjaar	7 654 054		
Tweede halfjaar	11 212 804		
Totaal...	**18 866 858**	5 915 431 (c)	202 914 702 (c)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Voorheffing afgehouden.
(d) Verdeling van een gedeelte van het reservefonds van de Spaarkas en van de Verzekeringskas.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas

(miljarden franken)

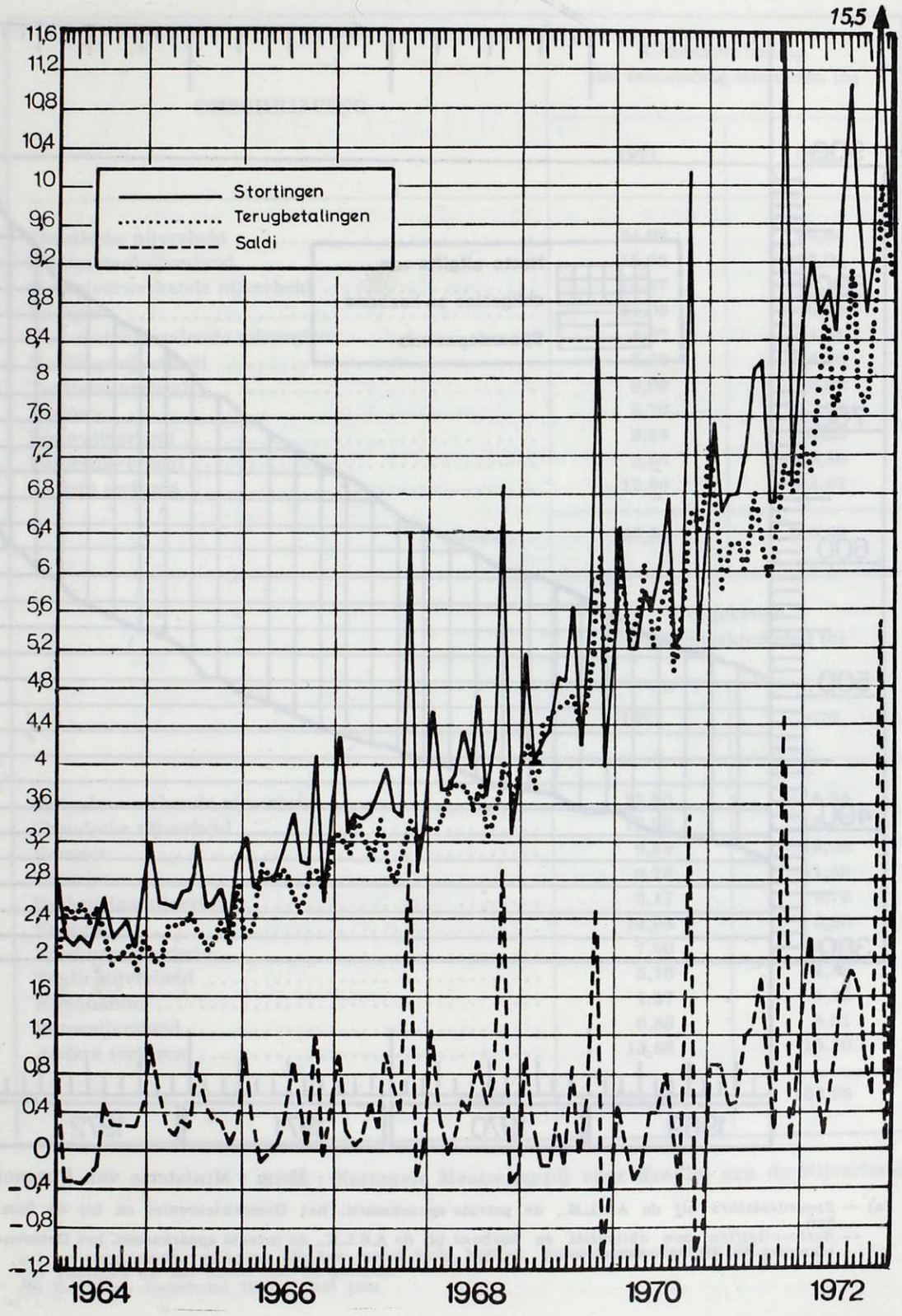

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons (a)

(miljarden franken)

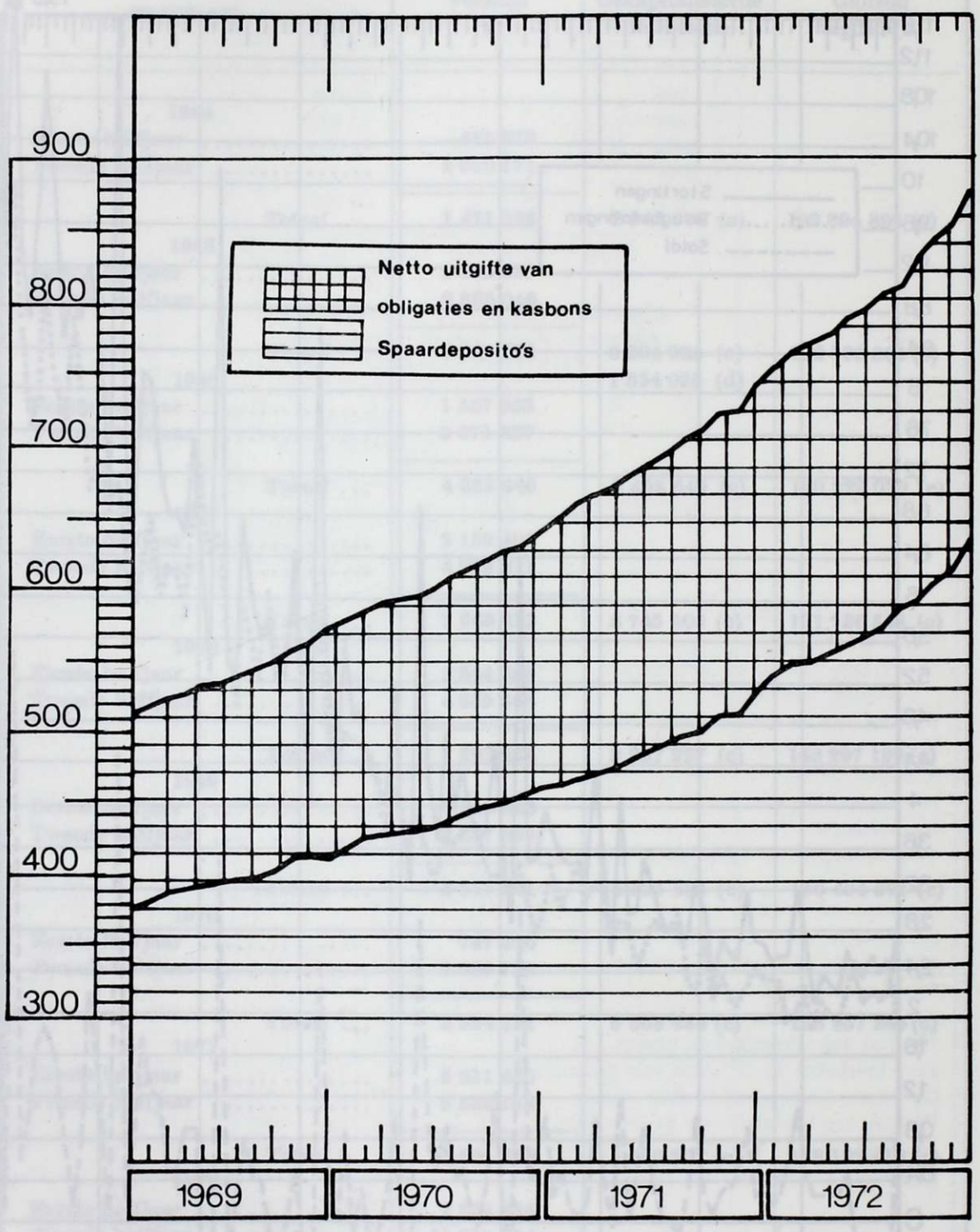

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) — *Spaardepisito's* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de Banken.
— *Netto-uitgiften van obligaties en kasbons* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de banken.

Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid

Verdeling over de economische sectoren (a)

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Uitstaand bedrag der investeringskredieten (b)	
	1971	1972
Chemische nijverheid	24,02	23,04
Basismetaalnijverheid	15,68	16,04
Metaalverwerkende nijverheid	14,47	14,18
Energie	11,08	10,88
Niet-metaalhoudende mineralen	4,37	4,31
Voedingsnijverheid	3,76	4,08
Textielnijverheid	3,99	3,94
Vervoer	3,70	3,74
Bouwnijverheid	3,18	3,26
Papiernijverheid	2,95	3,16
Andere sectoren	12,80	13,37
Totaal...	**100,00**	**100,00**
	Toegekende investeringskredieten (c)	
	1971	1972
Metaalverwerkende nijverheid	15,83	14,64
Chemische nijverheid	13,08	13,37
Vervoer	9,59	12,93
Diensten	6,73	11,89
Basismetaalnijverheid	3,17	9,76
Energie	14,54	6,20
Voedingsnijverheid	7,90	4,70
Textielnijverheid	5,16	4,35
Kleinhandel	1,27	4,35
Bouwnijverheid	6,85	4,31
Andere sectoren	15,88	13,50
Totaal...	**100,00**	**100,00**

Bron : Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

(a) De economische sectoren die het meest hulp hebben genoten van de N.M.K.N.
(b) Toestand op het einde van de periode.
(c) Kredieten toegekend tijdens het jaar.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het totaal)		
JAARTAL	Bedrag	BEDRIJFSTAK (a)	1971	1972
		Groot- en kleinhandel	18,55	19,38
1958	1 025	Voedingsmiddelennijverheid	15,05	14,40
1959	1 363	Textielnijverheid	0,59	0,83
1960	2 224	Confectienijverheid	1,66	2,08
1961	2 414	Houtnijverheid	3,23	3,50
1962	2 811	Bouwnijverheid	13,85	12,16
1963	3 391	Metaalverwerkende nijverheid	4,47	4,55
1964	2 738	Ledernijverheid	0,20	0,23
1965	3 075	Verschillende nijverheden	4,39	4,61
1966	3 546	Transport	11,83	10,70
1967	4 043	Vrije beroepen	8,82	9,13
1968	5 081	Landbouw, kweek en visvangst	2,54	1,81
1969	5 592	Diensten	(b) 4,39	4,34
1970	4 901	Toerisme	—	7,62
1971	5 048	Andere bedrijfstakken	10,43	4,66
1972	6 545			
		Totaal	100,00	100,00

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

(a) Sinds 1965 werden een aantal nieuwe bedrijfstakken in de statistiek ingelast.
(b) Toerisme inbegrepen.

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

De rol die de verzekeringsmaatschappij in de moderne samenleving vervult is belangrijk wegens het feit dat zij een dubbel aspect vertoont. Het eerste is direct, nl. dekking verlenen voor de risico's inherent aan de beroeps- of privé-activiteiten door middel van de verzekering van het inkomen en de verzekering van het bezit of het vermogen. Het tweede aspect is indirect, nl. belegging der kapitalen vertegenwoordigd door de technische of wiskundige reserves. Hierdoor stimuleert de verzekering het economisch leven door de hulp die ze biedt onder de vorm van leningen aan bedrijven, aan particulieren of aan de Staat.

In 1971 bereikten de wiskundige en technische reserves van de verzekeringsmaatschappijen in België (levensverzekering en automobielverzekering) 137 miljard frank. Zij werden voornamelijk belegd in staatsfondsen (44,9 miljard), hypotheken (33,7 miljard), obligaties van Belgische vennootschappen (20,7 miljard) en in onroerende goederen (19,7 miljard).

De maatschappijen, aangesloten bij de Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen, m.a.w. bijna alle maatschappijen die werkzaam zijn op de Belgische markt, realiseerden, een incasso van 48,7 miljard frank, d.i. een stijging van ongeveer 11,5 % t.o.v. 1970. Die aangroei is gunstig indien men hem vergelijkt met die van de vijf vorige jaren die slechts 10 % bedroeg; hij is het echter minder wanneer men rekening houdt met het verloop van het loon- en prijspeil dat de jongste tijd ook een sterkere aangroei vertoont. Daar echter elke verzekeringstak afzonderlijk ontwikkelt onder invloed van zeer uiteenlopende factoren, is de evolutie van het incasso der gezamenlijke branches ook niet vatbaar voor een werkelijk gefundeerde globale interpretatie.

In het totaal der uitgegeven premiekwitanties (48,7 miljard), zijn 34 % afkomstig van de autoverzekering plus de bijkomende waarborgen en 29,2 % afkomstig van de levensverzekering. De vier overige takken hebben tot het incasso bijgedragen in de volgende orde : brandverzekering 12,9 %, verschillende ongevallenverzekeringen 10,0 %, arbeidsongevallen tegen vaste premies 9 % en overige branches 4,9 %.

In de tak verplichte verzekering van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen steeg het totaal bedrag der uitgegeven

premiën in 1971 met 8 % t.o.v. het jaar tevoren, tegen een stijging van 8,8 % in 1970. Bij het vervoer van zaken voor eigen rekening daalde het bedrag der uitgegeven premiën met 6 %; de oorzaak hiervan ligt in het feit dat een aantal wagens dienende voor gemengd gebruik, van die rubriek werden overgebracht naar de rubriek personenwagens waar het totaal der uitgegeven premiën met 12 % is toegenomen. In 1970 bedroeg de stijging voor die twee belangrijke categorieën respectievelijk 6,1 % en 9,3 %. Het totaal bedrag der betalingen voor sinisters steeg slechts met 4 %, tegen 15 % in 1970; het bereikte 7,1 miljard frank, tegen 6,8 miljard in 1970 en 5,9 miljard in 1969. Na in 1970 te zijn verslecht, verbeterde het jaar daarop de verhouding tussen de uitgegeven premiekwitanties en het bedrag van de betalingen voor sinisters en dit ondanks een lichte vermindering in de aangroei der uitgegeven premiën. Zij steeg van 1,72 naar 1,83 bij het transport voor eigen rekening en van 1,98 naar 2,02 bij de personenwagens.

De rubriek van de bijkomende waarborgen « automobiel » omvat het incasso van de verzekering der voertuigen tegen diefstal, brand en andere materiële schade, evenals de verzekering « verdediging en verhaal ». Hoewel in 1971 een vertraging optrad in de aangroei van het automobielpark, werd voor de « bijkomende waarborgen » nog een toeneming vastgesteld van het incasso met 10,6 %. Het gaat hier evenwel om verzekeringen waarvan de kostprijs gebonden is aan de waarde van de voertuigen die in omloop zijn en hun ontwikkeling loopt dus niet noodzakelijk gelijk met die van de verzekering burgerlijke verantwoordelijkheid die een verplichte tak is.

Voor de tak levensverzekering was 1971 ongetwijfeld een gunstig jaar met een stijging van het incasso met 12 %. De drie voorgaande jaren steeg het bedrag der geïnde premiën respectievelijk met 7,8 %, 3,0 % en 2,2 %, dit voor het totaal der maatschappijen, nationale en buitenlandse. Men stelt echter vast dat de aangroei van de geïnde premiën bij de nationale maatschappijen — evenals in 1970 trouwens — sterker was dan bij de buitenlandse (12,7 % tegen 9,5 %). De wiskundige reserves in deze tak evolueerden in dezelfde zin met een globale toeneming van 8,5 % in 1971 en 7,5 % in 1970. Hierook verhoogden de Belgische vennootschappen hun voorsprong op den vreemde : hun reserves namen respectievelijk toe met 8,8 % en 7,0 %. Het bedrag van de in de loop van het jaar verzekerde kapitalen maakt van zijn kant ook een uitzonderlijke sprong voorwaarts vermits het 63 miljard frank bereikt, d.i. 10 miljard meer dan in 1970. Die vooruitgang houdt tegelijkertijd verband met het aantal kontrakten dat in de loop van het jaar werd afgesloten en met het gemiddeld kapitaal dat per kontrakt verzekerd wordt en dat jaar na jaar blijft stijgen o.m. onder invloed van de munterosie.

Bij de arbeidsongevallenverzekering met vaste premies bedraagt de verhoging van het incasso 9,68 %, hetgeen heel wat hoger ligt dan het gemiddelde van de laatste jaren. Die toeneming is voor een groot deel te danken

aan de toepassing van de nieuwe wet op de arbeidsongevallen die van kracht werd op 1 januari 1972 (1).

Buiten de nieuwigheden die zij op het vlak van de principes bevat — te beginnen met de verzekeringsplicht welke aan al de werkgevers die aan de maatschappelijke zekerheid onderworpen zijn, opgelegd wordt — waarborgt die wet aan de begunstigden en rechthebbenden talrijke en substantiële nieuwe voordelen waarvan de voornaamste zijn : ruimere interpretatie van het begrip arbeidsongeval en ongeval op de weg naar en van het werk; verhoging en indexering van de loongrens die in aanmerking komt voor de vaststelling van de vergoedingen en de renten; verhoging van de dagelijkse vergoeding voor de eerste 28 dagen tijdelijke arbeidsongeschiktheid, verruiming van de categorieën der begunstigden van renten ingeval van overlijden. Hoe beknopt ze ook weze, duidt deze opsomming voldoende op een aanzienlijke verhoging van de prestaties die ten laste vallen van de verzekeringsorganismen.

De verhoging van de premievoeten kon echter tot 16 % beperkt blijven voor de dekking van de arbeidsrisico's op de werkplaatsen en tot 20 % voor de dekking van de risico's der ongevallen op de weg naar en van het werk.

Een actueel probleem voor het Belgisch verzekeringswezen blijft nog steeds de veralgemening van de controle. De tekst die door de Minister van Economische Zaken ingevolge de ontbinding van het Parlement, opnieuw werd ingediend, is in ruime mate geïnspireerd op het ontwerp van zijn voorganger. Eens de algemene controle zal zijn ingevoerd, zal het Belgisch verzekeringswezen de toekomst met vertrouwen kunnen tegemoet zien. Inderdaad, als er niets tussenbeide komt, zullen de ontwerpen van richtlijnen die de vrijheid van vestiging verwezenlijken, de ene door middel van coordinatie, de andere dank zij de afschaffing van de nationale beperkingen in de eerstkomende maanden door de Raad van Ministers der Europese Economische Gemeenschappen goedgekeurd worden. Zij worden thans bestudeerd door de landen die zopas tot het Verdrag van Rome zijn toegetreden, maar alles wijst erop dat de bezwaren die deze laatste zouden kunnen aanvoeren enkel op punten van minder belang zullen slaan.

Er werd overeengekomen dat, van zodra die richtlijnen zullen uitgevaardigd zijn, de nationale regeringen achttien maanden tijd zullen hebben om hun eigen nationale wetgeving aan te passen. Daar België nooit moeilijkheden gemaakt heeft tegen vestiging van buitenlandse verzekeraars op zijn grondgebied zal de vrijheid van vestiging, op zich zelf, voor de Belgische markt geen grote beroeringen meebrengen.

---

(1) Wet van 10 april 1970 (*Belgisch Staatsblad* van 24 april 1971).

Levensverzekeringen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1968	1969	1970	1971	1968	1969	1970	1971
Belgische vennootschappen	9 559	9 807	10 664	12 019	69 220	74 247	80 052	87 134
Buitenlandse vennootschappen	2 724	2 846	2 973	3 256	19 518	20 408	21 676	23 197

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves (a)

(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1968	1969	1970	1971
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen (b)	8 436,6	8 209,6	21617,3	23 348,3
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	12 853,1	12 498,7		
Obligaties van Belgische vennootschappen	11 982,2	13 125,8	13 999,2	14 471,7
Aandelen van Belgische vennootschappen	3 986,1	4 230,7	4 981,0	4 865,3
Leningen van vreemde staten	26,7	24,9	17,1	23,2
Leningen van internationale instellingen	1 175,1	1 215,4	819,0	991,7
Leningen van buitenlandse vennootschappen	536,2	909,2	1 470,8	1 355,8
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	1 291,5	1 182,1	1 223,0	1 086,8
Polisbeleningen	2 207,8	2 518,7	2 706,7	2 976,0
Onroerende goederen	7 230,4	8 265,8	9 347,0	12 080,3
Hypothecaire leningen	19 200,1	21 055,1	22 589,8	24 979,1
Speciën en diversen	1 473,1	812,5	845,8	576,2
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	78,8	88,8	75,1	80,4
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen (b)	4 988,0	4 987,9	8 415,9	8 868,4
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	2 941,0	3 002,1		
Obligaties van Belgische vennootschappen	948,1	1 228,1	1 561,8	2 026,3
Aandelen van Belgische vennootschappen	843,1	948,3	1 046'5	1 080,8
Leningen van vreemde staten	69,4	58,6	48,0	129,4
Leningen van internationale instellingen	269,2	267,9	279,8	360,1
Leningen van buitenlandse vennootschappen	157,5	188,6	285,4	269,6
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	231,1	244,6	207,4	226,0
Polisbeleningen	637,9	691,1	718,5	709,3
Onroerende goederen	2 725,5	2 879,4	3 073,4	3 257,2
Hypothecaire leningen	5 644,4	6 249,5	6 583,8	6 854,6
Speciën en diversen	34,5	57,0	88,0	91,5
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	28,1	25,5	58,7	17,2

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Vanaf 1967 zijn de effecten van Kongolese vennootschappen opgenomen in de rubriek « Leningen van internationale instellingen ».

Kapitalisatieverrichtingen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971
Geïnde premiën	70,1	65,1	54,3	58,5
Nominale waarde der onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie	1 298,6	1 272,7	1 233,0	1 299,6
Bouwkapitalisatie	28,1	21,8	11,9	9,1
Totaal ...	1 326,7	1 294,0	1 244,9	1 308,7
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	555,8	522,2	444,8	414,9
Bouwkapitalisatie	25,1	21,7	10,6	8,0
Totaal ...	580,9	543,9	455,4	422,9
Waarborg	10,4	10,8	10,8	11,2
Algemeen totaal ...	591,3	554,7	466,2	434,1

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971
Effecten van vreemde staten en internationale instellingen	1,2	1,1	0,7	—
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd	74,2	69,9	98,8	95,1
Obligaties parastatale instellingen	46,4	37,7		
Obligaties provincies en gemeenten	3,5	3,4		
Obligaties Belgische vennootschappen	0,3	0,3	0,7	0,3
Aandelen Belgische vennootschappen	3,5	3,5	6,7	6,6
Onroerende goederen	70,7	66,1	53,2	39,4
Hypothecaire leningen	419,9	421,9	386,5	362,1
Polisbeleningen	2,5	2,3	1,8	1,2
Speciën	0,1	0,1	—	—
Diversen (b)	1,5	—	—	1,0
Totaal ...	623,8	606,3	548,4	505,7

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Hypothecaire leningen (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 901,9**	**1 972,8**	**1 966,4**	**1 919,8**
Reconstitutiefonds	233,7	249,1	261,4	269,9
Waarborg	4,0	4,2	4,8	4,9
Totaal ...	**237,7**	**253,3**	**266,2**	**274,8**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**96 546,7**	**108 668,8**	**120 483,7**	**139 699,8**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

Hypothecaire leningen met tussenkomst (a)
Waarden tot dekking van de wiskundige reserves
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971
Belgische overheidseffecten	30,2	29,6		
Obligaties parastatale instellingen	13,4	12,9	49,3	48,8
Obligaties provincies en gemeenten	2,1	2,5		
Internationale instellingen	0,3	0,5	0,3	0,4
Obligaties van Belgische vennootschappen	0,1	0,2	0,1	0,5
Aandelen van Belgische vennootschappen .	—	—	0,1	0,1
Onroerende goederen	30,9	34,4	40,5	36,0
Hypothecaire leningen	176,1	180,8	180,3	197,0
Diversen (b)	2,3	2,2	—	1,0
Totaal ...	**255,4**	**263,1**	**270,7**	**283,8**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De onder rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Openbare autobusdiensten, speciale autobusdiensten, autocardiensten		Taxi's en huurauto's		Vervoer van zaken voor rekening van derden		Vervoer van zaken voor eigen rekening		Personenwagens (d)		Motor- en bromfietsen (d)	
	1970	1971	1970	1971	1970	1971	1970	1971	1970	1971	1970	1971
Rechtstreekse zaken :												
Aantal verzekerde voertuigen(b)	13,6	14,5	8,0	7,9	35,1	35,3	426,4	385,7	1 915,6	2 141,3	424,9	443,5
Uitgegeven premiën	236,4	247,6	95,7	95,8	893,0	928,7	2 252,7	2 122,8	9 182,8	10 282,1	273,9	302,6
Bedrag der betalingen voor sinisters (c)	127,3	100,3	63,2	58,9	474,5	482,8	1 308,6	1 161,1	4 645,5	5 093,1	180,5	177,9
Raming der nog te regelen sinisters	360,9	389,5	157,1	174,0	1 218,0	1 356,2	2 975,9	2 918,4	11 777,5	13 980,6	737,7	837,3
Reserves voor lopende risico's	63,8	56,3	39,0	38,7	348,1	378,5	954,6	963,2	3 822,3	4 196,6	122,4	152,6
Betaalde commissielonen	20,9	29,7	11,2	12,0	106,2	115,5	362,8	353,6	1 801,1	1 994,3	55,6	60,2
Algemene onkosten	38,9	45,7	16,0	17,5	136,8	167,2	370,9	394,3	1 474,0	1 894,0	51,7	47,0
In herverzekering afgestane zaken :												
Afgestane premiën	43,0	40,6	18,0	15,3	127,9	124,0	373,0	356,4	1 442,6	1 829,0	47,8	49,3
Ontvangen commissielonen	10,1	10,9	4,3	4,3	26,4	26,2	71,0	69,8	352,1	392,6	12,3	11,2
Aandeel der herverzekeraars in de geregelde sinisters	38,1	32,1	10,6	11,7	84,5	106,8	232,9	247,0	950,6	1 013,9	46,0	27,4
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor nog te regelen sinisters	122,6	135,7	40,8	25,5	305,2	300,3	711,6	734,2	2 957,9	2 882,1	189,1	192,7
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor lopende risico's	9,6	2,9	5,2	2,3	35,7	24,7	98,8	78,0	440,1	382,7	13,4	12,2
In herverzekering ontvangen zaken :												
Ontvangen premiën	19,3	13,1	2,2	1,1	3,3	2,7	23,7	37,8	259,2	275,0	2,2	2,6
Betaalde commissielonen	3,0	2,5	0,6	0,3	0,8	0,8	6,8	11,7	66,5	74,0	0,6	0,7
Aandeel in de geregelde sinisters	13,7	10,0	2,1	0,8	2,1	1,7	16,0	19,8	143,3	82,8	1,2	1,4
Aandeel in reserve voor nog te regelen sinisters	50,6	52,0	6,0	6,0	11,8	5,4	42,6	55,6	251,1	259,0	8,8	5,7
Aandeel in reserve voor lopende risico's	3,9	2,5	0,8	0,4	1,7	1,4	11,3	17,8	34,5	81,7	1,0	1,2

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizenden eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.
(d) De controle is ingesteld vanaf 1967 (koninklijk besluit van 5 juli 1967, *Belgisch staatsblad* van 8 juli 1967).

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971
Belgische overheidseffecten	4 940	5 298,7	10 889,8	12 731,5
Parastatale instellingen	900	989,6		
Parastatale kredietinstellingen	1 863	2 018,4		
Provinciën en gemeenten	638	654,8		
Buitenlandse waarden	514	725,1	802,1	853,9
Onroerende goederen	2 628	3 188,2	3 642,6	4 251,0
Hypothecaire leningen	1 235	1 474,6	1 639,6	1 918,4
Obligaties van Belgische vennootschappen	1 542	1 932,4	3 228,6	4 004,2
Aandelen van Belgische vennootschappen	1 306	1 674,2	1 928,8	2 355,0
Speciën	130	126,7	139,4	235,8
Diversen	57	64,0	67,6	29,0
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	15	27,0	22,2	40,1
Internationale instellingen	193	197,1	189,1	265,6
Totaal	15 961	18 371	22 549,8	26 684,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK ÉÉN

PRIJZEN

Na een vrij kalme prijsontwikkeling in 1971 op de internationale grondstoffenmarkt en op de meeste nationale groothandelsmarkten van West-Europa, kwam vanaf begin 1972 geleidelijk een kentering. In de tweede helft van het jaar versnelde het stijgingstempo echter aanzienlijk.

De stuwkracht ging in de eerste plaats uit van de conjunctuurverbetering ; vervolgens van de schaarste, in wereldvlak, aan sommige goederen zoals tarwe en vlees ; van produktie- en transportremming met sociale achtergrond waardoor het aanbod sporadisch afnam o.m. van koper ; van speculatieve aankopen in verband met de monetaire spanningen en, ten slotte, van de duurdere vrachtprijzen.

Bij doortrekking van de prijsstijging van de grondstoffenmarkt over de groothandel tot de consumptie kon ook de ontwikkeling van lonen en loonkosten niet worden ontlopen. Daardoor trad de stijgingstendens in het stadium van de particuliere consumptie scherp naar voren, hierbij geholpen door de overvloed aan geldmiddelen.

Niet zonder reden begonnen de Westeuropese landen bezorgd te worden over de gevolgen van de heersende inflatie, maar de maatregelen ter bestrijding die door de E.E.G.- en door de E.V.A.-landen binnen nationale grenzen werden getroffen, konden — althans op korte termijn — de inflatiebeweging niet stuiten. Naast de steeds duurder wordende grondstoffen waren er de sociale eisen en de gebrekkige verhouding tussen de loonstijging en de produktiviteitsgroei. Daarbij kwam nog de afwezigheid in sommige landen van een prijscontrole : de regeringen aan het bewind in Engeland en Nederland hadden sedert ettelijke maanden de vrije teugels gelaten aan de prijsontwikkeling terwijl West-Duitsland het prijsbeleid overliet aan het goed oordeel van de industrie. In de loop van het jaar begonnen deze landen echter opnieuw naar een prijsbeleid te grijpen. Ook in Italië begon de overheid meer toezicht te houden op de prijshoogte, mede in het vooruitzicht van de invoering van de B.T.W. per 1 januari 1973. Frankrijk, waar de prijscontrole nochtans vrij streng is, kon de inflatie net zo min buiten zijn grenzen houden.

De Belgische overheid bleef evenmin inactief. Meermalen in de loop van het jaar werden de bestaande maatregelen tot indijking van de prijsstijging aan de toestand van het ogenblik aangepast. De steeds vigerende verplichting tot aangifte van prijsverhogingen werd af en toe gewijzigd en bij koninklijk en ministeriële besluiten werden prijsreglementeringen getroffen en maximumprijzen voor consumptiegoederen vastgelegd.

Maar al deze inspanningen ten spijt vertraagde de inflationistische beweging in de Westeuropese landen niet. Tegen het jaareinde liet de toestand voorzien dat in 1973 een harde strijd zou worden gevoerd.

Met uitzondering voor de Westduitse Bondsrepubliek, steeg het gemiddeld jaarindexcijfer van de *groothandelsprijzen* in de E.E.G.-landen heel wat meer dan in 1971. In Frankrijk verdubbelde het stijgingspercentage (4,6 % tegen 2,2 %), in Nederland kwam het tot het vierdubbele (3,4 % tegen 0,9 %) en in Italië bedroeg het een vierde meer dan in 1971 (4,0 % tegen 3,2 %).

Dergelijke vergelijking van de stijging in 1972 en 1971, telkens t.o.v. het voorgaande jaar, kan voor België bezwaarlijk worden gedaan uit oorzaak van de overgang van het stelsel der overdrachttaks naar dat van de B.T.W. per 1 januari 1971. De toeneming met 4,1 % in 1972 wijkt weinig af van die bij de andere E.E.G.-partners. In de eerste helft van het jaar was het stijgingstempo gematigd maar vanaf augustus begon de versnelling.

Van de totale Belgische invoer is ruim 64 % herkomstig uit de E.E.G. der Zes en 11 % uit de E.V.A.-landen. Behalve de invoer uit gebieden met gedevalueerde munt werd dus het grootste gedeelte geïmporteerd tegen geïnflateerde prijzen. De hausse werd bovendien nog flink geholpen door de toenemende loonkosten in eigen land en de stijgende binnenlandse vraag.

Het deelindexcijfer industriële prijzen lag 3,7 % hoger dan in 1971, stijging die op het eerste gezicht binnen redelijke grenzen blijkt te liggen doch in het tweede halfjaar aanmerkelijk versnelde. Opvallend hoge prijzen waren die van het leder (+ 28 %), van de chemische meststoffen (+ 10 %) en van de wol (+ 30 %); onder invloed van deze laatste klommen de textielprijzen in globo met 9 %.

Het deelindexcijfer landbouw steeg in 1972 heel wat meer dan dat van de nijverheidsprijzen, met name 5,7 %. De prijzen van veeteeltprodukten namen met bijna 9 % toe als gevolg van de vleesschaarste die als oorzaak had het reconstrueren van de fel geslonken rundveestapel in wereldvlak. Nam het gemiddeld jaarindexcijfer van de akkerbouwprodukten slechts toe met 2,8 % t.o.v. 1971 dan steeg het in het tweede halfjaar met meer dan 11 % t.o.v. het eerste semester. De geringe aardappeloogst in Europa en de mislukte tarweoogst in Oost-Europa en Azië zijn hiervan de oorzaak.

Ook in het vlak van de *consumptieprijzen* was de hausse van het indexcijfer in elk der E.E.G.-landen groter dan in 1971. In Frankrijk beliep ze voor

beide jaren respectievelijk 5,8 % en 5,6 %, in Duitsland 5,8 % en 5,1 %, in Nederland 7,8 % en 7,6 %, in Italië 5,7 % en 4,9 %.

Hoewel de stijging in België nog bij de geringste behoort, is het verschil tussen de percentages in 1972 en 1971 groter dan bij de andere E.E.G.-partners. De gemiddelde stijging bedroeg immers 5,5 %, tegen 4,3 % in 1971.

Deze hausse is grotendeels te wijten aan de voedingsmiddelen waarvan het indexcijfer gemiddeld met 6,6 % toenam. De betrekkelijke aardappel- en vleesschaarste waren de meest bepalende factoren voor de stijging in deze groep. De overeenkomst tussen de Minister van Economische Zaken en de slagers, per 31 oktober, de vleesprijzen gedurende zes maanden nagenoeg te stabiliseren, kon uiteraard niet verhinderen dat de gemiddelde jaarstijging voor de duurste vleessoorten rond 15 % schommelde en voor de goedkoopste rond 6 %. De visprijzen lagen in globo ook 9 % hoger. Bovendien kwam de broodprijs waarvoor een programmacontract werd aangegaan gemiddeld 7 % hoger dan in 1971.

In maart werden de wegingscoëfficiënten van de groepen voedingsmiddelen en diensten gewijzigd in die zin dat 10 % van de totale ponderatie werd verlegd van de voedingsmiddelen naar de groep diensten. Daar de prijsontwikkeling van de diensten tot tegen het jaareinde vrij kalm bleef had deze verschuiving geen positieve invloed op de stand van het algemeen indexcijfer. De stijging van de deelindexcijferdiensten (+ 7,6 %) bleef zelfs beneden die in 1971 (+ 7,9 %). Ware er niet de tariefverhoging van de overheidsdiensten geweest — openbaar vervoer, post en telefoon — dan zou het verschil tussen de stijgingspercentages in beide jaren groter zijn geweest.

In de groep niet-eetbare produkten kon de doorrekening van enkele hoge grondstoffenprijzen toch het deelindexcijfer van deze groep niet erg beïnvloeden. Het steeg slechts met 2,8 %, tegen 4,5 % in 1971. De prijzen van de leder- en van de textielprodukten en de toegenomen vraag tegen de eindejaarsfeesten waren hoofdzakelijk oorzaak van deze geringe stijging.

* * *

Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1966 Gemiddelde	**114,5**	**136,2**	**95,9**	**118,2**	**115,0**	**109,3**	**103,6**	**114,4**	**119,9**	**113,5**
1967 Gemiddelde	**113,2**	**135,2**	**97,7**	**118,1**	**115,0**	**103,7**	**98,6**	**112,6**	**121,2**	**112,0**
1968 Gemiddelde	**113,5**	**131,7**	**99,8**	**116,8**	**116,4**	**102,3**	**98,2**	**114,3**	**121,9**	**112,7**
1969 Gemiddelde	**119,1**	**144,7**	**103,3**	**126,4**	**120,4**	**107,6**	**101,1**	**122,3**	**125,5**	**117,3**
1970 Gemiddelde	**124,8**	**147,3**	**106,1**	**128,7**	**127,7**	**113,4**	**107,8**	**126,5**	**133,3**	**123,8**
1971 Gemiddelde (b)	**140,0**	**153,3**	**103,3**	**130,3**	**149,7**	**125,0**	**121,3**	**144,9**	**156,3**	**142,5**
1971 Gemiddelde (c)	**124,1**	**145,0**	**98,0**	**123,1**	**130,1**	**110,6**	**109,5**	**124,5**	**134,7**	**124,3**
1972 Gemiddelde (b)	**145,5**	**166,6**	**102,0**	**137,6**	**155,6**	**126,5**	**125,4**	**151,3**	**160,8**	**147,5**
1972 Gemiddelde (c)	**129,2**	**157,6**	**96,8**	**130,1**	**135,5**	**112,4**	**113,3**	**129,9**	**139,4**	**128,9**
1972 Januari	125,2	149,9	93,5	124,2	132,3	108,7	108,3	125,2	137,9	125,4
(c) Februari	126,2	150,6	92,2	124,0	133,5	109,8	110,4	126,9	138,3	126,7
Maart	126,5	150,4	91,9	123,8	133,8	111,0	111,6	127,6	138,0	127,2
April	127,4	154,0	91,9	125,8	134,2	111,2	111,6	128,9	138,4	127,7
Mei	128,0	159,1	92,9	129,2	134,2	111,2	111,6	128,9	138,4	127,7
Juni	128,2	159,7	92,5	129,4	134,7	110,8	111,4	128,8	139,1	127,9
Juli	128,2	155,0	94,5	127,6	135,5	110,1	112,0	129,5	139,2	128,3
Augustus	129,5	160,3	96,0	131,6	136,2	110,5	112,0	130,8	139,9	129,0
September	130,6	160,4	98,2	132,5	136,7	112,9	113,9	131,9	140,2	130,0
Oktober	132,0	161,2	101,7	134,5	137,5	115,8	116,6	132,9	140,7	131,3
November	133,5	164,0	106,7	137,7	138,2	117,9	119,4	133,0	141,0	132,4
December	134,8	167,0	110,0	140,8	138,9	119,4	120,8	134,6	141,0	133,3

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) B.T.W. inbegrepen.
(c) B.T.W. niet inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953 = 100) (a)

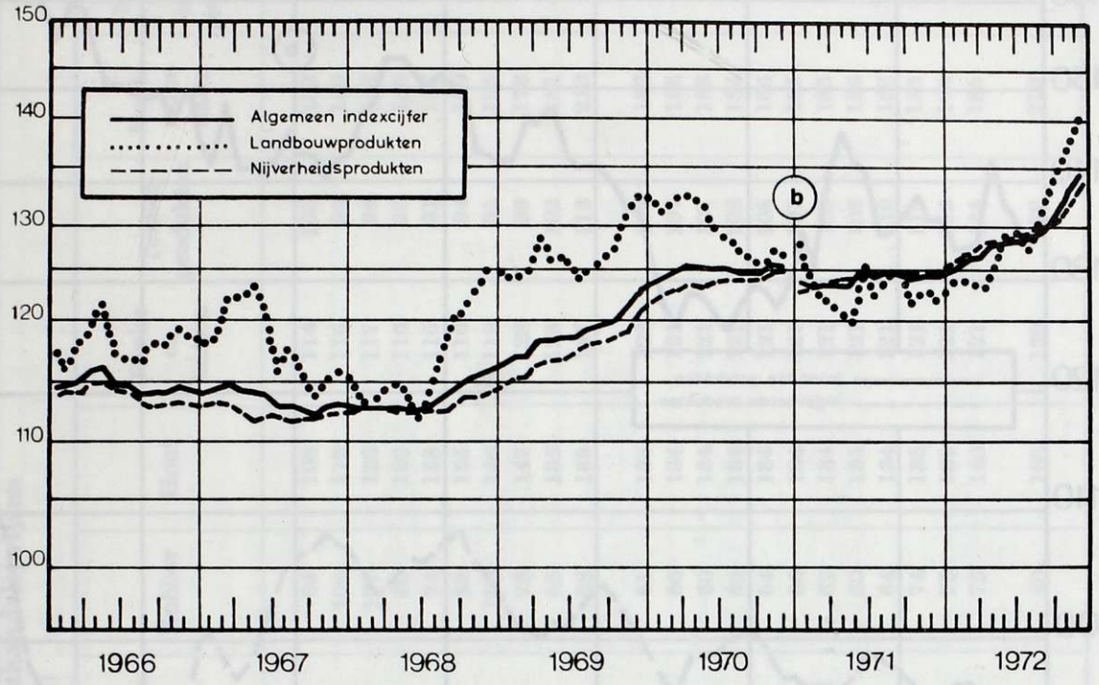

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.
(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) Vanaf 1971 : indexcijfer exclusief B.T.W.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten
(1953 = 100) (a)

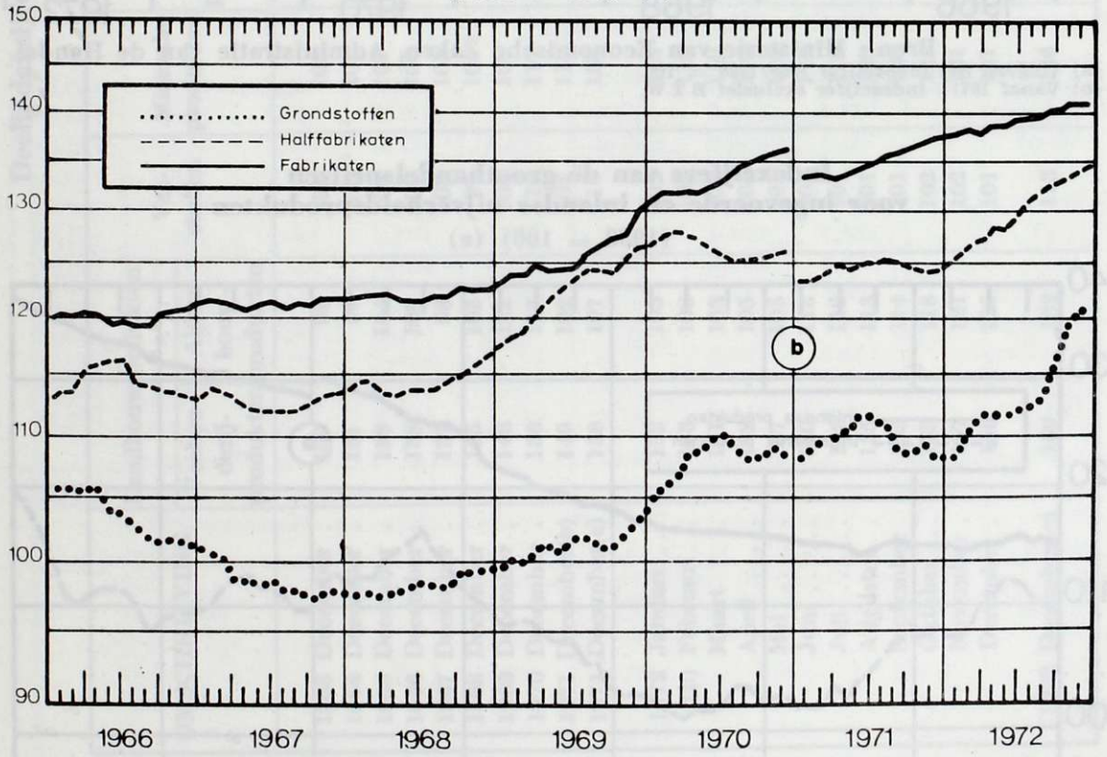

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.
(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) Vanaf 1971 : indexcijfer exclusief B.T.W.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten

(1953 = 100) (a)

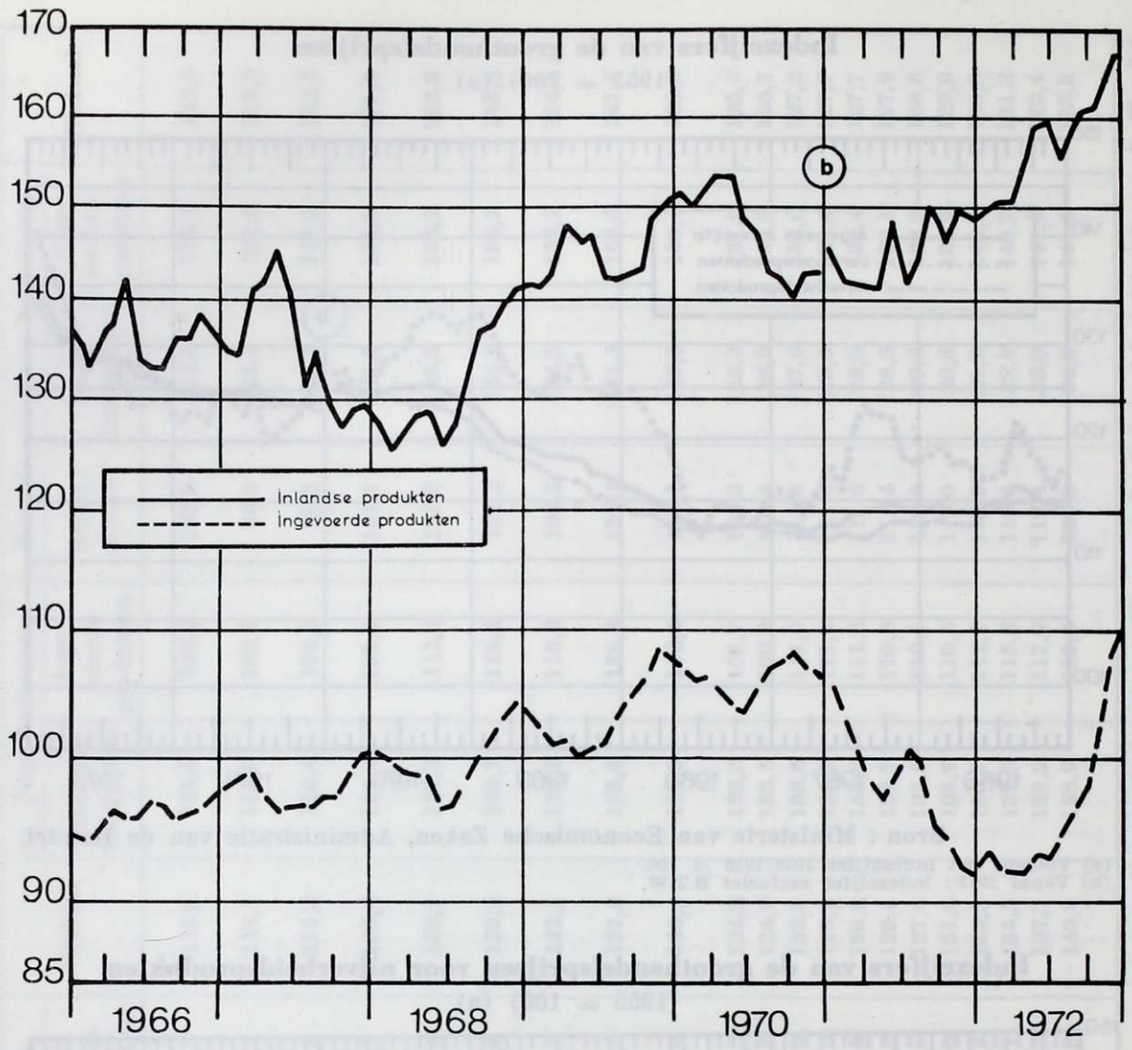

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) Vanaf 1971 : indexcijfer exclusief B.T.W.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten

(1953 = 100) (a)

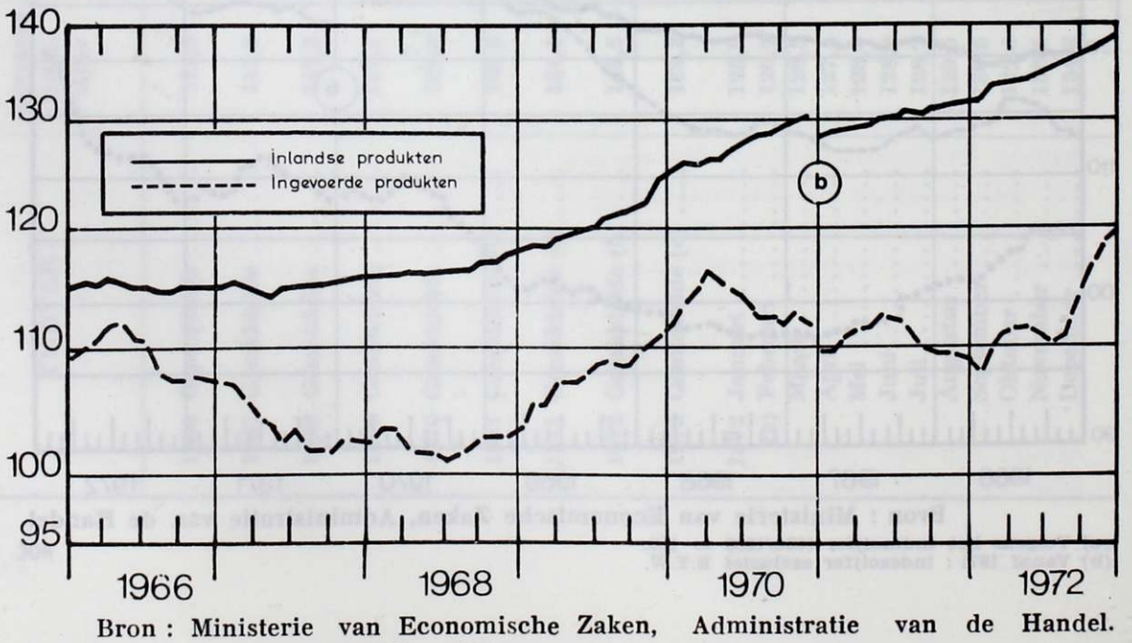

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) Vanaf 1971 : indexcijfer exclusief B.T.W.

Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen

(1953 = 100) (a)

OMSCHRIJVING	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkten	Scheikundige produkten	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukten
	Veehouderijprodukten	Akkerbouwprodukten										
1963 December .	130	98	95	103	106	96	98	108	114	100	132	111
1964 December .	131	97	103	107	109	101	106	119	116	96	143	118
1965 December .	138	104	104	107	109	111	107	123	117	94	145	118
1966 December .	138	103	102	106	112	114	90	130	116	93	148	118
1967 December .	137	98	103	105	112	106	74	128	115	91	157	118
1968 December .	145	108	97	105	113	114	88	135	116	94	159	118
1969 December .	143	122	108	109	115	117	100	146	119	95	165	137
1970 December .	136	117	110	117	119	107	78	147	128	99	173	140
1971 December(b)	149	102	103	118	117	112	65	135	128	102	181	137
1971 December(c)	158	107	116	133	133	131	68	159	147	113	213	159
1972 Januari ...	152	103	102	118	118	112	61	134	123	104	182	137
(b) Februari...	153	102	101	119	118	120	60	134	121	107	183	138
Maart	151	103	103	119	118	121	60	134	121	107	183	139
April	152	105	104	119	118	128	62	134	121	108	184	139
Mei	157	108	101	119	117	128	64	134	121	108	185	139
Juni	150	113	101	119	118	131	66	134	121	107	185	140
Juli	146	112	101	119	118	133	62	134	121	108	185	140
Augustus .	155	113	101	120	118	141	60	134	121	108	186	140
September	155	114	101	120	118	151	64	134	121	110	186	140
Oktober ..	155	118	102	121	118	155	74	135	121	113	186	141
November .	157	121	102	121	120	157	75	139	121	115	186	141
December .	159	125	101	121	120	157	75	140	121	118	186	142
1972 December(c)	169	132	113	136	136	184	80	166	139	132	219	165

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) B.T.W. niet inbegrepen.
(c) B.T.W. inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Prijsontwikkeling per categorie

(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Groothandelsprijzen			Consumptieprijzen (b)				
				Goederengroepen				
	Algemeen indexcijfer	Landbouw	Nijverheid	De twee groepen samen	Levensmiddelen	Overige goederen	Diensten	Officieel indexcijfer
1956 Gemiddelde .	103,6	97,2	105,3	103,1	104,2	101,5	105,5	103,65
1957 Gemiddelde .	106,3	98,7	108,2	106,0	107,0	104,5	111,7	106,93
1958 Gemiddelde .	101,7	96,0	103,2	107,2	107,9	106,2	114,7	108,31
1959 Gemiddelde .	101,3	95,0	103,0	108,3	109,5	106,6	120,0	109,64
1960 Gemiddelde .	102,6	92,2	105,4	108,3	109,3	107,0	122,6	109,97
1961 Gemiddelde .	102,4	94,3	104,5	109,2	110,5	107,4	125,7	111,06
1962 Gemiddelde .	103,2	100,8	103,8	110,8	112,5	108,3	128,5	112,62
1963 Gemiddelde .	105,8	107,0	105,4	112,7	114,7	109,9	136,3	115,04
1964 Gemiddelde .	110,7	109,9	110,9	117,3	120,3	113,1	145,7	119,84
1965 Gemiddelde .	111,9	113,2	111,5	121,9	126,0	116,2	153,8	124,71
1966 Gemiddelde .	114,5	118,2	113,5	127,0	132,2	119,8	161,1	129,92
1967 Gemiddelde .	113,2	118,1	112,0	129,1	135,5	122,0	170,5	133,70
1968 Gemiddelde .	113,5	116,8	112,7	131,5	137,9	124,4	180,1	137,31
1969 Gemiddelde .	119,1	126,4	117,3	136,0	144,2	126,8	188,4	142,47
1970 Gemiddelde .	124,8	128,7	123,8	140,3	149,3	130,2	201,6	148,03
1971 Gemidd. (c) .	140,0	130,3	142,5	144,5	152,1	136,0	217,6	154,46
1971 Gemidd. (d) .	124,1	123,1	124,3					
1972 Gemidd. (c) .	145,5	137,6	147,5	149,5	162,2	139,9	234,1	162,88
1972 Gemidd. (d) .	129,2	130,1	128,9					
1971 Januari	125,2	124,2	125,4	146,1	156,4	138,3	227,1	158,79
(d) Februari ...	126,2	124,0	126,7	146,6	157,3	138,5	228,9	159,63
Maart	126,5	123,8	127,2	146,8	157,6	138,7	229,0	159,84
April	127,4	125,8	127,7	147,3	158,5	138,9	229,6	160,40
Mei	128,0	129,2	127,7	147,6	159,3	138,8	230,0	160,69
Juni.....	128,2	129,4	127,9	148,6	161,2	139,1	233,7	162,24
Juli	128,2	127,6	128,3	149,8	163,6	139,4	235,6	163,45
Augustus ...	129,5	131,6	129,0	149,8	163,3	139,7	236,9	163,73
September ..	130,6	132,5	130,0	150,9	165,1	140,3	238,3	164,83
Oktober	132,0	134,5	131,3	152,1	166,3	141,4	238,8	165,77
November ..	133,5	137,7	132,4	153,2	168,1	142,1	240,3	166,99
December ..	134,8	140,8	133,3	154,3	169,3	143,1	241,5	168,17

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Groothandelsprijzen : omrekening van het indexcijfer 1936/1938 = 100; consumptieprijzen : omrekening van het nieuwe indexcijfer voor de jaren na 1966 op basis 1953 = 100.
(b) De deelindexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen voor het Rijk.
Voor de groothandelsprijzen : (c) B.T.W. inbegrepen.
(d) B.T.W. niet inbegrepen.

Verschil, t.o.v. het voorgaande jaar, tussen de jaargemiddelden van de prijsindexcijfers (in procenten)

TIJDVAK	Groothandelsprijzen			Consumptieprijzen				
				Goederengroepen				
	Algemeen indexcijfer	Landbouw	Nijverheid	De twee groepen samen	Levensmiddelen	Overige goederen	Diensten	Officieel indexcijfer
1960	+ 1,3	— 2,9	+ 2,3	—	— 0,2	+ 0,4	+ 2,2	+ 0,3
1961	— 0,2	+ 2,3	— 0,9	+ 0,8	+ 1,1	+ 0,4	+ 2,5	+ 1,0
1962	+ 0,8	+ 6,9	— 0,7	+ 1,5	+ 1,8	+ 0,8	+ 2,2	+ 1,4
1963	+ 2,5	+ 6,2	+ 1,5	+ 1,7	+ 2,0	+ 1,5	+ 6,1	+ 2,1
1964	+ 4,6	+ 2,7	+ 5,2	+ 4,1	+ 4,9	+ 2,9	+ 6,9	+ 4,2
1965	+ 1,1	+ 3,0	+ 0,5	+ 3,9	+ 4,7	+ 2,7	+ 5,6	+ 4,1
1966	+ 2,3	+ 4,4	+ 1,8	+ 4,2	+ 4,9	+ 3,1	+ 4,7	+ 4,2
1967	— 1,1	— 0,1	— 1,3	+ 1,7	+ 2,5	+ 1,8	+ 5,8	+ 2,9
1968	+ 0,3	— 1,1	+ 0,6	+ 1,9	+ 1,8	+ 2,0	+ 5,6	+ 2,7
1969	+ 4,9	+ 8,2	+ 4,1	+ 3,4	+ 4,6	+ 1,9	+ 4,6	+ 3,8
1970	+ 4,8	+ 1,8	+ 5,5	+ 3,1	+ 3,5	+ 2,7	+ 7,0	+ 3,9
1971 (a)	—	—	—	+ 3,1	+ 1,9	+ 4,5	+ 7,9	+ 4,3
1972	+ 4,1	+ 5,7	+ 3,7	+ 3,5	+ 6,6	+ 2,9	+ 7,6	+ 5,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Als gevolg van de invoering van de B.T.W. op 1 januari 1971, zijn de gegevens over de groothandelsprijzen vanaf 1971 niet vergelijkbaar met deze van de voorgaande jaren.

Indexcijfer van de consumptieprijzen (a) (1966 = 100)

TIJDVAK	Goederengroepen			Diensten	Officieel indexcijfer
	De twee groepen samen	Levensmiddelen	Overige goederen		
1970 Gemiddelde	**110,9**	**112,9**	**108,6**	**125,2**	**113,94**
1971 Gemiddelde	**114,4**	**115,1**	**113,6**	**135,0**	**118,89**
1972 Gemiddelde	**119,4**	**122,7**	**116,8**	**145,3**	**125,37**
1972 Gemiddelde (1971 = 100)	**104,4**	**106,6**	**102,8**	**107,6**	**105,45**
1972 Januari.....	102,0	102,8	101,6	104,4	102,80
Februari	102,7	103,4	101,8	105,2	103,35
Maart (b)	102,7	103,7	101,9	105,3	103,48
April	103,0	104,2	102,1	105,5	103,84
Mei	103,2	104,7	102,0	105,7	104,03
Juni	103,9	106,0	102,3	107,4	105,04
Juli	104,7	107,6	102,5	108,3	105,82
Augustus	104,7	107,4	102,7	108,9	106,00
September	105,4	108,5	103,1	109,5	106,71
Oktober	106,2	109,4	103,9	109,8	107,32
November	107,1	110,5	104,5	110,4	108,11
December.....	107,8	111,3	105,2	111,0	108,87

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) De deelindexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen van het Rijk.
(b) Vanaf maart 1972 is het officieel indexcijfer opgesteld op basis 1971 = 100.

Indexcijfers van de consumptieprijzen

(1953 = 100)

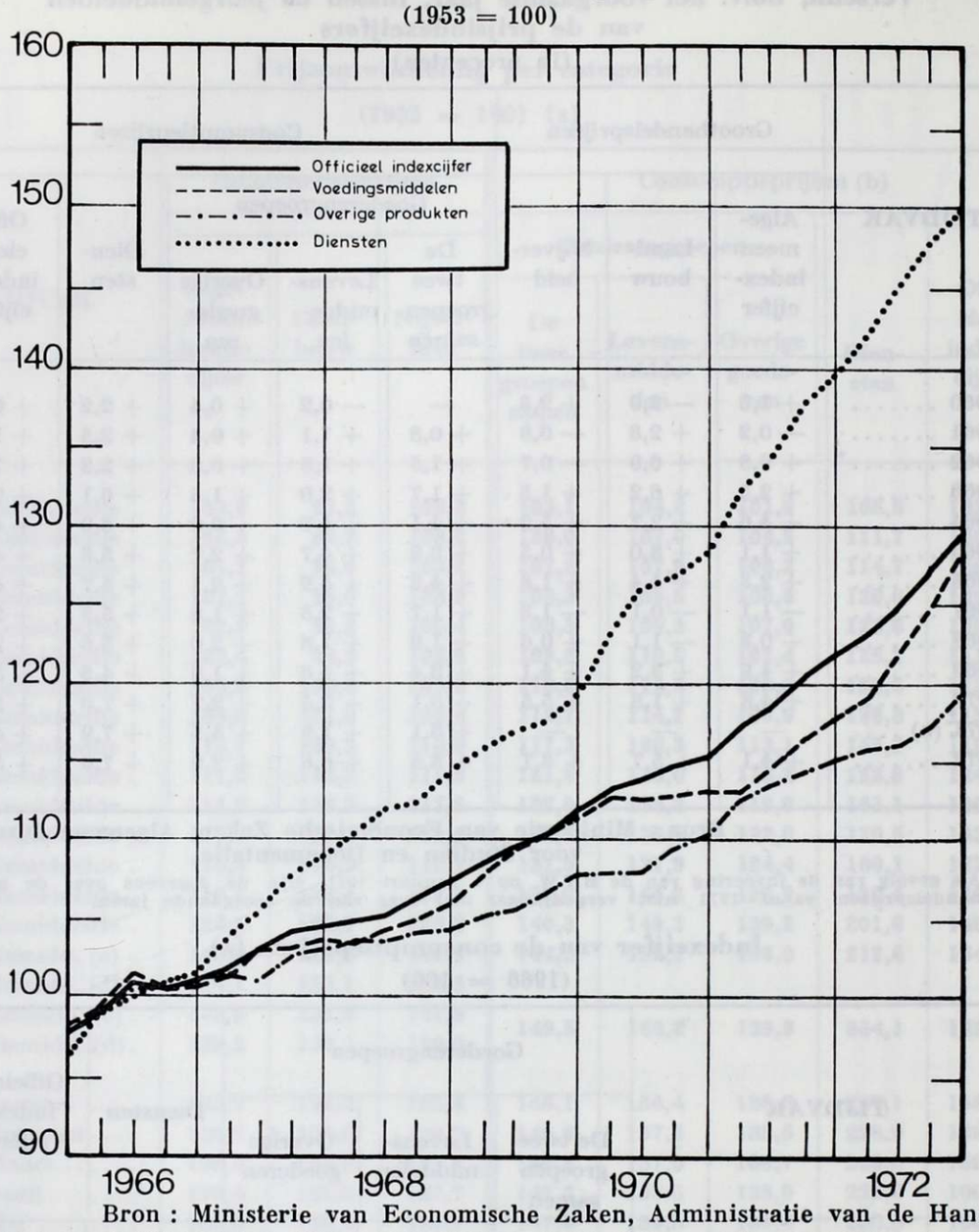

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Vanaf maart 1972 werd het officieel indexcijfer op basis 1971 = 100, omgerekend op basis 1966 = 100.

Prijsindexcijfers in enkele landen

(1966 = 100)

LAND	Consumptieprijzen				Groothandelsprijzen			
	1969	1970	1971	1972	1969	1970	1971	1972
België	109,7(a)	113,9(a)	118,9(a)	125,4(a)	104,0	109,0	108,4(b)	112,8(b)
Nederland	115,2	120,4	129,5	139,6	101,1	107,5	108,5	112,1
Duitse Bondsrepubliek	106,0	110,0	115,7	122,4	95,9	101,6	106,3	109,7
Frankrijk	114,2	120,5	127,9	134,7	107,9	115,9	118,5	123,9
Italië	107,3	112,6	118,2	124,9	104,0	111,8	115,4	120,1
Verenigd Koninkrijk..	113,2	120,4	131,7	141,0	112,4(c)	116,7(c)	122,8(c)	129,3(c)
Verenigde Staten	112,9	119,5	124,7	128,8	106,7	110,6	114,1	119,3

Bron : Bulletin Mensuel de Statistique des Nations Unies.

(a) Zonder huur.
(b) Exclusief B.T.W.
(c) Grondstoffen.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID

Kan in elk der E.E.G.-landen de loonstijging het door de prijsinflatie veroorzaakt verlies aan koopkracht in 1972 — verlies dat iets meer dan 7 % in Nederland en tussen 5 en 6 % in de overige lidstaten bedraagt — ruimschoots dekken, toch blijkt dat het gemiddeld stijgingstempo in sommige partnerlanden meer en in andere minder toenam dan in 1971.

In Nederland en België versnelde dit tempo voor het *gemiddeld bruto-uurloon in de nijverheid* (1) ; in Nederland liep het op van 11,5 % in 1971 tot 12,6 % in 1972 en in België van 12,1 % tot 13,8 %. In Frankrijk bleef het nagenoeg ongewijzigd op circa 11,1 %. In de Bondsrepubliek en in Italië verloor het vaart, met name respectievelijk van 11 % naar 8,7 %, en van 13,6 % naar 10,4 %.

De stagnatie — zoniet de recessie — van de economische bedrijvigheid in Italië en de daarmee verband houdende werkloosheid remden het stijgingstempo in dit land. In Duitsland bleek de syndikale tucht de looneisen binnen perken te houden en het overheidsbeleid was er bovendien op gericht de loonstijging tot 8,5 % te begrenzen.

Over een langere periode liggen de gemiddelde jaarlijkse stijgingspercentages echter minder ver van elkaar. Over een tijdspanne van vijf jaren (1967-1972) schommelt de jaarlijkse stijging tussen 9,3 % en 11,3 % in elk der E.E.G.-landen, w.o. Frankrijk en Italië de hoogste percentages haalden en Duitsland het laagste ; in België bedroeg de stijging 10 %. Ze bleef alleszins overal hoger dan het gemiddelde jaarlijks verlies aan koopkracht dat over deze periode in België, Duitsland en Italië 4 % benadert en in Frankrijk en Nederland 5 % overtreft.

---

(1) Bij deze vergelijking dient evenwel te worden opgemerkt dat de inhoud van het begrip « uurloon in de nijverheid » in Nederland en ook in België enigszins afwijkt van die in de overige E.E.G.-landen. In België sluit het begrip « nijverheid » de fabrieksnijverheid, de ontginningsindustrie, de vervoersector, het bouwbedrijf en de energiesector in; bij de andere partners omvat het begrip alleen de fabrieksnijverheid. Nederland neemt in het gemiddeld uurloon alleen het loon van de mannen op; in de andere landen daarentegen komt ook het loon van de vrouwen in aanmerking.

Te oordelen naar de statistische gegevens van de E.E.G. over de gemiddelde loonshoogte per uur in de nijverheid (ontginnings-, fabrieks- en bouwnijverheid) in april 1972, komt Duitsland vooraan met — in Belgische munt omgerekend — 101,38 F, gevolgd door Nederland : 84,81 F, België : 83,05 F, Italië : 62,07 F en Frankrijk : 60,89 F. Het loon van de mannen komt boven het gemiddelde, dat van de vrouwen blijft er aanmerkelijk onder. Het verschil tussen beide loonshoogten is uiteraard groter in de nijverheids- dan in de landbouwlanden en is vooral aanzienlijk in landen met overwegend zwaarindustrie. Aldus bedraagt het loon van de arbeidster in Frankrijk gemiddeld 79 % van dat van de man, in Italië 78 %, in Duitsland en België circa 70 % en in Nederland slechts 59 %.

Het feit dat in 1972 de lonen in België meer stegen dan in de andere E.E.G.-landen is in zekere mate het gevolg van de automatische inschakeling van de glijdende loonschaal. Het stelsel van de loonkoppeling in de andere lidstaten houdt niet de onmiddellijke inzetting van de loonspiraal in.

Het gemiddelde stijgingspercentage van de Belgische *regelingslonen* in al de sectoren van de economische bedrijvigheid samen (landbouw + ontginningsbedrijven + fabrieks- nijverheid + tertiaire sector) ligt in de buurt van de stijging van het gemiddeld bruto-uurloon in de nijverheid : 13,4 % tegen 11,2 % een jaar voordien.

Wordt de loonshoogte in december 1972 vergeleken met die in december 1971 dan betekent het verschil een stijging van 13,9 % waarvan 6,5 % aan de glijdende loonschaal wordt toegeschreven en 7,4 % aan autonome loonsverhogingen waarin 1,5 % de prijs is van de verkorting van de arbeidsduur.

Per sector beschouwd schommelt de toeneming bijna overal gemiddeld tussen 10 en 14 % met evenwel een paar uitschieters : de chemische nijverheid : 19 %, de tabaksindustrie en het vervoer, elk 16 %. In de steenkoolmijnen ligt het stijgingspercentage in 1972 op gelijke hoogte met de doorsneestijging in de andere bedrijfstakken : 12 %. Na een toeneming met 36,5 % in 1970 — geldelijk resultaat van de staking in het Kempisch bekken — en nog met 17 % in 1971, mag deze loonstijging als gematigd worden beoordeeld.

Volgens de berekening door het I.E.S.P.O. (Leuven) stegen de *loonkosten* per arbeidsuur in de nijverheid gemiddeld met 15,4 %, tegen 13,5 % in 1971. Het verschil tussen het stijgingspercentage van het gemiddeld bruto-uurloon en dat van de loonkosten kan grotendeels worden toegemeten aan de verhoging van de sociale lasten.

De sterke stijging van de loonkosten in de jongste twee jaren brachten de gemiddelde jaarlijkse stijging over de tijdspanne van vijf jaren op 11,4 % ; in het begin van de beschouwde periode was de toeneming slechts 6,5 % (1968) en 8,5 % (1969).

In 1972 lag de gemiddelde loonstijging voor de *bedienden*, in al de sectoren samen, 10,5 % hoger dan een jaar vroeger. Deze lonen blijken zich te hebben

ontwikkeld volgens een tempo dat een weinig sneller is dan in 1971 toen het 10 % beliep maar dat heel wat vóór heeft op de jaren die 1971 voorafgingen. Dit in acht genomen komt de gemiddelde jaarlijkse stijging over een periode van vijf jaren (1967-1972) op 7,9 % ; ze is eveneens groter dan het verlies aan koopkracht.

De vergelijking tussen de indexcijfers van december 1971 en december 1972 geeft een stijging te zien van 10,6 % waarvan 5,6 % voortkomt van de glijdende loonschaal en 5 % van autonome loonsverhoging.

De stijging van het bediendenloon die jaar na jaar geringer uitvalt dan de stijging van het arbeidersloon toont duidelijk aan dat de spanning afneemt tussen de bezoldigingen van de — naar Amerikaanse benaming — « blue collars » en « white collars ».

★

★ ★

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen

(1966 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	Wegings-coëfficiënten	1971				1972			
		Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	1,29	126,6	130,8	133,5	137,0	140,2	143,9	145,9	150,9
Mijnen en groeven	5,37	174,0	175,7	182,6	183,0	193,6	198,0	205,9	206,9
Fabrieksnijverheid	66,14	142,8	146,0	148,6	153,0	161,8	165,2	172,0	175,2
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	(4,14)	(143,3)	(147,2)	(149,2)	(158,4)	(164,4)	(166,1)	(173,5)	(182,7)
textielnijverheid	(9,55)	(138,7)	(141,4)	(141,6)	(144,7)	(156,4)	(156,5)	(162,6)	(166,1)
confectiebedrijven, schoennijverheid	(4,60)	(145,4)	(146,2)	(152,1)	(159,9)	(162,0)	(166,4)	(169,6)	(177,7)
chemische industrie	(2,26)	(146,8)	(153,1)	(153,1)	(159,7)	(174,6)	(178,1)	(186,7)	(190,4)
produktie van metalen	(7,42)	(142,2)	(144,0)	(146,5)	(148,4)	(158,1)	(161,4)	(169,9)	(169,9)
metaalverwerkende industrie	(18,89)	(141,0)	(142,4)	(145,2)	(148,8)	(159,4)	(164,0)	(170,8)	(171,0)
Bouwbedrijf	13,59	143,7	145,4	147,4	148,8	(151,8)	(161,0)	(162,7)	(168,4)
Elektriciteit, gas, water	1,46	145,6	155,0	157,1	159,3	(166,7)	(175,0)	(177,0)	(178,8)
Handel	3,54	139,2	143,3	152,2	154,6	(161,5)	(163,5)	(169,6)	(176,2)
Vervoer en verkeer	3,65	137,9	144,7	147,3	155,8	160,4	169,0	173,8	177,9
Diensten	4,96	141,4	144,5	148,0	155,2	158,5	163,5	165,9	170,5
Globaal indexcijfer	**100,00**	**144,1**	**147,2**	**150,2**	**154,2**	**161,7**	**166,2**	**172,0**	**175,6**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers

(1963 = 100)

PERIODE	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolenmijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1967	143	139	143	140	152	138	137	143	145	142
1968	150	146	151	148	161	148	147	150	152	149
1969	162	158	163	160	175	162	158	162	163	160
1970	181	174	182	192	198	180	171	176	177	173
1971 Maart	194	189	197	211	213	184	181	185	186	182
Juni	201	193	202	211	221	194	186	192	193	187
September ...	205	197	206	219	227	195	188	198	197	190
December ...	214	200	210	222	238	220	206	202	201	194
1972 Maart	218	209	220	235	244	214	208	205	204	197
Juni	228	215	228	239	255	223	210	215	213	204
September (c)	235	221	235	250	264	..	..	222	221	213
December (c)	246	227	240	253	274	..	..	218	230	220

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(b) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4).
Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Evolutie van de bruto-uurlonen

OMSCHRIJVING	Geslacht van de werknemer	Gemiddeld bruto-uurloon (franken)		Indexcijfers (Oktober 1966 = 100)	
		Oktober 1971	Oktober 1972	Oktober 1971	Oktober 1972
Mijnen en groeven	mannen	96,02	108,69	161	182
Fabrieksnijverheid	mannen	81,72	93,11	154	176
	vrouwen	55,41	63,85	156	180
	mannen + vrouwen	75,14	85,80	155	177
Bouwbedrijf	mannen	78,11	88,73	148	168
Gemiddelde ...	mannen	**82,04**	**93,36**	**154**	**175**
	vrouwen	**55,41**	**63,85**	**156**	**180**
	mannen en vrouwen	**76,96**	**87,73**	**154**	**175**

(franken)

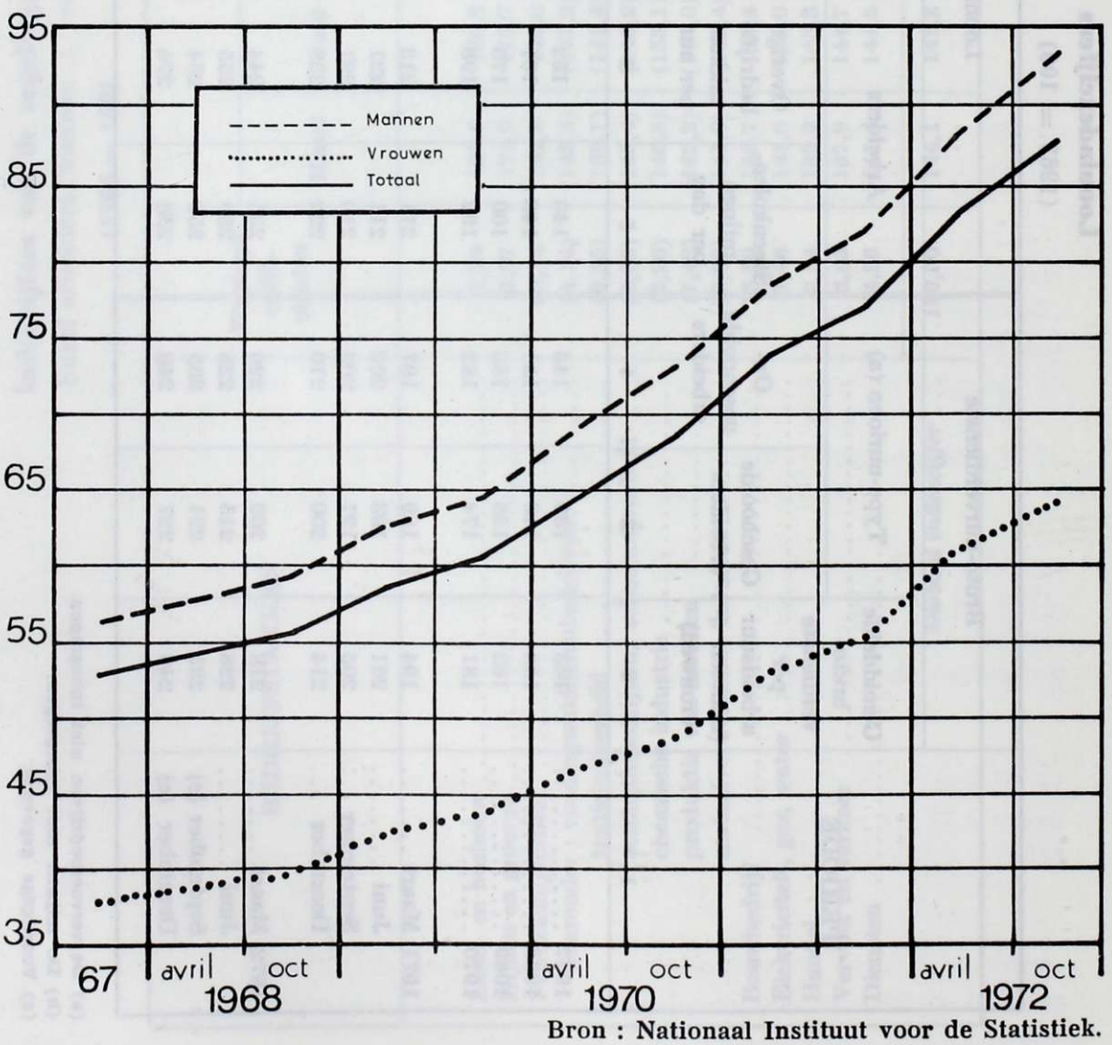

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de consumptieprijzen en van de lonen in enkele landen

Jaargemiddelden

(1963 = 100)

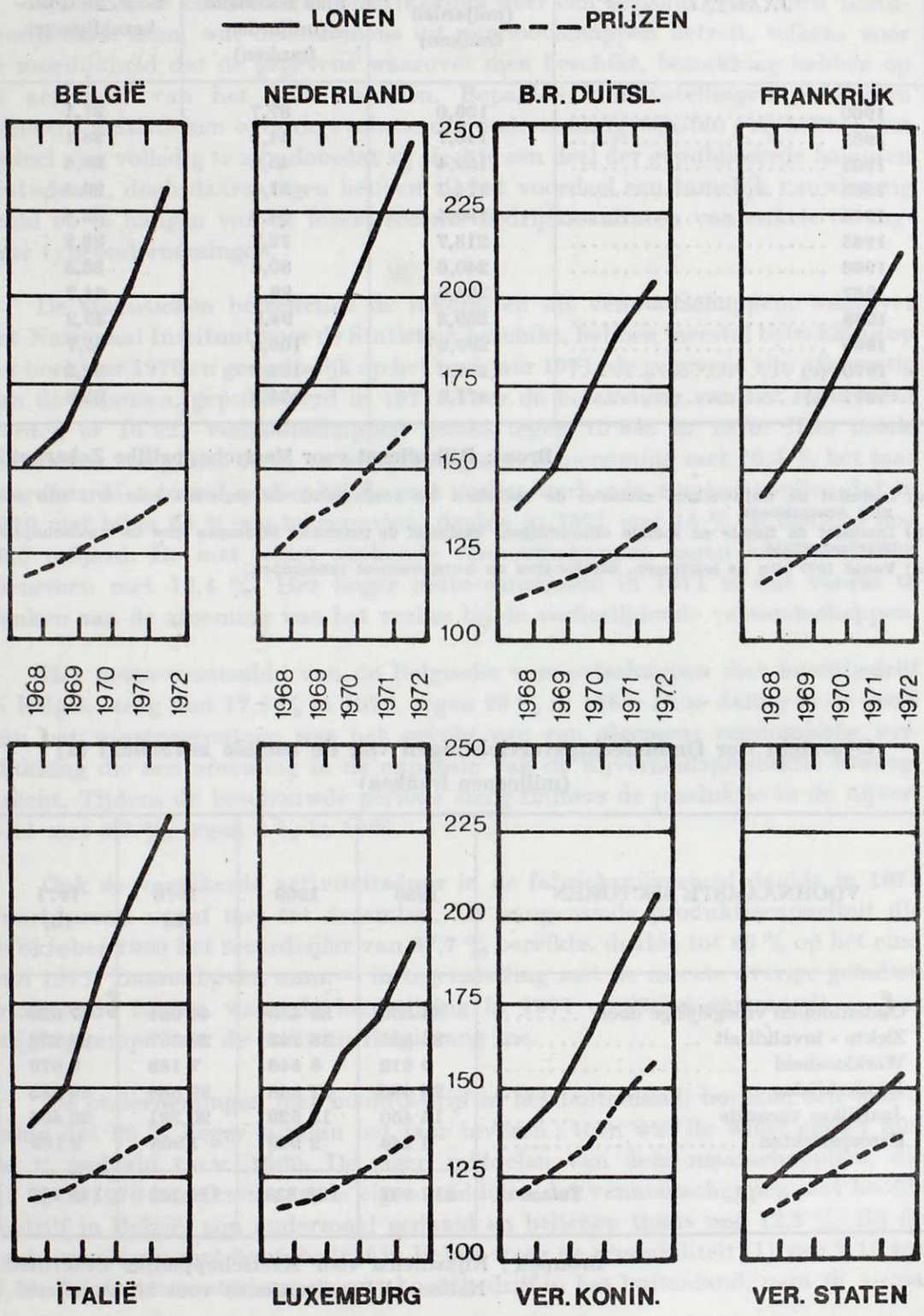

Bronnen : Europese Economische Gemeenschap.
Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom (a)

JAARTAL	Brutobezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de brutobezoldigingen
1960	139,0	37,7	27,1
1961	146,7	41,2	28,1
1962	159,4	45,2	28,4
1963	174,7	51,4	29,4
1964	199,4	64,6	32,4
1965	218,7	72,7	33,2
1966	240,6	80,6	33,5
1967	254,0	88,1	34,7
1968	269,3	94,6	35,2
1969	299,2	106,8	35,7
1970 (c)	417,0	134,2	32,2
1971 (c)	471,9	153,8	32,6

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Inclusief de mijnwerkers exclusief de zeelieden ter koopvaardij. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; exclusief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.

(c) Vanaf 1970 zijn de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel inbegrepen.

Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid (a)

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1968	1969	1970 (b)	1971 (b)
Ouderdom en vroegtijdige dood	34 350	39 430	41 091	47 620
Ziekte - invaliditeit	34 585	38 242	29 557	34 258
Werkloosheid	9 812	8 546	7 188	8 679
Kinderbijslag	25 496	27 843	29 588	32 632
Jaarlijkse vacantie	14 450	15 529	20 331	23 404
Beroepsziekten	1 244	2 948	1 968	2 169
Totaal	119 937	132 538	129 723	148 762

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Exclusief de staatstoelagen.
Inclusief de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel.

AFDELING II.
INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

Wanneer de economische ontwikkeling over een bepaald jaar wordt bestudeerd, staat men, wat de inkomens uit vennootschappen betreft, telkens voor de moeilijkheid dat de gegevens waarover men beschikt, betrekking hebben op de activiteit van het jaar voordien. Bepaalde bankinstellingen publiceren eveneens statistieken over de evolutie der ondernemingswinsten ; zij hebben het nadeel niet volledig te zijn doordat zij slechts een deel der gepubliceerde balansen bestuderen, doch daarentegen hebben zij het voordeel een tamelijk nauwkeurig beeld op te hangen van de meest recente bedrijfsresultaten van enkele belangrijke typeondernemingen.

De statistieken betreffende de inkomsten uit vennootschappen, waarover het Nationaal Instituut voor de Statistiek beschikt, hebben meestal betrekking op het boekjaar 1970 en gedeeltelijk op het boekjaar 1971; de gegevens zijn afkomstig van de balansen, gepubliceerd in 1971. Voor de berekening van het rendement werden er 16 227 vennootschappen geteld, tegen 15 846 in 1970. Hun totale nettowinst steeg met 20 % t.o.v. 1970 tegen een toeneming met 10,4 % het jaar voordien. Het totaal verlies bij de met verlies werkende maatschappijen dat in 1970 met bijna 64 % was toegenomen, daalde in 1971 met 14 % en bedroeg nog 10,5 miljard. De met winst werkende vennootschappen zagen hun resultaten toenemen met 12,4 %. Het hoger netto-winstsaldo in 1971 is dus vooral te danken aan de afneming van het verlies bij de verlieslijdende vennootschappen.

Het netto-winstsaldo van de Belgische vennootschappen met hoofdbedrijf in België, steeg met 17,8 % in 1970, tegen 28 % in 1969. Deze daling in de groei van het winstpercentage was het gevolg van een algemene economische vervlakking die een afneming in de expansie van de nijverheidsproduktie teweegbracht. Tijdens de beschouwde periode steeg immers de produktie in de nijverheid met 5,7 %, tegen 8 % in 1969.

Ook de verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid daalde in 1971 voortdurend vanaf mei tot december. De aangewende produktiecapaciteit die in oktober 1969 het recordcijfer van 87,7 % bereikte, daalde tot 83 % op het eind van 1971. Daarenboven nam — in tegenstelling met de meeste overige geïndustrialiseerde landen waar de loonstijging in 1971 enigszins vertraagde — het stijgingstempo van de lonen in België nog toe.

De ondernemingen met hoofdbedrijf in het buitenland, boekten een winstsaldo dat 80 % hoger lag dan het jaar tevoren ; toen was de winst echter met 24 % gedaald t.o.v. 1969. De eigen middelen van deze maatschappijen, die 13 % in 1970 bereikten van de eigen middelen der vennootschappen met hoofdbedrijf in België, zijn andermaal gedaald en beliepen thans nog 12,2 %. Bij de ondernemingen met hoofdbedrijf in België steeg de rendabiliteit (1) van 7,16 tot 7,51. Bij de vennootschappen met hoofdbedrijf in het buitenland, nam zij — na

(1) d.i. de verhouding nettowinstcijfer/eigen middelen.

het jaar tevoren te zijn gedaald tot 5,35 % — thans tot 9,52 % toe. Dergelijk gunstig resultaat was bij bovengenoemde vennootschappen sedert jaren niet meer bereikt. Inderdaad, van 1964 tot 1970 bedroeg het gemiddeld rendement er slechts 4,11 %.

De ontwikkeling van de winst van de Belgische vennootschappen met hoofdbedrijf in België was, per sector beschouwd, zeer uiteenlopend ; dit feit doet zich,als gevolg van de diversiteit van de nijverheidsstructuur trouwens bijna elk jaar voor. Van de 31 behandelde sectoren waren er 10 met een rendement dat tamelijk sterk boven het gemiddelde (7,5 %) lag. Gerangschikt volgens het bedrag van de verwezenlijkte winst, heeft men achtereenvolgens : metaalverwerkende nijverheid (9,6 %), banken (12,7 %), groothandel en buitenlandse handel (9,2 %), verzekeringen (12,4 %), bouwnijverheid (11,8 %), industrie der non-ferrometalen (9,7 %), uitgeverij, boekhandel en pers (9,5 %), steengroeven (11 %), gas (10,8 %) en kalknijverheid (11,3 %). Een rendement dat gevoelig onder het algemeen gemiddelde lag, werd vastgesteld in de volgende sectoren (steeds gerangschikt volgens orde van belangrijkheid der verwezenlijkte winst) : voedingsmiddelenindustrie (4,8 %), transport (2,5 %), textielnijverheid (1,2 %), houtnijverheid (2,5 %), kleinijverheid (4,3 %) en toerisme (2,6 %). De sectoren financiële en immobiliënvennootschappen, scheikundige nijverheid, elektriciteit, ijzer- en staalnijverheid, papiernijverheid, kleinhandel en tussenhandel hadden een rendement dat niet ver verwijderd lag van het algemeen gemiddelde. Ten slotte waren er, behalve de steenkoolmijnen, nog twee sectoren die in 1971 verlies boekten, nl. de ledernijverheid en de ceramische nijverheid.

In sommige sectoren deden er zich tamelijk sterke schommelingen voor in het rendement. Zo stelde men ten opzichte van 1970 een stijging in het rendement vast van 4,9 % naar 9,7 % in de non-ferronijverheid, van 5,6 % naar 10,8 % in de gasbedrijven, van 2,0 % naar 4,3 % in de kleinijverheid en, ten slotte, van — 1,8 % naar 2,5 % in de houtnijverheid. De hiernavolgende sectoren, daarentegen, kenden een min of meer aanzienlijke daling van hun rendement : kleinhandel (van 8,7 % naar 6,0 %), textielnijverheid (van 4,8 % naar 1,2 %), voedingsmiddelenindustrie (van 7,5 % naar 4,8 %) en papiernijverheid (van 14,2 % naar 9,5 %).

Over het verloop van de inkomens van vennootschappen die hun balans publiceerden in de loop van het jaar 1972, werden privestatistieken opgesteld. Die inlichtingen hebben slechts betrekking op een gedeelte van de in de statistiek van het N.I.S. opgenomen vennootschappen doch hun eigen middelen beslaan ongeveer 60 % van die van het totaal aantal door dit Instituut getelde vennootschappen. Voor die ondernemingen daalde de globale nettowinst met 13,5 %. Nochtans lag de winst van de maatschappijen, die hun balans publiceerden na 12 juni 1972, balans welke een boekjaar dekte dat voor een deel over 1971 en voor een deel over 1972 liep, reeds lichtelijk hoger. De produktie in de nijverheid kende overigens een merkbare groei vanaf de eerste maanden van 1972 en de vastgestelde produktiviteitsverhoging heeft het mogelijk gemaakt het effect van de stijgende loonkosten weg te werken. Hieruit volgt dat voor het jaar 1972 een opmerkelijke verbetering mag worden verwacht van de winsten der Belgische vennootschappen.

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Bedrijfszetel in België en het buitenland

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1936/1938	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
Aantal getelde vennootschappen (b)	**7 594**	**14 817**	**15 011**	**15 215**	**15 266**	**15 304**	**15 577**	**15 846**	**16 227**
waaronder : met winst	5 748	11 105	11 172	11 272	10 785	10 609	11 254	11 815	11 917
met verlies	1 846	3 712	3 839	3 943	4 481	4 695	4 323	4 031	4 310
Eigen middelen	**63 952**	**406 779**	**434 525**	**455 741**	**476 124**	**536 980**	**566 599**	**612 324**	**660 895**
waaronder : gestort kapitaal	46 397	248 915	265 209	274 836	283 632	321 472	354 358	387 468	416 875
reserves	17 555	157 864	169 317	180 905	193 092	215 508	212 241	224 856	244 020
Exploitatie-uitkomsten :									
Nettowinstsaldo	**4 537**	**24 901**	**28 363**	**29 528**	**19 049**	**29 572**	**37 880**	**42 553**	**51 068**
Winst	5 228	30 261	33 820	34 665	32 176	38 297	45 367	54 805	61 618
Verlies	691	5 360	5 457	6 137	13 127	8 725	7 487	12 252	10 549
Betaalbare gestelde brutodividenden	**3 651**	**14 111**	**15 547**	**15 930**	**15 913**	**19 039**	**21 328**	**25 250**	**28 091**
Percentage t.o.v. de eigen middelen :									
Nettowinstsaldo	7,1	6,12	6,53	6,48	4,00	5,50	6,69	6,95	7,73
Betaalbaar gestelde dividenden	5,7	3,47	3,58	3,50	3,34	3,55	3,76	4,12	4,25
Obligatieschuld op 31 december	**9 297**	**104 010**	**115 080**	**120 829**	**134 955**	**154 265**	**173 858**	**202 225**	**232 540**
Bruto-interest op obligaties	**476**	**5 261**	**5 624**	**6 405**	**6 772**	**7 980**	**9 431**	**10 664**	**13 302**

Bronnen : Nationale Bank van België (jaren 1936/1938).
Nationaal Instituut voor de Statistiek (jaren 1954 en volgende).

(a) De statistiek voor 1936/1938 is niet helemaal op dezelfde basis opgemaakt als die voor de volgende jaren. Bovendien, benevens de progressieve verhoging der vennootschappen, is het percentage der vennootschappen die werkelijk hun balans bekendmaken, veranderlijk. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Eenheden.

OMSCHRIJVING	In België						
	1953	1965	1966	1967	1968	1969	1970
Aantal getelde vennootschappen	12 396	14 709	14 916	14 989	15 092	15 325	15 6(
w.o. : met winst	8 711	10 980	11 085	10 605	10 476	11 068	11 6
met verlies	3 685	3 729	3 831	4 384	4 616	4 257	3 9
Eigen middelen	183 067	360 194	381 312	401 093	468 017	497 686	541 1
w.o. : gestort kapitaal	109 464	222 007	233 259	241 909	281 216	313 116	346 0
reserves	73 603	138 187	148 053	159 184	186 801	184 570	195 1
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	13 891	25 319	25 945	21 364	25 722	32 902	38 7
Winst	15 721	30 169	31 157	29 306	33 831	40 228	48 4
Verlies	1 830	4 850	5 212	7 942	8 109	7 326	9 6
Betaalbaar gestelde brutodividenden	8 833	13 825	13 817	13 462	16 336	18 316	21 6
Obligatieschuld	30 937	113 984	119 012	133 116	150 477	169 687	196 8
Bruto-interest op obligaties	1 432	5 592	6 344	6 680	7 857	9 246	10 3
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschapp. met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	29,73	25,35	25,68	29,25	30,59	27,78	25,44
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	7,59	7,03	6,80	5,33	5,50	6,61	7,1
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	4,83	3,84	3,62	3,36	3,49	3,68	3,9
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	56,19	45,83	44,35	45,94	48,29	45,53	44,6
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	4,64	4,91	5,33	5,02	5,22	5,45	5,2
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	16,90	31,65	31,21	33,19	32,15	34,10	36,3

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf (a)

	Met hoofdbedrijf							
	In het buitenland							
71	1953	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
	Eenheden							
992	80	302	299	277	265	252	241	235
783	58	192	187	180	169	186	180	184
259	22	110	112	97	96	66	61	51
	Miljoenen franken							
826	7 479	71 756	74 129	73 001	68 964	68 913	71 143	72 069
904	3 836	41 282	41 447	40 281	40 257	41 242	41 451	42 971
922	3 643	30 474	32 682	32 720	28 707	27 671	29 692	29 098
206	1 033	2 937	2 563	– 2 452	3 851	4 978	3 806	6 862
492	1 088	3 537	3 484	2 712	4 466	5 139	6 401	7 126
286	55	600	921	5 164	615	161	2 595	264
184	458	1 632	2 110	2 336	2 703	3 012	3 649	3 907
636	63	1 097	1 817	1 839	3 788	4 170	3 743	3 743
166	3	32	60	112	122	185	287	248
	Percentages							
,63	27,50	36,42	37,46	35,02	36,23	26,19	25,31	21,70
,51	13,81	4,09	3,46	—	5,58	7,22	5,35	9,52
4,11	6,12	2,27	2,85	3,20	3,92	4,37	5,13	5,42
4,38	42,10	46,14	60,56	86,14	60,52	58,61	57,01	54,83
5,65	4,76	2,92	3,30	6,09	3,22	4,44	7,67	6,63
1,87	0,84	1,53	2,45	2,52	5,49	6,05	5,26	5,19

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de nettowinstsaldi e

Vennootschappen welke hun

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	Gas
Aantal getelde vennootschappen (eenheden):															
1967	51	160	1 866	642	3 380	1 391	93	85	976	729	331	607	57	16	
1968	51	161	1 893	634	3 465	1 361	90	88	957	717	330	627	58	17	
1969	53	161	1 941	646	3 566	1 352	87	89	929	703	325	643	58	17	
1970	54	158	1 982	651	3 675	1 336	90	81	919	713	332	631	55	18	
1971	48	157	2 078	692	3 743	1 356	88	92	901	699	339	635	54	18	
Kapitaal en reserves (miljoenen franken):															
1963	12 434	3 930	53 977	6 544	16 619	31 085	31 172	9 679	21 240	17 527	1 846	24 771	5 063	24 042	2 1
1964	13 748	4 485	57 145	7 607	19 514	32 227	34 021	10 139	21 582	18 523	1 911	25 544	5 591	27 130	2 2
1965	15 860	5 119	60 041	8 114	21 538	35 808	37 063	9 133	23 147	20 287	2 069	28 036	6 620	27 879	2 5
1966	17 422	5 647	62 891	8 392	21 698	38 786	39 409	10 461	23 922	21 594	2 279	29 927	7 019	27 786	2 6
1967	19 714	6 129	71 575	8 298	28 323	42 199	42 414	10 734	24 539	23 769	2 521	32 952	7 339	16 723	2 0
1968	21 130	6 528	76 439	9 157	28 138	45 195	45 453	10 845	25 135	24 967	3 364	60 975	7 780	33 728	2 4
1969	26 098	7 381	83 377	8 096	30 931	49 001	46 960	11 710	25 117	25 977	3 625	66 378	8 109	32 477	2 5
1970	30 193	13020	90 137	10166	39 000	54 502	44 010	7 289	26 416	29 005	4 271	71 165	8 759	36 144	2 5
1971	32 467	14296	94 859	11096	44 685	60 981	47 178	14 615	26 840	27 751	4 190	77 931	9 336	38 891	2 5
Nettowinstsaldi (miljoenen franken):															
1963	1 917	820	3 472	442	1 147	3 039	1 257	580	667	1 395	95	1 772	453	2 163	1
1964	1 996	801	3 659	378	1 982	3 063	353	632	896	1 194	135	2 016	420	2 200	
1965	2 327	866	3 668	474	2 173	3 634	616	845	689	1 469	168	2 486	480	2 303	
1966	2 470	921	4 139	610	2 078	3 849	398	659	542	1 568	164	2 430	328	2 275	
1967	2 400	849	4 115	467	1 584	2 646	397	526	591	1 823	162	2 110	438	1 335	
1968	2 646	1 078	4 511	557	1 596	2 629	396	359	357	2 083	81	3 145	485	2 598	1
1969	3 108	1 351	5 165	666	2 418	3 506	733	1 036	1 063	1 737	196	4 504	693	2 607	1
1970	3 438	1 622	5 730	879	2 766	4 336	3 020	356	1 270	2 170	– 78	4 972	763	3 028	1
1971	4 112	1 769	6 156	661	4 095	5 866	3 151	1 418	325	1 342	104	5 485	722	3 360	2
Gemiddelde 1963/1971.	**2 713**	**1 120**	**4 513**	**570**	**2 204**	**3 619**	**1 147**	**712**	**711**	**1 642**	**114**	**3 213**	**531**	**2 430**	**1**
Betaalbaar gestelde dividenden (miljoenen franken) :															
1963	892	498	2 327	281	426	2 063	546	425	319	622	10	1 132	306	1 657	
1964	1 006	518	2 404	185	487	1 129	345	429	376	617	25	1 222	354	1 813	
1965	1 135	539	2 460	228	473	1 612	668	501	305	632	13	1 228	352	1 972	
1966	1 263	579	2 567	293	510	1 284	253	518	377	742	27	1 525	326	1 865	
1957	1 340	593	2 876	243	556	1 307	233	562	343	794	30	1 492	292	1 219	
1968	1 410	656	2 922	309	634	1 506	250	599	291	930	33	2 216	350	2 308	1
1969	1 644	745	3 289	375	825	1 483	403	694	391	838	33	2 684	380	2 383	1
1970	1 935	1 047	3 745	390	1 267	1 790	1 472	298	428	904	42	2 752	410	2 637	1
1971	2 271	1 102	4 170	508	1 302	1 720	1 793	823	368	741	19	3 350	398	3 015	1
Gemiddelde 1963/1971.	**1 433**	**697**	**2 973**	**312**	**720**	**1 544**	**663**	**539**	**355**	**758**	**26**	**1 956**	**352**	**2 097**	**1**

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

de betaalbaar gestelde dividenden (a)

ste bedrijfszetel in België hebben

Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
338	648	331	822	513	30	88	139	127	49	36	33	216	197	584	14 989
342	640	334	860	513	26	88	139	123	47	40	32	223	191	568	15 092
352	655	349	939	526	25	86	141	122	44	39	33	224	188	562	15 325
352	673	355	1 036	543	24	85	143	119	43	34	31	233	181	589	15 605
358	696	369	1 137	558	24	82	149	121	43	32	28	246	172	604	15 992
6 813	10 764	1 064	1 216	5 594	9 235	1 409	7 962	1 671	830	1 106	1 492	1 214	449	1 828	318 731
6 612	9 725	1 082	1 228	5 884	8 063	1 754	8 504	1 697	918	1 148	1 595	1 440	428	1 818	336 265
7 085	10 155	1 187	1 497	6 270	9 558	1 847	8 747	2 001	1 191	1 142	1 422	1 480	446	1 692	360 194
7 546	10 262	1 253	1 811	7 114	8 945	1 993	9 078	2 236	1 322	1 105	1 798	2 015	365	1 861	381 312
8 352	10 821	1 304	2 139	8 303	8 829	2 057	8 193	2 252	1 373	1 210	1 773	2 112	412	2 085	401 093
8 668	11 232	1 456	2 323	9 092	6 597	2 182	9 493	2 328	1 447	1 092	1 956	3 053	410	2 229	468 017
9 472	11 652	1 599	2 481	9 981	5 973	2 301	9 820	2 523	1 521	1 075	2 161	3 453	419	2 357	497 685
9 817	12 206	1 633	3 062	11194	5 845	2 349	10200	2 789	1 638	1 235	2 187	3 891	413	2 597	541 182
11205	13 223	1 713	4 007	12379	5 652	2 395	10601	22069	1 791	6 287	2 204	4 469	438	2 820	588 826
358	18	69	146	503	— 35	119	725	127	105	39	87	156	— 43	159	22 045
380	93	69	145	601	67	89	709	203	109	40	33	172	1	136	22 775
320	173	68	174	783	— 471	148	833	301	145	50	117	236	—32	157	25 319
265	368	93	123	1 025	— 390	92	793	240	98	28	150	275	24	173	25 945
67	— 146	66	190	972	— 726	82	663	206	111	38	73	272	10	139	21 364
295	115	65	88	1 219	— 418	90	550	258	130	— 21	159	402	5	143	25 722
430	181	34	79	1 256	— 253	17	752	296	127	50	234	553	5	106	32 902
575	206	67	267	1 009	— 100	46	721	305	186	—	160	552	9	133	38 747
803	334	45	296	1 463	— 26	102	+822	376	203	— 29	153	425	24	188	44 206
388	**149**	**64**	**168**	**981**	**— 261**	**87**	**730**	**257**	**135**	**22**	**130**	**338**	**—**	**148**	**28 781**
176	272	23	37	208	184	38	448	113	26	21	52	50	8	25	13 305
149	220	27	34	174	268	32	486	123	26	32	45	72	14	16	12 738
158	239	25	43	173	145	44	475	143	29	35	54	83	5	18	13 825
116	231	34	49	199	81	32	471	149	28	31	75	96	9	13	13 817
116	247	34	49	242	69	37	453	135	35	22	41	90	9	20	13 462
130	234	38	61	230	55	40	503	156	46	20	83	134	7	13	16 336
175	291	41	65	252	39	27	492	163	82	30	108	190	5	17	18 316
203	313	39	100	252	162	27	539	176	70	30	112	221	6	34	21 601
191	388	41	117	286	75	28	583	191	81	20	118	219	4	32	24 184
157	**271**	**34**	**62**	**224**	**120**	**34**	**494**	**150**	**47**	**27**	**76**	**128**	**7**	**21**	**16 398**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van het rendement, de obli

Vennootschappen welke hun voor

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	Gas
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :															
1962	7,27	13,71	6,13	5,48	2,17	6,29	2,98	6,41	1,92	4,08	2,48	4,63	6,76	7,19	4,6
1963	7,17	12,67	4,31	4,29	2,56	6,64	1,75	4,39	1,50	3,55	0,54	4,57	6,04	6,89	3,4
1964	7,32	11,55	4,21	2,43	2,50	3,50	1,01	4,23	1,74	3,33	1,31	4,78	6,33	6,68	3,4
1965	7,16	10,53	4,10	2,81	2,20	4,50	1,80	5,49	1,32	3,12	0,63	4,38	5,32	7,07	3,4
1966	7,25	10,25	4,08	3,49	2,35	3,31	0,64	4,95	1,58	3,44	1,18	5,10	4,64	6,71	1,4
1967	6,80	9,68	4,01	2,93	1,96	3,10	0,55	5,24	1,40	3,34	1,19	4,53	3,98	7,29	3,2
1968	6,67	10,05	3,82	3,37	2,25	3,33	0,55	5,52	1,16	3,72	0,98	3,63	4,50	6,84	5,3
1969	6,30	10,09	3,94	4,63	2,67	3,03	0,86	5,93	1,56	3,23	0,91	4,04	4,67	7,34	5,2
1970	6,40	8,04	4,15	3,04	3,25	3,28	3,34	4,09	1,62	3,12	0,98	3,87	4,68	7,30	5,8
1971	6,99	7,70	4,39	4,57	2,91	2,82	3,80	5,63	1,37	2,67	0,45	4,29	4,26	7,75	7,3
Obligatieschuld (miljoenen franken ; einde jaar) :															
1963	11 096	97	61 639	1 529	930	1 881	5 764	47	357	872	89	881	301	8 602	59
1964	11 066	113	65 423	1 561	770	1 812	6 343	61	346	995	103	838	375	8 899	75
1965	11 055	118	72 548	1 515	749	1 851	6 930	58	361	933	91	690	474	12 202	83
1966	11 610	152	76 304	1 648	742	2 087	6 551	65	302	896	88	595	452	13 281	84
1967	13 129	155	88 697	1 562	782	2 365	5 603	62	286	860	99	482	561	14 230	1 35
1968	15 972	199	104 253	1 515	878	2 253	5 096	59	273	773	105	424	528	14 183	1 3
1969	20 321	6 298	112 904	2 196	845	2 095	4 354	55	273	844	103	396	483	14 618	1 28
1970	24 689	7 904	132 080	2 365	899	2 445	3 585	51	260	797	106	1 045	345	15 883	1 63
1971	25 089	7 904	132 058	2 362	883	2 416	3 585	51	252	787	100	1 046	345	15 889	1 63
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :															
1963	46,5	60,7	67,0	63,6	37,1	67,9	43,4	73,3	47,8	44,6	10,5	63,9	67,5	76,6	56
1964	50,4	64,7	65,7	48,9	24,6	36,9	97,7	67,9	42,4	51,7	18 5	60,6	84,3	82,4	96
1965	48,8	62,2	67,1	48,1	21,8	44,4	108,4	59,3	44,3	43,0	7,7	49,4	73,3	85,6	108
1966	51,1	62,9	62,0	48,0	24,5	33,4	63,6	78,6	69,6	47,3	16,5	62,8	99,4	82,0	40
1967	55,8	69,8	69,9	52,0	35,1	49,4	58,7	106,8	58,0	43,6	18,5	70,7	66,7	91,3	117
1968	53,3	60,9	64,8	55,5	39,7	57,3	63,1	166,9	81,5	44,6	40,7	70,5	72,2	88,8	105
1969	52,9	55,9	63,7	56,3	34,1	42,3	55,0	67,0	36,8	48,2	16,8	59,6	54,8	91,4	81
1970	56,3	64,5	65,4	44,4	45,8	41,3	48,7	83,7	33,7	41,7	—	55,3	53,7	87,1	104
1971	55,2	62,3	67,7	76,9	31,8	29,3	56,9	58,0	113,2	55,2	18,3	61,1	55,1	89,7	67
Gemiddelde 1963/1971	**52,3**	**62,7**	**65,9**	**54,9**	**31,6**	**44,7**	**66,2**	**84,6**	**58,6**	**46,7**	**16,4**	**61,5**	**69,7**	**86,1**	**8**

(a) De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

eschuld en de netto-autofinanciering (a)

nste bedrijfszetel in België hebben

Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramiek nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
3,39	2,63	1,89	3,65	3,18	1,09	2,92	6,77	7,83	4,07	3,33	3,02	3,78	4,26	2,08	4,76
2,58	2,53	2,16	3,04	3,72	1,99	2,70	5,63	6,76	3,13	1,90	3,49	4,12	1,78	1,37	4,17
2,25	2,26	2,50	2,77	2,96	3,32	1,82	5,71	7,25	2,83	2,79	2,82	5,00	3,27	0,88	3,79
2,23	2,35	2,11	2,87	2,76	1,52	2,38	5,43	7,15	2,43	3,06	3,80	5,61	1,12	1,06	3,84
1,54	2,25	2,71	2,71	2,80	0,91	1,61	5,19	6,66	2,12	2,81	4,17	4,76	2,47	0,70	3,62
1,39	2,28	2,61	2,29	2,91	0,78	1,80	5,53	5,99	2,55	1,82	2,31	4,26	2,18	0,96	3,36
1,50	2,08	2,61	2,63	2,53	0,83	1,83	5,30	6,70	3,18	1,83	4,24	4,39	1,71	0,58	3,50
1,85	2,50	2,56	2,62	2,52	0,65	1,17	5,01	6,46	5,39	2,79	5,00	5,50	1,19	0,72	3,68
2,07	2,56	2,39	3,27	2,25	2,77	1,15	5,28	6,31	4,27	2,43	5,12	5,68	1,45	1,31	3,99
1,70	2,93	2,39	2,91	2,31	1,32	1,16	5,49	0,86	4,52	0,31	5,35	4,90	0,91	1,13	4,10
246	2 011	20	64	483	253	31	845	13	24	45	37	30	19	39	98 976
270	1 644	16	24	480	339	22	799	25	31	46	14	23	15	43	103 299
225	1 509	18	24	443	308	23	726	27	30	47	24	28	15	39	113 984
202	1 423	19	26	440	282	21	688	29	18	44	18	32	14	69	119 012
177	1 250	19	28	465	37	20	643	10	16	44	18	30	12	69	133 116
144	1 042	17	41	495	22	17	594	10	14	43	18	29	4	65	150 477
135	892	23	57	477	19	25	867	8	13	43	2	27	4	63	169 817
136	902	19	53	531	8	24	826	6	12	40	2	27	4	62	196 806
136	1 455	19	53	531	8	24	826	6	12	40	2	27	4	61	197 636
49,2	1 511,1	33,3	25,3	41,4	—	31,9	61,8	89,0	24,8	53,8	59,8	32,1	—	15,7	60,4
39,2	236,6	39,1	23,4	29,0	400,0	36,0	68,5	60,6	23,9	80,0	136,4	41,9	1400,0	11,8	55,9
49,4	138,2	36,8	24,7	22,1	—	29,7	57,0	47,5	20,0	70,0	46,2	35,2	—	11,5	54,6
43,8	62,8	36,6	39,8	19,4	—	34,8	59,4	62,1	28,6	110,7	50,0	34,9	37,5	7,5	53,3
173,1	—	51,5	25,8	24,9	—	45,1	68,3	65,5	31,5	57,9	56,2	33,1	90,0	14,4	63,0
44,1	203,5	58,5	69,3	18,9	—	44,4	91,5	60,5	35,4	—	52,2	33,3	140,0	9,1	63,5
40,7	160,8	120,6	32,3	20,1	—	158,8	65,4	55,1	64,6	60,0	46,2	34,6	100,0	16,0	55,7
35,3	151,9	58,2	37,5	25,0	—	58,7	74,8	57,7	37,6	—	70,0	40,0	66,7	25,6	55,7
23,0	116,2	91,1	39,5	19,5	—	27,5	70,9	50,8	39,9	—	77,1	51,5	16,7	17,0	54,7
55,4	**302,2**	**58,4**	**40,8**	**24,1**	—	**51,9**	**68,6**	**61,0**	**34,0**	**48,0**	**66,0**	**37,4**	—	**14,3**	**57,4**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1971 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België

BEDRIJFSTAK	Gemiddelde winst (miljoenen franken)	Gemiddelde betaalbaar gestelde dividenden	
		Miljoenen franken	Percentages van de winst
Elektriciteit	1 842	1 571	85,3
Financiële en immobiliënvennootschappen	3 334	2 102	63,0
Groeven	182	107	58,8
Steenkolenmijnen	523	390	74,6
Glasnijverheid	384	234	60,9
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 449	786	54,2
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	576	349	60,6
Verzekeringsmaatschappijen	756	440	58,2
Banken	1 713	885	51,7
Industrie der non-ferrometalen	866	486	56,1
Voedingsmiddelennijverheid	1 335	582	43,6
Metaalverwerkende nijverheid	3 235	1 313	40,6
Scheikundige nijverheid	2 315	1 174	50,7
Ceramiek nijverheid	53	25	47,2
Kleinhandel	486	228	46,9
Papiernijverheid	427	147	34,4
Kleinijverheid	91	32	35,2
Textielnijverheid	1 100	365	33,2
Groothandel en buitenlandse handel	1 929	428	22,2
Overige bedrijfstakken	2 647	909	34,3
Gemiddeld totaal	**25 242**	**12 555**	**49,7**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De aandacht zij er op gevestigd dat de zonder winst of met verlies werkende vennootschappen niet inde statistiek zijn opgenomen. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK ÉÉN

INVESTERINGEN

De macro-economische gegevens inzake de investeringen zijn slechts beschikbaar tot en met 1971, jaar tijdens hetwelk de investeringsneiging eerder zwak was, daar de bruto-vorming van vast kapitaal, exclusief landsverdediging, werd geraamd op 307,2 miljard frank in werkelijke prijzen, d.i. een stijging met 17,5 miljard of 6,0 % t.o.v. 1970, tegen een vordering met 10,1 % in 1969 en met 20,4 % in 1970.

In vaste prijzen stemmen de in 1971 bewerkstelligde investeringen overeen met een teruggang ad 3,1 % in vergelijking met 1970 ; men zou naar 1957 en 1958 moeten terugkeren om een nog zwakkere ontwikkeling te vinden (respectievelijk — 3,3 % en — 7,2 %). Hoewel ook in 1968 een negatief verschil van 2,3 % werd vastgesteld, werden de jaren 1969 en 1970 daarentegen gekenmerkt door een aanzienlijke stijging (+ 5,6 % en + 9,8 %).

Uit de sectorsgewijze analyse van de investeringen, in werkelijke prijzen, blijkt dat de ontwikkeling uiteenlopend was. In drie bedrijvigheidssectoren werd immers een achteruitgang opgemerkt : de woongebouwen (— 3,8 %), de industrie (— 6,0 %) en vooral de landbouw (— 14,9 %) ; drie andere daarentegen boeken een flinke vooruitgang : elektriciteit, gas en water (+ 11,8 %), de diensten (+ 22,3 %) en het vervoer en verkeer, waarin de overheidsinvesteringen, behalve die inzake het onderwijs, zijn opgenomen (+ 23,6 %).

Ondanks een teruggang met 6,0 % in vergelijking met 1970 blijft de industriesector toch de belangrijkste ; hij trok namelijk investeringen ten belope van 79,1 miljard frank aan, d.i. 25,8 % van het totaal.

In de extractieve nijverheid gaat het in 1968 ingezette herstel voort en de investeringen komen van 2,2 miljard in 1970 op 2,7 miljard in 1971, d.i. een toeneming met 21,1 %. Dit is vooral te danken aan de sectoren, andere dan de kolenmijnen en hun elektriciteitscentrales (+ 24,2 %), waarbij deze laatste slechts met 6,3 % vorderden.

In de bouwnijverheid heeft de verheugende stijging ad 29,3 % in 1970 de plaats moeten ruimen voor een ernstige teruggang met 19,8 % in 1971, waardoor de inzinking van deze sector tot uiting komt.

In de fabrieksnijverheid beliepen de investeringen 69,6 miljard in 1971, tegen 73,5 miljard in 1970, hetgeen overeenstemt met een vermindering van 5,3 %, na de toenemingen met 17,1 % in 1969 en met 27,4 % in 1970.

In deze groep werd in 1971 evenwel nog door drie bedrijfstakken vooruitgang geboekt. Naar de metaalverwerking en de scheepsbouw ging een bedrag van 15,4 miljard aan investeringen, d.i. 7,4 % meer dan het voorgaande jaar, tijdens hetwelk reeds een toeneming ad 27,7 % werd genoteerd. Evenzo namen de investeringen nog toe in de tak « voedingswaren en genotmiddelen », die sedert 1966 van een doorlopende vooruitgang blijk geeft ; zij klommen met 5,7 % en bereikten een bedrag van 8,1 miljard. Ten slotte werd ook nog een verbetering met 4,1 % vastgesteld in de sector « papier, drukkerijen en uitgeverijen ».

In de zeven andere bedrijfstakken werd dus een over het algemeen aanzienlijke achteruitgang waargenomen. De sterkste vermindering betrof de scheikunde en aanverwante bedrijven, met name 16,4 miljard investeringen hetgeen neerkomt op een daling met 12,5 % in vergelijking met het recordpeil van 18,7 miljard in 1970 ; toch blijft deze tak de voornaamste sector van de fabrieksnijverheid. De sector ijzer, staal en non-ferrometalen — de derde belangrijkste — liep met 8,8 % terug om op het nog bevredigende peil van 12,1 miljard te komen. In de andere, betrekkelijk minder belangrijke takken werden in 1971 de volgende resultaten opgetekend : hout en meubelen 2,3 miljard (— 17,4 %) ; klei, keramiek, glas en cement 3,9 miljard (— 16,0 %) ; textiel 4,4 miljard (— 11,9 %) ; kleding en schoeisel 1,6 miljard (— 9,3 %) ; diverse bedrijvigheid 1,7 miljard (— 2,9 %).

Dank zij een versnelling van de investeringen ad 23,6 % neemt de groep, waarin het vervoer en het verkeer evenals de overheidsinvesteringen (in hoofdzaak infrastructuur), in 1971 de tweede plaats in met 74,5 miljard, tegen 60,3 miljard in 1970 en draagt dus naar rata van 24,2 % bij tot de bruto-vorming van vast kapitaal. Met een beloop van 43,3 miljard bereikten de overheidsinvesteringen, exclusief die betreffende het onderwijs, een stijging met 9,9 miljard of 29,6 % in de tijdspanne van een jaar. De investeringen in het vervoer en het verkeer bedroegen 31,1 miljard, d.i. 16,0 % meer dan in 1970 ; de grootste vordering werd geboekt inzake de spoorwegen (10,4 miljard, d.i. + 35,4 %), gevolgd door de televerbindingen (8,9 miljard en + 27,8 %), het vervoer ter zee, de rivierscheepvaart en de havens (9,3 miljard en + 24,9 %) en het baanvervoer (1,6 miljard en + 20,2 %) ; de investeringen inzake luchtvaart, een zeer wisselvallige sector, vertegenwoordigden in 1971 evenwel slechts een vierde van het in 1970 genoteerde bedrag (0,8 miljard tegen 3,4 miljard).

Door een daling met 3,8 %, gelijklopend met de forse stijging in de hiervoren besproken sector, kwam de woningbouw nog slechts op de derde plaats, met 72,2 miljard, d.i. 23,5 % van de totale investeringen in 1971, tegen 75,0 miljard in 1970.

De dienstensector gaf blijk van een zeer sterke expansie : met 57,6 miljard bereikte hij een toeneming van 22,3 %, waarvan 31,8 miljard (+ 20,9 %) voor de banken, de verzekeringen en de handel, 15,7 miljard (+ 30,6 %) voor het onderwijs en 10,1 miljard (+ 14,8 %) voor de medische beroepen en andere diensten aan de particulieren en de ondernemingen. Deze groep nam 18,7 % van het totale investeringsbeloop in 1971 voor haar rekening.

De expansie van de investeringen in de sector elektriciteit, gas en water vertegenwoordigde in 1971 het dubbel van het algemeen gemiddelde, nl. 11,8 %, tegen 6,0 %, waardoor deze het tot een nieuw recordpeil van 17,6 miljard, of 5,7 % van het totaal, brachten.

Het peil van de investeringen in de landbouw, de bosbouw en de visserij, ten slotte, vertegenwoordigt in 1971 slechts 2,1 % van het totaal ; het bedrag beloopt 6,3 miljard en blijft beneden de resultaten van 1969 en 1970, waarbij de teruggang t.o.v. het laatstgenoemde jaar 14,9 % bereikt.

In 1971 heeft de ongelijkheid van de investeringen naargelang van de sectoren geen verstoringen als in 1970 teweeggebracht. Er dient evenwel te worden aangestipt dat in vaste prijzen de grootste vooruitgang inzake investeringen voor rekening van de overheidssector komt, met name + 11,6 %, gevolgd door het vervoer en het verkeer, met inbegrip van de overheidsdiensten, te weten + 11,0 %, d.i. de omgekeerde volgorde van hetgeen uit de analyse bij werkelijke prijzen blijkt. In vaste prijzen is de teruggang eveneens minder uitgesproken voor de nijverheid (— 12,2 %) dan voor de woningbouw (— 12,9 %).

Het betrekkelijk belang van vier sectoren is in vaste prijzen enigszins geringer dan in werkelijke prijzen ; dit is het geval voor de industrie (28,7 % tegen 25,8 %), de diensten (19,2 % tegen 18,7 %), elektriciteit, gas en water (5,9 % tegen 5,7 %) en de landbouw (2,2 % tegen 2,1 %). Het vervoer en het verkeer daarentegen vertegenwoordigden slechts 23,0 % van het totaal in vaste prijzen, tegen 24,2 % in werkelijke prijzen, terwijl de overeenkomstige percentages voor de woongebouwen 21,0 % en 23,5 % belopen.

Het aandeel van de bruto-vorming van vast kapitaal in het bruto nationaal produkt bereikte, in werkelijke prijzen, 21,6 % in 1971, tegen 22,4 % in 1970, 20,7 % in 1969 en 20,9 % in 1968. Dit percentage werd in de periode 1964-1967 eveneens overschreden. In vaste prijzen komt deze verhouding neer op 19,6 % in 1971, tegen 21,0 % in 1970, 20,3 % in 1969 en 20,6 % in 1968 ; hoewel tijdens de periode 1953-1960, dit quotiënt tussen 17,2 % en 19,9 % lag, was het van 1961 tot 1970 steeds hoger dan 20 %.

Volgens de eerste ramingen zou de bruto-vorming van vast kapitaal in 1972 over 351,4 miljard frank strekken, d.i. 8,6 % meer dan in 1971. Voor de overheidsinvesteringen werd een geringere expansie dan in 1971 waargenomen ; zij bereikten 67,2 miljard, d.i. een vordering ad 19,8 %. De toeneming van de

ondernemingsinvesteringen is uitzonderlijk bescheiden ; in werkelijke prijzen beliep zij 5,8 %. In vaste prijzen zijn deze investeringen nagenoeg op hetzelfde peil als tijdens het voorgaande jaar gebleven en werden vooral gekenmerkt door het gebrek aan produktieve investeringen. In volume kan voor de overheidsinvesteringen een gevoelige vermindering worden aangestipt (— 7,3 %).

In tegenstelling met hetgeen het voorgaande jaar gebeurde namen de bestellingen van nijverheidsoutillage bij de nationale metaalverwerkende sector met 8,9 miljard toe en bedroegen zij 73,4 miljard, tegen 64,5 miljard in 1971 en 66,5 miljard in 1970. Het vorderingspercentage beloopt 13,8. De toeneming is bijzonder aanzienlijk in bepaalde takken zoals de elektrotechniek + 25,2 %), de diverse toestellen (+ 17,2 %) en de heftoestellen(+ 17 %) ; gezamenlijk totaliseren zij 54,4 % van de bestellingen. In andere sectoren, die in 1971 teruggelopen waren, werd weer een aangroei vastgesteld ; het gaat vooral om de plaatbewerking (10,4 miljard of 7,7 %), de bruggen en stalen geraamten (8,9 miljard of + 4,7 %), de drijfkrachtmachines (4,7 miljard of + 0,4 %), de textielmachines (0,8 miljard of + 0,1 %). In vergelijking met 1971 gingen de gereedschapsmachines met 9,7 % vooruit. Daarentegen ging de vermindering in de ijzergieterijen verder en breidde zich zelfs uit ; in 1972 beliep zij — 3,1 %, tegen — 0,6 % in 1971.

De leveringen op de binnenlandse markt expanderen opnieuw, hetgeen wellicht zijn verklaring vindt in het prijsverloop. Zij bedragen 70,9 miljard, tegen 63,4 miljard in 1971, d.i. een stijging met 11,8 % in vergelijking met de geringe toeneming in 1971 (+ 1,0 %) en de aanzienlijke stijging in 1969 (+ 14,1 %) en in 1970 (+ 18,2 %). In twee van de elf subsectoren zijn de leveringen teruggelopen, nl. in de ijzergieterijen (— 4,5 %) en voor de bruggen en stalen geraamten (— 1,0 %). In al de andere takken werd vooruitgang geboekt, soms zelfs in aanzienlijke mate zoals in de tak van de drijfkrachtmachines (5,5 miljard of + 21,4 %), van de gereedschapsmachines (1,5 miljard of + 20,5 %), de diverse toestellen (5,9 miljard of + 37,9 %) en de textielmachines (0,9 miljard of + 13,4 %). De twee voornaamste subsectoren, nl. de elektrotechniek (26,1 miljard of + 13,4 %) en de plaatbewerking (10,5 miljard of + 9,4 %), gingen aanmerkelijk vooruit, vooral in vergelijking met het jaar 1971, toen een lichte vermindering werd waargenomen.

Daaruit blijkt dat de verhouding tussen de binnenlandse bestellingen en de leveringen enigszins is verbeterd, daar zij van 101,7 % in 1971 nu op 103,5 % kwam. Op te merken valt echter het verschil met de cijfers van 1969 (114,0 %) en 1970 (105,9 %).

De invoer van investeringsgoederen bedroeg 103,9 miljard in 1972, tegen 100,2 miljard in 1971. De tendens tot vertraging van het groeitempo van de invoer wordt hierdoor dus bevestigd : na 32,9 % in 1970 en 14,6 % in 1971 bereikte de stijging in 1972 nog slechts 3,7 %. Deze percentages gaan over werkelijke prijzen, hetgeen voor 1972 een achteruitgang in vaste prijzen betekent.

Enkel inzake vervoermaterieel werden in 1972 nog intensieve aankopen gedaan, daar de invoer 14,0 miljard bedraagt, d.i. 20,3 % meer dan in 1971. Deze gunstige ontwikkeling is voornamelijk te danken aan het spoorwegmaterieel (1,6 miljard of + 35,6 %) en vooral aan de autovoertuigen, lastwagens en trekkers (9,3 miljard of + 21,3 %) ; de invoer van vliegtuigen bedroeg 2,5 miljard, hetgeen neerkomt op een stijging met 11,5 %, terwijl voor de vaartuigen een vooruitgang van 8,0 % werd geboekt (0,6 miljard).

Een toeneming met 4,3 % werd genoteerd in de voornaamste sector, nl. die van de motoren en de vaste investeringen, welke met 65,7 miljard ruim 63% van het totaal voor zijn rekening neemt.

In twee andere sectoren, daarentegen, werd een teruggang vastgesteld : — 4,3 % voor de wetenschappelijke toestellen (5,1 miljard), waar enkel de medische toestellen een verbetering ad 8,0 % boeken, terwijl de wetenschappelijke instrumenten tot 2,7 miljard dalen (— 5,4 %) en de optische en cinematografische toestellen tot 1,0 miljard (— 15,3 %) ; ten slotte hadden de verrichtingen inzake de diverse investeringsgoederen slechts nog betrekking op 19,1 miljard (— 5,8 %).

Wat de huisvesting betreft zijn enkel de statistieken over de eerste tien maanden van 1972 beschikbaar. Alles wijst er evenwel op dat het de bouwnijverheid in 1972 beter ging dan tijdens het voorgaande jaar en dat de gegevens over de twee laatste maanden deze tendens zullen bevestigen. Het aantal aangevatte niet-residentiële gebouwen steeg met 15,3 %, in tegenstelling met het jaar 1971 toen een vermindering werd waargenomen. Deze verbetering komt niet alleen in de verbouwingen (3 453 tegen 2 943) tot uiting, maar ook in de nieuwbouw (+ 13,9 %). Deze vordering was vooral opvallend in Wallonië (+ 28,5 %) en te Brussel-Hoofdstad (+ 13,9 %) ; in het Vlaamse landsgedeelte was de toeneming geringer (+ 7,1 %), maar daar wordt dan ook het grootste aantal eenheden genoteerd.

Globaal genomen zag het regionaal verloop er als volgt uit : Vlaanderen + 10,3 %, Wallonië + 26,1 % en Brussel-Hoofdstad + 16,7 %.

Tijdens diezelfde periode werd met de bouw van 43 702 nieuwe woningen begonnen, tegen 35 263 in 1971, hetgeen een stijging met 23,9 % vertegenwoordigt. De evolutie was echter niet gelijklopend in alle streken want in Vlaanderen en Wallonië werd weliswaar een toeneming met respectievelijk 16,3 % en 62,5 % vastgesteld, maar voor Brussel-Hoofdstad wordt opnieuw een vermindering waargenomen ; zij was geringer dan een jaar voordien maar beliep toch nog 13,8 %. De begonnen residentiële gebouwen nemen toe ; de stijging beloopt 16,4 %.

In 1972 kon dus enige vordering worden geboekt en de toeneming van het aantal bouwvergunningen (+ 59,5 % voor de woongebouwen en + 31,7 % voor de niet-residentiële gebouwen) stelt een verbetering van de toestand in die sector in het vooruitzicht, te meer daar het vooral om nieuwe gebouwen gaat.

Wat de overheidsinvesteringen betreft, werd in 1972 door de ministeriële departementen voor werken van burgerlijke bouwkunde een bedrag van 23,5 miljard frank vastgelegd, tegen 16,3 miljard in 1971, d.i. een vordering met 44,6 %, dus aanzienlijk meer dan in 1971 (+ 15,4 %) en in 1970 (+ 12,3 %). De vooruitgang was vooral opvallend voor de Landsverdediging, waar de vastleggingen opklommen van 478 miljoen tot 3 088 miljoen frank. Ook voor Verkeerswezen (+ 48,6 %) en Openbare Werken (+ 26,4 %) is de toeneming aanzienlijk, terwijl zij voor Volksgezondheid eveneens vrij groot is. Daarentegen zijn de vastleggingen van het Wegenfonds, die 11,9 miljard bedragen, slechts met 2,6 %e gestegen, terwijl die van het Fonds der Schoolgebouwen, die in 1971 (— 6,2 %) terugliepen, in 1972 licht toenamen (+ 5,3 %).

Voor de in 1972 opgerichte Regie der Gebouwen bereiken de vastleggingen voor dit jaar 4,1 miljard. Rekening houdend met de Regie der Gebouwen belopen de vastleggingen van het Ministerie van Openbare Werken (inclusief Wegenfonds en Fonds der Schoolgebouwen) 34,8 miljard, d.i. een reële toeneming met 7,7 miljard of + 28,7 %. In totaal bereikten de uitgaven, waartoe door de ministeries, de Regie der Gebouwen en de voornoemde Fondsen besloten werd, dus 44,7 miljard in 1972, tegen 32,6 miljard in 1971, d.i. een stijging met 24,9 %.

De in 1972 door deze overheidsinstellingen verrichte betalingen bedragen 36,2 miljard frank, tegen 35,4 miljard in 1971, d.i. een toeneming met 2,2 %.

De bedragen die door de gespecialiseerde instellingen ten gunste van de sociale huisvesting vastgelegd werden, bereikten 21,8 miljard in 1972, d.i. 6,8 miljard of 45,1 % meer dan in 1971, terwijl de betalingen over 17,9 miljard strekten, waardoor zij die van 1971 met 17 % overschrijden. De investeringen voor werken van burgerlijke bouwkunde door de voornaamste parastatale instellingen van de vervoer- en verkeerssector beliepen 4,7 miljard frank in 1972 en stegen dus met 60,1 % in vergelijking met 1971 (2,9 miljard).

De omvang van de provinciale en gemeentelijke werken bleef voortdurend toenemen en bereikte 30,3 miljard in 1972 of + 14,3 % t.o.v. 1971, toen de stijging 10,8 % beliep in vergelijking met het jaar voordien. In tegenstelling met het voorgaande jaar, dat gekenmerkt was door een daling van de vastleggingen der intercommunale verenigingen belast met de bouw van autowegen, kon in 1972 opnieuw een vooruitgang worden geboekt. Deze vastleggingen bedroegen 11,9 miljard frank, d.i. een toeneming met 30,8 %. Dit vindt zijn verklaring in de wens de werkzaamheden aan de E 3 (Eindhoven-Antwerpen-Gent-Kortrijk-Rijsel) en aan de E 5 (Brussel-Luik) te versnellen met het oog op een spoedige openstelling. Deze vastleggingen beliepen respectievelijk 3,6 miljard en 3,2 miljard, tegen 2,3 miljard en 2,5 miljard in 1971.

Voor de « Intercommunale des autoroutes de la périphérie de Charleroi », de Intercommunale Vereniging voor Autowegen West-Vlaanderen en de Intercommunale Vereniging Autosnelwegen - Brusselse periferie, werden in 1972 vastleggingen voor respectievelijk 0,4 miljard, 0,1 miljard en 1,7 miljard genoteerd.

De globale investeringsprogramma's, die begunstigd werden met de toepassing van de wetten van 17 juli 1959 en 30 december 1970, vertegenwoordigden in 1972 een waarde van 35,8 miljard frank. Dit bedrag ligt 35,2 % beneden het peil van 1971 en is het laagste dat in de jongste vijf jaren werd bereikt.

In enkele sectoren werd evenwel nog een vordering t.o.v. 1971 geboekt, inzonderheid in de metaalverwerking met 13,0 miljard in 1972, d.i. een vooruitgang ad 36,6 % in vergelijking met 1971.

De daling was vooral merkbaar in de scheikundige nijverheid, die t.o.v. 1971 met 4,4 miljard of 77,7 % terugloopt.

De derde sector in de volgorde was in 1971, de metaalnijverheid (5,4 miljard) waar eveneens een vermindering van 33,9 % tot uiting kwam in vergelijking met 1971, maar in 1972 schoof hij op naar de tweede plaats ingevolge de stilstand in de scheikundige nijverheid.

De in 1972 ingetreden ontwikkeling wijzigde geheel de rangschikking van de voornaamste sectoren naargelang van hun betrekkelijk belang ; zo kwam de metaalverwerking van de tweede naar de eerste plaats en vertegenwoordigde in 1972 36,3 % van het totaal, tegen 17,2 % in 1971 ; de metaalnijverheid ruilde de derde plaats tegen de tweede, met 15,0 % in 1972, tegen 14,7 % in 1971, terwijl de scheikunde van 36,1 % in 1971 daalde tot 12,4 % in 1972. Deze drie sectoren eisten in 1972 dus slechts 63,7 % van de interventies op, tegen 68,0 % in 1971 en 83,1 % in 1970.

Van de op de voordelen van de wetten van 1972 gerechtigde investeringen ad 35,8 miljard, kwamen of komen 17,3 miljard ten goede aan het Vlaamse landsgedeelte (48,3 % van het totaal), 18,2 miljard aan Wallonië (50,8 %) en 0,3 miljard frank aan het arrondissement Brussel-Hoofdstad (0,9 %).

In vergelijking met 1971 beloopt de teruggang 22,1 miljard, of 56,2 %, voor Vlaanderen en 0,9 miljard, of 74,3 %, voor Brussel-Hoofdstad.

In Wallonië daarentegen werd een vooruitgang met 3,6 miljard, of 24,8 %, waargenomen t.o.v. 1971. Henegouwen, Luxemburg en Waals-Brabant trokken respectievelijk 2,7, 0,1 en 1,7 miljard meer aan dan in 1971, terwijl Namen, al de Vlaamse provincies en Waals-Brabant, evenals Brussel-Hoofdstad een forse daling toonden.

Het gecumuleerde bedrag van de investeringsprogramma's die met de voorziene voordelen begunstigd werden beloopt per 31 december 1972 428,8 miljard frank, d.i. 254,9 miljard voor het Vlaamse landsgedeelte (59,5 %), 165,9 miljard voor het Waalse landsgedeelte (38,7 %) en 7,9 miljard voor Brussel-Hoofdstad (1,8 %).

Van deze 428,8 miljard hebben 128,4 miljard, of 29,9 %, betrekking op de scheikundige nijverheid, 99,8 miljard, of 23,3 %, op de metaalverwerking en

insgelijks 99,8 miljard op de metaalsector. Daarna volgen de textiel- en de confectienijverheid (27,2 miljard of 6,3 %), de bouwmaterialen (24,3 miljard of 5,7 %), de voedingsmiddelennijverheid (21,4 miljard of 5,0 %), de groep « diversen » waarin o.m. de terreinvoorzieningen van overheidswege opgenomen zijn (16,3 miljard of 3,8 %), de houtnijverheid (7,2 miljard of 1,7 %), de mijnen en steen groeven (3,3 miljard of 0,8 %) en, ten slotte, de energiesector (0,9 miljard of 0,2 %).

De kredieten in verband met deze investeringen bedroegen 13,0 miljard in 1972, waarvan 7,1 miljard voor Vlaanderen, 5,6 miljard voor Wallonië en 0,1 miljard voor Brussel-Hoofdstad. Einde 1972, bereikte het gecumuleerde bedrag van deze kredieten 197,9 miljard, d.i. in de voormelde volgorde der gewesten 115,7 miljard (58,5 %), 77,1 miljard (38,9 %) en 5,1 miljard (2,6 %).

De in 1972 genomen beslissingen nopens de toekenning van rentebonificatie vertegenwoordigen voor de Staat een besteding die 1.974 miljoen kan bereiken en waarvan 1.072 miljoen (54,3 %) bestemd zijn voor in het Vlaamse landsgedeelte gevestigde ondernemingen, 892 miljoen voor in Wallonië gevestigde bedrijven (45,2 %) en 10 miljoen (0,5 %) voor ondernemingen in Brussel-Hoofdstad ; het gecumuleerde bedrag sedert 1962 bereikt 23,1 miljard : 12,2 miljard voor Vlaanderen, 10,8 miljard voor Wallonië en 0,1 miljard voor Brussel-Hoofdstad. Bovendien werden in 1972 premiën voor een globaal beloop van 1 829 miljoen verleend, naar rata van 502 en 1 327 miljoen ten gunste van respectievelijk in Vlaanderen en in Wallonië gevestigde ondernemingen ; per einde 1972 bereikte het gecumuleerde bedrag der premiën en toelagen 8,2 miljard, waarvan 3,6 miljard of 43,9 % voor Vlaanderen en 4,6 miljard of 51,6 % voor Wallonië.

De buitenlandse investeringen waartoe in 1972 besloten werd beliepen 11,3 miljard, hetgeen een stijging met 9,7 % t.o.v. de in 1971 geboekte 10,3 miljard vertegenwoordigt en boven het gemiddelde van de jaren 1959 tot 1971 ligt.

Naar de sector die de scheikunde, de petroleum en het papier omvat gingen 3,7 miljard of 32,7 % van het totaal, tegen 4,5 miljard en 43,6 % tijdens het jaar 1971. In 1972 nam de metaalnijverheid 3,1 miljard of 27,1 % voor haar rekening, tegen 3,7 miljard of 36,4 % in 1971. Het aandeel van de textielsector is enigszins toegenomen en bereikte 0,5 miljard, d.i. 4 % van het totaal in 1972, tegen 3,5 % in 1971. De gezamenlijke andere sectoren boekten in 1972 een zeer sterke vooruitgang en kwamen tot een bedrag van 4,1 miljard, d.i. 35,8 % van het totaal. In 1971 beliep de verhouding slechts 16,5 %. De investeringen in de industrie bereikten 9,5 miljard of 84 % van het totaal, terwijl in de handel voor 0,5 miljard (4,5 %) en in de diensten voor 1,3 miljard (11,5 %) werd geïnvesteerd. Inzake de dienstensector blijkt dat de investeringen vooral in het verzekeringsen in het bankwezen, evenals in de immobiliënsector gebeuren.

De Verenigde Staten van Amerika namen in 1972 niet meer de eerste plaats in, die zij sedert 1959 inzake de buitenlandse of gemengde investeringen in België bekleedden. De Amerikaanse investeringen belopen in 1972 inderdaad 1,6 mil-

jard, tegen 3,6 miljard in 1971, d.i. een daling met 55,5 % in vergelijking met het voorgaande jaar. Evenals in 1970 is het Frankrijk die onder de getelde investeringen op de eerste plaats komt met een bedrag van 2,7 miljard. Er dient echter rekening te worden gehouden met het feit dat het bedrag der Franse investeringen, dat 24,1 % van het totaal vertegenwoordigt, sterk werd beïnvloed door de waarde van de participatie van een belangrijke Franse groep in een Belgische vennootschap van de glasnijverheid van de particuliere sector.

De Duitse Bondsrepubliek totaliseerde 1,5 miljard, gevolgd door Nederland met 1,1 miljard, hetgeen voor dit land neerkomt op een teruggang in vergelijking met 1971 (2,0 miljard).

Opgemerkt wordt dat de investeringen uit de E.E.G. tijdens de jongste vier jaren een sterke groei kenden. Deze tendens vindt wellicht haar verklaring in een steeds meer afgetekende interpenetratie van de Europese firma's en hun oprichting van multinationale eenheden in de E.E.G.

In 1972 beliep het aandeel van de Britse investeringen 1,3 miljard, d.i. 11,5 % van de totale buitenlandse investeringen, tegen 9,4 % in het voorgaande jaar. Het gaat vooral om investeringen met betrekking tot de dienstensector.

Japan investeerde voor 0,1 miljard in 1972, d.i. 1,3 % van het totale bedrag der buitenlandse investeringen tijdens dat jaar.

In twee provincies werd in 1972 een aanzienlijke stijging van de buitenlandse investeringen waargenomen, nl. Antwerpen (3,4 miljard) en Brabant (2,6 miljard). Antwerpen komt opnieuw op de eerste plaats (38,4 %), gevolgd door de provincie Brabant (28,9 %) en de provincie Limburg (12,3 %). Inzake Brabant dient de aandacht erop te worden gevestigd dat het hoge percentage vooral beïnvloed werd door de participatie van een belangrijke Franse vennootschap in een Belgische onderneming en waarvan de spreiding van het bedrag over de verschillende exploitatiezetels dezer onderneming niet kon worden achterhaald. Hoewel het aandeel van West-Vlaanderen opliep tot 3,8 %, tegen 1,1 % in 1971, en dat van Oost-Vlaanderen tot 6,7 %, tegen 3,1 % voordien, werd in Henegouwen een aanzienlijke teruggang van de buitenlandse investeringen vastgesteld (2,0 %, tegen 26,3 % in 1971), evenals in de provincie Luik (4,9 % tegen 24,4 % in 1971) en geen investeringen in de provincie Luxemburg ; in Namen, ten slotte, bereikte het aandeel slechts 3,0 %.

De Nationale Investeringsmaatschappij (N.I.M.) zette tijdens het dienstjaar 1971-1972, dat over vijftien maanden strekt (van 1 juli 1971 tot 30 september 1972) haar beleid voort inzake de steun aan de nieuwe ondernemingen en aan de te ontwikkelen of om te schakelen gewesten.

De globale omvang van de investeringen waartoe besloten werd voor nieuwe of onlangs opgerichte ondernemingen vertegenwoordigt 56,3 % van het totaal. Voorts beloopt de verhouding van de beslissingen nopens de voormelde zones 49,6 %.

De selectie en de verscheidenheid van de investeringen werden eveneens gehandhaafd ; inzonderheid de interventies inzake aandelen converteerbare obligaties, die minder aan de structuur- of conjunctuurschommelingen onderhevig zijn, vertegenwoordigen, per afsluiting van het dienstjaar, een derde van de portefeuille, tegen 23 % per 30 juni 1971 en 7 % per 30 juni 1970.

Op een ander vlak zette de N.I.M. haar bemoeiingen inzake het zoeken van eersterangs-partners, zowel Belgische als buitenlandse, voort.

Tijdens het dienstjaar 1971-1972 werd tot 26 interventies besloten voor een bedrag van 916 miljoen, tegen 434 miljoen gedurende het voorgaande dienstjaar, hetgeen, op een maandbasis, een toeneming met 69 % vertegenwoordigt.

Voorts werden 20 beslissingen ten uitvoer gelegd voor een globaal bedrag van 847 miljoen, tegen 604,1 miljoen een jaar voordien, d.i. op een maandbasis een stijging met 12 %. Bovendien waren 12 interventies in behandeling voor een bedrag van 166 miljoen. Wat de rotatie der beleggingen betreft, o.m. met het oog op de herinvestering van de financiële middelen, werden 14 participaties, voor een boekhoudkundig bedrag van 93 miljoen overgedragen, tegen een bedrag van 117 miljoen een jaar vroeger

Sedert de oprichting van de N.I.M. werden 189 interventies aan 129 verschillende vennootschappen verleend, voor een totaal van 4 059 miljoen ; 178 van deze beslissingen werden afgewikkeld voor een globaal bedrag van 3 858 miljoen, dat in 123 verschillende vennootschappen werd geïnvesteerd.

Een chronologisch onderzoek toont aan dat de verrichtingen van de N.I.M. steeds toenemen : het jaarlijks groeipercentage van de portefeuille is van 16 % in 1969-1970 opgeklommen tot 23 % in 1970-1971 en tot 21 % in 1971-1972.

Daarbij dient te worden beklemtoond dat de N.I.M. voortaan gemachtigd is in het buitenland op te treden en tijdens dit dienstjaar voor het eerst initiatieven in toepassing van haar nieuwe bevoegdheden genomen heeft.

★

★ ★

Nationale Investeringsmaatschappij

Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1972 (a)

BEDRIJFSTAK (b)	Bedrag	
	Miljoenen franken	In %
Voedingsmiddelennijverheid	62,6	2,09
Textielnijverheid	166,2	5,55
Glasvezelnijverheid	82,0	2,74
Hout- en plastieknijverheid	115,8	3,87
Papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf	192,9	6,45
Ledernijverheid	12,0	0,40
Chemische nijverheid	382,0	12,77
Metaalvoortbrengende nijverheid	455,2	15,21
Metaalverwerkende nijverheid	338,6	11,31
Nijverheid van de mineraalprodukten (met uitzondering van petroleum- en steenkoolderivaten)	16,2	0,54
Nijverheid van de petroleum- en steenkoolderivaten	7,7	0,26
Bouwnijverheid en bouwmaterialen	96,0	3,21
Energie	427,9	14,30
Vervoer	121,4	4,06
Gespecialiseerde financering	342,3	11,44
Andere diensten	173,7	5,80
Totaal...	**2 992,5**	**100,00**

Bron : Nationale Investeringsmaatschappij.

(a) De gegevens voor het tweede halfjaar van 1971 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volgens de rangschikking van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1966	1967	1968	1969	1970	1971 (a)	1972	Totaal (b)
Steenkolenmijnen en groeven	288	136	88	351	269	83	903	3 346
Energie	—	—	—	342	34	163	65	879
Metaalvoortbrengende nijverheid	2 206	606	4 896	14 297	13 072	8 142	5 380	99 793
IJzer- en staalnijverheid	*2 055*	*283*	*4 711*	*12 623*	*11 108*	*6 201*	*4 838*	*90 029*
Nijverheid der non-ferrometalen	*151*	*324*	*185*	*1 674*	*1 963*	*1 940*	*542*	*9 764*
Metaalverwerkende nijverheid	5 463	7 218	5 248	8 620	19 490	9 516	12 999	99 834
Scheikundige nijverheid	5 840	16 322	15 306	18 020	26 868	19 960	4 443	128 447
Eigenlijke scheikunde	*4 489*	*11 967*	*7 284*	*16 023*	*9 975*	*15 130*	*2 256*	*79 694*
Petroleum	*1 093*	*1 877*	*5 755*	*13*	*11 041*	*2 575*	*864*	*25 831*
Rubber	—	*50*	*649*	*658*	*1 142*	*167*	*231*	*5 155*
Papier en drukkerijen	*258*	*2 428*	*1 618*	*1 326*	*4 711*	*2 088*	*1 092*	*17 767*
Textiel- en confectienijverheid	1 210	1 581	3 612	3 415	4 216	3 418	2 696	27 176
Voedingsmiddelennijverheid	456	1 234	2 173	1 655	2 181	6 399	2 849	21 407
Houtnijverheid	220	465	928	1 293	1 053	952	1 081	7 213
Bouwstoffennijverheid, enz.	744	2 313	4 391	3 853	2 695	2 666	2 748	24 323
Materialen, glas	*683*	*2 076*	*3 678*	*3 108*	*1 827*	*1 940*	*2 443*	*20 370*
Ondernemingen van bouwwerken	*61*	*237*	*713*	*745*	*867*	*726*	*305*	*3 954*
Diversen	406	1 164	2 273	2 268	1 599	3 981	2 636	16 342
w.o. : uitrusting van terreinen door de openbare diensten	*96*	*574*	*1 263*	*1 511*	*1 067*	*1 155*	*550*	*6 665*
Totaal ...	**16 833**	**31 041**	**38 915**	**54 113**	**71 476**	**55 219**	**35 800**	**428 778**

(a) Herziene gegevens.
(b) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Gewestelijke spreiding van de investeringen
die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

PROVINCIE, ARRONDISSEMENT EN GEWEST	1966	1967	1968	1969	1970	1971 (a)	1972		Totaal (b)	
							Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Antwerpen	3 390	10 872	6 384	17 064	15 930	12 206	5 357	14,9	93 117	21,7
West-Vlaanderen	884	947	2 720	4 421	3 513	5 414	2 567	7,2	27 121	6,3
Oost-Vlaanderen	2 528	1 976	10 915	6 526	12 893	11 287	5 548	15,5	77 923	18,2
Limburg	4 844	3 556	1 272	2 664	8 650	4 223	1 761	4,9	39 346	9,2
Vlaams Brabant	688	424	1 373	920	2 533	6 303	2 054	5,7	17 430	4,1
Vlaamse gewesten	*12 334*	*17 775*	*22 665*	*31 595*	*43 519*	*39 434*	*17 287*	*48,2*	*254 937*	*59,5*
Henegouwen	1 135	9 027	8 491	9 676	14 997	8 318	11 005	30,7	81 042	18,9
Luik	2 600	1 867	4 108	8 363	5 860	4 357	4 035	11,3	56 765	13,3
Luxemburg	62	188	413	101	1 090	165	272	0,8	4 072	0,9
Namen	186	1 340	1 909	1 380	441	1 075	490	1,4	8 732	2,0
Nijvel (arrond.)	431	568	1 073	2 769	3 967	670	2 403	6,7	15 305	3,6
Waalse gewesten	*4 413*	*12 989*	*15 994*	*22 289*	*26 355*	*14 585*	*18 205*	*50,9*	*165 916*	*38,7*
Hoofdstad Brussel	*86*	*277*	*256*	*229*	1 602	1 201	309	0,9	7 925	1,8
Het Rijk...	**16 833**	**31 041**	**38 915**	**54 113**	**71 476**	**55 219**	**35 800**	**100,0**	**428 778**	**100,0**

(a) Herziene gegevens.
(b) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1968	1969	1970	1971	1972		Totaal van 1959 tot 1972	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Metaalvoortbrengende nijverheid	2 211	6 443	2 653	3 738	3 075	27,1	43 080	30,1
Scheikundige-, petroleum- en papiernijverheid	5 121	17 342	3 412	4 478	3 702	32,7	68 001	47,5
Textielnijverheid	876	6 762	373	356	504	4,4	11 246	7,8
Andere industrieën	1 695	2 415	1 972	1 701	4 058	35,8	20 871	14,6
Totaal...	**9 903**	**32 962**	**8 410**	**10 273**	**11 339**	**100,0**	**143 198**	**100,0**
waarvan :								
nijverheid	*8 096*	*30 979*	*6 822*	*8 884*	*9 525*	*84,0*	*128 864*	*90,0*
handel	*699*	*501*	*493*	*382*	*510*	*4,5*	*14 334*	*10,0*
diensten	*1 108*	*1 482*	*1 095*	*1 007*	*1 304*	*11,5*		

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong

(miljoenen franken)

LAND	1968	1969	1970	1971	1972		Totaal van 1959 tot 1972	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Duitse Bondsrepubliek	2 754	5 380	1 183	1 309	1 512	13,3	18 377	12,8
Verenigde Staten	2 976	10 834	2 220	3 597	1 628	14,4	70 382	49,2
Frankrijk	2 029	1 009	1 820	1 781	2 737	24,1	11 635	8,1
Verenigd Koninkrijk	488	5 101	813	948	1 304	11,5	11 853	8,3
Nederland	363	2 556	511	1 966	1 109	9,8	10 910	7,6
Italië	13	26	18	13	8	0,1	286	0,2
Zweden	43	134	4	71	834	7,4	1 854	1,3
Zwitserland	141	3 649	471	255	40	0,3	4 966	3,5
Andere landen	1 096	4 273	1 370	333	2 167	19,1	12 935	9,0
Totaal...	**9 903**	**32 962**	**8 410**	**10 273**	**11 339**	**100,0**	**143 198**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen per provincie

(miljoenen franken)

PROVINCIE	1968	1969	1970	1971	1972		Totaal van 1959 tot 1972	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Antwerpen	4 075	7 199	1 940	2 429	4 351	38,4	46 773	32,7
Brabant	1 990	4 651	2 470	2 045	3 281	28,9	23 042	16,1
West-Vlaanderen	395	260	505	147	430	3,8	3 729	2,6
Oost-Vlaanderen	145	437	789	307	763	6,7	12 524	8,7
Henegouwen	2 392	12 751	1 427	2 358	222	2,0	26 731	18,7
Luik	660	4 714	283	2 185	555	4,9	13 475	9,4
Limburg	208	2 946	164	354	1 390	12,3	13 712	9,6
Luxemburg	36	4	477	52	5	0,0	1 581	1,1
Namen	2	—	355	396	342	3,0	1 631	1,1
Het Rijk...	**9 903**	**32 962**	**8 410**	**10 273**	**11 339**	**100,0**	**143 198**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Investeringen ten behoeve

Landsverdediging

(miljoenen franken

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964
1. Landbouw, bosbouw en visserij	3 917	4 197	4 921
2. Extractieve nijverheden	1 522	1 956	1 988
a) Steenkoolmijnen en hun elektrische centrales	*782*	*1 080*	*900*
b) Andere extractieve nijverheden	*740*	*876*	*1 088*
3. Be- en verwerkende nijverheden	37 617	38 940	40 698
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*4 863*	*4 995*	*5 392*
b) Textiel	*2 849*	*3 375*	*3 148*
c) Kleding en schoeisel	*1 149*	*1 162*	*1 376*
d) Hout en meubelen	*1 165*	*1 195*	*1 398*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*2 272*	*2 280*	*2 603*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*6 202*	*4 766*	*5 843*
g) Klei, ceramiek, glas en cement	*2 200*	*2 367*	*3 389*
h) IJzer, staal en non-ferrometalen	*9 189*	*9 369*	*7 933*
i) Metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	*6 928*	*8 531*	*8 616*
j) Diverse activiteiten n.e.g.	*800*	*900*	*1 000*
4. Bouwnijverheid	5 691	5 595	5 114
5. Elektriciteit, gas en water	7 598	6 727	7 761
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	45 347	47 948	67 628
a) Handel, bank- en verzekeringswezen	*13 000*	*14 600*	*15 400*
b) Woongebouwen	*32 347*	*33 348*	*52 228*
7. Vervoer en verkeer	13 573	14 639	15 361
a) Spoorwegvervoer	*4 156*	*4 768*	*4 497*
b) Wegvervoer	*800*	*1 000*	*1 060*
c) Zeevervoer, binnenscheepvaart, havens	*5 002*	*5 144*	*5 776*
d) Luchtvervoer	*690*	*670*	*619*
e) Post, telegraaf, telefoon, radio en televisie	*2 925*	*3 057*	*3 409*
8. Diensten	19 332	21 893	27 073
a) Overheid (exclusief onderwijs)	*8 364*	*10 555*	*15 819*
b) Onderwijs	*7 568*	*7 638*	*7 354*
c) Andere	*3 400*	*3 700*	*3 900*
Bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (1 tot 8)	134 597	141 895	170 544
9. Veranderingen der voorraden	*1 490*	*944*	*11 005*
a) Veestapel	*390*	*—2 456*	*305*
b) Andere voorraden	*1 100*	*3 400*	*10 700*
Totaal (van 1 tot 9)	136 087	142 839	181 549
Statistische aanpassing	—1 086	711	967
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	135 001	143 550	182 516

(a) De gegevens werden aangepast aan de resultaten van de input-outputtabel die onder de auspiciën van de E.E.G. opgesteld. De gegevens voor 1972 zijn nog niet beschikbaar.

de economie (a)

nbegrepen
erkelijke prijzen)

1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
5 344	5 983	5 731	6 289	6 817	7 416	6 309
1 974	1 686	1 555	1 869	2 110	2 214	2 682
671	*500*	*570*	*680*	*427*	*379*	*403*
1 303	*1 186*	*985*	*1 189*	*1 683*	*1 835*	*2 279*
46 289	54 264	54 039	49 264	57 667	73 486	69 619
5 248	*5 885*	*6 197*	*7 001*	*7 649*	*7 654*	*8 089*
3 176	*3 670*	*3 286*	*3 578*	*4 469*	*4 946*	*4 357*
1 142	*1 200*	*1 181*	*1 008*	*1 590*	*1 808*	*1 639*
1 192	*1 460*	*1 402*	*1 767*	*2 638*	*2 739*	*2 262*
2 549	*2 584*	*3 217*	*2 462*	*3 299*	*3 725*	*3 876*
7 565	*11 817*	*18 227*	*14 805*	*13 121*	*18 718*	*16 386*
3 474	*3 694*	*3 511*	*3 611*	*4 418*	*4 601*	*3 867*
9 720	*8 812*	*5 243*	*4 607*	*7 743*	*13 217*	*12 055*
11 123	*13 942*	*10 475*	*9 165*	*11 260*	*14 378*	*15 438*
1 100	*1 200*	*1 300*	*1 260*	*1 480*	*1 700*	*1 650*
5 541	6 506	6 942	6 500	6 561	8 463	6 788
9 386	11 403	14 951	13 402	13 496	15 724	17 584
74 376	74 600	77 253	77 440	84 400	101 335	103 961
15 650	*18 100*	*18 000*	*19 300*	*22 000*	*26 300*	*31 800*
58 726	*56 500*	*59 253*	*58 140*	*62 400*	*75 035*	*72 161*
18 618	20 527	23 357	23 465	24 448	26 835	31 125
4 515	*5 804*	*5 327*	*6 069*	*7 304*	*7 681*	*10 402*
1 030	*1 065*	*1 020*	*1 020*	*1 210*	*1 360*	*1 635*
7 829	*7 268*	*8 740*	*8 454*	*7 188*	*7 467*	*9 328*
1 165	*1 447*	*1 751*	*1 189*	*1 743*	*3 356*	*848*
4 079	*4 943*	*6 519*	*6 733*	*7 003*	*6 971*	*8 912*
23 796	29 228	34 447	40 191	45 034	54 213	69 094
12 374	*15 290*	*19 859*	*24 513*	*27 458*	*33 427*	*43 338*
7 362	*9 038*	*9 188*	*10 178*	*10 576*	*11 986*	*15 656*
4 060	*4 900*	*5 400*	*5 500*	*7 000*	*8 800*	*10 100*
185 324	**204 197**	**218 275**	**218 420**	**240 533**	**289 686**	**307 162**
4 408	*7 754*	*5 271*	*8 797*	*18 639*	*17 312*	*13 236*
1 106	*254*	*871*	*1 297*	*2 339*	*1 812*	*— 964*
3 302	*7 500*	*4 400*	*7 500*	*16 300*	*15 500*	*14 200*
189 732	**211 951**	**223 546**	**227 217**	**259 172**	**306 998**	**320 398**
—	1 498	481	2 549	4 057	1 018	3 191
189 732	**213 449**	**224 027**	**229 766**	**263 229**	**308 016**	**323 589**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming

Exclusief landsverdediging en voorraadvorming

(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

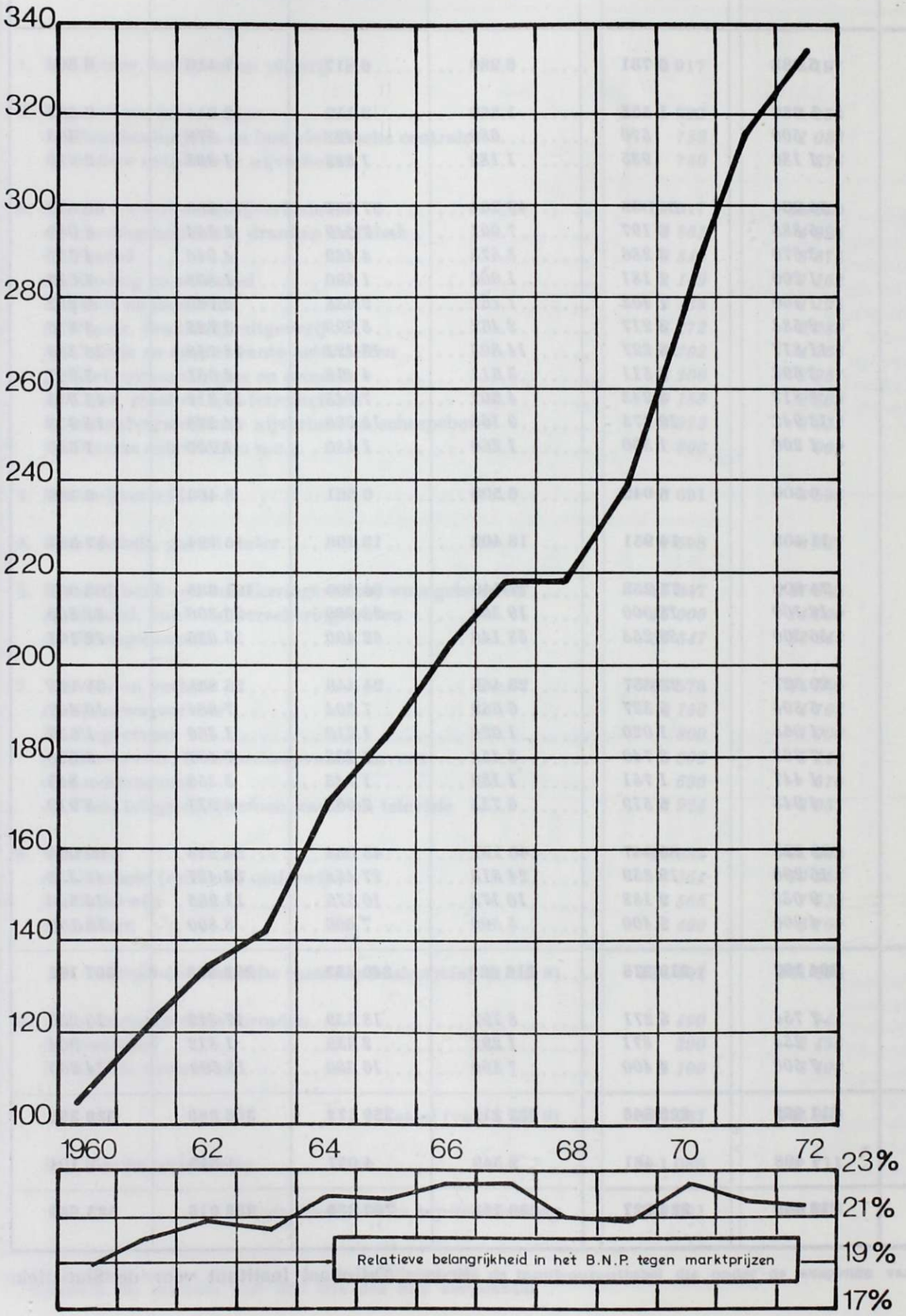

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming (a)

Exclusief landsverdediging en voorraadschommeling

(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

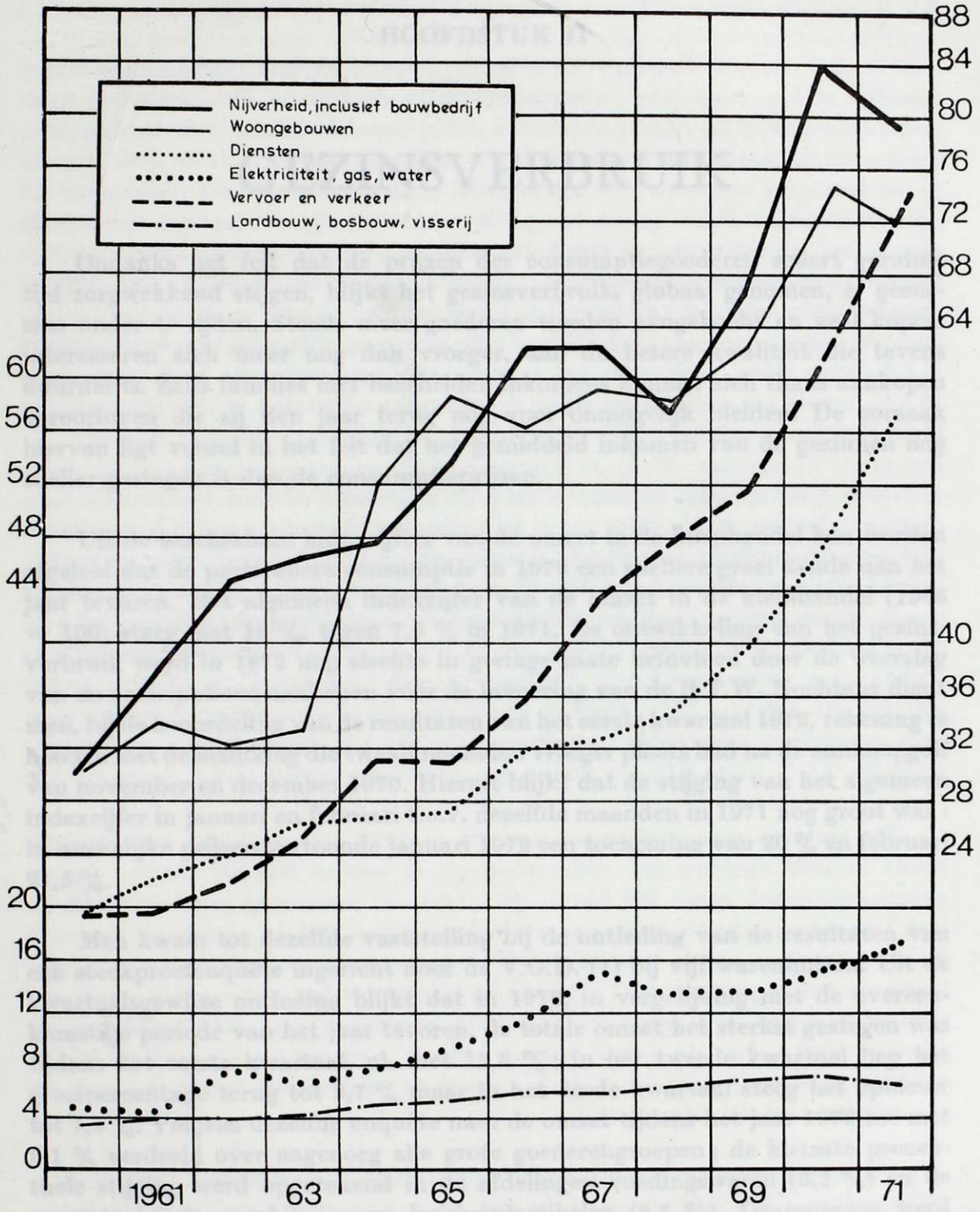

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Alle takken van de nijverheid zijn samengevoegd, inclusief het bouwbedrijf en exclusief de sectoren elektriciteit, gas en water.
De woongebouwen zijn afzonderlijk beschouwd.
De diensten omvatten de rubriek « handel, bank en verzekeringswezen », het onderwijs, de medische beroepen en andere diensten aan gezinnen en bedrijven.
De rubriek Diensten-Overheid, die in grote mate op de tak « Vervoer en verkeer » betrekking heeft, is bij deze laatste gevoegd.

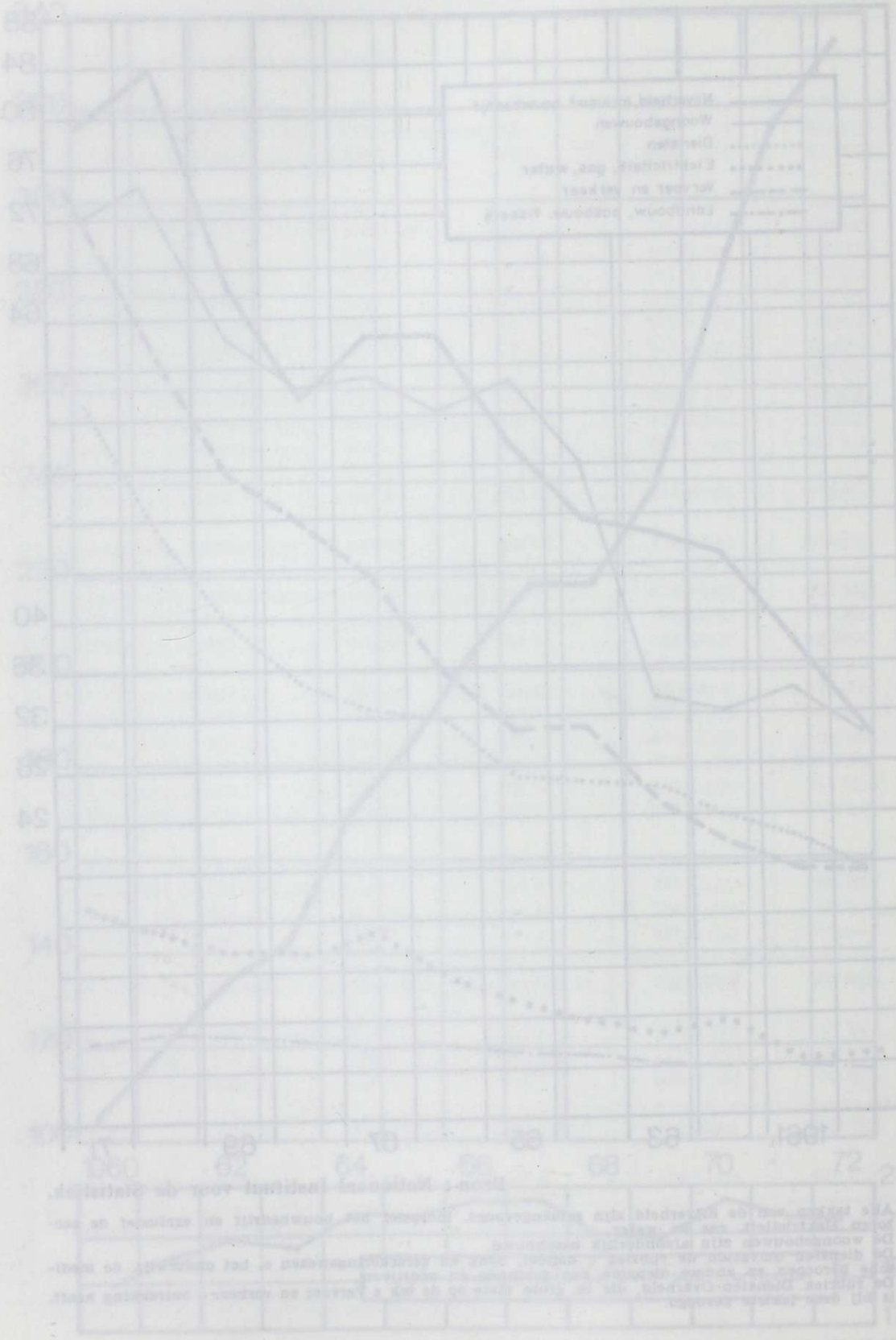

HOOFDSTUK II

GEZINSVERBRUIK

Ondanks het feit dat de prijzen der consumptiegoederen sedert geruime tijd zorgwekkend stijgen, blijkt het gezinsverbruik, globaal genomen, er geenszins onder te lijden. Steeds meer goederen worden aangekocht en veel kopers interesseren zich meer nog dan vroeger, aan de betere kwaliteit die tevens duurder is. Zelfs families met bescheiden inkomens kunnen zich thans aankopen veroorloven die zij tien jaar terug nog voor onmogelijk hielden. De oorzaak hiervan ligt vooral in het feit dat het gemiddeld inkomen van de gezinnen nog sneller gestegen is dan de consumptieprijzen.

Uit de beschikbare indexcijfers van de omzet in de kleinhandel kan worden afgeleid dat de particuliere consumptie in 1972 een snellere groei kende dan het jaar tevoren. Het algemeen indexcijfer van de omzet in de kleinhandel (1966 = 100) steeg met 16 %, tegen 7,5 % in 1971. De ontwikkeling van het gezinsverbruik werd in 1972 nog slechts in geringe mate beïnvloed door de weerslag van de anticipatieve aankopen vóór de invoering van de B.T.W. Nochtans dient men, bij de beoordeling van de resultaten van het eerste kwartaal 1972, rekening te houden met de inzinking die twaalf maanden vroeger plaats had na de aankoopgolf van november en december 1970. Hieruit blijkt dat de stijging van het algemeen indexcijfer in januari en februari t.o.v. dezelfde maanden in 1971 nog groot was : in werkelijke prijzen vertoonde januari 1972 een toeneming van 20 % en februari 21,5 %.

Men kwam tot dezelfde vaststelling bij de ontleding van de resultaten van een steekproefenquête ingericht door de V.G.D. (1) bij vijf warenhuizen. Uit de kwartaalsgewijze ontleding blijkt dat in 1972, in vergelijking met de overeenkomstige periode van het jaar tevoren, de totale omzet het sterkst gestegen was tijdens het eerste kwartaal, nl. met 12,3 % ; in het tweede kwartaal liep het groeipercentage terug tot 2,7 % maar in het derde kwartaal steeg het opnieuw tot 7,4 %. Volgens dezelfde enquête nam de omzet tijdens het jaar 1972 toe met 6,1 % verdeeld over nagenoeg alle grote goederengroepen ; de kleinste procentuele stijging werd opgetekend in de afdelingen voedingswaren (3,2 %) en de grootste bij de meubilering en huishoudartikelen (8,7 %). Daarentegen werd echter opgemerkt dat de warenhuizen in 1971 slechts een onbeduidende vooruitgang t.o.v. het voorgaande jaar vertoonden.

---

(1) Vereniging van de Grote Distributieondernemingen van België.

Volgens de V.G.D. is de sector van de in kleding gespecialiseerde grote ondernemingen in 1972 eveneens vooruitgegaan. Ten opzichte van 1971 bedroeg de stijging 11,7 % voor de bovenkleding voor heren (tegen 3,1 % in 1971) en 3,7 % voor de bovenkleding voor dames (tegen een daling met 5,0 % in 1971).

Zoals trouwens elk jaar, verschillen de toenemingspercentages van de omzet tamelijk sterk van de ene distributievorm tot de andere. Het hierboven reeds genoemd indexcijfer, opgemaakt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, geeft voor de warenhuizen een stijging te zien van 14,3 % in 1972; het verschil in aangroei dat men aantreft bij de resultaten van de enquête V.G.D. en het omzetindexcijfer N.I.S. komt vooral door het feit dat dit laatste, behalve de omzet der warenhuizen, eveneens de resultaten bevat van hun supermarkten. Bij de kleinhandelsondernemingen met bijhuizen steeg de omzet met 12,7 % gedurende dezelfde periode terwijl de supermarkten (kleine en middelgrote) hun verkoop zagen toenemen met 6,9 %. In de kleine detailhandel, steeds volgens de N.I.S.-indexcijfers, stelt men het hoogste stijgingspercentage vast, met name 17,4 %, terwijl ten slotte de omzet bij de verbruikscoöperaties in 1972 onveranderd bleef.

Wat meer speciaal de warenhuizen betreft, was zoals het voorgaande jaar, de toeneming het sterkst voor tabak en rookgerief en voor sport- en reisartikelen met respectievelijk 22,4 en 22,8 %. Daarna volgen de afdelingen boek- en papierhandel met een aangroei van 15,5 % en huishoudartikelen met 15,6 %. Bij de voedingswaren steeg de omzet met 15,1 %, bij de stofferingsartikelen met 13 %, bij de parfumerie en toiletartikelen met 12,4 % en bij de textielwaren en kledingstukken, ten slotte, met 8,8 %. Wanneer men de toeneming van 1972 vergelijkt met die van het jaar 1971, zijn het vooral de volgende rubrieken waar een sterkere aangroei is opgetreden : voedingswaren (15,1 % tegen 7,8 %), stofferingsartikelen (13 % tegen 3 %), textielwaren en kledingstukken (8,8 % tegen 2,2 %).

De verkoop van personenwagens die in 1971 met 11,35 % was gedaald, kende in 1972 opnieuw een wederopleving : er werden 335 537 nieuwe wagens geïmmatriculeerd, tegen 266 723 in 1971, wat een toeneming geeft met 25,8 %. Ook hier echter, dient rekening te worden gehouden met de ongunstige weerslag die de invoering van de belasting over de toegevoegde waarde had op de aankopen in het begin van 1971. Dat blijkt vooral uit het verloop der aankopen tijdens de eerste twee maanden van 1971 vergeleken met die van januari en februari 1972 : voor de eerste periode noteert men een daling met 20 % ten opzichte van het jaar voordien doch voor de tweede periode wordt daarentegen een stijging vastgesteld met 51 %.

Uit de gegevens der slachtingen in de openbare en particuliere slachthuizen, verbeterd met het saldo van de import en export van vlees, kan het totaal vleesverbruik in België worden geraamd. Dat verbruik zou in 1972 643 000 t bedragen, tegen 632 000 t in 1971, d.i. een toeneming met 1,7 % ; het jaar daarvoor werd een lichte daling van 0,7 % in het globaal vleesverbruik vastgesteld. Per inwoner omgerekend, bedroeg de consumptie 66 kg in 1972, tegen 65 kg in 1971.

In 1972 werden er voor 26,5 miljard frank leningen voor verkoop op afbetaling toegestaan ; zij werden voor 36 % rechtstreeks gefinancierd door de verkopers en voor 64 % door bemiddeling van banken, financieringsorganismen en particulieren. Hoewel die verhoudingscijfers weinig verschillen van die van 1971, stelt men toch vast dat het aandeel van de gespecialiseerde financieringsorganismen in het verleend krediet van jaar tot jaar belangrijker wordt. Hun aandeel steeg van 28 % in 1970 tot 32 % in 1972 (dit van de particulieren evenwel inbegrepen). Het totaal verleend krediet bestemd voor verkoop op afbetaling steeg in 1972 met 37,6 % t.o.v. het jaar voordien, terwijl de stijging in 1971 slechts 3,9 % bedroeg. Die sterke toeneming in de aangroei vond vooral haar oorzaak in de versoepeling van de reglementering van de verkoop op afbetaling bij koninklijk besluit van 14 april 1972 (*Belgisch Staatsblad* van 3 mei 1972). In het tweede halfjaar van 1972 bereikte het totaal bedrag der toegestane persoonlijke leningen 7,1 miljard frank of 39 % meer dan het jaar voordien ; het was verdeeld over 156 862 kontrakten zodat per kontrakt gemiddeld ongeveer 45 000 F werd opgenomen.

Tot slot kan nog de raming worden vermeld die in het Economisch Budget voor 1973 (1) wordt gegeven van het particulier verbruik ; volgens dit document zou de gezinsconsumptie in 1972 globaal genomen 943,3 miljard frank bedragen in werkelijke prijzen, d.i. 10,7 % meer dan in 1971. Indien deze stijging aanmerkelijk lager ligt dan die, aangegeven door de omzetindexcijfers van het N.I.S., komt dit vooral door het feit dat de twee berekeningsmethoden totaal verschillend zijn en dat de twee interpretaties betreffende het gezinsverbruik elkaar niet volledig dekken.

★

★ ★

1) *Economisch budget voor 1973.* Brussel, Ministerie van Economische Zaken en Energie, september 1972, oktober 1972 en maart 1973 (vier boekdelen).

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(maandgemiddelde 1964 = 100)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972
Warenhuizen :			
Algemeen indexcijfer	**151**	**162**	**184**
Voedingswaren	*154*	*166*	*191*
Bederfelijke	146	152	174
Niet-bederfelijke	165	188	220
Restaurant	162	164	174
Textiel en kledingsartikelen	*134*	*137*	*149*
Stoffen per meter	55	46	40
Bovenkleding voor heren en jongens	214	251	271
Bovenkleding voor dames, jonge dames en meisjes	182	185	202
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	122	122	132
Garen, band, patronen	109	111	122
Schoenen en pantoffels	134	158	183
Diverse opschikartikelen	114	107	116
Stoffering	*134*	*138*	*156*
Textiel	129	132	147
Meubelen, luchters, versiering	137	143	164
Huishouden	*163*	*173*	*200*
Huishoudartikelen	145	151	177
Elektrische en andere huishoudtoestellen	177	189	218
Tabak, rookgerief	*242*	*304*	*372*
Boek- en papierhandel, fotografie, enz.	*176*	*206*	*238*
Boekhandel	197	234	287
Papierhandel	161	186	210
Foto- en kinematografische artikelen	252	309	361
Parfumerie, toilet	*197*	*225*	*253*
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	*150*	*184*	*226*
Verkoop in zelfbediening :			
Algemeen indexcijfer	**347**	**452**	**545**
Verkoop in supermarkten	*329*	*424*	*515*
bederfelijke voedingswaren	331	420	497
niet-bederfelijke voedingswaren en diverse produkten	328	427	529
Andere verkopen in zelfbediening van de grote distributieondernemingen	*432*	*585*	*685*
Verbruikscoöperaties :			
Algemeen indexcijfer	**121**	**121**	**121**
Bakkerij	*107*	*109*	*106*
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	*115*	*115*	*117*
Kleding	*106*	*113*	*103*
Meubilering	*103*	*77*	*76*
Huishoudartikelen	*146*	*144*	*128*
Tabak	*118*	*111*	*94*
Boek- en papierhandel	*55*	*48*	*36*
Parfumerie, weeldeartikelen	*114*	*99*	*78*
Restaurant, tea-room	*110*	*112*	*98*
Diversen	*177*	*182*	*196*
Kettingwinkels :			
Voedingswaren	*308*	*394*	*462*
Andere produkten dan voedingswaren	*209*	*220*	*242*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Berekend op basis van gegevens bezorgd door zekere kleinhandelsondernemingen (zie : Koninklijk besluit van 4 februari 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 maart 1965).

Verkoop van verbruiksgoederen in 1972 (a)

(1966 = 100)

MAAND	Kleine detail-handel	Waren-huizen	Ver-bruiks-coöpera-ties	Ketting-winkels	Super-markten	Totaal van de klein-handel
Januari	128	133	103	245	216	138
Februari	131	130	103	242	215	141
Maart	157	156	116	285	242	167
April	150	146	105	271	236	159
Mei	159	153	108	281	241	168
Juni	165	166	112	293	250	175
Juli	145	157	100	273	259	157
Augustus	148	145	104	277	250	159
September	163	170	110	311	274	175
Oktober	157	156	105	299	240	168
November	158	174	103	296	247	170
December	194	232	128	379	308	211

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Maandelijks waarde-indexcijfer, gepubliceerd vanaf 1969 - Voorlopige gegevens.
(b) Kleine en middelgrote supermarkten met volledige of gedeeltelijke zelfbediening. De omzetcijfers van de supermarkten met grote verkoopoppervlakte zijn opgenomen in de résultaten van de warenhuizen, de verbruikers-cooperatieven en de kettingwinkels.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1972

Voedingswaren

(overeenstemmende maand in 1971 = 100)

MAAND	Maandindexcijfers van de verkoop van verbruiksgoederen						Indexcijfer der consumptieprijzen (voedingswaren)	Door het indexcijfer der consumptieprijzen verbeterde maandindexcijfers					
	Kleine detailhandel (a)	Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels	Supermarkten (c)	Totaal (b) (c)		Kleine detailhandel (a)	Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels	Supermarkten (c)	Totaal (b) (c)
Januari	110	104	102	110	112	109	105	105	99	97	105	107	104
Februari	113	111	109	119	111	113	105	108	106	104	113	106	108
Maart	114	117	107	121	112	116	105	109	111	102	115	107	110
April	108	110	96	114	101	108	105	103	105	91	109	96	103
Mei	108	124	101	118	108	111	106	102	117	95	111	102	105
Juni	109	122	104	115	108	109	107	102	114	97	107	101	102
Juli	103	111	97	109	101	104	107	96	104	91	102	94	97
Augustus	113	117	103	120	106	114	107	106	109	96	112	99	107
September	114	133	108	132	118	118	107	107	124	101	123	110	110
Oktober	108	108	92	109	101	107	108	100	100	85	101	94	99
November	110	109	100	118	106	111	108	102	101	93	109	98	103
December	114	115	97	122	107	114	109	105	106	89	112	98	105

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Bakkerijen en horeca-bedrijven niet inbegrepen.
(b) Rookwaren inbegrepen doch enkel voor de kleine detailhandel.
(c) Non-foodprodukten inbegrepen bij de supermarkten.

Verkoop op afbetaling

Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen

AARD DER GOEDEREN	Aantal contracten			Verleend krediet					
				Miljoenen franken			%		
	1970	1971	1972	1970	1971	1972	1970	1971	1972
Vrachtwagens en bestelwagens, autobussen, zwaar vervoermaterieel	10 074	9 538	10 373	1 776	1 945	2 121	9,6	10,1	8,0
Landbouwmaterieel en landbouwtractoren	3 993	2 730	2 833	482	345	446	2,6	1,8	1,7
Personenauto's (exclusief autobussen) .	152 060	144 560	205 402	8 038	8 596	14 432	43,4	44,6	54,4
Moto's, scooters, bromfietsen, rijwielen	15 646	12 326	16 246	120	112	206	0,6	0,6	0,8
Textielwaren, bontartikelen, klederen .	496 733	455 276	479 931	528	578	628	2,8	3,0	2,3
Boeken	119 625	132 927	174 942	254	231	284	1,4	1,2	1,1
Bedrijfsuitrusting, andere dan de artikelen vermeld in de voorgaande rubrieken (handel, ambacht, nijverheid, vrije beroepen).....	15 363	13 783	13 573	2 186	2 164	2 094	11,8	11,2	7,9
Huishoudartikelen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik, niet elders genoemd	814 979	778 040	864 568	5 077	5 221	6 040	27,4	27,1	22,8
Diensten (reizen, herstellingen van motorvoertuigen)	6 441	4 588	12 114	76	75	257	0,4	0,4	1,0
Totaal ...	**1 634 914**	**1 553 768**	**1 779 982**	**18 537**	**19 267**	**26 509**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Jaarlijks verleend krediet

FINANCIERINGSVORM	1971			1972		
	Aantal	Bedrag		Aantal	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	1 025 776	7 241	37	1 130 302	9 545	36
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	97 895	6 503	34	122 122	8 434	32
— financieringsorganismen en particulieren	430 097	5 523	29	527 558	8 530	32
Totaal ...	**1 553 768**	**19 267**	**100**	**1 779 982**	**26 509**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen

FINANCIERINGSVORM	Aantal uitstaande contracten op 30 juni		Schuldenaars welke, in de loop van het 2e halfjaar, in gebreke gebleven zijn tot het betalen van 3 of meer vervallen termijnen			
			1971		1972	
	1971	1972	Aantal	%	Aantal	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	969 531	1 301 913	33 658	63	39 554	66
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	179 760	187 557	1 817	3	3 044	5
— financieringsorganismen en particulieren	458 486	439 654	17 935	34	17 303	29
Totaal...	**1 607 777**	**1 929 124**	**53 410**	**100**	**59 901**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen

Verleende kredieten per semester

FINANCIERINGSVORM	2e halfjaar 1971			1e halfjaar 1972			2e halfjaar 1972		
	Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Banken.....	55 852	2 492	49	44 208	2 001	40,2	70 623	3 527	49,6
Financieringsorganismen en particulieren	76 755	2 615	51	80 188	2 973	59,8	86 239	3 582	50,4
Totaal ...	**132 607**	**5 107**	**100**	**124 396**	**4 974**	**100,0**	**156 862**	**7 109**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren

Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar

TERMIJN	Aantal contracten							
	tot 5 000 F		van 5 001 tot 10 000 F		van 10 001 tot 35 000 F		van 35 001 tot 150 000 F	
	1971	1972	1971	1972	1971	1972	1971	1972
tot 6 maanden	278	202	422	368	1 031	1 054	650	628
van 7 tot 12 maanden..	789	534	5 431	4 336	36 921	26 701	11 952	3 841
van 13 tot 24 maanden..	—	—	—	—	32 797	36 421	38 204	37 395
25 maanden en meer...	—	—	—	—	170	372	3 962	12 544
Totaal ...	**1 067**	**736**	**5 853**	**4 704**	**70 919**	**64 548**	**54 768**	**54 408**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZESDE DEEL

BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

HOOFDSTUK ÉÉN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. – HANDELSPOLITIEK

Begin februari 1972, diende de Staatssecretaris voor Buitenlandse Handel een actieplan inzake de buitenlandse handel in. Dit aanwakkeringsplan voor de uitvoer was een der hoofdvoorwaarden voor de opleving van de economische conjunctuur, gezien de belangrijke rol van de buitenlandse handel in 's lands economische leven ; er diende dus een krachtdadige actie voor de bevordering van de afzet aan het buitenland te worden gevoerd. Een dergelijk beleid postuleerde een dynamische aanwending van de hulpmiddelen ter bevor dering van de buitenlandse handel, een versoepeling van het stelsel, evenals een verdieping van de actie op het internationaal vlak.

Met het oog daarop werd een uit vijf punten bestaand concreet programma uitgestippeld :

1) de uitwerking door de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel van een actieprogramma met het oog op een intensere markt prospectie, met o.m. de inrichting van algemene en sectoriële zendingen, evenals de organisatie van propagandaweken ;

2) de verbetering en de versoepeling van de werkinstrumenten inzake de buitenlandse handel, o.m. door maatregelen zoals :
   — de verhoging van het aantal handelsprospectoren bij de diplomatieke posten in het buitenland ;
   — het onderzoek, door het Fonds voor Buitenlandse Handel, van de voorwaarden waardoor het tot de financiering van de « feasibility studies » zou kunnen bijdragen (1) ;

(1) Studiën verricht o.m. met het oog op de oprichting van fabrieken « sleutel op de deur », betreffende bij voorbeeld de inplanting van een fabriek of de marktmogelijkheden.

— de versoepeling van de interventie van de Nationale Delcrederedienst ;
— de verhoging van de beschikbare middelen voor de Staatswaarborg ;

3) de intensifiëring van de officiële activiteiten in het buitenland ;

4) een bijzondere aandacht voor de betrekkelijk weinig geprospecteerde markten;

5) de internationale coördinatie op het monetair en economisch gebied.

Dit programma werd in een ruime mate toegepast, zodat de Belgische uitvoer vooral op het einde van het jaar aanmerkelijk steeg (voornamelijk voor het Verenigd Koninkrijk met meer dan 30 % in de tijdspanne van een jaar) (1).

Vorig jaar werd de vijftigste verjaring van de B.L.E.U. gevierd. Het verdrag werd voor een periode van tien jaar verlengd ; er werd een aanvullend protocol ondertekend, waarbij inzonderheid een nieuwe verdeling van de gemeenschappelijke ontvangsten der accijnsrechten wordt voorzien.

In verband met de financiering van de buitenlandse handel dient te worden opgemerkt dat de afschaffing van de kredietbegrenzingen, eensdeels, en de verhoging van de ter beschikking van Creditexport gestelde middelen, anderdeels, het de banken heeft mogelijk gemaakt op een bevredigende wijze tegemoet te komen aan verzoeken tot financiering van de Belgische in- en uitvoer. Deze financiering was trouwens begunstigd met verlagingen van de Creditexportpercentages, die op 6 april 1972 voor een looptijd van hoogstens vijf jaar 6,20 % beliepen, en 6,70 % voor die met een langere looptijd. Voorts werden met verschillende landen talrijke financieringsovereenkomsten gesloten om de levering van uitrustingsgoederen, de rechtstreekse kredieten aan buitenlandse kopers en de medewerking aan ontwikkelingsorganismen te bevorderen. Ten slotte werden al deze maatregelen aangevuld door het koninklijk besluit van 9 mei 1970, waarbij de Nationale Delcrederedienst gemachtigd wordt het door de schommelingen van de valutakoersen opgelopen verlies van de exporteurs te dekken ; er werd evenwel een vrijstellingsbedrag voorzien, daar de wisselverliezen van minder dan 3 % van de gewaarborgde koers niet voor een vergoeding in aanmerking komen.

De maatregelen die door de Staatssecretaris voor Buitenlandse Handel genomen werden om de uitvoer door de sterk op de export gerichte ondernemingen met een hoog technologisch peil te bevorderen, zijn de volgende :

— een krediet van 50 miljoen frank werd uitgetrokken voor de financiering van een technische vorming in het raam van de installatieleveringen en van de fabrieken « sleutel op de deur » in het buitenland ;

— een ander krediet voor eenzelfde beloop veroorlooft de toekenning van een bijzondere bonus op de rentepercentages van de kredieten voor de uitvoer van Belgische investeringsgoederen waarvoor nieuwe technologische procédés worden toegepast ;

---

(1) Zie volgende afdeling.

— het Fonds voor de Buitenlandse Handel is gerechtigd tussenbeide te komen in de financiering van de « feasibility studies ».

De bijzonderste sectoren, ten gunste waarvan deze maatregelen werden genomen, zijn : de elektronische uitrusting, de werktuigmachines, de textielmachines en de scheikundige nijverheid.

De monetaire moeilijkheden in het begin van het jaar verstoorden de buitenlandse handel van België. Er diende weerstand te worden geboden aan de protectionistische maatregelen vanwege de Verenigde Staten aan de dollardevaluatie, evenals aan de feitelijke ontwaarding van het pond sterling. Ondanks het vlotten van het pond en de daarmee gepaard gaande onzekerheid, is Groot-Brittannië evenwel 's werelds derde invoerland en zijn aankopen in het buitenland groeiden in een steeds stijgend tempo aan. De hiervoren aangehaalde maatregelen hebben ook gedeeltelijk dit land getroffen, zoals blijkt uit de sprong die de uitvoer van België maakte, na een stagnatie die tien jaar duurde. Overigens hebben de muntcrises het handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en de Duitse Bondsrepubliek niet in de weg gestaan.

Op 14 en 15 december 1972 werd te Nairobi onder het voorzitterschap van de Staatssecretaris voor Buitenlandse handel een consulaire conferentie gehouden met het oog op de bevordering van de handelsbetrekkingen met de landen van de Oost-Afrikaanse Gemeenschap ; de zwakke positie van de B.L.E.U. in dit gebied — in vergelijking met die van de andere E.E.G.-landen — valt uitermate op. De handel van België met deze landen zou wellicht meer uitbreiding nemen, indien bij voorbeeld de zowel door de overheid als door de internationale instellingen uitgeschreven aanbestedingen stelselmatig door de Belgische bedrijven zouden worden gevolgd.

Daarentegen neemt het handelsverkeer van België ten aanzien van de met de E.E.G. geassocieerde Afrikaanse staten en Madagaskar geregeld toe. Om dat nog meer in de hand te werken werden vruchtbare contacten aangeknoopt op de Internationale Jaarbeurs te Brussel in 1972 ; deze handelsmanifestatie werd georganiseerd met de financiële steun van België en van het Europees Ontwikkelingsfonds en met de technische bijstand van de diensten van de Commissie der Europese Gemeenschappen.

Ten slotte heeft de President van de Republiek Zaïre zich uitgeproken over de aanbesteding van de werken van burgerlijke bouwkunde van « Inga II » en de studie van de realisatie der elektromechanische uitrusting van de hydroelektrische inrichting van dit gebied ; dit vertegenwoordigt een bestelling van ongeveer vier miljard frank, waarvan het grootste gedeelte naar België uitgaat.

De oost-westhandel is, zoals bekend, ondergeschikt aan de ondertekening van bilaterale handelsverdragen, die gewoonlijk de vorm van kaderovereenkomsten aannemen. De akkoorden tot regeling van het handelsverkeer van de B.L.E.U. met de Oostbloklanden, werden tot einde 1972 op het Benelux-niveau uitgewerkt ; met ingang van 1 januari 1973 moesten al de handelsovereenkomsten worden ondertekend in naam van de Gemeenschap, maar daar deze

niet door die landen erkend wordt, zullen afwijkingen op die regel worden toegepast. Voorts worden deze overeenkomsten steeds meer « gemengde » akkoorden, waarbij, bij voorbeeld, de levering en de installatie van fabrieken wordt voorzien, welke zullen worden betaald door de uitvoer van de door hen vervaardigde produkten.

AFDELING II. — ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE BIJZONDERE HANDEL

Dank zij de reeds sedert einde 1971 ingetreden versteviging van de binnenlandse vraag, steeg in 1972 de totale uitvoerwaarde van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie met 14,1 %. De invoer nam daarentegen slechts met 9,2 % toe. Daardoor vertoonde de handelsbalans, die in 1971 negatief uitviel, in 1972 een aanzienlijk batig saldo. Deze verbetering zou voornamelijk het gevolg zijn van een stijging van de ruilvoet.

Hoewel de malaise in het monetair systeem geen gunstige factor voor de ontwikkeling van de internationale handel vormt, dient de klemtoon te worden gelegd op twee belangrijke factoren die een gunstige uitwerking kunnen hebben, met name, eensdeels, de inkrimping van de marges tussen de munten van de E.E.G.-landen en, anderdeels, de verruiming van de Gemeenschappelijke Markt per 1 januari 1973. Aldus werd deze expansie van de B.L.E.U.-uitvoer mogelijk gemaakt zowel door het vooruitzicht van nieuwe afzetmogelijkheden voor de Belgisch-Luxemburgse produkten als door de betrekkelijke stabiliteit op het Europees monetair vlak, die trouwens met een waarborg van de Nationale Delcrederedienst tegen de wisselrisico's werd aangevuld. De aangroei van de uitvoer van andere E.E.G.-landen, waaronder Frankrijk, was echter nog sterker.

§ 1. — UITVOER

Volgens de door het Nationaal Instituut voor de Statistiek uitgewerkte douanestatistieken bedroeg in 1972 de B.L.E.U.-uitvoer 707,8 miljard frank ; de stijging t.a.v. 1971 beliep 87,6 miljard, d.i. 14,1 %. Hoewel dit percentage lager was dan in 1969 (+ 23,5 %), ligt het toch bijna op hetzelfde peil als dat bereikt in 1968 (+ 15,4 %) en 1970 (+ 15,1 %).

De maatregelen tot aanwakkering van de buitenlandse handel, waartoe in de loop van 1972 werd besloten, hebben dus niet de verwachte resultaten opgeleverd : de toeneming van de uitvoer was in 1972 weliswaar groter dan in 1971, maar bereikte amper het hoge niveau dat vroeger bekomen werd, hoewel het stijgingstempo eerder had moeten versnellen.

Het indexcijfer van de gezamenlijke uitvoerprijzen bleef volgens de Nationale Bank van België stabiel, daar de daling in de non-ferrometalen en de ijzer- en staalprodukten gecompenseerd werd door een stijging in de landbouwprodukten, de metaalfabrikaten en de textielprodukten.

1. — *Geografische spreiding.*

De geografische spreiding van de B.L.E.U.-uitvoer onderging tijdens het afgelopen jaar weinig verandering. De industrielanden blijven inderdaad de bijzonderste afnemers van de Economische Unie ; in 1972 namen zij 90,1 % van de totale uitvoer voor hun rekening, d.i. hetzelfde percentage als in 1971, tegen 89,8 % in 1970. De ontwikkelingslanden en de landen met planeconomie vergenoegden zich met het resterende gedeelte, dat in 1972 respectievelijk 7,6 % en 1,8 % beliep, tegen 7,9 % en 1,5 % een jaar voordien.

Zoals in de voorgaande jaren blijven onder de industrielanden de E.E.G.-lidstaten de afzetgebieden bij uitstek voor de Belgisch-Luxemburgse uitvoer. Zij namen in 1972 immers 68,4 % van de uitvoer af, tegen 68,5 % in 1970 en ca 50 % in 1950. De geografische concentratie van de uitvoer gaat dus verder. De uitvoer naar deze landen steeg in 1972 met 13,7 %, d.i. iets minder dan het algemeen gemiddelde, na de aanzienlijke toeneming in 1969 (+ 29,5 %) en in 1970 (+ 16,9 %).

De Duitse Bondsrepubliek blijft de bijzonderste afnemer van de B.L.E.U. : haar aankopen, die in 1972 176,4 miljard bedroegen, d.i. een stijging met 12,1 % in de tijdspanne van een jaar, beslaan inderdaad 25 % van de totale uitvoer van de Economische Unie. De toeneming van de B.L.E.U.-uitvoer naar de Bondsrepubliek in 1972 is weliswaar groter dan in 1971, maar blijft toch beneden de gemiddelde aangroei van de uitvoer van de Economische Unie.

Op de tweede plaats komt Frankrijk met 20,3 % van de totale B.L.E.U.-uitvoer ; Frankrijks aandeel steeg in een verhouding die boven het gemiddelde ligt (+ 17 %). Nederland komt op de derde plaats, maar in 1972 was de toeneming van de export naar deze Benelux-partner 3 % geringer dan de gemiddelde B.L.E.U.-uitvoer tijdens die periode.

De Belgische positie op de Britse markt is in 1972 aanzienlijk verbeterd (toeneming van de uitvoer met 38,1 %), hoewel zij toch nog te zwak is (4,4 % van het algemeen totaal). Er dient te worden op gewezen dat van 1962 tot 1972, de B.L.E.U.-uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk slechts met 7,5 % vorderde, terwijl hij in globo een gemiddelde aangroei ad 12,5 % boekte. Dit gunstig resultaat is zowel te danken aan de officiële maatregelen die in 1972 werden genomen om de Belgische afzet naar dit land te bevorderen als aan de toetreding van Groot-Brittannië tot de Gemeenschappelijke Markt.

Hoewel het handelsverkeer met Italië geregeld verbetert en de B.L.E.U.-uitvoer in 1972 met 19,5 % steeg, blijft de afzet naar dit land weinig gewicht in de schaal van de totale uitvoer werpen, daar hij slechts 4,6 % bereikt.

De uitvoer van de B.L.E.U. naar Amerika en naar Afrika nam in 1972 toe in een mate die ver beneden het gemiddelde ligt (respectievelijk 7,1 % en 0,8 %), terwijl die naar Azië in datzelfde jaar met 13,1 % verhoogde.

De grootste toeneming, met name 15,5 %, komt dus voort van de export ter bestemming van de Europese landen.

De geografische concentratie van de uitvoer naar de E.E.G.-landen, die in 1973 nog zal aangroeien als gevolg van de toetreding van drie nieuwe leden per begin van dit jaar, kan weliswaar een waarborg voor de stabiliteit van de buitenlandse B.L.E.U.-handel lijken — op voorwaarde dat het economisch beleid van de Economische en Monetaire Unie geleidelijk van toepassing wordt — maar dat neemt niet weg dat bepaalde markten, zoals die van de ontwikkelingslanden en, in de eerste plaats, van Afrika, van Belgische produkten verstoken blijven, hoewel de andere E.E.G.-partners wel hun inspanningen op deze afzetgebieden richten. Een zelfde verschijnsel kan ten aanzien van de landen met planeconomie worden vastgesteld.

2. — *Samenstelling van de uitvoer.*

In de periode van 1971 tot 1972 werd geen enkele verandering van enige betekenis waargenomen in de samenstelling van de uitvoer naargelang van de produktengroepen. De algemene structuur van de B.L.E.U.-uitvoer is dus zeer vast, hoewel over een tijdspanne van acht jaar, van 1964 tot 1972, een vermindering van het betrekkelijk belang van de uitvoer van grondstoffen en halffabrikaten ten gunste van de consumptiegoederen wordt waargenomen.

Na een status quo tussen 1970 en 1971 steeg tijdens het afgelopen jaar de uitvoer van grondstoffen en halffabrikaten met 42,4 miljard, d.i. met 12,9 % ; een gedeelte van deze toeneming werd echter door prijsstijgingen veroorzaakt. De uitvoer van consumptiegoederen groeide in 1972 met 25 miljard aan, d.i. 13,6 % ; deze vermeerdering werd teweeggebracht door de verhoogde afzet van duurzame en niet-duurzame goederen. De verkoop van kapitaalgoederen aan het buitenland nam in 1972 met 13,1 miljard, d.i. 16,5 %, toe.

Wat de geografische spreiding van de uitvoer van grondstoffen en halffabrikaten betreft werd in 1972 een aanzienlijke vooruitgang geboekt van de export naar Frankrijk (+ 18,4 %), naar Italië (+ 27,4 %) en naar het Verenigd Koninkrijk. Deze stijgingen zijn in hoofdzaak toe te schrijven aan de industrieprodukten en meer bepaald van de halfafgewerkte produkten.

De uitvoer van consumptiegoederen, waarvan de toeneming nagenoeg overeenstemt met de gemiddelde aangroei van de totale uitvoer, maakte echter een belangrijke vordering met bestemming de Duitse Bondsrepubliek en, in een geringere mate, Nederland.

De verkoop van kapitaalgoederen boekte in 1972 de grootste vooruitgang (16,5 %), samen met die van de brandstoffen en de energie (23 %). Voor de eerstgenoemde is de hausse het gevolg van de Franse, Italiaanse en Britse aankopen.

De uitvoer van produkten van de metaalnijverheid vertegenwoordigt een vierde van de totale B.L.E.U.-uitvoer en bereikt 182,4 miljard frank, tegen

166,5 miljard in 1971 (een stijging met 9,5 % van het ene jaar op het andere). De sector van de metaalverwerking en die van de scheikunde beslaan 40 % in de totale uitvoer ; tussen 1971 en 1972 boekten deze beide sectoren een toeneming ad 11,6 %, d.i. een hausse die beneden het gemiddelde ligt. De sectoren die tijdens het afgelopen jaar de sterkste aangroei kenden zijn : de scheikunde (+ 19,6 %), de voedingsmiddelen (+ 21,4 %), de petroleum (+ 27,7 %) en de diverse nijverheidstakken (+ 16,8 %).

In de rangschikking van de uitvoer per nijverheidssector deden zich geen wijzigingen voor ; toch kan de teruggang van het belang van de sector der metaalverwerking worden aangestipt (— 1,1 % tussen 1971 en 1972) wegens de vermindering van de uitvoer van transportmaterieel. De uitvoer van halfafgewerkte produkten van de ijzer- en staalnijverheid handhaaft zich op de eerste plaats, met, in 1972, een gelijkwaardig percentage van de totale waarde als in 1971 (13,1 %).

De toeneming van de uitvoer met 87,7 miljard frank (+ 14,1 %) in 1972 t.o.v. het voorgaande jaar is vooral te danken aan de vooruitgang van de volgende sectoren :

— de halfafgewerkte produkten van de ijzer- en staalnijverheid (+ 12,9 %) ;

— de elektrische machines en toestellen (+ 23,9 %) ;

— de produkten van de organische (+ 12,2 %) en anorganische (+ 17,2 %) scheikunde, alsmede de farmaceutische produkten (+ 23,4 %) ;

— het verse en toebereide vlees (+ 20,8 %) ;

— de petroleumnijverheid (+ 27,7 %) ;

— de diamantindustrie (+ 31,2 %) ;

— het hout (+ 25,9 %).

De ruwe non-ferrometalen liepen van het ene jaar tot het andere met 0,6 miljard (— 2,9 %) terug. Samen met de wapens en de munitie (— 0,2 miljard) zijn zij de enige sectoren waar tijdens deze periode een daling werd waargenomen.

§ 2. — INVOER

In 1972 nam de invoer met slechts 9,2 % toe ; in 1969 beliep de stijging 19,4, in 1970 13,4 % en in 1971 10 %. Deze toeneming was vooral het gevolg van de aankoop van metaalprodukten en, in geringere mate, van textiel-, landbouw-, voedings-, scheikundige en minerale produkten.

Volgens de Nationale Bank lag, in weerwil van de prijsstijging van de uitrustingsgoederen, het gemiddelde over het jaar van het indexcijfer van de gezamenlijke invoerprijzen 1,3 % beneden dat van 1971, onder invloed van de prijzen van de produktiegoederen.

1. — *Geografische spreiding.*

Het aandeel van de landen met planeconomie in de totale B.L.E.U.-invoer is tijdens het afgelopen jaar stabiel gebleven ; per ultimo 1972 vertegenwoordigt het 1,9 %, tegen 1,8 % einde 1971. De aankopen van de Economische Unie bij de ontwikkelingslanden liepen in 1972 enigszins terug (11,6 % tegen 12,1 % in 1971). Daardoor nam de bevoorrading van de Economische Unie bij de industrielanden in lichte mate toe, nl. van 86,0 % in 1971 tot 86,5 % in 1972.

De B.L.E.U.-aankopen in Frankrijk vertonen een aangroei met 18,8 % en die in Nederland met 12 %, terwijl de invoer uit de Duitse Bondsrepubliek slechts met 4 % steeg ; ondanks deze verschillende stijgingspercentages blijft laatstgenoemd land toch de eerste leverancier van de Economische Unie.

Behalve de invoer uit Azië, die met 31,8 % toenam en 47,6 miljard bereikte, liep de import uit de andere continenten aanzienlijk terug : — 8,2 % voor Amerika en — 10,2 % voor Afrika. Evenals de afzetgebieden van de B.L.E.U. zijn ook de aankopen van de Unie geografisch beperkt.

2. — *Samenstelling van de invoer.*

Met 51,8 % van de totale invoer in 1972, tegen 52,3 % een jaar voordien — hetgeen weliswaar op een bepaalde stabiliteit wijst, doch met een lichte tendens tot dalen, vooral in vergelijking met het percentage van 56,8 voor 1963 — komen de B.L.E.U.-aankopen van grondstoffen en halfafgewerkte produkten ruimschoots op de eerste plaats in deze totale invoer ; 49,9 % hebben betrekking op de aankoop van industrieprodukten (nl. 12,4 % grondstoffen en 37,5 % halfafgewerkte produkten) en 1,9 % op die van landbouwprodukten.

Sedert 1970 steeg het aandeel van de consumptiegoederen in de totale invoer telkens met 1 % per jaar en bereikte 22,8 % in 1972. Had in 1964 de invoer van duurzame met die van niet-duurzame produkten een gelijk beloop (respectievelijk 9,4 % en 9,2 % van het totaal), dan begonnen de tendenzen uiteen te lopen en in 1972 vormden de aankopen van duurzame produkten 13,1 % van het totaal, terwijl de invoer van niet-duurzame produkten slechts 9,7 % van dit totaal vertegenwoordigde.

Het aandeel van de investeringsgoederen en van de brandstoffen en energie in het algemeen totaal blijft stabiel.

Voor 1972 valt er per produktengroep geen enkel invoerstijging van betekenis te melden, behalve een toeneming met 20 % voor de niet-duurzame produkten en met 18,7 % voor het transportmaterieel ; de overige waargenomen vermeerderingen liggen rond het algemeen gemiddelde.

Inzonderheid dient te worden aangestipt de aanzienlijke toeneming van de aankopen van grondstoffen in Frankrijk (24,7 %), in Nederland (33,8 %) en in het Verenigd Koninkrijk (53,8 %), evenals die van de invoer van vervoermate-

rieel uit de Bondsrepubliek (41,2 %) en uit Frankrijk (20,1 %) en van duurzame consumptiegoederen uit Frankrijk (+ 27,9 %).

§ 3. — HANDELSBALANS

De handelsbalans van de B.L.E.U., traditioneel deficitair behalve in 1969 en 1970, werd in 1972 positief, met een overschot van 20,9 miljard frank (tegen een tekort van 8,8 miljard in 1971).

De handelsbalans van de verrichtingen met de E.E.G. toonde in 1972 een positief saldo van 41,9 miljard, tegen 28,3 miljard een jaar voordien. Deze aanzienlijke toeneming vindt haar oorsprong in de verbetering van de handelsbalans met de Duitse Bondsrepubliek (+ 10,5 miljard in 1972, tegen — 0,7 miljard in 1971).

Zij blijft evenwel negatief voor het handelsverkeer met Groot-Brittannië (— 12,7 miljard) alsmede met de derde wereld.

De verbetering in 1972 komt voor rekening van de fabrikaten ; voor deze afdeling van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel (T.C.I.H.) beloopt de balans 128,4 miljard, tegen 101,4 miljard in 1971. Wat de machines en het transportmaterieel, de brandstoffen, mineralen en andere stoffen dan brandstoffen en mineralen betreft, blijft zij in ruime mate negatief.

Een dergelijke omvang van het positief saldo, zoals voor 1972 wordt bereikt, vormt, volgens sommige deskundigen, een factor die aanleiding geeft tot inflatie, zowel door de vraag als door de aangroei van de monetaire middelen.

★

★ ★

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Bijzondere handel

MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)		
1963 Maandgemiddelde	**6 311**	**3 443**	**21 368**	**20 168**	**— 1 200**	**94,4**
1964 Maandgemiddelde	**7 010**	**3 868**	**24 709**	**23 336**	**— 1 373**	**94,4**
1965 Maandgemiddelde	**7 348**	**4 029**	**27 090**	**26 640**	**— 450**	**98,3**
1966 Maandgemiddelde	**7 504**	**3 796**	**29 925**	**28 465**	**— 1 460**	**95,1**
1967 Maandgemiddelde	**7 740**	**4 027**	**30 361**	**29 511**	**— 850**	**97,2**
1968 Maandgemiddelde	**9 016**	**4 611**	**34 980**	**34 047**	**— 933**	**97,3**
1969 Maandgemiddelde	**10 187**	**5 229**	**41 754**	**42 039**	**+ 285**	**100,7**
1970 Maandgemiddelde	**10 969**	**5 606**	**47 554**	**48 332**	**+ 178**	**101,6**
1971 Maandgemiddelde	**11 103**	**5 406**	**52 422**	**51 687**	**— 735**	**98,6**
1972 Maandgemiddelde (a) ...	**12 616**	**6 328**	**57 243**	**58 989**	**+ 1 746**	**103,0**
1971 Januari	8 673	3 850	42 480	43 620	+ 1 140	102,7
Februari	11 372	4 452	49 185	44 071	— 5 114	89,6
Maart	10 756	6 397	55 542	55 714	+ 172	100,3
April.....	10 983	4 666	52 026	47 254	— 4 772	90,8
Mei	8 357	4 867	47 502	49 750	+ 2 248	104,7
Juni	11 353	6 257	54 568	56 682	+ 2 114	103,9
Juli	10 819	5 358	45 605	51 472	+ 5 867	112,9
Augustus	8 419	5 390	45 106	36 998	— 8 108	82,0
September	10 056	5 946	48 593	56 516	+ 7 923	116,3
Oktober	11 985	5 362	54 616	51 861	— 2 755	95,0
November	10 919	4 993	50 270	50 102	— 168	99,7
December	10 163	6 041	53 124	55 871	+ 2 747	105,2
Totaal (b) ...	**133 235**	**64 873**	**629 063**	**620 238**	**— 8 825**	**98,6**
1972 Januari	11 300	4 965	50 516	52 188	+ 1 672	103,3
Februari	10 966	5 268	52 839	51 961	— 878	98,3
Maart	13 153	5 948	63 104	61 664	— 1 440	97,7
April.....	11 829	5 885	52 322	54 301	+ 1 979	103,8
Mei	13 260	7 043	55 288	58 683	+ 3 395	106,1
Juni	12 113	6 962	59 511	61 544	+ 2 033	103,4
Juli	8 582	5 950	44 071	49 629	+ 5 558	112,6
Augustus	12 412	6 404	52 683	46 155	— 6 528	87,6
September	10 894	6 242	55 162	59 538	+ 4 376	107,9
Oktober	10 699	7 072	60 640	67 040	+ 6 400	110,6
November	11 658	6 456	60 631	60 702	+ 71	100,1
December	14 492	6 951	60 747	69 821	+ 9 074	114,9
Totaal (b) ...	**151 397**	**75 931**	**686 920**	**707 863**	**+ 20 943**	**103,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) De jaartotalen omvatten verbeteringen welke niet begrepen zijn in de maandcijfers, die als voorlopig dienen te worden beschouwd. Bovendien omvatten de jaartotalen en de maandgemiddelden, welke hiermede overeenkomen, niet alle verbeteringen die uiteindelijk aan de voorlopige cijfers voor elk jaar aangebracht worden.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgegevens - miljarden franken)

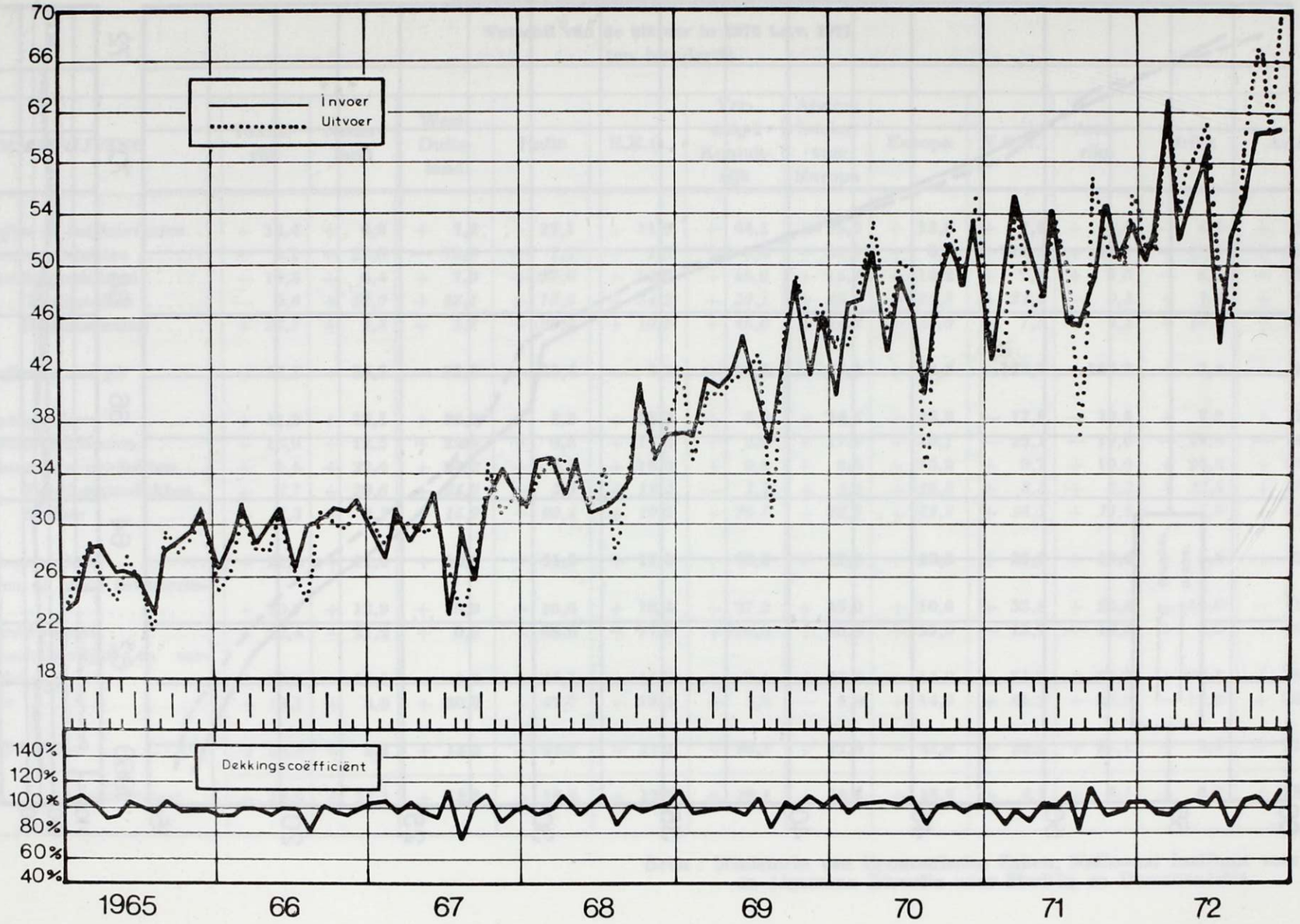

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgemiddelen - miljarden franken)

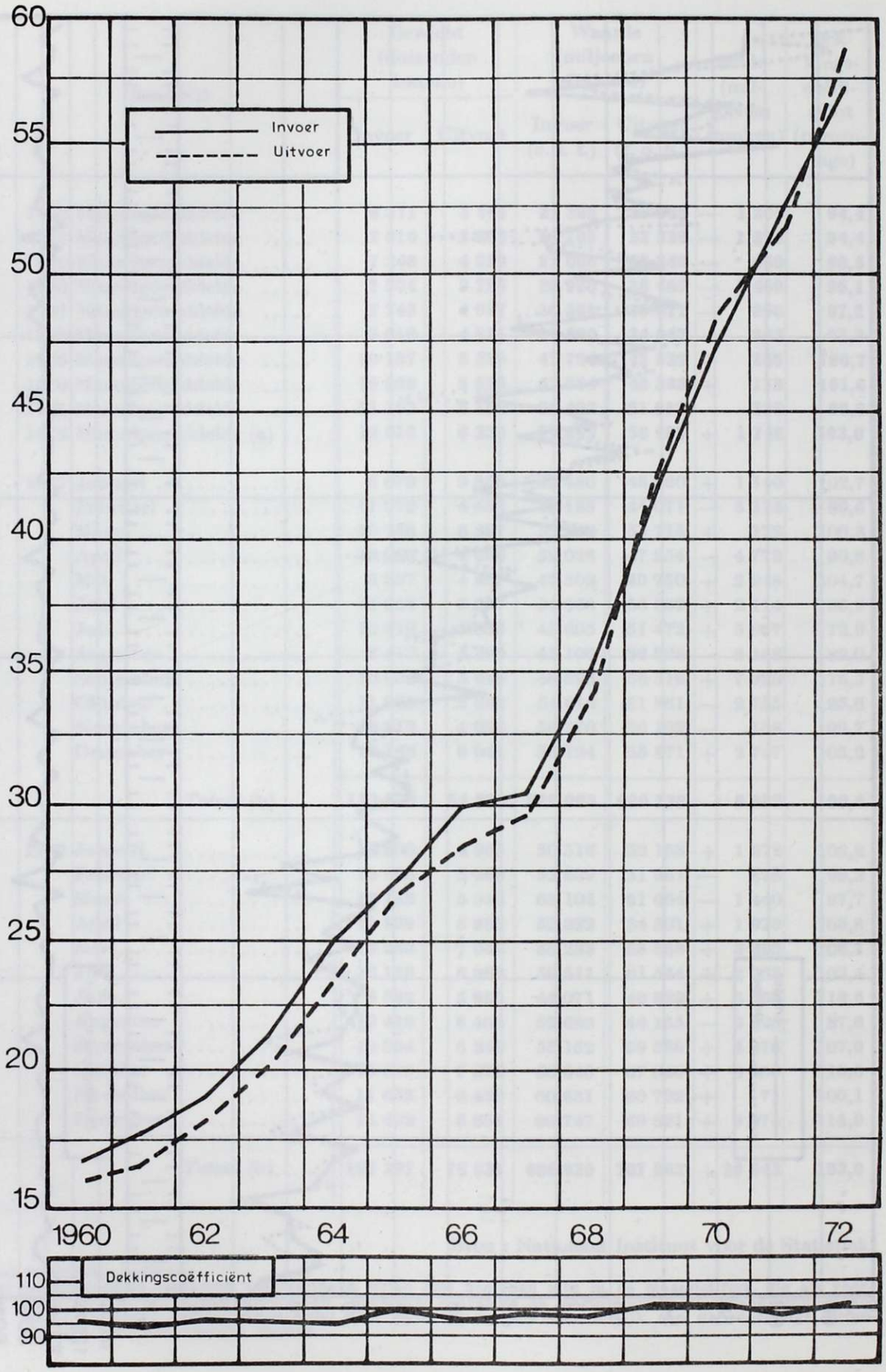

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de uitvoer in 1972 t.o.v. 1971
(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Andere landen van Europa	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	+ 18,4	+ 6,9	+ 7,2	+ 27,1	+ 11,9	+ 44,1	+ 15,3	+ 13,9	+ 7,9	+ 9,4	— 6,6	+ 15,4	+ 12,9
Landbouwprodukten	+ 5,1	+ 27,8	— 19,8	— 1,5	+ 2,5	+ 6,3	+ 30,9	+ 6,0	+115,2	+ 41,1	+ 49,1	+ 13,0	+ 8,7
Industriële produkten	+ 19,5	+ 6,4	+ 7,9	+ 27,6	+ 12,3	+ 45,2	+ 14,7	+ 14,2	+ 7,7	+ 9,0	— 8,5	+ 15,5	+ 13,1
w.o. : Grondstoffen	— *9,0*	+ *52,0*	+ *32,1*	+ *72,6*	+ *24,2*	+ *30,1*	+ *43,9*	+ *25,8*	+ *21,9*	— *0,3*	+ *1,0*	+ *9,7*	+ *23,3*
Halffabrikaten	+ *23,7*	+ *1,8*	+ *5,7*	+ *20,4*	+ *10,9*	+ *46,6*	+ *13,2*	+ *13,0*	+ *7,5*	+ *9,3*	+ *10,4*	+ *15,7*	+ *12,1*
Brandstoffen en energie	+ 16,7	+ 24,7	— 20,0	+ 20,4	— 3,9	+ 94,5	+ 44,2	+ 20,3	+173,7	+164,9	+ 2,4	— 9,3	+ 23,0
Consumptiegoederen	+ 11,9	+ 15,1	+ 22,9	+ 2,9	+ 16,3	+ 5,0	+ 14,7	+ 15,8	— 17,5	— 10,9	+ 7,2	+ 11,8	+ 13,6
Duurzame produkten	+ 16,9	+ 12,5	+ 22,8	+ 0,3	+ 16,3	+ 2,2	+ 17,9	+ 16,1	— 22,1	— 19,6	— 11,8	— 14,8	+ 12,4
Niet duurzame produkten	+ 4,4	+ 22,4	+ 23,2	+ 8,1	+ 16,3	+ 9,2	+ 8,6	+ 15,3	+ 9,7	+ 10,6	+ 24,2	+ 36,6	+ 16,1
w.o. : Voedingsprodukten	+ *3,7*	+ *29,6*	+ *24,9*	+ *3,9*	+ *18,4*	— *1,1*	+ *1,4*	+ *16,8*	+ *8,3*	+ *9,3*	+ *42,6*	+ *47,4*	+ *18,4*
Andere	+ *6,3*	+ *9,1*	+ *15,9*	+ *20,4*	+ *10,5*	+ *25,5*	+ *13,5*	+ *11,8*	+ *10,1*	+ *11,8*	— *5,9*	+ *21,1*	+ *11,2*
Investeringsgoederen	+ 21,6	+ 11,6	+ 14,2	+ 31,3	+ 17,0	+ 36,8	+ 19,9	+ 18,3	+ 25,3	+ 19,6	+ 5,4	+ 8,3	+ 16,5
Motoren en vaste investeringen	+ 20,7	+ 12,9	+ 15,9	+ 16,6	+ 16,4	+ 27,2	+ 15,0	+ 16,6	+ 53,8	+ 25,8	+ 10,0	— 1,8	+ 16,2
Vervoermateriaal	+ 22,4	+ 21,2	+ 0,3	+ 68,6	+ 17,8	+106,0	+ 66,8	+ 25,9	— 15,7	— 15,9	+ 3,6	+ 38,6	+ 20,0
Wetenschappelijke en medische apparaten	+ 39,9	— 19,1	— 8,9	+ 43,1	+ 11,8	+ 6,1	+ 27,3	+ 14,2	+ 71,0	+ 71,7	+ 30,8	+ 38,1	+ 20,5
Andere	+ 19,1	+ 3,3	+ 30,9	+ 47,7	+ 18,4	+ 5,8	— 3,8	+ 14,9	+ 41,2	+ 45,0	— 17,9	+ 33,0	+ 12,2
Overige produkten	+ 24,0	+ 2,1	+ 13,3	+ 21,7	+ 17,1	+ 95,1	+ 77,4	+ 41,0	+ 22,5	+ 21,1	+ 5,4	+ 11,0	+ 29,7
Algemeen totaal	+ 17,0	+ 11,1	+ 12,1	+ 19,5	+ 13,7	+ 38,1	+ 19,6	+ 15,5	+ 4,1	+ 7,1	+ 0,8	+ 13,1	+ 14,1

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1967	1968	1969	1970	1971	1972
A. *IJzer- en staalnijverheid*	**58,1**	**65,6**	**81,7**	**98,2**	**92,1**	**105,4**	**16,4**	**16,1**	**16,2**	**16,9**	**14,8**	**14,9**
1. Primaire vormen	5,7	6,7	9,2	11,5	9,9	12,6	1,6	1,7	1,8	2,0	1,6	1,8
2. Halfafgewerkte produkten	52,4	58,9	72,5	86,7	82,2	92,8	14,8	14,4	14,4	14,9	13,2	13,1
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**80,7**	**90,1**	**115,7**	**136,5**	**166,6**	**182,4**	**22,8**	**22,1**	**23,0**	**23,5**	**26,9**	**25,8**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	9,3	10,2	12,2	14,6	16,4	18,0	2,6	2,5	2,4	2,5	2,6	2,5
2. Machines (behalve elektrische)	22,9	25,7	32,1	38,2	42,0	46,6	6,5	6,3	6,4	6,6	6,8	6,6
w. o. : machines voor metaalbewerking	(1,8)	(1,9)	(2,1)	(2,6)	(3,1)	(3,5)	(0,5)	(0,5)	(0,4)	(0,4)	(0,5)	(0,5)
textielmachines	(2,5)	(2,4)	(3,0)	(3,5)	(3,9)	(3,5)	(0,7)	(0,6)	(0,6)	(0,6)	(0,6)	(0,5)
3. Elektrische machines en toestellen	13,1	14,5	17,7	23,9	26,4	32,7	3,7	3,5	3,5	4,1	4,3	4,6
4. Vervoermaterieel	34,4	38,6	52,5	58,4	80,4	83,9	9,7	9,5	10,4	10,1	13,0	11,9
w. o. : spoorwegmaterieel	(0,7)	(0,5)	(0,8)	(1,0)	(1,1)	(1,4)	(0,2)	(0,1)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
motorwegvoertuigen	(30,4)	(34,3)	(47,1)	(50,4)	(72,5)	(73,4)	(8,6)	(8,4)	(9,0)	(8,7)	(11,7)	(10,4)
schepen	(1,2)	(0,7)	(1,1)	(3,5)	(2,1)	(3,0)	(0,3)	(0,2)	(0,2)	(0,6)	(0,3)	(0,4)
5. Wapens en munitie	1,0	1,1	1,2	1,4	1,4	1,2	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**29,6**	**35,0**	**39,5**	**45,7**	**34,0**	**34,5**	**8,4**	**8,6**	**7,8**	**7,9**	**5,5**	**4,9**
1. Onbewerkt	20,9	23,8	25,8	30,7	20,9	20,3	5,9	5,8	5,1	5,3	3,4	2,9
2. Bewerkt	8,7	11,2	13,7	15,0	13,1	14,2	2,5	2,8	2,7	2,6	2,1	2,0
D. *Textielnijverheid*	**46,8**	**52,8**	**63,6**	**66,7**	**73,6**	**84,0**	**13,2**	**12,9**	**12,6**	**11,5**	**11,9**	**11,9**
1. Vezels	7,5	7,7	8,8	7,8	6,5	8,4	2,1	1,9	1,8	1,3	1,0	1,2
2. Garens	9,9	11,1	12,6	12,6	13,1	13,8	2,8	2,7	2,5	2,2	2,1	1,9
3. Weefsels en touwwerk	21,1	24,6	30,1	32,3	37,0	42,2	6,0	6,0	5,9	5,6	6,0	6,0
4. Andere afgewerkte produkten	8,3	9,4	12,1	14,0	17,0	19,6	2,3	2,3	2,4	2,4	2,8	2,8
	24,0	31,8	40,5	49,4	52,5	68,8	6,8	7,8	8,0	8,5	9,3	9,7
							0,8	1,0	1,0	1,3	1,3	1,2

1. Anorganische produkten	3,0	4,1	4,9	7,6	7,8	8,8	0,8	1,0	1,0	1,3	1,3	1,2
2. Organische produkten	3,0	5,5	8,3	10,4	14,5	17,0	0,9	1,3	1,6	1,8	2,3	2,4
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	1,1	1,3	1,6	1,8	2,3	2,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
4. Farmaceutische produkten	2,0	2,3	3,3	4,2	5,1	6,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9
5. Kunstmeststoffen	6,8	8,0	7,9	7,8	7,8	8,3	1,9	2,0	1,6	1,4	1,3	1,2
6. Diversen	8,1	10,6	14,5	17,6	20,0	25,2	2,3	2,6	2,9	3,0	3,2	3,6
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**27,9**	**32,0**	**39,0**	**46,8**	**53,7**	**65,2**	**7,9**	**7,8**	**7,8**	**8,1**	**8,6**	**9,2**
w. o. : suiker en suikerwaren	(1,5)	(1,5)	(2,2)	(2,9)	(3,4)	(4,8)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,5)	(0,5)	(0,7)
vlees en vleeswaren	(5,5)	(6,3)	(7,6)	(11,4)	(12,5)	(15,1)	(1,6)	(1,5)	(1,5)	(2,0)	(2,0)	(2,1)
zuivelprodukten	(4,2)	(4,3)	(5,1)	(5,5)	(8,2)	(8,7)	(1,2)	(1,1)	(1,0)	(0,9)	(1,3)	(1,2)
G. *Diamantnijverheid*	**15,6**	**17,8**	**20,2**	**19,2**	**20,8**	**27,3**	**4,4**	**4,4**	**4,0**	**3,3**	**3,3**	**3,9**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**1,6**	**1,4**	**1,4**	**1,8**	**1,6**	**1,4**	**0,5**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**0,3**	**0,2**
I. *Petroleumindustrie*	**8,3**	**11,3**	**15,1**	**14,4**	**14,8**	**18,9**	**2,3**	**2,8**	**3,0**	**2,5**	**2,4**	**2,6**
J. *Diverse industrieën*	**26,3**	**30,7**	**37,7**	**42,9**	**48,2**	**56,3**	**7,4**	**7,5**	**7,5**	**7,4**	**7,8**	**7,9**
1. Bouwmaterialen	2,9	3,1	3,2	3,9	4,5	5,0	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7
w. o. : cement	(0,8)	(0,8)	(0,8)	(1,0)	(1,2)	(1,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
2. Glasnijverheid	7,9	8,9	9,5	11,0	10,8	12,8	2,3	2,2	1,9	1,9	1,7	1,8
w. o : plaatglas	(3,3)	(3,8)	(3,9)	(4,6)	(4,1)	(4,8)	(0,9)	(0,9)	(0,8)	(0,8)	(0,7)	(0,7)
3. Papier en papierwaren	5,4	6,8	9,5	11,1	11,9	13,6	1,5	1,7	1,9	1,9	1,9	1,9
4. Rubber en rubberwaren	2,2	2,7	3,5	3,9	4,7	5,1	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
5. Hout en houtwaren	6,1	7.2	9,8	10,4	13,1	16,5	1,7	1,8	1,9	1,8	2,1	2,3
6. Olie en vet	1,0	1,2	1,3	1,7	2,2	2,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3
7. Schoeisel	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
Totaal (A tot J)	**318,9**	**368,5**	**454,4**	**521,6**	**562,9**	**644,2**	**90,1**	**90,3**	**90,2**	**89,9**	**90,8**	**91,0**
K. *Overige sectoren*	**35,2**	**40,1**	**50,1**	**58,4**	**57,3**	**63,7**	**9,9**	**9,7**	**9,8**	**10,1**	**9,2**	**9,0**
Algemeen totaal	**354,1**	**408,6**	**504,5**	**580,0**	**620,2**	**707,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969 (a)	1970	1971	1972
Grondstoffen en halffabrikaten	**184 135**	**198 888**	**202 319**	**236 743**	**285 457**	**327 751**	**328 148**	**370 583**
Landbouwprodukten	9 165	8 624	9 298	10 649	10 945	11 444	11 726	12 746
Industriële produkten	174 970	190 264	193 021	226 094	274 512	316 307	316 422	357 837
w.o. : Grondstoffen	*19 611*	*20 143*	*19 602*	*22 437*	*27 555*	*30 288*	*27 342*	*33 707*
Halffabrikaten	*155 359*	*170 122*	*173 419*	*203 746*	*246 957*	*286 019*	*289 080*	*324 130*
Brandstoffen en energie	**10 366**	**9 489**	**10 068**	**12 760**	**16 638**	**16 441**	**16 690**	**20 529**
Consumptiegoederen	**74 652**	**80 981**	**89 551**	**101 515**	**135 078**	**153 135**	**185 646**	**210 875**
Duurzame produkten	47 823	51 880	55 404	64 328	90 243	99 967	123 885	139 199
Niet duurzame produkten	26 829	29 102	34 147	37 187	44 835	53 168	61 761	71 676
w.o. : Voedingsprodukten	*16 992*	*18 484*	*22 438*	*24 385*	*29 072*	*34 959*	*41 642*	*49 297*
Andere	*9 837*	*10 617*	*11 709*	*12 802*	*15 763*	*18 209*	*20 119*	*22 379*
Investeringsgoederen	**43 578**	**45 549**	**46 124**	**50 535**	**58 981**	**71 464**	**79 665**	**92 788**
Motoren en vaste investeringen	22 921	23 482	24 441	27 397	33 528	40 953	45 806	53 232
Vervoermaterieel	10 476	11 623	11 144	11 198	14 627	16 839	17 988	21 580
Wetenschappelijke en medische apparaten	917	1 056	967	941	1 299	1 653	2 051	2 472
Andere	9 265	9 388	9 572	10 999	9 527	12 019	13 820	15 504
Overige produkten	**6 953**	**6 671**	**6 070**	**7 006**	**8 312**	**11 190**	**10 089**	**13 088**
Algemeen totaal	**319 684**	**341 578**	**354 132**	**408 559**	**504 466**	**579 981**	**620 238**	**707 863**

(a) Nieuwe reeks vanaf 1969.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969 (a)	1970	1971	1972
Grondstoffen en halffabrikaten	**57,7**	**58,2**	**57,1**	**57,9**	**56,6**	**56,5**	**52,9**	**52,4**
Landbouwprodukten	2,9	2,5	2,6	2,6	2,2	2,0	1,9	1,8
Industriële produkten	54,8	55,7	54,5	55,3	54,4	54,5	51,0	50,6
w.o. : Grondstoffen	*6,1*	*5,9*	*5,5*	*5,5*	*5,4*	*5,2*	*4,4*	*4,8*
Halffabrikaten	*48,7*	*49,8*	*49,0*	*49,8*	*49,0*	*49,3*	*46,6*	*45,8*
Brandstoffen en energie	**3,2**	**2,8**	**2,8**	**3,1**	**3,3**	**2,9**	**2,7**	**2,9**
Consumptiegoederen	**23,4**	**23,7**	**25,3**	**24,9**	**26,8**	**26,4**	**29,9**	**29,8**
Duurzame produkten	15,0	15,2	15,6	15,8	17,9	17,2	20,0	19,7
Niet duurzame produkten	8,4	8,5	9,7	9,1	8,9	9,2	9,9	10,1
w.o. : Voedingsprodukten	*5,3*	*5,4*	*6,4*	*6,0*	*5,8*	*6,0*	*6,7*	*7,0*
Andere	*3,1*	*3,1*	*3,3*	*3,1*	*3,1*	*3,2*	*3,2*	*3,1*
Investeringsgoederen	**13,7**	**13,3**	**13,0**	**12,4**	**11,7**	**12,3**	**12,8**	**13,1**
Motoren en vaste investeringen	7,2	6,9	6,9	6,7	6,6	7,1	7,4	7,5
Vervoermateriaal	3,3	3,4	3,1	2,7	2,9	2,9	2,9	3,0
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4
Andere	2,9	2,7	2,7	2,7	1,9	2,0	2,2	2,2
Overige produkten	**2,0**	**1,9**	**1,8**	**1,7**	**1,6**	**1,9**	**1,7**	**1,8**
Algemeen totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Nieuwe reeks vanaf 1969.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburg

Geografische indeling van de ui

(miljoene

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Andere landen van Europa	Europa
Grondstoffen en halffabrikaten . .	**82 204**	**55 975**	**92 483**	**17 519**	**248 181**	**19 048**	**40 082**	**307 31**
Landbouwprodukten	5 760	1 515	1 542	260	9 077	407	1 590	11 07
Industriële produkten	76 444	54 460	90 941	17 259	239 104	18 641	38 492	296 23
w.o. : Grondstoffen	*7 554*	*7 184*	*9 036*	*3 205*	*26 979*	*1 371*	*2 368*	*30 71*
Halffabrikaten	*68 890*	*47 276*	*81 905*	*14 054*	*212 125*	*17 270*	*36 124*	*265 51*
Brandstoffen en energie	**1 138**	**2 237**	**3 770**	**248**	**7 393**	**2 459**	**5 529**	**15 38**
Consumptiegoederen	**40 027**	**56 483**	**61 400**	**9 004**	**166 914**	**5 278**	**15 859**	**188 05**
Duurzame produkten	25 162	40 929	41 482	5 889	113 462	3 096	10 681	127 23
Niet duurzame produkten . . .	14 865	15 554	19 918	3 115	53 452	2 182	5 178	60 81
w.o. : Voedingsprodukten .	*10 513*	*10 688*	*16 414*	*2 223*	*39 838*	*1 208*	*1 938*	*42 98*
Andere	*4 352*	*4 866*	*3 504*	*892*	*13 614*	*974*	*3 240*	*17 82*
Investeringsgoederen	**19 232**	**16 645**	**17 020**	**4 404**	**57 301**	**3 491**	**13 361**	**74 15**
Motoren en vaste investeringen	9 406	9 327	9 581	2 509	30 823	2 013	9 032	41 86
Vervoermateriaal	6 006	3 623	3 632	1 000	14 261	931	2 525	-17 71
Wetenschappelijke en medische apparaten	799	309	329	146	1 583	52	373	2 00
Andere	3 021	3 386	3 478	749	10 634	495	1 431	12 56
Overige produkten	**1 302**	**388**	**1 777**	**1 146**	**4 613**	**675**	**3 688**	**8 97**
Algemeen totaal . . .	**143 903**	**131 728**	**176 450**	**32 321**	**484 402**	**30 951**	**78 519**	**593 87**

nomische Unie

· per goederengroep in 1972
ken)

epu-iek an nid-rika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
980	**7 010**	**7 990**	**29 337**	**2 300**	**6 197**	**37 834**	**3 330**	**13 073**	**16 403**	**1 045**	**370 583**
26	396	422	71	13	534	618	93	497	590	42	12 746
954	6 614	7 568	29 266	2 287	5 663	37 216	3 237	12 576	15 813	1 003	357 837
183	*1 185*	*1 368*	*607*	*30*	*334*	*971*	*144*	*464*	*608*	*42*	*33 707*
771	*5 429*	*6 200*	*28 659*	*2 257*	*5 329*	*36 245*	*3 093*	*12 112*	*15 205*	*961*	*324 130*
15	**452**	**467**	**1 051**	**137**	**94**	**1 282**	**13**	**162**	**175**	**3 224**	**20 529**
473	**5 091**	**5 564**	**8 807**	**813**	**2 941**	**12 561**	**682**	**3 590**	**4 272**	**427**	**210 875**
158	1 998	2 156	7 086	355	595	8 036	441	1 135	1 576	192	139 199
315	3 093	3 408	1 721	458	2 346	4 525	241	2 455	2 696	235	71 676
67	*2 361*	*2 428*	*404*	*99*	*1 562*	*2 065*	*112*	*1 607*	*1 719*	*101*	*49 297*
248	*732*	*980*	*1 317*	*359*	*784*	*2 460*	*129*	*848*	*977*	*134*	*22 379*
824	**5 342**	**6 166**	**3 432**	**412**	**3 637**	**7 481**	**650**	**3 834**	**4 484**	**504**	**92 788**
463	3 360	3 823	1 220	187	2 802	4 209	228	2 753	2 981	351	53 232
321	1 322	1 643	843	4	506	1 353	33	803	836	31	21 580
12	124	136	183	10	44	237	18	69	87	4	2 472
28	536	564	1 186	211	285	1 682	371	209	580	118	15 504
81	**698**	**779**	**419**	**57**	**946**	**1 422**	**110**	**1 470**	**1 580**	**331**	**13 088**
373	**18 593**	**20 966**	**43 046**	**3 719**	**13 815**	**60 580**	**4 785**	**22 129**	**26 914**	**5 531**	**707 863**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1967	1968	1969	1970	1971	1972
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**13,5**	**13,2**	**17,4**	**23,5**	**22,6**	**22,8**	**3,7**	**3,1**	**3,5**	**4,1**	**3,6**	**3,3**
1. Primaire vormen	5,3	4,8	6,4	9,0	6,9	7,4	1,5	1,1	1,3	1,6	1,1	1,1
2. Halfafgewerkte produkten	8,2	8,4	11,0	14,5	15,7	15,4	2,2	2,0	2,2	2,5	2,5	2,2
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**98,1**	**106,3**	**134,8**	**164,2**	**189,1**	**208,1**	**26,9**	**25,3**	**26,9**	**28,8**	**30,1**	**30,3**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	8,3	9,1	11,1	13,7	17,0	16,0	2,3	2,1	2,2	2,4	2,7	2,3
2. Machines (behalve elektrische)	36,8	37,4	45,3	56,6	65,7	67,6	10,1	8,9	9,0	9,9	10,4	9,9
w. o. : machines voor metaalbewerking	(2,0)	(2,2)	(2,5)	(4,0)	(4,3)	(4,3)	(0,6)	(0,5)	(0,5)	(0,7)	(0,7)	(0,6)
textielmachines	(2,5)	(2,7)	(3,5)	(3,5)	(3,6)	(3,9)	(0,7)	(0,6)	(0,7)	(0,6)	(0,6)	(0,6)
3. Elektrische machines en toestellen	15,5	17,5	21,7	29,3	34,9	37,2	4,2	4,2	4,3	5,2	5,6	5,4
4. Vervoermaterieel	37,3	42,1	56,5	64,4	71,3	87,1	10,2	10,0	11,3	11,3	11,4	12,7
w. o. : spoorwegmaterieel	(0,5)	(0,3)	(0,3)	(0,7)	(1,6)	(2,2)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,3)	(0,3)
motorwegvoertuigen	(31,9)	(36,5)	(50,3)	(54,9)	(62,2)	(76,2)	(8,8)	(8,7)	(9,9)	(9,6)	(9,9)	(11,1)
schepen	(0,8)	(0,4)	(0,5)	(0,8)	(0,5)	(0,6)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,1)
5. Wapens en munitie	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**24,2**	**29,5**	**34,3**	**39,0**	**28,9**	**28,5**	**6,6**	**7,0**	**6,9**	**6,8**	**4,6**	**4,1**
1. Onbewerkt	22,3	27,4	31,5	35,7	25,0	24,4	6,1	6,5	6,3	6,2	4,0	3,5
2. Bewerkt	1,9	2,1	2,8	3,3	3,9	4,1	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
D. *Textielnijverheid*	**34,2**	**39,9**	**47,9**	**49,6**	**57,5**	**64,8**	**9,4**	**9,5**	**9,5**	**8,7**	**9,1**	**9,4**
1. Vezels	13,7	15,0	16,2	14,9	14,3	15,9	3,8	3,6	3,2	2,6	2,3	2,3
2. Garens	5,1	6,8	9,0	9,3	11,9	12,7	1,4	1,6	1,8	1,6	1,9	1,8
3. Weefsels en touwwerk	9,6	10,9	13,0	14,3	17,4	19,0	2,6	2,6	2,6	2,5	2,7	2,8
4. Andere afgewerkte produkten	5,8	7,2	9,7	11,1	13,9	17,2	1,6	1,7	1,9	2,0	2,2	2,5
	26,4	30,5	36,3	41,5	47,9	53,4	7,1	7,3	7,3	7,3	7,5	7,7

E. *Scheikundige nijverheid*	**26,0**	**30,5**	**36,3**	**41,5**	**47,9**	**53,4**	**7,1**	**7,3**	**7,2**	**7,3**	**7,6**	**7,8**
1. Anorganische produkten												
2. Organische produkten	4,8	6,1	7,1	8,1	10,3	12,2	1,3	1,5	1,4	1,4	1,6	1,8
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	2,1	2,3	2,6	2,8	3,5	3,8	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6
4. Farmaceutische produkten	4,0	4,6	6,0	7,0	7,4	8,5	1,1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
5. Kunstmeststoffen	2,7	2,6	2,4	2,3	2,4	2,5	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4
6. Diversen	10,1	11,8	14,3	16,4	19,4	20,9	2,8	2,8	2,8	2,9	3,1	3,0
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**49,1**	**50,5**	**58,0**	**68,0**	**75,7**	**83,9**	**13,5**	**12,0**	**11,6**	**11,9**	**12,0**	**12,2**
w. o. : suiker en suikerwaren	(0,7)	(0,8)	(0,8)	(0,8)	(1,1)	(1,0)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,1)	(0,2)	(0,1)
vlees en vleeswaren	(3,8)	(4,0)	(4,2)	(4,4)	(5,5)	(6,8)	(1,0)	(1,0)	(0,8)	(0,8)	(0,9)	(1,0)
zuivelprodukten	(3,9)	(4,2)	(4,2)	(6,2)	(7,1)	(7,1)	(1,1)	(1,0)	(0,8)	(1,1)	(1,1)	(1,0)
G. *Diamantnijverheid*	**14,1**	**19,7**	**24,7**	**16,9**	**22,4**	**25,7**	**3,9**	**4,7**	**4,9**	**3,0**	**3,6**	**3,7**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**9,3**	**10,8**	**12,1**	**15,1**	**13,4**	**14,2**	**2,6**	**2,6**	**2,4**	**2,7**	**2,1**	**2,1**
I. *Petroleumindustrie*	**20,8**	**27,6**	**30,4**	**33,7**	**43,5**	**49,9**	**5,7**	**6,6**	**6,1**	**5,9**	**6,9**	**7,3**
1. Ruw of gedeeltelijk geraffineerd produkt	14,7	20,5	24,1	26,4	32,7	40,5	4,0	4,9	4,8	4,6	5,2	5,9
2. Petroleumprodukten	6,1	7,1	6,3	7,3	10,8	9,4	1,7	1,7	1,3	1,3	1,7	1,4
J. *Diverse industrieën*	**26,9**	**29,8**	**37,5**	**42,4**	**48,3**	**52,1**	**7,4**	**7,1**	**7,5**	**7,4**	**7,7**	**7,6**
1. Bouwmaterialen	0,6	0,7	0,8	1,0	1,2	1,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2. Glasnijverheid	1,7	1,9	2,2	2,9	3,2	3,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
3. Papier en papierwaren	8,5	9,6	11,9	13,8	15,4	16,4	2,3	2,3	2,4	2,4	2,5	2,4
4. Rubber en rubberwaren	4,0	4,4	5,7	6,2	7,6	7,6	1,1	1,0	1,1	1,1	1,2	1,1
5. Hout en houtwaren	8,0	8,5	11,2	11,4	12,3	14,1	2,2	2,0	2,3	2,0	2,0	2,1
6. Olie en vet	1,9	2,1	2,7	3,9	4,5	4,4	0,5	0,5	0,5	0,7	0,7	0,6
7. Schoeisel	2,2	2,6	3,0	3,2	4,1	4,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6
***Totaal* (A tot J)**	**316,2**	**357,8**	**433,4**	**493,9**	**549,3**	**603,4**	**86,8**	**85,2**	**86,5**	**86,6**	**87,3**	**87,8**
K. *Overige sectoren*	**48,1**	**62,0**	**67,7**	**76,7**	**79,8**	**83,5**	**13,2**	**14,8**	**13,5**	**13,4**	**12,7**	**12,2**
Algemeen totaal	**364,3**	**419,8**	**501,1**	**570,6**	**629,1**	**686,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969 (a)	1970	1971	1972
Grondstoffen en halffabrikaten	**179 772**	**206 033**	**202 681**	**237 551**	**284 787**	**312 463**	**328 601**	**355 491**
Landbouwprodukten	7 793	8 260	8 709	9 197	10 013	11 518	12 339	13 230
Industriële produkten	171 979	197 774	193 972	228 354	274 774	300 945	916 262	342 261
w.o. : Grondstoffen	*57 613*	*59 686*	*57 986*	*66 534*	*74 428*	*84 568*	*78 954*	*84 772*
Halffabrikaten	*114 366*	*138 088*	*135 986*	*161 820*	*200 346*	*216 377*	*237 308*	*257 489*
Brandstoffen en energie	**29 403**	**28 206**	**31 122**	**39 941**	**45 007**	**52 095**	**61 079**	**69 227**
Consumptiegoederen	**65 337**	**71 040**	**75 160**	**84 234**	**104 694**	**116 847**	**137 935**	**156 742**
Duurzame produkten	33 624	36 574	38 415	44 894	60 121	65 830	77 430	90 208
Niet duurzame produkten	31 713	34 466	36 745	39 340	44 573	51 017	60 505	66 534
w.o. : Voedingsprodukten	*24 666*	*26 777*	*28 398*	*29 229*	*32 182*	*36 674*	*43 998*	*48 074*
Andere	*7 047*	*7 689*	*8 347*	*10 111*	*12 391*	*14 343*	*16 507*	*18 460*
Investeringsgoederen	**49 373**	**52 798**	**54 813**	**56 836**	**65 807**	**88 432**	**100 692**	**103 897**
Motoren en vaste investeringen	30 885	34 725	34 750	36 000	40 461	54 350	63 302	65 732
Vervoermateriaal	8 443	6 310	7 268	8 090	9 962	12 724	11 825	14 042
Wetenschappelijke en medische apparaten	2 214	2 701	2 726	2 838	3 721	4 555	5 313	5 062
Andere	7 831	9 062	10 069	9 908	11 663	16 803	20 252	19 061
Overige produkten	**1 189**	**1 027**	**561**	**1 196**	**758**	**810**	**756**	**1 563**
Algemeen totaal	**325 074**	**359 104**	**364 337**	**419 758**	**501 053**	**570 647**	**629 063**	**686 920**

(a) Vanaf 1969, nieuwe reeks.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967	1968	1969 (a)	1970	1971	1972
Grondstoffen en halffabrikaten	**55,3**	**57,4**	**55,6**	**56,6**	**56,8**	**54,8**	**52,3**	**51,8**
Landbouwprodukten	2,4	2,3	2,4	2,2	2,0	2,0	2,0	1,9
Industriële produkten	52,9	55,1	53,2	54,4	54,8	52,8	50,3	49,9
w.o. : Grondstoffen	*17,7*	*16,6*	*15,9*	*15,8*	*14,8*	*14,8*	*12,6*	*12,4*
Halffabrikaten	*35,1*	*38,5*	*37,3*	*38,6*	*40,0*	*38,0*	*37,7*	*37,5*
Brandstoffen en energie	**9,0**	**7,9**	**8,5**	**9,5**	**9,0**	**9,1**	**9,7**	**10,1**
Consumptiegoederen	**20,1**	**19,8**	**20,6**	**20,1**	**20,9**	**20,5**	**21,9**	**22,8**
Duurzame produkten	10,4	10,2	10,5	10,7	12,0	11,5	12,3	13,1
Niet duurzame produkten	9,8	9,6	10,1	9,4	8,9	9,0	9,6	9,7
w.o. : Voedingsprodukten	*7,6*	*7,5*	*7,8*	*7,0*	*6,4*	*6,5*	*7,0*	*7,0*
Andere	*2,2*	*2,1*	*2,3*	*2,4*	*2,5*	*2,5*	*2,6*	*2,7*
Investeringsgoederen	**15,2**	**14,7**	**15,1**	**13,5**	**13,1**	**15,5**	**16,0**	**15,1**
Motoren en vaste investeringen	9,5	9,7	9,5	8,5	8,1	9,5	10,1	9,6
Vervoermateriaal	2,6	1,8	2,0	1,9	2,0	2,2	1,9	2,0
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,7	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,8	0,7
Andere	2,4	2,5	2,8	2,4	2,3	3,0	3,2	2,8
Overige produkten	**0,4**	**0,2**	**0,2**	**0,3**	**0,2**	**0,1**	**0,1**	**0,2**
Algemeen totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Vanaf 1969, nieuwe reeks.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxembur

Geografische indeling van de
(miljoe

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Andere landen van Europa	Euro
Grondstoffen en halffabrikaten	73 261	49 733	80 690	9 249	212 933	31 389	32 986	277 3
Landbouwprodukten	2 317	2 911	1 346	30	6 604	69	1 141	7 8
Industriële produkten	70 944	46 822	79 344	9 219	206 329	31 319	31 845	269 4
w.o. : Grondstoffen	*27 560*	*9 397*	*5 438*	*450*	*42 844*	*2 866*	*11 123*	*56 8*
Halffabrikaten	*43 384*	*37 425*	*73 906*	*8 769*	*163 485*	*28 453*	*20 722*	*212 6*
Brandstoffen en energie	1 468	18 359	10 366	566	30 759	862	3 005	34 6
Consumptiegoederen	39 105	32 317	34 890	13 381	119 693	4 940	11 580	136 2
Duurzame produkten	23 015	14 653	26 160	10 553	74 381	2 811	4 840	82 0
Niet duurzame produkten	16 090	17 664	8 730	2 828	45 312	2 129	6 740	54 1
w.o. : Voedingsprodukten	*10 952*	*13 130*	*3 938*	*2 195*	*30 216*	*1 283*	*5 374*	*36 8*
Andere	*5 138*	*4 533*	*4 792*	*633*	*15 096*	*846*	*1 366*	*17 3*
Investeringsgoederen	18 468	15 391	39 811	5 027	78 697	6 283	8 389	93 3
Motoren en vaste investeringen	11 014	8 914	26 550	3 544	50 022	4 078	5 672	59 7
Vervoermateriaal	3 148	2 317	4 729	473	10 667	723	1 037	12 4
Wetenschappelijke en medische apparaten	736	603	1 918	214	3 471	304	492	4 2
Andere	3 570	3 557	6 614	796	14 537	1 178	1 188	16 9
Overige produkten	111	38	155	145	449	150	549	1 1
Algemeen totaal	132 413	115 838	165 912	28 368	442 531	43 623	56 509	542 6

Economische Unie

oe per goederengroep in 1972

ra ken)

Bou-wbek n Zuid-Afrika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
747	20 316	25 063	22 917	5 906	8 231	37 054	2 871	9 202	12 073	3 994	355 491
144	1 546	1 690	1 494	107	1 844	3 445	—	270	270	11	13 230
303	18 770	23 373	21 423	5 799	6 387	33 609	2 871	8 932	11 803	3 883	342 261
537	*5 505*	*6 142*	*5 549*	*4 140*	*3 734*	*13 423*	*261*	*4 389*	*4 650*	*3 724*	*84 772*
966	*13 265*	*17 231*	*15 874*	*1 659*	*2 653*	*20 186*	*2 610*	*4 543*	*7 153*	*259*	*257 489*
46	**5 395**	**5 441**	**1 661**	**41**	**492**	**2 194**	**1**	**26 603**	**26 604**	**362**	**69 227**
823	**1 278**	**2 101**	**4 596**	**382**	**5 583**	**10 561**	**4 361**	**3 126**	**7 487**	**380**	**156 742**
4	75	79	2 403	57	65	2 525	3 928	1 580	5 508	64	90 208
819	1 203	2 022	2 193	325	5 518	8 036	433	1 546	1 979	316	66 534
817	*1 201*	*2 018*	*1 279*	*279*	*5 484*	*7 042*	*364*	*1 492*	*1 856*	*285*	*48 074*
2	*2*	*4*	*914*	*46*	*34*	*994*	*69*	*54*	*123*	*31*	*18 460*
220	**36**	**256**	**8 544**	**88**	**53**	**8 685**	**1 322**	**122**	**1 444**	**143**	**103 897**
10	27	37	4 857	61	9	4 927	854	53	907	89	65 732
206	—	206	1 356	11	6	1 373	19	2	21	15	14 042
–	1	1	607	10	3	620	152	10	162	12	5 062
4	8	12	1 724	6	35	1 765	297	57	354	27	19 061
2	**230**	**232**	**130**	**1**	**13**	**144**	**3**	**34**	**37**	**2**	**1 563**
838	**27 255**	**33 093**	**37 848**	**6 418**	**14 372**	**58 638**	**8 558**	**39 087**	**47 645**	**4 881**	**686 920**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de invoer in 1972 t.o.v. 1971
(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Andere landen van Europa	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	+ 18,4	+ 14,7	+ 4,6	+ 25,4	+ 12,2	+ 19,3	+ 8,7	+ 12,5	— 9,4	— 10,5	— 1,8	+ 6,0	+ 8,2
Landbouwprodukten	+ 3,7	+ 30,6	+ 28,3	+ 36,4	+ 19,3	— 16,9	— 1,6	+ 15,3	— 4,0	— 3,9	— 3,5	+ 22,2	+ 7,2
Industriële produkten	+ 18,9	+ 13,9	+ 4,3	+ 25,4	+ 12,0	+ 19,4	+ 9,1	+ 12,5	— 9,7	— 11,1	— 1,7	+ 5,7	+ 8,2
w.o. : Grondstoffen	+ *24,7*	+ *33,8*	+ *4,8*	— *12,3*	+ *23,0*	+ *53,8*	+ *11,8*	+ *21,8*	— *38,9*	— *26,4*	— *6,1*	+ *6,0*	+ *7,4*
Halffabrikaten	+ *15,6*	+ *9,8*	+ *4,2*	+ *28,2*	+ *9,4*	+ *16,8*	+ *7,8*	+ *10,2*	+ *8,3*	+ *3,2*	—	+ *5,4*	+ *8,5*
Brandstoffen en energie	— 0,2	+ 18,8	— 2,2	+ 16,5	+ 9,7	— 20,0	+ 14,7	+ 9,1	+ 4,9	— 35,2	— 30,4	+ 47,2	+ 13,3
Consumptiegoederen	+ 23,5	+ 10,3	+ 9,9	+ 11,5	+ 14,3	— 3,6	+ 8,7	+ 13,1	+ 4,5	+ 6,5	+ 4,5	+ 44,7	+ 13,6
Duurzame produkten	+ 27,9	+ 8,6	+ 8,9	+ 13,9	+ 14,8	+ 3,5	+ 23,2	+ 14,8	+ 1,2	+ 2,6	— 34,2	+ 65,4	+ 16,5
Niet duurzame produkten	+ 17,7	+ 11,8	+ 12,9	+ 3,6	+ 13,5	— 11,6	+ 0,2	+ 10,4	+ 8,3	+ 7,7	+ 7,0	+ 7,4	+ 10,0
w.o. : Voedingsprodukten	+ *18,7*	+ *10,3*	+ *12,9*	+ *0,2*	+ *12,7*	— *10,0*	+ *0,1*	+ *9,7*	+ *8,9*	+ *7,5*	+ *6,9*	+ *7,2*	+ *9,3*
Andere	+ *15,8*	+ *16,4*	+ *13,0*	+ *17,2*	+ *15,1*	— *14,0*	+ *1,0*	+ *12,0*	+ *7,5*	+ *9,0*	+ *33,3*	+ *9,8*	+ *11,8*
Investeringsgoederen	+ 13,8	+ 1,6	+ 3,3	+ 5,5	+ 5,4	— 0,6	+ 13,0	+ 5,6	— 3,8	— 4,5	— 82,7	— 1,1	+ 3,2
Motoren en vaste investeringen	+ 18,2	+ 6,0	+ 2,3	+ 13,1	+ 6,8	— 4,7	+ 9,5	+ 6,2	— 18,2	— 18,3	+ 236,4	+ 7,6	+ 3,8
Vervoermateriaal	+ 20,1	+ 13,4	+ 41,2	+ 2,6	+ 25,9	+ 11,4	+ 94,2	+ 28,7	+167,5	+160,5	— 85,8	— 87,7	+ 18,7
Wetenschappelijke en medische apparaten	+ 12,7	— 15,5	— 8,7	— 4,5	— 6,0	— 12,6	+ 1,0	— 5,7	+ 4,8	+ 4,6	— 93,3	+ 2,5	— 4,7
Andere	— 1,8	— 10,8	— 7,0	— 15,9	— 7,3	+ 12,6	— 2,6	— 5,8	— 7,2	— 10,9	+1100,0	+ 22,9	— 5,9
Overige produkten	— 39,3	— 72,5	+ 72,2	+ 16,0	— 16,2	+219,1	+1383,8	+ 85,2	+ 88,4	+ 84,6	+1833,3	— 17,8	+106,7
Algemeen totaal	+ 18,8	+ 12,0	+ 4,9	+ 14,6	+ 11,3	+ 12,2	+ 10,6	+ 11,3	— 5,9	— 8,2	— 10,2	+ 31,8	+ 9,2

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer

(1963 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1958	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (a)	1958	1967	1968	1969	1970	1971	1972 (a)
A. *Invoer*	61,0	141,4	162,2	188,9	207,1	225,0	255,9	101,4	100,4	100,7	103,8	107,7	109,4	107,9
Grond- en hulpstoffen	62,2	134,3	157,9	176,8	188,0	200,1	223,2	101,0	106,5	107,0	112,3	115,2	110,4	106,8
Uitrustingsgoederen	61,2	173,8	184,9	238,7	280,6	313,8	349,2	84,9	86,3	86,0	86,9	91,0	95,5	95,3
Duurzame verbruiksgoederen	49,1	138,2	160,2	192,6	208,0	234,4	265,3	94,6	96,7	96,4	100,0	105,3	107,7	117,8
Niet-duurzame verbruiksgoederen	64,4	147,8	165,2	187,2	207,3	244,4	280,5	106,0	109,6	107,8	111,5	114,5	118,1	119,4
B. *Uitvoer*	62,2	140,5	165,2	194,6	213,8	235,3	279,8	103,8	104,3	103,1	107,9	112,3	109,6	109,7
Grond- en hulpstoffen	66,1	130,5	154,6	176,8	188,1	198,7	257,4	104,1	106,0	104,6	110,6	118,0	108,7	107,1
Uitrustingsgoederen	55,8	161,7	178,1	213,3	255,4	270,9	317,1	98,5	92,6	91,9	94,3	98,2	102,3	101,3
Duurzame verbruiksgoederen	44,4	170,6	216,1	283,8	313,5	409,8	501,7	103,2	115,5	112,0	113,6	113,4	117,0	119,7
Niet-duurzame verbruiksgoederen	50,2	143,8	157,0	182,7	206,8	235,9	267,7	96,6	105,1	107,5	113,6	112,8	115,4	118,3
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								102,4	103,9	102,4	104,0	104,2	100,2	101,7

(a) Ramingen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(maandgegevens - 1963 = 100)

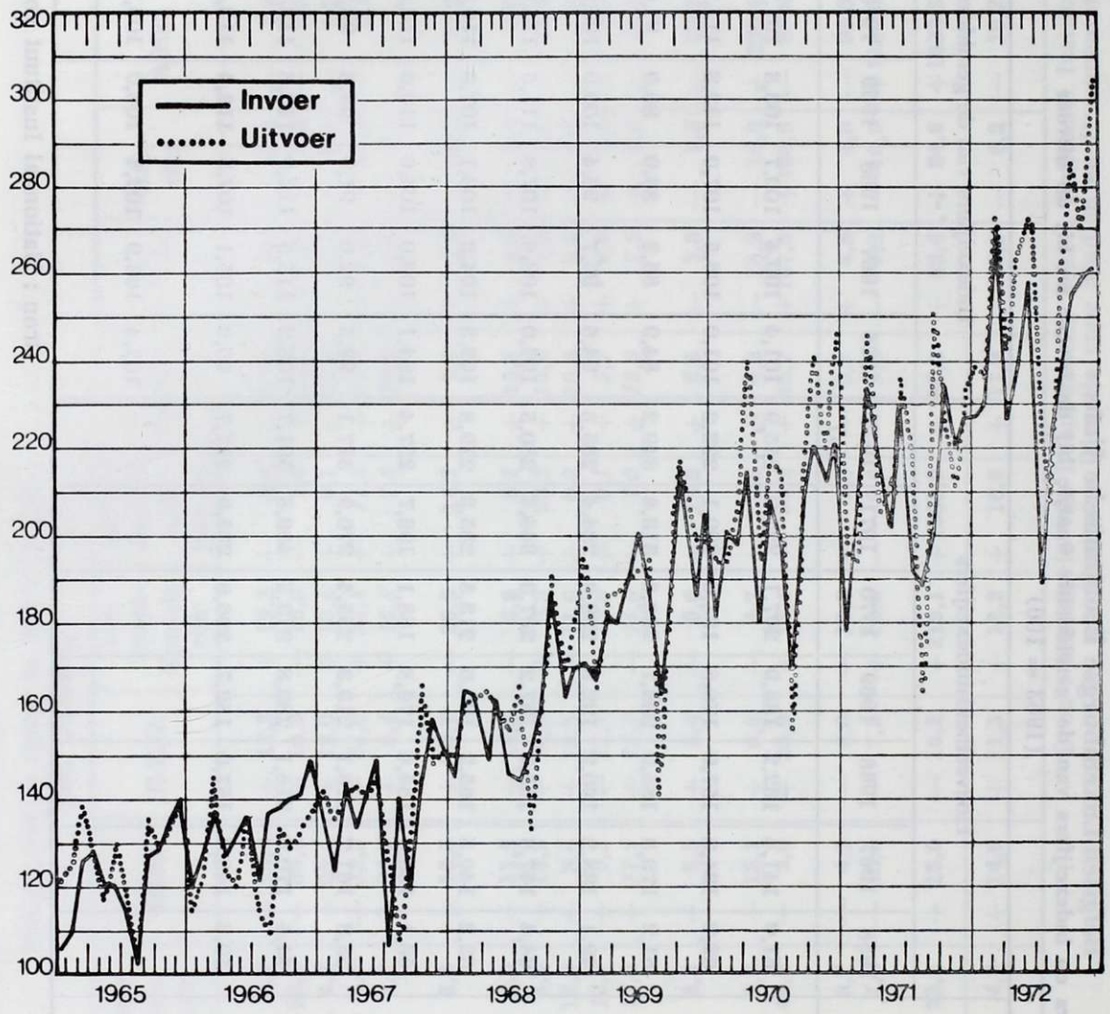

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(maandgemiddelden - 1963 = 100)

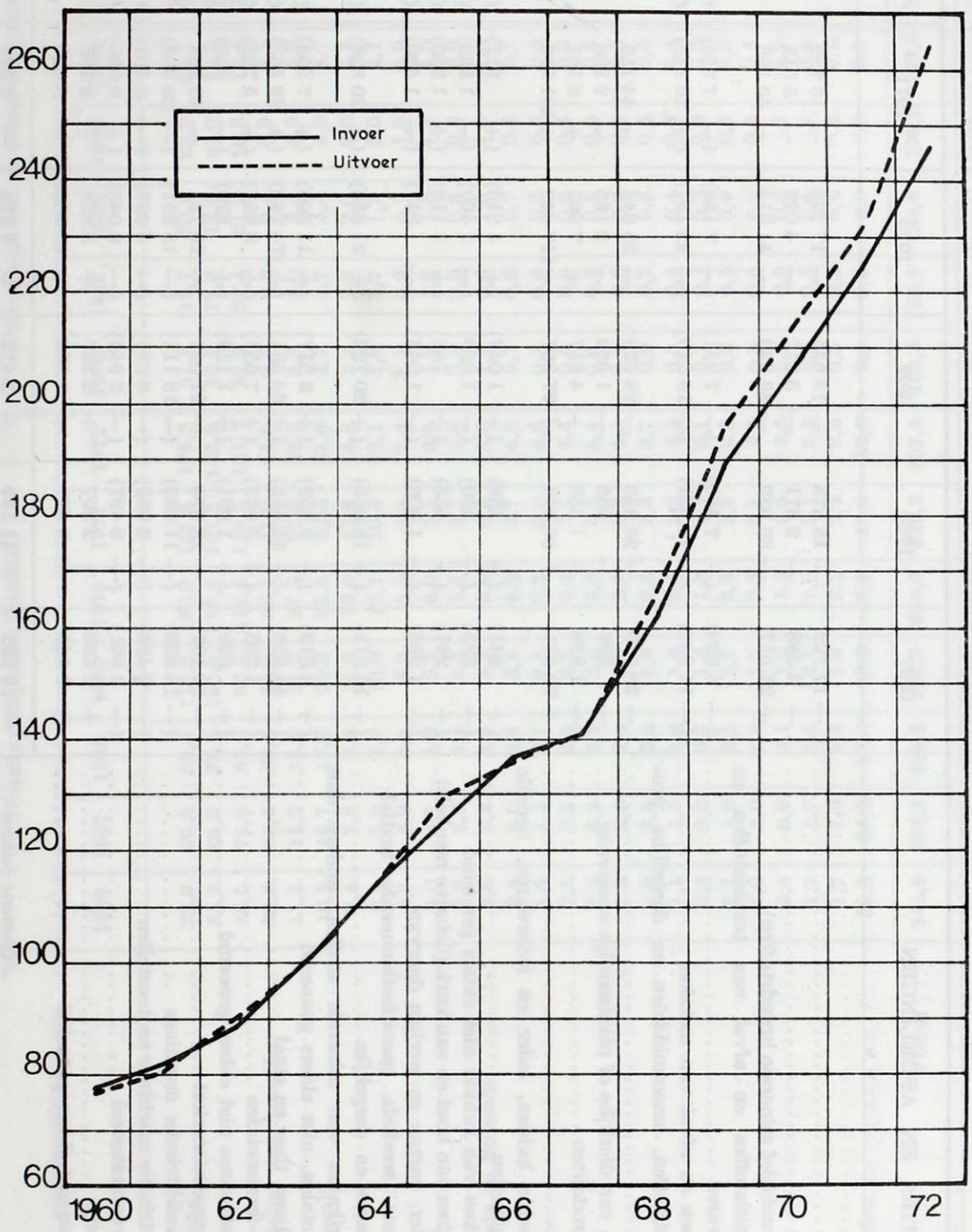

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Analyse van de handelsbalans

volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel

(miljoenen franken)

SECTIES EN AFDELINGEN	1967	1968	1969	1970	1971	1972
0. Voedingswaren	— 17 722	— 15 578	— 15 645	— 17 224	— 16 722	— 12 740
1. Genotmiddelen	— 3 488	— 2 871	— 3 315	— 4 023	— 5 313	— 6 040
2. Grondstoffen (exclusief minerale brandstoffen)	— 28 017	— 36 080	— 38 223	— 41 914	— 40 199	— 38 915
w. o. : 26. Textielstoffen en afval van textielstoffen en -waren	(— 6 220)	(— 7 382)	(— 7 251)	(— 7 158)	(— 7 758)	(— 7 455)
28. Ertsen en afval van metalen	(— 11 067)	(— 16 321)	(— 16 510)	(— 22 137)	(— 18 275)	(— 17 347)
3. Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke produkten	— 20 849	— 26 943	— 28 078	— 35 346	— 44 185	— 48 438
4. Vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong	— 899	— 958	— 1 362	— 2 166	— 2 286	— 2 203
5. Scheikundige produkten	— 1 980	+ 1 289	+ 4 217	+ 7 865	+ 9 561	+ 15 450
6. Fabrikaten	+ 73 891	+ 80 241	+ 97 087	+117 642	+101 589	+128 424
61. Gelooide huiden, leder en lederwaren, bereide pelterijen	(+ 341)	(+ 458)	(+ 1 047)	(+ 1 216)	(+ 917)	(+ 870)
62. Werken van rubber niet elders genoemd	(— 835)	(— 590)	(— 1 050)	(— 1 409)	(— 1 832)	(— 919)
63. Werken van hout en van kurk (behalve meubels)	(+ 261)	(+ 435)	(+ 743)	(+ 1 118)	(+ 1 353)	(+ 1 745)
64. Papier, karton en werken daarvan	(— 1 966)	(— 1 808)	(— 1 043)	(— 957)	(— 1 589)	(— 1 388)
65. Garens, weefsels, geconfectionneerde textielwaren en dergelijke	(+ 16 311)	(+ 18 083)	(+ 20 722)	(+ 21 356)	(+ 20 828)	(+ 24 323)
66. Fabrikaten van minerale stoffen, andere dan metalen, niet elders genoemd	(+ 9 019)	(+ 6 252)	(+ 3 517)	(+ 11 800)	(+ 7 250)	(+ 12 584)
67. Gietijzer, ijzer en staal	(+ 44 628)	(+ 52 458)	(+ 64 381)	(+ 74 743)	(+ 69 565)	(+ 82 644)
68. Non-ferrometalen	(+ 5 203)	(+ 3 862)	(+ 7 651)	(+ 8 955)	(+ 5 725)	(+ 6 604)
69. Metaalwaren niet elders genoemd	(+ 929)	(+ 1 091)	(+ 1 119)	(+ 820)	(— 628)	(+ 1 961)
7. Machines en vervoermaterieel	— 19 197	— 18 078	— 21 041	— 29 731	— 22 998	— 28 666
71. Niet-elektrische machines	(— 13 893)	(— 11 652)	(— 13 111)	(— 18 351)	(— 23 693)	(— 21 008)
72. Elektrische machines en toestellen	(— 2 403)	(— 2 929)	(— 3 981)	(— 5 337)	(— 8 401)	(— 4 444)
73. Vervoermaterieel	(— 2 901)	(— 3 497)	(— 3 949)	(— 6 043)	(+ 9 096)	(— 3 214)
8. Diverse fabrikaten	+ 2 420	+ 2 307	+ 2 237	+ 3 828	+ 2 109	+ 2 536
9. Diverse goederen niet elders genoemd	+ 5 636	+ 5 472	+ 7 536	+ 10 403	+ 9 619	+ 11 535
Algemene balans	**— 10 205**	**— 11 199**	**+ 3 413**	**+ 9 334**	**— 8 825**	**+ 20 943**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
1. West-Duitsland	72,0	69,8	85,5	115,5	140,9	157,4	176,5	21,1	19,7	20,9	22,9	24,1	25,4	24,9
2. Frankrijk	55,2	63,2	75,8	105,9	115,2	122,3	143,9	16,2	17,8	18,6	21,0	19,9	19,8	20,3
3. Nederland	76,0	75,8	85,9	97,5	112,6	118,5	131,7	22,2	21,4	21,0	19,3	19,4	19,1	18,6
4. Verenigde Staten van Amerika	29,6	29,4	38,6	34,8	35,1	41,3	43,0	8,7	8,3	9,4	6,9	6,1	6,7	6,1
5. Italië	11,3	14,2	15,5	21,7	27,4	27,0	32,3	3,3	4,0	3,8	4,3	4,7	4,4	4,6
6. Groot-Brittannië	16,1	16,7	17,9	20,3	21,4	22,4	31,0	4,7	4,7	4,4	4,0	3,7	3,6	4,4
7. Zwitserland	7,4	7,8	8,2	10,3	12,0	12,9	14,8	2,2	2,2	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1
8. Zweden	6,1	5,9	7,0	10,0	12,1	10,4	12,1	1,8	1,7	1,7	2,0	2,1	1,7	1,7
9. Spanje	3,7	3,2	3,4	5,2	5,5	5,4	7,3	1,1	0,9	0,8	1,0	0,9	0,9	1,0
10. Denemarken	4,0	4,1	4,0	5,7	6,0	5,5	6,8	1,2	1,2	1,0	1,1	1,0	0,9	1,0
11. Noorwegen	2,8	3,2	3,4	4,5	5,1	5,1	5,6	0,8	0,9	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8
12. Zaïre, Rwanda en Burundi	3,6	2,9	3,9	4,8	6,0	6,6	5,6	1,1	0,8	1,0	1,0	1,0	1,1	0,8
13. Japan	2,4	3,0	2,8	3,8	4,3	3,7	4,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,7	0,6	0,7
14. Israël	1,4	1,5	2,1	2,3	3,2	3,8	4,6	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
15. Oostenrijk	2,1	2,2	2,4	2,7	3,4	3,7	4,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6
16. Griekenland	2,2	2,3	2,2	2,5	3,2	3,3	4,4	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6
17. U.S.S.R.	1,3	2,0	2,4	2,6	2,7	3,2	4,0	0,4	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6
18. Canada	3,0	2,6	2,6	2,8	2,3	2,8	3,7	0,9	0,7	0,6	0,6	0,4	0,5	0,5
19. Brazilië	1,1	1,5	1,6	1,6	2,3	2,6	3,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5
20. Algerië	0,2	0,3	0,7	1,4	1,3	1,7	3,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,4
21. Hong-Kong	2,1	1,8	2,3	2,7	2,9	2,6	2,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4
22. Joegoslavië	1,0	2,0	1,0	1,7	2,8	3,1	2,5	0,3	0,6	0,2	0,3	0,5	0,5	0,4
23. Polen	0,8	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	2,5	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,4
24. Finland	1,7	1,7	1,5	2,1	2,5	2,1	2,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4
25. Portugal	1,7	1,9	1,5	1,9	2,2	2,4	2,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
Overige landen	32,8	34,2	35,3	39,0	47,2	48,3	52,6	9,5	9,8	8,6	7,8	8,1	7,7	7,3
Totaal ...	**341,6**	**354,1**	**408,6**	**504,5**	**580,0**	**620,2**	**707,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1972.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972
1. West-Duitsland	77,6	78,1	87,0	116,1	133,5	158,1	165,9	21,6	21,4	20,7	23,2	23,4	25,1	24,2
2. Frankrijk	55,8	55,8	64,3	80,1	97,6	111,5	132,4	15,6	15,3	15,3	16,0	17,1	17,7	19,3
3. Nederland	52,5	54,2	60,8	71,3	83,3	103,4	115,8	14,6	14,9	14,5	14,2	14,6	16,4	16,9
4. Groot-Brittannië	26,6	25,1	30,1	34,8	33,2	38,9	43,6	7,4	6,9	7,2	7,0	5,8	6,2	6,3
5. Verenigde Staten van Amerika	28,5	29,6	36,2	38,5	50,2	40,2	37,8	7,9	8,1	8,6	7,7	8,8	6,4	5,5
6. Italië	14,6	16,2	17,9	20,1	21,4	24,7	28,4	4,1	4,4	4,3	4,0	3,8	3,9	4,1
7. Zweden	7,7	7,9	8,8	10,7	12,1	13,1	14,1	2,1	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
8. Zaïre, Rwanda en Burundi	15,7	13,1	16,5	21,6	23,2	13,9	13,2	4,4	3,6	4,0	4,3	4,1	2,2	1,9
9. Saoedi-Arabië	1,0	0,6	3,1	4,3	4,7	5,7	12,0	0,3	0,2	0,7	0,9	0,8	0,9	1,7
10. Japan	2,6	3,1	3,5	4,9	5,8	6,9	8,6	0,7	0,9	0,8	1,0	1,0	1,1	1,3
11. Zwitserland	5,2	4,7	5,4	6,7	6,4	7,6	8,4	1,5	1,3	1,3	1,3	1,1	1,2	1,2
12. Canada	4,2	4,6	5,4	5,2	7,6	6,7	6,4	1,2	1,3	1,3	1,0	1,3	1,1	0,9
13. Koeweit	2,6	2,2	2,7	3,0	4,5	4,7	5,9	0,7	0,6	0,6	0,6	0,8	0,7	0,9
14. Republiek van Zuid-Afrika	4,1	3,9	4,3	4,9	4,1	6,4	5,8	1,1	1,1	1,0	1,0	0,7	1,0	0,8
15. Iran	3,5	2,9	3,8	5,8	3,8	3,7	5,0	1,0	0,8	0,9	1,2	0,7	0,6	0,7
15. Spanje	1,6	1,6	2,1	2,7	3,2	3,6	4,7	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7
17. U.S.S.R.	3,0	3,0	3,3	2,9	3,9	5,0	4,6	0,8	0,8	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7
18. Brazilië	2,0	1,7	2,4	3,5	3,9	3,6	3,8	0,6	0,5	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6
19. Argentinië	3,9	4,2	3,7	4,0	4,7	4,2	3,7	1,1	1,2	0,9	0,8	0,8	0,7	0,5
20. Noorwegen	1,6	1,9	2,0	2,6	3,1	3,4	3,2	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
21. Australië	2,9	2,9	2,8	3,5	2,7	2,4	2,9	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,4	0,4
22. Algerië	0,4	0,6	1,0	1,4	1,0	2,3	2,8	0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,4	0,4
Overige landen	41,5	46,4	52,7	52,5	56,7	59,0	57,9	11,6	12,7	12,5	10,4	9,9	9,4	8,4
Totaal ...	**359,1**	**364,3**	**419,8**	**501,1**	**570,6**	**629,0**	**686,9**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1972.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1971 en 1972 (a)

(miljoenen franken)

MUNTZONE	1971			1972		
	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo	Invoer (c.i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo
I. *Dollarzone*	**61 256**	**55 670**	**— 5 586**	**59 099**	**59 477**	**+ 378**
1. Verenigde Staten van Amerika ...	40 220	41 338	+ 1 118	37 848	43 047	+ 5 199
2. Canada	6 701	2 831	— 3 870	6 418	3 719	— 2 699
3. Andere landen (b)	14 335	11 501	— 2 834	14 833	12 711	— 2 122
II. *E.M.O.-zone*	**519 203**	**524 850**	**+ 5 647**	**577 704**	**603 072**	**+25 368**
III. *Oost-Europa* (c)	**13 851**	**14 192**	**+ 341**	**15 484**	**16 848**	**+ 1 364**
IV. *Zaïre, Rwanda en Burundi*.....	**14 180**	**6 593**	**— 7 587**	**13 240**	**5 572**	**— 7 668**
V. *Andere republieken van Latijns Amerika*	**10 000**	**5 616**	**— 4 384**	**8 800**	**6 192**	**— 2 608**
1. Argentinië	4 159	1 135	— 3 024	3 653	1 427	— 2 226
2. Brazilië	3 623	2 602	— 1 021	3 813	3 190	— 623
3. Andere landen (d)	2 218	1 879	— 339	1 334	1 575	241
VI. *Diverse zones* (e) ...	**10 573**	**13 317**	**+ 2 744**	**12 593**	**16 702**	**+ 4 109**
Algemeen totaal ...	**629 063**	**620 238**	**— 8 825**	**686 920**	**707 863**	**+20 943**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1972.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V.
(c) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(d) Chili, Columbia, Uruguay.
(e) Inclusief het scheepsprovland der vreemde schepen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

In- en uitvoer per muntzone

(percentages van het totaal)

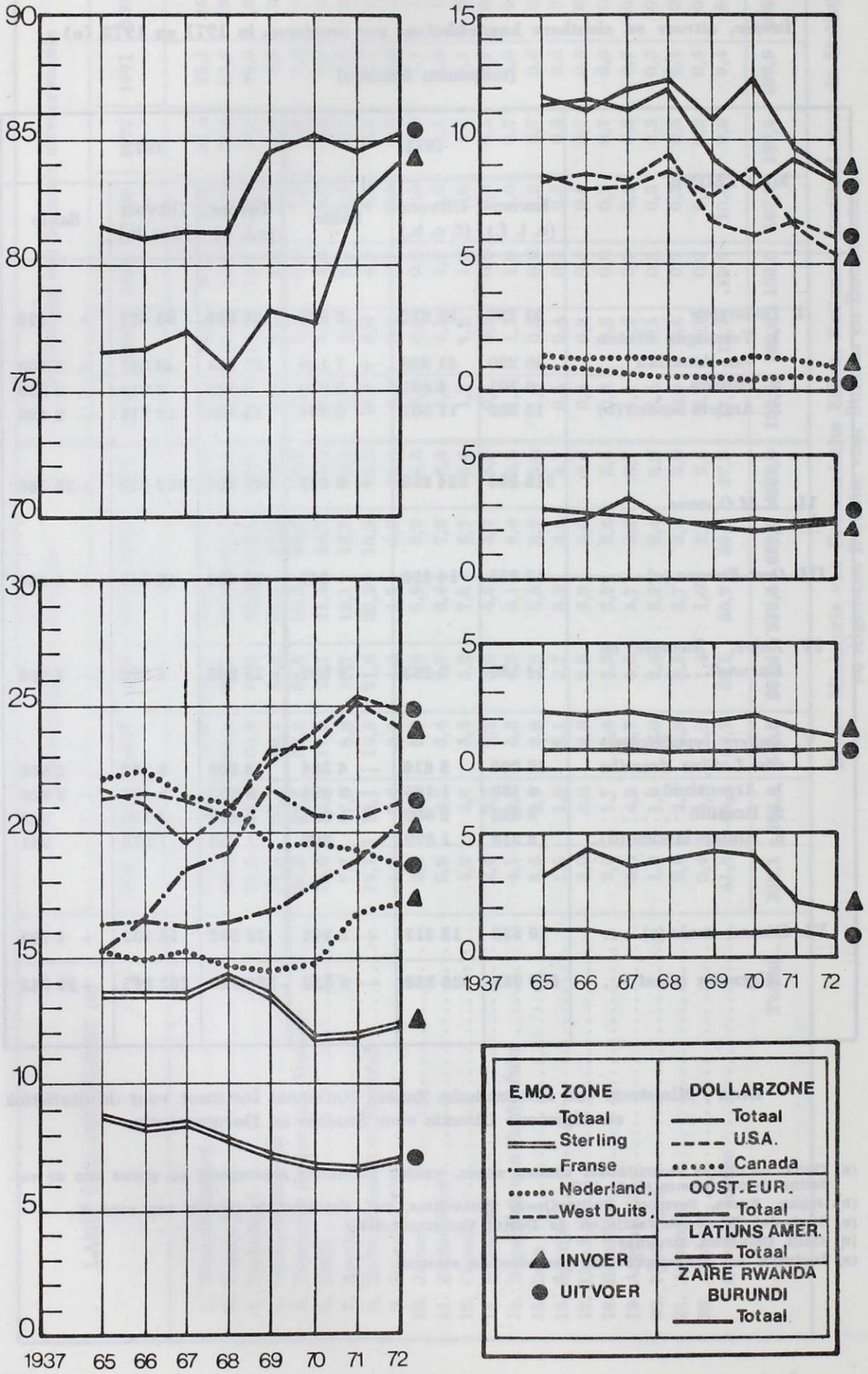

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

(miljoenen franken)

LAND	1971			1972		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**397 696**	**425 983**	**28 287**	**442 531**	**484 403**	**41 872**
Nederland	103 385	118 528	15 143	115 838	131 729	15 891
West-Duitsland	158 105	157 367	— 738	165 912	176 450	10 538
Frankrijk	111 459	123 046	11 587	132 413	143 903	11 490
Italië	24 747	27 042	2 295	28 368	32 321	3 953
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**69 080**	**62 375**	**— 6 705**	**75 454**	**77 096**	**1 642**
Verenigd Koninkrijk	38 882	22 408	—16 474	43 623	30 951	—12 672
Noorwegen	3 427	5 083	1 656	3 192	5 619	2 427
Zweden	13 107	10 380	— 2 727	14 077	12 072	— 2 005
Denemarken	2 336	5 457	3 121	2 671	6 803	4 132
Portugal	1 762	2 439	677	1 558	2 384	826
Zwitserland	7 575	12 926	5 351	8 354	14 769	6 415
Oostenrijk	1 991	3 682	1 691	1 979	4 498	2 519
3. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**66 381**	**65 740**	**— 641**	**68 658**	**73 186**	**4 528**
— in Noord-Amerika :						
Verenigde Staten van Amerika	40 220	41 338	1 118	37 848	43 047	5 199
Canada	6 702	2 831	— 3 871	6 418	3 719	— 2 699
— in Azië :						
Japan	6 854	3 670	— 3 184	8 558	4 785	— 3 773
— in Europa :						
Griekenland	1 254	3 305	2 051	1 174	4 430	3 256
Ierland	688	868	180	2 020	1 117	— 903
IJsland	160	313	153	64	251	187
Turkije	1 171	1 435	264	1 094	2 128	1 034
Spanje.....	3 649	5 400	1 751	4 728	7 307	2 579
Yougoslavië (a)	1 079	3 088	2 009	1 052	2 469	1 417
Finland (a) (b).....	2 207	2 085	— 122	2 762	2 476	— 286
— in Oceanië :						
Australië	2 397	1 407	— 990	2 940	1 457	— 1 483
Totaal O.E.S.O. ...	**533 157**	**554 098**	**20 941**	**586 643**	**634 685**	**48 042**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Particulier statuut bij de O.E.S.O.
(b) Geassocieerd lid van de E.V.A.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per muntzone (a)

(percentage van de totale invoer)

MUNTZONE	1967	1968	1969	1970	1971	1972
I. *Dollarzone*	— 1,0	— 0,6	— 1,5	— 4,1	— 0,9	+ 0,1
1. Verenigde Staten van Amerika	—	+ 0,6	— 0,7	— 2,6	+ 0,2	+ 0,8
2. Canada	— 0,6	— 0,7	— 0,5	— 1,0	— 0,6	— 0,4
3. Andere landen (b)	— 0,4	— 0,5	— 0,3	— 0,5	— 0,5	— 0,3
II. *E. M. O.-zone*	+ 1,8	+ 2,6	+ 6,6	+ 8,8	+ 0,9	+ 3,7
1. Sterlingzone	— 5,2	— 6,7	— 6,1	— 4,9	— 5,4	— 5,2
w. o. : Verenigd Koninkrijk	(— 2,3)	(— 2,9)	(— 2,9)	(— 2,1)	(— 2,7)	(— 1,8)
Australië	(— 0,5)	(— 0,4)	(— 0,5)	(— 0,2)	(— 0,2)	(— 0,2)
2. Franse muntzone	+ 1,6	+ 2,3	+ 4,8	+ 3,2	+ 1,5	— 1,5
w. o. : Frankrijk	(+ 2,0)	(+ 2,7)	(+ 5,1)	(+ 3,1)	(+ 1,7)	(+ 1,7)
3. Nederlandse muntzone	+ 5,7	+ 5,9	+ 4,9	+ 5,1	+ 2,3	+ 2,1
w. o. : Nederland	(+ 5,9)	(+ 6,0)	(+ 5,2)	(+ 5,1)	(+ 2,0)	(+ 2,3)
4. Denemarken	+ 0,5	+ 0,4	+ 0,7	+ 0,7	+ 0,5	+ 0,6
5. Noorwegen	+ 0,4	+ 0,3	+ 0,4	+ 0,3	+ 0,3	+ 0,4
6. Zweden	— 0,6	— 0,4	— 0,2	— 0,1	— 0,4	— 0,3
7. Italië	— 0,5	— 0,6	+ 0,3	+ 1,1	+ 0,4	+ 0,6
8. Zwitserland	+ 0,8	+ 0,7	+ 0,7	+ 1,0	+ 0,8	+ 0,9
9. West-Duitsland	— 2,3	— 0,4	— 0,1	+ 1,1	— 0,1	+ 1,5
10. Griekenland, Portugal en overzeese gebiedsdelen, Oostenrijk, Turkijë	+ 0,8	+ 0,7	+ 0,7	+ 0,8	+ 0,7	+ 1,1
11. Spanje en overzeese gebiedsdelen	+ 0,6	+ 0,4	+ 0,5	+ 0,5	+ 0,3	+ 0,5
III. *Oost-Europa* (c)	+ 0,6	— 0,1	—	+ 0,3	+ 0,1	+ 0,2
IV. *Zaïre, Rwanda en Burundi*	— 2,8	— 3,0	— 3,2	— 3,1	— 1,2	— 1,1
V. *Andere republieken van Latijns-Amerika*	— 1,5	— 1,4	— 1,1	— 1,2	— 0,7	— 0,4
1. Argentinië	— 1,0	— 0,8	— 0,6	— 0,7	— 0,5	— 0,3
2. Brazilië	—	— 0,2	— 0,3	— 0,3	— 0,2	— 0,1
3. Andere landen (d)	— 0,5	— 0,4	— 0,2	— 0,2	—	—
VI. *Diverse zones* (e)	+ 0,1	— 0,2	— 0,1	+ 0,9	+ 0,4	+ 0,5
Algemeen totaal	— 2,8	— 2,7	+ 0,7	+ 1,6	— 1,4	+ 3,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1972.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V
(c) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(d) Chili, Columbia, Uruguay.
(e) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen.

Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. en de dollarzone

(miljarden franken)

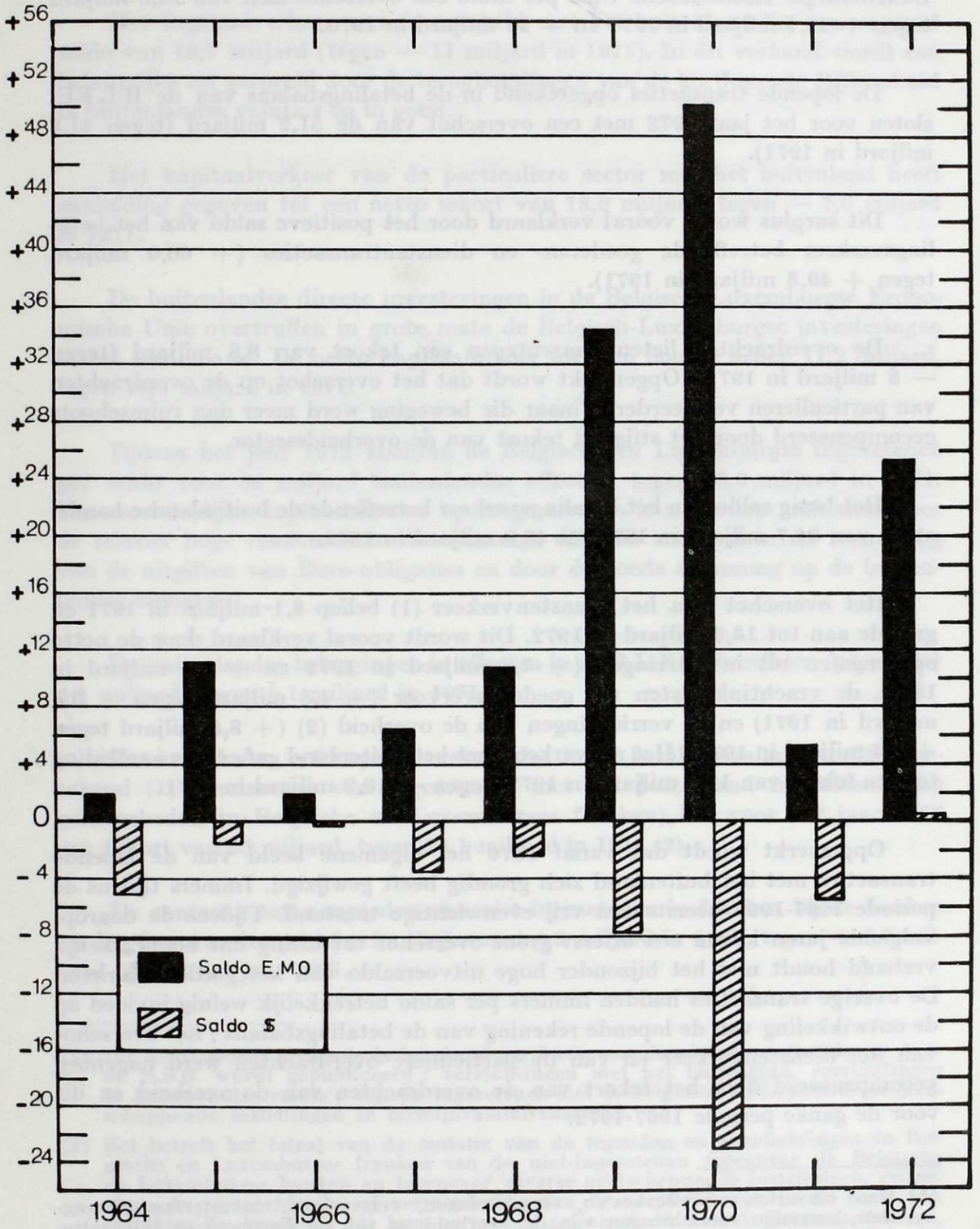

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie

AFDELING III. – BETALINGSBALANS

Voor het jaar 1972 liet de algemene betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie per saldo een overschot zien van 19,8 miljard tegen + 22,4 miljard in 1971 en + 20 miljard in 1970.

De lopende transacties opgetekend in de betalingsbalans van de B.L.EU. sloten voor het jaar 1972 met een overschot van de 51,2 miljard (tegen 41,3 miljard in 1971).

Dit surplus wordt vooral verklaard door het positieve saldo van het betalingsverkeer betreffende goederen- en dienstentransacties (+ 60,0 miljard tegen + 49,3 miljard in 1971).

De overdrachten lieten daarentegen een tekort van 8,8 miljard (tegen — 8 miljard in 1971). Opgemerkt wordt dat het overschot op de overdrachten van particulieren vermeerderde maar die beweging werd meer dan ruimschoots gecompenseerd door het stijgend tekort van de overheidssector.

Het batig saldo van het betalingsverkeer betreffende de buitenlandse handel steeg van 34,7 miljard in 1971 tot 43,0 miljard in 1972.

Het overschot van het dienstenverkeer (1) beliep 8,1 miljard in 1971 en groeide aan tot 13,6 miljard in 1972. Dit wordt vooral verklaard door de netto opbrengsten uit investeringen (+ 7,4 miljard in 1972 en + 4,2 miljard in 1971), de vrachtinkomsten uit goederenvervoer (+ 4,8 miljard tegen + 3,8 miljard in 1971) en de verrichtingen van de overheid (2) (+ 8,5 miljard tegen + 3,4 miljard in 1971). Het reisverkeer met het buitenland gaf echter aanleiding tot een tekort van 12,4 miljard in 1972, tegen — 10,2 miljard in 1971.

Opgemerkt wordt dat vanaf 1970 het algemene beeld van de lopende transacties met het buitenland zich grondig heeft gewijzigd. Immers tijdens de periode 1967-1969 heerste een vrij evenwichtige toestand. Tijdens de daaropvolgende jaren kwam een uiterst groot overschot tot uiting dat hoofdzakelijk verband houdt met het bijzonder hoge uitvoersaldo van het goederenverkeer. De overige transacties hadden immers per saldo betrekkelijk weinig invloed op de ontwikkeling van de lopende rekening van de betalingsbalans ; het overschot van het dienstenverkeer en van de particuliere overdrachten werd nagenoeg gecompenseerd door het tekort van de overdrachten van de overheid en dit voor de ganse periode 1967-1972.

---

(1) Deze omvatten : vervoerkosten, verzekeringen, reisverkeer, investeringsopbrengsten, sommige verrichtingen van de overheid en van de Europese en internationale instellingen, overdrachten van seizoen- en grensarbeiders.

(2) Het betreft de post 1.8 niet elders vermelde overheidstransacties, opgenomen in tabel IX-1 (Algemene betalingsbalans) van het « Tijdschrift van de Nationale Bank ».

In 1972 sloot het kapitaalverkeer dat in de algemene betalingsbalans «boven de lijn» wordt opgetekend met een netto tekort van 30,9 miljard, tegen — 20,3 miljard in 1971.

Het kapitaalverkeer van de overheid met het buitenland liet een negatief saldo van 10,7 miljard (tegen — 11 miljard in 1971). In dit verband wordt een belangrijke rol gespeeld door de terugbetalingen van de kortlopende Rijksschuld in buitenlandse valuta's en in goud.

Het kapitaalverkeer van de particuliere sector met het buitenland heeft aanleiding gegeven tot een netto tekort van 18,0 miljard, tegen — 7,6 miljard in 1971.

De buitenlandse directe investeringen in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie overtroffen in grote mate de Belgisch-Luxemburgse investeringen in het buitenland. De netto kapitaalinvoer uit dien hoofde beliep 11,2 miljard, tegen 13,0 miljard in 1971.

Tijdens het jaar 1972 kochten de Belgische en Luxemburgse ingezetenen per saldo voor 36 miljard buitenlandse effecten, tegen 23,6 miljard in 1971. Deze aanzienlijke kapitaaluitvoer op lange termijn kan worden verklaard door de relatief hoge rendementen die sommige effecten boden door de toeneming van de uitgiften van Euro-obligaties en door de goede stemming op de buitenlandse beurzen.

De buitenlandse beleggingen in effecten in de B.L.E.U. bereikten (per saldo) 4,1 miljard, tegen 5,1 miljard in 1971.

Het totaal van het kapitaalverkeer dat in de betalingsbalans wordt opgetekend (1) (transacties van ingezetenen met het buitenland in buitenlandse geldeenheden in Belgische en Luxemburgse franken) liet voor het jaar 1972 een tekort van 35 miljard, tegen 29,1 miljard in 1971 (2).

De contante netto tegoeden van niet-ingezetenen in franken bij de banken en het bestuur der postchecks stegen met 4,8 miljard in 1972, tegen + 7,7 miljard tijdens het jaar 1971.

---

(1) Dit totaal wordt grotendeels berekend op basis van de nieuwe statistiek die door de N.B.B. wordt gepubliceerd : verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen in termijnvalutatransacties.

(2) Het betreft het totaal van de mutatie van de tegoeden en verplichtingen in Belgische en Luxemburgse franken van de niet-ingezetenen tegenover de Belgische en Luxemburgse banken en tegenover diverse geldscheppende instellingen, (waarvan : de vermeerdering of vermindering van de verplichtingen in de vorm van commerciële kredieten bij hun oorsprong gefinancierd door de Belgische banken, de vermeerdering of vermindering van het overschot van de tegoeden op de overige contante verplichtingen) het kapitaalverkeer van de overheid en van bedrijven en particulieren evenals de mutatie van de netto positie in buitenlandse geldsoorten van de Belgische en Luxemburgse banken.

De handelskredieten in Belgische franken aan het buitenland bij hun oorsprong door de banken gefinancieerd stegen met 7,6 miljard, tegen 3,5 miljard in 1971. Hieruit blijkt dus dat sinds het akkoord van Washington (18 december 1971) de buitenlandse invoerders minder terughoudend werden om schulden in franken aan te gaan. Er moet echter eveneens rekening worden gehouden met het feit dat het krediet in België goedkoper was dan in verscheidene andere landen.

In de loop van het eerste kwartaal hadden de bewegingen van de tegoeden in franken van buitenlanders bij de banken en van de netto-schuldvermeerdering van deze laatsten in valuta's van de gereglementeerde markt een totale netto toevloeiing van 11,4 miljard frank tot gevolg, onder invloed van de kortstondige crisis die begin maart was ontstaan in verband met de leefbaarheid van de « spilkoersen ».

Het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel diende dan ook op 9 maart, de banken die op de gereglementeerde markt een debetpositie hadden, voor te schrijven die positie niet meer te verhogen, terwijl die welke een evenwichtige of creditpositie hadden, geen debetpositie mochten vormen.

In de loop van de maanden april en mei werd de toestand terug normaal, doch tijdens de periode tussen 1 juni en 17 juli, ten tijde van de crisis die het zweven van het pond sterling tot gevolg had, werd een toestroming van 12,8 miljard frank opgetekend.

Om de onderrichtingen die op 9 maart aan de banken werden gegeven, aan te passen aan de ontwikkeling van hun sedert die datum aangegane schulden, wijzigde het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel, vanaf 24 augustus, het toegestane maximumbedrag.

Het overschot op de lopende verrichtingen werd meer dan gecompenseerd door het tekort op de kapitaalverrichtingen. Het totaal van de goud- en deviezenreserves en van de termijnpositie van de Bank in vreemde valuta's en, tegenover het buitenland, in Belgische franken vermeerderde dan ook met 23,6 miljard.

De toeneming van de reserves is in hoofdzaak toe te schrijven aan die van de tegoeden in buitenlandse valuta's. De Nationale Bank was er immers, in toepassing van de internationale akkoorden waartoe België is toegetreden, toe genoopt belangrijke bedragen buitenlandse valuta's aan te kopen. Daartegenover werden deviezen aan de Schatkist afgegeven ter gelegenheid van haar terugbetalingen van schulden. Per saldo zijn de tegoeden in buitenlandse valuta's met 17,4 miljard frank toegenomen.

Het bedrag der verplichtingen die de Nationale Bank had aangegaan om deviezen op termijn te leveren vertoonde een vermindering. Dit wordt vooral verklaard door de vereffening van de met de Schatkist aangegane verrichtingen. De nieuwe aankopen van dollars waartoe de Nationale Bank moest overgaan konden, tenzij voor zeer beperkte bedragen, niet langer meer gedekt worden door termijnverkopen in toepassing van de swapakkoorden met de Federal

Reserve Bank of New York ; integendeel, het bedrag van de op termijn aan de Federal Reserve Bank verkochte dollars verminderde als gevolg van terugkopen door deze laatste door middel van Belgische franken die zij zich aanschafte op de gereglementeerde valutamarkt.

De goudvoorraad verminderde met 1,8 miljard frank, in hoofdzaak als gevolg van verkopen aan de Schatkist, die gedeeltelijk gecompenseerd werden door een aankoop bij de Nederlandsche Bank ; enerzijds, stond de Bank aan de Schatkist voor 3 miljard frank goud af om goudcertificaten in het bezit van de Bank voor Internationale Betalingen af te lossen ; anderzijds, kocht zij bij de Nederlandsche Bank goud aan voor 0,9 miljard frank ter terugbetaling van een deel van de verplichtingen welke die instelling had tegenover de Bank, in toepassing van het bovengenoemde Beneluxakkoord.

De tegoeden bij het Internationaal Monetair Fonds verminderden met 1,7 miljard frank ; deze vermindering was, per saldo, in hoofdzaak het gevolg van een daling met 4,1 miljard frank van de vordering van de Bank in het kader van de Belgische deelneming in het Fonds, die was toe te schrijven aan de nettoterugbetalingen in Belgische franken door verscheidene landen, in het bijzonder door het Verenigd Koninkrijk, en aan de afdracht door dit laatste land, alsmede door de Nederlandsche Bank, van 2,2 miljard frank bijzondere trekkingsrechten.

★
★ ★

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1971 en 1972

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1971	1972 (a)	1971	1972 (a)	1971	1972 (a)
A. *Goederen- en dienstentransacties:*						
1. Goederentransacties	527,0	584,8	485,9	538,7	+41,1	+46,1
a) Uitvoer en invoer (b)	*502,0*	*561,8*	*481,2*	*532,5*	*+20,8*	*+29,3*
b) Loonwerk	*18,6*	*19,9*	*4,7*	*6,2*	*+13,9*	*+13,7*
c) Arbitrageverrichtingen	*6,4*	*3,1*	—	—	*+ 6,4*	*+ 3,1*
2. Niet-monetair goud	0,9	1,7	0,8	1,4	+ 0,1	+ 0,3
3. Vrachtkosten	24,9	27,2	21,1	22,4	+ 3,8	+ 4,8
4. Verzekeringskosten voor goederenvervoer	0,8	0,9	1,0	1,1	— 0,2	— 0,2
5. Andere vervoerkosten	10,0	9,6	9,4	9,5	+ 0,6	+ 0,1
6. Verplaatsingen in het buitenland	18,5	19,5	28,7	31,9	—10,2	—12,4
7. Inkomsten uit investeringen	49,1	52,9	44,9	45,5	+ 4,2	+ 7,4
8. Overheidstransacties niet elders vermeld (c)	13,4	15,6	10,0	7,1	+ 3,4	+ 8,5
9. Andere diensten	50,8	52,0	44,3	46,6	— 6,5	+ 5,4
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*6,3*	*6,7*	*8,2*	*9,5*	*— 1,9*	*— 2,8*
b) Makelaars- en commissielonen	*20,7*	*22,9*	*17,4*	*19,8*	*+ 3,3*	*+ 3,1*
c) Gransarbeiders	*7,8*	*9,2*	*3,6*	*4,2*	*+ 4,2*	*+ 5,0*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*4,4*	*4,9*	*5,5*	*5,9*	*— 1,1*	*— 1,0*
e) Diversen	*11,6*	*8,3*	*9,6*	*7,2*	*+ 2,0*	*+ 1,1*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (d)	**695,4**	**764,2**	**646,1**	**704,2**	**+49,3**	**+60,0**
(w. o.: diensten = 3 tot 9)	(167,5)	(177,7)	(159,4)	(164,1)	(+ 8,1)	(+13,6)
B. *Overdrachten:*						
10. Particulieren	16,8	18,5	10,0	10,4	+ 6,8	+ 8,1
11. Staat	1,3	2,2	16,1	19,1	—14,8	—16,9
Totaal overdrachten	**18,1**	**20,7**	**26,1**	**29,5**	**— 8,0**	**— 8,8**

(vervolg op blz. 407).

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1971 en 1972 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1971	1972 (a)	1971	1972 (a)	1971	1972 (a)
C. *Kapitaalverkeer van de overheid:*						
12. Staat	1,9	0,1	12,9	10,7	—11,0	—10,6
a) Lange termijn	*0,5*	*0,1*	*6,3*	*5,4*	— *5,8*	— *5,3*
— Aandeel in internationale instellingen	(—)	(—)	(0,5)	(1,3)	(— 0,5)	(— 1,3)
— Leningen	(0,5)	(0,1)	(3,8)	(1,6)	(— 3,3)	(— 1,5)
— Aflossingen	(—)	(—)	(2,0)	(2,5)	(— 2,0)	(— 2,5)
b) Korte termijn	*1,4*	..	*6,6*	*5,3*	— *5,2*	— *5,3*
13. Andere overheidsorganen	..	..	..	0,1	..	— 0,1
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid	**1,9**	**0,1**	**12,9**	**10,8**	**—11,0**	**—10,7**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren:*						
14. Overheidsbedrijven	0,1	0,2	0,6	1,4	— 0,5	— 1,2
15. Financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	0,9	0,4	2,1	1,4	— 1,2	— 1,0
16. Particuliere sector (netto gegevens)	16,0	18,0	23,6	36,0	— 7,6	—18,0
a) Gekende effectentransacties	*5,1*	*4,1*	*23,6*	*36,0*	*—18,5*	*—31,9*
— Belgische	(5,1)	(4,1)	(—)	(—)	(+ 5,1)	(+ 4,1)
— Buitenlandse	(—)	(—)	(23,6)	(36,0)	(—23,6)	(—36,0)
b) Overige	*10,9*	*13,9*	—	—	*+10,9*	*+13,9*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren	**17,0**	**18,6**	**26,3**	**38,8**	— **9,3**	**—20,2**

(vervolg op blz. 408).

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1971 en 1972 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1971	1972 (a)	1971	1972 (a)	1971	1972 (a)
E. *Vergissingen en weglatingen*					+ 1,4	— 0,5
Algemeen totaal . . .					+22,4	+19,8
F. *Financiering van het totaal :*						
1. Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen van commerciële vorderingen op het buitenland (stijging : —) . . .					— 3,0	— 0,7
2. Mutaties van de goudvoorraad en de netto-deviezenpositie van de geldscheppende instellingen :						
— Nationale Bank van België					+17,5	+26,4
— Belgische en Luxemburgse banken :						
Belgische en Luxemburgse franken					— 5,2	— 4,5
Buitenlandse geldsoorten					+12,6	+ 1,3
— Diverse geldscheppende instellingen					+ 0,5	— 2,7

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Vanaf januari 1972, de uitgaven voor militair materieel inbegrepen.
(c) Vanaf januari 1972, de uitgaven voor militair materieel niet inbegrepen.
(d) In de ontvangsten is het positief saldo van de arbitrageverrichtingen.

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G. A. T. T.)

Volgens een recente studie van de G.A.T.T. is in 1971 de groei van de wereldhandel aanmerkelijk vertraagd, doch, volgens de ramingen, zou hij in 1972 opnieuw zijn toegenomen. De analyse van de voornaamste commerciële stromingen in 1971 — welke werd aangevuid met een onderzoek van de trends tijdens het eerste halfjaar van 1972 — wijst op de weerslag die de monetaire crisis, de veralgemeende inflatie, de regionalisering der handelsstructuren en de enorme stijging van de petroleumprijzen op de ontwikkeling van het handelsverkeer hebben.

In 1971 is de wereldhandel gestegen met 11 % in dollars en slechts met 9 % in B.R.T., (Bijzondere trekkingsrechten), maar de toeneming in volume lag niet hoger dan 6 %, waarbij het overige toe te schrijven is aan pariteitsveranderingen en aan de verhoging van de eenheidsprijzen bij de uitvoer. Dit percentage (6) is reeds geringer dan de in 1970 geboekte 8,5 % en tijdens dat jaar was het wereldhandelsverkeer reeds aanzienlijk achteruitgegaan. Volgens voorlopige ramingen verwacht de G.A.T.T. voor 1972 een toeneming ad 7 tot 9 % van het volume van de internationale handel, waarbij de stijging in waarde 15 tot 20 % zou belopen. Een dergelijke verbetering zou te danken zijn aan het conjunctuurherstel in de industrielanden, hetgeen tot uiting zou komen in een aanmerkelijke versnelling van hun invoer.

De grootste bekommernis van de G.A.T.T. blijft de aanhoudende inflatie. Dat is de reden waarom de volgende verwittiging uitgebracht werd : een doeltreffender controle op het prijspeil in de grote handelslanden in een voorafgaand beding voor de instelling van een internationaal monetair systeem dat op stabiele of zelfs vaste pariteiten steunt. Het meest opvallende voorbeeld van deze ontwikkeling wordt uiteraard door de petroleum gegeven. Terwijl in 1971, de uitvoer van mineralen in twaalf Westeuropese landen gezamenlijk met 2 % in volume en met 7 % in waarde steeg,

bereikte de gemiddelde verhoging van de petroleumprijs 28 % en ligt zij ad 25 % aan de basis voor de toeneming van de monetaire waarde van de gehele invoer dezer landen.

Hoewel de houding van de vraag, van de produktie en van het internationaal handelsverkeer beheerst wordt door de crisis van het internationaal monetair systeem, meen de G.A.T.T. in haar studie dat de uitwerkingen van deze crisis op de ontwikkeling van de handel moeilijk te schatten zijn. Voorts hebben de pariteitswijzigingen nog niet aanzienlijk verholpen aan het gebrek aan evenwicht van de handelsbalansen en van de balansen der lopende betalingen waardoor de crisis ontstaan is. De onmiddelijke uitwerking van deze wijzigingen op de ruilvoet van het handelsverkeer heeft het over het algemeen steeds gehaald op de wijzigingen van de concurrentiepositie der verschillende industrielanden. Om te weten of de op 18 december 1971 genomen maatregelen doeltreffend geweest zijn zal, volgens de studie, het werkelijke gedrag van de in- en uitvoerprijzen als reactie op deze wijzigingen moeten nagegaan worden en, volgens de eerste inlichtingen waarover de auteurs van het verslag beschikten, ziet het er naar uit dat de exporteurs het moeilijk hebben om hun verkoopprijzen in nationale munt te verlagen om de uitwerking van de hausse van hun munt te neutraliseren.

Ten slotte dient te worden opgemerkt dat het verslag enkele belangwekkende inlichtingen behelst over de ontwikkeling van de handelsbalansen : het handelsoverschot van de E.E.G.-landen, van het Verenigd Koninkrijk, Japan, Canada en Zweden, dat gedurende de periode 1961-1965 gemiddeld 1,2 miljard dollar bereikte, is tijdens de periode 1966-1970 opgelopen tot 7,8 miljard dollar en tot 18,2 miljard dollar in 1971, terwijl de overeenstemmende cijfers voor de Verenigde Staten 5, 4, 2,2 en — 2,9 miljard dollar bereiken.

De 28e bijeenkomst van de ondertekenende partijen bij de Algemene Overeenkomst voor handel en tarieven werd in november 1972 gehouden ter voorbereiding van de grote handelsbespreking die in principe in 1973 moet doorgaan. Er moge op gewezen worden dat in de tijdspanne van 1971 tot 1972 de G.A.T.T. een omstandige studie heeft gemaakt van al de mogelijkheden tot verwijdering van hinderpalen voor de internationale handel. Tijdens de voornoemde zitting uitten de partijen de hoop dat de handelbesprekingen in 1975 zouden kunnen beëindigd worden; de vertegenwoordigers van de verschillende landen verklaarden dat hun respectieve regeringen wensen deel te nemen aan de voorbereiding van de onderhandelingen met de technische bijstand van het secretariaat. Tevens werd overeengekomen dat al de ondertekenende partijen evenals de niet lid zijnde ontwikkelingslanden die echter aan de voorbereidende werkzaamheden van de bespreking wensen mede te werken, zullen kunnen lid zijn van de zogenoemde « voorbereidingscomité's » tot de oprichting waarvan besloten werd. Ook werd aanvaard dat in 1973 een vergadering op ministerieel vlak zal bijeengeroepen worden om het verslag van het voorbereidingscomité te onderzoeken, een comité voor handelsbesprekingen op te richten en de desbetreffende vereiste richtlijnen uit te stippelen.

In verband met deze zitting kan nog worden aangestipt dat de ondertekenende partijen beslist hebben dat de onderhandelingen over de tariefgevolgen van de verruiming der E.E.G. op 1 maart zullen beginnen.

Er dient evenwel nog te worden opgemerkt dat de lidstaten van de verruimde Europese Gemeenschap van mening zijn dat zij aan de derde landen geen compensaties hoeven te verstrekken voor de toetreding van Groot-Brittannië, Ierland en Denemarken tot de Gemeenschappelijke Markt. Voor deze landen zal immers de verlaging van de tariefbescherming in Groot-Brittannië, Denemarken en Ierland ten aanzien van de derde landen als gevolg van de toepassing van het buitenlands tarief van de E.E.G., dat lager is dan de tarieven van de drie nieuwe lidstaten, ruim de nadelen compenseren die zij — de derde landen — als gevolg van de verruiming zouden ondergaan.

Ook kan nog worden medegedeeld dat de landen die in het bestek van de Kennedy-ronde een bijzondere overeenkomst inzake de scheikundige produkten hadden gesloten, beslist hebben deze overeenkomst voor een vierde keer met een jaar te verlengen. Deze overeenkomst voorziet hoofdzakelijk dat de E.E.G., het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland sommige douaneverminderingen toepassen voor de chemische sector, op voorwaarde dat de Verenigde Staten de ramingsmethode voor de tolwaarde van bepaalde ingevoerde scheikundige produkten, de zogenaamde « American Selling Price » (1) afschaffen.

AFDELING II.

ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O. E. S. O.)

De vergadering van de Ministerraad van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling werd in mei 1972 gehouden, enkele dagen vóór de viering van de 25e verjaring der inwerkingtreding van het Marshallplan. President Nixon richtte bij die gelegenheid een boodschap tot de vergadering waarin hij het gehele probleem van de nieuwe betrekkingen, die tussen de Verenigde Staten, Europa en Japan tot stand moeten komen, opriep.

---

(1) Volgens de « American Selling Price » worden de rechten op de scheikundige en benzeenprodukten en hun derivaten niet vastgesteld volgens de waarde van het produkt zelf, maar in functie van de prijs voor hetzelfde produkt, van Amerikaanse fabrikage.

Volgens de slotmededeling van die bijeenkomst moet de organisatie een analyse- en raadplegingsrol vervullen, niet alleen voor de monetaire en commerciële problemen, maar ook op het stuk van de internationale investeringen. Een bijzondere aandacht moet worden besteed aan de prognose inzake de betalingsbalans van de lidstaten, aan de verantwoordelijkheid die nopens de aanpassing van de balansen respectievelijk door de winstmakende en verlieslatende landen dienen te worden genomen, evenals aan de middelen om het probleem van de bewegingen der kortlopende kapitalen te behandelen. Op het gebied van de energie is de O.E.S.O. belast met de uitwerking van een globale analyse van de vraagstukken op lange termijn, rekening houdend met een reeks factoren zoals de tendensen van de energievraag, de beschikbaarheid en de toegankelijkheid der bronnen, de technologische vernieuwing en de vrijwaring van het leefmilieu. Inzake dit laatste punt hechtten de ministers hun goedkeuring aan een aanbeveling van de Raad tot vastlegging van de hoofdprincipes, waarvan de toepassing, door de lidstaten, de doeltreffendheid van het milieubeleid zou moeten verstevigen en het tevens mogelijk maken de verwringingen uit te schakelen die bij het handelsverkeer en andere internationale economische betrekkingen eventueel door de maatregelen inzake vervuilingsbestrijding zouden kunnen ontstaan.

Een groep O.E.S.O.-deskundigen heeft besloten twee raadplegingsprocedures in te stellen met het oog op een harmonischer concurrentie op het gebied van de exportkredieten. Zij zijn voorstander van een systeem tot uitwisseling van de informatie in verband met de kredieten met staatssteun waarvan de looptijd vijf jaar overschrijdt. Deze procedure treedt in werking op 1 juli 1973 voor een proefperiode van een jaar. Voorts heeft een meerderheid van de leden van de groep tevens een tot de kredieten aan de industrielanden beperkte procedure voor de voorafgaande raadpleging ingesteld. De Verenigde Staten en Japan zullen aan dit tweede type van procedure niet deelnemen.

In verband met het handelsbeleid en de internationale economische betrekkingen heeft een door de Heer Jean Rey voorgezeten topgroep in september zijn verslag neergelegd. Het behelst een oproep tot liberalisering van het industrieel en landbouwhandelsverkeer, alsmede tot verhoging van de aan de ontwikkelingslanden verleende steun. De Groep meent dat het monetaire systeem de landen moet aanmoedigen om hun binnenlands beleid sneller aan te passen wanneer de betalingen uit evenwicht beginnen te raken. Het zou er de regeringen moeten toe aanzetten de vastgestelde pariteiten vlugger aan te passen, wanneer het gebrek aan evenwicht niet door andere methodes kan worden rechtgezet. Indien men tot de gewenste aanpassing wil komen, dient de verantwoordelijkheid te worden gedeeld door de deficitaire zowel als door de winstmakende landen. Voorts is het noodzakelijk een beroep te doen op binnenlandse economische maatregelen om het buitenlands evenwicht te herstellen, behalve wanneer deze een ernstige werkloosheid in het deficitaire land of een inflatie in het winstmakende land zouden kunnen veroorzaken.

Diezelfde topgroep hecht een groot belang aan de instelling van een systeem van omwisselbaarheid der munten, waarbij elk lid er moet voor waken de schommelingen van zijn munten binnen de in het I.M.F. overeengekomen perken, beiderzijds van de pariteit, te houden. De Groep is geen voorstander van een veralgemeend systeem van schommelende wisselkoersen.

Vier benaderingen worden door de Groep voorgesteld om de liberalisering van het handelsverkeer in de hand te werken :

— de volledige uitschakeling van de douanerechten volgens een van te voren bepaald plan;

— een nieuwe en aanzienlijke vermindering betreffende de gezamenlijke rechten, gewoonlijk van lineaire aard, maar met een bijzondere inspanning voor de inkrimping van de hoge rechten;

— een verlaging in twee fasen, waarbij de eerste ten doel heeft de tarieven te harmoniseren, door b.v. al de douanerechten tot 10 % te brengen voor de verwerkte produkten, en waarbij de tweede fase tot een bescheiden lineaire vermindering zou leiden;

— een benadering per sector, met een sectorsgewijze studie van de voornaamste hinderpalen voor de handel en van de oorzaken van de wanverhoudingen.

Bovendien zouden ook de hinderpalen die niet van tarifaire aard zijn uit de weg moeten worden geruimd door de instelling van een onder de regeringen toegepaste bankcodex. Tevens worden ook diverse maatregelen op korte en middellange termijn voorgesteld voor de nijverheids- en de landbouwsector, voor de betrekkingen met de Oostbloklanden en met de ontwikkelingslanden.

Aldus heeft de Groep krachtig gereageerd tegen sommige nieuwe dreigingen van protectionisme; hij hoopt derhalve dat snel akkoorden over een ruimer front zullen worden gesloten.

In zijn in 1972 gepubliceerd verslag deelt het « Comité voor de Ontwikkelingshulp » van de O.E.S.O. mede, dat voor het eerst sinds 1960 de rijke landen in 1972 een kentering in de dalende tendens van hun overheidssteun aan de arme landen hebben gebracht. In percent van het Bruto Nationaal Produkt was het beloop van deze steun van 0,53 % in 1961 teruggevallen tot 0,34 % in 1970 om in 1971 weer op te gaan tot 0,35 %, doch dit percentage vertegenwoordigt slechts de helft van het in 1961 door de tweede UNCTAD-conferentie gestelde oogmerk.

Dit Comité voor de Ontwikkelingssteun hield in oktober 1972 zijn jaarvergadering; het hechtte zijn goedkeuring aan een aanbeveling strekkend tot de verbetering van de voorwaarden voor de financiële steun die de ontwikkelde landen aan de ontwikkelingslanden verlenen, waarbij het erom

gaat de verhouding leningen om niet te doen toenemen. Het door de rijke landen opgebrachte begrip is evenwel beperkt : er is bij voorbeeld geen sprake van, een systematische herfinanciering toe te staan voor de schuldenlast van de arme landen, die in de onmogelijkheid verkeren hun verbintenissen na te leven. De aanbeveling inzake de steunvoorwaarden voorziet evenwel uitzonderlijk gunstige voorwaarden voor de vijfentwintig meest misdeelde landen; er zal moeten worden ingewerkt op de omvang van de steun, maar ook en vooral zal de voor hun zo noodzakelijke technische bijstand moeten worden verruimd. Multilaterale organismen zoals het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties blijken daartoe het best aangewezen te zijn.

Een aanbeveling van de O.E.S.O.-Raad van december 1972 heeft betrekking op het probleem van de inflatie en van de economische expansie. De Raad beveelt aan dat de lidstaten hun inspanningen zouden voortzetten en zo nodig uitbouwen om vóór einde 1973 een aanzienlijke daling van de stijgingspercentages der consumptieprijzen te bekomen. De aanbeveling onderstreept inderdaad dat de vertraging van het tempo der prijsstijgingen voor elke lidstaat een internationale plicht is en ook het nationaal belang dient.

Deze aanbeveling steunt op conclusies van het Comité voor Economisch Beleid, waarin wordt vastgesteld, dat, eensdeels, de inflatie thans moeilijk alleen door een beleid tot regeling van de vraag kan worden bedwongen en, anderdeels, het gevaar bestaat dat zij nog gaat versnellen indien geen aanvullende maatregelen worden genomen. Daarna wordt een onderscheid gemaakt tussen de landen waar de middelen thans ongebruikt blijven en waar de huidige inflatiedruk zeker niet haar oorsprong in de overdreven vraag vindt, de landen die van nu af aan ervoor moeten waken dat in een nabije toekomst de vraag geen buitenmatige verhoudingen aanneemt, en de landen waar de vraag nu reeds extreme proporties dreigt te tonen.

De conclusies wijzen eveneens op de aanwending van het monetaire beleid, het prijs- en inkomensbeleid — inzonderheid in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk — en van de selectieve maatregelen inzake regeling der prijzen en inzake arbeidskrachten. Ten slotte erkent het Comité dat, gezien onlangs de inflatie in bijna al de Europese lidstaten versneld is, het noodzakelijk blijkt dat de nationale beleidvoeringen terzake op Europees vlak tegen elkaar moeten aan leunen om weer tot een grotere prijzenstabiliteit te komen.

Het in 1958 van kracht geworden Europees monetair akkoord verstreek op 31 december 1972. De nieuwe overeenkomsten ter vervanging van dit akkoord traden op 1 januari 1973 onder de regeringen en de centrale banken van de lidstaten in werking. Zij behelzen o.m. dat de centrale banken van de 18 lidstaten onderling en voor een beginperiode van drie jaar een wisselwaarborg instellen ter dekking van de werkingsfondsen die zij in de munt van de andere centrale banken in handen hebben.

Volgens de « Perspectives économiques » van de O.E.S.O. zou in 1973 de economische groei in de lidstaten versnellen, gezien het betrekkelijk expansionistisch beleid dat de meeste onder hen thans voeren.

In 1972 wijdde de O.S.E.O. een studie aan de Belgisch-Luxemburgse economische unie; zij legt de klemtoon op de uitgesproken afhankelijkheid van de Belgische economie ten aanzien van het buitenland, alsmede op de gevaren die in te sterke maatregelen tot aanwakkering van de economie zouden kunnen schuilen. Dit verslag onderstreept ook het belang van het « buitenlandse element », waar de beslissingen genomen worden in een vlak dat buiten dat van de economie van ons land ligt, waardoor de economische prognose op korte termijn en de tussenkomsten van de overheid sterk worden bemoeilijkt. Het is immers zo, dat ruim 20 % van de groei van het Belgisch B.N.P. door de effecten van de buitenlandse investeringen wordt tot stand gebracht.

AFDELING III.

EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

De staatshoofden en regeringsleiders van de verruimde Gemeenschap hebben van 19 tot 21 oktober 1972 te *Parijs een Conferentie* gehouden, waarvan het oogmerk tweeërlei was, namelijk :

— met negen, de reeds genomen opties bevestigen en de daaruit voortvloeiende beslissingen, evenals het tijdschema voor de toepassing ervan vast te leggen;

— de grote trekken van de nabije Europese toekomst uit te stippelen door de algemene oriënteringen te bepalen, waarvan het politieke eindoogmerk de toekomst van Europa is.

De conclusies van de conferentie met betrekking tot de ontwikkeling van de Gemeenschap zijn uitermate constructief. Aan de uitwerking van een ruim gemeenschappelijk sociaal beleid wordt prioriteit toegekend. De hinderpalen voor de goedkeuring van basisinstrumenten voor een regionaal beleid werden opgeheven, belangrijke verplichtingen werden aangegaan voor de realisatie van de economische en monetaire unie, voor het industriebeleid en voor de andere gemeenschappelijke beleidvoeringen.

De bekrachtiging van de akten betreffende de *toetreding tot de Europese Gemeenschappen van Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk,* welke op 22 januari 1972 te Brussel waren ondertekend, vond in de

loop van 1972 plaats. De Noorse Regering, die deze akten aanvankelijk op 22 januari had ondertekend, heeft laten weten dat zij, als gevolg van de ongunstige uitslag van het referendum, de wet tot bekrachtiging van de akten niet aan het Noorse parlement zou voorleggen.

De akte betreffende de toetredingsvoorwaarden en de aanpassingen van de Verdragen behelst de aanvaarding, door de toetredende leden, van de gemeenschappelijke verworvenheden. De aanpassingsproblemen werden opgelost door overgangsmaatregelen, waarvan de meesten niet over een tijdspanne van vijf jaar heenreiken. Het Toetredingsverdrag regelt de voorwaarden tot toetreding tot de E.G.K.S. en Euratom. Er zijn bepalingen die de aanpassingen, welke in de verschillende instellingen ingevolge de toetreding moeten gebeuren, toelichten. Het Verdrag regelt tevens de deelneming van de nieuwe lidstaten in de Europese Investeringsbank. Wat de Commonwealth betreft, werd voor de onafhankelijke ontwikkelingslanden in Afrika, in de Indische Oceaan, in de Stille Oceaan en in de Caraïbische Zee overeengekomen dat het deze landen vrij staat hun betrekkingen met de Gemeenschappen te regelen volgens één van de drie volgende formules : deelneming aan de associatieovereenkomst die op de overeenkomst van Jaoende II zal volgen; de associatieovereenkomst van het Prusha-type; handelsovereenkomsten. Tot 31 januari 1975 (datum waarop de overeenkomst van Jaoende II verstrijkt) wordt een status-quo stelsel toegepast bij de betrekkingen van de huidige Gemeenschap, de toetredende staten, de GASM-landen en de betrokken staten van de Commonwealth. Een intentieverklaring beoogt voorts de onafhankelijke ontwikkelingslanden in Azië. Wat de van het Verenigd-Koninkrijk afhankelijke gebieden betreft zullen deze met de verruimde Gemeenschap worden geassocieerd bij analogie met het voor de L.G.O. (4e deel van het E.E.G.-verdrag) geldende stelsel, terwijl tevens een status-quo stelsel wordt voorzien tot de in werkingtreding van deze associatie. Het geval van Hong-Kong werd geregeld door dit gebied op te nemen in het stelsel van de algemene preferenties.

Voorts werden voor een aantal aan de kandidaat-lidstaten eigen problemen overgangsmaatregelen of meer specifieke beslissingen genomen, waaronder kunnen worden vermeld : voor het Verenigd Koninkrijk, de kwestie van de suikerinvoer in het raam van het « Commonwealth Sugar Agreement »; de boter en de kaas uit Nieuw-Zeeland; de economische, financiële en monetaire problemen in verband met de toetreding; sommige vraagstukken op landbouwgebied.

Tevens kan worden vermeld dat al de technische aanpassingen, die aan de bestaande communautaire verordeningen moeten worden aangebracht met het oog op de nieuwe gegevens van de verruiming, bij het Verdrag werden gevoegd.

De onderhandelingen met *de E.V.A.-lidstaten die geen kandidaat voor toetreding zijn* leidden tot de ondertekening, op 20 juli 1972, van afzonderlijke overeenkomsten met Oostenrijk, Finland, IJsland, Zwitserland, Zwe-

den en Portugal, waardoor de gemeenschappelijke basis wordt gelegd voor handelsbetrekkingen met deze landen, nl. de vrijhandel voor industrieprodukten, vergezeld van vrijwaringsmechanismen. Alleen ten aanzien van IJsland en Portugal werd een belangrijk landbouwluik opgenomen. Op deze basis konden, per geval, aanvullingen worden bereikt met elk land overeenkomstig de hem eigen problemen. In al de overeenkomsten, behalve die met Finland, werd een evolutieve faktor opgenomen.

De overeenkomsten behelzen de handhaving van de uitschakeling der douanerechten die bereikt was tussen de tot de Gemeenschap toetredende E.V.A.-lidstaten en die welke niet toetreden, evenals een uitbreiding van deze vrijhandel, mits een overgangsperiode, tot de betrekkingen tussen de vroegere lidstaten van de verruimde Gemeenschap en de E.V.A.-lidstaten die geen toetredingskandidaat zijn. Het in dit laatstgenoemde geval voorziene tempo van de tariefafbraak is hetzelfde als hetgeen in het Toetredingsverdrag is opgenomen voor de huidige Gemeenschap en de toekomstige leden.

Een langere overgangsperiode werd vastgesteld voor sommige gevoelige produkten; voor sommige gevallen werd een stelsel van indicatieve maxima voor de invoer in de Gemeenschap ingesteld om brutale evoluties te voorkomen. Al de E.V.A.-landen zullen, van hun kant, eveneens de verlengde stelsels van tariefafbraak voor sommige sectoren toepassen.

Om een homogene behandeling van de produkten uit derde landen te bereiken met het oog op hun inschakeling in de vrijhandel, werden in de overeenkomsten de vereiste modaliteiten vastgelegd.

De regels betreffende de oorsprong kunnen vergeleken worden met die welke reeds door de Gemeenschap in haar bestaande preferentie-akkoorden worden toegepast en zullen dezelfde zijn niet alleen voor de verruimde Gemeenschap en de niet tot de Gemmeenschap toetredende landen, maar ook voor deze laatste onderling.

Op het institutioneel gebied beperken de overeenkomsten er zich toe telkens een gemengd comité op te richten dat, behoudens bij dringende gevallen, normaliter twee maal per jaar bijeenkomt.

Op 22 juli 1972 werd tevens een interimovereenkomst met Oostenrijk ondertekend, waarbij een tariefverlaging ad 30 % voorzien is op de datum van de inwerkingtreding, nl. 1 oktober 1972.

§ 1. — EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP (E.E.G.)

1. — *Interne markt.*

Voor een veertigtal produkten werd de opening van op overeenkomsten berustende communautaire tariefcontingenten verordend; voorts werden zes

autonome tariefcontingenten geopend. Op 16 november 1972 werden overeenkomsten ondertekend door de Gemeenschap, eensdeels, en door Zwitserland en Oostenrijk, anderdeels, nopens de toepassing van het communautair stelsel inzake het transito via het grondgebied van deze landen.

De uitvoering van het algemeen programma voor de *opheffing van technische handelsbelemmeringen* werd voortgezet, hoewel enige vertraging bij de werkzaamheden ontstond omdat de wettelijke voorschriften en de problemen van de kandidaatlanden in aanmerking dienden te worden genomen.

In 1972 heeft de Raad drie richtlijnen aanvaard inzake de uitschakeling van radiostoringen veroorzaakt door motorvoertuigen, de analysemethodes voor binaire mengingen van textielvezels en de luchtverontreiniging door dieselmotoren.

Voorts heeft de Raad in zijn vergadering van 19 december 1972, met de toestemming van de toetredende landen, twaalf richtlijnen aangenomen met betrekking tot de volgende onderwerpen :

— elektrisch materiaal dat kan worden gebruikt binnen bepaalde spanningslimieten;

— wasmiddelen;

— methodes voor de controle van de biodegradabiliteit van anionische oppervlaktegrondstoffen;

— typegoedkeuringen van land- en bosbouwtrekkers op wielen;

— maximumsnelheid en laadbakken van land- en bosbouwtrekkers op wielen;

— bepaalde onderdelen en kenmerken van land- en bosbouwtrekkers op wielen;

— niet-automatische weegtoestellen;

— lengtematen;

— wijziging van de richtlijn van 27 juni 1967 betreffende de indeling, de verpakking en etikettering van gevaarlijke stoffen;

— indeling, verpakking en etikettering van gevaarlijke preparaten (oplosmiddelen);

— certificaat en goedkeuringsmerk voor kabels, kettingen en haken;

— kwantitatieve analyse van ternaire mengingen van textielvezels.

In het *fiskaal vlak* werd op 12 juni 1972 een tweede richtlijn van de Raad uitgevaardigd, betreffende de geleidelijke verruiming van de belastingvrijstelling voor de particulieren bij grensoverschrijdingen, en op 19 december 1972 een richtlijn over de harmonisering van de accijnzen op verwerkte tabak.

De Commissie zet in het raam van haar *concurrentiebeleid* haar actie voort en is herhaaldelijk opgetreden in gevallen van inbreuk op de artikelen 85 en 86 van het E.E.G.-verdrag.

De eenheid van de markt en de regeling van de concurrentie kunnen, evenals trouwens het handelsbeleid van de Gemeenschap, weer in gevaar worden gebracht door afspraken onder ondernemingen of ondernemingsverenigingen die de invoer van produkten uit derde landen op de gemeenschappelijke markt of gedeelten van deze markt beperken of deze invoer, bij voorbeeld ten aanzien van hoeveelheden of prijzen, aan beperkende maatregelen onderwerpen. Daar dergelijke maatregelen onder het verbod van artikel 85, lid 1 van het E.E.G.-verdrag vallen heeft de Commissie besloten de aandacht te vestigen op de wenselijkheid van een tijdige aanmelding van de overeenkomsten of toegepaste onderling afgestemde feitelijke gedragingen. Ten slotte heeft de Commissie haar praktijk inzake beschikkingen op het gebied van de collectieve exclusiviteiten voortgezet.

Door een verordening vast te stellen tot generieke vrijstelling van bepaalde specialisatie-overeenkomsten, mits het marktaandeel en de omzet van de ondernemingen een bepaalde orde van grootte niet overschrijden, heeft de Commissie ruimere mogelijkheden tot samenwerking geopend voor kleine en middelgrote ondernemingen. Een aantal specialisatie-overeenkomsten werd goedgekeurd krachtens de artikelen 85, lid 3 van het E.E.G.-verdrag, en 65, lid 2 van het E.G.K.S.-verdrag. Wat de aanpassing van het distributiesysteem betreft heeft de Commissie, aangezien de verordening 67/67/ E.E.G. voldaan heeft, besloten deze voor een periode van 10 jaar te verlengen.

Overigens is zij in twee beschikkingen voortgegaan, haar oordeel over de toepassing van artikel 85 van het E.E.G.-verdrag nopens de contractuele exploitatie van industriële eigendomsrechten en de know-how nader toe te lichten. Daaruit volgt vooral dat het verbod van uitvoer naar landen buiten het aan de vergunninghouder opgelegde verkoopgebied onder de toepassing van artikel 85, lid 1, kan vallen.

De Commissie heeft de coördinatiebeginselen in 1972 toegepast op nieuwe *regionale steunregelingen*. Zo heeft zij een beschikking uitgevaardigd inzake de steun verleend krachtens de Belgische wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie en heeft zij jegens de nieuwe Franse steunregeling met regionale strekking (regionale ontwikkelingspremie P.D.R. [Prime de développement régional]) en lokalisatiepremie voor tertiaire bedrijvigheid, de procedure van artikel 93, lid 2, van het E.E.G.-verdrag aangevangen.

De Raad van Ministers heeft op 20 juli 1972 een tweede richtlijn vastgesteld betreffende de steun aan de scheepsbouw. Deze richtlijn vormt een overgang tussen de eerste, in 1969 vastgestelde richtlijn, en die enkel de coördinatie van de direkte specifieke steun aan de scheepsbouw beoogde, en de richt-

lijn die einde 1973 zal moeten worden vastgesteld en alle problemen van de scheepsbouw zal in aanmerking nemen.

Ten aanzien van de Franse *monopolies* voor lucifers, Thomasfosfaat en alcohol en het Italiaanse monopolie voor lucifers heeft de Commissie de procedure ingeleid wegen inbreuken op artikel 169 van het E.E.G.-verdrag.

Op 24 april heeft de Raad de richtlijn inzake *de onderlinge aanpassing van de wetgevingen* der lidstaten betreffende de verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle van de verzekering tegen deze aansprakelijkheid vastgesteld.

Het doel van deze richtlijn is de opheffing, uiterlijk op 31 december 1973, van de controle van de groene verzekeringskaart, zowel aan de binnen- als aan de buitengrenzen van de Gemeenschap voor de in de lidstaten geregistreerde motorrijtuigen. Dit onderstelt dat de in alle lidstaten bestaande burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering voor motorrijtuigen ook de schadegevallen dekt die op het grondgebied van andere lidstaten zijn ontstaan. De nationale bureaus van verzekeraars hebben zich op 16 oktober 1972 verbonden de in hun bevoegdheidsgebied door gewoonlijk in een andere lidstaat gestalde motorrijtuigen veroorzaakte schadegevallen overeenkomstig de in hun land geldende rechtsvoorschriften te regelen en de verzekeringsbureaus van de overige lidstaten de voor dergelijke schadeloosstellingen uitbetaalde bedragen te vergoeden.

In de toekomst zullen personen, die schade hebben geleden door een in een andere lidstaat tot het verkeer toegelaten motorrijtuig, geen schadeloosstellingsprocedure in het buitenland meer hoeven aan te vangen; zij zullen rechtstreeks in hun eigen land schadeloosstelling kunnen vragen en verkrijgen.

Op 19 juli 1972 heeft de Raad een gemeenschappelijk standpunt vastgesteld inzake de voorstellen voor richtlijnen, die hem respectievelijk in 1966 en in 1967 waren voorgelegd met betrekking tot, eensdeels, de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechterlijke voorschriften betreffende de toegang tot en de uitoefening van het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en, anderdeels, de verwezenlijking van de vrijheid van vestiging op dit gebied.

Het doel van de eerste coördinatierichtlijn is een harmonisering van de nationale wettelijke regelingen op het gebied van het toezicht op de branches van de schadeverzekeringsbedrijf.

Op 26 juli 1972 heeft de Raad een richtlijn vastgesteld betreffende de voorschriften voor de bekendmaking van de aankondigingen van opdrachten en concessies voor de uitvoering van werken, waarmee de op dit gebied reeds vastgestelde maatregelen worden aangevuld.

De werkzaamheden van de intergouvernementele conferentie voor de invoering van een *Europees systeem voor de toekenning van octrooien,* die in 1969 een aanvang namen, werden in in de loop van 1972 afgesloten.

Nadat de conferentie het ontwerp aan een laatste onderzoek door de vertegenwoordigers van de betrokken beroepsverenigingen onderworpen had, werd het ontwerp van verdrag, van het reglement ter uitvoering van het verdrag en van een protocol over de centralisatie en de invoering van het Europees octrooisysteem bij de regeringen van de deelnemende staten ingediend. Een diplomatieke conferentie, die in de loop van het tweede halfjaar 1973 in München zal worden gehouden, zal de definitieve teksten vaststellen.

2. — *Gemeenschappelijke beleidvoeringen.*

Op het gebied van het *monetair beleid* huldigt de Raad het beginsel dat de ontwikkeling van de monetaire eenmaking, eensdeels, en het naar elkaar groeien van het economisch beleid der lidstaten, anderdeels, hand in hand moeten gaan. Hij heeft dan ook in een resolutie met een ruimere strekking de maatregelen ten aanzien van de wisselkoersmarges in een adem genoemd met de voorschriften ter verhoging van de doeltreffendheid van de beschikking van de Raad van 22 maart 1971 betreffende de versterking van de coördinatie van het economisch beleid op korte termijn van de lidstaten en de acties op regionaal, structureel en sociaal gebied. Door de resolutie van de Raad en van de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten van 21 maart 1972 werden de centrale banken verzocht dusdanig op hun respectieve wisselmarkten te interveniëren dat uiterlijk 1 juli 1973 het verschil op een bepaald tijdstip tussen de valuta's van twee lidstaten niet groter kan zijn dan 2,25 %. De aspirant-lidstaten sloten zich in mei 1972 aan bij dit Akkoord; zij schorsten echter hun deelneming aan het stelsel ingevolge het voorlopige vlotten van het pond waartoe in juni 1972 besloten werd. In oktober 1972 sloot Denemarken echter weer aan. De Raad hechtte tevens zijn goedkeuring aan een richtlijn voor het reguleren van de internationale kapitaalbewegingen en de neutralisering van de ongewenste uitwerking ervan op de interne wetgeving.

Op grond van een mededeling van de Commissie, heeft de Raad in zijn zitting van 21 maart 1972 de oriëtering van het economiebeleid aangepast aan de conjunctuur en legde in de zitting van 30 en 31 oktober 1972 de grote lijnen vast van het verslag over de economische toestand in de Gemeenschap. Bij die gelegenheid aanvaardde hij tevens een resolutie met betrekking tot maatregelen ter bestrijding van de inflatie.

Inzake de sector van het *sociaal beleid* kunnen worden vermeld :

— de door de Raad op 19 december 1972 uitgevaardigde verordening over de inrichting van de steekproefenquête naar de arbeidskrachten in 1973, gepaard gaande met een specifieke enquête naar de beroepsscholing;

— de instemming van de Raad, ter zitting van 19 december 1972, met twee beschikkingen betreffende de interventie van het Europees Sociaal Fonds ten gunste van de landbouw- en de textielsector. De interventie ten gunste van de landbouwsector is bestemd voor verrichtingen ter vergemakkelijking van de tewerkstelling en de geografische mobiliteit van personen die een rechtstreekse en hoofdzakelijke bedrijvigheid in de landbouw staken om in een andere sector als loontrekkende of niet-loontrekkende te werken. De interventie ten gunste van de textielsector is bestemd voor verrichtingen ter vergemakkelijking van de tewerkstelling en de beroepsmobiliteit van de in deze sector tewerkgestelde personen, waarvan de bedrijvigheid rechtstreeks getroffen of bedreigd wordt door kwantitatieve of kwalitatieve maatregelen tot structurele aanpassing, en die binnen of buiten de bewuste sector een bedrijvigheid als loontrekkende uitoefenen. De steun van het Sociaal Fonds kan ook verkregen worden voor verrichtingen ten gunste van niet-loontrekkende personen die een textielbedrijf leiden, inzonderheid een onderneming van ambachtelijke aard, en een niet-loontrekkende bedrijvigheid moeten uitoefenen. De beschikking betreffende de interventie van het Fonds ten gunste van de textielsector is van toepassing op verrichtingen, waarvan de opzet door de Commissie werd goedgekeurd vóór het verstrijken van een termijn van drie jaar na de inwerkingtreding van de bedoelde beschikking.

In het raam van het *gemeenschappelijk vervoerbeleid* kon een principieel probleem tot oplossing worden gebracht door het besluit tot opening van onderhandelingen met Zwitserland over het uit de vaart nemen van vrachtschepen. De Raad heeft zich namelijk voor de eerste maal ten aanzien van de externe bevoegdheden van de Gemeenschap op vervoergebied uitgesproken door de Commissie te machtigen deze onderhandelingen namens de Gemeenschap te voeren. Daarmede worden de beginselen, die het Hof van Justitie in het A.E.T.R.-arrest heeft omschreven, concreet in toepassing gebracht.

Ten aanzien van de toegang tot de vervoermarkt heeft de Raad in zijn zitting van 18 en 19 december zijn goedkeuring gehecht aan een verordening betreffende het communautaire contingent voor het goederenvervoer over de weg tussen de lidstaten die het mogelijk maakt het systeem van communautaire vergunningen nog gedurende twee jaar — met de mogelijkheid van een nieuwe verlenging met één jaar — te blijven toepassen.

Op het gebied van de vrachtprijzen en vervoervoorwaarden heeft de Raad op 28 december een verordening vastgesteld tot verlenging van de geldigheidsduur en wijziging van verordening (E.E.G.) nr. 1174/68 van de Raad van 30 juli 1968 betreffende de invoering van een stelsel van margetarieven voor het goederenvervoer over de weg tussen de lidstaten. Met de verlenging van de geldigheidsduur van de tariefverordening die daardoor gelijk wordt aan die van de nieuwe verordening betreffende het communautaire contingent, wil men het in de eerste plaats mogelijk maken voldoende ervaring op te doen met de toepassing van de tariefregeling.

Met de besluiten van de Raad van 24 maart 1972 werd een nieuwe fase in het *gemeenschappelijk landbouwbeleid* ingeluid. De Raad heeft namelijk, op grond van de in de resolutie van 25 mei 1971 vastgestelde beginselen, het gemeenschappelijk landbouwbeleid afgerond met een sociaal en een structuurbeleid, door drie richtlijnen goed te keuren betreffende :

— de modernisering van landbouwbedrijven;

— de bevordering van de bedrijfsbeëindiging in de landbouw en van de aanwending van cultuurgrond tot verbetering van de structuur;

— de sociaal-economische voorlichting en de scholing van personen die in de landbouw werkzaam zijn.

Op 24 maart 1972 is in de Raad een akkoord bereikt over de algemene oriëntering van de regelingen die moeten getroffen worden ter compensatie van de gevolgen voor de landbouw in verband met de maatregelen inzake de muntrevaluatie. Daar de koersschommelingen van de valuta's van de lidstaten nog altijd niet binnen de door het Internationaal Monetair Fonds vastgestelde marges ten opzichte van de Amerikaanse dollar blijven, kon op dit gebied nog geen definitieve oplossing worden bereikt. De vernauwing, met ingang van 24 april 1972, van de schommelingsmarges tussen de valuta's van de lidstaten onderling en de devaluatie van de Amerikaanse dollar op 8 mei 1972 hebben evenwel de negatieve gevolgen van de monetaire situatie voor de landbouw verzacht. Voor een groot gedeelte van het intracommunautaire handelsverkeer gelden echter nog altijd compenserende bedragen bij de in- en uitvoer.

Door de toetreding tot de Europese Gemeenschappen van Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk waren voorts talrijke aanpassingen in de communautaire landbouwverordeningen noodzakelijk en dienden uitvoeringsverordeningen voor de in de toetredingsakte voorziene overgangsmaatregelen, alsmede prijzen en compenserende bedragen voor de nieuwe lidstaten vastgesteld te worden.

De besluiten betreffende de gemeenschappelijke landbouwprijzen betekenden voor deze produkten een algemene verhoging van het prijspeil met ongeveer 5 à 6 % ten opzichte van het voorgaande verkoopseizoen. De Raad heeft met name beslist dat de grotere prijsverhoging voor rundvlees en voor bepaalde zuivelprodukten in twee gedeelten zou plaatsvinden, met als ingangsdatum voor de tweede verhoging 15 september 1972.

Gezien de nadering van de datum van de verruiming der Europese Gemeenschappen en mede met het oog op de invloed van de monetaire situatie heeft de Commissie het dienstig geoordeeld dat de voorstellen voor de gemeenschappelijke landbouwprijzen voor 1973-1974 pas na de installatie van de Commissie van de verruimde Gemeenschappen aan de Raad worden voorgelegd. Aangezien het nieuwe verkoopseizoen voor visserijprodukten op 1 januari 1973 begon, heeft de Raad op voorstel van de Commissie

echter einde december 1972 wel de gemeenschappelijke prijzen voor deze produkten vastgesteld.

De Raad heeft de verordeningen aangenomen betreffende de aanpassing van de communautaire bepalingen inzake de gemeenschappelijke ordening van de markt voor groenten en fruit. De wijzigingen betreffende de interventieregeling, het stelsel van referentieprijzen, de vrijwaringsclausule, de voorschriften inzake de uitvoerrestituties en de maatregelen inzake het rooien van appelbomen, perebomen en perzikbomen.

In het raam van de gemeenschappelijke ordening van een rundvleesmarkt werd de basisverordening op 20 december 1972 door de Raad gewijzigd, teneinde de interventieregeling in deze sector doeltreffender te maken. De invoering van het stelsel van « permanente » interventie is erop gericht de produktie van rundvlees, waaraan in de Gemeenschap een tekort is, aan te moedigen.

De Raad heeft een verordening vastgesteld die voorziet in bijzondere maatregelen ter bevordering van de zijderupsteelt. Deze verordening betreft, enerzijds, de mogelijkheid tot bevordering van initiatieven van het bedrijfsleven voor kwaliteitsverbetering en, anderzijds, de toekenning van steun voor de teelt van zijderupsen in de Gemeenschap.

Met betrekking tot de oliehoudende zaden heeft de Raad op grond van het onderzoek naar de oorzaken van de economische moeilijkheden, die in Italië bij de verwerking van kool- en raapzaad tot olie zijn geconstateerd, besloten de in verband met deze moeilijkheden verleende extra steun nog gedurende een verkoopseizoen te handhaven.

Aangaande de werking van de bestaande marktorganisaties kunnen de volgende feiten worden vermeld :

— het jaar 1972 werd gekenmerkt door een schaarste in de rundvleessector, zowel in de Gemeenschap als op de wereldmarkt. Overeenkomstig artikel 17 van verordening (EEG) nr. 805/68 van de Raad hebben de Raad en de Commissie de nodige maatregelen getroffen om een te grote stijging van de marktprijzen te voorkomen.

— In de sector van de melk en zuivelprodukten daarentegen heeft zich een kentering voorgedaan. De botervoorraden van de interventiebureaus zijn toegenomen van 60 000 t per 1 april tot 305 000 t per 31 december 1972. In verband met deze situatie heeft de Gemeenschap een aantal maatregelen moeten treffen : de uitvoerrestituties werden aangepast. Voor magere melkpoeder is de in oktober 1971 opgelegde uitvoerheffing afgeschaft en worden opnieuw restituties verleend. Voorts werden, om het wegwerken van de botervoorraden te bevorderen, de meeste maatregelen tot verkoop tegen verlaagde prijs, die tot begin 1971 van kracht waren, opnieuw ingevoerd. De verruiming van de Gemeenschap kan niet veel verandering brengen in de toestand van deze sector, die maatrege-

len op lange termijn vergt, met name in het structurele vlak; slechts langs deze weg kan een evenwicht tussen vraag en aanbod worden bereikt;

— In het raam van de marktverordening voor wijnbouwprodukten werden in het verkoopseizoen 1972 belangrijke maatregelen genomen, inzonderheid om het aanbodoverschot t.a.v. de vraag te verminderen;

— De Raad heeft de regels voor de toepassing van de vrijwaringsmaatregelen in de sector vlas en hennep vastgesteld;

— In de sector van de tuwe tabak werden een aantal uitvoeringsverordeningen vastgesteld, die aansluiten op de reeds in 1971 getroffen maatregelen;

— De Raad heeft de algemene voorschriften goedgekeurd inzake de verlening en de gemeenschappelijke financiering van de steun aan de hoptelers. De Commissie heeft de bepalingen tot uitvoering van deze voorschriften vastgesteld.

De Gemeenschap zette ook in 1972 de liberale koers in haar handelsbeleid voort door de liberaliseringslijsten van de verordeningen tot totstandbrenging van gemeenschappelijke regelingen van toepassing op de G.A.T.T.-lidstaten en daarmee gelijkgestelde landen, eensdeels, en op de landen met staatshandel, anderdeels, aanzienlijk uit te breiden. Deze uitbreiding in aanmerking nemend omvatte einde 1972 de G.A.T.T.-lijst 982 tariefposten, met name 922 volledige en 60 gedeeltelijke posten. Het aantal tariefposten waarbij ten opzichte van de landen met staatshandel geen kwantitatieve invoerbeperkingen gelden, beloopt 787, waarvan 665 volledige en 122 gedeeltelijke voor Bulgarije, Hongarije, Polen, Roemenië en Joegoslavië, 614, waarvan 481 volledige en 133 gedeeltelijke voor de U.S.S.R. en Albanië; 497, waarvan 389 volledige en 108 gedeeltelijke voor de Volksrepubliek China en 154, waarvan 119 volledige en 35 gedeeltelijke voor Noord-Korea, Noord-Vietnam en Mongolië.

In verband met de toenemende moeilijkheden die zich in de Gemeenschap voordeden, heeft de Commissie krachtens verordening nr. 1025/70 een procedure ingesteld voor communautair toezicht op de invoer van lood en aluminium uit de G.A.T.T.-landen en daarmee gelijkgestelde landen, alsmede van elektronische rekenmachines uit Japan.

Op de 28e zitting van de overeenkomstsluitende partijen werd overeengekomen dat de heronderhandelingen krachtens artikel XXIV, § 6, van het Algemeen Akkoord, die noodzakelijk geworden zijn door de invoering, door de drie toetredende landen, van het gemeenschappelijk douanetarief, zullen plaatsvinden zodra de bekrachtigingsprocedures van het toetredingsverdrag zullen zijn beëindigd.

3. — *Buitenlandse betrekkingen.*

Wat het Middellandse-Zeegebied betreft, hebben de moeilijkheden als gevolg van de verschillen in de regelingen en de bezorgdheid om bij te dra-

gen tot een verbetering van de organisatie van de markten en de produktie, er de Raad toe aangezet de problemen aan een globaal onderzoek te onderwerpen waardoor eventueel over de thans geldende overeenkomsten vóór de vervaldag opnieuw zou kunnen worden onderhandeld.

Hiertoe werd een reeks aanbevelingen aan de Raad voorgelegd.

Over aanvullende protocols bij de bestaande akkoorden, met het oog op de overgang en de aanpassingen die door de verruiming van de Gemeenschap noodzakelijk geworden zijn, werden met de landen van deze streek onderhandeld.

De toepassing van de Overeenkomst van Athene blijft beperkt tot het lopende beheer daarvan, daar zich in *Griekenland* in 1972 geen enkele nieuwe factor heeft voorgedaan, waardoor de Gemeenschap haar standpunt zou hebben kunnen herzien.

De betrekkingen tussen de Gemeenschap en *Turkije* werden in 1972 gekenmerkt door de toepassing van de interimovereenkomst die op 1 september 1971 is van kracht geworden, waardoor de wederzijdse handelsconcessies zoals bepaald in het aanvullend protocol bij de associatieovereenkomst vervroegd in werking konden treden.

Tijdens zijn zitting van 20 en 21 maart 1972 besloot de Raad aan *Algerië* voor te stellen onderhandelingen te openen met het oog op het sluiten van een globale overeenkomst die, behalve een preferentiële regeling voor het handelsverkeer, andere maatregelen voor economische, technische en financiële samenwerking zou inhouden.

Tegelijkertijd heeft de Commissie, op verzoek van de Raad, oriënterende contacten gehad met delegaties van de Marokkaanse en de Tunesische Regering.

Met de overheid van *Malta* werden besprekingen gehouden welke voornamelijk betrekking hadden op de Maltese verzoeken om financiële en industriële samenwerking en de toekenning van een preferentiële regeling in de landbouwsector.

De onderhandelingen met *Cyprus* hebben geleid tot een aanvullend protocol, dat voor dit eiland als lid van het gemenebest een zekere status-quo van de tarieven op de Britse en Ierse markten inhoudt. De overeenkomst, waarbij een associatie tussen de E.E.G. en Cyprus wordt tot stand gebracht, evenals het aanvullend protocol werden op 19 december 1972 ondertekend.

In het raam van evenwichtige betrekkingen met de landen van het Nabije Oosten werd op 18 december 1972 te Brussel een preferentiële overeenkomst met de *Arabische Republiek van Egypte* ondertekend.

Met *Libanon* werd op 11 december 1972 een preferentiële overeenkomst gesloten.

De Associatieraad heeft voorts t.a.v. de *Associatie van de Afrikaanse staten en Madagascar* een besluit genomen waardoor de definitie van « produkten van oorsprong » wordt gewijzigd overeenkomstig de in de nomenclatuur van Brussel aangebrachte wijzigingen; tevens nam hij een resolutie aan nopens de bepaling van de algemene strekking van de financiële en technische samenwerking (opleiding, onderhoud en functionering van de investeringsobjecten, industrialisering).

Er werd van gedachten gewisseld over de situatie en de vooruitzichten ten aanzien van de toepassing van de algemene preferenties; de G.A.S.M. hebben bepaalde garanties geëist en de Gemeenschap heeft kennis gegeven van de bevredigende oplossing, nl. de handhaving van het plafond van 1972 en de verlaging van de buffer voor duplex- en multiplex- en met fineer bekleed hout. Deze maatregel werd opgenomen in de verordening 2761/72 van de Raad van 19 december 1972 en trad in werking op 1 januari 1973.

Met betrekking tot het handelsverkeer in de sector groenten en fruit heeft de Raad van de Europese Gemeenschappen op verzoek van en na overleg met de geassocieerde staten zijn goedkeuring gehecht aan een voorstel van de Commissie voor een invoerregeling voor bepaalde soorten groenten en fruit herkomstig uit de G.A.S.M., de L.G.O. en de met de Gemeenschap geassocieerde landen van Oost-Afrika, die gunstiger is dan de algemene regeling ten aanzien van derde landen.

De overeenkomst inzake de toetreding van het *eiland Mauritius* tot de Overeenkomst van Jaoende werd ondertekend. Volgens dit verdrag moet Mauritius van meet af aan in alle aan deze associatie verbonden rechten en verplichtingen treden. Op het gebied van de handelsbetrekkingen werd overeengekomen dat Mauritius de opheffing van douanerechten en daarmee gelijkstaande heffingen op uit de Gemeenschap ingevoerde produkten geleidelijk zal tot stand kunnen brengen; in eerste instantie zullen deze produkten uiterlijk 31 december 1974 kunnen worden ingevoerd tegen dezelfde tarieven als de produkten uit de Gemenebestlanden.

Om Mauritius te laten delen in de financiële en technische samenwerking onder dezelfde omstandigheden als de G.A.S.M.-landen die de Overeenkomst van Jaoende eerder ondertekenden, hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een akkoord, waarbij het intern akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap (ondertekend te Jaoende op 29 juli 1969) werd gewijzigd en de middelen van het Europees Ontwikkelingsfonds met 5 miljoen rekeneenheden worden verhoogd.

Tijdens het jaar 1972 heeft het stelsel van *algemene tariefpreferenties* van de Gemeenschap naar behoren gefunctioneerd. Er werden interne procedures uitgewerkt om de toepassing van de bepalingen van de verordenin-

gen betreffende de controle op de invoer die onder de preferentieregeling plaatsvindt, te vergemakkelijken.

In zijn zittingen van 5/6 en 26/27 juni 1972 heeft de Raad ingestemd met de uitbreiding van de preferenties tot de volgende landen : Cuba, Bhoetan, Fidji, Oman, Nauru, West-Samoa, Tanga, Sikkim en Bangla Desh.

De Raad heeft een reeks verordeningen en besluiten aangenomen, waarin de wijze van toepassing van de algemene preferenties in 1973 nader is uitgewerkt. De nieuwe lidstaten mogen op grond van het Toetredingsverdrag tot 31 december 1973 hun eigen algemene preferentiesystemen blijven toepassen.

De betrekkingen tussen de *Verenigde-Staten* en de Gemeenschap werden in het begin van het jaar gekenmerkt door het sluiten, op 11 februari 1971 tot stand was gekomen. De overelsgebied, welke tot op zekere hoogte het handelsgedeelte vormde van de monetaire regeling, die op 18 december 1972 tot stand was gekomen. De overeenkomst omvat, eensdeels, een gemeenschappelijke verklaring waarbij de beide partijen zich verplichten in 1973 in het raam van de G.A.T.T. uitgebreide multilaterale onderhandelingen te beginnen en, anderdeels, een briefwisseling die wederzijdse verplichtingen op handelsgebied behelst, mede nopens de opslag van granen en een tijdelijke verlaging door de Gemeenschap van haar douanerechten op bepaalde soorten citrusvruchten.

De Gemeenschap heeft met de voornaamste landen die *katoentextiel* exporteren akkoorden inzake de vrijwillige beperking van de uitvoer naar de Gemeenschap gesloten in het raam van het akkoord op lange termijn betreffende de handel in katoentextiel (India, Pakistan, Japan, Korea, Hong Kong, Formosa en Egypte).

De onderhandelingen met Bangla Desh hebben geleid tot een overeenkomst met dezelfde inhoud als het akkoord met Pakistan; het werd op 22 december 1972 ondertekend en gold voor 1973.

Zoals werd overeengekomen tijdens de multilaterale onderhandelingen in het raam van de G.A.T.T. heeft de Gemeenschap in 1972 evenals de voorgaande jaren een tariefcontingent met vrijdom van recht erga omnes van 5 miljoen rekeneenheden geopend voor met de hand vervaardigde produkten (handicrafts). Op het ogenblik kunnen India, Pakistan, Iran, Thaïland, de Filippijnen, Indonesië en Ceylon gebruik maken van dit communautair contingent.

In 1972 heeft de Gemeenschap dit communautair contingent voor Thaïland opengesteld, aan dezelfde voorwaarden als voor India en Pakistan, voor weefsels van zijde of van vlakzijde en weefsels van katoen, vervaardigd op handweefgetouwen.

§ 2. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E.G.K.S.)

De steun voor de communautaire *kolen,* met inbegrip van die voor de cokeskolen en de indirecte maatregelen, is met 5,3 % verminderd t.o.v. 1971 (497,7 in plaats van 525,7 miljoen rekeneenheden). Dit bedrag omvat niet de financiële steun ter dekking van de tekorten der instellingen voor sociale zekerheid die nagenoeg 1,6 miljard rekeneenheden bedroegen, d.i. 11,3 % meer dan in 1971.

Na de sterke schommelingen van de voorgaande jaren vertoonde de *ijzer- en staalmarkt* van de Gemeenschap flauwe tekenen van opleving. De produktiecapaciteit blijft evenwel onvoldoende gebruikt worden. Tussen 1970 en 1972 is de ruwstaalproduktie namelijk met 2,8 miljoen ton toegenomen, terwijl de produktiecapaciteit met 15 miljoen ton steeg. Volgens de jaarlijkse enquête over de investeringen beoogt de ijzer- en staalnijverheid van de Gemeenschap tijdens de komende jaren een snel ontwikkelingstempo te handhaven : de produktiecapaciteit voor ruwstaal zal van 1971 tot 1975 toenemen van 135 tot 163 miljoen ton/jaar. De investeringsuitgaven voor 1972 werden door de ondernemingen op circa 2,6 miljard rekeneenheden geraamd.

Het *gemeenschappelijk handelsbeleid,* dat de ijzer- en staalnijverheid sedert 1963 ten aanzien van de landen met staatshandel voert, werd voortgezet in een optiek van geleidelijke liberalisering. In dit verband werd de voor 1972 aanvankelijk op 1 110 000 t bepaalde reserve per einde 1972 verhoogd met 180 000 t. Verder werden enkele produktengroepen (rails, sommige soorten dynamo- en transformatorplaat en bepaalde halffabrikaten) geliberaliseerd. Dertien nieuwe *Euronormen* werden gepubliceerd, waaronder vier kwaliteitsnormen, waarvan een betreffende constructiestaal voor algemeen gebruik en een andere inzake lasbaar constructiestaal van bijzondere kwaliteit.

Een aantal *concentraties,* welke voldoen aan de bij art. 66 van het Verdrag gestelde voorwaarden, werden goedgekeurd. Bovendien werden veertien beschikkingen bij toepassing van de artikels 65 en 66 genomen.

Het aantal behandelde *omschakelingsverrichtingen* was veel geringer dan het jaar voordien. Er werden twaalf leningen toegekend voor een totaal bedrag van 28,826 miljoen rekeneenheden, waardoor 6 700 nieuwe arbeidsplaatsen konden worden geboden, waarvan 2 810 voorbehouden werden aan vroegere werknemers van de kolennijverheid en de staalsector.

De kredieten voor de *heraanpassing* bereikten 15,386 miljoen rekeneenheden; het aantal ermee begunstigde werknemers strekte over 18 190 eenheden. Inzake de arbeidshygiëne werd het tweede programma — dat over tien jaar gespreid was — afgewerkt, terwijl op het stuk van de *bedrijfsgeneeskunde* het onderzoekprogramma betreffende de aandoeningen van de ademhalingsorganen wordt afgewikkeld zoals voorzien.

Uit een overzicht van de resultaten die tot einde 1972 genomen werden ter bevordering van de bouw van *woningen* voor de werknemers van de EGKS-industrieën, blijkt dat 122 584 woningen werden gefinancierd; de totale bouwkosten bedragen 1 264 miljoen rekeneenheden. Per 31 december 1972 waren 112 455 woningen gereedgekomen, waarvan 6 703 voor rekening van België.

Een totale steun van 3,280 miljoen rekeneenheden werd verleend voor de uitvoering van *onderzoekprojecten* betreffende de volgende thema's : procédé's voor het graven van galerijen, de bestrijding van mijngasontsnappingen, de beheersing van vervormingen bij ondergrondse werkzaamheden, de betrouwbaarheid van de ophaalkabels in schachten met grote produktie, de kolenverkooksing en de nieuwe procédé's voor de valorisatie van de kolen.

De Commissie heeft twee belangrijke mededelingen aan de Raad overlegd, waarvan de ene betrekking heeft op de problemen en de middelen van het *energiebeleid* in de periode 1975-1985 en de andere op de vereiste voorUitgang van het communautair energiebeleid. Inzake dit laatsgenoemde bescheid dient erop gewezen te worden dat de energievraag van de Gemeenschap gemiddeld met 5,2 % zal stijgen in de komende jaren : van 973 miljoen ske in 1970 zouden de behoeften in 1985 oplopen tot 2 000 miljoen ske en zouden gedekt worden naar rata van 2 % bruinkolen, 7 % steenkolen, 11 % primaire elektriciteit, 15 % aardgas en 65 % petroleum. Derhalve heeft de Commissie een reeks acties opgesomd — in totaal 46 — die in de verschillende energiesectoren zouden moeten gevoerd worden. Op dit punt werd een dialoog met de Raad aangegaan.

§ 3. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE (EURATOM)

Voor de *bevoorrading* van de gebruikers in de Gemeenschap werd ingestaan door een reeks contracten voor een volume van 9 505 t. natuurlijk uranium. Wat het verrijkt uranium betreft werden twaalf nieuwe contracten voor verrijking gesloten, waarmee een bedrag van 193 miljoen dollar is gemoeid. De besprekingen met de Amerikaanse overheid over een verbetering van de leveringsvoorwaarden voor verrijkt uranium zijn afgelopen. Het is evenwel gebleken dat voor de voorziening op lange termijn in verrijkt uranium niet meer door de thans voorhanden zijnde bronnen zal kunnen ingestaan worden; derhalve werd de oprichting van een capaciteit voor uraniumverrijking in de Gemeenschap ter studie genomen.

Het *kernonderzoek* is thans in een gezamenlijk beleid opgenomen. Tijdens de Parijse Top, in oktober 1972, hebben de staats- of de regeringshoofden immers erkend dat het noodzakelijk is de doelstellingen te definiëren en een gemeenschappelijk wetenschaps- en technologisch beleid moet worden ontwikkeld. Dit beleid behelst zowel de coördinatie van de nationale beleidvoeringen als de gemeenschappelijke uitvoering van projecten van communautair belang; een programma samen met een tijdschema moet vóór 1 januari 1974 worden goedgekeurd.

Op het gebied van de *bescherming tegen straling* werd het gemeenschappelijk beleid ten aanzien van het bijzondere risico van de radioactiviteit geconcretiseerd door werkzaamheden inzake reglementering, technische harmonisering, onderzoek en studies op het stuk van de stralingsbescherming. Zes installatieprojecten voor de lozing van radioactieve afvalstoffen werden onderzocht vanuit de gezichtshoek van het besmettingsgevaar. Aan de controle op de omgevingsradioactiviteit bij de kerninstallaties werd verder bijzondere aandacht gewijd.

Een nieuwe richting werd gegeven aan het beleid tot *verspreiding van kennis*, door de oprichting van een Europees informatie- en documentatienet. Per einde van het jaar strekte de in geheugen opgenomen en toegankelijke documentatie op het gebied van de kernenergie over 1.350.000 gegevens. Tevens werd een actief beleid inzake de verspreiding van de onderzoekresultaten voortgezet door middel van conferenties, verslagen, mededelingen en diverse publicaties.

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX)

§ 1. — VERLOOP VAN DE ECONOMISCHE UNIE

In het afgelopen jaar zijn verschillende ministeriële werkgroepen samengekomen met het doel de nog bestaande diversiteiten in de nationale wetgevingen verder te harmoniseren.

Op 13 maart 1972 kwam aldus te Brussel de Ministeriële Werkgroep voor Sociale Zaken bijeen die de problemen heeft onderzocht inzake werkgelegenheid en sociale zekerheid in de drie landen. Akkoord werd bereikt om de werkzaamheden in de eerste plaats toe te spitsen op de terreinen waar zich handelsbelemmeringen kunnen voordoen.

Te Luxemburg vergaderde op 29 mei 1972 het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie.

Tijdens deze bijeenkomst is de Benelux-Overeenkomst tot unificatie van accijnzen ondertekend, die op 1 januari 1973 in werking trad.

De Ministers spraken er over de verwezenlijking van de eerste etappe van de Europese Economische en Monetaire Unie, de totstandkoming van deze Unie in een verdere toekomst en de rol die Benelux hierbij kan spelen. In het kader van dit overleg hebben de Ministers een procedure vastgesteld ter voorbereiding van de coördinatie van het begrotingsbeleid.

Het Comité van Ministers heeft het mandaat en de werkwijze vastgesteld van een contactgroep belast met de ambtelijke coördinatie van de milieuaangelegenheden in Beneluxverband.

Ten slotte hebben de Ministers in het kader van het zeehavenoverleg besloten een drietal rapporten ter kennisneming aan de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad voor te leggen met name :

— overzicht van de betrekkingen tussen Rijk, provincie en gemeente, enerzijds, en de zeehavenbesturen, anderzijds;

— rapport inzake de exploitatierekeningen van de havens van Antwerpen, Amsterdam en Rotterdam over het jaar 1969;

— vergelijking tussen de rapporten inzake de exploitatierekeningen van de havens van Antwerpen, Amsterdam en Rotterdam over de dienstjaren 1966 en 1969.

De Ministeriële Werkgroep van Volksgezondheid van de Benelux Economische Unie vergaderde te Bilthoven op 24 juli 1972. Aldaar werd door de drie Beneluxlanden besloten voor de farmaceutische produkten een gemeenschappelijke wetgeving toe te pen op 24 juli 1972. Aldaar werd door Ministers werd goedgekeurd.

Ten slotte werd op 18 oktober 1972 door het Comité van Ministers van de Benelux-Economische Unie een procedure uitgewerkt met betrekking tot de voorbereiding van de derde Benelux Regeringsconferentie. De Ministers hebben intussen kunnen vaststellen dat op een aantal terreinen behoorlijke vorderingen zijn gemaakt met de harmonisatie der wetgevingen.

§ 2. — HANDELSVERKEER TUSSEN DE B.L.E.U. EN NEDERLAND

Volgens de gegevens, verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, steeg de import van de B.L.E.U. uit Nederland in 1972 met 12 %, terwijl de export naar dat land met 11 % toenam. In 1971 was de toeneming van import en export niet zo gelijkmatig : de stijging bedroeg toen respectievelijk 24 % en 5 %. De Noord-Zuidstroom van het handelsverkeer, die traditioneel veel lager ligt dan de Zuid-Noordstroom, had in 1971 zijn achterstand sterk ingehaald; het dekkingspercentage bedroeg 87,3 %, tegen 74,0 % het jaar tevoren. In 1972 steeg de verhouding nog verder — hoewel zeer licht — ten voordele van de noord-zuidstroom. In absolute cijfers bedroeg in 1972 de import van de B.L.E.U. 115,8 miljard frank en de export 131,7 miljard.

Sedert de afschaffing, op 1 januari 1971, van de grensformaliteiten aan de Belgisch-Nederlandse grens, wordt de statistische informatie rechtstreeks door de bedrijven overgemaakt aan de respectievelijke nationale instellingen voor statistische informatieverwerking. Er komen dan ook regelmatig afwijkingen voor in de resultaten die door beide overheidsinstellingen (de

Belgische en de Nederlandse) worden gepubliceerd. Aldus steeg, volgens Nederlandse bron de noord-zuidstroom met 16,5 % en de zuid-noordstroom met 11,4 %; in 1971 vertoonde het handelsverkeer in de eerste richting een toeneming met 17,1 %, terwijl daarentegen in de tegenovergestelde richting een afneming met 11,4 % werd vastgesteld.

De uit Nederland ingevoerde goederen bevatten in 1972 voor 61,1 % afgewerkte produkten (tegen 64,6 % in 1971), voor 23,3 % grond- en hulpstoffen (20,2 % in 1971) en voor 15,6 % voedings- en genotmiddelen (15,2 % in 1971). Bij de export naar Nederland bedragen de afgewerkte produkten 82,3 %, de grond- en hulpstoffen 5,2% en de voedings- en genotmiddelen 11,5 %; het jaar tevoren waren die percentages respectievelijk 86,4 %, en 5,0 % en 8,6 %.

Onder de goederen die vanuit Nederland worden ingevoerd, onderscheidt men, zoals de voorgaande jaren, naar orde van belangrijkheid, produkten uit de metaalverwerkende nijverheid (21,9 miljard frank), uit textiel- en kledingnijverheid (13,0 miljard frank) en uit de chemische nijverheid 12,5 miljard). De overige produkten, waarvoor de invoer minder belangrijk is, zijn afkomstig van de metaalvoortbrengende nijverheid, de voedings- en genotmiddelenindustrie, de petroleum-en petrochemische nijverheid, de papier- en kartonnijverheid en de glasnijverheid.

Bij de uitvoer naar Nederland, zijn het nagenoeg dezelfde sectoren die de belangrijkste plaats bekleden : de metaalverwerkende nijverheid komt in 1972 vooraan met 36,1 miljard frank uitvoer, gevolgd door de textiel- en kledingnijverheid met 22,7 miljard; daarna komt de metaalvoortbrengende nijverheid met een uitvoer van 15,9 miljard frank en de scheikundige nijverheid met 10,9 miljard. Bij de sector voedings- en genotmiddelen en bij de papier- en kartonnijverheid bedroeg de uitvoer respectievelijk 7,4 en 3,8 miljard frank. De export van voedings- en genotmiddelen kende de sterkste toeneming met 36 %, gevolgd door de uitvoer van petroleumderivaten die toenam met bijna 28 %; maar daar in absolute cijfers de totale uitvoer van die goederen slechts 2 miljard bedraagt, is dat percentage van minder betekenis. In absolute cijfers steeg de export van de B.L.E.U. naar Nederland het sterkst in de sector metaalverwerkende nijverheid; dit resultaat was vooral te danken aan de leveringen van vervoermaterieel die in 1972 met bijna 5 miljard toenamen.

★

★ ★

Groothertogdom Luxemburg

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie

BEDRIJFSTAK	1947 = 100(a)		1967 = 100			
	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Extractieve bedrijven	**238**	**239**	**103,0**	**96,4**	**79,6**	**81,9**
IJzerertsgroeven	318	321	100,5	90,4	71,9	65,5
Steengroeven	40	39	114,9	118,5	109,0	144,2
Be- en verwerkende bedrijven	**211**	**224**	**121,5**	**122,5**	**121,7**	**127,3**
Voedingsmiddelenindustrie	136	125	99,5	102,7	102,1	106,9
Genotmiddelennijverheid	224	227	105,0	107,6	117,4	121,9
Textielnijverheid	12	9	84,4	88,0	108,5	115,5
Kleding - en beddegoednijverheid ..	32	28				
Houtnijverheid	16	7	90,4	84,9	88,9	95,2
Meubel- en meubileringsnijverheid..	53	52	100,8	83,5	98,8	105,9
Drukkerij en uitgeverij	139	138	103,6	105,5	111,2	109,0
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	181	192	140,7	148,8	149,3	153,9
Industrie der niet-metaalhoudende mineralen	224	263	120,6	123,5	132,2	141,9
IJzer- en staalnijverheid	246	263	121,1	119,5	114,4	119,9
Metaalverwerkende nijverheid	77	73	118,0	124,9	139,3	148,0
Elektriciteit, gas	**418**	**390**	**100,6**	**99,4**	**106,1**	**98,6**
Elektrische energie	518	476	98,5	97,2	106,9	99,5
Gasproduktie en -distributie	148	161	129,8	89,4	88,9	80,5
Algemeen indexcijfer...	**217**	**229**	**119,6**	**120,2**	**119,0**	**123,9**

(a) De gegevens op basis 1947 = 100 zijn niet meer beschikbaar vanaf 1969.

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproduktie

Maandgegevens

TIJDVAK	Aantal hoog-ovens in werking	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Gewogen globaal indexcijfer (1947 = 100)
		Gietijzer	Staal	Gewalste produkten en half-fabrikaten	
1966	24	330,2	365,8	287,4	241
1967	23	330,2	373,4	294,3	246
1968	23	359,0	402,8	314,3	263
1969	24	406,0	460,1	359,3	300
1970	25	401,2	455,2	354,4	296
1971	22	382,4	436,8	339,1	283
1972	20	389,2	454,8	356,7	294
1972 Januari	20	372,8	431,7	340,9	280
Februari ...	21	358,2	419,6	330,0	271
Maart	20	400,7	475,5	374,4	306
April	20	386,4	440,1	353,9	289
Mei	20	388,2	453,3	353,1	292
Juni.....	20	392,6	464,8	360,3	298
Juli	20	398,1	459,6	356,7	297
Augustus ...	20	399,4	473,5	371,2	304
September ..	20	405,4	479,2	370,3	307
Oktober	20	407,9	476,0	366,3	305
November ..	20	380,7	449,3	360,3	291
December ..	20	380,5	434,9	342,6	283

Bronnen : Groupement des Industries sidérurgiques luxembourgeoises.
Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Landbouwproduktie

PRODUKT	Eenheid	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Broodgranen.....	10^3m.k.	594,2	514,0	515,9	311,1	445,5	400,3
Andere graangewassen	»	984,8	954,8	1 036,8	778,5	973,6	967,1
Peulgewassen	»	11,2	10,5	9,9	7,1	8,2	4,3
Aardappelen	»	905,9	655,0	618,6	679,1	644,7	612,3
Andere knolgewassen .	»	673,6	551,5	518,7	420,2	378,4	328,2
Voedergewassen (inclusief hooi)	»	2 334,0	1 701,7	2 139,5	1 811,2	2 096,2	2 322,5
Melk	10^6 kg	207,9	215,3	211,5	217,0	218,8	232,1

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen

(1965 = 100)

MAAND	1968	1969	1970	1971	1972
Januari	107,23	109,79	113,78	118,33	124,66
Februari	107,79	109,90	114,50	119,13	125,04
Maart	107,90	110,11	114,72	120,19	125,25
April.....	108,13	110,36	115,21	120,29	125,50
Mei	108,03	110,84	115,81	121,17	125,98
Juni	108,13	110,71	116,13	121,44	127,39
Juli	108,33	111,01	116,58	121,54	128,45
Augustus	108,32	110,87	116,25	121,68	128,88
September	108,50	111,05	116,72	122,24	129,45
Oktober	109,00	111,13	117,09	123,05	130,07
November	109,16	111,49	117,29	123,56	130,78
December	109,58	112,67	117,55	124,03	131,32
Jaargemiddelde ...	**108,34**	**110,83**	**115,97**	**121,39**	**127,73**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Nederland

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding (a)

(miljarden guldens)

OMSCHRIJVING	1967	1968	1969 (c)	1970 (c)	1971 (c)	1972
Middelen :						
Produktie in bedrijven	57,3	63,3	72,7	80,7	89,3	101,5
Produktie van de Overheid	9,8	10,7	12,3	13,7	16,3	18,8
Netto-inkomsten uit het buitenland	0,7	0,5	0,5	0,1	—0,2	—0,1
Nationaal inkomen (tegen factorkosten)	67,8	74,5	85,5	94,5	105,4	120,2
Indirecte belastingen minus subsidies	8,0	9,4	9,8	11,7	14,0	16,1
Nationaal produkt (tegen marktprijzen)	75,8	83,9	95,3	106,2	119,4	136,3
Uitvoerssaldo (b)	0	—0,6	—0,4	1,3	0,2	—3,9
Totaal beschikbare middelen	75,8	83,3	94,9	107,5	119,6	132,4
Bestedingen :						
Consumptie door verbruikers	47,6	52,0	59,5	66,7	74,1	83,2
Overheidsbestedingen	13,4	14,4	16,6	18,9	22,2	25,2
Netto-investeringen in bedrijven	10,6	12,1	12,0	14,7	16,3	16,5
Netto-investeringen van de Overheid	3,5	4,2	4,3	4,6	5,4	5,2
Voorraadvorming en toeneming onderhanden werk	0,7	0,6	2,5	2,6	1,6	2,3
Totaal nationale bestedingen	75,8	83,3	94,9	107,5	119,6	132,4

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Werkelijke prijzen.
(b) — overschot; + tekort.
(c) Verbeterde gegevens.

Nederland

Aantal werklozen

JAARTAL	Totaal	Werklozen (excl.A.W.-arbeiders)	Geregistreerde A.W.-arbeiders (b)	Mannen	Vrouwen
1966	46 300	44 500	1 800	39 700	6 600
1967	89 900	87 100	2 800	78 600	11 300
1968	84 300	82100	2 200	72 300	12 000
1969	65 800	63 600	2 200	54 300	11 500
1970 (a)	55 900	54 300	1 600	45 100	10 800
1971 (a)	68 900	67 200	1 700	56 900	12 000
1972	114 700	112 400	2 300	96 900	17 800

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Gewijzigde gegevens ingevolge definitiewijziging.
(b) De A.W. (aanvullende werken) -arbeiders zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen. In deze statistiek zijn bovendien opgenomen de vorstwerklozen, de zieken, de arbeiders die ongevallenuitkering ontvingen, benevens een aantal personen die werk vonden zonder dat die arbeidsbureaus hiervan tijdig bericht ontvingen.

Nederland

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie (a)

(1963 = 100)

TIJDVAK	Produktie	Personeels-bezetting (b)	Produktie per werknemer
1964	110	101	109
1965	116	102	114
1966	123	101	121
1967	129	97	131
1968	143	96	148
1969	160	96	165
1970	176	97	181
1971	188	96	195
1972	202	93	217
1972 : 1e kwartaal	197	94	220
2e kwartaal	202	93	217
3e kwartaal	202	92	197
4e kwartaal	206	93	234

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief het bouwbedrijf.
(b) De kwartaalindexcijfers geven het gemiddelde van de stand bij het begin en bij het einde van het kwartaal; het jaarindexcijfer is berekend op grond van de kwartaalindexcijfers.

Nederland

Produktie-indexcijfers per bedrijfstak

(1963 = 100)

BEDRIJFSTAK	1967	1968	1969	1970	1971	1972
Bouwmaterialen en aardewerk	134	139	139	146	159	158
Chemische nijverheid	177	221	259	288	311	352
Ledernijverheid	94	102	101	104	104	97
Rubbernijverheid	117	131	135	136	138	141
Mijnbouw	115	146	182	229	289	358
Metaalnijverheid	125	135	152	167	173	181
Papierindustrie	133	145	160	164	162	170
Textielnijverheid	96	108	112	115	117	115
Gas, elektriciteit en water	160	192	231	270	311	369
Voedings- en genotmiddelenindustrie.	119	123	130	137	148	150
Algemeen indexcijfer van de nijverheid	**129**	**143**	**160**	**176**	**188**	**202**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Buitenlandse handel

(miljoenen guldens)

TIJDVAK	1968	1969	1970	1970 (a)	1971 (a)	1972 (a)
	INVOER					
1e kwartaal	8 327	9 094	11 060	9 157	11 048	11 230
2e kwartaal	8 019	9 933	12 350	10 216	11 272	11 488
3e kwartaal	8 296	9 725	11 802	9 850	11 157	10 942
4e kwartaal	8 996	11 045	13 391	11 193	11 482	12 479
Jaar ...	33 638	39 797	48 603	40 416	44 959	46 139
	UITVOER					
1e kwartaal	7 117	8 113	9 829	8 425	10 045	11 025
2e kwartaal	7 187	8 927	10 569	9 069	10 354	11 620
3e kwartaal	7 535	9 004	10 612	9 176	10 338	10 934
4e kwartaal	8 358	10 030	11 612	10 010	11 078	12 195
Jaar ...	30 197	36 074	42 622	36 680	41 815	45 774
	SALDO					
1e kwartaal	— 1 210	— 981	— 1 231	— 732	— 1 003	— 205
2e kwartaal	— 832	— 1 006	— 1 781	— 1 147	— 918	+ 132
3e kwartaal	— 761	— 721	— 1 190	— 674	— 819	— 8
4e kwartaal	— 638	— 1 015	— 1 779	— 1 183	— 404	— 284
Jaar ...	— 3 441	— 3 723	— 5 981	— 3 736	— 3 144	— 365

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief de gegevens van en naar de B.L.E.U. Vanaf 1970 zijn gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar.

Nederland

Invoerwaarde per land van herkomst

LAND	1968	1969	1970	1970 (a)	1971 (a)	1972 (a)
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	6 046	7 045	8 187	..	..	..
West-Duitsland	8 876	10 618	13 164	13 164	14 386	15 021
Frankrijk	2 183	3 088	3 644	3 644	4 082	4 414
Italië	1 524	1 802	2 105	2 105	2 276	2 353
Verenigd Koninkrijk	1 844	2 262	2 815	2 815	2 967	2 874
Verenigde Staten	3 671	3 862	4 737	4 737	5 126	4 520
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	18,0	17,7	16,9	..	..	..
West-Duitsland	26,4	26,7	27,1	32,6	32,0	32,6
Frankrijk	6,5	7,8	7,5	9,0	9,1	9,6
Italië	4,5	4,5	4,3	5,2	5,1	5,1
Verenigd Koninkrijk	5,5	5,7	5,7	7,0	6,6	6,2
Verenigde Staten	10,9	9,7	9,8	11,7	11,4	9,8

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Vanaf 1970 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar. De percentages zijn berekend op het totaal van de invoer, deze van de B.L.E.U. uitgezonderd.

Nederland

Uitvoerwaarde per land van bestemming

LAND	1968	1969	1970	1970 (a)	1971 (a)	1972
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	4 319	5 030	5 942	..	..	..
West-Duitsland	8 393	10 712	13 873	13 873	16 438	18 273
Frankrijk	3 180	4 167	4 251	4 251	5 029	5 637
Italië	1 451	1 781	2 305	2 305	2 542	2 909
Verenigd Koninkrijk	2 579	2 750	2 981	2 981	3 553	3 962
Verenigde Staten	1 579	1 623	1 832	1 832	1 960	2 019
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	14,3	13,9	14,0	..	..	..
West-Duitsland	27,8	29,7	32,6	37,8	39,3	39,9
Frankrijk	10,5	11,6	10,0	11,6	12,0	12,3
Italië	4,8	4,9	5,4	6,3	6,1	6,4
Verenigd Koninkrijk	8,5	7,6	7,0	8,1	8,5	8,7
Verenigde Staten	5,2	4,5	4,3	5,0	4,7	4,4

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Vanaf 1970 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar. De percentages zijn berekend op het totaal van de uitvoer, deze naar de B.L.E.U. uitgezonderd.

Nederland

Goud- en deviezenreserves
(miljoenen guldens)

JAARTAL	Goud	Valuta	Totaal
1965	6 327	1 059	7 386
1966	6 234	1 121	7 355
1967	6 166	2 023	8 189
1968	6 115	951	7 066
1969	6 198	1 298	7 496
1970	6 437	3 245	9 682
1971	6 875	3 236	10 111
1972	6 830	6 526	13 356

Bron : « Nederlandsche Bank », N. V.

Nederland

Prijzen en lonen
(1963 = 100)

TIJDVAK	Groothandels-prijzen	Kosten van levensonderhoud	Regelings-lonen
1967	115	121	152
1968	116	126	163
1969	117	135	178
1970	124	141	198
1971	125	152	221
1972	130	164	250
1972 : 1e kwartaal	127	159	243
2e kwartaal	127	163	246
3e kwartaal	130	164	253
4e kwartaal	135	169	256

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Particulier verbruik
(1963 = 100)

JAARTAL	Waarde	Hoeveelheid	Hoeveelheid per hoofd van de bevolking
1965	127	114	111
1966	138	118	118
1967	150	124	117
1968	164	132	124
1969	188	142	132
1970	211	153	140
1971	234	157	143
1972	262	163	146

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U.

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljarden franken)	Uit Nederland		Totaal (miljarden franken)	Naar Nederland	
		Miljarden franken	% van het totaal		Miljarden franken	% van het totaal
1961	211,0	32,3	15,3	196,2	45,9	23,4
1962	227,8	33,7	14,8	216,2	49,3	22,8
1963	255,6	37,7	14,7	242,0	54,6	22,6
1964	299,0	44,0	14,7	279,5	64,1	22,9
1965	325,1	48,3	14,9	319,7	70,5	22,1
1966	359,1	52,5	14,6	341,5	76,0	22,3
1967	364,3	54,2	14,9	354,1	75,8	21,4
1968	419,8	60,8	14,5	408,6	85,9	21,0
1969	501,1	71,3	14,2	504,5	97,5	19,3
1970	570,6	83,3	14,6	580,0	112,6	19,4
1971	629,1	103,4	16,4	620,2	118,5	19,1
1972	686,9	115,8	16,9	707,9	131,7	18,6

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljoenen guldens)	Uit de B.L.E.U.		Totaal (miljoenen guldens)	Naar de B.L.E.U.	
		Miljoenen guldens	% van het totaal		Miljoenen guldens	% van het totaal
1962	19 358	3 804	19,6	16 596	2 444	14,7
1963	21 601	4 162	19,3	17 962	2 694	15,0
1964	25 548	4 911	19,2	21 025	3 207	15,3
1965	27 010	5 299	19,6	23 144	3 438	14,9
1966	29 024	5 508	19,0	24 443	3 685	15,1
1967	30 181	5 567	18,4	26 380	3 886	14,7
1968	33 638	6 046	18,0	30 197	4 319	14,3
1969	39 797	7 045	17,7	36 074	5 030	13,9
1970	48 603	8 186	16,8	42 622	5 945	13,9
1970 (a)	40 416	..	..	36 680	..	..
1971 (a)	44 959	..	..	41 815	..	..
1972 (a)	46 139	..	..	45 774	..	..

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief de gegevens van en naar de B.L.E.U. Vanaf 1970 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Indeling naar de graad van bewerking

JAARTAL	Voedings- en genotmiddelen		Grond- en hulpstoffen		Fabrikaten		Totaal
	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken
	INVOER						
1965	9,1	18,9	8,5	17,6	30,7	63,5	48,3
1966	9,2	17,5	9,2	17,6	34,1	64,9	52,5
1967	9,5	17,5	9,2	17,0	35,5	65,5	54,2
1968	10,7	17,6	11,4	18,7	38,7	63,7	60,8
1969	12,1	17,0	13,0	18,2	46,2	64,8	71,3
1970	14,1	16,9	14,6	17,6	54,6	65,5	83,3
1971	15,7	15,2	20,9	20,2	66,8	64,6	103,4
1972	18,1	15,6	27,0	23,3	70,7	61,1	115,8
	UITVOER						
1965	4,7	6,7	5,9	8,4	59,9	84,9	70,5
1966	5,4	7,1	5,4	7,1	65,2	85,8	76,0
1967	5,8	7,7	5,6	7,3	64,4	85,0	75,8
1968	7,0	8,1	5,8	6,8	73,1	85,1	85,9
1969	8,7	8,9	6,8	7,0	82,0	84,1	97,5
1970	9,0	8,0	6,3	5,6	97,3	86,4	112,6
1971	10,2	8,6	5,9	5,0	102,4	86,4	118,5
1972	15,1	11,5	6,9	5,2	109,7	83,3	131,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer				Uitvoer			
	1969	1970	1971	1972	1969	1970	1971	1972
Metaalvoortbrengende nijverheid	4 654	5 944	7 350	8 296	15 695	20 072	15 762	15 891
IJzer en staal	2 047	3 129	4 464	4 810	7 867	10 474	10 299	11 573
Non-ferrometalen	2 607	2 815	2 886	3 486	7 828	9 598	5 463	4 318
Metaalverwerkende nijverheid	13 161	17 192	21 043	21 871	25 213	29 824	29 7[illegible]3	36 112
Machines	4 076	4 828	5 875	5 951	3 582	4 542	4 458	4 559
Elektrotechniek	4 190	6 067	8 149	8 629	7 094	8 792	8 661	9 954
Vervoermaterieel	3 118	3 917	4 046	4 431	11 570	12 832	12 825	17 559
Overige metaalwaren	1 777	2 380	2 973	2 860	2 967	3 658	3 849	4 040
Textiel- en kledingnijverheid	9 944	10 739	12 370	12 956	17 842	18 744	20 781	22 677
Garens	3 053	3 076	3 377	3 101	3 591	3 372	3 600	3 579
Weefsels	2 906	3 146	3 618	3 782	5 301	5 298	5 984	6 601
Overige textielprodukten	708	731	943	1 025	2 121	2 167	2 004	1 978
Kleding	3 277	3 786	4 432	5 048	6 829	7 907	9 193	10 519
Chemische nijverheid	7 033	8 733	10 476	12 532	7 415	8 947	9 757	10 931
Eigenlijke chemische produkten	1 726	2 477	3 537	4 904	2 017	2 593	2 611	2 787
Kunstmeststoffen	105	83	141	127	321	402	428	481
Fotografische produkten	78	98	101	124	304	306	332	391
Overige chemische produkten	5 124	6 075	6 697	7 377	4 773	5 646	6 386	7 272
Steenkolennijverheid	1 983	1 982	1 342	1 470	47	158	80	93
Petroleumderivaten	2 776	3 050	5 792	4 738	1 999	1 592	1 576	2 013
Voedings- en genotmiddelen	5 968	6 658	7 875	8 929	3 853	4 471	5 445	7 408
Bouwmaterialen	297	322	352	339	1 395	1 639	2 009	2 117
Glasnijverheid	523	800	951	1 034	1 721	2 358	2 344	2 388
Papier- en kartonnijverheid	2 744	3 113	3 280	3 601	2 732	3 284	3 598	3 793

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZEVENDE DEEL

BELANGRIJKSTE FEITEN

BELANGRIJKSTE FEITEN

Arbeid (Zie ook Lonen en Sociale Voorzorg)

Het « Belgisch Staatsblad » van 10 augustus 1972 publiceert de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid.

De wet van 16 november 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 december 1972) betreft de arbeidsinspectie.

Op 27 november 1972 werd een Nationale Werkgelegenheidsconferentie gehouden om een grondig onderzoek te wijden aan het vraagstuk van de werkgelegenheid.

De volgende koninklijke en ministeriële besluiten brengen wijzigingen aan het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming. Het zijn :

— koninklijk besluit van 25 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1972) ;

— koninklijk besluit van 25 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1972) ;

— ministerieel besluit van 1 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1972) ;

— koninklijk besluit van 17 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1972) ;

— koninklijk besluit van 4 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 2 juni 1972) ;

— koninklijk besluit van 17 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1972) ;

— koninklijk besluit van 23 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1972) ;

— koninklijk besluit van 10 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1972) ;

— koninklijk besluit van 17 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 augustus 1972) ;

— koninklijk besluit van 18 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober 1972) ;

— koninklijk besluit van 16 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 23 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1972) betreft de strijd tegen de hinder door het werk en de werkplaatsen.

Het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid wordt gewijzigd door de volgende koninklijke en ministeriële besluiten :

— koninklijk besluit van 7 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 26 januari 1972) ;

— ministerieel besluit van 14 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 22 april 1972) ;

— koninklijk besluit van 4 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1972) ;

— koninklijk besluit van 30 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 6 september 1972) ;

— koninklijk besluit van 6 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1972) ;

— koninklijk besluit van 30 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 1 november 1972) ;

— koninklijk besluit van 21 november 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 28 november 1972).

Het ministerieel besluit van 4 juni 1964 inzake werkloosheid wordt gewijzigd door de volgende ministeriële besluiten :

— het ministerieel besluit van 20 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 12 februari 1972) ;

— het ministerieel besluit van 14 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1972) ;

— het ministerieel besluit van 7 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1972).

Diverse koninklijke besluiten regelen de arbeidsduur ; het zijn :

— het koninklijk besluit van 10 september 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1972) en het koninklijk besluit van 12 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1972) tot vaststelling van de arbeidsduur in de ondernemingen welke onder het Nationaal Paritair Comité voor de schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen ressorteren ;

— het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1972) en het koninklijk besluit van 22 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1972) betreffende de arbeidsduur van de werknemers tewerkgesteld door ondernemingen welke onder

het Nationaal Paritair Comité voor de voedingsnijverheid ressorteren ;

— het koninklijk besluit van 10 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1972) tot wijziging van het koninklijk besluit van 27 juni 1968 betreffende de arbeidsduur van de werklieden tewerkgesteld aan werken van vervoer, laden en lossen in sommige ondernemingen welke onder het Nationaal Paritair Comité voor de sectoren welke aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn, ressorteren ;

— het koninklijk besluit van 17 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1972) betreffende de arbeidsduur van de werklieden tewerkgesteld in de ondernemingen welke boor- en sondeergereedschap fabriceren, die onder het Nationaal Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw ressorteren ;

— het koninklijk besluit van 27 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 augustus 1972) betreffende de arbeidsduur van de werklieden en werksters tewerkgesteld in de slachthuizen ;

— het koninklijk besluit van 20 november 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 21 december 1972) betreffende de arbeidsduur van sommige werknemers, tewerkgesteld door de SHAPE, Algemeen Hoofdkwartier van de geallieerde strijdkrachten in Europa.

De volgende koninklijke besluiten hebben betrekking op de voorwaarden waaronder het gebrek aan werk wegens economische oorzaken de uitvoering van de arbeidsovereenkomst voor werklieden schorst ; de betrokken sectoren zijn :

— de ondernemingen die klederen of stofferingsvoorwerpen verven, chemisch reinigen of strijken, alsmede de depots en « shops » die zich bezighouden met één of meer bedrijvigheden van voormelde sectoren (koninklijk besluit van 31 augustus 1971, « Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1972 ; koninklijk besluit van 31 mei 1972, « Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1972) ;

— de witwasserijen, de zelfwasserijen, de strijkondernemingen, alsmede de depots en « shops », die zich met één of meer bedrijvigheden van voormelde sector bezighouden (koninklijk besluit van 31 mei 1972, « Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1972) ;

— sommige ondernemingen die onder de bevoegdheid vallen van het Nationaal Paritair Comité voor het diamant (koninklijk besluit van 27 juli 1972, « Belgisch Staatsblad » van 6 september 1972).

Verschillende koninklijke besluiten hebben betrekking op de regeling van de tewerkstelling van jeugdige werknemers :

— het koninklijk besluit van 4 april 1972 verbiedt ondergrondse arbeid aan jeugdige werknemers beneden 16 jaar (« Belgisch Staatsblad » van 21 april 1972) ;

— het koninklijk besluit van 4 april 1972 betreft de nachtarbeid van jeugdige werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 21 april 1972) ;

— het koninklijk besluit van 17 april 1972 verbiedt sommige ondergrondse werken in de mijnen, graverijen en groeven aan werknemers beneden 21 jaar (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1972) ;

— het koninklijk besluit van 23 mei 1972 betreft de tewerkstelling van jeugdige werknemers op zon- en feestdagen (« Belgisch Staatsblad » van 7 juni 1972) ;

— het koninklijk besluit van 10 juni 1972 betreft de tewerkstelling van jeugdige werknemers op zon- en feestdagen in de ondernemingen welke onder het Nationaal Paritair Comité voor het hotelbedrijf ressorteren (« Belgisch Staatsblad » van 21 juli 1972) ;

— het koninklijk besluit van 10 juli 1972 vermindert de rusttijd der jeugdige werknemers die ploegenarbeid verrichten in de ondernemingen die onder het Nationaal Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw ressorteren (« Belgisch Staatsblad » van 6 september 1972) ;

— het koninklijk besluit van 17 oktober 1972 betreft de nachtarbeid van jeugdige werknemers tewerkgesteld in sommige ondernemingen die onder het Nationaal Paritair Comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw ressorteren (« Belgisch Staatsblad » van 25 november 1972).

Het koninklijk besluit van 10 juli 1972 erkent een vakorganisatie van werkgevers als representatief in de bedrijfstak vlasbereiding (« Belgisch Staatsblad » van 13 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 18 augustus 1972 erkent een vakorganisatie van werkgevers als representatief voor de bedienden van het notariaat (« Belgisch Staatsblad » van 6 december 1972).

Het koninklijk besluit van 17 oktober 1972 erkent een vakorganisatie van werkgevers als representatief voor de casinobedienden (« Belgisch Staatsblad » van 10 november 1972).

Bij koninklijk besluit van 4 april 1972 is de vakorganisatie van werkgevers « l'Alliance agricole belge » erkend als representatief, bij toepassing van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités, in de bedrijfstak landbouw (« Belgisch Staatsblad » van 8 september 1972).

Bij koninklijk besluit van 4 april 1972 is de vakorganisatie van werkgevers « Beroepsvereniging der Belgische wisselagenten » erkend als representatief, bij toepassing van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités,

in de bedrijfstak wisselagenten (« Belgisch Staatsblad » van 8 september 1972).

Het koninklijk besluit van 23 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 juli 1972) verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 30 november 1971, gesloten in het Nationaal Paritair Comité voor het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf, tot wijziging van de beslissing van 21 juni 1960, houdende instelling van een fonds voor bestaanszekerheid, genaamd « aanvullende pensioenkas ».

Het koninklijk besluit van 2 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1972) verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 12 april 1972, gesloten in het Nationaal Paritair Comité voor de scheikundige nijverheid, tot oprichting van een fonds voor bestaanszekerheid en tot vaststelling van zijn statuten.

Het koninklijk besluit van 2 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1972) verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 21 december 1971, gesloten in het Nationaal Paritair Comité voor het huiden- en lederbedrijf, tot oprichting van een fonds voor bestaanszekerheid voor de sectoren leerlooierij, zeemtouwerij en witlooierij en tot vaststelling van de statuten.

Het koninklijk besluit van 2 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 september 1972) verklaart algemeen verbindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 24 juni 1971, gesloten in het Nationaal Paritair Comité voor het tabaksbedrijf, tot oprichting van een fonds voor bestaanszekerheid en tot vaststelling van zijn statuten.

Het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 16 augustus 1968 tot uitvoering van de wet van 20 juli 1968 betreffende de toekenning van wachtgelden aan de werknemers die getroffen worden door sommige sluitingen van ondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1972 publiceert het koninklijk besluit van 29 mei 1972 tot vaststelling, voor het jaar 1972, van het bedrag en de betalingsmodaliteiten en -termijnen van de bijdragen verschuldigd door de werkgevers aan het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Het koninklijk besluit van 21 september 1972 betreft de bezoldiging van sommige werklieden van de steenbakkerijen voor de ingevolge slecht weder verloren arbeidsuren (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1972).

Het ministerieel besluit van 16 november 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1972) wijzigt artikel 3 van het ministerieel besluit

van 22 mei 1964 dat betrekking heeft op de toekenning van sommige voordelen aan werknemers of zelfstandigen en aan werklozen die beroepsopleiding ontvangen.

Het koninklijk besluit van 9 oktober 1972 betreft de toekenning van verlof en van een vergoeding voor sociale promotie aan het personeel van de Regie van Telegrafie en Telefonie (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1972).

Door het ministerieel besluit van 16 november 1971 wordt bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een gespecialiseerde landelijke commissie van advies opgericht voor beroepsvervolmaking en de herinschakeling van de vrouwen in de economie (« Belgisch Staatsblad » van 14 september 1972).

Het koninklijk besluit van 31 mei 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 27 juli 1950 houdende bepaling van de te bevredigen levensbehoeften voor de uitvoering van de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vredestijd (« Belgisch Staatsblad » van 7 juni 1972).

Benelux [Zie Buitenlandse handel (Benelux en Benelux-akkoorden met)]

Buitenlandse handel

BENELUX

Het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie heeft op 18 oktober 1972 te Brussel vergaderd. De Ministers kwamen overeen dat, behoudens enkele uitzonderingen, vanaf 1 januari 1973 in elk partnerland de ingezetenen van andere Benelux-landen bij de afgifte van in- en uitvoervergunningen op gelijke voet zullen worden behandeld als de nationale ingezetenen.

Op 29 mei 1972 is de Benelux-overeenkomst tot unificatie van accijnzen ondertekend, die op 1 januari 1973 in werking moet treden.

ECONOMISCHE- EN HANDELSAKKOORDEN

Benelux-akkoorden

Overeenkomstig de beschikking van de Raad van 16 december 1969, werden de Benelux-landen gemachtigd tot eind 1972 te onderhandelen over de protocols, gevoegd bij de langlopende handelsakkoorden met de landen van Oost-Europa en de Benelux :

Bulgarije : op 28 november 1972 werd te Sofia het protocol 1972 ondertekend, gevoegd bij het langlopend handelsakkoord tussen de landen van de Benelux en Bulgarije van 13 mei 1970 ; op 9 december 1972 werd te Sofia het protocol 1973 geparafeerd, gevoegd bij het langlopend handelsakkoord tussen de landen van de Benelux en Bulgarije, daterend van 13 mei 1970.

Hongarije : de onderhandelingen over het protocol 1972, gevoegd bij het langlopend handelsakkoord tussen de landen van de Benelux en Hongarije te Brussel op 13 juli 1972 ondertekend, hebben geleid tot de ondertekening van dat protocol te Budapest op 28 oktober 1972 ; op 20 december 1972 werd te Budapest het protocol 1973 geparafeerd, gevoegd bij het langlopend handelsakkoord tussen de Benelux-landen en Hongarije van 13 juli 1972.

Polen : op 3 november 1972 werd te Warschau het protocol 1972 ondertekend, dat gevoegd is bij het langlopend handelsakkoord tussen de Benelux-landen en Polen van 25 november 1971; de ondertekening van het protocol 1973, dat gevoegd is bij het langlopend handelsakkoord tussen de Benelux-landen en Polen van 25 november 1971, heeft plaats gehad te Den Haag op 9 januari 1973.

Roemenië : op 19 september 1972 werd te Brussel het protocol 1972 ondertekend, dat gevoegd is bij het handelsakkoord op lange termijn op 8 december 1970 ondertekend tussen de Benelux-landen en Roemenië; op 13 september 1972, werd te Bukarest het protocol 1973 geparafeerd, dat gevoegd is bij het langlopend handelsakkoord tussen de landen van de Benelux en Roemenië van 8 december 1970.

Tsjechoslovakije : op 31 januari 1972 werd het langlopend handelsakkoord ondertekend tussen de Benelux-landen en Tsjechoslovakije samen met het protocol 1972 dat bij dit akkoord gevoegd is ; het op 24 november 1972 te Den Haag geparafeerd protocol 1972 werd voor 1973 verlengd.

E.E.G. - Akkoorden en E.E.G. - Verdrag

Op 22 januari 1972 werd het verdrag ondertekend tussen het Koninkrijk België, de Duitse Bondsrepubliek, de Republiek Frankrijk, de Republiek Italië, het Groot-hertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden (lidstaten van de Europese Gemeenschap), het Koninkrijk Denemarken, Ierland, het Verenigd Koninkrijk Groot-Brittannië en Noord-Ierland betreffende de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland, het Verenigd Koninkrijk Groot-Brittannië en Noord-Ierland tot de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.

Arabische Rep. Egypte : op 18 december 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord ondertekend tussen de E.E.G. en de Arabische Republiek Egypte.

Cyprus : de associatieovereenkomst tussen de E.E.G. en Cyprus werd op 19 december 1972 ondertekend.

Eiland Mauritius : de associatieovereenkomst tussen de E.E.G. en het eiland Mauritius waardoor het eiland Mauritius toetreedt tot de Conventie van Jaoende, werd op 12 mei 1972 te Sint-Louis ondertekend.

Iran : door de beschikking van de Raad van 29 november 1972, werd het handelsakkoord tussen de E.E.G. en Iran voor één jaar, met ingang van 1 december 1972, verlengd.

Japan : het E.E.G.-akkoord inzake de beperking van textielprodukten uit katoen met Japan gesloten, kan slechts ondertekend worden, nadat dit land het akkoord inzake de internationale landen in textielprodukten vervaardigd uit katoen herkend had ; het akkoord E.E.G.-Japan werd op 7 februari 1972 ondertekend.

Libanon : op 18 december 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord ondertekend tussen de E.E.G. en Libanon.

Oostenrijk : op 1 oktober 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord tussen de E.E.G. en de Republiek Oostenrijk (tijdelijk akkoord) van kracht, ondertekend op 22 juli 1972 en op 28 september 1972 geratifieerd ; op 22 juli 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord ondertekend tussen de E.E.G. en de Republiek Oostenrijk (globaal akkoord).

Pakistan en Bangla-Desh : het akkoord inzake de beperking van juteprodukten, ondertekend tussen de E.E.G. en Pakistan werd door Bangla-Desh, opvolgerstaat van Pakistan, hernomen ; er werden bijgevolg achtereenvolgens twee akkoorden gesloten :

— het akkoord tussen de E.E.G. en Pakistan, op 19 januari 1972 ondertekend ;

— het akkoord tussen de E.E.G. en de Volksrepubliek Bangla-Desh inzake de handel in produkten uit jute, op 22 december 1972 ondertekend.

Portugal : op 22 juli 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord ondertekend tussen de E.E.G. en Portugal.

IJsland : de ondertekening van een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord tussen de E.E.G. en IJsland vond plaats op 22 juli 1972.

Zweden : op 22 juli 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord ondertekend tussen de Gemeenschap en Zweden.

Zwitserland : op 22 juli 1972 werd een gedeeltelijk preferentieel handelsakkoord ondertekend tussen de E.E.G. en Zwitserland.

Het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 6 november 1972 publiceert de beschikkingen nr 72/362/E.E.G. en nr 72/363/E.E.G. van de Raad van 18 oktober 1972 houdende machtiging tot stilzwijgende verlenging van bepaalde handelsakkoorden en bepaalde vriendschaps-, handels- en scheepvaartverdragen en soortgelijke akkoorden die door de Lidstaten met derde landen zijn gesloten.

De volgende akkoorden interesseren meer bepaald ons land :

Handelsakkoorden gesloten door :

— *de Benelux :* met Griekenland - vervaldatum 31 januari 1974 ; met Japan (handelsakkoord en aanvullend protocol) - vervaldatum 31 december 1973.

— *de B.L.E.U. :* met Argentinië (handelsakkoord en betalingsakkoord) - vervaldatum 31 december 1973 ; met Finland - vervaldatum 30 september 1973 ; met Pakistan - vervaldatum 31 december 1973.

Vriendschaps-, handels- en scheepvaartverdragen gesloten door :

— *België :* met El Salvador, de Verenigde Staten, Ethiopië, Liberia, Marokko, Noorwegen, de Dominicaanse Republiek, Zweden, Venezuela.

— *de Benelux :* met Paraguay.

— *de B.L.E.U. :* met Zuid-Afrika, Albanië (briefwisseling), Argentinië, Bolivië, Brazilië, Canada, Chili, Columbia, Ecuador, Spanje, Guatemala, Haïti, Iran, Nieuw-Zeeland, Zwitserland, Uruguay, Zuid-Vietnam, Jemen en Joegoslavië.

IN- UIT- EN DOORVOERVERGUNNINGEN

In 1972 werden de volgende besluiten in verband met de invoer-, uitvoer- en doorvoervergunningen genomen :

— het ministerieel besluit van 27 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 22 januari 1972) waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt en een ander besluit, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt ; beide besluiten stellen de lijsten van produkten vast die aan dit stelsel onderworpen worden ;

— het ministerieel besluit van 27 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 27 januari 1972) waarbij de lijst I gevoegd bij bovenvermeld ministerieel besluit gewijzigd wordt (invoervergunningen) ;

— het ministerieel besluit van 18 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 april 1972) waarbij het ministerieel besluit van 27 december 1971 gewijzigd wordt betreffende de invoervergunning voor lood ;

— de ministeriële besluiten van 22 juni en 22 augustus (« Belgisch Staatsblad » van 28 juni en 31 augustus 1972) waarbij het ministerieel besluit van 27 december 1971 (produkten : lood en aluminium) gewijzigd wordt ;

— het ministerieel besluit van 10 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 april 1972) waarbij de in- en uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen worden in geval op deze in- en uitvoer, krachtens een verordening van de bevoegde instellingen van de Europese Gemeenschappen, compenserende bedragen worden toegepast naar aanleiding van muntfluctuaties. Het « Belgisch Staatsblad » van 28 april 1972 publiceert een bericht inzake de toepassing van dit besluit.

INVOERRECHTEN

In de loop van dit jaar werden inzake de invoerrechten de volgende koninklijke besluiten genomen :

— het koninklijk besluit van 4 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1972) tot wijziging van het tarief van de invoerrechten ;

— het koninklijk besluit van 11 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1972 tot schorsing van de heffing van het invoerrecht van bepaalde goederen en bepaalde begunstigde landen ;

— het koninklijk besluit van 27 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972) tot bepaling, voor de toepassing van het tarief van invoerrechten, van de waarde van afgescheiden gedeelten van een geheel, geen zelfstandige handelsartikelen zijnde, in verhouding tot de waarde van het geheel waartoe zij gerekend worden te behoren ;

— het koninklijk besluit van 8 december 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 13 december 1972) tot schorsing van het invoerrecht voor bepaalde produkten ;

— het koninklijk besluit van 14 december 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 21 december 1972) tot vaststelling van de invoerrechten voor de goederen die ressorteren onder de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en van oorsprong zijn uit Oostenrijk.

TARIEFCONTINGENTEN

Het stelsel der tariefcontingenten werd in 1972 geregeld door de volgende ministeriële besluiten :

— het ministerieel besluit van 28 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1972) opent voor bepaalde goederen tariefcontingenten

met vrijstelling onder bepaalde voorwaarden en mits bepaalde beperkingen ;

— het ministerieel besluit van 10 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1972) opent eveneens tariefcontingenten met vrijstelling, maar voor andere goederen ;

— het ministerieel besluit van 24 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 1 augustus 1972) waarbij tariefcontingenten met vrijstelling geopend werden heeft betrekking op andere goederen dan deze vermeld in de twee voorgaande besluiten.

Krachtens protocol nr VII bij het akkoord inzake vaststelling van een gedeelte van het gemeenschappelijk douanetarief met betrekking tot de produkten van lijst G van het E.E.G.-verdrag en bepaalde verordeningen van de Raad van de Europese Gemeenschappen, werden voor het jaar 1972 tariefcontingenten met verminderd recht of met vrijstelling van invoerrecht voor bepaalde goederen geopend (« Belgisch Staatsblad » van 29 januari 1972).

De tariefcontingenten voor de produkten afkomstig uit Spanje en Turkije werden voor 1972 geopend (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober en 1 november 1972).

Economische coördinatie

(Zie Reglementering van de produktie en van de handel)

Economische expansie

Het koninklijk besluit van 31 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 16 februari 1972) bepaalt het belastingbedrag dat moet aangewend worden tot stijving van het Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie voor het begrotingsjaar 1972. Dit bedrag werd vastgesteld op twee miljard frank.

Op 9 mei 1972 werd een koninklijk besluit uitgevaardigd waarbij de aanvullende gewestelijke tegemoetkoming als bepaald in artikel 2, *b* van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie van toepassing wordt verklaard (« Belgisch Staatsblad » van 20 juni 1972 ; err. 30 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 29 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 22 maart 1961 tot uitvoering van artikel 4 van de wet van 14 februari 1961. Het betreft de bijdrage te betalen door diegenen die een lening bekomen hebben en door de kredietinstellingen.

Het koninklijk besluit van 18 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1972) verlengt tot 31 december 1972 de erkenning van private kredietinstellingen met het oog op de toekenning en het beheer van kredieten bij toepassing van de koninklijke besluiten van 17 augustus 1959 en 6 januari 1971.

Het koninklijk besluit van 25 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1972) houdt reglementering omtrent het inlichten van de ondernemingsraden ter uitvoering van artikel 37, lid 2 en 3 van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie. Dit besluit is toepasselijk op de ondernemingen waarin een ondernemingsraad is opgericht en die staatshulp genieten krachtens de wet van 30 december 1970.

Europese Economische Gemeenschap

WERKING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE MARKT

Vrij verkeer van goederen

Op 1 februari 1972 hechtte de Commissie haar goedkeuring aan een richtlijn betreffende de toepassing van artikel 12 van de richtlijn van de Raad van 4 maart 1969 betreffende het stelsel van actieve vervolmaking.

Er werden nieuwe voorstellen van richtlijnen uitgebracht met het oog op de uitschakeling van de technische belemmeringen bij de voorbewerking van sommige vloeistoffen in voorverpakking en van als maatglas gebruikte flessen ; dit zal het handelsverkeer inzake de vloeibare voedingsprodukten sterk beïnvloeden. Voorts werd op 11 februari 1972 een algemeen programma tot uitschakeling van de technische belemmeringen bij het handelsverkeer van industrieprodukten aan het Europees Parlement voorgelegd.

Concurrentiepolitiek

Op 17 februari 1972 nam de Commissie een gunstige beslissing inzake een samenwerkingsovereenkomst onder bepaalde voertuigbouwers ; deze overeenkomst voorziet dat de partijen een gemeenschappelijk gamma industrievoertuigen zullen produceren en dat zij zullen samenwerken o.m. op het gebied van het onderzoek en van de ontwikkeling.

De Commissie nam in februari tevens een gunstige beslissing nopens een concentratieakkoord in de ijzer- en staalnijverheid, terwijl verstandhoudingsovereenkomsten, die strijdig waren met de bepalingen van artikel 85 van het Verdrag van Rome inzake de op de ondernemingen

toepasselijke regels, na interventie van de Commissie door de ondertekenende partijen verbroken werden.

Op 26 april 1972 nam de Commissie krachtens artikel 93, § 2 van het E.E.G.-verdrag een beslissing omtrent de steun die werd toegekend op grond van de Belgische wet van 30 december 1970 inzake de economische expansie.

Belastingpolitiek

De Commissie bracht op 23 februari 1972 vijf ontwerpen van richtlijnen uit in verband met de harmonisatie van de accijnzen, evenals een voorstel van beschikking strekkende tot oprichting van een accijnzencomité.

Italië verzocht eens te meer om een uitstel van de datum waarop de B.T.W. in voege dient te treden en stelde daartoe 1 januari 1973 voor.

De Raad hechtte op 12 juni zijn goedkeuring aan een richtlijn betreffende de harmonisatie van de reglementaire en administratieve wetsbepalingen betreffende de belastingen op het zakencijfer en de bij het internationaal reizigersverkeer geïnde accijnzen.

Op 22 september 1972 legde de Commissie aan de Raad twee ontwerpen van richtlijnen voor inzake de fiscale vrijstellingen voor reizigers.

Vestigingsrechten

Twee ontwerpen van richtlijnen werden aan de Raad voorgelegd ; het eerste heeft betrekking op het recht van de onderdanen van een lidstaat op het grondgebied van een andere lidstaat te verblijven nadat zij er een niet bezoldigde bedrijvigheid hebben beoefend.

ECONOMISCHE EN MONETAIRE UNIE

Economische, monetaire en financiële politiek

De beslissingen die in december 1972 te Washington door de « Groep der Tien » werden genomen betekenden een wijziging in de valutaverhoudingen van de munt der voornaamste industrielanden. De nieuwe gemiddelde koersen vertonen t.a.v. de dollar een stijging van hun wisselwaarde ten belope van 13,5 % voor de DM, 11,57 % voor de munten van de Beneluxlanden, 8,57 % voor de FF en 7,48 % voor de lire.

Daar de munten van de Gemeenschappelijke Markt theoretisch onderling tot maximum 9 % mogen vlotten, werd besloten de vlottingsmarge binnen de E.E.G. tot 2 % te herleiden, zodat de koersschommelingen onder de munten van de lidstaten 4 % niet zouden kunnen overschrijden.

Volgens de ramingen van de E.E.G. zijn de loonkosten per eenheid bruto toegevoegde waarde, tegen constante prijzen, in de industrie van al de lidstaten, ook in 1971 aan een zeer snel ritme blijven stijgen. Voor België bereikte de toeneming 9 % tegenover 7,3 % in 1970. Deze stijgingen zijn voornamelijk toe te schrijven aan de verhoging van de inkomens uit bezoldigde arbeid, alsmede aan de vertraging van de produktievooruitgang in de nijverheid in de meeste lidstaten.

Tijdens de lente 1972 werd voor het eerst een geharmoniseerde conjunctuurenquête in de E.E.G.-landen verricht.

In zitting van 30 en 31 oktober hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een resolutie betreffende de te voeren acties ter bestrijding van de inflatie.

Beleid gericht op de industriële, technologische en wetenschappelijke ontwikkeling

In de inleiding van haar « Memorandum over het industriebeleid van de gemeenschap », heeft de Commissie er zich toe verbonden haar werkzaamheden uit te breiden en aan te vullen met een analyse van de vraagstukken betreffende de kwalitatieve finaliteit van de industrie-ontwikkeling. De inrichting van de conferentie over de « Industrie en de Maatschappij in de Gemeenschap » bleek het meest geschikt middel om de problemen na te gaan die op dit niveau nog niet werden besproken en daaruit algemene strekkingen en praktische conclusies voor de voortzetting van de werkzaamheden der communautaire instellingen te trekken.

In maart stelde de Commissie aan de Raad een programma van de Gemeenschappen met betrekking tot het milieubeleid ter hand. Tevens heeft zij voor het eerst een previsioneel jaarprogramma omtrent de gemeenschappelijke staalmarkt uitgewerkt.

Energiebeleid

In zitting van 31 januari 1972 omlijnde de Raad de gemeenschappelijke strekkingen voor het in het vooruitzicht gestelde overleg met de toetredende staten inzake de inhoud van de verordeningen nopens, eensdeels, de overlegging aan de Commissie van investeringsprojecten van communautair belang in de sector van de petroleum, van het aardgas en van de elektriciteit en, anderdeels, de overlegging aan de Commissie van de invoer van koolwaterstoffen. Op 18 mei keurde de Raad twee verordeningen betreffende deze problemen goed.

Volgens sommige ramingen zullen de energiebehoeften van de Gemeenschap in 1971 minder sterk gestegen zijn dan tijdens de andere jaren, ingevolge de vertraging van de algemene economische ontwikkeling.

De Commissie keurde een reeks studiën en verslagen goed over de vooruitzichten inzake de behoeften aan primaire energie tot 1985, alsmede over de vooruitzichten en strekkingen van het aanbod van de voornaamste energiebronnen.

Landbouwbeleid

Op 7 januari 1972 betuigde de Commissie haar instemming met een verordening tot aanvulling van de lijst der produkten waarvoor zij de vanaf 3 januari 1972 geldende compensatiebedragen had vastgelegd ; de nieuwe lijst omvat de niet-landbouwprodukten die op basis van landbouwprodukten vervaardigd werden.

De compensatiebedragen werden op 24 januari verhoogd, gelet op de gevoelige wijziging in de wisselkoers van de munten der lidstaten.

De Commissie besloot op 26 januari 1972 de medewerking van het E.O.G.F.L., afdeling « waarborg » te verlenen voor de periode 1966-1967, voor een totaal bedrag van 395 429,31 r.e.

Op 2 februari 1972 legde de Commissie aan de Raad gewijzigde voorstellen over betreffende de vaststelling van de prijzen voor sommige landbouwprodukten en de toekenning van lonenssteun aan sommige categorieën van landbouwexploitanten.

In maart 1972 keurde de Raad drie richtlijnen goed in verband met gemeenschappelijke acties inzake socio-structurele maatregelen betreffende o.a. de modernisering van de landbouwexploitaties en de aanmoediging van het neerleggen van een landbouwbedrijvigheid.

De Raad betuigde op 24 april zijn instemming met een verordening aangaande de medewerking van het E.O.G.F.L., afdeling « oriëntering » voor het jaar 1972.

In de loop van het jaar hechtte de Raad zijn goedkeuring aan verschillende verordeningen betreffende het prijzenstelsel voor sommige landbouwprodukten (granen, rijst, enz.).

Op 31 oktober besloot de Commissie tot de wijziging van de compensatiebedragen van toepassing op de sector van de graangewassen, van het rundvlees, van de melk en de melkprodukten.

Regionaal beleid

Op 19 juni legde de Commissie aan de Raad een mededeling voor in verband met de beschikkingen inzake het regionaal beleid van de Gemeenschap, alsmede een ontwerp van resolutie aangaande de aan te wenden middelen. Deze punten werden op 25 en 26 september door de Raad onderzocht.

Sociale politiek

Het Technisch Comité voor het vrije verkeer van werknemers kwam op 21 januari 1972 bijeen. Dit Comité stelde vast dat tijdens de eerste negen maanden van 1971 580 000 buitenlandse werknemers in de E.E.G.-landen inweken met het oog op hun tewerkstelling in de ondernemingen. Het Comité raamde de behoeften aan buitenlandse werkkrachten op de respectieve arbeidsmarkten van de lidstaten op ongeveer 450 000 eenheden, waarvan 7 000 à 10 000 voor België.

Over het probleem van de omschakeling der werknemers die de landbouw verlaten werd van gedachte gewisseld, o.m. over de best mogelijke aanwending van het Europees Sociaal Fonds om tegemoet te komen aan de kwantitatieve en kwalitatieve behoeften aan herscholing en herplaatsing van deze werknemers.

Volgens de statistieken over de bruto-uurlonen en de arbeidsduur in de industrie van de Gemeenschap verschilden de in een jaar tijd opgenomen groeipercentages van land tot land ; van oktober 1970 tot oktober 1971 ligt de stijging in België iets lager dan 13 %.

Het sociaal beleid werd gekenmerkt door belangrijke beslissingen die de Raad op 9 november nam : zo werden bij voorbeeld de interventiegebieden van het Sociaal Fonds verruimd. Voorts bespraken in oktober en november werkgroepen, belast met het onderzoek naar de problemen inzake de veiligheid en hygiëne en de levens- en arbeidsomstandigheden, verschillende vraagstukken aangaande hun sectoren.

Vervoerbeleid

Op 28 februari 1972 kwam een contactgroep « Commissie/Internationaal Verbond van het kaderpersoneel van de vervoersector » bijeen. De besprekingen hadden o.m. betrekking op sommige sociale aspecten van het luchtvervoer, evenals op diverse vraagstukken inzake het vervoer per spoor.

De Raad heeft op 28 februari 1972 twee verordeningen goedgekeurd tot wijziging van sommige bepalingen van de verordening van de Raad van 25 maart 1969, betreffende de harmonisatie van sommige bepalingen van sociale aard op het gebied van het baanvervoer.

In zitting van 17 en 18 mei, onderzocht de Raad een aantal problemen in verband met het gemeenschappelijk vervoerbeleid.

Op 28 juni keurde de Commissie een ontwerp van beschikking goed betreffende de eerste gegevens van een gemeenschappelijke actie inzake het luchtvervoer en verzond het ontwerp naar de Raad.

Op 6 en 7 november vergaderde de Raad met het oog op het onderzoek van een aantal problemen in verband met het gemeenschappelijk vervoerbeleid.

UITBREIDING EN BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN DE GEMEENSCHAP

Uitbreiding van de gemeenschap

De besprekingen over de verruiming van de Gemeenschappen werden op 30 juni 1970 te Luxemburg aangevat en werden op 22 januari 1972 te Brussel besloten. De Gemeenschap en de vier landen die het toetredingsbedrag ondertekenden hebben op 6 maart 1972 dit verdrag officieel aan de G.A.T.T. betekend. Voorts werden onderhandelingen aangeknoopt tussen de Gemeenschap en de zes lidstaten en geassocieerde staten van de E.V.A. Een tussentijds akkoord met Oostenrijk werd op 25 september 1972 goedgekeurd ; zijnerzijds verzocht Noorwegen op 25 oktober om de opening van besprekingen met het oog op een overeenkomst met de E.E.G., na het negatief resultaat van het referendum betreffende zijn toetreding tot de E.E.G.

Betrekkingen met de Middellandse Zee-landen

In januari 1972 werden besprekingen gehouden tussen Griekenland en de Gemeenschap, eensdeels, en tussen Turkije en de Gemeenschap, anderdeels, met het oog op een aanpassing van het associatieverdrag dat deze landen met de E.E.G. bindt.

De onderhandelingen met het oog op een gebeurlijke associatie tussen Cyprus en de E.E.G. werden in januari aangevat.

Op 10 februari werden besprekingen begonnen met Tunesië en Marokko inzake de aanpassing van de associatieverdragen die deze landen met de E.E.G. ondertekenden.

De Raad heeft Algerië voorgesteld onderhandelingen aan te knopen met het oog op het sluiten van een globale overeenkomst, waarin een preferentiestelsel voor de goederenuitwisseling, evenals acties inzake de economische en financiële samenwerking vervat zijn.

De Associatieraad E.E.G.-Malta hield op 24 april 1972 zijn eerste vergadering op ministerieel niveau.

Betrekkingen met de geassocieerde Afrikaanse staten en Madagaskar

De achtste jaarlijkse vergadering van de Parlementaire Conferentie van de Associatie E.E.G.-G.A.S.M. had van 12 tot 14 januari te Den Haag plaats : de conferentie besprak een verslag waarin de huidige en toekomstige associatieproblemen (handelsverkeer en financiële en technische samenwerking) onderzocht werden.

Er werden vier nieuwe beslissingen tot financiering op de niet terugbetaalbare steun van de 2e en de 3e E.O.F. genomen door een totaalbedrag van 6 818 888 r.e. In maart werden tien andere beslissingen genomen voor een globaal beloop van 28 228 000 r.e.

12 mei was de datum van de ondertekening van een akkoord waardoor het Eiland Mauritius het 19e lid wordt van de geassocieerde Afrikaanse staten en Madagaskar.

Op 7 november stelde de Commissie de Raad een verslag ter hand over het beheer van de financiële en technische samenwerking voor de overzeese landen, gebieden en departementen in 1971.

Betrekkingen met de derde laden

De overeenkomst die volgde uit het afsluiten van handelsbesprekingen E.E.G.-V.S., na de Amerikaanse maatregelen van 18 augustus 1971, omvat twee luiken :

— een specifiek luik, dat in een uitwisseling van brieven opgenomen is. Er is overeenstemming omtrent het opslaan van graanvoorraden en over de verlaging van de douanerechten op de citrusvruchten ;

— een gemeenschappelijke verklaring waarbij de partijen er zich toe verbinden in 1972 multilaterale onderhandelingen in het G.A.T.T.-raam aan te vatten.

Handelspolitiek

Uit de cijfers over de buitenlandse handel van de Gemeenschap in 1971 blijkt dat de intracommunautaire handel met 14,8 % toenam en een totaal van 49,1 miljard bereikte. De communautaire uitvoer naar de derde landen steeg met 12,0 % en beliep 50,6 miljard dollar, terwijl de invoer met 7,6 % vermeerderde en op het peil van 49,1 miljard dollar kwam.

Op voorstel van de Commissie heeft de Raad verschillende lidstaten gemachtigd met sommige Oost-Europese landen besprekingen te voeren over het afsluiten van handelsprotocollen voor het jaar 1972 ; tevens machtigde hij de stilzwijgende verlenging van sommige handelsakkoorden tussen lidstaten en derde landen.

Basisprodukten en wereldakkoorden

De Commissie heeft als waarnemer deelgenomen aan de beraadslagingen tussen de voornaamste cacao-producerende en cacao-verbruikende landen op het initiatief van de secretaris-generaal van U.N.C.T.A.D.

Op 22 maart keurde de Raad namens de Gemeenschap formeel het vierde internationaal akkoord inzake het zink goed.

De gemeenschap en de ontwikkelingslanden

Begin maart overhandigde de Commissie aan de Raad een mededeling tot voorbereiding van de deelneming van de Gemeenschap en haar lidstaten aan de 3e U.N.C.T.A.D.-vergadering. De heer Thorn, Minister van Buitenlandse Zaken van het Groothertogdom, sprak in naam van de Gemeenschappen en verklaarde dat deze zich als economisch versterkt, doch met een grotere verantwoordelijkheid op de conferentie aandiende ; zijnerzijds zette de heer Mansholt de positie van de Commissie ten aanzien van de problemen van de Derde Wereld uiteen.

Financiën

FISCALITEIT

Algemeen

Een wet van 1 juni 1972 betreft de heffing van een opdeciem op de vennootschapsbelasting en op de door buitenlandse vennootschappen en lichamen verschuldigde belasting der niet-verblijfhouders (« Belgisch Staatsblad » van 27 juni 1972).

Belastingen op het inkomen en daarmee gelijkgestelde belastingen

Een koninklijk besluit van 24 december 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 8 juli 1970, houdende algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (« Belgisch Staatsblad » van 4 januari 1972).

Een wet van 27 juni 1972 wijzigt het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (« Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1972).

Een wet van 7 juli 1972 stelt de grenzen vast van de belastingbevoegdheid van agglomeraties en federaties van gemeenten (« Belgisch Staatsblad » van 26 juli 1972).

Een wet van 5 juli 1972 wijzigt het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen in verband met de automatische ontspanningstoestellen (« Belgisch Staatsblad » van 27 juli 1972).

Een koninklijk besluit van 7 december 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 8 juli 1970, houdende de algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (« Belgisch Staatsblad » van 20 december 1972).

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

Een koninklijk besluit van 7 februari 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 4 van 29 december 1969, met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde en het koninklijk besluit nr 24 van 23 oktober 1970, met betrekking tot de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 30 mei 1972).

Een koninklijk besluit van 11 april 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 7 van 12 maart 1970, met betrekking tot de invoer van goederen voor de toepassing van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1972).

Het ministerieel besluit nr 8 van 12 april 1972, betreft de vrijstelling van de B.T.W. in het internationale reizigersverkeer (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1972).

Een koninklijk besluit van 17 april 1972 betreft de vrijstelling van invoerrecht en accijns in het internationale reizigersverkeer (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1972).

Het ministerieel besluit nr 9 van 25 april 1972 betreft de teruggaaf aan de belastingplichtigen van het creditsaldo van de ter voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde geopende rekening-courant (« Belgisch Staatsblad » van 30 mei 1972).

Een koninklijk besluit van 23 juni 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 7 van 12 maart 1970 met betrekking tot de invoer van goederen voor de toepassing van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1972).

Een wet van 22 juni 1972 wijzigt het Wetboek van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad» van 7 juli 1972).

Een koninklijk besluit van 27 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 27 van 15 december 1970, met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde, ten aanzien van vlees van slachtdieren (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1972).

Een koninklijk besluit van 11 augustus 1972 wijzigt de koninklijke besluiten nr 1 van 23 juli 1969, nr 23 van 19 oktober 1970 en nr 28 van 23 december 1970, genomen ter uitvoering van het Wetboek van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1972).

Een koninklijk besluit van 11 augustus 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 20 van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de B.T.W. en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1972).

Een koninklijk besluit van 30 augustus 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 19 van 20 juli 1970, betreffende de toepassing van de egalisatiebelasting (« Belgisch Staatsblad » van 14 september 1972).

Een ministerieel besluit van 22 september 1972 wijzigt het ministerieel besluit nr 4 van 9 december 1970, tot vaststelling van het forfaitair tarief van de B.T.W. toepasselijk op de invoer van goederen in kleine zendingen of in de bagages van reizigers (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1972).

Een koninklijk besluit van 18 oktober 1972 betreft de teruggaaf van de speciale taks op de naar het buitenland verzonden goederen, in 1971 betaald door niet-belastingplichtigen van de belasting over de toegevoegde waarde, alsmede door belastingplichtigen onderworpen aan de egalisatiebelasting of aan de bijzondere regeling bedoeld in artikel 57 van het Wetboek van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1972).

Het ministerieel besluit nr 10 van 27 oktober betreft de vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de teruggaafprocedure van de B.T.W. bedoeld in de artikelen 9 tot 11 van het ministerieel besluit nr 9 van 25 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 31 oktober 1972).

Het ministerieel besluit nr 11 van 3 november 1972 betreft de controle op de toepassing van de B.T.W. ten aanzien van de facturen betreffende oprichting van gebouwen (« Belgisch Staatsblad » van 11 november 1972).

Het koninklijk besluit nr 32 van 14 november 1972 betreft de betaling van de B.T.W. voor de handelingen verricht tijdens het laatste aangiftetijdvak van het kalenderjaar (« Belgisch Staatsblad » van 22 november 1972).

Het ministerieel besluit nr 12 van 14 november 1972 betreft de automatische weegtoestellen te gebruiken in slachthuizen voor de toepassing van de B.T.W. (« Belgisch Staatsblad » van 28 november 1972).

Een koninklijk besluit van 7 december 1972 wijzigt het koninklijk besluit nr 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de B.T.W. en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1972).

Belasting op de drankslijterijen

Een ministerieel besluit van 14 juni 1972 heft het ministerieel besluit van 29 september 1953 op tot regeling van de uitvoering van de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, gecoördineerd op 3 april 1953 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1972).

Douanen en accijnzen

Een koninklijk besluit van 6 april 1972 betreft het accijnsstelsel van minerale olie (« Belgisch Staatsblad » van 14 april 1972).

Een ministerieel besluit van 11 april 1972 betreft de uitvoering van het koninklijk besluit van 6 april 1972 inzake het accijnsstelsel van minerale olie (« Belgisch Staatsblad » van 14 april 1972).

Een ministerieel besluit van 12 april 1972 wijzigt het reglement gevoegd bij het ministerieel besluit van 5 juni 1939, waarbij de heffing van de accijns op gegiste vruchtendrank en op sommige alcoholhoudende vloeistoffen gereglementeerd wordt (« Belgisch Staatsblad » van 14 april 1972).

Een ministerieel besluit van 19 april 1972 heft het ministerieel besluit van 9 juli 1959 op betreffende methylalcohol (« Belgisch Staatsblad » van 22 april 1972).

Bij ministerieel besluit van 3 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 13 mei 1972), van 27 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1972) en van 13 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 september 1972) wordt de tabel der fiscale bandjes voor tabak gewijzigd.

Een koninklijk besluit van 12 september 1972 wijzigt het accijnsstelsel van tabak (« Belgisch Staatsblad » van 15 september 1972).

Een koninklijk besluit van 20 september 1972 wijzigt het accijnsstelsel van minerale olie (« Belgisch Staatsblad » van 22 september1972).

Een koninklijk besluit van 20 september 1972 wijzigt het accijnsstelsel van vloeibaar aardgas en van andere vloeibare koolwaterstofgassen (« Belgisch Staatsblad » van 22 september 1972).

Een koninklijk besluit van 20 september 1972 wijzigt het accijnsstelsel van benzol en van soortgelijke produkten (« Belgisch Staatsblad » van 22 september 1972).

Een ministerieel besluit van 21 september 1972 betreft de uitvoering van het koninklijk besluit van 20 september 1972 tot wijziging van het accijnsstelsel van minerale olie (« Belgisch Staatsblad » van 22 september 1972).

Een ministerieel besluit van 21 september 1972 betreft de uitvoering van het koninklijk besluit van 20 september 1972 tot wijziging van het accijnsstelsel van vloeibare aardgas en van andere vloeibare koolwaterstofgassen (« Belgisch Staatsblad » van 22 september 1972).

Een ministerieel besluit van 6 november 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 24 juni 1970 betreffende de heffing van de accijns bij de invoer volgens forfaitaire tarieven of afgeronde bedragen en volgens een bijzondere grondslag (« Belgisch Staatsblad » van 24 november 1972).

Een ministerieel besluit van 20 november 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 25 november 1968 tot uitvoering van de wet van 11 mei 1967 betreffende het accijnsregime van bier (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972).

Een wet van 24 november 1972 betreft het accijnsstelsel van drinkwater en limonade (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1972).

Een koninklijk besluit van 18 december 1972 wijzigt het accijnsstelsel van minerale olie en het accijnsstelsel van benzol en van soortgelijke produkten (« Belgisch Staatsblad » van 28 december 1972).

Een ministerieel besluit van 21 december 1972 betreft de uitvoering van het koninklijk besluit nr 44 van 28 september 1939 betreffende het fiscaal regime van mineraal water en gashoudende of schuimende limonade (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1972).

Een ministerieel besluit van 21 december 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 21 september 1964 waarbij uitstel wordt verleend voor de betaling van de accijnzen (« Belgisch Staatsblad » van 29 december 1972).

INVOERRECHTEN [Zie Buitenlandse handel (Invoerrechten)]

LENINGEN

LIJST DER MACHTIGINGSBESLUITEN

Een ministerieel besluit van 14 januari 1972 wijzigt sommige bepalingen van het ministerieel besluit van 2 maart 1965 waarbij de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid gemachtigd wordt onder 's Rijks waarborg een lening van 2 500 000 000 F uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 27 januari 1972).

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit van 28 januari 1972 betreffen de uitgifte van de lening 1972-1979-1987 (« Belgisch Staatsblad » van 2 februari 1972).

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit van 28 januari 1972 betreffen de uitgifte van de 7,25 %-lening 1972-1987 (« Belgisch Staatsblad » van 2 februari 1972).

Een koninklijk besluit van 13 maart 1972 machtigt de Nationale Maatschappij voor Huisvesting ertoe onder staatswaarborg een lening van drie miljard frank uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1972).

Een koninklijk besluit van 13 maart 1972 machtigt de coöperatieve vennootschap « Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België » ertoe, onder staatswaarborg, een achtendertigste lening aan te gaan voor een effectief bedrag van 350 miljoen frank (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1972).

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 april 1972 verscheen het koninklijk besluit van 27 maart 1972 betreffende de 6,75 %-lening 1972-1984, te sluiten door de N.M.B.S., met waarborg van de Staat.

In het « Belgisch Staatsblad » van 26 april 1972 verschenen een koninklijk- en een ministerieel besluit van 21 april 1972 betreffende de uitgifte van de 6,75 %-lening 1972-1987.

In het « Belgisch Staatsblad » van 26 april 1972 verschenen een koninklijk- en een ministerieel besluit van 21 april 1972 betreffende de uitgifte van de 6,5-6,75 %-lening 1972-1979-1987.

Een koninklijk besluit van 30 mei 1972 machtigt de Nationale Landmaatschappij ertoe onder staatswaarborg een lening aan te gaan van één miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 13 juni 1972).

De wet van 30 juni 1972 machtigt de Regie van Telegrafie en Telefonie ertoe één of meer leningen uit te schrijven (« Belgisch Staatsblad » van 15 juli 1972).

Bij koninklijk besluit van 7 juli 1972 wordt de Nationale Maatschappij voor Huisvesting ertoe gemachtigd, onder staatswaarborg, een lening van drie miljard frank uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 26 augustus 1972).

In het « Belgisch Staatsblad » van 6 september 1972 verschenen een koninklijk- en een ministerieel besluit van 29 augustus 1972 betreffende de uitgifte van de lening 1972 met een looptijd van 6,5 of 14,5 jaar.

In het « Belgisch Staatsblad » van 6 september 1972 verschenen een koninklijk- en een ministerieel besluit van 29 augustus 1972 betreffende de uitgifte van de 6,75 %-lening 1972 met 14,5 jaar looptijd.

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 oktober 1972 verscheen het ministerieel besluit van 2 oktober 1972 betreffende de 6,75 %-lening 1972-1987 die, onder staatswaarborg, door de Regie voor Telegrafie en Telefonie wordt uitgegeven.

Bij koninklijk besluit van 18 oktober 1972 wordt de Nationale Maatschappij voor Huisvesting ertoe gemachtigd, onder staatswaarborg, een lening van drie miljard frank uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 29 november 1972).

Geld en Krediet

Een koninklijk besluit van 12 januari 1972 regelt de verhoging van de omloopgrens der verbintenissen van het bij de Nationale Kas voor Beroepskrediet ingesteld waarborgfonds (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1972).

Een ministerieel besluit van 17 januari 1972 bepaalt de rentevoet waartegen de sociale verzekeringskassen in de loop van het jaar 1972 leningen moeten toestaan aan het Rijksinstituut voor Sociale Verzekering der Zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 9 februari 1972).

Een koninklijk besluit van 17 januari 1972 heeft betrekking op de dotatie van de Nationale Delcrederedienst (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1972).

Een ministerieel besluit van 19 januari 1972 stelt de rentevoet vast van de in 1972 uit te keren intresten voor de bij de Deposito- en Consignatiekas in bewaring gegeven consignaties, vrijwillige deposito's en borgtochten (« Belgisch Staatsblad » van 18 maart 1972).

Een koninklijk besluit van 11 februari 1972 verlengt de erkenning van sommige financiële organismen met het oog op de toekenning en het beheer van kredieten bij toepassing van de koninklijke besluiten van 17 augustus 1959 en 6 januari 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1972).

Een koninklijk besluit van 24 februari 1972 stelt het grensbedrag der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet vast op eenendertig miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1972).

Een ministerieel besluit van 15 maart betreft de uitgifte van spaarbons van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas (« Belgisch Staatsblad » van 17 maart 1972).

Met ingang van 15 maart werden wijzigingen aangebracht aan de reglementen van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel (« Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1972).

Een ministerieel besluit van 31 maart wijzigt het ministerieel besluit van 19 januari 1972 betreffende de vaststelling van de rentevoet van de in 1972 uit te keren intresten voor de bij de Deposito- en Consignatiekas in bewaring gegeven consignaties, vrijwillige deposito's en borgtochten (« Belgisch Staatsblad » van 13 april 1972).

Een koninklijk besluit van 14 april 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 23 december 1957 dat betrekking heeft op bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en hun financiering (« Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1972).

Een koninklijk besluit van 17 april 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 10 augustus 1967, dat de voorwaarden bepaalt voor het verlenen van premies, om niet, voor het bouwen, door privaat initiatief, van volkswoningen en kleine landeigendommen (« Belgisch Staatsblad » van 28 april 1972).

Een koninklijk besluit van 2 mei 1972 stelt het grensbedrag vast der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet, op tweeendertig miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 19 mei 1972).

Een koninklijk besluit van 17 mei 1972 stelt de intrest- en delgingslasten vast te dragen door de Nationale Landmaatschappij op de gedurende het jaar 1972 te lichten tranches van haar leningen (« Belgisch Staatsblad » van 16 juni 1972).

Een koninklijk besluit van 17 mei 1972 stelt de intrest- en delgingslasten vast te dragen door de Nationale Maatschappij voor Huisvesting op de gedurende het jaar 1972 te lichten tranches van haar leningen (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1972).

Een koninklijk besluit van 24 mei 1972 verhoogt de grens der verbintenissen van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1972).

Een koninklijk besluit van 26 mei 1972 machtigt de Nationale Investeringsmaatschappij ertoe een kapitaalsverhoging door te voeren ten belope van een tweede schijf van vijfhonderd miljoen frank, bovendien worden de modaliteiten vastgesteld voor het verlenen van staatswaarborg aan deze schijf (« Belgisch Staatsblad » van 13 juni 1972).

Bij besluit van de Bankcommissie van 13 juni 1972 getroffen in uitvoering van artikel 11, § 1 van het koninklijk besluit nr 185, werd een nieuw reglement betreffende het eigen vermogen ingevoerd. Deze

tekst, die het reglement van 5 oktober 1965 vervangt, heeft de ministeriële goedkeuringen gekregen waarin door het organieke besluit is voorzien en is van kracht geworden de dag waarop hij in het « Belgisch Staatsblad » is verschenen namelijk 12 augustus 1972.

Door de wet van 3 juli 1972 werd de pariteit van de Belgische geldeenheid vastgesteld op 0,0182639 gram fijn goud per Belgische frank (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 10 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 23 december 1957 in verband met sommige uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 die de verkoop op afbetaling en de hiermede in verband staande financiering regelt (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1972).

Een koninklijk besluit van 18 juli 1972 stelt het grensbedrag der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet vast op drieëndertig miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1972).

Een koninklijk besluit van 18 juli 1972 verlengt de erkenning van sommige financiële organismen met het oog op de toekenning en het beheer van kredieten bij toepassing van de koninklijke besluiten van 17 augustus 1959 en 6 januari 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1972).

De koninklijke besluiten van 18 juli en 7 september 1972 keuren de wijziging der statuten van de Nationale Investeringsmaatschappij goed (« Belgisch Staatsblad » van 12 september en van 26 september 1972).

Op 26 juli 1972 werd met goedkeuring van de Minister van Financiën en van de Minister van Economische Zaken tussen de Nationale Bank van België, de Bankcommissie en de voornaamste banken een akkoord gesloten over enerzijds de vorming door deze laatsten van een monetaire reserve bij de Nationale Bank en anderzijds de structuur van hun beleggingen in overheidspapier (Jaarverslag 1971-1972 van de Bankcommissie).

Een koninklijk besluit van 27 juli 1972 verhoogt het nominaal bedrag dat de N.M.K.N. aan kasbons en obligaties mag uitgeven en aan deposito's mag opnemen (« Belgisch Staatsblad » van 15 augustus 1972).

Het ministerieel besluit van 7 september 1972 i.v.m. de toepassing van artikel 7 van het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939 reorganiseert de Nationale Delcrederedienst (« Belgisch Staatsblad » van 16 september 1972).

Het koninklijk besluit van 25 september 1972, brengt het plafond der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet op 34 miljard F (« Belgisch Staatsblad » van 11 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 18 november 1971 machtigt de Regie der Posterijen om elke cheque uit te betalen die op sommige openbare kredietinstellingen getrokken is (« Belgisch Staatsblad » van 26 oktober 1972).

Op 20 november 1972 is een nieuw systeem van monetaire reserve van toepassing geworden waaraan benevens de banken ook de private spaarkassen en de voornaamste openbare kredietinstellingen onderworpen worden (Tijdschrift van de N.B., november 1972).

Bij koninklijk besluit van 1 december 1972 wordt het bedrag gewijzigd ten belope waarvan de waarborg van het Landbouwinvesteringsfonds mag verleend worden (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1972).

Handelswetgeving [Zie Reglementering van de produktie en van de handel (Handelswetgeving)]

Internationale economische samenwerking

De derde Handels- en Ontwikkelingsconferentie van de Verenigde Naties (U.N.C.T.A.D. III) werd van 13 april tot 21 mei 1972 te Santiago de Chile gehouden.

Eensdeels was zij de bevestiging van de tegenstelling tussen de rijke en de arme landen en, anderdeels, heeft zij de scherpe verdeeldheid onder de « Groep der 77 » (die in feite 96 staten omvat), in het bijzonder tussen de Afrikaanse en de Latijns-Amerikaanse landen, tot uiting doen komen.

In een opwelling van verbittering maakten de meeste waarnemers de gevolgtrekking dat de conferentie een mislukking is geworden. Andere deelnemers, waaronder de voorzitter van de Belgische afvaardiging, hebben evenwel enkele actiefposten aangemerkt en zijn van mening dat pas over enkele jaren zal kunnen uitgemaakt worden of de conferentie al dan niet een mislukking was.

In zijn in juli overlegd eindverslag bevestigt de algemene secretaris eveneens dat de resultaten heel wat beter zijn dan uit een vluchtige voorstelling van de feiten mocht blijken en, hoewel de conferentie niet als een volledig succes kan beschouwd worden, zij toch in ruime mate

positief is geweest. Hij beklemtoont echter dat het gepresteerde veel belangrijker had kunnen zijn, maar dat het is beperkt gebleven door het gebrek aan politieke wil vanwege de meest betrokken landen.

Daar U.N.C.T.A.D. bovendien niet gemachtigd is tot onderhandelen, kan zij slechts een beslissing benaderen over vraagstukken die niet door andere organen besproken worden. Dat is het geval voor de twee voornaamste resoluties (onder een veertigtal), die respectief betrekking hebben op het programma ten gunste van de armste landen en de codex inzake de scheepvaartconferenties.

De conferentie heeft inderdaad haar goedkeuring gehecht aan een programma van bijzondere maatregelen ten gunste van de armste landen, die enige armslag moeten krijgen om het stadium in te halen waarop zij werkelijk de algemene, ten gunste van de derde wereld genomen maatregelen zullen te nutte kunnen maken. Er werd een lijst van vijfentwintig landen opgemaakt in functie van de volgende criteria : een bruto binnenlands produkt per inwoner ad minder dan 100 dollar per jaar ; een aandeel van de industrie dat beneden 10 % van de nationale produktie blijft ; alfabetiseringspercentage van minder dan 20 %. Deze lijst behelst één Latijns-Amerikaans land, acht Aziatische en zestien Afrikaanse landen.

Voorts werd grote vooruitgang geboekt bij de uitwerking van een codex inzake het houden van scheepvaartconferenties, waardoor het monopolie van enkele reders uit industrielanden in de handel met de arme landen zou worden afgezwakt.

Daarentegen maakte de conferentie nagenoeg geen vorderingen bij de problemen inzake de prijzen en de commercialisering van de basisprodukten, die vaak het hoofdinkomen uit de uitvoer van de ontwikkelingslanden vormen, zelfs al bleef een internationale overeenkomst over de cacao in het vooruitzicht.

Daar de Verenigde Staten de in 1968 te New Delhi aangegane verbintenis tot toekenning van douanepreferenties aan de ontluikende industrie van de arme landen nog niet heeft nageleefd, hebben de andere industrielanden, op het stuk van de geïndustrialiseerde produkten, elke nieuwe tegemoetkoming geweigerd.

De rijke landen wilden evenmin beloften doen over het volume van en de voorwaarden tot de financiële steun die zij aan de derde wereld verlenen ; in dat opzicht heeft België evenwel aangekondigd dat het de overheidssteun inzake de ontwikkeling geleidelijk zal verhogen tot 0,70 % van het bruto nationaal produkt in 1975.

Tenslotte hebben de rijke landen erkend dat het noodzakelijk is de ontwikkelingslanden ten volle te betrekken bij de toekomstige

onderhandelingen op ruime basis over de hervorming van het internationaal monetair stelsel en de liberalisering van de internationale handelsuitwisselingen.

Tijdens het op 30 juni 1972 verstreken dienstjaar bedroegen de lenings-en investeringsverrichtingen van de groep der Wereldbank in de ontwikkelingslanden het voordien nooit bereikte bedrag van 3 082 miljoen dollar, dat als volgt werd gespreid : 72 leningen van de Bank aan veertig landen ter waarde van 1 966 miljoen ; kredieten van de Internationale Ontwikkelingsassociatie (I.O.A.) ten belope van 1 000 miljoen ten gunste van 74 projecten in 38 landen ; 23 investeringen van de Internationale Financiëringsmaatschappij (I.F.M.) in 17 landen voor een globaal bedrag van 116 miljoen dollar.

Uit het gemeenschappelijk jaarverslag van de Bank en de I.O.A. blijkt dat de steun aan de armste landen toegenomen is en dat de hulp tot een groter aantal werkingsvelden werd uitgebreid, zoals de stedebouw, de demografische planning, de voeding, de opvoeding en de ontwikkeling van landbouwstreken.

Van geografisch oogpunt uit zijn de leningen van de Wereldbank en van de I.O.A. tijdens het dienstjaar 1971-1972 als volgt gespreid : Zuid-Azië 651 miljoen dollar ; Europa, Midden-Oosten en Noord-Afrika 604 miljoen ; Zuid-Amerika 520 miljoen ; Mexico, Midden-Amerika en Caraïben 437 miljoen ; Oost-Azië en Pacific-zone 316 miljoen ; West-Afrika 223 miljoen ; Oost-Afrika 214 miljoen.

De Wereldbank heeft een vijfjarenplan opgemaakt voor de expansie van de transportsector der ontwikkelingslanden, waarvoor de investeringen gemiddeld 16 miljard dollar per jaar zouden kunnen belopen. Voor de in juni 1976 verstrijkende vijfjarenperiode zullen de leningsverrichtingen van de Bank en de I.O.A. ongeveer 4 miljard dollar bedragen ; zij verstrekken de helft van de buitenlandse inkomsten van de transportsector van 85 landen. Tweehonderd projecten zullen worden gefinancierd, waarvan ongeveer de helft betrekking heeft op de wegensector, ruim een vierde voor de spoorwegen bestemd is, een zesde voor het vervoer te water en het overige naar de luchtvaart, de pijpleidingen en de andere transportvormen zal gaan.

De Raad van beheer van het O.P.V.N. (Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties) hechtte in januari 1972 zijn goedkeuring aan de eerste negentien programma's per ontwikkelingsland, die moeten uitgevoerd worden als nieuw systeem van ontwikkelingshulp, waardoor over drie tot vijf jaren strekkende plans inzake de vóórinvestering en de technische bijstand uitgewerkt worden ; volgens dit principe wordt ieder land op de hoogte gebracht van het bedrag dat het tijdens de eerstkomende vijf jaar van het O.P.V.N. mag verwachten ; nadat elke

regering haar voorrangsbehoeften heeft vastgelegd worden onderhandelingen omtrent de vaststelling van een jaarlijks te controleren kalender aangevat.

Investeringen (Zie Economische expansie)

Landbouw

ALGEMEEN

Het koninklijk besluit van 27 september 1971 regelt de medewerking van correspondenten en land- en tuinbouwverenigingen aan de voorlichting van de doelmatige bedrijfsleiding van de land- en tuinbouwbedrijven (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 5 oktober 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 20 augustus 1969 betreffende de handel in het binnenland en in de lidstaten van de E.E.G. van sommige land- en tuinbouwprodukten en wijzigt het ministerieel besluit van 23 juli 1962 betreffende de uitvoer en de invoer van sommige land- en tuinbouwprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 12 april 1972).

Het koninklijk besluit van 19 oktober 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 4 juli 1961 tot regeling van leergangen in de landbouw-, tuinbouw- en landbouwhuishoudkunde (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1972).

Het koninklijk besluit van 8 november 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 12 september 1970 betreffende de handel in meststoffen en bodemverbeterende middelen (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1972).

Het koninklijk besluit van 4 januari 1972 stelt de vergoedingen vast die door de uitvoerders van land- en tuinbouwprodukten verschuldigd zijn aan de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1972).

Het koninklijk besluit van 19 januari 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 31 mei 1958 houdende reglementering van het bewaren, verkopen en gebruiken van pesticiden en fytofarmaceutische produkten (« Belgisch Staatsblad » van 9 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 15 februari 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 11 juni 1963 houdende samenstelling van de Kamer van Beroep voorzien bij artikel 5 van de wet van 20 juli 1962 betreffende de handel in landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 28 juni 1972).

Bij koninklijk besluit van 13 maart 1972 wordt bij het Ministerie van Landbouw een Bestuur van Landbouwstructuren opgericht, met als taak het verbeteren van de structuur van land- en tuinbouwbedrijven (« Belgisch Staatsblad » van 28 maart 1972).

Het koninklijk besluit van 24 mei 1972 verhoogt de grens der verbintenissen van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet tot 12 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1972).

Het ministerieel besluit van 2 juni 1972 regelt de uitvoering van artikel 56 van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet en van artikel 3 van de wet van 3 mei 1971 tot bevordering van de sanering van de landbouw en van de tuinbouw (« Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1972).

Het ministerieel besluit van 7 juni 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 26 augustus 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige produkten schadelijke organismen (« Belgisch Staatsblad » van 8 september 1972).

De wet van 29 juni 1972 legt de begroting van het Ministerie van Landbouw voor 1972 vast op 3 748 749 000 F.

Het koninklijk besluit van 1 december 1972 verhoogt het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Landbouwinvesteringsfonds mag verleend worden tot 7 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1972).

REGLEMENTERING

Akkerbouw en akkerbouwprodukten

Het ministerieel besluit van 21 april 1972 stelt de lijst vast van de soorten, rassen, klonen of variëteiten van de bosbouwsoorten welke kunnen worden onderworpen aan de keuring van de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1972).

Bij koninklijk besluit van 12 mei 1972 wordt besloten dat een nationale catalogus zal worden opgemaakt van rassen van landbouwgewassen die tot de keuring worden toegelaten en in de handel mogen worden gebracht (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 31 mei 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 24 augustus 1970 betreffende de handel op de binnenlandse markt van primeur- en bewaaraardappelen (« Belgisch Staatsblad » van 16 juni 1972).

Het ministerieel besluit van 22 juni 1972 regelt de samenstelling en de werking van het Comité voor de samenstelling van de nationale rassencatalogus voor landbouwgewassen (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972).

Het ministerieel besluit van 28 juni 1972 stelt de rassenlijst vast van de landbouwsoorten welke kunnen onderworpen worden aan de keuring van de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 31 augustus 1972).

VEETEELT EN VEETEELTPRODUKTEN

Het ministerieel besluit van 13 juli 1971 voert het koninklijk besluit uit van 12 juli 1971 houdende maatregelen ter voorkoming van trichomoniase en vibriose bij het rundvee, veroorzaakt door trichomonas-fœtus of door vibrio-fœtus (« Belgisch Staatsblad », van 17 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 6 december 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 12 augustus 1967 betreffende de verbetering van de pluimvee- en konijnenrassen (« Belgisch Staatsblad » van 21 maart 1972).

Het koninklijk besluit van 27 december 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 31 maart 1954 betreffende de handel in koemelk (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1972).

Het ministerieel besluit van 29 december 1971 houdt de uitvoering van het koninklijk besluit van 23 september 1971 betreffende de verbetering van het rundvee (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1972).

Het ministerieel besluit van 5 januari 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 27 januari 1964 houdende vaststelling van de vergoedingen verschuldigd aan de Nationale Zuiveldienst door de ondernemingen die zuivelprodukten bereiden of verwerken en door de houders van vergunningen voor de verkoop van genoemde produkten, alsook van bepaalde premiën te betalen door deze dienst (« Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 5 januari 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 31 juli 1969 betreffende de handel in eieren (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 21 februari 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 3 april 1965 betreffende de bestrijding van mond- en klauwzeer (« Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 18 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 8 september 1969 betreffende de bestrijding van de runderbrucellose (« Belgisch Staatsblad » van 22 augustus 1972).

Het koninklijk besluit van 18 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 18 juni 1968 betreffende de bestrijding van de varkenspest (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1972).

Het koninklijk besluit van 18 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 31 mei 1958 betreffende de verbetering van de pluimvee- en konijnenrassen (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1972).

Het ministerieel besluit van 11 september 1972 betreffende de verbetering van het rundveeras voert de regeling in betreffende de keuring en de prijskampen en bijeenkomsten van rundvee (« Belgisch Staatsblad » van 8 november 1972).

Het koninklijk besluit van 20 september 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 8 september 1969 betreffende de bestrijding van de runderbrucellose (« Belgisch Staatsblad » van 29 september 1972).

Het ministerieel besluit van 11 oktober 1972 regelt de bestrijding van de runderbrucellose (« Belgisch Staatsblad » van 22 november 1972).

Het koninklijk besluit van 25 oktober 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 1 februari 1971 tot inrichting van een controle op harde kaas (« Belgisch Staatsblad » van 23 december 1972).

Fruit en groenten

Het koninklijk besluit van 14 maart 1972 regelt de handel in het binnenland en tussen de lidstaten van de E.E.G. en de handel met niet-lidstaten van deze Gemeenschap, van bloembollen en bloemknollen en van verse snijbloemen en vers snijgroen (« Belgisch Staatsblad » van 21 juli 1972).

Het ministerieel besluit van 20 maart 1972 stelt de rassenlijst vast van de tuinbouwsoorten welke kunnen onderworpen worden aan de keuring van de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 25 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 12 juni 1972 richt de keuring in van aardbeiplantsoenen (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1972).

Het ministerieel besluit van 20 juni 1972 bevat de uitvoeringsmodaliteiten van het koninklijk besluit van 12 juni 1972 tot inrichting van de keuring van aardbeiplantsoenen (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1972).

Het ministerieel besluit van 18 juli 1972 stelt de rassenlijst vast voor wijnstokken die kunnen onderworpen worden aan de keuring van de Nationale Dienst voor Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1972).

Het ministerieel besluit van 1 september 1971 stelt de bijdrage vast van de Staat in de uitgaven voor de werken uitgevoerd door de ruilverkavelingscomités (« Belgisch Staatsblad » van 7 juni 1972).

Het ministerieel besluit van 27 oktober 1971 wijzigt het ministerieel besluit van 16 januari 1970 genomen ter uitvoering van het koninklijk besluit van 20 augustus 1968 houdende uitvoeringsbepalingen inzake de toekenning van steun voor afgeroomd melkpoeder voor voederdoeleinden en voor tot dierenvoeder verwerkte afgeroomde melk (« Belgisch Staatsblad » van 12 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 23 november 1971 wijzigt het besluit van de Regent van 2 juli 1949 betreffende de Staatstussenkomst inzake toelagen voor het uitvoeren van werken door de provincies, gemeenten, verenigingen van gemeenten, commissies van openbare onderstand, kerkfabrieken en verenigingen van polders of van wateringen (« Belgisch Staatsblad » van 17 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 8 juni 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 29 augustus 1968 betreffende de toekenningsmodaliteiten van de steun aan de afgeroomde melk bestemd voor de dierlijke voeding (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 31 juli 1972 stelt de uitvoeringsbepalingen vast inzake de toekenning van steun voor afgeroomde melkpoeder voor voederdoeleinden en voor tot samengesteld voeder verwerkte afgeroomde melk (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972).

Het ministerieel besluit van 5 augustus 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 9 september 1971 betreffende de toekenning van toelagen voor de luzerneteelt (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972).

Het ministerieel besluit van 11 augustus 1972 regelt de toekenning van toelagen voor het vlas (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1972).

Het ministerieel besluit van 1 september 1972 regelt het verlenen van een toelage aan tuinders en druivenkwekers, als gedeeltelijke compensatie van de verhoging der accijnsrechten op zware gasolie (lichte fuel-olie) en ter volledige terugbetaling van de accijnsrechten op zware en extra zware stookoliën (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 17 november 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 31 juli 1972 houdende uitvoeringsbepalingen inzake de toekenning van steun voor afgeroomde melkpoeder voor voederdoel-

einden en voor tot samengesteld voeder verwerkte afgeroomde melk (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972).

Het ministerieel besluit van 20 november 1972 voert het koninklijk besluit van 31 juli 1972 uit, houdende uitvoeringsbepalingen inzake de toekenning van steun voor afgeroomde melkpoeder voor voederdoeleinden en voor tot samengesteld veevoeder verwerkte afgeroomde melk, gewijzigd bij koninklijk besluit van 17 november 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972).

Lonen (Zie ook Arbeid en Sociale voorzorg)

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN

Op 6 december 1972 werden onderhandelingen aangevat in verband met de nationale interprofessionele arbeidsovereenkomst. De afgevaardigden van de werkgevers waren het evenwel niet eens met de eis van de vakbonden omtrent een minimum maandloon van 12 500 F voor de meerderjarige arbeider en het gewaarborgd maandloon i.p.v. weekloon, daar, volgens hen, dergelijke financiële inspanning bezwaarlijk door tal van ondernemingen kan worden gedaan. De onderhandelingen worden in 1973 voortgezet.

LOONVASTSTELLINGEN EN BELONINGS - EN ARBEIDSVOORWAARDEN

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités :

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. »*
Tuinbouwbedrijf	24 augustus 1971	1 januari 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	31 augustus 1971	12 januari 1972
Garagebedrijf	26 november 1971	15 januari 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	16 september 1971	21 januari 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	24 september 1971	21 januari 1972
Kleding- en confectiebedrijf	24 augustus 1971	27 januari 1972
Maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie	31 augustus 1971	8 februari 1972
Ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken	12 oktober 1971	10 februari 1972

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. »*
Vervoer	5 november 1971	15 februari 1972
Keramiekbedrijf	29 september 1971	17 februari 1972
Grootwarenhuizen	25 oktober 1971	17 februari 1972
Glasbedrijf	29 september 1971	18 februari 1972
Naai- en snijwerk	23 december 1971	19 februari 1972
Handel in voedingswaren	10 november 1971	3 maart 1972
Papier- en kartonbewerking	10 november 1971	4 maart 1972
Vervoer	26 november 1971	8 maart 1972
Glasbedrijf	5 november 1971	11 maart 1972
Vervoer	15 december 1971	11 maart 1972
Verzekeringswezen	20 december 1971	29 maart 1972
Keramiekbedrijf	22 november 1971	12 april 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	29 februari 1972	28 april 1972
Tuinbouwbedrijf	17 januari 1972	6 mei 1972
Hotelbedrijf	29 december 1971	9 mei 1972
Gezondheidsdiensten	10 februari 1972	30 mei 1972
Drukkerij, grafische kunst en dagbladbedrijf	20 maart 1972	2 juni 1972
Drukkerij, grafische kunst en dagbladbedrijf	8 mei 1972	2 juni 1972
Meester-kleermakers en kleermaaksters	4 april 1972	16 juni 1972
Tabaksbedrijf	10 januari 1972	24 juni 1972
Tabaksbedrijf	12 januari 1972	27 juni 1972
Scheikundige nijverheid	23 maart 1972	8 juli 1972
Tuinbouwbedrijf	17 maart 1972	11 juli 1972
Hotelbedrijf	29 december 1971	11 juli 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	3 juli 1972	12 juli 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	10 juli 1972	25 juli 1972
Grootwarenhuizen	23 maart 1972	11 augustus 1972
Sectoren die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn	29 februari 1972	18 augustus 1972
Scheikundige nijverheid	13 juni 1972	23 augustus 1972
Huiden- en lederbedrijf	3 juli 1972	29 augustus 1972
Vervoer	8 mei 1972	30 augustus 1972
		31 augustus 1972
Maatschappijen voor hypothecaire leningen, sparen en kapitalisatie	23 maart 1972	13 september 1972
Voortbrenging van papierpap, papier en karton	24 april 1972	14 september 1972

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. »*
Tabaksbedrijf	13 juni 1972	14 september 1972
Gewoon pottengoed in potaarde	3 juli 1972	21 september 1972
Houtnijverheid	10 april 1972	22 september 1972
Glasbedrijf	8 mei 1972	23 september 1972
Ondernemingen voor buitenlandse handel en maritieme kantoren	8 mei 1972	26 september 1972
Houtnijverheid	13 juni 1972	27 september 1972
Keramieknijverheid	13 juni 1972	3 oktober 1972
Vlasbereiding	27 juli 1972	7 oktober 1972
Ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht	27 juli 1972	7 oktober 1972
Binnenscheepvaart	27 juli 1972	18 oktober 1972
Grootwarenhuizen	13 juni 1972	21 oktober 1972
Keramiekbedrijf	27 juli 1972	7 november 1972
Ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht	27 juli 1972	9 november 1972
Hotelbedrijf	21 september 1972	9 november 1972
Sectoren die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn	12 september 1972	10 november 1972
Hotelbedrijf	25 september 1972	11 november 1972
Vervoer	25 september 1972	11 november 1972
Papier- en kartonbewerking	4 oktober 1972	14 november 1972
Huiden- en lederbedrijf	27 juli 1972	23 november 1972
Bont en kleinvel	12 september 1972	23 november 1972
Vervoer	12 september 1972	23 november 1972
Ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht	27 juli 1972	24 november 1972
Bosbouwbedrijf	3 juli 1972	5 december 1972
Papier- en kartonbewerking	3 oktober 1972	6 december 1972
Groefbedrijf	25 oktober 1972	8 december 1972
Textielnijverheid	13 juni 1972	13 december 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	12 september 1972	15 december 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	12 september 1972	23 december 1972
Huiden- en lederbedrijf	27 juli 1972	29 december 1972

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités in verband met het minimum uurloon van werklieden en werksters.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. »*
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	16 september 1971	1 januari 1972
Vervoer	16 september 1971	7 januari 1972
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	16 september 1971	13 januari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	29 september 1971	22 januari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	7 oktober 1971	22 januari 1972
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	16 september 1971	1 februari 1972 erratum 13 februari 1972
Vervoer	25 oktober 1971	3 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	7 oktober 1971	5 februari 1972
Vervoer	5 november 1971	15 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	7 oktober 1971	19 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	20 december 1971	3 maart 1972
Vervoer	26 november 1971	8 maart 1972
Vervoer	15 december 1971	8 maart 1972
Vervoer	15 december 1971	11 maart 1972
Voedingsmiddelennijverheid	15 december 1971	17 maart 1972
Handel in voedingswaren	10 november 1971	18 maart 1972
Voedingsmiddelennijverheid	15 december 1971	18 maart 1972
Voedingsmiddelennijverheid	23 december 1971	12 april 1972
Voedingsmiddelennijverheid	23 december 1971	25 april 1972
Handel in voedingswaren	10 januari 1972	27 april 1972
Diamantnijverheid en -handel	17 januari 1972	3 mei 1972
Diamantnijverheid en -handel	19 januari 1972	3 mei 1972
Apotheken	21 december 1971	5 mei 1972
Apotheken	21 december 1971	9 mei 1972
Diamantnijverheid en -handel	21 januari 1972	25 mei 1972
Zeevisserij	10 januari 1972	24 juni 1972
Handel in voedingswaren	10 november 1971	1 juli 1972
Handel in brandstoffen	2 juni 1972	30 augustus 1972
Vervoer	8 mei 1972	31 augustus 1972
Scheikundige nijverheid	13 juni 1972	31 augustus 1972
Voedingsmiddelennijverheid	4 april 1972	1 september 1972

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. «*
Voedingsmiddelennijverheid	4 april 1972	2 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	17 april 1972	5 september 1972
Zeevisserij	24 april 1972	7 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	17 april 1972	14 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	4 april 1972	19 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	10 april 1972	21 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	17 april 1972	21 september 1972
Handel in voedingswaren	13 juni 1972	27 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	13 juni 1972	30 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	3 juli 1972	19 oktober 1972
Voedingsmiddelennijverheid	3 juli 1972	26 oktober 1972
Vervoer	12 september 1972	26 oktober 1972
Voedingsmiddelennijverheid	3 juli 1972	27 oktober 1972
Landbouw	17 juli 1972	1 november 1972
Vervoer	12 september 1972	8 november 1972
Vervoer	25 september 1972	11 november 1972
Vervoer	29 september 1972	11 november 1972
Vervoer	12 september 1972	23 november 1972
Voedingsmiddelennijverheid	13 juni 1972	15 december 1972
Voedingsmiddelennijverheid	5 december 1972	16 december 1972

KOPPELING VAN DE LONEN AAN HET INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités in verband met de loonkoppeling aan het indexcijfer van de consumptieprijzen voor werklieden en werksters.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. »*
Wasserij-, ververij en ontvettingsbedrijf	22 november 1971	6 januari 1972
Kleding- en confectiebedrijf	16 september 1971	27 januari 1972
Vervoer	15 december 1971	8 maart 1972
Handel in voedingswaren	10 januari 1972	27 april 1972
Vervoer	8 mei 1972	30 augustus 1972
Scheikundige nijverheid	13 juni 1972	15 september 1972
Handel in voedingswaren	13 juni 1972	27 september 1972
Binnenscheepvaart	27 juli 1972	18 oktober 1972
Vervoer	12 september 1972	19 oktober 1972
Landbouw	17 juli 1972	1 november 1972
Vervoer	12 september 1972	8 november 1972
Vervoer	25 september 1972	11 november 1972
Papier- en kartonbewerking	12 september 1972	23 november 1972
Textielnijverheid	12 september 1972	7 december 1972

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités in verband met de arbeidsduur :

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. «*
Schoonmaak- en ontvettingsondernemingen	10 september 1971	6 januari 1972
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	24 september 1971	6 januari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	24 september 1971	22 januari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	7 oktober 1971	22 januari 1972
Vervoer	25 oktober 1971	3 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	25 oktober 1971	4 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	11 oktober 1971	5 februari 1972
Ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken	12 oktober 1971	10 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	25 oktober 1971	10 februari 1972
Handel in voedingswaren	17 december 1971	10 februari 1972
Cementbedrijf	29 oktober 1971	11 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	7 oktober 1971	19 februari 1972
Handel in voedingswaren	7 oktober 1971	19 februari 1972
Vervoer	6 december 1971	29 februari 1972
Voedingsmiddelennijverheid	20 december 1971	3 maart 1972
Textielnijverheid	23 december 1971	14 maart 1972
Voedingsmiddelennijverheid	15 december 1971	18 maart 1972
Tuinbouwbedrijf	17 januari 1972	6 mei 1972
Houtnijverheid	8 maart 1972	28 juni 1972
Tuinbouwbedrijf	17 maart 1972	28 juni 1972
Handel in voedingswaren	17 maart 1972	6 juli 1972
Voedingsmiddelennijverheid	22 maart 1972	12 juli 1972
Voedingsmiddelennijverheid	2 juni 1972	14 juli 1972
Vervoer	8 mei 1972	30 augustus 1972
Handel in brandstoffen	2 juni 1972	30 augustus 1972
Scheikundige nijverheid	13 juni 1972	31 augustus 1972
Wisselagenten	13 juni 1972	1 september 1972
Voedingsmiddelennijverheid	30 juni 1972	6 september 1972
Sectoren die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn	10 juli 1972	12 september 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	17 juli 1972	12 september 1972
Handel in voedingswaren	13 juni 1972	13 september 1972

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsbl. »*
Vervaardigen van en handel in jutezakken	13 juni 1972	14 september 1972
Keramiekbedrijf	13 juni 1972	14 september 1972
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	17 juli 1972	23 september 1972
Vervoer	12 september 1972	6 oktober 1972
Schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen	12 september 1972	7 oktober 1972
Landbouw	3 juli 1972	19 oktober 1972
Cementbedrijf	27 juli 1972	20 oktober 1972
Banken	11 augustus 1972	26 oktober 1972
Ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht	17 juli 1972	1 november 1972
Bont en kleinvel	12 september 1972	7 november 1972
Ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht	27 juli 1972	9 november 1972
Hotelbedrijf	21 september 1972	9 november 1972
Cementbedrijf	27 juli 1972	6 december 1972
Huiden- en lederbedrijf	13 juni 1972	7 december 1972
Metaal-, machine- en elektrische bouw	26 oktober 1972	7 december 1972
Voedingsmiddelennijverheid	13 juni 1972	15 december 1972
Voedingsmiddelennijverheid	5 december 1972	16 december 1972

Bediendenlonen

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités :

Sector	*Betreft*	*Datum van het kon. besluit*	*Datum van het « Belg. Staatsb. »*
Zelfstandige kleinhandel	Beloningsvoorwaarden	14 sept. 1971	7 jan. 1972
Kleding- en confectiebedrijf	Arbeidsvoorwaarden	16 sept. 1971	28 jan. 1972
Kleding- en confectiebedrijf	Koppeling van de lonen aan het indexcijfer van de consumptieprijzen	2 juni 1972	29 aug. 1972

Sector	*Betreft*	*Datum van het kon. besluit*	*Datum van het « Belg. Staatsb. »*
Zelfstandige kleinhandel	Beloningsvoorwaarden	13 juni 1972	30 sept. 1972
Levensmiddelenbedrijven met talrijke bijhuizen	Arbeids- en beloningsvoorwaarden	3 juli 1972	4 okt. 1972
Zelfstandige kleinhandel	Verkorting van de arbeidsduur	12 sept. 1972	8 nov. 1972
Bedienden	Arbeids- en beloningsvoorwaarden	13 juni 1972	21 nov. 1972
Petroleumnijverheid en -handel	Loons- en arbeidsvoorwaarden	17 juni 1972	21 nov. 1972

Nijverheid (Zie Economische expansie en Reglementering van de produktie en van de handel)

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

De jaarlijkse Ministervergadering van de O.E.S.O. werd van 24 tot 26 mei 1972 gehouden. De Ministers hebben daarbij gewezen op de taak inzake analyse en raadpleging die de Organisatie bij de monetaire en commerciële vraagstukken, alsmede bij de internationale investeringsproblemen heeft te vervullen. De slotmededeling wijst er eveneens op dat een bijzondere aandacht dient te worden besteed aan de oogmerken in verband met de betalingsbalansen, de energieproblemen en de vrijwaring van het leefmilieu.

Een groep deskundigen heeft twee raadplegingsprocedures ingesteld om een meer harmonische concurrentie op het stuk van de uitvoerkredieten tot stand te brengen ; zij worden op 1 juli 1973 van kracht voor een proefondervindelijke periode van een jaar.

De door de heer Rey voorgezeten Topgroep heeft in september 1972 haar verslag neergelegd inzake het commercieel beleid en de internationale economische betrekkingen.

Voor het eerst sedert 1960 hebben de rijke landen de dalende tendens van hun overheidssteun aan de arme landen omgekeerd, hoewel ook nu het percentage slechts 0,35 % van hun bruto nationaal produkt vertegenwoordigt, terwijl de in 1968 door het U.N.C.T.A.D. vastgestelde doelstelling over 0,70 % strekte.

Het Comité voor Ontwikkelingshulp hechtte in oktober 1972 zijn goedkeuring aan een aanbeveling tot de verbetering van de voorwaarden inzake de aan de arme landen verleende financiële steun.

Nieuwe regelingen ter vervanging van het van 1958 tot 1972 geldend Europees monetair akkoord worden sedert 1 januari 1973 door de regeringen en de centrale banken van achttien lidstaten toegepast.

De O.E.S.O. heeft in 1972 een studie gewijd aan de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.

Prijzen

De koninklijke en ministeriële besluiten die mede het prijzenbeleid in 1972 bepaalden zijn de volgende :

Bij ministeriële besluiten van 15 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 29 januari 1972) en van 30 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 april 1972) wordt de maximum verkoopprijs van consumptiemelk vastgesteld ; bij laatst genoemd besluit op 10 F en 10,75 F per liter naar gelang ze in de kleinhandelszaken wordt verkocht of aan huis van de verbruiker afgeleverd.

Bij koninklijk besluit van 9 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 maart 1972) werden de tarieven voor radioverkeer met schepen vastgesteld.

Bij ministerieel besluit van 24 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 29 februari 1972) worden de prijzen van de farmaceutische specialiteiten verkocht aan groothandelaar, apotheker of verbruiker vanaf 1 maart 1972 geblokkeerd op het niveau van 7 januari, B.T.W. inclusief.

Vanaf de dag der publikatie in het « Belgisch Staatsblad » (7 maart 1972) worden op grond van het ministerieel besluit van 1 maart 1972 de verbruiksprijzen der gloeilampen geblokkeerd op het niveau bepaald bij ministerieel besluit van 12 augustus 1971, vermeerderd met maximum 5 % en B.T.W. incluis.

Het ministerieel besluit van 20 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1972) vult het ministerieel besluit van 22 december 1971 aan waarbij de aangifte der prijsverhogingen verplicht is. De bijzonderste wijzigingen in onderhavig besluit zijn die met betrekking tot de vrijstelling van die verplichting voor ondernemingen waarvan het jaarlijks omzetcijfer beneden 5 miljoen frank blijft, exclusief B.T.W. en tot de termijn waarbinnen de aangifte moet geschieden ; die termijn kan door de Minister van Economische Zaken worden verkort.

Als gevolg van de tariefverhoging van de B.T.W. werd bij ministerieel besluit van 31 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1972) het ministerieel besluit van 28 juni 1968 tot reglementering van de prijzen van mineraalwaters gewijzigd. Bij onderhavig besluit mag de verbruiksprijs, B.T.W. incluis, niet hoger liggen dan 11,25 F per fles (inhoud 76 à 110 cl), dan 10 F per fles (inhoud 51 à 75 cl), 7,5 F per fles (inhoud 26 à 50 cl) en 5,4 F per fles (inhoud 25 cl of minder). Bij ministerieel besluit van 29 december 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1973) werd de maximumprijs vastgesteld voor flessen van grotere inhoud : 14 F per fles (inhoud 181 tot 200 cl), 13,5 F per fles (inhoud 161 tot 180 cl), 13 F per fles (inhoud 136 tot 160 cl) en 12,25 F per fles (inhoud 111 tot 135 cl).

Bij ministerieel besluit van 21 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 23 september 1972) worden de maximum verkoopprijzen der benzine vastgesteld : op 8,02 F per liter gewone benzine, exclusief B.T.W. aan verdeler-voortverkoper ; op 10,17 F, B.T.W. incluis, aan verbruiker ; op 8,47 F superbenzine, exclusief B.T.W., aan verdeler-voortverkoper ; op 10,70 F, B.T.W. incluis, aan verbruiker. Dit besluit wordt aangevuld door het ministerieel besluit van 27 december 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1972) waarbij wordt bepaald dat de maximumverkoopprijzen van gewone en superbenzine worden verhoogd met respectief 0,17 F aan verdeler-voortverkoper, exclusief B.T.W. en met 0,20 F aan verbruiker, B.T.W. incluis.

Bij koninklijk besluit van 27 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1972) werd een Commissie van Advies inzake petroleum ingesteld. Onder andere consultatieve bevoegdheden adviseert ze de Minister van Economische Zaken over de valorisatie en de prijs.

Het koninklijk besluit van 10 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 13 oktober 1972) betreft de verplichte vermelding bij de prijsaanduiding van diensten en koopwaar dat de B.T.W. in de prijs is begrepen.

Bij ministerieel besluit van 29 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1972) wordt het ministerieel besluit van 26 mei 1971 tot reglementering van de prijzen der elektrische toestellen dat op 30 september 1972 verviel, opnieuw van kracht tot 1 oktober 1974.

Op 31 oktober kwamen de Minister van Economische Zaken enerzijds en de Federatie van Slagers anderzijds overeen de prijzen van runds- en varkensvlees gedurende zes maanden te blokkeren.

Bij ministerieel besluit van 17 november 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 29 november 1972) worden de maximumprijzen voor het vervoer met taxis vastgesteld inzake opnemingsbedrag, wachtgeld en kilometerprijs voor kleine en grote rijtuigen en dit in de localiteiten waar het perimeterstelsel wel en niet moet worden toegepast.

De prijsverhogingen van verbruiksgoederen en diensten waartoe in 1972, na advies van de « Commissie voor regeling der prijzen » de Minister van Economische Zaken toestemming gaf zijn :

— klontjessuiker vanaf 1 januari + 1,32 F het kg ;

— brood vanaf 1 juni en 1 oktober, telkens + 0,50 F of 0,25 F naar gelang van het gewicht ;

— spoorkaartjes vanaf 1 juli + circa 15 % (prijs van sociale en schoolabonnement blijft onveranderd) ;

— sigaretten vanaf 15 september + 1 F het pakje ;

— kijk- en luistergeld ;

— tarieven van post, telegraaf, telefoon en telex.

Reglementering van de produktie en van de handel

HANDELSWETGEVING

Het koninklijk besluit van 23 december 1957, houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 welke de verkoop op afbetaling en de financiering ervan regelt, werd gewijzigd door een nieuw koninklijk besluit van 14 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1972). In dit besluit worden de afbetalingstermijnen voor de meeste artikelengroepen versoepeld. Een verdere versoepeling van de afbetalingstermijnen werd later aangebracht door het koninklijk besluit van 10 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 5 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 6 mei 1936 betreffende de bereiding van drinkwater, evenals het koninklijk besluit van 7 mei 1936 betreffende de handel in drinkwater. Dit besluit handelt over de reglementering bij het gebruik van toestellen, gereedschappen, vaten of flessen bij de bereiding van drinkwater. Wat de handel betreft regelt het koninklijk besluit het formaat en de etikettering van de vaten waarin het drinkwater te koop aangeboden wordt.

Het koninklijk besluit van 10 juli 1972 dat handelt over de prijsaanduiding (« Belgisch Staatsblad » van 13 oktober 1972) bepaalt dat de bij artikel 1 van de wet van 14 juli 1971 betreffende de handelspraktijken bedoelde produkten en diensten waarvan in de prijs het bedrag van de belasting over de toegevoegde waarde en/of van een dienst begrepen is, slechts mogen te koop aangeboden worden indien de vermelding « B.T.W. inbegrepen » en/of « bediening inbegrepen » op klare en ondubbelzinnige wijze aangebracht is ; deze vermelding moet staan hetzij op het prijsetiket, hetzij bij de toegang van de verkoopinrichting of op de tarieven en prijslijst bedoelde bij artikel 3 en 4 van dit besluit.

Het koninklijk besluit van 4 september 1972 betreffende de hoeveelheidsaanduiding (« Belgisch Staatsblad » van 28 september 1972) bepaalt dat de verplicht gestelde hoeveelheidsaanduiding moet overeenstemmen met de werkelijkheid bij de verkoop aan de consument. Wegens de aard van de conditionering van sommige produkten die onderhevig zijn aan uitdroging of vochtopslorping kan de Minister van Economische Zaken op verzoek toelaten dat de aangeduide hoeveelheid deze zij die hetzij op het ogenblik van de verpakking hetzij op het ogenblik van de invoer bestond. Eveneens kunnen aanvaardbare maximum afwijkingen tussen aangeduide en werkelijke hoeveelheid bepaald worden.

PRODUKTIE

De wet van 18 juli 1972 betreft de goedkeuring van de hoofdlijnen van het plan (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1972). Deze werd goedgekeurd in het kader van het economisch, financieel en sociaal beleid van de regering. De contracten bepaald in titel I van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie, dienen bij te dragen tot de verwezenlijking van de voorziene sectoriële technologische en regionale doelstellingen. Het plan van de overheidsinvesteringen bevat in de « Hoofdlijnen van het plan » is bindend voor de overheid ; het vindt jaarlijks zijn uitdrukking in de begrotingen.

Door een koninklijk besluit van 18 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1972) werd het maatschappelijk kapitaal van de Nationale Investeringsmaatschappij vastgesteld op vier miljard frank vertegenwoordigd door vier miljoen aandelen van 1 000 F.

Een koninklijk besluit van 2 augustus 1972 stelt het werkgebied vast van de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen (« Belgisch Staatsblad » van 6 september 1972).

In een koninklijk besluit van 27 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1972) wordt tot de instelling voorzien van een Commissie van Advies inzake petroleum. Deze Commissie heeft tot taak advies uit te brengen nopens alle vraagstukken op het gebied van de produktie, de bevoorrading, de invoer, de voorziening, het gebruik, de commercialisatie en de valorisatie van de petroleumprodukten in alle mogelijke vormen. De Commissie is bevoegd uitspraak te doen over alle met de petroleumnijverheid verband houdende vraagstukken.

VESTIGINGSWET

Bij koninklijk besluit van 21 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1972) worden de uitoefeningsvoorwaarden gewijzigd die worden opgelegd door het koninklijk besluit van 2 december 1960 tot

bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van aannemer schrijnwerker-timmerman in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen.

Voor de hiernavolgende beroepen verscheen in 1972 een gelijkaardig koninklijk besluit :

a) in het « Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1972 :
— aannemer plafonneerder-cementwerker ;
— aannemer van metsel- en betonwerken ;
— fotograaf ;
— tegelzetter.

b) in het « Belgisch Staatsblad » van 7 juni 1972 :
— aannemer-steenhouwer ;
— aannemer-marmerbewerker ;
— handelaar in inlandse granen ;
— fietsmecanicien, bromfietsmecanicien en motorfietsmecanicien ;
— handelaar in fourage en stro ;
— elektrotechnisch installateur.

c) in het « Belgisch Staatsblad » van 14 juni 1972 :
— installateur in centrale verwarming ;
— aannemer van schilderwerken ;
— behanger-plaatser van wand- en vloerbekledingen.

d) in het « Belgisch Staatsblad » van 28 november 1972 :
— molenaar ;
— slager-groothandelaar ;
— kleinhandelaar in vaste brandstoffen ;
— horlogemaker-hersteller.

e) in het « Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972 :
— verzekeringsmakelaar ;
— kapper.

Sociale voorzorg

ALGEMEEN

Het koninklijk besluit van 7 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1972) evenals het koninklijk besluit van 14 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972) stellen het bedrag vast der bijdragen te betalen door de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten aan het Bijzonder Kinderbijslagfonds waarbij zij aangesloten zijn voor de door hen tewerkgestelde werknemers die niet sociaal verzekeringsplichtig zijn.

Het koninklijk besluit van 8 december 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 14 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1972).

Het koninklijk besluit van 9 december 1971 bepaalt de rijkstoelage voor 1971 aan de Bijzondere Compensatiekas voor Kinderbijslag voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten (« Belgisch Staatsblad » van 2 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 10 november 1972 betreft de bijdrage verschuldigd aan de gemeenschappelijke sociale dienst ten behoeve van het personeel van de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten (« Belgisch Staatsblad » van 25 november 1972).

Een ander koninklijk besluit van 10 november 1972 betreft het reglement en het programma van de Gemeenschappelijke Sociale Dienst ten behoeve van het personeel van de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten (« Belgisch Staatsblad » van 25 november 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 4 januari 1972 publiceert twee koninklijke besluiten van 5 november 1971 tot uitvoering van de artikelen 22, 23, 26 en 27 enerzijds en van de artikelen 8, 13, § 2, en 14 anderzijds van de wet van 5 augustus 1968 tot vaststelling van een zeker verband tussen de pensioenstelsels van de openbare sector en die van de privé-sector.

Het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 31 januari 1968, waarbij op het stuk van kinderbijslag een Commissie van Advies inzake betwiste zaken wordt opgericht en haar samenstelling en werking wordt bepaald (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1972).

Een ander koninklijk besluit van 25 oktober 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 2 augustus 1968 dat de samenstelling en de werking bepaalt van de Hoge Commissie voor gezinsprestaties (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1972).

Door het koninklijk besluit van 28 december 1971 wordt de tekst van sommige wets- en verordeningsbepalingen in overeenstemming gebracht met de bepalingen van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de openbare schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan de zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld (« Belgisch Staatsblad » van 8 januari 1972).

Het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 wijzigt het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien bij de wet van 10 juni 1937 houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en de niet-loontrekkende arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972).

LOON- EN WEDDETREKKENDEN

Algemene bepalingen

Het koninklijk besluit van 30 juni 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 28 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 15 mei 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 20 april 1970 ter uitvoering van artikel 2, § 6, vijfde lid, van de besluitwet van 10 januari 1945 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de mijnwerkers en ermee gelijkgestelden (« Belgisch Staatsblad » van 23 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 27 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 7 januari 1960 ter uitvoering van artikel 2*bis* van de besluitwet van 10 januari 1945 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de mijnwerkers en ermee gelijkgestelden (« Belgisch Staatsblad » van 8 augustus 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 24 mei 1972 publiceert het koninklijk besluit van 9 mei 1972 ter verbetering van de toestand van sommige grens- of seizoenarbeiders en hun weduwen.

Door het koninklijk besluit van 19 oktober 1971 wordt de besluitwet van 10 januari 1945 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de mijnwerkers en ermee gelijkgestelden en de besluitwet van 7 februari 1945 betreffende de maatschappelijke veiligheid van de zeelieden ter koopvaardij in overeenstemming gebracht met het nieuwe stelsel van koppeling aan het indexcijfer van de consumptieprijzen, ingevoerd bij de wet van 2 augustus 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 11 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 22 november 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 24 oktober 1936 houdende wijziging en samenordening van de statuten der Hulp- en Voorzieningskas voor Zeevarenden onder Belgische vlag (« Belgisch Staatsblad » van 11 maart 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1972 publiceert het koninklijk besluit van 30 december 1971 tot vaststelling van het tarief voor geneeskundige verzorging toepasselijk inzake arbeidsongevallen.

Het koninklijk besluit van 30 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1972) stelt de modellen van overeenkomst inzake arbeidsongevallen vast.

Het koninklijk besluit van 20 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1972) verhoogt de bijdragevoet voorzien bij artikel 59, 1°, van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

Het koninklijk besluit van 27 juni 1972 wijzigt enerzijds, de koninklijke besluiten van 18 januari 1964 tot regeling van de wijze van inning en verdeling van de sociale verzekeringsbijdragen door de door beroepsziekten getroffenen die gerechtigd zijn op de wet van 24 december 1963 betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten, en anderzijds die van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972).

Door het koninklijk besluit van 17 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 3 augustus 1972) wordt de tekst van sommige wetsbepalingen in overeenstemming gebracht met de bepalingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

Het koninklijk besluit van 27 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 augustus 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

De wet van 12 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1972) wijzigt de wet van 3 juli 1967 houdende schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector.

Het koninklijk besluit van 19 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 11 maart 1972) wijzigt, wat de Rijksinrichtingen voor geesteszieken betreft, het koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden der rijksbesturen en der andere rijksdiensten en van sommige leden van het personeel der gesubsidieerde onderwijsinrichtingen, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk.

Het koninklijk besluit van 12 december 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 18 januari 1964 tot regeling van de wijze van inning en

verdeling van de sociale verzekeringsbijdragen verschuldigd door de door beroepsziekten getroffenen die gerechtigd zijn op de wet van 24 december 1963 betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten (« Belgisch Staatsblad » van 28 december 1972).

Jaarlijkse vakantie

De volgende koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 30 maart 1967 dat de algemene uitvoeringsmodaliteiten van de wetten betreffende de jaarlijkse vakantie der loonarbeiders bepaalt :

— het koninklijk besluit van 27 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1972) ;

— het koninklijk besluit van 27 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1972) ;

— het koninklijk besluit van 11 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 juli 1972).

Kinderbijslag

Het ministerieel besluit van 6 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1972) wijzigt het ministerieel besluit van 19 mei 1970 dat het bedrag vaststelt van het loon waarboven de leerling ophoudt de kinderbijslag te genieten.

Het koninklijk besluit van 27 maart 1972 verhoogt het bedrag van de bijdragen vastgesteld bij de artikelen 77 en 78 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1972).

Het koninklijk besluit van 14 augustus 1972 verhoogt het bedrag van de bijdragen vastgesteld bij de artikelen 77 en 78 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972).

Pensioenen

Het « Belgisch Staatsblad » van 4 maart 1972 publiceert de wet van 3 maart 1972 tot verhoging van de werknemerspensioenen.

Het « Belgisch Staatsblad » van 26 augustus 1972 publiceert de wet van 29 juni 1972 houdende verscheidene bepalingen inzake pensioenen ten laste van 's Rijks Schatkist.

Het koninklijk besluit van 8 november 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 7 maart 1972) past sommige bepalingen inzake pensioenen aan.

Het koninklijk besluit van 28 februari 1972 verhoogt het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (« Belgisch Staatsblad » van 4 maart 1972).

Het koninklijk besluit van 17 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 28 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 3 juli 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 8 november 1971, houdende aanpassing van sommige bepalingen inzake pensioenen (« Belgisch Staatsblad » van 24 oktober 1972).

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 oktober 1972 verschijnt het koninklijk besluit van 15 september 1972 tot uitvoering inzake het pensioen der werknemers, van artikel 19 van de wet van 12 juli 1972 houdende wijziging van sommige bepalingen inzake het sociaal statuut der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 12 november 1971 wijzigt de besluitwet van 25 februari 1947 die de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermee gelijkgestelden samenvoegt en wijzigt (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1972).

Het koninklijk besluit van 15 oktober 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 7 juli 1966 tot uitvoering van de wet van 13 juni 1966 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1972).

Een wet van 26 juni 1972 en een koninklijk besluit van 27 juni 1972 verminderen het vereiste aantal dienstjaren in de ondergrondse steenkolenmijnen voor het toekennen van een volledig rustpensioen (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972).

Het koninklijk besluit van 8 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 26 oktober 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 20 november 1970 dat de inrichting en werking van het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers vaststelt.

De volgende koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 28 mei 1958 dat het statuut van het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers inzake inrichting van de rust- en weduwenpensioenregeling vaststelt :

— het koninklijk besluit van 26 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972) ;

— een ander koninklijk besluit van 26 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972) ;

— het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1972).

Het koninklijk besluit van 25 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 23 juni 1970 dat de voorwaarden vaststelt waarin sommige krijgsgevangenen en sommige politieke gevangenen begunstigd met een statuut van nationale erkentelijkheid kunnen aanspraak maken op een vervroegd pensioen als werknemer.

Door de wet van 30 juni 1972 worden de oorlogspensioenen verhoogd (« Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 14 juli 1972 stelt de aanpassingscoëfficiënt vast voor het pensioen van de burgemeesters en schepenen en voor dat van hun rechtverkrijgenden (« Belgisch Staatsblad van 1 september 1972).

Het koninklijk besluit van 14 september 1972 stelt de dagelijkse forfaitaire en fictieve bezoldiging vast met betrekking tot het jaar 1971 in aanmerking te nemen voor de berekening van het rustpensioen van de grens- en seizoenwerknemers en van het overlevingspensioen van hun weduwe (« Belgisch Staatsblad » van 21 september 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 31 oktober 1972 publiceert het koninklijk besluit van 3 oktober 1972 tot vaststelling van de nieuwe enige bedragen van de pensioenen voor oorlogsinvaliden en ermede gelijkgestelden alsmede voor hun rechtverkrijgenden, van de pensioenen voor militaire invaliden van vredestijd alsmede voor hun rechtverkrijgenden, en van de oorlogsrenten.

Het « Belgisch Staatsblad » van 15 december 1972 publiceert het koninklijk besluit van 30 mei 1972 tot uitvoering van artikel 13, § 4, van de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.

Ziekte- en invaliditeit

De volgende koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 24 december 1963 dat de voorwaarden vaststelt waaronder de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tegemoetkomt in de kosten van farmaceutische verstrekkingen :

— het koninklijk besluit van 8 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1972) ;

— het koninklijk besluit van 22 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1972 en van 30 juni 1972) ;

— het koninklijk besluit van 17 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1972) ;

— het koninklijk besluit van 10 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 10 november 1972).

Het koninklijk besluit van 24 december 1963 tot vaststelling van de nomenclatuur der geneeskundige verstrekkingen van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, wordt gewijzigd door de volgende koninklijke besluiten :

— het koninklijk besluit van 25 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 2 juni 1972) ;

— het koninklijk besluit van 30 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1972) ;

— het koninklijk besluit van 17 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1972) ;

— het koninklijk besluit van 17 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 september 1972) ;

— het koninklijk besluit van 5 december 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972).

Het koninklijk besluit van 13 september 1972 stelt de nomenclatuur vast van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 20 september 1972).

Het koninklijk besluit van 4 november 1963 dat de wet van 9 augustus 1963, tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, uitvoert, wordt gewijzigd door de volgende koninklijke besluiten :

— het koninklijk besluit van 30 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1972) ;

— het koninklijk besluit van 27 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 9 augustus 1972) ;

— het koninklijk besluit van 16 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1972) ;

— het koninklijk besluit van 3 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 19 oktober 1972) ;

— het koninklijk besluit van 25 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 28 november 1972) ;

— het koninklijk besluit van 30 november 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 28 december 1972).

Twee koninklijke besluiten, met name het koninklijk besluit van 28 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 4 maart 1972) en het koninklijk besluit van 26 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1972) verhogen het aan de mijnwerkers toegekend invaliditeitspensioen.

Twee andere koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 19 november 1970 betreffende het invaliditeitspensioenstelsel voor de mijnwerkers. Het zijn : het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1972) en het koninklijk besluit van 5 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 28 april 1972 publiceert het koninklijk besluit van 7 maart 1972 dat het aandeel van de rechthebbenden of van de tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging in het honorarium voor bepaalde verstrekkingen vaststelt.

Het ministerieel besluit van 8 juni 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 23 december 1970 dat de tegemoetkoming vaststelt van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering in de verpleegdagprijs van de gesloten psychiatrische inrichtingen (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1972).

Het ministerieel besluit van 9 juni 1965 tot vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming der verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering in de prijs van de verpleegdag in een preventorium en in een kolonie voor zwakke kinderen, en in de plaatsing van kinderen in wier omgeving besmettelijke tuberculoselijders leven, wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 15 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 25 april 1972 stelt de bevoegdheidscriteria vast met het oog op het verkrijgen van de erkenning om de verstrekkingen af te leveren die worden beoogd in artikel 27*bis* van het koninklijk besluit van 24 december 1963 tot vaststelling van de nomenclatuur der geneeskundige verstrekkingen van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1972).

Het koninklijk besluit van 31 augustus 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 10 januari 1969 dat de administratieve sancties vaststelt die toepasselijk zijn op de rechthebbenden van de regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 6 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 4 januari 1972 stelt de dagprijzen vast in sommige inrichtingen die gehandicapte personen opnemen ten laste van het Speciaal Onderstandsfonds en van het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten (« Belgisch Staatsblad » van 1 februari 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1972 publiceert het koninklijk besluit van 4 februari 1972 houdende vaststelling van de dagprijzen, terugbetaalbaar door het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten, in sommige inrichtingen die gehandicapte personen opnemen alsmede van een dienst voor plaatsingen van gehandicapten in gezinnen.

Het ministerieel besluit van 30 juni 1972 stelt de dagprijzen vast in sommige inrichtingen of diensten die gehandicapte personen opnemen ten laste van het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1972).

Het koninklijk besluit van 28 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1972) en het koninklijk besluit van 28 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 4 maart 1972) wijzigen het koninklijk besluit van 17 november 1969 houdende algemeen reglement betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de mindervaliden.

Het koninklijk besluit van 28 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 4 maart 1972) wijzigt het bedrag van de bijzondere tegemoetkoming bepaald bij artikel 11 van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen, verhoogd bij koninklijk besluit van 22 maart 1971.

Het koninklijk besluit van 28 december 1971 wijzigt niet alleen de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen, maar ook het koninklijk besluit van 22 maart 1971 tot verhoging van het bedrag van de bijzondere tegemoetkoming bepaald bij artikel 11 van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 19 april 1972).

Het koninklijk besluit van 17 april 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 5 juli 1963 betreffende de sociale reclassering van de minder-validen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1972 verschijnt het ministerieel besluit van 8 juni 1972 betreffende de uitvoering van het koninklijk besluit van 17 april 1972.

Het « Belgisch Staatsblad » van 1 november 1972 publiceert het ministerieel besluit van 8 september 1972 tot wijziging van het ministerieel besluit van 8 maart 1965, houdende vaststelling van de nomenclatuur en de betrekkelijke waarde der verstrekkingen voor functionele revalidatie en apparatuur op het gebied van de sociale reclassering van de minder-validen.

Het ministerieel besluit van 18 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 22 januari 1972) wijzigt artikel 1 van het ministerieel besluit van 25 juni 1971 inzake werkloosheid van de in een beschermde werkplaats tewerkgestelde minder-valide werknemers.

Het ministerieel besluit van 17 november 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 6 april 1972) wijzigt het ministerieel besluit van 14 mei 1965 houdende vaststelling van de criteria van toekenning, voor de oprichting, de vergroting of de inrichting van beschermde werkplaatsen.

Het koninklijk besluit van 17 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 23 maart 1970 tot vaststelling van het bedrag en de voorwaarden van toekenning van het loon aan de minder-validen, die in beschermde werkplaatsen zijn tewerkgesteld.

Het ministerieel besluit van 28 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 12 oktober 1972) wijzigt artikel 4 van het ministerieel besluit van 23 maart 1970 dat de voorwaarden vaststelt waaronder het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen een tegemoetkoming verleent in het loon en de sociale lasten, die door de beschermde werkplaatsen worden gedragen.

Het koninklijk besluit van 15 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 20 juni 1972) bepaalt de toekenningsmodaliteiten van een uitkering voor hulp van derden ten gunste van zwaar gehandicapten.

Het « Belgisch Staatsblad » van 29 augustus 1972 publiceert het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 ter bevordering van de tewerkstelling van minder-validen in de rijksbesturen.

Bij koninklijk besluit van 27 maart 1972 worden de bepalingen van de wet van 2 augustus 1971 houdende inrichting van een stelsel waarbij de wedden, lonen, pensioenen, toelagen en tegemoetkomingen ten laste van de Openbare Schatkist, sommige sociale uitkeringen, de bezoldigingsgrenzen waarmee rekening dient gehouden bij de berekening van sommige bijdragen van de sociale zekerheid der arbeiders, alsmede de verplichtingen op sociaal gebied opgelegd aan zelfstandigen, aan het indexcijfer van de consumptieprijzen worden gekoppeld, van toepassing gemaakt op verschillende sociale uitkeringen voorzien door de reglementering betreffende de sociale reclassering van de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 20 april 1972 publiceert eveneens het ministerieel besluit van 28 maart 1972 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 27 maart 1972.

OVERZEESE SOCIALE ZEKERHEID

Het koninklijk besluit van 16 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1972) regelt de tussenkomst voor de drie fondsen van de Dienst voor overzeese sociale zekerheid in de administratieve uitgaven van het dienstjaar 1971.

Het koninklijk besluit van 18 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 24 oktober 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 4 mei 1971 houdende uitvoeringsmaatregelen van de bepalingen van het artikel 34 van de wet van 22 februari 1971 houdende wijziging van de wetten van 16 juni 1960 en 17 juli 1963 betreffende de overzeese sociale zekerheid.

Een akkoord tussen België en het Groothertogdom Luxemburg betreffende de stelsels van overzeese sociale zekerheid werd te Brussel ondertekend op 27 oktober 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 23 september 1972).

ZELFSTANDIGEN

Twee koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit nr 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen ; het zijn : het koninklijk besluit van 30 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 20 januari 1972) en het koninklijk besluit van 18 augustus 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972).

De wet van 12 juli 1972 wijzigt sommige bepalingen inzake het sociaal statuut der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1972).

Het koninklijk besluit van 17 juli 1972 stelt de invloed vast van de schommelingen van het indexcijfer der consumptieprijzen op inning van de bijdragen verschuldigd voor de laatste twee kwartalen van het jaar 1972 binnen het raam van het sociaal statuut der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 28 juli 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 5 oktober 1972 publiceert het koninklijk besluit van 15 september 1972 tot uitvoering inzake het pensioen der werknemers, van artikel 19 van de wet van 12 juli 1972 houdende wijziging van sommige bepalingen inzake het sociaal statuut der zelfstandigen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1972 verschijnt het koninklijk besluit van 27 juni 1972 tot uitvoering van artikel 89 van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid ten voordele van de zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 wijzigt het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien bij de wet van 10 juni 1937, houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en de niet-loontrekkende arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972).

Het koninklijk besluit van 14 december 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 8 juli 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waarin sommige krijgsgevangenen en sommige politieke gevangenen begunstigd met een statuut van nationale erkentelijkheid kunnen aanspraak maken op een vervroegd rustpensioen als zelfstandige (« Belgisch Staatsblad » van 13 januari 1972).

Twee koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen (koninklijk besluit van 17 juli 1972, « Belgisch Staatsblad » van 28 juli 1972 ; koninklijk besluit van 11 augustus 1972, « Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1972).

Het koninklijk besluit van 22 november 1972 betreft de uitbetaling van de invaliditeitsuitkeringen bepaald bij het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid ten voordele van de zelfstandigen, aan de onderhorigen van de Verenigde Staten van Amerika (« Belgisch Staatsblad » van 5 december 1972).

Het ministerieel besluit van 17 januari 1972 bepaalt de rentevoet waartegen de sociale verzekeringskassen in de loop van het jaar 1972 leningen moeten toestaan aan het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 9 februari 1972).

Twee koninklijke besluiten van 14 augustus 1972 wijzigen het koninklijk besluit van 18 januari 1971 tot instelling van een regeling van sociale voordelen voor sommige geneesheren en sommige tandheelkundigen en tot vaststelling van de jaarlijkse bijdrage welke voor 1972 door de Dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering moet gestort worden (« Belgisch Staatsblad » van 16 september 1972).

Het ministerieel besluit van 7 september 1972 wijzigt het ministerieel besluit van 18 augustus 1970 tot vaststelling van het model der bijdragebescheiden inzake de ziekte- en invaliditeitsverzekering der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 16 september 1972).

Statistiek

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek publiceerde in 1972 de volgende artikels in het « Statistisch Tijdschrift » :

Bevolking en huisvesting :

— Algemene volkstelling op 31 december 1970. Bevolkingscijfers (nr 6).

— De woninghuurprijzen in 1970 en 1971 (nr 9).

— De loop van de bevolking in 1971 (nr 12).

— Enige resultaten van de gebouwentelling op 31 december 1968. Vergelijking met de telling van 31 december 1961 (nr 12).

Financiën :

— De spaarinlagen en beleggingen van de private hypoteek-, spaar- en kapitalisatiemaatschappijen, 1967-1970 (nr 1-2-3).

Handel en vervoer :

— De buitenlandse handel van de B.L.E.U. in 1971 (nr 1-2-3).

— De inschrijvingen van nieuwe personenwagens in 1971 (nr 4).

— Evolutie van het omzetcijfer in de kleinhandel gedurende de periode 1967-1971 (nr 5).

— Verkopen en leningen op afbetaling en persoonlijke leningen 1966-1971 (nr 7-8).

— Statistiek van het kampeertoerisme in België. Jaren 1960 tot 1971 (nr 9).

— De buitenlandse handel van de B.L.E.U. Periode januari-september 1972 (nr 12).

Juridische statistiek :

— De faillissementen, concordaten en protesten sedert 1900 (nr 1-2-3).

— De echtscheidingen en de scheidingen van tafel en bed (nr 6).

Landbouw en visserij :

— De algemene landbouw- en bosbouwtelling in 1970. Enkele resultaten (nr 7-8).

— De zeevisserij in België van 1960 tot 1971 (nr 12).

Nationale rekeningen, input-outputtabel :

— Input-outputtabel 1965. Aanvullende gegevens over de beroepsbevolking per bedrijfstak (nr 1-2-3).

— Snelle versie van de nationale rekeningen 1971 (nr 4).

— De nationale rekeningen van België 1963-1971 (nr 7-8).

— Toegevoegde waarde per werknemer in de nijverheid van 1953 tot 1969 (nr 10-11).

— Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1963-1971 (nr 12).

Nijverheid :

— Ontwikkeling van de industriële produktie in 1971 (nr 1-2-3).

— De industriële investeringen van de taalstreken van 1955 tot 1969 (nr 4).

— De ontwikkeling van de kostprijs van de investeringen van 1950 tot 1970 (nr 6).

— De industriële investeringen van de provincies van 1955 tot 1969 (nr 10-11).

Prijzen, lonen en tewerkstelling :

— Recente ontwikkeling van de arbeidslonen in de nijverheid (nr 4).

— Indexcijfer van de consumptieprijzen (nr 5).

Statistische methode :

— Indeling van de Belgische gemeenten in statistische sectoren (nr 4).

Daarenboven bevat ieder nummer een overzicht van het economisch en het sociaal leven.

In de reeks « Bevolkingsstatistieken » van 1972 worden gegevens verstrekt over :

— de doodsoorzaken in 1968 (nrs 1 en 4) ;

— de loop van de bevolking der gemeenten in 1971 (nr 2) ;

— de geboorten in 1969 (nr 3) ;

— de typologie van de gemeenten (nr 3) ;

— de loop van de bevolking in 1971 (nr 3).

Drie nummers van de reeks « Sociale Statistieken » verschenen in 1972. Nummers 1 en 3 behelzen inlichtingen inzake de prijzen, de lonen, de arbeidsduur, de werkloosheid, de tewerkstelling en de stakingen, en vergelijken deze gegevens in de verschillende E.E.G.-landen ; nummer 2 geeft de statistiek van de arbeidsongevallen in 1968.

De resultaten van de algemene landbouw- en bosbouwtelling in 1970 werden in nr 9-10 van de « Landbouwstatistieken » gepubliceerd.

In dezelfde reeks vindt men gegevens over de landbouw- en tuinbouwtelling op 15 mei 1971 (nrs 1, 2 en 3), op 1 december 1971 (nr 4) en op 15 mei 1972 (nr 11-12).

Naast de maandelijkse en driemaandelijkse gegevens werden in de « Landbouwstatistieken » eveneens halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken gepubliceerd inzake :

— de aan het bosbeheer onderworpen bossen (nrs 1 en 11-12) ;

— de houtvoorraden op 31 december 1970 (nr 1) en 1971 (nr 7-8) ;

— de lonen en pachten (nrs 1 en 7-8) ;

— het aantal afgeleverde jachtverloven en vogelvangstvergunningen in 1970, verbeterde toestand (nr 1) en in 1971 (nr 7-8) ;

— de tuberculosebestrijding (nr 2) ;

— de ramingen van de landbouwproduktie voor het teeltjaar 1970-1971 (nr 2) ;

— de indeling van de slachthuizen volgens het geslacht gewicht in ton (nr 3) ;

— de zeevisserij in 1971 (nr 4) ;

— de bevoorrading van geselectioneerde zaden en geselectioneerd plantsoen (nr 7-8) ;

— het aantal afgeleverde visverloven in 1971 (nr 9-10).

Jaarlijkse statistieken inzake de produktie werden gepubliceerd in de reeks « Industriële statistieken ». Ze hebben betrekking op :

— 1971 : de cementnijverheid (nr 11-12) ;

— 1970 : de spinnerijen van harde vezels (nr 3) ; de cichoreifabrieken ; de alcoholstokerijen en gistfabrieken ; de nijverheid van de houtzagerij, van het vervaardigen van houtvezels en houtwol, het afrollen en het snijden van hout (nr 4-5) ; de jutespinnerijen ; de weverij van kokosvezels en andere harde vezels ; de wattenfabricage ; de keramische nijverheid (nr 6); de deegwarennijverheid ; de nijverheid der plantaardige en dierlijke oliën ; de houtverwerkende nijverheid ; de nijverheid der cementagglomeraten en der produkten in asbestcement ; de betoncentrales (nr 7-8) ; de nijverheid van het wassen en de carbonisatie van wol ; het sorteren en uitrafelen van lompen en textielafval ; de kaardspinnerijen en spinnerijen van wol voor dekens ; de fabricage van vilt ; de petroleumraffinaderijen (nr 9) ; de nijverheid van de bereiding en van de conserven van vis, week- en schaaldieren ; de telling van de koelinrichtingen en de

koelvervoermiddelen ; de fabricage van papier en karton ; de wolkammerij ; de kamwolspinnerij ; de katoenspinnerij ; de fabricage van band, vlechten, passementwerk, bastband en soortgelijke artikelen ; de cokesfabrieken ; de glasnijverheid (nr 10) ; de fabricatie van diverse dranken ; de margarinenijverheid ; de fabrieken van steenkoolagglomeraten ; de ijzernijverheid ; de valorisatienijverheid van oud ijzer en oude metalen ; de montage van metaalconstructies (nr 11-12) ;

— 1969 : de confituur- en stroopfabrieken, de fabrieken van fruitconserven en aanverwante industrieën ; de zuivelnijverheid ; de bakkerijen, bakkerijen-banketbakkerijen en banketbakkerijen ; de ijs-, sorbet- en roomijsnijverheid ; de fabricage van diverse dranken ; de tabaknijverheid ; de rubbernijverheid ; de drukkerijen ; de fabricage van vilt (nr 1) ; de koekjes, beschuit- en peperkoeknijverheid ; de graanverwerkende nijverheid ; de leerlooierijnijverheid ; de bouwnijverheid (nr 2) ; de brouwerijen, brouwerijen-mouterijen en mouterijen ; de spinnerijen van harde vezels ; de metaalverwerkende nijverheid (nr 3); de zeepnijverheid en de nijverheid der synthetische wasmiddelen, parfumerieën en schoonheidsprodukten; houtzagerij, het vervaardigen van houtvezels en houtwol, het afrollen en het snijden van hout ; de bontnijverheid en de nijverheid der behaarde huiden ; de valorisatienijverheid van oud ijzer en oude metalen ; de montage van metaalconstructies (nr 4-5) ; de handschoen- en marokijnnijverheid en de fabricage van andere lederen artikelen ; de fabrieken van steenkoolagglomeraten (nr 6) ; de cokesfabrieken ; de nijverheid der non-ferrometalen (nr 7-8); de petroleumraffinaderijen (nr 9); de graverijen, groeven, aanverwante industrieën en exploitatie van terrils; de farmaceutische nijverheid; de plastiekverwerkende nijverheid (nr 10) ; de chemische nijverheid ; het vervoer en de openbare verdeling van gas per kanalisatie (nr 11-12) ;

— 1967 en 1968 : de produktie, het vervoer en de distributie van elektriciteit (nr 3).

Naast de maandelijkse en driemaandelijkse gegevens werden in de « Handelsstatistieken » in 1972 halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken gepubliceerd inzake :

— de verkopen en leningen op afbetaling en de persoonlijke leningen of leningen onder handtekening gedurende het 1e halfjaar 1971 (nr 1), het 2e halfjaar 1971 (nr 4-5) en het 1e halfjaar 1972 (nr 12) ;

— de verkooppunten van brandstoffen voor motorvoertuigen op 31 december 1970 (nr 1) en op 31 december 1971 (nr 11) ;

— de voorraden huisbrandkolen in het bezit van de handelaars die over een opslagvermogen van 200 t en meer beschikken, op 30 juni 1971 (nr 2), op 31 december 1971 (nr 6) en op 30 juni 1972 (nr 12) ;

— de voorraden wijn in het bezit van de handelaars op 31 augustus 1971 (nr 3) ;

— de leerhandel op 1 januari 1972 (nr 4-5) ;

— het toerisme en het hotelwezen in 1971 (nr 6) ;

— de groothandel in voedingswaren en dranken in 1969 en 1970 (nr 11) ;

— het omzetcijfer, de B.T.W. op de omzet, het bedrag der aankopen en de waarde van de voorraden in 1971 voor zekere kleinhandelsondernemingen (nr 12).

In de publikatie « Vervoerstatistieken » verschenen in 1972 halfjaarlijkse en jaarlijkse gegevens over :

— de motorvoertuigen op 1 augustus 1971 (nr 2) ;

— de tot het verkeer toegelaten tweedehandsmotorvoertuigen in 1971 (nr 2) ;

— de nieuwe tot het verkeer toegelaten motorvoertuigen in 1971 (nr 3) ;

— de fietsen, de bromfietsen en de lichte moto's in 1971 (nr 4-5) ;

— het aantal houders van radio's en televisietoestellen in 1971 (nr 4-5) ;

— het postverkeer in 1970 en 1971 (nr 6) ;

— de luchtvaart in 1971 (nr 7-8) ;

— het aantal telefoonabonnementen en telefoongesprekken in 1971 (nr 7-8) ;

— de binnenscheepvaart in 1971 (nr 9) ;

— de N.M.B.S. in 1971 (nr 9) ;

— de wijze van vervoer bij in-, uit- en doorvoer van goederen in de B.L.E.U. jaar 1970 (nr 12) ;

— het goederenvervoer over de weg door Belgische voertuigen van één ton laadvermogen in 1971 (nr 12).

Het eerste nummer van de « Financiële Statistieken » van het N.I.S. analyseert, per gemeente, de openbare verkopen en de verkoop uit de hand in 1970.

Een maandstatistiek van de tewerkstelling in de krediet- en verzekeringsondernemingen en -instellingen wordt voorgeschreven bij een koninklijk besluit van 6 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 11 januari 1972).

Bij een ander koninklijk besluit van 6 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1972) wordt een driemaandelijks steek-

proefonderzoek naar de tewerkstelling in de groot- en kleinhandelsvestigingen voorgeschreven.

Onderzoeken bij steekproef naar de omvang van de varkensstapel op 1 maart 1972 en 1 september 1972 worden voorgeschreven bij de koninklijke besluiten van 7 februari 1972 en 10 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1972 en 27 september 1972).

Het koninklijk besluit van 17 februari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 maart 1972) handhaaft sommige besluiten, waarbij statistieken inzake de voortbrenging, de bedrijvigheid en de voorraden opgelegd werden.

Een halfjaarlijkse statistiek van de onder waarborg van de bank- en kredietkaarten verleende kredieten wordt voorgeschreven bij koninklijk besluit van 3 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 2 september 1972 publiceert het cijfer van de bevolking van de administratieve arrondissementen en van de provincies tijdens de volkstellingen van 1961 en 1970, evenals de werkelijke bevolking per gemeente op 31 december 1970.

Het « Belgisch Staatsblad » van 2 december 1972 publiceert het cijfer van de werkelijke bevolking per gemeente op 31 december 1971.

Vervoer en verkeer

BINNENVAART

Twee koninklijke besluiten wijzigen de sleeprechten vastgesteld in artikel 28 van het bijzonder reglement der kanalen van de lijn Luik-Antwerpen en van hun vertakkingen ; het zijn : het koninklijk besluit van 7 januari 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 februari 1972) en het koninklijk besluit van 13 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1972).

Het koninklijk besluit van 31 december 1971 wijzigt het bij het besluit van de regent van 7 juni 1950 behorende politie- en scheepvaartreglement van het kanaal van Leuven naar de Dijle (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1972 publiceert het koninklijk besluit van 26 mei 1972 tot aanpassing van de tarieven der loodsgelden, uitgedrukt in Belgische munt, geheven op de Schelde beneden Antwerpen, de Scheldemonden en het kanaal Gent-Terneuzen.

Een overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden, ondertekend te Brussel op 23 maart 1967, wijzigt de

tarieven der loodsgelden voor de Schelde en haar mondingen (« Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1972).

Het koninklijk besluit van 9 augustus 1972 wijzigt het organiek reglement van de Dienst der Scheepvaart, goedgekeurd bij het koninklijk besluit van 16 februari 1929 (« Belgisch Staatsblad » van 1 september 1972).

Het koninklijk besluit van 8 augustus 1972 wijzigt de statuten van de autonome haven van Charleroi (« Belgisch Staatsblad » van 8 september 1972).

Het « Belgisch Staatsblad » van 1 september 1972 publiceert, enerzijds, het koninklijk besluit van 9 augustus 1972 tot goedkeuring van sommige wijzigingen aan het organiek reglement van de autonome haven van Luik, en anderzijds, het koninklijk besluit van 9 augustus 1972 tot goedkeuring van sommige wijzigingen aan de statuten van de autonome haven van Luik.

Het koninklijk besluit van 28 december 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1972) heeft betrekking op de toepassing van artikel 3 van het reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn (A.D.N.R.).

Het koninklijk besluit van 18 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 11 augustus 1972) wijzigt het koninklijk besluit van 2 december 1971 houdende goedkeuring van het reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn.

Een ministerieel besluit van 30 november 1971 betreft de vrachten en huurprijzen voor elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart gesloten bevrachtings- of huurcontract (« Belgisch Staatsblad » van 29 februari 1972).

De wet van 5 juni 1972 betreft de veiligheid der schepen (« Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1972).

LUCHTVERVOER

Het koninklijk besluit van 24 maart 1972 enerzijds, en het koninklijk besluit van 9 juni 1972 anderzijds, wijzigen het koninklijk besluit van 22 oktober 1971 houdende instelling van een vergoeding voor het gebruik van het luchtruim (« Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1972 en van 5 september 1972).

Twee koninklijke besluiten wijzigen het koninklijk besluit van 15 maart 1954, houdende vaststelling van de vergoedingen te heffen voor het gebruik van de door de Regie der Luchtwegen beheerde lucht-

vaartterreinen : de koninklijke besluiten van 24 maart 1972 en van 12 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 30 maart 1972 en van 14 juli 1972).

Het ministerieel besluit van 15 december 1971 wijzigt het bij het ministerieel besluit van 13 februari 1970 behorende reglement waarbij de technische maatregelen worden vastgesteld die moeten worden genomen voor de exploitatie van de vliegtuigen in het handelsluchtvervoer met een hoogst toegelaten totaalgewicht van 5 700 kg en meer (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1972).

De door de Regie der Luchtwegen te heffen vergoedingen worden vastgesteld bij koninklijk besluit van 24 oktober 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1972).

De wet van 24 maart 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1972) keurt de volgende internationale akten goed :

a) de overeenkomst tussen de staten die partij zijn bij het Internationaal Verdrag tot samenwerking in het belang van de veiligheid van de luchtvaart « Eurocontrol » betreffende de inning van de « en route »-heffingen, opgemaakt te Brussel op 8 september 1970 ;

b) de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de organisatie « Eurocontrol » betreffende de inning van de « en route »-heffingen, ondertekend te Brussel op 8 september 1970.

Het « Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1972 publiceert de wet van 15 maart 1972 houdende goedkeuring van het additioneel protocol bij het Internationale Verdrag tot samenwerking in het belang van de veiligheid van de luchtvaart « Eurocontrol », opgemaakt te Brussel op 6 juli 1970.

SPOORVERVOER

Het « Belgisch Staatsblad » van 26 september 1972 publiceert de internationale overeenkomst betreffende het goederenverkeer per spoorweg (C.I.M.), ondertekend te Bern op 25 februari 1961.

Het « Belgisch Staatsblad » van 17 november 1972 publiceert niet alleen de internationale overeenkomst betreffende het goederenverkeer per spoorweg (C.I.M.) met bijlage VII (art. 60, § 1), maar ook het internationaal reglement betreffende het vervoer van particuliere wagens (R.I.P.).

VERVOER TE LAND

Het koninklijk besluit van 28 maart 1972 stelt tijdelijke maatregelen vast in afwijking van het koninklijk besluit van 25 september 1968 betreffende de leervergunning en het rijbewijs (« Belgisch Staatsblad » van 7 april 1972).

Een ministeriële omzendbrief van 7 augustus 1972 betreft eveneens de leervergunning en het rijbewijs (« Belgisch Staatsblad » van 21 september 1972).

Het koninklijk besluit van 14 maart 1968 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer wordt, enerzijds, aangevuld door het koninklijk besluit van 29 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1972) en, anderzijds, gewijzigd door het koninklijk besluit van 1 december 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1972).

ZEEWEZEN

Het koninklijk besluit van 2 oktober 1972 wijzigt het koninklijk besluit van 7 februari 1958 tot inrichting van het zeevaartonderwijs van de Staat (« Belgisch Staatsblad » van 1 november 1972).

Het koninklijk besluit van 28 december 1971 wijzigt het koninklijk besluit van 12 december 1957 houdende zeevaartinspectiereglement (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1972).

Verzekeringen

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 januari 1972 verscheen het ministerieel besluit van 22 december 1971 tot vaststelling van de modellen voor balans, winst- en verliesrekening en voor de verdeling van het winstsaldo der levensverzekeringsondernemingen.

In hetzelfde « Belgisch Staatsblad » verscheen een gelijkaardig ministerieel besluit voor de ondernemingen die kapitalisatieverrichtingen doen, die de hypothecaire leningen met interventie beoefenen alsook voor de ondernemingen die de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen uitoefenen.

Bij de wet van 4 juli 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1972) worden sommige bepalingen gewijzigd van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Werkgelegenheid (Zie Arbeid)

Werkloosheid [Zie Arbeid (Arbeidsbetrekkingen)]

Wetenschappelijk Onderzoek

Bij koninklijk besluit van 1 juni 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 15 juni 1972) wordt een bedrag van 71 620 000 F ter beschikking van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek gesteld voor de financiering van programma's van collectief fundamenteel onderzoek.

Bij koninklijk besluit van 27 september 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1972) houdende bijkomende financiering van het onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma over het fysisch en biologisch leefmilieu wordt een bedrag van 10 293 955 F uitgetrokken ten gunste van dat programma.

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN[1]

BENELUX. Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 442
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 442
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 443
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 444

BEVOLKING.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 9
Loop van de bevolking in 1972 10-11
Bevolking per leeftijdsklasse. Vergelijking tussen 1961 en 1970 12-13
Bevolking per leeftijdsklasse in ten honderd. Vergelijking tussen 1961 en 1970. . 14-15

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 318
Loonindexcijfers 319
Evolutie van de bruto-uurlonen 320
Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom 322
Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid 322

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Bijzondere handel (naar gewicht en waarde) 374
Verschil van de uitvoer in 1972 t.o.v. 1971 377
Uitvoer per nijverheidssector 378-379
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Miljoenen franken . 380
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Ten honderd . . . 381
Geografische indeling van de uitvoer per goederengroep in 1972 382-383
Invoer per nijverheidssector 384-385
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Miljoenen franken . . 386
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Ten honderd 387
Geografische indeling van de invoer per goederengroep in 1972 388-389
Verschil van de invoer in 1972 t.o.v. 1971 390
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 391

(1) — Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.
— Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :
.. niet beschikbaar ;
— nul of onbeduidend ;
/ gemiddelde.
— Wanneer de in de statistische tabellen opgenomen getallen werden afgerond, stemmen de totalen niet altijd overeen met de optelling van de partiële gegevens.

Blz.

Analyse van de handelsbalans volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel 394
In- en uitvoersaldi van vlees 52
Boter (netto-invoer uit de B.L.E.U.) 52
In- en uitvoer van landbouwprodukten 53
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 54
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 55
Balans van alle gassoorten 88
Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 101
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 111
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 112
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 113
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 122-123-126
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 124-125-127
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 128
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 132
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 133
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen . 134
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 140
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 141
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 142-143
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 144-145
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 151
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 152
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 160
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 161
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 167
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 169
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 171
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 172
Invoer en uitvoer van diamant 173
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. (met Nederland). Waarde 442
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland (met de B.L.E.U.). Waarde 442
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 443
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 444
Uitvoer per land van bestemming 395
Invoer per land van herkomst 396
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1971 en 1972 . . . 397
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 399
Saldo van de handelsbalans per muntzone 400
Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1971 en 1972 406-407-408

DISTRIBUTIE.

Handelsondernemingen. Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 199
Eigenlijke handelsondernemingen. Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 200

Blz.

Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel . 201
Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 202
Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 203
Faillietverklaring en aanvragen om gerechtelijke akkoorden 203
Verkoop van verbruiksgoederen 204
Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in voedingswaren 204
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 205

FINANCIËN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Verloop van de geldhoeveelheid 261
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 262
Algemene staat der banken 263
Gezamelijke balansen der geldscheppende instellingen 264-265
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid 266-267
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan. 268
Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken . . 269
Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken 270
Daggeldmarkt. Daggemiddelden 271
Bedrijvigheid van het H.W. I. Daggemiddelden der wissels in omloop 272
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland, ondergebracht bij de Nationale Bank van België . . . 273
Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat 274
Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt 274
Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen 279
Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen 280
Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 281
Beurs van Brussel. Omzet van de kontantmarkt 282
Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel 285
Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in Belgische franken 286-287
Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds 288
Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen 289
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 289
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 290
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid. Verdeling over de economische sectoren 293
Nationale Kas voor Beroepskrediet 294

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen. Bedrijfszetel in België en het buitenland 325
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf 326-327
Evolutie van de nettowinstsaldi en van de betaalbaar gestelde dividenden. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . . 328-329
Evolutie van het rendement, de obligatieschuld en de netto-autofinanciering. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . 330-331

Blz.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen. Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1971 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België 332

INVESTERINGEN.

Nationale Investeringsmaatschappij. Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1972 345
Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 346
Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 347
Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen 348
Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong 349
Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen per provincie 349
Investeringen ten behoeve van de economie 350-351

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Totale getelde oppervlakte 47
Graangewassen. Totale getelde oppervlakte 47
Nijverheidsgewassen. Totale getelde oppervlakte 48
Wortelplanten en knolgewassen. Totale getelde oppervlakte 48
Fruitteelt. Totale getelde oppervlakte 49
Groenteteelt. Totale getelde oppervlakte 49
Verloop van de opbrengst van sommige teelten. Gemiddelde produktie per hectare 50
Landbouwopbrengst 50
Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet. Gewone verrichtingen 51
Veestapel 51
Nettoproduktie van inlands vlees 51
Vleesverbruik 52
In- en uitvoersaldi van vlees 52
Boter 52
In- en uitvoer van landbouwprodukten 53
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 54

LONEN (Zie Bezoldigingen).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie 434
IJzer- en staalproduktie 435
Landbouwproduktie 436
Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen 436

NATIONALE BOEKHOUDING.

Bruto nationaal produkt tegen marktprijzen. Enkele landen . . . . . X-XI

NEDERLAND.

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding 437
Aantal werklozen 437

Blz.

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie . . . 438
Produktie-indexcijfers per bedrijfstak 438
Buitenlandse handel 439
Invoerwaarde per land van herkomst 440
Uitvoerwaarde per land van bestemming 440
Goud- en deviezenreserves 441
Prijzen en lonen 441
Particulier verbruik 441
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 442
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 442
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 443
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 444

NIJVERHEID.

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie 61
Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 62-63-64
Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken 68-69-70-71
Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen 80
Steenkoolproduktie per bekken 80
Steenkoolbalans. 81
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1970 tot 1972 84
Cokesbalans 85
Beschikbare elektrische energie 86
Balans van alle gassoorten 88
Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen 90
Produktie en verbruik van petroleumprodukten 92
Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie 94
Balans van de totale energie. 98-99
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 100
Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 101
Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld 108
Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land 109
Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. 110
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 111
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 112
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 113
Produktie van non-ferrometalen 114
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . 116
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en leveringen 117
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren 119
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren 120
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren 121
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 122-123-126

Blz.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht . . . 124-125-127
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 128
Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid 131
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 132
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 133
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 134
Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 138
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 140
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 141
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 142-143
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 144-145
Voorraden weefsels 146
Produktie van gebreide goederen 146
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie 149
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 150
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 151
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 152
Cementproduktie 157
Produktie van de kleinijverheid 158
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 158
Produktie van de keramieknijverheid 159
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 160
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 161
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en verwerking 166
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 167
Produktie van leder, schoenen en pantoffels 168
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 169
Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten 170
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 171
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 172
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 173
Invoer en uitvoer van diamant 173
Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 176
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst 177

OVERHEIDSFINANCIËN.

Uitvoering der begrotingen van 1963 tot 1972 231
Gewone budgettaire ontvangsten. Gedane invorderingen 232-233
Budgettaire uitgaven per begroting 234
Indeling van de budgettaire uitgaven volgens de aard der uitgaven 235
Kastoestand van de Schatkist 236
Rijksschuld. Toestand einde jaar 237
Verloop van de Rijksschuld 238
Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen . 245
Algemeen overzicht van de provinciale financiën. Alle provinciën samen. Gewone dienst 246
Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten. Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen 246

Blz.

Verdeling van de provinciale financiën per administratief hoofdstuk. Gewone dienst 247
Geografische verdeling van de provinciale financiën. Gewone dienst 248-249
Geografische verdeling van de gemeentefinanciën. Gewone dienst 250-251
Algemeen overzicht van de gemeentefinanciën. Gewone dienst. 252
Gemeentefinanciën. Gewone dienst. Ontvangsten. Voornaamste onderverdeling van hoofdstuk Aandeel in de fondsen van de gemeente en Algemene belastingen 252

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 308
Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen 311
Prijsontwikkeling per categorie 312
Verschil, t.o.v. het voorgaande jaar, tussen de jaargemiddelden van de prijsindexcijfers. 313
Indexcijfer van de consumptieprijzen 313
Prijsindexcijfers in enkele landen 314

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 210
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1972 211
Spreiding der overnachtingen 211
Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen volgens land van herkomst . . . 212
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 213
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 213
Inrichtingen voor volksvakantie 214

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid. 176
Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort . . 358
Verkoop van verbruiksgoederen in 1972 359
Verkoop van verbruiksgoederen in 1972. Voedingswaren 359
Verkoop op afbetaling. Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen 360
Verkoop op afbetaling. Jaarlijks verleend krediet 361
Verkoop op afbetaling. Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen . . . 361
Persoonlijke leningen. Verleende kredieten per semester 362
Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren. Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar 362

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 183
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 183
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 184
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Aantal reizigers 184

Blz.

Aantal wegvoertuigen 185
Binnenvaart. Vervoerde goederen 185
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 186
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 186
Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart 187
Toestand van de Belgische koopvaardijvloot 187
Belgische koopvaardijvloot 188
Haven van Antwerpen. Zeevaart 189
Haven van Gent. Zeevaart 190
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart 191
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 192
Luchtverkeer van de SABENA 193

VERZEKERINGEN.

Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 298
Levensverzekeringen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 298
Kapitalisatieverrichtingen 299
Kapitalisatieverrichtingen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves . . 299
Hypothecaire leningen 300
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 300
Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen 301
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 302

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WATER.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 176
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst 177

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Bezoldigde arbeidskrachten werkzaam in België en in het buitenland 25
Actieve bevolking. Indeling per bedrijfstak 26
Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 27
Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni 27a
Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1971 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers 27b
Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1971 . . . . . 27c
Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1971 . . . . . 27d
Verloop van de werkloosheid 28
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 28-29
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 30-31
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep, duur en taalstreek . . 32-33
Indeling van de volledig werklozen per beroepsgroep en taalstreek in 1972 . . 34

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 55
Visaanvoer. Waarde 55
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 55

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

Blz.

BEZOLDIGINGEN.

Evolutie van de bruto-uurlonen 320
Ontwikkeling van de consumptieprijzen en van de lonen in enkele landen 321

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde . . 375-376
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheids-indexcijfers 392-393
In- en uitvoer per muntzone 398
Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. en de dollarzone 401

DISTRIBUTIE.

Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1972 toegekende kredieten volgens het doel 205

GELD EN KREDIET.

Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1972 toegekende kredieten volgens het doel 205
Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto 272
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid 281
Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen 283-284
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas . . . 291
Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons 292

INVESTERINGEN.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming. 352
Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming . . 353

NIJVERHEID.

Evolutie van de industriële produktie van 1962 tot 1972 65
Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen 66
Evolutie van de industriële produktie per taalstreek 67
Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid . . 72-73
Steenkoolbalans 82
Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren 83
Hoogovencokes 85
Elektriciteitsverbruik 87
Beschikbaar gas. 89
Netto gasverbruik. Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas 91
Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten 93
Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie 95

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

Zichtbaar verbruik van primaire energie 96
Eindverbruik van energie per energiedrager 97
Enkele elementen van de ijzer- en staaleconomie 110
Nijverheid der non-ferrometalen. Produktie en tewerkstelling 114
Nijverheid der non-ferrometalen. Ruwe produkten 115
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . . 116
Metaalverwerkende nijverheid. Produktie, bestellingen, totale leveringen en tewerkstelling 118
Scheikundige nijverheid en rubbernijverheid. Produktie en tewerkstelling . . . 131
Textielnijverheid. Produktie en tewerkstelling 139
Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen. Produktie en tewerkstelling 157
Bouwmaterialen. Produktie 159
Papier- en kartonnijverheid. Produktie, verwerking en tewerkstelling 166
Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid. Produktie en tewerkstelling 168

OVERHEIDSFINANCIËN.

Rijksschuld 237

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 309
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 309
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten 310
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten 310
Indexcijfers van de consumptieprijzen 314
Ontwikkeling van de consumptieprijzen en van de lonen in enkele landen . . . 321

VERKEER EN VERVOER.

Spoorweg en binnenscheepvaart. Goederenvervoer 182
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 189
Zeeverkeer in de haven van Gent 190

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Werkzoekenden, uitkeringstrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Alle categorieën 35
Werkzoekenden, uitkeringstrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Normale geschiktheid 36

LIJST DER AFKORTINGEN

AGEFI	Agence économique et financière.
A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B.D.B.L.	Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw.
B.D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.N.P.	Bruto Nationaal Produkt.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
B.T.W.	Belasting over de toegevoegde waarde.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
C.O.H.	Comité voor Ontwikkelingshulp.
d i.	dit is.
D.I.S.C.	Domestic International Sales Corporation.
DISTRIGAS	Maatschappij voor Gasvoorziening.
D.M.V.Z.K.	Dienst voor Maatschappelijke Veiligheid der Zeelieden ter Koopvaardij
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.A.V.W.	Europees Akkoord Voor Wegvervoer.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.T.A.	Européan Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.A.	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (zie ook : EURATOM).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.O.F.	Europees Ontwikkelingsfonds.
E.O.G.F.L.	Europees Oriëntatie, en Garantiefonds voor de Landbouw.
E.R.P.	European Recovery Program.
E.S.R.A.	Economische en Sociale Raad (Benelux).
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
FEBELTEX	Federatie der Belgische Textielnijverheid.
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).

G.D.T.	Gemeenschappelijk Douanetarief.
H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.
I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D.	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).
I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.T.C.I.	Internationale Type-Classificatie per Industrie.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw,
kWh	Kilowattuur.
L.A.SH.	« Lighter Aboard Ship ».
L.E.I.	Landbouw Economisch Instituut :
L.G.O.	Landen en Gebieden Overzee.
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.
MW	Megawat.
N. A. M.	Nederlandse Aardgas Maatschappij.
N.A.T.O. / N.A.V.O.	North Atlantic Treaty Organization. (Noord-Atlantisch Verdrag Organisatie).
N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
N.S.F.W.O.	Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
OOSTAF	Partnerstaten uit Oost-Afrika.
O.P.E.C.	« Organisation of Petroleum exporting Countries ».
R.E.	Rekeneenheid.
R.M.Z.	Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.Z.I.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
ske	steenkoolequivalent.
SIDMAR	Maritime Staalnijverheid N. V.
SOCOREC	" Société coopérative d'étude et d'assistance reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages ".
S.T.R.	Speciale trekkingsrechten.
Tcal	Teracalorie.
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
t.o.v.	ten opzichte van.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.N.C.T.A.D.	United Nations Conference on Trade and Dévelopment.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
V.A.R.	Verenigde Arabische Republiek.
VENEX	Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.
W.V.P.	Wereldvoedselprogramma.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE BESCHOUWINGEN IX

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

1. — Verloop van de bevolking in 1972 3
2. — Regionale leeftijdsopbouw van de bevolking 6

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 17

AFDELING I. — WERKGELEGENHEID 17

AFDELING II. — WERKLOOSHEID 20

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN VISVANGST 39

AFDELING I. — LANDBOUW 39

§ 1. — *Teeltomstandigheden* 39

1. — Weersomstandigheden 39
2. — Landbouwoppervlakte 39

§ 2. — *Toestand per sector* 39

1. — Akkerbouw 39
2. — Veehouderij 42
3. — Tuinbouw 43

§ 3. — *Globale landbouweconomische aspecten* 44

1. — Tewerkstelling 44
2. — Buitenlandse handel 44
3. — Prijsverloop 45
4. — Inkomensverloop 46

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ 46

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 57

AFDELING I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID . . . 57

AFDELING II. — ONTWIKKELING IN DE SECTOR ENERGIE 74

AFDELING III. — PRODUCTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID 102

§ 1. — *Metaalnijverheid* 102

1. — IJzer- en staalnijverheid 102
2. — Nijverheid der non-ferrometalen 104
3. — Metaalverwerkende nijverheid 106

Blz.

§ 2. — *Scheikundige nijverheid* 129

§ 3. — *Textielnijverheid* 135

§ 4. — *Voedingsmiddelennijverheid en aanverwante bedrijfstakken* 147

§ 5. — *Bouwbedrijf, bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren* 153
1. — Bouwbedrijf 153
2. — Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren 154

§ 6. — *Diverse industrieën* 162
1. — Papier- en kartonnijverheid 162
2. — Ledernijverheid 162
3. — Houtverwerkende nijverheid 163
4. — Tabaksnijverheid 164
5. — Diamantnijverheid 165

AFDELING IV. — BEVOORRADING IN WATER 174

1. — Drinkwatervoorziening 174
2. — Watergebruik in de nijverheid 175

HOOFDSTUK III. — VERKEER EN VERVOER 179

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 195

HOOFDSTUK V. — TOERISME 207

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 217

1. — Intern monetair en financieel beleid 217
2. — Internationaal monetair beleid 221

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIËN 225

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN 225

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN 239

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 253

AFDELING I. — GELDMARKT 253

AFDELING II. — KAPITAALMARKT 275

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 295

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 305

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 315

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID 315

AFDELING II. — INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN 323

Blz.

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 335

HOOFDSTUK II. — GEZINSVERBRUIK 355

ZESDE DEEL : Buitenlandse economische betrekkingen

HOOFDSTUK I. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 365

Afdeling I. — Handelspolitiek 365

Afdeling II. — Algemene evolutie van de bijzondere handel 368

§ 1. — *Uitvoer* 368

1. — Geografische spreiding 369

2. — Samenstelling van de uitvoer 370

§ 2. — *Invoer* 371

1. — Geografische spreiding 372

2. — Samenstelling van de invoer 372

§ 3. — *Handelsbalans* 373

Afdeling III. — Betalingsbalans 402

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING . . 409

Afdeling I. — Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven (G.A.T.T.) 409

Afdeling II. — Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (O.E.S.O.) 411

Afdeling III. — Europese gemeenschappen 415

§ 1. — *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) 417

1. — Interne markt 417

2. — Gemeenschappelijke beleidvoeringen 421

3. — Buitenlandse betrekkingen 425

§ 2. — *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (E.G.K.S.) 429

§ 3. — *Europese Gemeenschap voor Atoomenergie* (EURATOM) 430

Afdeling IV. — Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie (Benelux) 431

§ 1. — *Verloop van de Economische Unie* 431

§ 2. — *Handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en Nederland* 432

ZEVENDE DEEL : Belangrijkste feiten

Belangrijkste feiten 447

Lijst der statistische tabellen 517

Lijst der grafieken 525

Lijst der gebruikte afkortingen 527

Inhoudstafel 529